

**ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ХАНГАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРОО**

НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН ХҮНИЙ ЭРХИЙН МЕХАНИЗМЫН ЗӨВЛӨМЖИЙН НЭГТГЭЛ

**Улаанбаатар хот
2023 он**

ННА-67.3
ДАА-340.009
Н-911

Эх бэлдсэн:

М.Баянжаргал

Орчуулсан:

М.Баянжаргал

Д.Номинчимэг

Хянасан:

Б.Болорсайхан

(Албан бус орчуулга)

ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ХАНГАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА

Хаяг: 1004 тоот, Хангарди ордон

Нийслэлийн засаг захиргааны II байр

Бага тойруу-2, Чингэлтэй дүүрэг

Улаанбаатар 15160, Монгол Улс

Цахим шуудангийн хаяг: nchr@cabinet.gov.mn

Утас: 51-263698

ISBN 978-9919-0-0694-5

2023 он 2 сар

ГАРЧИГ

ХҮНИЙ ЭРХИЙН ХОРОО	5
CCPR/C/MNG/CO/5	5
ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГЭМ, СОЁЛЫН ЭРХИЙН ХОРОО	43
E/C.12/MNG/CO/4	43
ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ХОРОО	69
CRC/C/MNG/CO/3-4	69
CRC/C/MNG/CO/5	69
CCPR/C/MNG/CO/6	107
ХҮҮХДИЙГ ЗЭВСЭГТ МӨРГӨЛДӨӨНД ОРОЛЦУУЛАХЫН ЭСРЭГ ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦЫН НЭМЭЛТ ПРОТОКОЛ	141
CRC/C/OPAC/MNG/CO/1	141
ХҮҮХДИЙГ ХУДАЛДАХ, ХҮҮХДИЙН БИЕИЙГ ҮНЭЛЭХ, ХҮҮХДИЙГ САДАР САМУУНД СУРТАЛЧЛАХЫН ЭСРЭГ ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦЫН НЭМЭЛТ ПРОТОКОЛ	147
CRC/C/OPSC/MNG/CO/1	147
ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙГ АЛАГЧИЛАХ БҮХ ХЭЛБЭРИЙГ УСТГАХ ХОРОО	160
CEDAW/C/MNG/CO/10	160
CEDAW/C/MNG/CO/8-9	180
CEDAW/C/MNG/CO/7	212
ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮМҮҮСИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ ХОРОО	250
CRPD/C/MNG/CO/1	250
ЭРҮҮДЭН ШҮҮХИЙН ЭСРЭГ ХОРОО	274
CAT/C/MNG/CO/1	274
CAT/C/MNG/CO/2	296
ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО	316
CAT/OP/MNG/1	316
АРЬС ҮНДСЭЭР АЛАГЧИЛАХ ҮЗЛИЙН БҮХ ХЭЛБЭРИЙГ УСТГАХ ТУХАЙ ХОРОО	364
CERD/C/MNG/CO/19-22	364
CERD/C/MNG/CO/23-24	377
ХҮЧЭЭР АЛГА БОЛГОХООС БҮХ ХҮНИЙГ ХАМГААЛАХ ХОРОО	396
CED/C/MNG/CO/1	396
ХҮНИЙ ЭРХИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ЭЭЛЖИТ НЭГДСЭН ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ	414
A/HRC/30/6	414
A/HRC/46/9	458
A/HRC/16/5	515
СУРЧ БОЛОВСРОХ ЭРХ ХАРИУЦСАН ТУСГАЙ ИЛТГЭГЧ	593
A/HRC/14/25/Add.3	593
НЭН ЯДУУРАЛ БОЛОН ХҮНИЙ ЭРХИЙН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН ТУСГАЙ ИЛТГЭГЧ	598

A/HRC/23/36/Add.2	598
ХҮНИЙ ЭРХ, УНДНЫ УСНЫ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖИЙН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН ТУСГАЙ ИЛТГЭГЧ	610
A/HRC/39/55/Add.2	610
ХҮНИЙ ЭРХИЙН БОЛОН ҮНДЭСТЭН ДАМНАСАН КОРПОРАЦУУД БА БУСАД АЖ АХУЙН НЭГЖҮҮДИЙН АСУУДЛААРХ АЖЛЫН ХЭСЭГ	616
A/HRC/23/32/Add.1	616

ХУРААНГУЙ

Манай улсад 2008 оноос хойш Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын механизм нийт 1347 зөвлөмж, ажиглалт (2023 оны 2 дугаар сарын 14-ний байдлаар) ирүүлжээ. Тус орчуулгын нэгтгэлд дараах зөвлөмж, ажиглалтыг оруулсан болно.

Д.д	Гэрээний хороодын нэр	Зөвлөмж, ажиглалтын тоо
1.	Арьс үндсээр алагчилах үзлийн бүх хэлбэрийг устгах тухай хороо	67
2.	Нэн ядуурал болон хүний эрхийн асуудал хариуцсан тусгай илтгэгч	6
3.	Сурч боловсрох эрх хариуцсан тусгай илтгэгч	6
4.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай хороо	53
5.	Хүний эрх, ундны усны аюулгүй байдал, ариун цэврийн байгууламжийн асуудал хариуцсан тусгай илтгэгч	14
6.	Хүний эрхийн болон үндэстэн дамнасан корпорацууд ба бусад аж ахуйн нэгжүүдийн асуудлаарх ажлын хэсэг	16
7.	Хүний эрхийн төлөв байдлын нэгдсэн хэлэлцүүлэг	483
8.	Хүний эрхийн хороо	96
9.	Хүүхдийг зэвсэгт мөргөлдөөнд оролцуулахын эсрэг Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцын нэмэлт протокол	16
10.	Хүүхдийг худалдах, хүүхдийн биеийг үнэлэх, хүүхдийг садар самуунд сурталчлахын эсрэг Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцын нэмэлт протокол	33
11.	Хүүхдийн эрхийн хороо	124
12.	Хүчээр алга болгохоос бүх хүнийг хамгаалах хороо	42
13.	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай хороо	54
14.	Эмэгтэйчүүдийг алагчилах бүх хэлбэрийг устгах хороо	130
15.	Эрүүдэн шүүхийн эсрэг хороо	86
16.	Эрүүдэн шүүхээс урьдчилан сэргийлэх дэд хороо	121
Нийт зөвлөмж, ажиглалтын тоо		1,347

ХҮНИЙ ЭРХИЙН ХОРОО

2 баримт бичиг, 96 зөвлөмж	
CCPR/C/MNG/CO/5	Монгол Улсад 2011 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 52
Human Rights Committee	
1. Зөвлөмж	10. Алагчилах үзлээс болж хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс боловсрол, эрүүл мэнд болон нийгмийн бусад үйлчилгээг хүртэх боломжгүй байгаа болон эдгээр хүмүүст зориулсан дэд бүтэц муутай байгаад Хороо зовниж байна. (20, 24, 26 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
2. Зөвлөмж	11. Онц байдлын үед Пактын 6-8, 11, 15-18 дугаар зүйлд заасан эрхүүд халдашгүй байдаг ч 2008 оны онц байдлын үеэр тэдгээрийн зарим нь хөндөгдсөнд Хороо харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Зайлшгүй байдал, онцгой байдал
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
3. Зөвлөмж	12. 2008 оны онц байдлын үед гарсан хүн амины хэрэг, эрүү шүүлт тулгах, харгис, хүнлэг бус харьцах зэрэг гэмт үйлдлийн төлөө цагдаагийн дөрвөн албан тушаалтны хэргийг дахин нээж шалгаж эхэлсэн ч одоогоор шүүх эцэслэн шийдвэрлээгүй байгаад Хороо харамсаж байна. Мөн онц байдлын үед хүний эрхийг зөрчсөн цагдаагийн албан хаагчдын хэргийг нотлох баримт хангалтгүй гэсэн үндэслэлээр хааж, хэнд ч хариуцлага хүлээлгээгүйд харамсаж байна. (2, 6, 9, 14 дүгээр зүйл)
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

4. Зөвлөмж	13. Цагдаагийн байгууллагын “эрүүгийн төлөөлөгчид”-ийн эрүүдэн шүүсэн, хүнлэг бус, харгис хэрцгий авирласан, доромжилсон үйлдлийг мөрдөн шалгахыг Эрүүгийн хуулийн 100 дугаар зүйлээр хориглодогт Хороо зовниж байна. Түүнчлэн мөн хуулийн 44 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу тушаал биелүүлж хийсэн үйлдэлд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэдэггүйд харамсаж байна. Улсын Ерөнхий Прокурорын Газрын дэргэдэх Мөрдөн байцаах газар хүн хүч, хөрөнгө мөнгөөр дутмаг байдаг, цагдаагийн байгууллагын ажилтнуудын хууль бус, эрүү шүүлт тулгах үйлдлийг мөрдөн шалгах хараат бус байгууллага ховор байгаа нь Хорооны анхаарлыг татлаа. (7 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
5. Зөвлөмж	14. Мөрдөн байцаалтыг дүрс, дуу бичлэгийн хальсанд буулгахын тулд хот, хөдөө орон нутгийн баривчлах байрыг камержуулж эхэлснийг Хороо сайшааж байгаа ч үнэн хэрэгтээ цөөн тооны хэрэг хальсанд буусан байгаад харамсаж байна. Түүнчлэн хальс хадгалах, хохирогч буюу сонирхогч бусад этгээд хальсыг ирээдүйд эргэж ашиглахад баримтлах эрх зүйн хэм хэмжээний талаар мэдээлэл хангалтгүй байсанд харамсаж байна. (7 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
6. Зөвлөмж	16. Хорих байгууллагуудын даац хэтэрсэн, цагдан хорих байруудад тогтмол, хараат бус хяналт тавихгүй байгаад Хороо харамсаж байна. (10 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

7. Зөвлөмж	15. Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгээс шүүгч, прокурор, өмгөөлөгчдөд зориулан эрүү шүүлт тулгах, харгис хэрцгий, хүнлэг бус харьцахаас урьдчилан сэргийлэх, ийм төрлийн үйлдлийг мөрдөн байцаах талаар сургалт зохион байгуулсанд Хороо талархаж байгаа ч цагдаагийн болон хорих байгууллагын бие бүрэлдэхүүнд зориулсан зохион байгуулалттай сургалт байхгүй байгаад харамсаж байна. (7, 14 дүгээр зүйл)
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
8. Зөвлөмж	17. Шүүх эрх мэдлийн шинэтгэлийг 2009 онд эхлүүлсэнд Хороо талархаж байгаа ч шүүх байгууллага авилгад автаж, ил тод, хараат бусаар ажиллахгүй байгаад харамсаж байна. Шүүгчдийн нийгмийн баталгааг хангаж, зээл тусламж, дархан эрх ямба, сурч боловсрох зардал зэргийг олгосноор тэдний ажлын үр нөлөөг нэмэгдүүлдэг. Харин эдгээр хүчин зүйлсийг орхигдуулснаар шүүх эрх мэдлийн хараат бус, ил тод байдалд аюул учирч болзошгүй. (14 дүгээр зүйл)
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
9. Зөвлөмж	18. Оролцогч улсад эмэгтэйчүүдийн эсрэг гэр бүлийн хүчирхийлэл их байгаад гүнээ харамсаж байна. Ийм төрлийн гэмт хэргийн цөөхөн хувь л шүүхээр хянан шийдвэрлэгдсэн байна. Түүнчлэн Эрүүгийн хуулиар гэр бүл дэх хүчинг гэмт хэрэгт тооцохгүй байгаад харамсаж байна. (7, 29, 14 дүгээр зүйл)
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
10. Зөвлөмж	19. Боловсролын хуулиар тарчлаах шийтгэлийг хориглосон ч энэхүү шийтгэл хаа сайгүй байсаар байгаад Хороо харамсаж байна. (7 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
11. Зөвлөмж	20. Эхийн эндэгдлийг бууруулахад Оролцогч улс тодорхой арга хэмжээ авч байгааг Хороо сайшаахын ялдамд хөдөө орон нутагт эхийн эндэгдлийн хэмжээ их байгаа болон эрүүл мэндийн үйлчилгээ хангалтгүй байгаад зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
12. Зөвлөмж	2008 оны онц байдлын үед хүний эрхийг зөрчсөн хэрэг, гомдол бүрийг Оролцогч улс нарийн шалгах хэрэгтэй. Үүнд, хохирогсдын гэр бүлийн гишүүдэд нөхөн олговор олгосон хэргийг мөн хамруулна уу. Хэрэгт холбогсдыг яллах, буруутай нь тогтоогдвол таарах шийтгэл ногдуулах, хохирогчдод хангалттай нөхөн олговор олгоход анхаарах шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

13. Зөвлөмж	21. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн эсрэг хууль тогтоомж батласан нь дэвшилттэй алхам болсон ч тэдгээр хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байгаад Хороо харамсаж байна. Тухайлбал хүн худалдаалах гэмт хэргийн гэрч, хохирогч эрх зүйн туслалцаа авах, хамгаалуулах, хамгаалах орон байраар хангагдах, хангалттай нөхөн олговор авах, нөхөн сэргээх эмчилгээнд хамрагдах зэрэг заалтууд хэрэгжихгүй байна. Түүнчлэн хүн худалдаалах хэргийг шийдвэрлэх явцад гарч байгаа хуулийн цоорхойд Хороо харамсаж байна. Ялангуяа хууль хяналтын байгууллагын албан тушаалтан холбогдсон хэргийг байцаан шийтгэх явцад энэхүү цоорхой илүү ихээр ажиглагдаж байна. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн ихэнхийг шүүх хэрэгсэхгүй болгосон, мөн шүүх Эрүүгийн хуулийн 113 дугаар зүйл (Хүн худалдаалах)-аас илүүтэйгээр 124 дүгээр зүйл (Биеэ үнэлэхэд бусдыг татан оролцуулах, биеэ үнэлэхийг зохион байгуулах)-ыг хэрэглэж байгаад сэтгэл хангалуун бус байна. Ингэснээр буруутай этгээд ял завших нөхцөл бүрджээ. (8 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
14. Зөвлөмж	22. Эрх зүйн туслалцааны төвүүдээр дамжуулан эрх зүйн туслалцааны хүртээмжийг нэмэгдүүлсэнд ахиц гарсныг Хороо сайшааж байгаа ч бие даасан хуульч, өмгөөлөгч цөөн, хангалттай хүн хүч, хөрөнгийн эх үүсвэр дутмагаас эрх зүйн туслалцааны хүртээмж хязгаарлагдмал байгаад зовниж байна. (14 дүгээр зүйл)
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
15. Зөвлөмж	23. Улс төр, шашин шүтлэг, ёс зүйн шалтгаанаар цэргийн алба хаахаас татгалзсан хүн Пактад заасны дагуу эрхээ эдлэх боломжоор хангасан цэргийн дүйцүүлэх алба байхгүй байгаад Хороо харамсаж байна. (18, 26 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Бодол, ухамсартай байх, шашин шүтэх эрх чөлөө
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

16. Зөвлөмж	24. Оролцогч улсын өгсөн мэдээллээр Монгол Улсад бүртгүүлж байгаа шашны байгууллагын тоо, төрөл нэмэгдсээр байгаад Хороо талархаж байгаа ч шашны зарим байгууллага бүртгүүлэх үед захиргааны шат дамжлагатай тулгарсан гэх мэдээлэлд харамсаж байна. Эдгээр захиргааны шат дамжлага нь олон жил сунжирдаг ба эцсийн дүндээ бага хугацаатай тусгай зөвшөөрөл олгосноор дуусдаг байна. (18 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Бодол, ухамсартай байх, шашин шүтэх эрх чөлөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
17. Зөвлөмж	25. Сэтгүүлч, тэдний гэр бүлийнхэнд халдахаар заналхийлэх, айлган сүрдүүлэх тохиолдол байнга гардаг болон 2001 оны Мэдээллийн эрх чөлөөний хуулийн төсөл өнөө хүртэл боловсруулалтын шатанд байгаад Хороо зовниж байна. Мөн төрийн алба хаагчийг шүүмжилсэн сэтгүүлч, шүүхийн шийдвэрийг эсэргүйцсэн өмгөөлөгчийг хүний нэр төр, алдар хүндэд халдсан хэрэгт буруутгаж, шийтгэдэгт Хороо харамсаж байна. Мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хуулийн төслийг Пактад бүрэн нийцүүлэхэд Оролцогч улс анхаарч, хуулийг батлах хэрэгтэй байна. Нэр төр, алдар хүндэд халдсан хэргийг эрүүгийн гэмт хэргээс хасаж, сэтгүүлчийг аливаа сүрдүүлэг, заналхийллээс хамгаалахад шаардлагатай арга хэмжээ авахыг зөвлөж байна. Түүнчлэн сүрдүүлсэн, заналхийлсэн аливаа мэдээллийг хуулийн дагуу мөрдөн шалгаж, гэмтэнд хариуцлага хүлээлгэхэд Оролцогч улс анхаарна уу.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
18. Зөвлөмж	26. Харьяалалгүй эцэг эхээс төрсөн хүүхэд 16 нас хүрмэгц харьяат болох хүсэлтээ гаргах эрхтэй бөгөөд хүсэлтийг Оролцогч улсын эрх бүхий байгууллага 6 сарын дотор эцэслэн шийдвэрлэдэгт талархаж байгаа ч практикт 9, 13 жил сунжирсан гэдгийг сонсоод Хороо зовнилоо. Түүнчлэн аль нэг улсын харьяат болох хүсэлтээ гаргасан этгээд Монгол Улсын иргэний харьяаллаас татгалзах үүрэгтэйгээс эцэст нь харьяалалгүй хүн болж хохирдогт Хороо харамсаж байна. Тухайлбал Казакстаны харьяат болж чадаагүй казакууд харьяалалгүй болж хоцорчээ. (24, 26 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харьяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Гэрээний тайлбар

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
19. Зөвлөмж	27. Казак иргэдийн сурч боловсрох боломжоор хангахад тодорхой арга хэмжээ авч байгаад Хороо талархаж байгаа ч казак хэлээрээ сурч боловсрох боломжгүй байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Арьс үндсээр алагчилах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
20. Зөвлөмж	3. 4 дэх илтгэлээс хойш Оролцогч улс дараах амжилтад хүрсэн байна. Үүнд: А) Парисын Зарчим (Ерөнхий Ассамблейн 48/134 дугаар тогтоол, хавсралт)-д нийцсэн Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийг 2007 онд баталсан байна Б) 2005 онд Хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж эхэлсэн; Монгол Улсын Засгийн газраас авч хэрэгжүүлж байгаа дараах бодлого: А) Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх үндэсний хөтөлбөр (2007-2015) Б) Хүн худалдаалах, ялангуяа хүүхэд эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор ашиглахаас хамгаалах үндэсний хөтөлбөр (2005-2014) В) Жендэрийн тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр (2003-2015) Г) Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг дэмжих үндэсний хөтөлбөр (2006-2015)
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ

	Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
21. Зөвлөмж	5. Оролцогч улс Парисын зарчимд нийцсэн Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийг 2007 онд баталсныг сайшааж байна. Харамсалтай нь Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын томилгооны асуудал хаалттай байгаа талаарх мэдээллийг Хороо авлаа. Түүнчлэн 2008 оны онц байдлын үед хүний эрхийг хамгаалах, хангах, хяналт шинжилгээ хийх үүргээ Комисс хангалтгүй биелүүлсэнд харамсаж байна. (2 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
22. Зөвлөмж	6. 2010 оны 1 дүгээр сараас эхлэн цаазаар авах ялын гүйцэтгэлд мораториум зарласныг сайшааж байгаа хэдий ч ялыг де юре (de jure) түвшинд хараахан устгаагүйд зовниж байна. (6 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
23. Зөвлөмж	7. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан алагчлалыг хориглосон заалт бүрхэг, хэрэгжилт муутай байгаагаас холбогдох хууль тогтоомжид томоохон цоорхой гарчээ. Алагчилах явдлын хохирогчдыг хамгаалах үр дүнтэй механизм одоогоор байхгүй байна. (2, 26 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Арьс үндсээр алагчилах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
24. Зөвлөмж	8. Жендэрийн эрх тэгш байдлын тухай хууль батлагдсан, Жендэрийн тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр хэрэгжиж байгаад Хороо талархаж байгаа ч Улсын Их Хурал болон төр, хувийн хэвшлийн

	шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн тоо бага байгаад харамсаж байна. Түүнчлэн эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн үүрэг хариуцлагын талаарх хэвшмэл ойлголт, уламжлалт, алагчилсан зан заншлын эсрэг хууль тогтоомж, бодлого, хөтөлбөрийн хүрээнд арга хэмжээ авахгүй байгаад харамсаж байна. (3, 25, 26 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
25. Зөвлөмж	9. Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийллээр нь алагчилах хандлага их байгаад Хороо харамсаж байна. (20, 24, 26 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Гэрээний тайлбар - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
26. Зөвлөмж	Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл өөр хүмүүсийг нийгмээрээ алагчилж, гутаан доромжлохын эсрэг Оролцогч улс яаралтай арга хэмжээ авах шаардлагатай байна. Мөн ийм хүмүүсийн эсрэг аливаа халдлага, айлган сүрдүүлэх явдлыг нарийн мөрдөн шалгах замаар тэдний шударга шүүхэд хандах эрхийг баталгаажуулахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан

	заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
27. Зөвлөмж	В. Анхаарал татсан асуудал ба зөвлөмж 4.Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 10 дугаар зүйл нь Пактыг шүүхэд шууд хэрэглэх боломж бүрдүүлсэн ч шүүхүүд Пактыг шүүх ажиллагаанд хэрэглэхгүй байгаад Хороо харамсаж байна. Түүнчлэн олон улсын хүний эрхийн гэрээ, конвенцуудыг хэрэглэхийг оролдсон яллагдагчид шүүхээс илүү урт хугацааны хорих ял оногдуулсан гэх мэдээлэл Хорооны анхаарлыг татлаа.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
28. Зөвлөмж	Одоогийн шүүх эрх мэдлийн тогтолцоо Пакттай нийцэж байгаа эсэх, бүтэц, зохион байгуулалт, механизм нь ил тод, хараат бус байдлыг баталгаажуулж чадаж байгаа эсэхийг юуны өмнө тогтоосны дараа шүүх эрх мэдлийн шинэтгэлийг эхлүүлэх нь зүйтэй гэж Оролцогч улсад зөвлөж байна. Шинэтгэлийг боловсруулах, батлах, хэрэгжүүлэх бүхий л үе шатанд мэргэшсэн байгууллага, иргэний нийгмийг оролцуулахад анхаарна уу. Түүнчлэн шүүх эрх мэдлийн байгууллагын авилгад автсан гэх мэдээлэл бүрийг суурьтай мөрдөн шалгах арга хэмжээ авах хэрэгтэй байна.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
29. Зөвлөмж	Олон нийтийг хамарсан мэдээллийн кампанит ажил зохион байгуулах замаар эмэгтэйчүүдийн эсрэг гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, мэдээллээр хангах бодлогоо өргөжүүлж, эрчимжүүлэх шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж

	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
30. Зөвлөмж	Оролцогч улс аль болох ойрын хугацаанд цаазаар авах ялыг бүр мөсөн устгаж, Пактын 2 дахь нэмэлт протоколд нэгдэн орох асуудлыг шийдвэрлэх хэрэгтэй.
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
Төрөл	Зөвлөмжүүд
31. Зөвлөмж	Оролцогч улс казак иргэддээ эх хэлээрээ сурч боловсрох боломжоор хангахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Арьс үнсдсээр алагчилах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
32. Зөвлөмж	Оролцогч улс мөрдөн байцаалтыг заавал дүрсжүүлэх, хальсжуулах үүргийг холбогдох этгээдэд ногдуулсан эрх зүйн хэм хэмжээ бий болгох шаардлагатай байна. Үүний тулд шаардлагатай санхүү, эд материал, хүний нөөцийг татан оролцуулах хэрэгтэй. Түүнчлэн хальс хадгалах, түүнийг дараа дараагийн мөрдөн байцаалтад дахин ашиглахад баримтлах журам баталж, мөрдөхийг Оролцогч улсаас хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
33. Зөвлөмж	Оролцогч улс олон улсын стандартад нийцүүлэн эрүүдэн шүүхийн талаарх ойлголтоо өөрчлөх шаардлагатай байна. Түүнчлэн гэмт үйлдлийн хүнд, хөнгөнөөс хамаарч хариуцлага хүлээлгэдэг байх, эрүү шүүлт тулгах, хүнлэг бус, харгис хэрцгий, доромжилж гутаасан үйлдэл бүрт (тушаал захирамжийн дагуу үйлдсэнээс үл хамааран) хариуцлага хүлээлгэдэг байхаар тус тус өөрчлөх нь зүйтэй. Мөрдөн байцаах газарт цагдаагийн ажилтны үйлдсэн бүх гэмт үйлдлийг мөрдөн шалгах бүрэн эрх, хараат бус байдал, хангалттай хөрөнгө хүч олгоход Оролцогч улс анхаарна уу.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
34. Зөвлөмж	Оролцогч улс өмгөөлөгч, Монголын өмгөөлөгчдийн холбооны бие даасан байдлыг баталгаажуулахад бүхий л арга хэмжээ авах шаардлагатай байна. Мөн улсын хэмжээнд эрх зүйн туслалцааны төвүүдийг хүн хүч, хөрөнгийн эх үүсвэрээр хангах замаар эрх зүйн туслалцааны хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд онцгой анхаарал тавих шаардлагатай.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар
Төрөл	Зөвлөмжүүд
35. Зөвлөмж	Оролцогч улс Пактыг шүүхэд хэрэглэхэд дэмжлэг үзүүлж, тодорхой арга хэмжээ авах шаардлагатай байна. Ялангуяа олон улсын хүний эрхийн гэрээ, конвенцуудын талаар шүүгч, өмгөөлөгчдөд зориулсан албадлагын шинжтэй сургалт, үргэлжилсэн сургалт байнга зохион байгуулах хэрэгтэй. Түүнчлэн шударга шүүхээр хэргээ шийдвэрлүүлэх эрхэд шүүх ажиллагаанд Пактыг хэрэглэх явдалд нөлөөлөхгүй байх нөхцөлийг Оролцогч улс бүрдүүлэх шаардлагатай.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
36. Зөвлөмж	Оролцогч улс тарчлаах шийтгэлийг бүхий л орчинд таслан зогсоох арга хэмжээ авна уу. Хүчирхийлэлгүй сурган хүмүүжүүлэх бусад хэлбэрийн хүмүүжлийн аргыг дэмжиж, тарчлаах шийтгэлийн хор уршгийн талаар олон нийтэд кампанит ажил зохион байгуулах замаар ухуулах шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд

37. Зөвлөмж	Оролцогч улс Үндсэн хуульдаа заасан тодорхойлолтыг Пактад заасан (арьс үндэс, арьсны өнгө, хүйс, хэл, шашин шүтлэг, улс төрийн буюу бусад үзэл бодол, үндэсний буюу нийгмийн гарал, хөрөнгө чинээ, төрсөн буюу бусад байдал) тодорхойлолттой нийцүүлэх бүхий л арга хэмжээ авах хэрэгтэй. Эрх нь зөрчигдсөн хүмүүс шүүхэд хандах, эрхээ хамгаалуулах боломжтой механизм бий болгох шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Арьс үндсээр алагчилах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
38. Зөвлөмж	Оролцогч улс хүн худалдаалах гэмт хэргийг мөрдөн байцаах, яллах, гэм буруутай нь тогтоогдвол таарах шийтгэл ногдуулахад бүхий л арга хэмжээ авах шаардлагатай байгаагаас гадна эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагааны бүхий л үе шатанд гэрч, хохирогчийг хамгаалах механизм бий болгохыг Хороо зөвлөж байна. Түүнчлэн хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдод зориулж хамгаалах/орогнох байр байгуулж ажиллуулахад улсын төсвийн бүхий л эх үүсвэрийг төвлөрүүлэн зарцуулах хэрэгтэй.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

39. Зөвлөмж	Оролцогч улс цагдан хорих байранд хяналт тавих бие даасан механизм байгуулах шаардлагатай байна. Мөн хорих ангиудын даацыг хэтрүүлэхгүй байхад анхаарч холбогдох арга хэмжээ авах, НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хоригдлуудтай харьцах наад захын жишиг дүрмийг баримтлах хэрэгтэй.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
40. Зөвлөмж	Оролцогч улс эхийн эндэгдлийг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг нэн яаралтай авах шаардлагатай байна. Ялангуяа улсын хэмжээнд түргэн тусламжийн үйлчилгээг сайжруулах төсөл хэрэгжүүлж, орон нутагт шинэ эмнэлэг барьж ашиглалтад оруулах замаар эхийн эндэгдлийг бууруулах нь зүйтэй. Түүнчлэн хүндрэлтэй төрөлтийн үед эмнэлгийн тусламж нэн даруй авах нөхцөлийг орон даяар бүрдүүлэхэд анхаарлаа хандуулна уу.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй, нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
41. Зөвлөмж	Мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хуулийн төслийг Пактад бүрэн нийцүүлэхэд Оролцогч улс анхаарч, хуулийг батлах хэрэгтэй байна. Нэр төр, алдар хүндэд халдсан хэргийг эрүүгийн гэмт хэргээс хасаж, сэтгүүлчийг аливаа сүрдүүллэг, заналхийллээс хамгаалахад шаардлагатай арга хэмжээ авахыг зөвлөж байна. Түүнчлэн сүрдүүлсэн, заналхийлсэн аливаа мэдээллийг хуулийн дагуу мөрдөн шалгаж, гэмтэнд хариуцлага хүлээлгэхэд Оролцогч улс анхаарна уу.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

42. Зөвлөмж	41. Оролцогч улс нь өөрийн 6 дахь удаагийн үечилсэн тайландаа Пакт болон Пактын хоёр нэмэлт протоколын заалтуудыг ажил хэрэг болгон хэрэгжүүлсэн талаар Хорооны зүгээс зовниж байгаа асуудлуудын жагсаалтад оруулж бичгээр хариу өгөх, шүүх, хууль тогтоох, гүйцэтгэх засаглалын буюу засаг захиргааны байгууллагуудад, тухайн улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэний нийгмийн болон төрийн бус байгууллагууд, мөн жирийн ард иргэдийн Пактад нарийвчлан заасан эрхүүдийн тухай мэдлэгийг нэмэгдүүлэх шаардлагатай. Илтгэл, зовниж буй асуудлуудын жагсаалт, бичгээр өгөх хариулт, одоогийн авч үзэж байгаа дүгнэлт асуудлуудыг Оролцогч улсын албан ёсны хэл рүү хөрвүүлэх ажлыг Оролцогч улс хариуцна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
43. Зөвлөмж	42. Хорооны үйл ажиллагааны журмын 71 дүгээр дүрмийн 5 дахь хэсэгт заасны дагуу дээр дурьдсан 12 дугаар зүйл (Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэн ялгаварлан гадуурхах), 18 дугаар зүйл (Эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эсрэг гэр бүлийн хүчирхийлэл зэрэг аливаа хүчирхийлэл), 22 дугаар зүйл (Амьд явах эрх болон аливаа эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийг хориглох)-ийн талаар одоогоор авч үзэж байгаа асуудлуудын дүгнэлтийг баталснаас хойш нэг жилийн хугацаанд Хорооноос гаргасан зөвлөмжийг хэрэгжүүлж байгаа мэдээллээ Оролцогч улс гаргаж өгөх ёстой.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
44. Зөвлөмж	i) Оролцогч улс 2015 оны 4-р сарын 1-ний дотор ирүүлэх ёстой 6 дахь үечилсэн тайландаа бүх зөвлөмжүүдийнхээ хэрэгжилт болон Пактын талаарх тодорхой, сүүлийн үеийн мэдээллийг өгөх. p) Хороо мөн 6 дахь тайлангаа бэлтгэхдээ тухайн улсад үйл ажиллагаа явуулж буй иргэний нийгэм, төрийн бус байгууллагуудтай зөвлөлдөхийг оролцогч улсаас хүсэв.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
45. Зөвлөмж	Пактын 4.2-т заасан халдашгүй эрхүүдийг цаашид хөндөхгүй байх талаар Оролцогч улс Үндсэн хуулийнхаа 19 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг болон Онц байдлын тухай хуульд тус тус өөрчлөлт оруулах шаардлагатай байна. Түүнчлэн дээрх эрхүүдийг хөндөхгүй байхад анхаарч, шаардлагатай бүх арга хэмжээ авч байхыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Зайлшгүй байдал, онцгой байдал
Төрөл	Зөвлөмжүүд

46. Зөвлөмж	Түр зуурын тусгай арга хэмжээ авах буюу шинэ санаачилгыг хэрэгжүүлэх замаар төрийн болон хувийн хэвшил дэх шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх арга хэмжээг Оролцогч улс авах хэрэгтэй байна. Мөн төр, хувийн хэвшил дэх эмэгтэй, эрэгтэй хүний эзлэх байр суурь, хариуцлагын талаарх хэвшмэл ойлголтыг мэдлэг дээшлүүлэхэд чиглэсэн кампанит ажил зохион байгуулах замаар устгах шаардлагатай.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргах болох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
47. Зөвлөмж	Улс төр, шашин шүтлэг, ёс зүйн шалтгаанаар цэргийн алба хаахаас татгалзсан хүн бүрт зориулсан цэргийн дүйцүүлэх алба бий болгохыг Хороо зөвлөж байна. Гэхдээ дүйцүүлэх алба нь мөн чанар, зардал, цаг хугацааны хувьд алагчилсан буюу шийтгэлийн шинжтэй байж болохгүй.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Бодол, ухамсартай байх, шашин шүтэх эрх чөлөө
Төрөл	Зөвлөмжүүд
48. Зөвлөмж	Хангалттай төсөв, хүн хүчээр Хүний эрхийн Үндэсний Комиссыг хангах замаар энэ байгууллагын хараат бус байдлыг хамгаална уу. Түүнчлэн томилгооны процессыг өөрчлөх арга хэмжээ авна уу.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

49. Зөвлөмж	Харьяаллаа алдахтай холбоотой хууль тогтоомжоо эргэн харж, нарийвчилсан анализ хийсний дараа тэдгээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах буюу шинэчлэн өөрчлөхийг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр харьяалалгүй эцэг эхээс төрсөн харьяалалгүй хүүхдийн харьяалалтай байх эрхийг хангана уу. Харьяат болох хүсэлтийг эцэслэн шийдвэрлэх хуульд заасан 6 сарын хугацааг чанд баримтална уу.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харьяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
50. Зөвлөмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст чиглэсэн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө баталж хэрэгжүүлэх, боловсрол, эрүүл мэнд, нийгмийн аливаа үйлчилгээг эдгээр хүмүүст ойртуулахад хүчин чармайлтаа нэмэгдүүлэх хэрэгтэй байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
51. Зөвлөмж	Шашны байгууллага бүртгүүлэх, үйл ажиллагаагаа явуулахад нь саад болж байгаа захиргааны болон бусад шат дамжлагуудад дүн шинжилгээ хийж, 1993 оны Төр, сүм хийдийн хоорондын харилцааны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх механизмд холбогдох өөрчлөлт оруулахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Бодол, ухамсартай байх, шашин шүтэх эрх чөлөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
52. Зөвлөмж	Эрүү шүүлт тулгах, харгис хэрцгий, хүнлэг бус, гутаан доромжилсон харьцаа, шийтгэлээс урьдчилан сэргийлэх, ийм төрлийн үйлдлийг мөрдөн байцаах асуудлаар шат дараатай сургалтад хууль хяналт, хорих байгууллагын бие бүрэлдэхүүн болон шүүхийн ажилтнуудын заавал оролцуулах шаардлагатай.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар

	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
53. Зөвлөмж	1. Хороо нь 2017 оны 7 дугаар сарын 6-наас 7-ны өдөр болсон 3380 болон 3381 дэх чуулганаар Монгол Улсын ээлжит 6 дахь илтгэлийг хэлэлцлээ. 2017 оны 7 дугаар сарын 24-ний өдөр болсон 3404 дэх чуулганаар энэхүү дүгнэлтийг баталсан болно.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
54. Зөвлөмж	А. Танилцуулга 2. Хороо Монгол Улсын ээлжит 6 дахь илтгэлээ ирүүлж мэдээллээ танилцуулсанд талархаж байна. Пактын заалтуудыг хэрэгжүүлсэн илтгэлийн хугацаанд авсан арга хэмжээнүүдийн талаар Оролцогч улсаас өндөр түвшний төлөөлөгч илгээж, ажил хэрэгч уулзалт яриа өрнүүлэх боломжийг олгосонд талархаж байна. Хороо хүргүүлсэн асуулгад (CCPR/C/MNG/Q/6)-д Оролцогч улсаас бичгээр ирүүлсэн (CCPR/C/MNG/Q/6/add1) хариуд төлөөлөгч амаар нэмэлт хариулт өгснийг тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
55. Зөвлөмж	В. Эерэг талууд 3. Хороо Оролцогч улсаас авсан хууль тогтоомжийн дараах арга хэмжээг сайшааж байна: (А) Эрүүгийн хууль болон Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга 2017 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн; (Б) Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга 2017 оны 2 дугаар сарын 1-ний өдөр хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн; (В) 2016 оны 2 дугаар сард Хүүхдийн эрхийн тухай хуулийг шинэчлэн баталж, Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийг баталсан байна.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох, устгах

Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
56. Зөвлөмж	4. Хороо нь Оролцогч улсыг дараах олон улсын баримт бичигт нэгдэн орж, соёрхон баталсныг сайшааж байна: (а) Цаазаар авах ялыг халах тухай Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын 2 дахь Нэмэлт Протоколд 2012 оны 3 дугаар сарын 13-ны өдөр; (б) Хүчээр алга болохоос бүх хүнийг хамгаалах тухай олон улсын конвенцид 2015 оны 2 дугаар сарын 12-ны өдөр; (в) Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын нэмэлт протоколд 2015 оны 2 дугаар сарын 12-ны өдөр; (г) Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцын Нэмэлт Протоколд 2015 оны 9 дүгээр сарын 28-ны өдөр.
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хүчээр алга болгох - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Иргэний болон улс төрийн эрх - хэрэгжүүлэх ерөнхий арга хэмжээ
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
57. Зөвлөмж	С. Анхаарах асуудлууд болон зөвлөмжүүд Конвенцын хэрэгжилт ба Нэмэлт Протоколын дагуу гаргасан саналын хэрэгжилтүүд 5. Хороо Конвенцын заалтуудыг дотоодын шүүхэд бага хэрэглэж байгаад сэтгэл зовниж байна. Нэмэлт Нэгдүгээр протоколын дагуу ганцхан мэдээлэл ирснийг тэмдэглэж байна. Өмгөөлөгч, шүүгч, прокурор болон олон нийтийн дунд нэмэлт нэг дэх протоколын талаар хангалттай мэдээлэл байхгүй байгаад зовниж байна. Мөн Хороо өөрийн гаргасан дүгнэлтийн хэрэгжилтийн талаарх мэдээлэл хомс байгаад харамсаж байлаа (2 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
58. Зөвлөмж	6. Оролцогч улс дотоодын шүүхэд тэр дундаа хүний эрхийн олон улсын гэрээнүүдээр өмгөөлөгч, прокурор болон шүүгчдэд институцчилсан сургалтыг зохион байгуулах болон олон нийтийн дундах ойлголтыг нэмэгдүүлэх зэргээр Пактын заалтуудыг үр дүнтэй хэрэглэхэд дэмжлэг үзүүлэхэд өөрийн хүчин чармайлтыг бэхжүүлэх хэрэгтэй. Оролцогч Улс Пактын 2 (3) дугаар зүйлд заасны дагуу зөрчигдсөн эрхийг сэргээх эрхийг баталгаажуулах зорилгоор Хорооны дүгнэлтийн хэрэгжилтийг хангах механизмыг бий болгоно.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх

	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
59. Зөвлөмж	Хүний эрхийн үндэсний байгууллага 7. Үндэсний хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын бүрэн эрхийн хугацааг сунгах талаар боловсруулж буй хуулийн төслийн талаар тэмдэглэхдээ Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийн эсрэг Конвенцын Нэмэлт Протоколын хүрээнд үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм байна гэж тодорхойлсон боловч Комиссын зүгээс үр дүнтэй үйл ажиллагаа явуулахад шаардагдах санхүүжилт, хүний нөөц хангалтгүй (2-р зүйл) гэж Хороо дүгнэжээ.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
60. Зөвлөмж	8. Оролцогч улс нь Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын хараат бус, ил тод, үр дүнтэй үйл ажиллагаа явуулах боломжтой эсэхийг практикт төдийгүй хууль тогтоомжийн хүрээнд нягтлан үзэж, тус байгууллага өөрийн бүх чиг үүргээ биелүүлэх боломжтой байхаар санхүүгийн болон хүний нөөцөөр хангах ёстой.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
61. Зөвлөмж	Тэгш байдал, ялгаварлан гадуурхахгүй байх 9. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийг хэрэгжүүлэх стратеги, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг баталсан талаар мэдээлэл авсан боловч төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагад тэр дундаа удирдах дээд албан тушаалд эмэгтэйчүүдийн төлөөлөл бага байгаа талаар Хороо зовниж байна. Иргэний харьяалал, мэргэжил, шашин шүтлэг, үзэл бодол, боловсрол, бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл, эрүүл мэндийн байдал зэрэгт

	үндэслэн ялгаварлан гадуурхах аливаа үйлдлийг хориглох заалтыг шинэ Эрүүгийн хуульд оруулсныг Хороо талархан хүлээн авч байгаа хэдий ч Пактад заасан ялгаварлан гадуурхах бусад үндэслэл байхгүй байгаад анхаарал хандууллаа. Түүнчлэн ялгаварлан гадуурхахгүй байх талаар илүү нарийвчилсан, дэлгэрэнгүй зохицуулалт, хууль тогтоомж байхгүй байгаад, мөн ялгаварлан гадуурхах байдлыг арилгах, ялгаварлан гадуурхсан тохиолдолд авах арга хэмжээ хангалтгүй байгааг (2, 3, 26 дугаар зүйл) анхаарах нь зүйтэйг анхааруулж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Эрүүл байх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
62. Зөвлөмж	10. Оролцогч улс нь төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагад тэр дундаа удирдах дээд албан тушаалд эмэгтэйчүүдийн төлөөллийг нэмэгдүүлэх талаар хүчин чармайлтаа нэмээх шаардлагатай. Пактын 26 дугаар зүйлд заасан ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон бүх нөхцөл хууль тогтоомжид хангалттай туссан эсэхийг нягтлах ёстой. Түүнээс гадна Оролцогч Улс нь шууд болон шууд бус байдлаар ялгаварлан гадуурхах зэрэг төрийн болон хувийн салбар дахь ялгаварлан гадуурхах байдалд чиглэсэн ялгаварлан гадуурхахын эсрэг дэлгэрэнгүй зохицуулалт бүхий хууль тогтоомжийг батлах шаардлагатай, эдгээр хууль тогтоомж нь шүүхийн болон захиргааны журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэхэд эрхийг хамгаалах үр дүнтэй хэрэгсэл болох ёстой.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Эрүүл байх эрх

	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах үе шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
63. Зөвлөмж	Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэн ялгаварлан гадуурхах 11. Хороо нь лесби, гей, бисексуал, трансжендэр болон төрөлхийн хоёр хүйстэн хүмүүсийн эсрэг үйлдэгдсэн хүчирхийлэл, дарамт, халдлагын талаар мэдээлэл бүхий тайланд, мөн Оролцогч улсын зүгээс нь ийм халдлагыг мөрдөн шалгах, прокурорын хяналт тавих, шийтгэл оногдуулахгүй байгаа тухай мэдээлэлд анхаарал хандуулж байна. Иймээс бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэн ялгаварлан гадуурхах, ялгаварлан гадуурхах байдал газар авахад хариуцлага тооцохгүй байгаа байдал нөлөөлж байна гэж үзэж байна. Хороо нь лесби, гей, бисексуал, трансжендэр болон төрөлхийн хос хүйстэн хүмүүсийг чөлөөтэй эвлэлдэн нэгдэх эрхээ хэрэгжүүлэхэд мэдэгдэхүйц хүндрэлтэй болгож байгаад, мөн тэдний нийгэмд эзлэх байр суурь болох эмзэг байдлыг улам хурцатгаж байгааг авч үзлээ. Хороо нь ижил хүйстэн хосуудын хамгаалалт, хууль ёсоор хүлээн зөвшөөрөх байдал байхгүй байгаад харамсаж байна. (2, 6, 7, 19, 21, 22, 26 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Эвлэлдэн нэгдэх эрх чөлөө - Тайван замаар жагсах, цуглах эрх - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг

	хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
64. Зөвлөмж	12. Оролцогч улс нь лесби, гей, бисексуал, трансжендэр болон төрөлхийн хос хүйстэн хүмүүсийн эсрэг ялгаварлан гадуурхах, хэвшмэл аргаар тэмцэхдээ гаргаж буй хүчин чармайлтаа эрчимжүүлэх, тэдгээр хүмүүсийн эсрэг чиглэсэн аливаа хүчирхийлэл, ялгаварлан гадуурхаж буй үйлдэл мөрдөн шалгагдаж байгаа эсэх, гэмт хэрэгтнийг яллаж буй эсэх, хэрэв хоригдсон тохиолдолд зохих ял шийтгэлийг оноосон эсэх, хохирогчид нөхөн олговор олгогдсон эсэхийг нягтлах үүрэгтэй. Оролцогч улс нь лесби, гей, бисексуал, трансжендэр болон төрөлхийн хос хүйстэн хүмүүсийн үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх, эвлэлдэн нэгдэх, тайван жагсаал цуглаан хийх эрх чөлөөг баталгаажуулж, дэмжих ёстой бөгөөд эдгээр эрхээ хэрэгжүүлэхэд аливаа шударга бус хөндлөнгийн оролцооноос татгалзах, Пактын 19, 21, 22 дугаар зүйлд заасан хатуу шаардлагуудад аливаа хориглолт нийцэж байгаа эсэхийг нягтлах, мөн эдгээр хориглолт нь ямар нэг байдлаар ялгаварлан гадуурхах байдлаар хэрэглэгдэхгүй байх ёстой. Оролцогч улс нь ижил хүйстэн хосуудыг хамгаалах, хууль ёсоор хүлээн зөвшөөрөх асуудлыг авч үзэх ёстой.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Эвлэлдэн нэгдэх эрх чөлөө - Тайван замаар жагсах, цуглах эрх - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
65. Зөвлөмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс 13. Хороо нь хөдөлмөр эрхлэлт, боловсролын салбарт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг ялгаварлан гадуурхах явдал, тухайлбал сургуульд орох боломж хязгаарлагдмал, сурах бичиг хангалтгүй, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдэд зориулсан тусгайлан бэлтгэгдсэн багш нар дутагдалтай, нийтэд зориулсан барилга байгууламж, тээврийн хэрэгсэлд нэвтрэх, орох боломж муу хангагдсан зэргийн тухай тайланг анхаарч үзэж байна. (2, 24, 26 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх

	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүний шударга байдлыг хамгаалах - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт ижил шан хөлс олгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.7 2030 он гэхэд хүн бүрийг, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхдүүд, өндөр настнууд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг аюулгүй, бүх талын оролцоог хангасан, хүртээмжтэй, ногоон болон нийтийн эзэмшлийн талбайгаар хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
66. Зөвлөмж	14. Оролцогч улс нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг аливаа хэлбэрээр ялгаварлан гадуурхахаас хамгаалах, мөн тэдний боловсрол, ажил эрхлэлт, нийтийн тээвэр болон барилга байгууламжид нэвтрэх боломж бүрэн хангагдаж буйг нягтлах зэрэгт хүчин чармайлт тавьж эрчимжүүлэх шаардлагатай.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүний шударга байдлыг хамгаалах - Сурч боловсрох эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуулиргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнэтэй ажилд адилхан цалин хөлс олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
67. Зөвлөмж	Онц байдал 15. Хороо нь өмнөх (CCPR/C/MNG/CO/5) зөвлөмжөө дахин давтаж онц байдлын зохицуулалтын асуудлаар өөрийн саналыг илэрхийлж байна. Пактын 4 дүгээр зүйлд заасан зөвхөн хязгаарлагдмал тооны заалтыг онц байдлын үед хэрэглэхгүй байх боломжтой. Энэ асуудлыг (4 дүгээр зүйл) эрх зүйн үүднээс мөн практик талаас авч үзэхийг зөвлөмжид дурьдсан.
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Зайлшгүй байдал, онцгой байдал
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
68. Зөвлөмж	16. Оролцогч улс нь Үндсэн хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг болон Онц байдлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах талаар анхаарч үзэх, үүний зэрэгцээ Пактын заалтыг харгалзахыг хориглосон үндэсний хууль тогтоомж бий эсэхийг нягтлах ёстой
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Зайлшгүй байдал, онцгой байдал
Төрөл	Зөвлөмжүүд
69. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эсрэг үйлдэгдэж буй гэр бүлийн хүчирхийлэл болон бусад хүчирхийлэл 17. Гэр бүлийн хүчирхийллийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга батлах замаар гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдсэн тохиолдолд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэх асуудлыг нэвтрүүлж байгааг Хороо сайшааж байгаа боловч Оролцогч улсад түгээмэл байгаа эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эсрэг үйлдэгдэж байгаа хүчирхийллийн тухай тайланд Хорооны зүгээс зовниж байна. Хүүхдэд бүх хэлбэрээр бие махбодийн шийтгэл үзүүлэхийг хуулиар хориглосон боловч гэр оронд нь эсхүл сургууль дээр бие махбодийн шийтгэл үзүүлэх явдал өргөнөөр хэрэглэгдэж байгааг анхаарах нь зүйтэй. (2, 3, 6, 7, 24, 26 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж

	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох, устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
70. Зөвлөмж	18. Оролцогч улс нь Гэр бүлийн хүчирхийллийн тухай шинэчилсэн найруулгыг хэрэгжүүлэх замаар эмэгтэйчүүдийн эсрэг үйлдэгдэж буй хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, хүчирхийллийг устгах талаар, гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэгдэж буй талаар мэдээлэх, үйлдэгдсэн тохиолдолд шуурхай, шаардагдах бүх ажиллагааг хийж, үр дүнтэйгээр мөрдөн шалгах замаар хүчин чармайлтаа нэмэгдүүлэх ёстой. Түүнчлэн ийм төрлийн хэрэг үйлдэгсдийг яллах, хэрэв шүүгдсэн тохиолдолд зохих ёсоор ял шийтгэгдсэн эсэх, хохирогчид ашигтай үр дүнтэй арга хэмжээ авсан эсэх, нөхөн төлбөр хийгдсэн эсэх, хохирогчийг хамгаалах арга хэрэгсэл байгаа эсэхийг мөн нягтлах ёстой. Оролцогч улс нь гэр бүлийн хүчирхийллийн хэргийг шуурхай, үр дүнтэйгээр шийдвэрлэх боломжтой байх явдлыг хангах үүднээс төрийн албан хаагчид, тэр дундаа хууль сахиулах байгууллагын ажилтнууд, шүүгч, прокуроруудад зориулсан сургалт зохион байгуулах үүрэгтэй. Энэ нь олон нийтийн боловсрол, мэдлэгийг дээшлүүлэх хөтөлбөрөөр дамжуулан бүх төрлийн орчинд буй хүүхдүүдэд бие махбодийн шийтгэл үзүүлэхийг хориглох байдлыг үр дүнтэй хэрэгжүүлж буй эсэхийг нягтлан шалгах ёстой.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг

	хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
71. Зөвлөмж	Амьд явах эрх болон аливаа эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийг хориглох 19. Цаазаар авах ялыг халсан шинэ Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн тухай мөн цаазаар авах ялтай 34 хоригдлын ялыг 30 хүртэл жилийн хорих ялаар сольсон тухай мэдээллийг Хорооны зүгээс сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч уг ялаас 10 жилийн хугацааг ганцаарчлан хоригдох байдлаар эдлүүлэх ёстой гэж үзэж байна. (2, 6, 7 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
72. Зөвлөмж	20. Оролцогч улс нь тус Пакт болон НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хоригдлуудтай харьцах наад захын жишиг дүрэм (Нельсон Манделагийн дүрэм)-ийн дагуу ганцаарчлан хорих арга хэмжээг гагцхүү онцгой нөхцөл байдалд, хатуу тогтоосон хязгаарлагдмал хугацаанд хэрэглэх ёстой гэдгийг нягтлах үүрэгтэй.
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
73. Зөвлөмж	21. Шинэ Эрүүгийн хуульд орсон эрүү шүүлтийн тухай тодорхойлолт нь хувь этгээдийн үйлдсэн эрүү шүүлтийг хамааруулаагүй мөн эрүүдэн шүүх, бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийг хориглосон Хорооны Ерөнхий зөвлөмж No20 (1992) болон Пактын заалтуудтай бүрэн нийцээгүй байгаад Хороо харамсч байна. Түүнчлэн эрүү шүүлт тулгах үйлдэлд зөвхөн таван жилийн хугацаатай хорих ял оногдуулж байгаа явдал нь ял шийтгэлийн дээд хэмжээ болон гэмт хэргийн ангилалтай нийцээгүй байна. Цагдаагийн ерөнхий газрын Мөрдөн байцаах алба, Авлигатай тэмцэх газар эрүү шүүлт тулгасан хэргийг мөрдөн шалгахад бие даасан байдал хангалтгүй байгаад анхаарал хандуулахыг Хорооны зүгээс хүсэж байна. (2, 7 дугаар зүйлүүд)
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Сайн засаглал ба авлига - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
74. Зөвлөмж	22. Оролцогч улс нь олон улсын стандартад бүрэн нийцсэн эрүү шүүлтийн тодорхойлолтыг агуулсан байдлаар хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, мөн ял шийтгэлийг гэмт хэргийн ангилалд тохируулсан байдлаар нэмэлт, өөрчлөлтийг хуульд оруулах ёстой. Оролцогч улс нь эрүү шүүлт тулгасан үйлдлийн талаар мөн зүй бус харьцааны талаар гаргасан бүх гомдол, мэдээллийг шуурхай, үр дүнтэйгээр шийдвэрлэж байгаа эсэхийг нягтлах, ийм төрлийн хэрэг үйлдэгсдийг яллах, хэрэв шүүгдсэн тохиолдолд зохих ёсоор ял шийтгэгдсэн эсэх, хохирогчийг нөхөн сэргээх боломжтой эсэх, нөхөн төлбөр бүтэн авах боломжтой эсэхийг нягтлах ёстой. Түүнчлэн Эрүүдэн шүүх, бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцахын эсрэг баримт бичиг (Истанбулын протокол) болон Үр Дүнтэй Мөрдөн Шалгах ажиллагаа явуулах тухай гарын авлагыг ашиглан хууль сахиулах байгууллагын албан хаагчдад зориулан эрүүдэн шүүсэн үйлдлийг илрүүлэх, мөрдөн шалгах ажиллагааг үр дүнтэй явуулах тухай сургалт явуулах шаардлагатай. Оролцогч улс нь эрүү шүүлт үйлдэгдсэн талаар мөрдөн байцаалт явуулах өөрийн улсын бүх механизм бие даасан, хараат бус байдалтай ажиллаж буй эсэхийг нягтлах ёстой.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Сайн засаглал ба авлига - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбоотой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
75. Зөвлөмж	Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүсийн аюулгүй байдал, эрх чөлөө 23. Хорихоос өөр төрлийн ял шийтгэлийг бий болгоход Оролцогч улс хүчин чармайлт гаргасныг онцлон тэмдэглэж байгаа боловч шүүх хуралдаанаас өмнө цагдан хорих, тухайлбал зарим хэргийн хувьд 30 сараас хэтрүүлэх зэргээр урт хугацаагаар цагдан хорих байдлыг өргөн цар хүрээтэй хэрэглэж байгаа тухай тайлан, мэдээллийн

	талаар Хорооны зүгээс зовниж байна. Түүнчлэн эрх чөлөөгөө хязгаарлуулсан хүмүүсийг баривчлах үед тэдгээрийн эдлэх эрхийг зохих ёсоор мэдэгддэггүй, өмгөөлөгчтэй, эмчтэй шууд уулзуулдаггүй, гэр бүлийнхэнтэйгээ холбоо тогтоох боломжоор хангадаггүй, цагдан хоригдсон хугацааг ял эдэлсэн хугацаанд оруулж тооцохгүй байгаа байдлын талаар авч үзэж байна. Баривчлах үед мөн цагдан хоригдож байх хугацаанд саатуулагдсан этгээдийн эрхийг зөрчсөнтэй холбоотой гомдлын дагуу мөрдөн шалгалт хийгдэхгүй байгаад мөн харамсч байна (7, 9, 10 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
76. Зөвлөмж	24. Улс нь дараахь үүрэг хүлээнэ.
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
77. Зөвлөмж	- Шүүх хуралдааны өмнөх цагдан хорих хугацааг шалгахдаа энэ арга хэмжээ зайлшгүй шаардлагатай эсэх, зохистой хугацаанд шүүхээр хэргээ шүүлгэх эрхийг баталгаажуулж буй эсэхийг үе үе хянаж байх; - Хорихоос өөр төрлийн ял шийтгэлийг хэрэглэх, ийнхүү хэрэглэхийг дэмжихэд гаргаж буй хүчин чармайлтыг нэмэгдүүлэх; - Эрх чөлөөгөө хязгаарлуулсан этгээдийг баривчлагдах үед өөрийн эдлэх эрхийн талаар мэдээлэл авсан эсэх, бүхий л төрлийн суурь баталгаа тэр дундаа хоригдож буй тухай, нэг байгууллагаас нөгөө байгууллагад шилжүүлж байгааг, мөн ямар нэг ноцтой өвчин, гэмтлийн талаар өмгөөлөгчтэй, эмчтэй тодорхой хугацаар уулзах, гэр бүлийнхэндээ болон холбоо барих хүн гэж өөрийн нэрлэн заасан аливаа бусад хүнд даруй мэдэгдэх боломж, арга хэрэгслэлээр хангагдсан эсэхийг нягтлах; - Шүүх хуралдаанаас өмнө цагдан хоригдсон хугацааг ял эдлэх хугацаанд оруулан тооцсон эсэхийг нягтлах; Баривчлах үед эсхүл цагдан хоригдож байх хугацаанд эрх зөрчигдөж байсан талаар, мөн цагдан хоригдсон хугацаа хэт урт байсан тухай гаргасан гомдлыг зохих ёсоор мөрдөн шалгах; - Хүний эрхийн олон улсын стандартад нийцүүлсэн ажиллагааг практикт бий болгох үүднээс урт хугацаагаар цагдан хоригдсон

	эсхүл үүнтэй холбогдон үүссэн зөрчил, эсхүл зөрчлийн дүнд бий болсон зүйлсийн талаарх гомдлын агуулга, тоо мөн шүүх хуралдаанаас өмнө цагдан хоригдсон хүмүүсийн тоо зэрэг мэдээллийг системтэйгээр цуглуулах.
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг тусалцааг сайжруулах
78. Зөвлөмж	25. Цагдан хоригдох нөхцөл байдлыг сайжруулах мөн түр саатуулахаас бусад арга хэмжээ авах замаар хорих ангиудын хэт их ачааллын асуудлыг шийдвэрлэх талаар Оролцогч улсын гаргаж байгаа хүчин чармайлтыг сайшааж байгаа боловч Хорооны зүгээс зарим байрууд дахь нөхцөл байдлыг хэт дордуулсан байгаа тухай, мөн зарим цагдан хорих байруудад хэт их хоригдолтой байгаа талаарх мэдээлэлд зовниж байна (7, 9, 10 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
79. Зөвлөмж	26. Оролцогч улс нь цагдан хорих байрны нөхцөлийг олон улсын хүний эрхийн стандартуудтай тэр дундаа НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын “Хоригдлуудтай харьцах наад захын жишиг дүрэм” (Нельсон Манделагийн дүрэм)-тэй нийцэж байгаа эсэхийг нягтлах, нэг дор олон тооны хоригдлууд байлгаж байгаа асуудлыг шийдвэрлэх, эрх чөлөөг нь хязгаарлахаас бусад боломж, сонголттой холбоотой зохицуулалтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх асуудлыг нягтлах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
80. Зөвлөмж	Хүн худалдаалах болон хүүхдээр хөдөлмөр хийлгэх 27. Хүн худалдаалах гэмт хэрэг үйлдэгсдийг яллах явдал нэмэгдсэнийг үнэлж байгаа ч хохирогчийг тодорхойлох ажиллагаа дутмаг, хүн худалдаалах гэмт хэргийн шууд үр дүнд хохирогчийн үйлдлийн улмаас худалдаалагдсан хохирогчийг баривчлах, цагдан хорьсон тухай мэдээлэлд Хорооны зүгээс зовниж байна. Хороо нь Оролцогч улсын зүгээс хохирогчдод үзүүлэх үйлчилгээ, тэдгээрийг хамгаалах орон байрны санхүүжилт хангалтгүй байгаа талаар авч үзэж байна. Түүнчлэн хөдөө аж ахуй, уул уурхайн салбарт ажиллах,

	морь унах зэргээр хүүхдүүд аюултай, амь насанд халтай хөдөлмөрийг үргэлжлүүлэн хийсээр байна. (8, 24 дүгээр зүйл)
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Цагдан хорих нөхцөл - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
81. Зөвлөмж	28. Оролцогч улс нь одоогоор хэрэглэгдэж байгаа хохирогчийг тодорхойлох механизмуудыг бэхжүүлэх, хүн худалдаалах гэмт хэргийн шууд үр дүнд хохирогчийн үйлдлийн төлөө худалдаалагдсан хохирогчид хариуцлага хүлээлгэхээс татгалзах, хохирогчид тохирох эмнэлгийн тусламж, нийгмийн болон хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх, нөхөн сэргээх зэргээр хохирлыг нөхөн олгох, мөн хохирогчид зориулсан хамгаалалтын байр, байгууламж хангалттай байгаа эсэхийг нягтлах ёстой. Унаач хүүхдүүдийн асуудал буюу хүүхдээр хүнд хөдөлмөр эрхлүүлэхийг хориглох арга хэмжээ авах зэрэг хүүхдийн хөдөлмөрийг устгах арга хэмжээ авах шаардлагатай.
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Цагдан хорих нөхцөл - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах

	явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох, устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
82. Зөвлөмж	Хүчээр хөдөлмөр эрхлүүлэх 29. Шинэ Эрүүгийн хуулиар албадан хөдөлмөр эрхлүүлэхийг гэмт хэрэгт тооцох явдлыг хүлээн зөвшөөрснийг сайшааж байгаа хэдий ч уул уурхай, барилга, бусад салбарт Хятад болон БНАСАУ-аас ирсэн цагаачдыг албадан хөдөлмөрлүүлэхтэй адил нөхцөлд байлгаж байгаад Хорооны зүгээс зовниж байна. Олон нийтийн мэдлэг бага байгаа, хязгаарлагдмал хэмжээний санхүүжилттай, хязгаарлагдмал тооны байцаагчид ажилладаг тухай мэдээлэлтэй танилцан уг асуудлыг үр дүнтэй шийдвэрлэх ёстой хэмээн Хорооны зүгээс үзэж байна. (8 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
83. Зөвлөмж	30. Оролцогч улс нь хөдөлмөрийн байцаагчдын тоог нэмэгдүүлэх, тэдгээрийн чадавхийг бэхжүүлэх, төрийн албан хаагчдад сургалт явуулах, хүчээр хөдөлмөр эрхлүүлэх явдалтай тэмцэх хүчин чармайлт гаргахад шаардагдах хангалттай хөрөнгө, санхүүжилт хийх замаар цагаач ажилчдыг хамгаалах, албадан хөдөлмөрийг хориглох явдлыг хүчин төгөлдөр болгоход гаргах чармайлтаа нэмэгдүүлэх ёстой.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ

	Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
84. Зөвлөмж	Хэргээ шударга шүүхээр шүүлгэх эрх болон шүүхийн хараат бус байдал 31. Оролцогч улсаас улс орны бүхий л нутаг дэвсгэрт байрлах шүүхэд хандах боломжийг баталгаажуулж Шүүх байгуулах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсанд, мөн шүүгчид зохих цалин хөлс олгох, аюулгүй байдлыг хангах зэрэгт аль алинд тодорхой ахиц гаргасанд, түүнчлэн шүүх засаглалын хүрээнд гарсан авилгыг мөрдөн шалгах ажиллагаа хийгдэж байгаад Хорооны зүгээс талархаж байна. Гэсэн хэдий ч шүүх засаглалын хүрээнд авилга байсаар байгаа, шүүгчийн хараат бус байдлыг алдагдуулж байгаа, шүүх тогтолцоонд итгэх олон нийтийн итгэл үнэмшлийг үл тоомсорлож байгаа талаар мэдээлэл ирсээр байгаад зовниж байна (14 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
85. Зөвлөмж	32. Оролцогч улс нь Шүүх эрх мэдлийн бүрэн хараат бус байдлыг хангахын тулд тодорхой алхам хийж байгааг үргэлжлүүлэх, аливаа хөндлөнгийн оролцоогүйгээр чөлөөтэй үйл ажиллагаа явуулах, шүүгчийн томилгоог ил тод, шударга процессоор явуулж байгаа гэдгийг нягтлах шаардлагатай. Авилгатай тэмцэхэд хүчин чармайлт гаргаж байгааг хэвээр үргэлжлүүлэх, шүүгч, прокурор нарт тохирох сахилгын журам болон шийтгэлийг хуулиар зохицуулсан эсэх талаар даруй тогтоож өгсөн эсэхийг нарийвчлан үзэх ёстой.

Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
86. Зөвлөмж	33. Оролцогч улсад гэмт хэрэгт холбогдсон насанд хүрээгүй хүмүүсийг шүүх цогц тогтолцоо, тодруулбал өсвөр насны хүний үйлдсэн хэргийг хянан шийдвэрлэх тусгайлсан шүүх байхгүйд Хороо харамсаж байна. Эрх чөлөөгөө хязгаарлуулсан хүүхдүүд насанд хүрсэн хоригдлуудаас байнга тусгаарлагддаггүй явдалд мөн харамсч байна. (14, 24 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
87. Зөвлөмж	34. Оролцогч улс нь хүүхдийн нас, тусгай хэрэгцээ, хууль зөрчсөн хүүхдийн эмзэг байдал зэргийг харгалзан насанд хүрээгүй хүмүүсийг шүүх цогц, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлэхэд гаргаж байгаа хүчин чармайлтаа эрчимжүүлэх шаардлагатай байна. Түүнчлэн зохих хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх боломжоор насанд хүрээгүй хүмүүс хангагдсан эсэхийг нягтлах, цагдан хорих болон хорих арга хэмжээг түүнд авч болох бүх арга хэрэгслэлийг хэрэглэсний дараа эцсийн арга болгон хамгийн богино хугацаагаар хэрэглэх, насанд хүрсэн хоригдлуудаас тусгаарлан байрлуулж буйг хянан нягтлах ёстой.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
88. Зөвлөмж	Гэр бүлийн амьдрал болон хувийн орон зайтай байх эрх 35. Хороо нь албадан нүүлгэх эрсдэлтэй тулгараад буй оршин суугчдын гэр бүлийн амьдрал, хувийн орон зайтай байх эрхэд Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх дахин төлөвлөлт, хот зохион байгуулалт нөлөөлж байгаа тухай мэдээллийг авч үзэж байна (17 дугаар зүйл).

Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Хувийн амьдрал халдашгүй байх эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
89. Зөвлөмж	36. Оролцогч улс нь хүчээр албадан нүүлгэх явдлын эсрэг зохих эрх зүйн хамгаалалт авах, уг явдалд өртсөн хүмүүсийг орон байртай болгох бусад боломжийг баталгаажуулах ёстой.
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Хувийн амьдрал халдашгүй байх эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
90. Зөвлөмж	Үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх, тайван жагсаал, цуглаан хийх 37. Хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл түүний дотор интернет мэдээллийн хэрэгсэлд тавьсан хууль ёсны хориг нэлээд өргөн хүрээтэй байгаад мөн эрх бүхий байгууллагаас гаргасан нууцлалын талаарх өргөн хүрээг хамарсан тайлбарын улмаас мэдээлэл олж авах байдалд хязгаарлалт тавьж байгааг Хорооны зүгээс сайшаахгүй байна. Эрүүгийн хуулиас гүтгэлэгтэй холбоотой ерөнхий заалтыг хассаныг тэмдэглэхийн зэрэгцээ Эрүүгийн хуульд хэвээр байгаа гүтгэлэгтэй холбоотой бусад заалтууд, мөн үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх эрхийг хэрэгжүүлэхэд хэт хязгаарласан байж болох, үр нөлөөг хазаарласан, царцаасан иргэний хууль дахь гүтгэлэгийг зохицуулсан зүйл, заалтыг хэрэглэх явдлыг ихэсгэж байгаа тухай мэдээллийн талаар Хороо зовниж байна. Хэвлэл, мэдээллийн ажилтнууд болон сэтгүүлчдийн эсрэг үйлдэгдэж байгаа үйлдлүүд болон аливаа бусад дайралтуудын тухай мэдээллийг мөн авч үзэж байна (19, 21, 22, 26 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хэвлэл мэдээлэл - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ

	хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
91. Зөвлөмж	38. Үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх тухай Хорооны ерөнхий зөвлөмж No.34 (2011)-өөс үүдэн хэвлэл мэдээллийн үйл ажиллагаанд аливаа хязгаарлалт тавихгүй байх, Пактын 19 (3) дугаар зүйлд заасантай нийцэж буй эсэхийг Оролцогч улс нь нягтлах ёстой. Гүтгэлэгийг бүрэн утгаар нь эрүүгийн хуулиас хасч, гэмт хэрэгт тооцохгүй байх, гүтгэлэг нь эрх чөлөөг хязгаарлах үндэслэл болохгүй байх, эрүүгийн болон иргэний хууль тогтоомжид заасан гүтгэлгийн талаарх зохицуулалтууд нь үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх эрх чөлөөг боогдуулахгүй байх ёстой талаар эргэцүүлэх шаардлагатай. Хэвлэл, мэдээллийн ажилтнууд болон сэтгүүлчдийн эсрэг үйлдэгдэж байгаа бүх хэлбэрийн заналхийлэл болон аливаа бусад дайралтуудаас хамгаалах, халдлага, дайралт тохиолдсон үед даруй мөрдөн шалгах, энэ төрлийн үйлдэл хийсэн хүмүүст хариуцлага тооцохын тулд шүүхээс хариуцлага оногдуулах ёстой.
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хэвлэл мэдээлэл - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
92. Зөвлөмж	Олон нийтийн ажил, албанд оролцох эрх 39. Хороо нь дараах асуудлуудын хүрээнд 2015 оны сонгуулийн хуулиар тогтоосон жигд бус хязгаарлалтуудын талаар авч үзэж байна: (а) сонгогдох эрх - хугацаа хэтэрсэн өр төлбөр, албан татварыг хугацаанд нь төлөөгүй байх, цэргийн алба хаагаагүй байх, гэмт хэрэг үйлдсэн эсэхээс үл хамааран ял шийтгэгдсэн эсэх тухай лавлагаа, түүнчлэн сонгууль явуулахаар төлөвлөж буй жилийн 1 дүгээр сарын 31-ний өдөр гэхэд сонгуульд оролцохоор төлөвлөж байгаа төрийн албан хаагч өөрийн албан тушаалаас чөлөөлөгдсөн байх ёстой гэсэн шаардлага; (б) аливаа нэг шоронд хоригдон ял эдэлж байгаа хүнийг сонгох эрх; (в) Үндэсний Аудитын Газрын эрх хэмжээний хүрээнд тодорхой кампанит ажлыг зөвшөөрөхгүй байх эрхтэй тул кампанит ажил явуулах эрх чөлөө (19, 21, 22, 25 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

93. Зөвлөмж	40. Оролцогч улс нь олон нийтийн амьдралд оролцох эрх, тухайлбал сонгох, сонгогдох эрх, сонгуулийн кампанит ажил явуулах эрх чөлөөний тухайд тавьсан хязгаарлалтыг арилгах, сонгуулийн хууль тогтоомж болон практикийг Пактад тэр дундаа 25 дугаар зүйлд нийцүүлэх ёстой.
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
94. Зөвлөмж	Ажил хэрэг болгон хэрэгжүүлэх, дараагийн хийх ажил 41. Оролцогч улс нь өөрийн 6 дахь удаагийн үечилсэн тайландаа Пакт болон Пактын хоёр нэмэлт протоколын заалтуудыг ажил хэрэг болгон хэрэгжүүлсэн талаар Хорооны зүгээс зовниж байгаа асуудлуудын жагсаалтад бичгээр хариу өгөх, шүүх, хууль тогтоох, гүйцэтгэх засаглалын буюу засаг захиргааны байгууллагуудад, тухайн улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэний нийгмийн болон төрийн бус байгууллагууд, мөн жирийн ард иргэдийн Пактад нарийвчлан заасан эрхүүдийн тухай мэдлэгийг нэмэгдүүлэх шаардлагатай. Илтгэл, зовниж буй асуудлуудын жагсаалт, бичгээр өгөх хариулт, одоогийн авч үзэж байгаа дүгнэлт асуудлуудыг Оролцогч улсын албан ёсны хэл рүү хөрвүүлэх ажлыг Оролцогч улс хариуцна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Төрөл	Зөвлөмжүүд
95. Зөвлөмж	42. Хорооны үйл ажиллагааны журмын 71 дүгээр дүрмийн 5 дахь хэсэгт заасны дагуу дээр дурьдсан 12 дугаар зүйл (Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэн ялгаварлан гадуурхах), 18 дугаар зүйл (Эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эсрэг гэр бүлийн хүчирхийлэл зэрэг аливаа хүчирхийлэл), 22 дугаар зүйл (Амьд явах эрх болон аливаа эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийг хориглох)-ийн талаар одоо авч үзэж байгаа асуудлуудын дүгнэлтийг баталснаас хойш нэг жилийн хугацаанд Хорооноос гаргасан зөвлөмжийг хэрэгжүүлж байгаа мэдээллээ Оролцогч улс гаргаж өгөх ёстой.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Амьд явах эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
96. Зөвлөмж	43. Хороо нь 2022 оны 7 дугаар сарын 28-ны өдрийн дотор дараагийн үечилсэн илтгэлээ хүргүүлэхийг Оролцогч улсаас хүсэж, энэхүү тайланд өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаар илтгэлд оруулахыг Оролцогч улсаас шаардаж байна. Хороо нь оролцогч улсад үйл ажиллагаа явуулдаг иргэний нийгмийн байгууллага, төрийн бус байгууллагуудтай өргөн хүрээнд зөвлөлдөж, илтгэлээ бэлтгэхийг Оролцогч улсаас хүсэж байна. Ерөнхий Ассамблейн 68/268 тоот тогтоолын дагуу илтгэлийг 21,200 үгэнд багтаан бичсэн байна. Түүнчлэн 2018 оны 7-р сарын 28-ны өдөр гэхэд тайлан бичих хялбаршуулсан журмыг ашиглан Оролцогч улс илтгэл бэлтгэх боломжтойн зэрэгцээ Хороонд өөрийн илтгэлийг хүргүүлэхээс өмнө авч үзэх асуудлын жагсаалтыг Хорооноос Оролцогч улсад шилжүүлнэ. Асуудлуудын жагсаалтад Оролцогч улсын зүгээс өгсөн хариулт нь Пактын 40 дүгээр зүйлд заасны дагуу дараагийн үечилсэн илтгэл нь авч үзэж буй асуудлуудын жагсаалтад өгсөн Оролцогч улсын хариултад тулгуурласан байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГЭМ, СОЁЛЫН ЭРХИЙН ХОРОО

1 баримт бичиг, 54 зөвлөмж	
E/C.12/MNG/CO/4	Монгол Улсад 2015 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 54
Committee on Economic, Social and Cultural Rights	
97. Зөвлөмж	С. Зөвлөмжийн гол агуулга Хууль эрх зүйн шинэчлэлийн хүрээнд: 6. Дотоодын хууль тогтоомжийг Пактын үзэл санаатай нийцүүлэхээр хууль эрх зүйн шинэчлэл хийгдэж байгаа боловч явц нь маш удаан бөгөөд иргэний нийгмийн төлөөлөлтэй илүү өргөн хүрээтэй зөвлөлдөх шаардлагатай гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
98. Зөвлөмж	Иймд Хорооноос дараах зөвлөмжийн өгч байна. Үүнд: 1. Дотоодын хууль тогтоомжийг Пактын үзэл санаанд нийцүүлэхээр хийгдэж буй хууль эрх зүйн шинэчлэлийг эрчимжүүлэх 2. Энэ үйл явцад иргэний нийгмийн төлөөллийг идэвхитэй оролцуулахад анхаарлаа хандуулах
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Төрөл	Зөвлөмжүүд
99. Зөвлөмж	Үндэсний хүний эрхийн байгууллагын хүрээнд: 7. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын нөхцөл байдал сайжирсан нь сайшаалтай хэдий ч аймаг, орон нутгийн түвшинд хүрч ажиллахад Комиссын төсөв санхүү дутагдалтай байгаа мөн Комиссын зөвлөмжүүдийг хууль эрх зүйн бичиг баримт боловсруулахдаа тусгах явдал дутмаг байгаад Хороо анхаарлаа хандуулж байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
100. Зөвлөмж	Иймд Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын чадавхийг бэхжүүлэх хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх, 2. Парисын зарчимд нийцүүлэн Комиссын бие даасан байдлыг бүрэн хангах санхүүгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх, 3. Комиссын зөвлөмжүүдийг хууль, тогтоомж болосвруулахдаа тусгах ажлыг эрчимжүүлэх,
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын

	чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
101. Зөвлөмж	Малчдын эрх: 8. Хорооны зүгээс малчид эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхээ эдлэхэд нь дараах байдлаар сөргөөр нөлөөлж буй уул уурхайн төслүүдийн нөлөө, тэр дундаа малчид эрхээ хамгаалах хууль эрх зүйн орчин дутмаг байгааг анхааралдаа авч байна. Үүнд: А. Малчдын уламжлалт бэлчээрийн газар нутагт уул уурхайн олборлолт явагдсаны улмаас ус, хадлангийн газар болон бэлчээрийн нутаг дэвсгэр хумигдаж, тэдний эрх зөрчигдсөөр байгаад, Б. Малчдын бэлчээрийн нутаг дэвсгэрт уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрлийг олгохоосоо өмнө малчдад мэдээлж, тэдний чөлөөт сонголтод тулгуурласан зөвшөөрөл авахгүй байгаад, В. Уул уурхайн олборлолтын улмаас эрх нь зөрчигдсөн малчдад олгож буй нөхөн төлбөр нь маш хангалтгүй байгаад (Илтгэлийн 1.2, 2.2, 11 болон 15- ийг харах)
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
102. Зөвлөмж	Иймд Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжүүдийг өгч байна. Үүнд: 1. Уул уурхайн олборлолтыг зохицуулж буй хууль эрх зүйн орчныг шинэчлэх, 2. Малчдын бэлчээр, хадлангийн газар нутаг, усны эх үүсвэрээ хамгаалах эрхийг нь хангахад чиглэсэн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг нарийн хянах, 3. Малчдын эрхийг хөндсөн уул уурхайн зөвшөөрөл олгохоосоо өмнө тэдэнтэй учир утгатай, үр дүнтэй оролцоог ханган зөвлөлдөж байх, 4. Малчдад зохих ёсны нөхөн олговрыг олгож байх,

	5. Уул уурхайн олборлолтын улмаас эрх нь зөрчигдсөн малчдад эрхээ хамгаалж гомдол гаргах үнэ өртөг нь тохиромжтой, хүртээмжтэй гомдол барагдуулах механизмыг бүрдүүлэх
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
103. Зөвлөмж	Уул уурхай ба орчны хамгаалалт 9. Хороо нь уул уурхайн салбарт байгаль орчныг хамгаалах бодлого хангалтгүй байгаад, хоорондоо зөрчилтэй байгаа одоогийн хууль, тогтоомжууд болон байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийгдэхгүй байгаад анхаарлаа хандуулж байна. Иймд Хорооны зүгээс дараахь зөвлөмжүүдийг өгч байна.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
104. Зөвлөмж	Үүнд: 1. Нэн түрүүнд байгаль орчныг хамгаалах болон уул уурхайн салбартай холбоотой хууль тогтоомжийг шинэчлэх, 2. Энэ хүрээнд үндэстэн дамнасан корпорацууд болон бусад бизнестэй холбоотой хүний эрхийн асуудлаар байгуулагдсан Ажлын

	Хэсгээс өгсөн зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэхэд анхаарах хэрэгтэй (2013). 3. Уул уурхайн олборлолтын зөвшөөрлийг олгохоосоо өмнө хүний эрхийн болон байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийх, 4. Уул уурхайн олборлолтын улмаас эрх нь хөндөгдөх бүх талуудыг нөлөөллийн үнэлгээ хийх үйл явцад үр дүнтэй оролцуулах,
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
105. Зөвлөмж	Нийтийн эрх ашгийг шүүхээр хамгаалах, шүүхийн хүртээмж 10. Хорооны зүгээс хөдөө орон нутаг дахь хуулийн зөвлөгөө өгөх төвүүдийн хүртээмж болон нийтийн эрх ашгийг хамгаалах чиглэлээр ажилладаг төрийн бус байгууллагууд шүүх болон Үндсэн хуулийн цэцэд нэхэмжлэл гаргах боломж хязгаарлагдмал байгаад анхаарлаа хандуулж байна. (2-р зүйл, параграф-1). Иймд Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжүүдийг өгч байна.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
106. Зөвлөмж	1. Хуулийн зөвлөгөө өгдөг төвүүд тэр дундаа хөдөө орон нутаг дахь төвүүдийн хүний нөөцийн чадавхийг бэхжүүлж, санхүүгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх, 2. Төрийн бус байгууллагуудад нийтийн эрх ашиг, ялангуяа эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийг хамгаалах тохиолдолд шүүх болон Үндсэн хуулийн цэцэд нэхэмжлэл гаргах эрхээр хангах
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд

107. Зөвлөмж	Авлига 11. Засгийн газрын зүгээс авлигын эсрэг арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлж байгаа боловч Хороо нь Монголд гарч буй авлига тэр дундаа шүүх засаг болон төрийн албан дахь авлигын асуудалд анхаарлаа хандуулж байна (2,1-р зүйл).
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
108. Зөвлөмж	Иймд Хорооны зүгээс дараах зөвлөлөөг өгч байна. Үүнд: - Авлига тэр дундаа шүүх засаглал болон төрийн албан дахь авлигатай тэмцэх арга хэмжээг 2 дахин нэмэгдүүлэх, - Төрийн зүгээс байгууллагуудын бие даасан байдал болон ил тод байдлыг баталгаажуулах, - Авлигын тохиолдлуудыг шалгаж, авлигын эсрэг хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлаа эрчимжүүлэх, - Авлигыг үл тэвчих бодлогыг хэрэгжүүлж, шүүгчид, прокурорууд болон цагдаа нарт хууль хэрэгжүүлэх үүргийг нь сайтар ухааруулах чиглэлээр арга хэмжээ зохион байгуулах, - Авлигын эсрэг үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлсэн, мэдээлэл өгсөн хүмүүс, ялангуяа хохирогч, гэрчүүд болон тэдний хуульчдын хүний эрхийн хамгааллыг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах, мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах

Төрөл	Зөвлөмжүүд
109. Зөвлөмж	Үл ялгаварлан гадуурхалт: 12. Үндсэн хууль болон бусад хуульд үл ялгаварлах заалтууд байгаа хэдий ч бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл, хөгжлийн бэрхшээл зэрэг бүх үндэслэлийг багтаасан ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг цогц хууль тогтоомж байхгүй (2.2-р зүйл) байгаад Хороо зовниж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
110. Зөвлөмж	Иймд Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: Хороо нь бүх хүн эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхээ эдлэх, эрхээ эдлэхэд нь бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл, хөгжлийн бэрхшээлийг багтаан ялгаварлан гадуурхах хориотой бүх үндэслэлээр ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон цогц хамгаалах хуультай болохыг гэрээний талд зөвлөж байна. Хороо нь тус хорооноос гаргасан Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх дээр үл ялгаварлах ерөнхий зөвлөмж дугаар 20 (2009)-г гэрээний талд сануулж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
111. Зөвлөмж	Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр, интерсекс хүмүүсийн эсрэг ялгаварлан гадуурхалт 13. Хороо нь Оролцогч улсын шинээр боловсруулж буй Эрүүгийн хууль болон Хөдөлмөрийн хуулийн төслүүдэд бэлгийн чиг баримжаагаар ялгаварлахыг хориглосон үндэслэлээр оруулсныг сайшааж байна. Хэдий тийм ч хөдөлмөр эрхлэлт, орон байр, эрүүл мэнд, боловсролын салбарт ЛГБТИ хүмүүсийн эсрэг ялгаварлан гадуурхалт үргэлжилсээр байгааг цохон тэмдэглэж байна. Цаашлаад хороо нь ижил хүйсийн хосуудыг хүлээн зөвшөөрөхгүй байгаа нь

	энэхүү пактын 2-р зүйлийн 2-т заасны дагуу эдлэх ёстой эрхээ хосууд эдлэж чадахгүй байгаа байдалд зовниж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
112. Зөвлөмж	Хорооны зүгээс дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна. Үүнд: 1. ЛГБТ хүмүүс хүйсийн чиг баримжаанаасаа хамааран ялгаварлан гадуурхагдахгүй байх чиглэлээр бүхий л арга хэмжээг авах, тэр дундаа олон нийтийн ойлголтыг сайжруулах чиглэлээр ажиллах, 2. Ижил хүйсийн хосууд эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхээ эдлэх, адил тэгш эдлэх асуудлыг нь хүлээн зөвшөөрөх,
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
113. Зөвлөмж	Эрэгтэй эмэгтэй хүний эрх тэгш байдал 14. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль (2011) болон түүнийг хэрэгжүүлэх стратегийг батлан хэрэгжүүлж байгаа нь сайшаалтай хэдий ч гэр бүл болон нийгэмд оршиж буй эрэгтэй, эмэгтэй хүний ялгаатай үүрэг, хариуцлагын талаарх уламжлалт ойлголт байсаар байгааг Хороо анхааралдаа авч байна. Мөн УИХ болон шийдвэр гаргах түвшний албан тушаалд эмэгтэйчүүд бага төлөөлөлтэй байна. Түүнчлэн, ажлын зар дээр хүйсээр ялгаварлан гадуурхдаг, ажлын байран дээрх бэлгийн дарамт болон цалин багатай салбарт эмэгтэйчүүд голчлон ажиллаж байгаа зэрэг

	асуудлуудад Хороо анхаарлаа хандуулж байна. (3 болон 7 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
114. Зөвлөмж	Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Эрэгтэй эмэгтэй хүний үүрэг хариуцлагын талаар ойлголт нэмэгдүүлэх үндэсний хэмжээний кампанит ажил болон түр тусгай арга хэмжээг зохион байгуулах, 2. Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхээ эдлэхэд эрэгтэй эмэгтэй хүний эрх тэгш байдлыг хангах чиглэлээр хүчин чармайлтаа нэмэгдүүлэх, 3. Жендэрийн тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг сайжруулж, хяналт тавин гарсан үр дүнг нь дараагийн тайланд тусгах, 4. Хүйсээр ялгаварлан гадуурхдаг ажлын байрны зар тавих явдлыг нэн даруй зогсоох, 5. Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг батлах, 6. Ажлын байран дээрх хүйсийн тэгш байдлыг хангах, ажлын байран дээрх бэлгийн дарамтыг арилгахад чиглэсэн хууль эрх зүй болон захиргааны шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг авах, 7. Хөдөлмөр эрхлэлтийн хүрээнд хүйсийн тэгш байдлыг хангах үүднээс эрчүүд давамгайлсан ажлуудад эмэгтэйчүүд ажиллах явдлыг харьяалал дэмжих
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх, хүчирхэгжүүлэх

	зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль, тогтоомжийг батлан сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
115. Зөвлөмж	Ажилгүйдэл 15. Эдийн засаг хурдацтай өсөж байгаа боловч ажилгүйдлийн түвшин өндөр, тэр дундаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, малчид, залуучуудын ажилгүйдлийн түвшин илүү өндөр байгаад Хороо анхаарлаа хандуулж байна. /6-р зүйл/.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.1 Үндэсний нөхцөл байдалд нийцүүлэн нэг хүнд ногдох эдийн засгийн өсөлтийг хангаж, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй улс орнуудад жилийн ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-ий өсөлтийг 7 хувьд байлгах Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт ижил шан хөлс олгох Зорилт 8.6 2020 он гэхэд ажил эрхэлдэггүй, боловсрол эсвэл сургалтад хамрагдаагүй залуучуудын эзлэх хувийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
116. Зөвлөмж	Иймд Хорооноос дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Ажилгүйдлийн түвшинг бууруулах чиглэлээр эрчимтэй арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, 2. Эдийн засгийн өсөлт бүх салбарт тэгш явагдахад анхаарах, 3. Ингэхийн тулд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, малчид, залуучууд зэрэг ажилгүйдэлд илүү өртөмтгий бүлэгт чиглэх, 4. Хөдөлмөрийн тухай хууль болон бусад холбогдох хуулиудын хүрээнд хэрэгжүүлж буй тусгай арга хэмжээ болон зорилтот хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийг сайжруулах, 5. Ажил олгогчдыг дэмжих зэрэг бусад арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.1 Үндэсний нөхцөл байдалд нийцүүлэн нэг хүнд ногдох эдийн засгийн өсөлтийг хангаж, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй улс орнуудад жилийн ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-ий өсөлтийг 7 хувьд байлгах

	Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт ижил шан хөлс олгох Зорилт 8.6 2020 он гэхэд ажил эрхэлдэггүй, боловсрол эсвэл сургалтад хамрагдаагүй залуучуудын эзлэх хувийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
117. Зөвлөмж	Бичил уурхай эрхлэгчид 16. Малаа алдсан олон малчид гар аргаар алт олборлож, бичил уурхай эрхэлж буй бөгөөд энэ нь ихэнх тохиолдолд хууль бус, мөнгөн ус зэрэг химийн хортой бодис ашигладаг, орлого багатай, ажлын байрны аюултай нөхцөлд үйл ажиллагаа явуулж байгаад Хорооны зүгээс анхаарлаа хандуулж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Хүний эрх, аюултай хог хаягдал
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
118. Зөвлөмж	Иймд Хорооноос дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Монгол Улсын Засгийн газрын зүгээс гар аргаар алт олборлогчид, бичил уурхай эрхлэгчдийн эрхийг хамгаалах, 2. Хууль эрх зүйн зохистой орчин бүрдүүлэх зэргээр шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх, 3. Уул уурхайн олборлолтонд мөнгөн усны үлдэгдэлгүй баяжуулах цех ажиллуулах зохицуулалтыг эрчимжүүлэх, 4. Гар аргаар алт олборлогчид, бичил уурхай эрхлэгчийг уул уурхайн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл болон олборлолтын газар авах боломжийг бүрдүүлэх, 5. Тэдний үйл ажиллагааг хуульчлахад шаардлагатай байгаа татварыг бууруулах зэргээр шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Хүний эрх, аюултай хог хаягдал
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

119. Зөвлөмж	Хөдөлмөрийн нөхцөл 17. Хэдийгээр эрүүл ахуй, аюулгүй ажиллагааны талаарх стандартуудыг сайжруулах чиглэлээр хууль, эрх зүйн үүднээс арга хэмжээ авч байгаа боловч зам барилга, эрчим хүч, уул уурхайн салбарын аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн стандарт хангалтгүйгээс үүдсэн ослын улмаас нас барах тохиолдол гарч байгаад Хорооны зүгээс анхаарлаа хандуулж байна. Мөн хөдөлмөрийн байцаагчдын тоог нэмэгдүүлэх шаардлагатай гэж үзэж байна. (7-р зүйл).
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрүүл байх эрх - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдлын арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
120. Зөвлөмж	Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Хөдөлмөр, эрүүл ахуй, аюулгүй ажиллагааны талаарх хууль, эрх зүйн баримт бичгүүдийн хэрэгжилтийг сайжруулах, 2. ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГАА-ын хөдөлмөрийн хяналт, шалгалтын асуудлаар 81 болон 129 дүгээр Конвенцуудыг соёрхон батлах зэргээр шаардлагатай баримт бичгүүдийг батлах, дагаж мөрдөх, 3. Мөн бэлтгэгдсэн хөдөлмөрийн байцаагчдын тоог нэмэгдүүлж, улс орон даяар тэгш хуваарилан ажиллуулах.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүл байх эрх - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
121. Зөвлөмж	Хүүхдийн хөдөлмөрийн мөлжлөг 18. Хорооны зүгээс хөдөө орон нутаг, хөдөө аж ахуй болон хувийн салбар дахь хүүхдийн хөдөлмөр эрхлэлт оршсоор байгаад, тэр

	дундаа уул уурхайд ажиллах, морь унах зэрэг аюултай, хортой хөдөлмөрийг хүүхэд эрхэлж буйд анхаарлаа хандуулж байна. (10-р зүйл).
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
122. Зөвлөмж	Иймд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна. Үүнд: 1. Хүүхдийн хөдөлмөрийг шалган илрүүлэх, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр идэвхитэй арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, 2. Хүүхдээр аюултай, хортой хөдөлмөр эрхлүүлэхийг хориглох, 3. Морь унах насны доод хязгаарыг олон улсын стандартад нийцүүлэн нэмэгдүүлэх зорилготой Засгийн газрын 107 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, 4. Хортой, хүнд нөхцөлд хөдөлмөр эрхэлж буй хүүхдийн асуудлыг шийдвэрлэх хүчин чармайлтаа хоёр дахин нэмэгдүүлэх.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
123. Зөвлөмж	Эвлэлдэн нэгдэх эрх 19. Уул уурхайн компанийн ажилчид эвлэлдэн нэгдэх үйл ажиллагаанд оролцсоныхоо төлөө ажлаасаа халагдах эрсдэлтэй

	тулгардаг бөгөөд эвлэлдэн нэгдэх эрх сайн хангагдаагүй байгаад Хороо анхаарлаа хандуулж байна. (8-р зүйл). Иймд дараах зөвлөмжийг өгч байна.
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үйлдвэрчний эвлэлийн эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
124. Зөвлөмж	Үүнд: 1. Хөдөлмөрийн тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд эвлэлдэн нэгдэх эрхийг хангахтай холбоотой зүйл заалт оруулахад анхаарах, 2. Тэдгээрийн хэрэгжилтийг сайтар хангах.
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үйлдвэрчний эвлэлийн эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
125. Зөвлөмж	Нийгмийн хамгаалал 20. Хороо нь улс орны хэмжээнд нийгмийн хамгааллын бодлого хөтөлбөрүүд бүх нийтийг хамарч төдийлөн чадахгүй байгаад, тэр дундаа одоогийн нийгмийн хамгааллын хөтөлбөрүүд нь хамгийн ядуу хүмүүстээ төдийлөн хүрч чадахгүй байгаад анхаарлаа хандуулж байна. Түүнчлэн, нийгмийн хамгааллын тэтгэмжүүд нь хангалттай бус байгаад анхаарлаа хандуулж байна. (9-р зүйл)
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, ядуурал - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгэм хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгэм хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгэм хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

126. Зөвлөмж	Иймд Хорооны зүгээс нийгмийн хамгааллын тогтолцооны шинэчлэлийг яаралтай дуусгаж, нийгмийн хамгааллын асуудлаар бодлогын хэрэгжилтийг хангахдаа үл ялгаварлан гадуурхах зарчим дээр тулгуурлан хамгийн эмзэг бүлэгт чиглүүлэхийг зөвлөж байна. Энэ хүрээнд: 1. Нийгмийн түнш болон эрх эдлэгчидтэй сайтар зөвшилцөх, 2. Нийгмийн халамжийн тэтгэмжүүдийг амьжиргааны түвшинтэй уялдуулж, халамж хүртэгчид болон тэдгээрийн гэр бүлийн амьжиргааг хангахад хүрэлцэхүйц байхаар тогтоох, 3. Хорооноос 2008 онд нийгмийн хамгаалал хүртэх эрхийн талаар өгсөн 19-р зөвлөмж, ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН Байгууллагын 202 дугаар зөвлөмж, “Нийгмийн хамгаалал хүртэх эрх болон тогтвортой хөгжлийн зорилтын чухал хэсэг бол – нийгмийн хамгааллын суурь хэм, хэмжээ” (2015) хэмээсэн Хорооны мэдэгдэлтэй уялдуулан нийгмийн хамгаалал хүртэх эрхийг хэрэгжүүлэх үүргээ биелүүлэх хүрээнд Нийгмийн хамгааллын суурь хэм хэмжээг тогтоох, 4. ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН Байгууллагын нийгмийн хамгааллын доод хэм, хэмжээний талаарх 102 дугаар Конвенцид нэгдэн орох асуудлыг эрчимжүүлэх.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, ядуурал - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Нийгмийн хамгааллын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгэм хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгэм хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгэм хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
127. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэл 21. Хэдийгээр хууль, эрх зүйн болон бусад холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байгаа боловч эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эсрэг гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэгдсээр байгаад Хороо анхаарлаа хандуулж байна. Түүнчлэн, Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн хүрээнд шийдвэрлэгдсэн зөрчилт тохиолдлуудын тоо цөөхөн, уг хуулийн талаарх олон нийтийн ойлголт сул мөн хүчирхийлэлд өртсөн хохирогчдыг хамгаалах байр, үйлчилгээний хүртээмж хангалтгүй байгаад анхаарлаа хандуулж байна.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл

	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Нийгмийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
128. Зөвлөмж	Иймд Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжүүдийг өгч байна. Үүнд: 1. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангахад дорвитой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, 2. Хүчирхийлэл үйлдэгчдэд зохих ялыг оноох, 3. Хөдөө орон нутаг, алслагдсан бүс нутаг дахь хамгаалах байрны тоог нэмэгдүүлэх, 4. Иргэний нийгмийн байгууллагын үйл хэргийг дэмжих зэргээр хохирогчдод үзүүлэх дэмжлэг, хамгааллыг сайжруулан баталгаажуулах, 5. Мөн шүүх байгууллагын албан хаагчид, хууль хэрэгжүүлэгчид, нийгмийн ажилтнуудад эмэгтэйчүүдийн эрх болон Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн талаар сургалт зохион байгуулах.
Сэдэв	- Хүний эрхийг хамгаалагчид, идэвхтнүүд - Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд - Хөдөө орон нутагт амьдардаг хүмүүс - Нийгмийн ажилтнууд - Эмэгтэйчүүд, охид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Нийгмийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ

	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
129. Зөвлөмж	Ядуурал 22. Сүүлийн жилүүдэд эдийн засгийн өсөлт хурдацтай явагдаж байгаа боловч ядуурлын түвшин нэмэгдэж, эмэгтэйчүүд, хүүхдүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд болон алслагдсан бус нутагт амьдардаг малчид ихээр өртөж байгаад Хороо анхаарлаа хандуулж байна. Түүнчлэн, төрийн байгууллагуудын уялдаа холбоо сул, хэрэгжүүлж буй хөтөлбөрүүд нь уялдаагүйн улмаас ядуурлыг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээнүүд нь төдийлөн үр дүнд хүрэхгүй байгаад Хороо анхаарлаа хандуулж байна. (2 болон 11 дүгээр зүйл)
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Сайн засаглал ба авлига - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.1 Үндэсний нөхцөл байдалд нийцүүлэн нэг хүнд ногдох эдийн засгийн өсөлтийг хангаж, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй улс орнуудад жилийн ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-ий өсөлтийг 7 хувьд байлгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
130. Зөвлөмж	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай Пакт (2001 онд) болон ядуурлын талаарх Хорооны мэдэгдэлтэй холбогдуулан Хорооны зүгээс дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна. Үүнд: 1. Ядуурлыг бууруулахад эдийн засгийн өсөлтийг давуу тал болгон ашиглах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, 2. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн орлогыг монгол хүн бүр тэгш хүртэх нөхцлийг хангах, 3. Хүний эрхийн зарчимд тулгуурласан үндэсний ядуурлыг бууруулах стратегийг батлан тодорхой хугацаанд хүрэх зорилтууд, хянах шалгуур үзүүлэлт бүхий хэрэгжүүлэх механизмыг тодорхойлж, түүнийг аймаг сумдын хөгжлийн төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлэх, 4. Ядуурлыг бууруулах стратегийг голлон хэрэгжүүлэх яамыг тодорхойлж, хяналт үнэлгээ болон тайлагналтын зохистой механизмыг тодорхойлж хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Сайн засаглал ба авлига - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.1 Үндэсний нөхцөл байдалд нийцүүлэн нэг хүнд ногдох эдийн засгийн өсөлтийг хангаж, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй улс орнуудад жилийн ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-ий өсөлтийг 7 хувьд байлгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
131. Зөвлөмж	Тохьтой орон байраар хангагдах 23. Хороо нь өсөн нэмэгдэж буй дотоод шилжих хөдөлгөөнөөс үүдэлтэй хот орчмын бүсийн албан бус суурьшилт мөн түүний улмаас үүсэж буй орон байрны дутагдалтай байдал нь амьдрах орчныг доройтуулж, иргэдийн суурь үйлчилгээ авах нөхцлийг хомсдуулж байгаад анхаарлаа хандуулж байна. Түүнчлэн, Хороо нь “Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн зохицуулалт” нь газраа албан ёсоор өмчлөөгүй иргэдийг албадан нүүлгэх, тэдгээр хүмүүст хангалттай хэмжээний нөхөн төлбөр олгогдохгүй байх, эсвэл нийгмийн халамжийн суурь үйлчилгээ хүртэх нөхцөл бүрдээгүй бүс рүү нүүлгэх гэх мэтээр хүмүүсийн амьдралд сөрөг нөлөө үзүүлж байгаад анхаарлаа хандуулж байна. (11 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Эрүүл байх эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Нийгмийн хамгааллын эрх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ

	Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
132. Зөвлөмж	Тохьтой орон байраар хангагдах талаарх Хорооны 1991 оны 4-р ерөнхий санал, албадан нүүлгэлтийн талаарх 1997 оны зөвлөмжийг дахин дурьдан, дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Хот суурин газар албан бусаар суурьшиж буй хүмүүсийн тоог багасгах, 2. Эмзэг бүлгийн иргэдэд зориулсан халамжийн орон сууцыг нэмэгдүүлэх хүчин чармайлтаа хоёр дахин нэмэгдүүлэх, 3. Дунд хугацаанд, гэр хорооллын амьжиргааны нөхцөл байдлыг сайжруулах, цэвэр ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн хүртээмжтэй орчин, боловсрол болон эрүүл мэндийн үйлчилгээ зэрэг нийгмийн суурь үйлчилгээ, боломжийг сайжруулахад дорвитой арга хэмжээ авах, 4. “Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн зохицуулалт”-д гэр хорооллын хүмүүсийн тохьтой орон байранд амьдрах эрхэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх, тухайн газарт түрээсээр амьдарч буй иргэдийг хамгаалах, албадан нүүлгэхээс хамгаалах, нөхөн төлбөрийг хангалттай олгуулах, нийгмийн суурь үйлчилгээ хүртэх боломжтой бүс рүү нүүлгэн суурьшуулах асуудлуудыг баталгаажуулсан нэмэлт өөрчлөлт оруулах, 5. Албадан нүүлгэлтийн талаарх олон улсын стандартад нийцүүлсэн хууль эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх,
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Эрүүл байх эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Нийгмийн хамгааллын эрх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгэм хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгэм хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгэм хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах

	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
133. Зөвлөмж	Зохистой хоол, хүнсээр хангагдах эрх 24. Хороо нь монголчуудын дундах шим, тэжээллэг хүнсний бүтээгдэхүүний тэнцвэртэй бус хуваарилалт, мөн хөндлөнгийн лабораториудад хүнсний аюулгүй байдал болон хүнсний ногоонд их хэмжээний пестицид агуулагдаж байгаа тухай мэдээллийг олон нийтэд мэдээлэхийг хориг тавьсанд анхаарлаа хандуулж байна. Мөн хүнсний талоны үнэ маш бага болон хуваарилалт нь хязгаарлагдмал байгаад анхаарал хандуулж байна. (11-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хоол хүнстэй байх эрх - Эрүүл байх эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
134. Зөвлөмж	Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Таргалалт болон зүрх судасны өвчинтэй тэмцэх зорилгоор эрүүл хооллолтын талаарх үйл ажиллагаагаа эрчимжүүлэх, 2. Өртөг нь боломжийн, аюулгүй, зохистой хүнс тэжээлээр хангах хүчин чармайлтаа хоёр дахин нэмэгдүүлэх, 3. Хоол, хүнсний дутагдал, өлсгөлөнтэй тэмцэх арга хэмжээгээ эрчимжүүлэх, 4. Хүнсний талон хөтөлбөрт хамрагдах шаардлагатай өрх гэрийг бүрэн хамруулж, тэдэнд шаардлагатай шим тэжээл, илчлэгийг хангахуйц хүнсний бүтээгдэхүүнийг талоноор дамжуулан олгох, 5. Улсын хүнсний лабораториудын хүний нөөц болон техник, технологийг сайжруулах замаар тэдгээрийн хараат бус байдлыг бэхжүүлэх, 6. Төрийн бус лабораториудын хүнсний аюулгүй байдлын талаарх мэдээллийг олон нийтэд мэдээлэхэд тавьсан хоригийг арилгах, 7. Хоол, хүнсн дэх пестицидийг шалгах, илрүүлэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр эрчимтэй арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, 8. Хорооноос 1999 онд зохистой хоол, хүнсний талаар өгсөн ерөнхий саналыг хэрэгжүүлэхэд анхаарлаа хандуулах, 9. Дэлхийн хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагаас 2004 онд гаргасан зохистой хоол, хүнсээр хангагдах эрхийг дэвшилттэйгээр хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх сайн дурын удирдамжийг хэрэгжүүлэхэд анхаарлаа хандуулах.

Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хоол хүнстэй байх эрх - Эрүүл байх эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардагатай байна.
Төрөл	Зөвлөмжүүд
135. Зөвлөмж	Ус ба эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн орчноор хангагдах эрх 25. Хороо нь ундны цэвэр ус болон эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн орчноор хангагдах эрх нь хот, хөдөөд ялгаатай байгаад анхаарлаа хандуулж байна. Мөн гэр хорооллын бүсэд усны үнэ өндөр байгаад, уул уурхайн олборлолт хөрс, усны бохирдол үүсгэж байгаад анхаарлаа хандуулж байна. (11 болон 12 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Хүний эрх, аюултай хог хаягдал
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
136. Зөвлөмж	Хороо нь усаар хангагдах эрхийн талаар өгсөн 2002 оны 15 дугаар ерөнхий санал болон эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн орчны талаарх Хорооны мэдэгдлийг эргэн дурьдаж, дараах

	зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Хот, хөдөөгийн хүн амын ундны ус болон эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн орчноор хангагдах эрхийн зөрүүтэй байдлыг арилгах, 2. Ундны цэвэр усны үнийг хүн бүрт хүртээмжтэй үнээр хүргэх, 3. Уул уурхайн олборлолтын улмаас үүсэж буй хөрс, усны бохирдолтой тэмцэх ажлыг хоёр дахин эрчимжүүлэх
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Хүний эрх, аюултай хог хаягдал
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийгаюулгүй, боломжийн үнэтэй ундны усаар хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
137. Зөвлөмж	Агаарын бохирдол ба эрүүл мэнд 26. Хороо нь Улаанбаатар хотын гэр хорооллын бүсийн агаарын бохирдлын түвшин нэмэгдэж буйд анхаарлаа хандуулж байна. Мөн үүнээс үүдэн амьсгалын зам, зүрх судас, уушгины өвчлөл нэмэгдэж буйд ихээхэн анхаарлаа хандуулж байна. (11, 12 дугаар зүйл).
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Эрүүл байх эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
138. Зөвлөмж	Иймд дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Агаарын бохирдлын түвшинг бууруулах талаар тодорхой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, 2. Улаанбаатар хот, гэр хорооллын иргэдийн эрүүл мэндийг сайжруулахад дорвитой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, 3. Эрчим хүчинд хэмнэлттэй халаалтын системийг гэр хорооллын бүсэд нэвтрүүлэх,
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	- Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Эрүүл байх эрх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
139. Зөвлөмж	ХДХВ/ДОХ болон бусад өвчин

	27. Хороо нь Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ болон ХДХВ/ДОХ-оос урьдчилан сэргийлэх тухай хууль болон бусад холбогдох бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт хангалтгүй байгаа зэргээс үүдэн ХДХВ/ДОХ-оос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ тун хязгаарлагдмал байгаад болон ХДХВ/ДОХ-ыг илрүүлэх тестийг албадан өгүүлж буйд анхаарлаа хандуулж байна. Мөн тодорхой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлж байгаа боловч архины хэтэрсэн хэрэглээнээс үүдэлтэй элэгний хавдар, гепатит В болон Ц вирусын тархалт өндөр байгаад анхаарлаа хандуулж байна. (12 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- ХДХВ/ДОХ-ын халдвартай хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
140. Зөвлөмж	Иймд Хорооноос дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна. Үүнд: ХДХВ/ДОХ-оос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг эрчимжүүлэх, ДОХ-ын асуудлаар Үндэсний хороо байгуулах, Холбогдох хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, ХДХВ/ДОХ-ыг илрүүлэх шинжилгээг сайн дурын, нууц байлгах асуудлаар шаардлагатай хууль эрх зүйн болон бусад холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх, Архинд донтолтын талаар кампанит аян өрнүүлэх замаар архинд донтолттой тэмцэх арга хэмжээг эрчимжүүлэх, Элэгний В болон С вирусээс урьдчилан сэргийлэх болон эмчлэх арга хэмжээгээ хоёр дахин эрчимжүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- ХДХВ/ДОХ-ын халдвартай хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
141. Зөвлөмж	Боловсрол эзэмших эрх 28. Хороо нь 6-11 насны хүүхдийн 5 орчим хувь нь бага сургуульд хамрагдаагүй байгаад, сургуулиас завсардсан хүүхдүүдийн ихэнх хувь нь хөдөө орон нутгийн, үндэсний цөөнхийн болон эрэгтэй хүүхдүүд эзэлж байгаад анхаарлаа хандуулж байна. Мөн анги хэт дүүргэлт, сургуулийн барилга байгууламж, дэд бүтцийн хангалтгүй

	байдал болон Улаанбаатарын сургуулиудын боловсролын чанар муудаж байгаа талаарх тайлан илтгэлд анхаарлаа хандуулж байна (13, 14 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх ЗОРИЛГО 9. ИННОВАЦИ БОЛОН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ Зорилт 9.1 Хүн бүрт тэгш, хүртээмжтэй байх талыг голлон анхаарч эдийн засгийн хөгжил, хүний сайн сайхан аж байдлыг дэмжих чанартай, найдвартай, тогтвортой, уян хатан дэд бүтэц, түүний бүсийн болон хил дамнасан дэд бүтцийг хөгжүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
142. Зөвлөмж	Иймд Хороо дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: 1. Бүх хүүхдүүд сургуульд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх, 2. Хүүхдүүдийн тэр дундаа хөдөө орон нутгийн, үндэсний цөөнхийн хүүхдүүд болон эрэгтэй хүүхдүүдийн сургууль завсардалтын гол шалтгааныг тодорхойлж, завсардалтыг багасгах чиглэлээр дорвитой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, 3. Шинэ сургууль барих, сургалтын материаллаг орчныг сайжруулах, багш боловсон хүчнийг сургах зэргээр Улаанбаатарын хүүхдүүдийн боловсролд хамрагдах эрхийг баталгаажуулахад хангалттай хөрөнгө зарцуулах, 4. Эцэг эхчүүдийн дунд боловсролын чухал байдлын талаар аян зохион байгуулах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

143. Зөвлөмж	Хамран сургалт 29. Хороо нь маш олон сургуулиуд, тэр дундаа алслагдсан хөдөө орон нутаг дахь сургуулиуд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдэд хүртээмжтэй бус байгаагаас тэд боловсрол эзэмших боломж бүрдэхгүй байгаад анхаарлаа хандуулж байна. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах багш нар дутагдалтай байгаад анхаарлаа хандуулж байна (2.2, 13, 14 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
144. Зөвлөмж	Иймд Хорооноос дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн хамран сургалтанд хамрагдах нөхцлийг сайжруулах. Үүний тулд: А. Багш нарт хамран сургалтын талаар албан ёсны сургалт зохион байгуулах, Б. Оюутанд зориулсан хувь хүний сургалтын төлөвлөгөө боловсруулах, В. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд ээлтэй сургуулийн орчинг буй болгох, Г. Эдгээр асуудлуудыг шийдвэрлэхэд хангалттай хөрөнгө, мөнгө зарцуулах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх

Төрөл	Зөвлөмжүүд
145. Зөвлөмж	Соёлын эрх 30. Хороо нь хөрөнгө мөнгөний хомсдлын улмаас хэрэгжилт нь хангалтгүй байгаа Урлаг соёлын талаарх үндэсний бодлогын хэрэгжилтэнд анхаарлаа хандуулж байна. Хэдийгээр энэ чиглэлээр тодорхой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлж байгаа боловч соёлын өвийг хадгалах, хамгаалах асуудалд мөн анхаарлаа хандуулж байна. (15 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Соёлын эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
146. Зөвлөмж	Иймд Хороо дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна. Үүнд: 1. Урлаг соёлын асуудлаар Үндэсний бодлогын хэрэгжилтийг сайжруулахад шаардлагатай хөрөнгө мөнгийг зарцуулах, 2. 2014 оны Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, хяналтыг сайжруулах замаар соёлын өвийн хадгалалт, хамгаалалтанд оруулах хөрөнгө оруулалтаа нэмэгдүүлэх, энэ чиглэлээр хүчин чармайлтаа сайжруулах.
Сэдэв	- Соёлын эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Төрөл	Зөвлөмжүүд
147. Зөвлөмж	Бусад зөвлөмж 31. Хороо нь Цагаач иргэд, тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенц болон Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцын Мэдээлэл харилцааны журмын тухай Нэмэлт протоколд нэгдэн орохыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цагаачид
Төрөл	Зөвлөмжүүд
148. Зөвлөмж	32. Хороо нь Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай Пакт, түүний Нэмэлт Протокол болон түүний шүүхэд хэрэглэгдэх байдлын тухай ойлголт нэмэгдүүлэх арга хэмжээг шүүхийн албан хаагчид, хуульчид, эрх эдлэгчдэд зохион байгуулах ажлыг эрчимжүүлэхийг зөвлөж байна. Мөн Пактын зүйл заалтуудыг дотоодын хууль тогтоомжиндоо ашиглах талаар 1998 онд өгсөн Хорооны 9 дүгээр ерөнхий саналын хэрэгжилтийг хангахад анхаарлаа хандуулахыг зөвлөлөө.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Төрөл	Зөвлөмжүүд
149. Зөвлөмж	33. Хороо нь Пактын хэрэгжилтийн талаарх Монгол Улсын Засгийн газрын 4 дүгээр тайлан илтгэлд өгсөн энэхүү зөвлөмжийг Монгол

	хэлрүү хөрвүүлж, УИХ-ын гишүүд, төрийн албан хаагчид, шүүх засаглалын албан хаагчид зэрэг нийгмийн бүхий л түвшний албан хаагчдад хүргэн, тэдгээрийг хэрэгжүүлэхэд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээнүүдийг Пактын хэрэгжилтийн талаарх дараагийн илтгэлдээ оруулж Хороонд мэдээлэхийг зөвлөж байна. Мөн энэхүү зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэхэд төрийн бус байгууллага, иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоог сайтар хангахыг зөвлөж байна.
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
150. Зөвлөмж	34. Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай Пактын хэрэгжилтийн талаарх Монгол Улсын Засгийн газрын 5 дугаар тайлан илтгэлийг 2020 оны 6 дугаар сарын 30 гэхэд Хороонд өргөн барихыг зөвлөж байна Мөн Олон улсын хүний эрхийн гэрээний (HRI/GEN/2/Rev.6, chap. I) тайлан илтгэлийн талаарх гарын авлагын хэсэгт заасны дагуу Засгийн газрын зүгээс тайлангийнхаа цөм баримт бичгийг өөрчлөн, сайжруулахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ХОРОО

2 баримт бичиг, 124 зөвлөмж	
CRC/C/MNG/CO/3-4	Монгол Улсад 2010 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 77
CRC/C/MNG/CO/5	Монгол Улсад 2017 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 47
Committee on the Rights of the Child	
151. Зөвлөмж	4. Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцын хэрэгжилтийг сайжруулах чиглэлээр дараах хуулийг баталж, бусад арга хэмжээг авсныг Хороо сайшаан тэмдэглэж байна: (а) Давсыг иоджуулснаар иодын дутагдлаас сэргийлэх тухай хууль (2003); (б) Хүний дархлал хомсдлын вирусын халдвар, дархлалын олдмол хомсдолоос сэргийлэх тухай хууль (2004); (в) Эхийн сүүг орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай хууль (2005); (г) Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийгмийн халамжийн тухай хууль (2005); (д) Хүүхэд гэр бүлд мөнгөн тусламж үзүүлэх тухай хууль (2006)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
152. Зөвлөмж	5. Тус орон дараах хуулиудад нэмэлт өөрчлөлт оруулсан явдлыг Хороо мөн сайшаан тэмдэглэж байна. (а) Нийгмийн халамжийн тухай хууль (2005); (б) Боловсролын тухай хууль (2006); (в) Эрүүгийн байцаан шийтгэх тухай хууль (2007)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
153. Зөвлөмж	6. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай конвенцид Монгол Улс шинээр нэгдэн (2009), Эдийн засаг, Нийгэм, Соёлын Эрхийн тухай Олон улсын пактын Нэмэлт Протоколд гарын үсэг зурсан явдалд Хороо талархлаа илэрхийлж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
154. Зөвлөмж	7. Монгол Улс өөрийн хоёр дахь тайлан илтгэлтэй холбоотой (CRC/C/65/Add.32, 2005) зарим асуудал, зөвлөмжийг шийдвэрлэсэн явдалд Хороо талархлаа илэрхийлж байна. Гэвч бусад асуудлуудыг

	хангалтгүй хэмжээнд, багахан хэсгийг нь шийдвэрлэсэнд харамсаж буйгаа илэрхийлье.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
155. Зөвлөмж	8. Өмнөх дүгнэлт зөвлөмжид туссан боловч дутуу хагас хэрэгжсэн, эсвэл огт хэрэгжээгүй зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэх, энэхүү шинэ дүгнэлт зөвлөмжид багтсан зөвлөмжүүд, тэр дундаа хууль тогтоомж, мэдээлэл цуглуулах, ялгаварлан гадуурхахгүй байх, бие махбодын шийтгэл, үрчлэлт, хүчирхийлэл, үл хайхрах байдал, ёс бус харилцаа, амьдралын түвшин, гудамжны хүүхдийн талаарх зөвлөмжүүдийг хангалттай хэмжээнд хэрэгжүүлэх талаар шаардлагатай бүх арга хэмжээг авахыг оролцогч улсаас Хороо шаардаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
156. Зөвлөмж	9. Монгол Улс дотоодын хууль тогтоомжоо Конвенцтой нийцүүлэх талаар хичээл зүтгэл гаргасан гэдгийг Хороо тэмдэглэж байгаа ч зарим хууль тогтоомжийн заалтууд Конвенцын зарчим, заалтуудтай бүрэн уялдаж чадахгүй байгаа, хууль тогтоомжийн хэрэгжилт нь удаан байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
157. Зөвлөмж	10. Ороцлогч улс өөрийн хууль тогтоомжийг Конвенцын зарчим, заалтуудтай уялдуулж, дотоодын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг сайжруулахыг Хороо дахин зөвлөж байна. Мөн Оролцогч улсыг Хүүхдийн эрхийн талаар цогц хуулийг боловсруулж хэрэгжүүлэхийг шаардаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
158. Зөвлөмж	11. Хүүхдийн эрхийг хэрэгжүүлэх улс төрийн сонирхол нь хүүхдийн асуудал хариуцсан гурван байгууллагын үйл ажиллагаанд туссан байгааг Хороо сайшааж байна. Гэвч эдгээр байгууллагууд нь бүх түвшинд хангалттай хэмжээнд хамтран ажиллахгүй байгаад Хороо зовниж буйгаа илэрхийлье. Мөн хүүхдийн эрхийн хэрэгжилтийн механизмыг бүх түвшинд, тэр дундаа орон нутагт тодруулах шаардлагатайг зөвлөж байна. Хүүхдийн Төлөө Үндэсний зөвлөл нь төлөвлөсний дагуу хуралдахгүй, үйл ажиллагаа явуулахгүй байгаад шүүмжлэлтэй хандаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
159. Зөвлөмж	12. Оролоцогч улсыг дараах зүйлийг анхаарахыг Хороо зөвлөж байна: (а) Хүүхдийн эрхийн бодлого боловсруулалт, хэрэгжилтийг хариуцсан үндэсний болон орон нутгийн төрийн байгууллагуудын бүтцийг дахин хянаж үзэх; (б) Хүүхдийн төлөө үндэсний газрыг зохицуулах агентлагийн статустайгаар ажиллах эрхтэй болгож, үүргээ гүйцэтгэхэд нь хангалттай хэмжээний санхүү болон хүний нөөцөөр хангаж өгөх.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
160. Зөвлөмж	13. 2002-2010 оны хооронд хэрэгжүүлж буй Хүүхдийн хөгжил, хамгааллыг сайжруулах үндэсний хөтөлбөрийг сайшааж байгаа хэдий ч үүний хэрэгжилт, хяналт, үнэлгээний механизмын талаар мэдээлэл өгөөгүйд харамсаж байна. Мөн 2007 оноос хойш хүүхдийн эрхийн талаар Үндэсний хөтөлбөр байгаа эсэх талаар мэдээлэл дутмаг байгаад харамсаж байна. Хүүхдийн эрхийг хэрэгжүүлэх, харьяалал дэмжих талаар үндэсний хэмжээний цогц төлөвлөгөө байхгүй байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
161. Зөвлөмж	14. Оролцогч улсад дараах зөвлөгөөг Хороо өгч байна. (а) 2002-2010 оны хугацаанд хэрэгжүүлж буй Үндэсний хөтөлбөрт үнэлгээ, мониторинг хийх, (б) Иргэний нийгэм зэрэг бүх холбогдох талуудтай хамтран зөвлөлдсөний үндсэн дээр 2010 оноос хойших Үндэсний хөтөлбөр,

	цаашлаад үүний хэрэгжилтэнд гарсан ахиц, сул талуудыг илрүүлэх үнэлгээ хийж, хэрэгжилтийн мөрөөр авах арга хэмжээний механизмыг боловсруулан баталж, хэрэгжүүлэх, үүнд зориулж хангалттай хэмжээний санхүү болон хүний нөөцийг хуваарилах.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
162. Зөвлөмж	15. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ болон Комиссын гурван гишүүний нэг нь хүүхдийн эрхийн асуудал хариуцсан бүрэн эрхтэй болсон явдлыг Хороо сайшаан тэмдэглэж байна. Хэдий тийм ч хүүхдүүд өөрсдөө гомдол мэдүүлэх боломжгүй байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
163. Зөвлөмж	16. Хүүхдийн эрхийг сурталчлах, хамгаалах талаар хүний эрхийн бие даасан үндэсний байгууллагын үүргийн талаар Хорооноос гаргасан 2-р Ерөнхий тайлбарыг (2002 он) харгалзан үзсэний үндсэн дээр Хүний эрхийн Үндэсний Комисс дээр хүүхдэд ээлтэй, хүртээмжтэй, гомдол хүлээж авах механизмыг бүрдүүлэх, хүүхдийн эрх зөрчигдсөн үед арга хэмжээ авах чадвар, эрх мэдэлтэй байх, хүүхдээс өөрөөс нь гомдол хүлээн авах эрхтэй, чадвартай болгох талаар шаардлагатай бүх арга хэмжээг авахыг оролцогч улсад Хорооны зүгээс уриалж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
164. Зөвлөмж	17. Тус улс нийгмийн салбар, тэр дундаа боловсролын салбарын төсвийг үндэсний нийт төсвийн 20 хүртэлх хувь болтол нэмэгдүүлэхэд хүчин чармайлт гарган ажиллаж байгаад талархаж байна. Хэдий тийм ч эдийн засгийн хямрал, инфляц, мөн авлига нь хүүхдийн эрхийн хэрэгжилтэнд зарцуулж буй хөрөнгө оруулалтын тогтвортой байдалд нөлөөлж, хүүхэд үндсэн эрхээ эдлэх нөөц бололцоог дутмаг болгох эрсдэлд оруулж байгаад зовниж байна. Өргөн уудам нутагтай улсын хувьд бүс нутаг, орон нутаг, хотын ялгаатай байдал нь одоо хэрэгжиж

	буй дэмжлэг үзүүлэх хөтөлбөрүүдийн үр шимийг зарим бололцоогүй гэр бүл, хүүхдүүд хүртэхэд бэрхшээлтэй болгож байгаад Хороо зовниж буйгаа илэрхийлье. Мөн Хүүхдийн мөнгө хөтөлбөрийг зогсоохоор болсон Засгийн газрын шийдвэрт харамсаж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж, бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
165. Зөвлөмж	18. Хороо тус оронд дараах зүйлийг зөвлөж байна. (а) Олборлолтын үйл ажиллагааны ашиг орлогоос бүрддэг Хүний хөгжлийн санд хуримтлагдсан хөрөнгө зэрэг нөөц бололцоог хүүхдийн төлөө зориулах явдлыг нэмэгдүүлэх; (б) Үндэсний төсвөөс хүүхдэд зориулж хуваарилсан хөрөнгийг (боловсрол, эрүүл мэнд, хүчирхийллээс сэргийлэх, чөлөөт цаг) гадаад, дотоодын эдийн засгийн аливаа хямрал, байгалийн гамшгийн нөлөөллөөс хамгаалах. Үүнтэй холбогдуулан, хүүхдэд зориулан хэдий хэмжээний хөрөнгө мөнгийг хэр үр ашигтай зарцуулж байгааг улсын төсвийн зарцуулалтаас харж болохуйц үзүүлэлтүүдийг нэвтрүүлэх. Ийм үзүүлэлтүүдийг боловсруулж, нэвтрүүлэхдээ шаардлагатай бол олон улсын байгууллагын дэмжлэг авахыг зөвлөж байна; (в) Дараах чиглэлээр арга зүйг нэвтрүүлэх - Хүүхдийн хөгжилд төсөв хөрөнгийн үзүүлэх бодит нөлөөг хангахын тулд үр дүнд суурилсан төсөвлөлт; - Хот хөдөөгийн ялгаа, бүс нутгийн ялгаатай байдлыг багасгах, түүнчлэн зарим газар ундны усны хангамжийг нэмэгдүүлэх, боловсролын дэд бүтцийг байгуулах зэрэг тодорхой зорилгод чиглэсэн стратегийн төсөвлөлт; (г) Хүүхдэд зориулж буй төсвийн урсгал, хөдөлгөөнийг ил тод, тогтмол хэмжиж байхад чиглэсэн хэрэглэгчдэд ээлтэй шалгуур үзүүлэлтийн тогтолцоог бий болгох; (д) Хүүхдэд зориулж буй нөөц бололцооноос хумсалж буй авлига,

	хээл хахуулиас сэргийлэх, үүнийг мөрдөн шалгах үүднээс Авлигатай тэмцэх газрыг яаралтай чадваржуулах; (е) Хандивлах үйл ажиллагааг дэмжих талаар сангуудтай хамтран ажиллаж, гадаадын тусламжаас хамааралтай байдлыг багасгах.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 9. ИННОВАЦИ БОЛОН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ Зорилт 9.1 Хүн бүрт тэгш, хүртээмжтэй байх талыг голлон анхаарч эдийн засгийн хөгжил, хүний сайн сайхан аж байдлыг дэмжих чанартай, найдвартай, тогтвортой, уян хатан дэд бүтэц, түүний бүсийн болон хил дамнасан дэд бүтцийг хөгжүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.5 2030 он гэхэд нас барсан болон байгалийн гамшигт өртсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулж, ядуу болон эмзэг бүлгийн хүн амыг голлон анхаарч байгалийн гамшиг, түүний дотор устай холбоотой гамшигийн улмаас ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-тай харьцуулсан эдийн засгийн алдагдлыг [х] хувиар бууруулах ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшигийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

166. Зөвлөмж	19. Төрийн мэдээллийн төвийг байгуулан, Засгийн газрын байгууллагууд болон хэрэгжиж байгаа төслүүдийг цахим хуудастай болгосон, мөн хүүхдийн талаар статистик мэдээллийг цуглуулах талаар гаргаж буй зүтгэлийг Хорооноос сайшаан тэмдэглэж байна. Гэвч Хороо дараах зүйлд зовниж буйгаа илэрхийлье. Хүүхэдтэй холбоотой статистик мэдээлэл цуглуулах, дүгнэлт хийх, илтгэх талаар Үндэсний статистикийн хороо болон бусад Засгийн газрын байгууллагуудын хамтын ажиллагаа дутмаг; Хүнд нөхцөлд амьдарч буй хүүхдийн талаар нэгтгэж, дүгнэлт хийсэн үндэсний мэдээллийн бааз хангалтгүй, хүүхэд хамгааллын тогтолцоо төдийлөн хөгжөөгүй, төвлөрсөн биш байгаа учраас хүүхэд хамгааллын статистик мэдээлэл байхгүй; Баталгаатай статистик мэдээллийг цуглуулах, боловсруулах, олж авахад бэрхшээл байсаар байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
167. Зөвлөмж	20. Үндэсний статистикийн хороог хуулиар хүлээсэн өөрийн эрх үүрэг, тэр дундаа салбар хоорондын мэдээлэл цуглуулахад зохицуулалт хийх үүргээ хэрэгжүүлэхэд нь шаардлагатай санхүү, техник, хүний нөөцөөр хангахад Оролцогч улс анхаарлаа хандуулахыг Хорооноос зөвлөж байна. Мөн 18-аас доош насны бүх хүүхдийн талаарх мэдээллийг цуглуулах, одоо байгаа болон шинээр цуглуулах мэдээлэлд дүгнэлт хийж, төрийн бодлого, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг сайжруулахад шинжлэх ухааны нотолгоог бий болгохыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
168. Зөвлөмж	21. Мэргэжлийн хүмүүсийг сургалтад хамруулах, олон нийтийн кампанит ажил өрнүүлэх, Конвенцыг Монгол болон Казах хэл дээр

	хөрвүүлж, хэвлэх зэргээр хүүхдийн эрхийн талаарх мэдээллийг түгээх тал дээр Оролцогч улсын зүгээс гаргасан хичээл зүтгэлийг хүлээн зөвшөөрч байна. Хэдий тийм ч, ялангуяа хөдөө орон нутаг, алслагдмал аймаг сумдад холбогдох мэргэжлийн хүмүүс, олон нийт, эцэх эх, хүүхдүүдийн дунд Конвенцын талаарх мэдээлэл хангалтгүй байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
169. Зөвлөмж	22. Конвенцыг түгээх, түүний зарим заалтуудыг зохистой, системтэй сургалтаар олон нийтэд тэр дундаа хүүхэд, эцэг эх, хүүхэдтэй ажилладаг мэргэжилтнүүдэд түгээх, хууль сахиулах албан тушаалтан, УИХ-ын гишүүн, шүүгч, хуульч, эрүүл мэндийн ажилтан, багш, сэтгүүлч зэрэг хүүхдийн төлөө болон хүүхэдтэй ажилладаг мэргэжилтнүүдийг хүүхдийн эрхийн талаар ойлголттой болгох тал дээр үйл ажиллагаа нэмэгдүүлэх, бэхжүүлэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
170. Зөвлөмж	23. Оролцогч улсын тайланг бэлтгэхэд зөвлөгөө өгсөн төрийн бус байгууллага болон хүүхдийн төлөөллийн байгууллагуудын оролцоог Хороо талархан хүлээн авч байна. Хэдий тийм ч, Конвенцын хэрэгжилтийн талаар стратеги, бодлого боловсруулах, мониторинг хийхэд төрийн бус байгууллагын оролцоо хязгаарлагдмал байгааг тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
171. Зөвлөмж	24. Конвенцын хэрэгжилтэд иргэний нийгмийн байгууллагууд чухал үүрэгтэй гэдгийг Хороо цохон тэмдэглэхийн зэрэгцээ бодлого шийдвэрийг боловсронгуй болгох, хамтран төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, Хорооноос өгсөн дүгнэлт зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх, дараагийн тайлан илтгэлд бэлтгэх зэргээр төрийн бус байгууллага болон хүүхдийн оролцооны байгууллага гэх мэт иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтран ажиллах, тэдний үйл ажиллагааны зохицуулалтыг сайжруулахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
172. Зөвлөмж	25. Эмзэг бүлгийн хүүхдийг ялгаварлан гадуурхахаас сэргийлэх талаар зарчмын арга хэмжээнүүдийг Оролцогч улс авсан гэдгийг Хороо тэмдэглэж байна. Гэвч хөвгүүд охидын аль аль нь хүйсээр ялгаварлах байдалд өртөж, цаашлаад угсаа гарал, хөгжлийн бэрхшээл, хүүхдийн гэр бүлийн амьдралын түвшин, амьдарч буй газар нутгаасаа болж хүүхэд ялгаварлалд өртөх (алаг үзэх) явдал байсаар байгаад харамсаж байна. Мөн баруун бүсэд амьдардаг Казах зэрэг үндэсний цөөнхийн хүн амын дунд тэгш бус байдал байсаар байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Арьс үндсээр алагчилах - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
173. Зөвлөмж	26. Одоо мөрдөж буй хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг баталгаажуулах, ялгаварлан гадуурхахгүй байх зарчим нь Конвенцын 2-р зүйлтэй бүрэн нийцэж буй эсэхийг хянахыг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна. Мөн хүүхдийн эсрэг ялгаварлан гадуурхах үзэгдлийг нийгмийн бүх салбарт шийдвэрлэж, дээр дурдсан мэдээллүүд, мөн түүнчлэн 2009 онд болсон Дурбаны Чуулга уулзалтын дараа авсан арга хэмжээний талаарх мэдээллийг дараагийн тайлан илтгэлд багтаахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Арьс өнгөөр ялгаварлах - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
174. Зөвлөмж	27. Хүүхдийн ашиг сонирхлыг дээдлэхэд одоо хэрэгжиж буй үндэсний хууль тогтоомж ихээхэн ач холбогдол өгч буйд Хороо талархаж

	байна. Хэдий тийм ч бодит амьдрал дээр эдгээр заалтууд нь хангалттай хэмжээнд хэрэгжихгүй байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
175. Зөвлөмж	28. Хүүхдийн ашиг сонирхлыг дээдлэх ерөнхий зарчмыг бүх л хуулийн заалтууд төдийгүй, хүүхдэд нөлөөлж болохуйц шүүх, Засгийн газрын шийдвэр, төсөл хөтөлбөр, үйлчилгээнд зохих байдлаар тусгах талаар тавьж буй хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэн сайжруулахыг Хорооноос Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
176. Зөвлөмж	29. Хүүхдийг хамгаалах хууль тогтоомжийг одоогоор тодорхой хэмжээнд бүрдүүлсэн болон хүүхэд бүр аюулгүй тайван, хүчирхийлэлгүй орчинд амьдрах эрхийг хангах механизмыг сайжруулахын тулд Оролцогч улсын авсан арга хэмжээг Хороо сайшааж байна. Гэвч 2005 онд Шадар сайдын гаргасан тушаалыг хэрэгжүүлэх, мөрдөн сахиулах талаар хангалтгүй анхаарснаас унаач хүүхдүүд гэмтэх, амиа алдах зэргээр гэнэтийн ослын хохирогч болсоор байгаа, мөн зам тээврийн осолд орох, морь болон бусад гаршуулсан амьтан унаж байгаад осолдох зэргээр хүүхдүүд хохирох нь нэмэгдсээр байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
177. Зөвлөмж	30. 6-р зүйл болон Конвенцын бусад холбогдох заалтуудын дагуу дараах арга хэмжээг авахыг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна. (а) Хүүхэд бүрийн амьд явах эрхийг хамгаалахад бүх хүчин чармайлтаа дайчлах; (б) Ослоос сэргийлэхтэй холбоотой олон нийтийн дунд мэдээлэл түгээх, кампанит ажил өрнүүлэх зэргээр олон нийтийн дунд мэдлэг нэмэгдүүлэх хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэн сайжруулах; (в) Осол гэмтлээс сэргийлэх үндэсний хөтөлбөрийн эрүүл мэндийн чиглэлийн зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд ихээхэн анхаарах.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
178. Зөвлөмж	31. Тус улс холбогдох хууль тогтоомжиндоо хүүхдийн үзэл бодлыг хүндэтгэх зарчмыг оруулж өгсөн явдлыг Хороо сайшаан тэмдэглэхийн зэрэгцээ бодит байдал дээр энэ зарчим хэрэгжихгүй байгаад харамсаж байна. Мөн түүнчлэн Хүүхдийн оролцооны үндэсний хөтөлбөрийн (2005) төслийг УИХ-аас одоо болтол батлаагүй явдалд харамсаж байгаагаа илэрхийлж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
179. Зөвлөмж	32. Оролцогч улс хоёрдугаар тайлангийн дүгнэлт зөвлөмжид (CRC/C/15/Add.264, 26-р зүйл) өгч байсны нэгэн адилаар гэр бүл, сургууль, орон нутаг, шүүхийн болон захиргааны шийдвэр зэрэг хүүхдэд нөлөөлж буй бүх асуудалд хүүхдийн оролцоог дэмжиж, цаашид хүүхдийн үзэл бодлыг хүндэтгэх зарчмыг сахин хэрэгжүүлж, дэмжих тал дээр хүчин чармайлт гаргахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Хүүхдийн оролцооны талаар үндэсний бодлогын төслийг Улсын Их Хурлаас батлах, ингэхдээ Конвенцын 12-р зүйл болон Хүүхдийн үг хэлэх эрхийн тухай Хорооноос гаргасан 12-р Ерөнхий тайлбарыг (2009) харгалзан үзэхийг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
180. Зөвлөмж	33. Тус улсад 2006 оноос хойш төрсний гэрчилгээг үнэ төлбөргүй олгодог болсон явдлыг сайшаан тэмдэглэж байна. Хүүхдийн төрсний бүртгэлийн түвшин өндөр байгаа хэдий ч шинээр төрсөн хүүхдийн 10 орчим хувь нь дотоодын шилжилт хөдөлгөөн, төрсний бүртгэл хөтөлдөг газрын байршил алслагдмал, хүүхдийн төрсний бүртгэлийг хийлгэхийн ач холбогдлын талаар малчин өрхийн мэдээлэл дутмаг зэрэг шалтгааны улмаас төрсний бүртгэл хийлгээгүй байна.
Сэдэв	- Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Гэрээний тайлбар

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
181. Зөвлөмж	34. Төрсний бүртгэлд хоцорч хамрагдаж буй хүүхдийг үнэ төлбөргүй бүртгүүлэх боломжоор хангах зэргээр бүх хүүхдийг төрсний бүртгэлд хамруулах, ингэхдээ алслагдмал аймаг, малчин өрхөд илүү анхаарал хандуулах тал дээр хүчин чармайлтаа сайжруулж ажиллахыг оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
182. Зөвлөмж	35. Хэдийгээр Оролцогч улс олон нийтийн телевиз, радиогоор үндэсний цөөнхид зориулсан хөтөлбөрийг дэмжиж, мэдээллийн технологийн хүртээмжийг сайжруулсан явдлыг Хороо талархаж буй ч зарим хөтөлбөрүүдийг хүүхдийн хөгжлийн болон боловсролын хэрэгцээнд нийцсэн, хүүхдийн насанд мэдээллийн агуулга нь тохирсон байдлаар шинэчлэх хэрэгцээ байгааг сануулъя.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хэвлэл мэдээлэл - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
183. Зөвлөмж	36. Оролцогч улсад Хороо зөвлөх нь: (а) Бүх хүүхдэд, тэр дундаа алслагдмал аймаг, хөдөө орон нутагт амьдардаг хүүхдүүд өөрийн нас, хэрэгцээнд тохирсон зохих мэдээллийг эрх тэгш хүртэх боломжоор хангахад чиглэсэн хүчин чармайлтаа сайжруулах; (б) Зохистой мэдээллийг хүртэх боломжоор хүүхдийг бүрэн хангахаас гадна хортой мэдээллээс хүүхдийг хамгаалах тал дээр зохих зөвлөмжийг боловсруулах. “Хүүхэд болон хэвлэл мэдээлэл” гэсэн сэдвээр хийсэн ерөнхий хэлэлцүүлгээс баталсан Хорооны зөвлөмжийг (CRC/C/57, 242-257-р заалт, 1996) дагаж мөрдөхийг оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хэвлэл мэдээлэл - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд

Төрөл	Зөвлөмжүүд
184. Зөвлөмж	37. Боловсролын орчинд бие махбодын шийтгэлийн асуудлыг шийдвэрлэхэд хүчин чармайлт гаргасан явдлыг Хороо талархан тэмдэглэж байна. Гэвч хүүхдийн амьдралын бүх хүрээнд бие махбодын шийтгэл өргөн хүрээнд хэрэглэгдсээр байгаад харамсаж байгаагаа дахин илэрхийлье.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
185. Зөвлөмж	38. Гэр бүл болон хүүхдийн халамж, асрамжийн үйлчилгээний тогтолцоо зэрэг бүх орчинд бие махбодын шийтгэлийн аль ч хэлбэрийг хүүхдийн хүмүүжлийн арга болгож хэрэглэх явдлыг зогсоох, урьдчилан сэргийлэх талаар Оролцогч улс хууль тогтоомж батлаж хэрэгжүүлэхийг Хорооноос зөвлөж байна. Цаашлаад оролцогч улс Конвенц, тэр дундаа 28-р зүйл, мөн Хүүхдийг бие махбодын шийтгэл болон бусад харгис, хүнлэг бус шийтгэлээс хамгаалах талаар гаргасан Хорооны 8-р Ерөнхий тайлбарыг (2006 он) харгалзан үзэж бие махбодын шийтгэлийн талаарх олон нийтийн хандлагыг өөрчлөх, хүүхдийн эрхэмсэг оршихуйн эрхийг хүндэтгэх, хүмүүжлийн бусад арга барилыг хэрэглэх тал дээр хүүхдүүдийг оролцуулан олон нийтэд боловсрол олгох, мэдээлэл өгөх, нийгмийг дайчлах кампанит ажлыг зохион байгуулахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
186. Зөвлөмж	39. Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн талаар НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргын судалгаан (A/61/299) дээр үндэслэн, Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна: (а) 2005 оны 6 дугаар сарын 14-16-нд Бангкок хотод болсон Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн талаар Зүүн Ази Номхон далайн бүсийн зөвлөгөөнөөс гарсан үр дүн, зөвлөмжийг харгалзан үзэхийн хамт хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн талаарх НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын бие даасан зөвлөхүүдийн судалгааны тайланд багтсан зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүх арга хэмжээг авах; (б) Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг устгахаар хийсэн судалгааны хэрэгжилтийг голлон анхаарах. Ингэхдээ дараах

	зөвлөмжүүдэд тусгай анхаарал хандуулах: Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх төрлийг хориглох Хүчирхийллийн бус үнэлэмжийг сурталчилж, мэдлэг дээшлүүлэх Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн жендэрийн асуудлыг шийдвэрлэх (в) Хүүхэд бүрийг бүх төрлийн бие махбод, сэтгэл санаа болон бэлгийн хүчирхийллээс хамгаалах, ийм төрлийн хүчирхийллээс бодитоор сэргийлж, богино хугацаанд хариу үйлдэл хийх тогтолцоог бий болгоход иргэний нийгэм тэр дундаа хүүхдийн оролцоотой хамтын арга хэмжээ авахдаа эдгээр зөвлөмжийг ашиглах; (г) Дараагийн тайлан илтгэлдээ Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн судалгаанаас Оролцогч улсад өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаар мэдээллийг оруулах; (д) Дээрх зорилгоор Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн талаар Ерөнхий нарийн бичгийн даргын тусгай төлөөлөгч, НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдийн сан, Хүний эрхийн дээд комиссар болон ДЭЛХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА-аас техникийн тусламж авах.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
187. Зөвлөмж	40. Хүүхэд хүмүүжүүлэх чадварыг бэхжүүлэх, өөрөө сурах бичиг, гарын авлага боловсруулах, нийгмийн суурь халамжаар хангах зэргээр эцэг эхчүүдийг хүүхдээ өсгөхөд мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх талаар Оролцогч улс хичээл зүтгэл гарган ажиллаж байгааг Хороо талархан хүлээн авч байна. Гэвч 2006 оноос хойш гэр бүлийн хуулийг эргэн харах талаар ямарч шийдвэр гаргаагүйд харамсаж, өрх толгойлсон эхчүүд, эцэг эх нь гадаадад гарснаас болж үлдсэн хүүхэд, түр хугацаанд гэр бүлээ толгойлж буй хүүхэд зэрэг эцэг эхийн хараа хяналтаас гадуурх хүүхдийн өөр шинэ бүлэг бий болж байгаад зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
188. Зөвлөмж	41. Хүчирхийллийн бус, хүмүүжлийн эерэг арга барилыг (30-р зүйл) сурталчлах бодлого журам, сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулж, эцэх эх, гэр бүлд хэрэгцээтэй үед нь шаардлагатай дэмжлэгийг аль болох өргөн хүрээнд өгөх талаар (CRC/C/15/Add.264, 34-р зүйл) өгсөн зөвлөмжөө Хороо дахин сануулж байна. Оролцогч улсад дараах зүйлийг зөвлөж байна: (а) Хүүхдийн эрхийг хангах чиглэлээр мэргэшсэн нийгмийн ажилтан зэрэг зохих мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангагдсан, гэр бүлийг дэмжих төвүүдийг хороо, сум, орон нутагт байгуулах; (б) Гэр бүлийн тухай хуулийн нэмэлт өөрчлөлтийг батлах; (в) Хүүхдэд эцгийн хариуцлагын мөнгөн тэтгэмж төлөх ёстой хүмүүс төлбөрөө өгч буй эсэхэд болон хүүхэд тэжээн тэтгэгчээс мөнгөн тэтгэмжээ хүртэж чадаж буй эсэхэд анхаарал хандуулах; (г) Хүүхдийн эрхийг хангах чиглэлээр нийгмийн ажлын мэргэжлийн үйлчилгээг нэвтрүүлэх, ийм үйлчилгээг хүүхэд, гэр бүлд үр дүнтэй хууль эрх зүйн орчин бүрдүүлэх, тогтолцоог сайжруулахын зэрэгцээ нийгмийн ажилтны ажлын гүйцэтгэлийг хянах дүрэм журмыг бий болгох.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
189. Зөвлөмж	42. Гэр бүлийн орчноос хөндийрсөн хүүхдэд зориулсан хувилбарт халамжийн үйлчилгээг нэвтрүүлэх, халамж асрамжийн газар, ажилтнуудын үзүүлж буй асрамжийн үйлчилгээний наад захын стандартыг тогтоох, садан төрлийн асрамж болон асралт гэр бүлийн үйлчилгээг нэвтрүүлэхийн тулд Оролцогч улсын зүгээс авсан алхмуудыг Хороо сайшааж байна. Гэвч хүүхдийн асрамжийн газарт системтэй хяналт дутмаг байгаа, хүүхдийг асрамж халамжийн газарт илгээсний дараа кейс менежментийн үйлчилгээ үзүүлэх, хянах тогтолцоо бүрдээгүй, төвлөрүүлэн халамжлахаас өөр хувилбарт

	халамжийн үйлчилгээ үзүүлж болохуйц хүүхдийн халамжийн зохицуулалтыг үндэсний хэмжээнд системтэйгээр шийдсэн байдал дутмаг байгаад Хороо харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
190. Зөвлөмж	43. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг зөвлөж байна. (а) Эмзэг бүлгийн гэр бүлүүдэд дэмжлэг, зөвлөмж өгөх, мэдлэг дээшлүүлэх кампанит ажлыг зохион байгуулах замаар хүүхдийг төвлөрүүлэн халамжлах газар байршуулахаас сэргийлэх хөтөлбөр, бодлого журмыг боловсруулах; (б) Төвлөрүүлэн халамжлах газарт буй хүүхдийг гэр бүлтэй нь эргэн нэгтгэх шаардлагатай бүх арга замыг авч хэрэгжүүлэх; (в) Конвенцын 25-р зүйлд заасны дагуу, төвлөрүүлэн халамжлах газарт байршиж буй хүүхдийн байдлыг цаг тухай бүр хянах цогц механизмыг бүрдүүлж, шаардлагатай санхүү болон хүний нөөцөөр хангах, тэднээр ёс зүйн хэм хэмжээг мөрдүүлэх; (г) 2009 оны 11 дүгээр сарын 20-ны өдөр НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейн тогтоолоор батлагдсан Хүүхдэд үзүүлэх халамжийн хувилбарт үйлчилгээний зааврыг 64/142 мөрдөх.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
191. Зөвлөмж	44. Дотоод болон гадаад үрчлэлтийг зохицуулах эрх зүйн актыг сайшааж буй ч, Гаагийн Конвенцыг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй байгууллагын талаар мэдээлэл дутмаг, хүүхэд үрчлэх хүсэлтэй эцэг эхэд дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээ байхгүй, үрчлэлтийн дараа хяналт тавих, шалгалт хийх болон дотоод үрчлэлтийн үйл явцад хүүхдийн үзэл бодлыг харгалзан үзэх механизм бүрдээгүй байгаад харамсаж байна. Мөн гадаад үрчлэлтийн үйл явц нь Улс хоорондын үрчлэлтийн талаар хамтран ажиллах хүүхдийг хамгаалах Гаагийн Конвенцтэй бүрэн уялдахгүй байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
192. Зөвлөмж	45. Асралт гэр бүл болон үрчлэлтийн асуудлыг зохицуулдаг үндэсний хэмжээний цогц, бодлого, заавар бий болгох, үүнтэй холбоотой хяналт, төвлөрсөн хяналт шалгалтын механизмыг бүрдүүлэх тухай

	өмнөх зөвлөмжөө (CRC/C/15/Add.264, 36-р бүлэг) Хороо Оролцогч улсад дахин сануулж байна. Мөн хүүхдийн эрх ашгийг дээдэлсний үндсэн дээр дотоодын болон улс хоорондын үрчлэлтийг зохицуулдаг дүрэм журмыг Конвенцын 21-р зүйл заалтууд болон Гаагийн конвенцтэй уялдуулахыг зөвлөж байна. Цаашлаад, Оролцогч улс холбогдох институцыг, тэр дундаа Гаагийн конвенцын хэрэгжилт болон улс хоорондын үрчлэлтийг хангах чадвар, бүрэн эрх бүхий үндэсний газрыг байгуулахыг санал болгож байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
193. Зөвлөмж	46. Хэдийгээр хүүхдийг үл хайхрах байдал, хүчирхийллээс сэргийлж, үүнтэй тэмцэх талаар оролцогч улсын авсан арга хэмжээг үнэлж байгаа ч, хүүхдийг хамгаалах цогц стратеги байхгүй байгаад сэтгэл зовниж байна. Мөн хүүхэд тэр дундаа охид хүчирхийлэлд өртсөөр байгаа, хүчин, ураг төрлийн хүчингээс сэргийлэх талаар одоо мөрдөж буй хууль эрх зүйн заалтыг сахиулах явдал хангалтгүй, эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдийн эсрэг үйлдсэн хүчингийн гэмт хэргийн шийтгэл ялгаатай байгаа, бэлгийн хүчирхийллийн хохирогч болсон хүүхдүүдэд хамгаалал, нөхөн сэргээх тусламж хангалттай хүрдэггүй, харин ч эсрэгээрээ тэднийг гэмт хэргийн буруутан мэтээр үзэх явдал байгаад харамсаж байна. Цаашлаад ураг төрлийн хүчин үйлдсэн этгээдийг Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн дагуу яллан шийтгэхгүй байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
194. Зөвлөмж	47. Оролцогч улсыг дараах зүйлүүдийг хэрэгжүүлэхийг Хороо шаардаж байна.

	(а) Гэр бүл дэх хүүхдийн хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг хориглож, хүчин, ураг төрлийн хүчингийн хэрэгт ноогдуулдаг ял шийтгэлийг хэрэгжүүлэх; (б) Хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэл гарахад хүргэж байгаа шалтгааныг илрүүлж шийдвэрлэх, хүүхдэд хор хохирол учрахаас сэргийлэх, хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэл, албадлага, хүүхдийг үл хайхрахаас урьдчилан сэргийлж, хариу үйлдэл хийхийн тулд үндэсний хэмжээний суурь судалгаа хийж, үүнээс гарсан мэдээлэл дээрээ үндэслэн хүчирхийллийн хохирогч болсон хүүхдийг хамгаалж, нөхөн сэргээх үйлчилгээнд хамруулах үндэсний тогтолцоог бий болгох; (в) Гэр бүл болон төвлөрсөн үйлчилгээ үзүүлдэг газруудад гарсан хүүхдийн эсрэг бие махбод, бэлгийн хүчирхийлэл, үл хайхрах байдлын кейсийн тоо болон хамрах хүрээнд хяналт тавих механизмыг бататгаж, эдгээр механизмуудын хоорондын зохицуулалтыг сайжруулах; (г) Хүүхдийн хүчирхийллийг бүртгэж авах механизмыг бий болгох; (д) Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртөж болзошгүй хүүхдийн кейсийг бүртгэх, зохих арга хэмжээг авах үүргийн талаар хүүхэдтэй ажилладаг бүх мэргэжилтнүүдийг сургалтад хамруулах; (е) Хүүхдийн хүчирхийлэл, үл хайхрах байдлаас сэргийлэхтэй холбоотой мэдээллийг түгээх олон нийтийн мэдлэг дээшлүүлэх кампанит ажлыг өрнүүлэх, эцэг эхийг заавар зөвлөмжөөр хангах; (ё) Бүх аймгуудад хүүхэд, гэр бүлд зориулсан үнэгүй сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх төвийг бий болгож хүчирхийлэл, үл хайхрах байдлын хохирогч болсон охид хөвгүүдийг нөхөн сэргээх үйлчилгээ, зөвлөмж, дэмжлэг, бусад үйлчилгээг эрх тэгш байдлаар хүртэх боломжоор хангах.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох. ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
195. Зөвлөмж	48. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн асуудлаар Оролцогч улсын зүгээс гаргасан хичээл зүтгэлийг Хороо үнэлж байгаа ч гэсэн, тэдгээр хүүхдүүд олон асуудалтай тулгарсаар байгаад харамсаж байна. Тухайлбал, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх зүйн тодорхойлолт нь хэтэрхий өргөн хүрээг хамарсан байгаа бөгөөд эдгээр хууль

	тогтоомжийн зөрүүтэй заалтууд нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст сөргөөр нөлөөлж болохоор байна. Цаашлаад боловсрол, нийгмийн халамж, эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмж дутмаг, тэдэнд зориулсан зохистой дэд бүтэц байхгүйгээс хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд нийгмийн үйлчилгээнээс хаягдаж үлдэж байгаад зовниж байна. Ерөнхийдөө, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд нь “эрхэмсэг оршихуйн эрхийг нь дээдэлсэн, бие даасан байдал, оролцоог нь дэмжсэн нөхцөлд сайн сайхан, бүрэн дүүрэн амьдрах” эрхээ эдлэхэд бэрхшээлтэй байгааг Хороо тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
196. Зөвлөмж	49. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрхийг хамгаалж, сахиулахад авч буй арга хэмжээгээ үргэлжлүүлэн сайжруулж, ингэхдээ Конвенцын 23-р зүйл болон Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн талаар Ерөнхий тайлбарыг Оролцогч улс дагаж мөрдөхийг Хороо зөвлөж байна. Тухайлбал: (а) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн талаар бодитой нарийвчилсан статистик мэдээллийг үндэсний болон орон нутгийн хэмжээнд цуглуулж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн мэдээллийн санг бий болгох; (б) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд зориулсан үндэсний хэмжээний цогц бодлогыг боловсруулах; (в) Мэргэжлийн сургалтанд хамрагдах зэрэг боловсрол эзэмших эрхээ аль болох өргөн хүрээнд эдлэх боломжийг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдэд олгох; (г) Үндэсний болон орон нутгийн хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлийн талаар мэргэшсэн мэргэжилтэн болон мэргэжилтнүүдэд зориулсан сургалт зохион байгуулах зэргээр олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн нөхөн сэргээх хөтөлбөрийг дэмжин өргөжүүлэх тал дээр томоохон алхмуудыг авах; (е) Хөгжлийн бэрхшээлтэй нярай хүүхэд болон цэцэрлэгийн насны хүүхдийг эрт илрүүлж, интервенцэд хамруулах үйлчилгээг бий болгох. Ингэхдээ гэр бүлийн дэмжлэг, орон нутгийн оролцоонд тусгай анхаарал хандуулах; (ё) Хүүхэд, эцэг эх, гэр бүл, асран хамгаалагч, орон нутгийн иргэдийн дунд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг ялгаварлахгүйгээр зөвөөр

	ойлгох байдлыг уриалах үүднээс олон нийтийн ойлголтыг дээшлүүлэх санаачлагуудыг хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 4.2 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүдийг сургуулийн өмнөх боловсролд бэлтгэж бага насны хүүхдүүдийг хөгжүүлэх чанартай үйлчилгээ, тусламж, сургуулийн өмнөх боловсролоор хангах Зорилт 4.3 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүнд хямд үнэтэй, чанартай техникийн, мэргэжлийн болон дээд боловсрол, түүний дотор их дээд сургуулийн боловсролыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг тусалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
197. Зөвлөмж	50. Оролцогч улсын зүгээс эрүүл мэндийн салбарт авсан олон арга хэмжээг үнэлж, нярайн болон хүүхдийн эндэгдэл багассаныг тэмдэглэж байгаа хэдий ч, хүүхдүүд тэр дундаа 5-аас доош насны хөвгүүдэд эрдэс бодис болон шим тэжээлийн ноцтой дутагдлаас болж өсөлт зогсох, сульдаа тусах явдал байсаар байгаад зовниж байна. Мөн эрүүл мэндийн төсвийн ихэнх нь дэд бүтэц, биеийн эрүүл мэндийн салбарт зарцуулагдаж архи, хар тамхи хэрэглэж буй хүүхдүүдэд зориулсан үйлчилгээ зэрэг сэтгэцийн эрүүл мэндтэй

	холбоотой нийгмийн эрүүл мэндийн дэмжлэг үзүүлэх чиглэлийг хөгжүүлэхэд анхаарахгүй байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.2 2025 он гэхэд 5 хүртэлх насны өсөлтийн хоцролттой, туранхай хүүхдийн талаар олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрсөн зорилтуудад хүрэх замаар хоол тэжээлийн дутагдлын бүх хэлбэрийг арилгаж, өсвөр насны охид, жирэмсэн болон хүүхдээ хөхөөрөө хооллож буй эмэгтэйчүүд, өндөр настнуудын хоол тэжээлийн хэрэгцээг 2030 он гэхэд хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.с Хөгжиж буй орнууд, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй орон, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад эрүүл мэндийн санхүүжилтийг ихээхэн хэмжээгээр нэмэгдүүлж, эрүүл мэндийн салбарын ажилтнуудыг ажилд авах, хөгжүүлэх, сургах, тогтвор суурьшилтай ажиллуулах явдлыг сайжруулах Зорилт 3.2 2030 он гэхэд урьдчилан сэргийлэх боломжтой нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг арилгах Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэн хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
198. Зөвлөмж	51. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг зөвлөж байна. (а) Анхан шатны тусламжийн үйлчилгээнд гол анхаарлаа хандуулах, эмзэг бүлгийн гэр бүлийн хэрэгцээг шийдвэрлэх, хүүхдийн эрүүл мэндийг тодорхойлдог нийгмийн хүчин зүйлүүдийг тогтооход ашиглаж байгаа нийгмийн эрүүл мэндийн орчин үеийн хандлагуудыг нэвтрүүлэх зэргээр эрүүл мэндийн хамгийн өндөр стандартыг хангасан үйлчилгээг хүүхэд бүр хүртэж байхыг баталгаажуулсан эрүүлийг хамгаалах тогтолцоог хөгжүүлэх; (б) Эхийн болон хүүхдийн эрүүл мэндийг хариуцсан Засгийн газрын байгууллагыг байгуулж уг байгууллагын орон нутагт бэхжүүлэх талаар анхаарах; (в) Конвенцын 24 (с) зүйлийн дагуу ундны цэвэр усны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх болон ариун цэврийг сайжруулах арга хэмжээ бэхжүүлэх; (г) 2000 оны Жирэмсэн эхчүүдийг хамгаалах Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын Конвенцыг (№183) соёрхон батлах.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН

	БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
199. Зөвлөмж	52. Цаашлаад хүүхдийн эрүүл мэнд, шим тэжээл, хөхөөр хооллохын давуу тал, витаминжуулалт болон Витамин А болон төмрийн бэлдмэл, эрдэс бодис, ариун цэвэр, орчны ариун цэвэр, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн талаарх суурь мэдээллийг эцэг эх, асран хамгаалагч нарт өгөх кампанит ажил өрнүүлэх, олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн хөтөлбөр хэрэгжүүлэх замаар Оролцогч улсад өндөр түвшинтэй байгаа хүүхдийн тэжээлийн дутагдлыг аль болох хурдан хугацаанд шийдвэрлэхийг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хоол хүнстэй байх эрх - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.2 2025 он гэхэд 5 хүртэлх насны өсөлтийн хоцролттой, туранхай хүүхдийн талаар олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрсөн зорилтуудад хүрэх замаар хоол тэжээлийн дутагдлын бүх хэлбэрийг арилгаж, өсвөр насны охид, жирэмсэн болон хүүхдээ хөхөөрөө хооллож буй эмэгтэйчүүд, өндөр настнуудын хоол тэжээлийн хэрэгцээг 2030 он гэхэд хангах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд

200. Зөвлөмж	53. Аймгийн төвүүд болон Улаанбаатар хотод өсвөр үеийнхэнд эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг загвар байгууллага байгуулах талаар Оролцогч улсын гаргасан хүчин чармайлтыг Хорооноос үнэлж байна. Мөн ДОХ-той тэмцэх үндэсний хороог дахин байгуулсан явдлыг талархан тэмдэглэж байгаагаа илэрхийлье. Гэвч өсвөр үеийнхний эрүүл мэндийн талаарх нарийвчилсан задаргаа бүхий тоо баримт, одоогоор хэрэгжиж буй нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд болон өсвөр насныханд чиглэсэн эрүүл мэндийн үйлчилгээний талаар мэдээлэл хангалтгүй байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг тусалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
201. Зөвлөмж	54. Оролцогч улсад Хороо дараах зүйлүүдийг зөвлөж байна. (а) Өсвөр насны хүүхдийг бүрэн хэмжээнд оролцуулан өсвөр насны хүүхдийн эрүүл мэндийн асуудлын мөн чанар, хамрах хүрээг ойлгох үүднээс цогц судалгаа явуулах, үүн дээрээ үндэслэн өсвөр насны хүүхдийн эрүүл мэндийн бодлого, хөтөлбөрүүдийг боловсруулах; (б) Конвенцын агуулгын хүрээнд өсвөр насны хүүхдийн эрүүл мэнд болон хөгжлийн талаар гаргасан Хорооны Ерөнхий зөвлөмж 4-тэй уялдуулан бэлгийн харилцаа болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн талаар сургуулиар дамжуулан боловсрол олгох, өсвөр үеийнхэнд мэдрэмжтэй, нэргүй зөвлөгөө өгөх зэргээр нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээг бүх өсвөр насны хүүхдэд хүртээмжтэй болгох.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөрт тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ

	Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
202. Зөвлөмж	55. Өсвөр үеийнхний сэтгэцийн эрүүл мэндийн асуудлыг шийдвэрлэх тал дээр Оролцогч улс хүчин чармайлт гаргасан явдлыг Хороо сайшаан тэмдэглэж байна. Гэвч хүүхдүүд, ялангуяа хот суурин газрын хүүхдүүд бухимдал, сэтгэлийн дарамт, архи тамхинд донтох, зан авирын доголдолд өртөх байдал ихэссэн, эдгээр нийгмийн эрүүл мэндийн асуудлыг шийдвэрлэх, урьдчилан сэргийлэх үр дүнтэй интервенц дутмаг байгаад Хороо харамсаж байна. Мөн Оролцогч улсад хүүхэд, ялангуяа охидын дунд амиа хорлох байдал гарч байгаад Хороо их зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэн хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
203. Зөвлөмж	56. ДЭЛХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА-ын үндсэн зөвлөмжийг заавал хэрэгжүүлэх ёстой зөвлөгөөтэй уялдуулан анхан шатны эмнэлгийн байгууллага, сургууль, орон нутгийн хэмжээнд сэтгэцийн эрүүл мэндийг сурталчлах, зөвлөгөө өгөх, сэтгэцийн эрүүл мэндийн эмгэгээс урьдчилан сэргийлэх, сэтгэцийн ноцтой эмгэг бүхий хүүхэд өсвөр насныханд тэднийг ялгаварлалд оруулалгүйгээр эмнэлэгт болон гэрээр сэтгэцийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэх зэрэг үйлчилгээг багтаасан хүүхдийн сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний хэмжээний цогц бодлогыг боловсруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Мөн бага сургууль болон дотуур байранд анх орж буй хүүхдийн танин мэдэхүй, нийгэм, сэтгэл санааны хөгжлийн хэрэгцээг хангах үүднээс тэдэнд тусламж үзүүлэхийг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
204. Зөвлөмж	57. Оролцогч орны ядуурал газар авч, бүс нутгийн хооронд амьдралын түвшин ялгаатай байгаад зовниж байгаагаа илэрхийлье. Мөн хот хөдөөгийн амьдралын нөхцөл, орчинд тэгш бус байдал их байгаад хамгийн их сэтгэл зовниж байна. Орлоготой холбоотой үзүүлэлтээр хэмжиж үзэхэд ихэнх хүүхдүүдийн амьдралын ерөнхий түвшин их доогуур байгаагийн зэрэгцээ хоол хүнс, орон байр, боловсрол, ундны усны хүртээмж ариун цэвэр, аюулгүй байдлын баталгаа доогуур байна. Мөн хотын гэр хороололд амьдарч буй хүүхдүүдийн нөхцөл байдал муу, гэрт түүхий нүүрс шатааж дулааны асуудлаа шийдсэнээс болж хүүхдийн эрүүл мэндэд учирч буй сөрөг нөлөөлөлд сэтгэл зовниж буйгаа тэмдэглэе.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Хоол хүнстэй байх эрх - Эрүүл байх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 2.2 2025 он гэхэд 5 хүртэлх насны өсөлтийн хоцролттой, туранхай хүүхдийн талаар олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрсөн зорилтуудад хүрэх замаар хоол тэжээлийн дутагдлын бүх хэлбэрийг арилгаж, өсвөр насны охид, жирэмсэн болон хүүхдээ хөхөөрөө хооллож буй эмэгтэйчүүд, өндөр настнуудын хоол тэжээлийн хэрэгцээг 2030 он гэхэд хангах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх

	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
205. Зөвлөмж	58. Хүүхдийн амьдралын түвшинг дээшлүүлэх талаар арга хэмжээ авч ингэхдээ хоол хүнс, ундны усны хүртээмж, ариун цэвэр, эрүүл ахуй, орон байр болон боловсролын чанарыг сайжруулахад голлон анхаарахыг Хорооноос Оролцогч улсад зөвлөж байна. Бүс нутаг хоорондын ялгаатай байдлыг багасгаж, гэрийг халаах өөр арга олох тал дээр Оролцогч улс яаралтай арга хэмжээ авахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Хоол хүнстэй байх эрх - Эрүүл байх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 2.2 2025 он гэхэд 5 хүртэлх насны өсөлтийн хоцролттой, туранхай хүүхдийн талаар олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрсөн зорилтуудад хүрэх замаар хоол тэжээлийн дутагдлын бүх хэлбэрийг арилгаж, өсвөр насны охид, жирэмсэн болон хүүхдээ хөхөөрөө хооллож буй эмэгтэйчүүд, өндөр настнуудын хоол тэжээлийн хэрэгцээг 2030 он гэхэд хангах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ

	Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
206. Зөвлөмж	59. Хүүхдэд үнэ төлбөргүй, албан ёсны боловсрол олгож, дотуур байрны зардлыг даахад Оролцогч улсын оруулсан хөрөнгө оруулалтыг Хороо үнэлж байна. Сургуулиудыг хүүхдэд ээлтэй болгох тал дээр хүчин чармайлт гаргасан явдлыг сайшаан тэмдэглэж байна. Мөн хүүхдэд зориулсан үйлчилгээний хүртээмжид нийгмийн ажилтны үүрэг роль маш чухлыг хүлээн зөвшөөрч боловсролын салбар дахь нийгмийн ажилтны ажлын байрны тодорхойлолтод хүүхэд хамгааллын үүргийг оруулж өгсөн явдалд талархаж буйгаа илэрхийлж байна. Гэвч гэр бүл дэх эрэгтэй хүүхдийн үүргийн талаар соёлын чиг хандлагаас болж сургууль завсардсаны улмаас боловсрол эзэмших хөвгүүдийн тоо цөөрч байгаад харамсаж буйг илэрхийлье. Боловсролын байгууллагад бие махбодын шийтгэл, сэтгэл зүйн дарамт байсаар байгаад сэтгэл зовниж байна. Цаашлаад, алслагдсан, тархаж суурьшсан орон нутагт амьдарч буй, хотод шилжин нүүж ирсэн болон албан бусаар уул уурхайн олборлолт эрхэлж буй гэр бүлийн хүүхдүүд зэрэг зарим хүүхдэд боловсролын үйлчилгээ, тэр дундаа сургуулийн өмнөх боловсролын үйлчилгээ хязгаарлагдмал байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна. Мөн сургууль, цэцэрлэгийн хүрэлцээ муу, тавилга, бие засах газар, аюулгүй байдлыг хангах зэрэг материаллаг хангамж дутагдалтай байна. Хэдийгээр дотуур байрууд малчдын хүүхдийн хэрэгцээг хангаж байгаа ч эдгээр хүүхдүүдийн гэр бүлтэйгээ холбоотой байх явдал хязгаарлагдмал байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгэм хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгэм хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгэм хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 4.2 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүдийг сургуулийн өмнөх боловсролд бэлтгэж бага насны хүүхдүүдийг хөгжүүлэх

	чанартай үйлчилгээ, тусламж, сургуулийн өмнөх боловсролоор хангах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
207. Зөвлөмж	60. Конвенцын 28-р зүйл болон бусад холбогдох заалт болон Боловсролыг сайжруулах талаарх 1-р Ерөнхий тайлбарыг харгалзан үзсэний үндсэн дээр Оролцогч улсад Хороо дараах зүйлүүдийг зөвлөж байна. (а) Боловсролын салбар дахь хүйсийн болон бүс нутгийн ялгаатай байдлыг шийдвэрлэж, сургуулиас завсардсан болон гэр орны ажилд оролцох зэрэг ажил, сургуулиа зохицуулах шаардлагатай хүүхдүүдэд зориулсан магадлан итгэмжлэгдсэн албан бус сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулах; (б) Боломжтой бүх үед хүүхдийг гэр бүлтэйгээ холбоотой байх хэрэгцээ болон үндэсний соёлыг харгалзан үзсэний үндсэн дээр малчин өрхийн хүүхдүүдэд зориулсан дотуур байрны чанар, хүртээмжийг үргэлжлүүлэн сайжруулах; (в) Сургууль болон багш нарын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэхдээ хүүхдэд ээлтэй сургуулийн стандартыг боловсруулж хэрэглэх; (г) Явуулын сургууль болон интернетээр сургах зэрэг шинэ арга барилаар дамжуулан боловсрол олгоход үргэлжлүүлэн хүчин чармайлт гаргах; (д) Олон нийтэд суурилсан үйлчилгээг хүүхэд, гэр бүлд үзүүлэх, урьдчилан сэргийлэх, нөхөн сэргээх, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээг хүүхдэд хүргэх зэрэг шинэ үүргээ хэрэгжүүлэхэд нь нийгмийн ажилтанд туслах зорилгоор тэдэнд зориулж төсөв хөрөнгийг хангалттай хуваарилж, тэднийг сургалтанд хамруулах, дэмжлэг үзүүлэхэд онцгой анхаарах; (е) Багш зэрэг хүүхэдтэй ажилладаг мэргэжилтний хүүхдэд хандах хандлагыг өөрчлөх, тэдэнд болон эцэг эх, хүүхэд, нийт хүн амын дунд хүүхдийн эрхийн талаарх ойлголтыг сайжруулах, хүчирхийллийн бус эерэг хүмүүжлийн арга барилыг сурталчлах, сэтгэл санааны хүчирхийллийн талаар ойлголтыг дээшлүүлэх; (ё) Энэхүү Конвенц болон хүүхэдтэй холбоотой бусад хүний эрхийн гэрээ хэлэлцээр зэргийг багтаан хүний эрхийн талаарх сургалтыг сургуулийн хичээлийн хөтөлбөрт оруулах, 2005 оны 07 дугаар сарын 14-ны өдөр НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын бүх оролцогч улсуудын баталсан Хүний эрхийн боловсролын дэлхийн хөтөлбөрийн эхний шатны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх талаар арга хэмжээ авах.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах, мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах	
	Төрөл	Зөвлөмжүүд
208. Зөвлөмж	61. Хүүхдүүд спорт, урлаг болон бусад чөлөөт цагийн үйл ажиллагаанд оролцож болох газар дутмаг, хүүхэд, өсвөр үеийнхэн уулзалт хийж, цугларан, амралт чөлөөт цагийн арга хэмжээнд оролцох газар хомс байгаад Хороо сэтгэл зовниж байгаагаа илэрхийлж байна.	
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сурч боловсрох эрх	
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд	
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт	
209. Зөвлөмж	62. Хороо Оролцогч улсыг хүүхдэд ээлтэй газруудыг байгуулж, дараах зүйлийг хийхийг уриалж байна. (а) Олон нийт, сургууль, хүүхдийн байгууллага болон бусад орон нутгийн нөөц бололцоог ашиглан хороо, сумдад хүүхдийн тоглоомын талбай, хүүхэд залуучуудын төвийг байгуулах; (б) Гэр бүлээрээ чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх боломжтой газрын тоог ихэсгэх.	
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сурч боловсрох эрх	
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд	
Төрөл	Зөвлөмжүүд	
210. Зөвлөмж	63. Дүрвэгчийн статустай холбоотой 1951 оны Конвенц болон түүний 1967 оны Протоколд нэгдэн орох Оролцогч улсын эрмэлзлийг Хороо үнэлж байгаа ч гэсэн, үүнийг ажил хэрэг болгоход авсан алхмууд	

	удаан байгаад сэтгэл зовниж байна. Шилжин нүүгч, дүрвэгч, орогнол хүсэгчдийн хүүхдүүдийн талаар мэдээлэл байхгүй байгаад Хороо харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Хүүхдүүд - Цагаачид
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
211. Зөвлөмж	64. Дүрвэгчийн статусийн тухай 1951 оны Конвенц болон түүний 1967 оны протоколыг соёрхон батлахыг Хороо Оролцогч улсад дахин зөвлөж (CRC/C/15/Add.264, 57-р зүйл) байна. Цаашлаад, Конвенцын 22-р зүйл болон бусад холбогдох заалтыг харгалзан үзсэний үндсэн дээр Оролцогч улсад буй орогнол хүсэгч, дүрвэгч хүүхдүүдийг хамгаалж, халамжлах мөн түүнчлэн тэдэн эрүүл мэнд, нийгмийн үйлчилгээ, боловсролын хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд шаардлагатай бүх арга хэмжээг авахыг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна. Цогц бодлого боловсруулахад хөтөч болохуйц нарийвчилсан тоо баримтыг авахын тулд орогнол хүсэгч, дүрвэгч хүүхдүүдийн талаарх мэдээллийн сан байгуулахыг зөвлөж байна. Цагаач ажилчид болон тэдний гэр бүлийнхний эрхийн конвенцыг соёрхон батлахыг мөн зөвлөж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
212. Зөвлөмж	65. Зарим нэг дотоодын хууль тогтомж, тэр дундаа албан боловсрол болон ажил эрхлэх насны доод хязгаарыг заасан хууль тогтоомж нь хоорондоо зөрөлдөж байгаа талаар өмнөх дүгнэлт зөвлөмждөө дурдаж байснаа дахин давтаж байна. Мөн тайлангийн хугацаанд хүүхдийн хөдөлмөр эрхлэлт, тэр дундаа хүнд хортой хөдөлмөр эрхлэлт өссөн явдалд санаа зовниж байна. Цаашлаад, хүүхдүүд хөдөө аж ахуй, уул уурхайн салбар, цирк зэрэг газарт ажиллан сургуулиас завсардаж байгаа, хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрт өртөх, алт угаахад ашигладаг химийн бодист хордох, ажлын байран дээр

	бэртэж гэмтэх явдал их байхад тэдэнд хүрч буй нийгмийн үйлчилгээний хүртээмж хязгаарлагдмал байгаад харамсаж байгаагаа илэрхийлье.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
213. Зөвлөмж	66. Хүүхдийн хөдөлмөрийн сөрөг үр дүнг шийдвэрлэж, хянах тал дээр яаралтай арга хэмжээ авахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. (а) Хүүхдийн хөдөлмөрийн хортой хүнд хэлбэртэй тэмцэх; (б) Энэхүү Конвенц болон Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын холбогдох конвенцүүдтэй зөрчилдөж буй хууль тогтоомжуудад шаардлагатай нэмэлт өөрчлөлтийг хийх; (в) Хүүхдийн хөдөлмөрийн сөрөг үр дагаврын талаар мэдээлэл олгох кампанит ажлыг зохион байгуулах; (г) Хөдөлмөр эрхэлдэг бага насны хүүхдүүдийг албан бус сургалт, том хүүхдүүдийг чадваржуулах сургалтанд хамруулах; (д) НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдийн Сан, Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагаас техникийн тусламж үргэлжлүүлэн авах.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
214. Зөвлөмж	67. Хүүхдийг гудамжинд гарч амьдрахаас сэргийлэх талаар Оролцогч улсын зүгээс хэрэгжүүлсэн хүчин чармайлтыг үнэлэхийн зэрэгцээ хот, суурин газар шинээр бий болж буй гэр хорооллын хүүхдүүдээр гудамжны хүүхдүүдийн тоо өсч байгаад сэтгэл зовниж байна. Хүүхэд гудамжинд гарч буй шалтгааны талаарх мэдээлэл байхгүй, цаашлаад найдвартай статистик тоо баримт байхгүй байгаад сэтгэл зовниж байна. Хүүхдүүдийг гудамжнаас холдуулахын тулд цагдаа нар дарамт үзүүлж байгаад харамсаж байна.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	Эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүд (хүчирхийлэлд өртсөн, гудамжинд амьдардаг, байгууллагад хүмүүжсэн, уугуул иргэд, цагаач хүүхдүүд гэх мэт) - Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
215. Зөвлөмж	68. Хүүхдийг гудамжинд гарахад нөлөөлж буй үндсэн шалтгааныг ойлгох, эдгээр шалтгааныг арилгахын тулд нөхцөл байдлыг үнэлэх, гудамжны хүүхдийн хэрэгцээг шийдвэрлэхийн тулд эмзэг бүлгийн болон хамгаалал шаардлагатай хүүхдийн талаар яаралтай судалгаа хийх, хэрэгжүүлж байгаа хөтөлбөр төслүүдийг нэгтгэн дүгнэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг зөвлөж байна. (а) Цагдаагийн оролцооноос өөр хувилбараар нөхөн сэргээх, гэр бүлд нь эргэн нэгтгэх зэрэг хэлбэрээр гудамжны нөхцөлд амьдарч байгаа хүүхдүүдийн эрхийг хамгаалах, тэдний дуу хоолойгоо сонсгох эрхийг баталгаажуулах зэрэг хүүхдийн эрхэд суурилсан цогц бодлого боловсруулах; (б) Гудамжны нөхцөлд амьдарч буй хүүхдийн эрхийн талаар мэдлэг дээшлүүлэх; (в) Нийгэм, олон нийт, цагдаагийн ажилтан, нийгмийн ажилтан, хэвлэл мэдээллийн ажилтан зэрэг гудамжны хүүхэдтэй ажилладаг бүх мэргэжилтнүүдийн чадварыг сайжруулах; (г) Цагдаа нарыг хүүхдийн эрх, хамгааллын талаарх сургалтанд хамруулах.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	Эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүд (хүчирхийлэлд өртсөн, гудамжинд амьдардаг, байгууллагад хүмүүжсэн, уугуул иргэд, цагаач хүүхдүүд гэх мэт) - Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
216. Зөвлөмж	69. Хүүхдийг эрсдэлд оруулж буй үндсэн шалтгаан хүчин зүйлийн талаар судалгаа хийж, баримт хөтлөх зэргээр хүүхдийг бэлгийн мөлжлөгөөс сэргийлэх үндэсний хэмжээний цогц бодлого боловсруулах талаар Засгийн газраас хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг талархан хүлээн авч байна. Хэдий тийм ч, бэлгийн мөлжлөгийн хохирогч болсон хүүхдүүд, тэр дундаа охидуудтай гэмт хэрэгтэн мэт харьцаж, хангалттай хамгааллын үйлчилгээ үзүүлэхгүй байгаад Хороо сэтгэл зовниж байгаагаа тэмдэглэж байна. Цаашлаад, буруутан этгээдийг мөрдөн шалгах, яллах явдал дутагдалтай байгаад сэтгэл зовниж байна.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
217. Зөвлөмж	70. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг зөвлөж байна. (а) Хүүхэд тэр дундаа охидыг бэлгийн мөлжлөгт өртөхөөс сэргийлэх талаар авч буй арга хэмжээг бэхжүүлэх; (б) Хохирогч нарыг хамгаалж, тэднийг зохих нөхөн сэргээх, эргэн нийгэмшүүлэх үйлчилгээ хөтөлбөрт хамруулж, тэднийг гэмт хэрэгтэн мэт үзэхгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлэх; (в) Бэлгийн хүчирхийллийн хохирогч нарын талаарх гэр бүлийн гишүүдийн ойлголтыг дээшлүүлж, тухайн хэргийн талаар ирсэн өргөдөл гомдлыг хүүхдэд мэдрэмжтэй, тэдний нууцыг хадгалсан байдлаар хэрхэн мөрдөн байцааж, хянах талаар хууль сахиулах ажилтан, нийгмийн ажилтан, шүүгч, прокурор нарыг чадвар бэхжүүлэх сургалтанд хамруулах; (г) Байгууллагуудын дунд мэдээлэл солилцох, тоо баримт цуглуулах байдлыг сайжруулах; (д) Нөхөн сэргээх тусламжийг нэн тэргүүнд тавьж, хохирогч хүүхдүүдэд боловсрол олгох, сургалтанд хамруулах, сэтгэл зүйн тусламж үзүүлэх, зөвлөгөө өгөх; (е) Бэлгийн хүчирхийлэл болон мөлжлөгтэй холбоотой бүртгэгдсэн гэмт хэргийг зохих ёсоор мөрдөн байцааж, буруутай этгээдийг шийтгэх.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн

	болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг тусалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
218. Зөвлөмж	71. Хүүхдийг хил дамнуулан худалдахтай тэмцэх талаар Оролцогч улсын авсан арга хэмжээг сайшаахын зэрэгцээ, бэлгийн мөлжлөг болон уул уурхайн салбарт ажиллуулах зэрэг бусад хэлбэрийн мөлжлөгт ашиглах зорилгоор хүүхдийг хохироох асуудал Оролцогч улсад байсаар байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна. Хүнийг хил дамнуулан худалдах хэрэг, үүний хамрах хүрээний талаар найдвартай мэдээлэл дутмаг, хүнийг хил дамнуулан худалдахаас сэргийлэх, хохирогч нарыг хамгаалж, тусламж үзүүлэх үйлчилгээг төсвөөс бараг санхүүжилт авалгүй төрийн бус байгууллага, олон улсын байгууллагууд бие даан хийж байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

219. Зөвлөмж	72. Хороо өмнөх дүгнэлт зөвлөмжид багтсан зөвлөмжийг (CRC/C/15/Add.264, 65-р зүйл) дахин өгч, дараах зүйлийг хэрэгжүүлэхийг Оролцогч улсаас шаардаж байна: (а) Хүүхдийг хил дамнуулан болон улс хооронд худалдахаас хамгаалах бүх арга хэмжээг авах; (б) Хүйсээр ялгаварлан гадуурхах, ядуурал зэрэг хүүхдийн худалдаа, хил дамнуулан худалдахын үндсэн шалтгаануудыг шийдвэрлэх хүчин чармайлтыг бэхжүүлэх; (в) Хүүхэд худалдах, хил дамнуулан худалдах хэргийн хохирогч болсон хүүхдүүдэд нийгмийн болон сэтгэл зүйн цогц тусламж үзүүлэх чиглэлээр бодлого хөтөлбөр боловсруулах, нөхөн сэргээх, эргэн нийгэмшүүлэх үйлчилгээнд хамруулахад хангалттай хэмжээний хүний нөөц болон хөрөнгө мөнгө хуваарилах; (г) Хүүхдийн худалдаа, хил дамнуулан худалдахтай холбоотой тоо баримт, нарийвчилсан мэдээллийг цуглуулах тогтолцоог бүрдүүлэх; (д) Холбогдох байгууллагуудтай хамтран урьдчилан сэргийлэх, ойлголт дээшлүүлэх арга хэмжээг авах.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
220. Зөвлөмж	73. Одоогийн байдлаар хүүхдэд зориулсан утсаар тусламж үзүүлэх үйлчилгээг хэд хэдэн төрийн бус байгууллагууд зохион байгуулж байгаад талархаж байна. Хэдий тийм ч, олон улсын стандартад нийцсэн, сайн ажиллагаатай, үнэ төлбөргүй, улс даяар үйл ажиллагаа явуулдаг тусламжийн утас байхгүй байгаад сэтгэл зовниж байна.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
221. Зөвлөмж	74. Хороо Оролцогч улсад тусламжийн утсыг сайжруулахыг зөвлөж байна. Үүнд: (а) Тус улсын бүх сум багуудад 24 цаг холбогдох боломжтой, 3 оронтой дугаар бүхий үнэ төлбөргүй утсыг хуваарилж өгөх; (б) Ойлголт дээшлүүлэх үйл ажиллагаа, сургалт, чадвар бэхжүүлэхэд хангалттай хэмжээний санхүүжилтийг хуваарилах; (в) Хүүхдэд туслах зорилготой тусламжийн утасны үйлчилгээг тогтмол ажиллуулах нөөц бололцоогоор хангах.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
222. Зөвлөмж	75. Урьдчилан хорих байранд байх хуулиар зөвшөөрөгдсөн хугацааг “Хүүхдийн хэрэг эрхлэх хороо” болон “Гэр хүрээ төв”-ийн дэмжлэгтэйгээр хязгаарласан, анх удаа гэмт хэрэг үйлдэж буй хүүхдийн ялын доод хэмжээг багасгасан зэрэг хүүхдийн эрхийг хамгаалах эрх зүйн хүрээг сайжруулах тал дээр Оролцогч улсын хийсэн хүчин чармайлтыг Хороо үнэлж байна. Гэвч, Хороо дараах зүйлд санаа зовнисоор байгаагаа илэрхийлье. (а) Хүүхдийн урьдчилсан хорих байрны нөхцөл муу, ялангуяа урьдчилан хорих хугацаанд цагдаа нар хүч хэрэглэж, хэргийг хүчээр хүлээлгэдэг, цагдаагийн хорионд хүүхдүүдийг томчуудтай хамт байлгадаг талаар их хэмжээний гомдол ирж байгаа; (б) Ихэнх орон нутагт гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдүүдтэй ажилладаг мэргэшсэн шүүгч, шүүх дутмаг; (в) Гэмт хэрэг үйлдсэн хүүхдэд эргэн нийгэмшүүлэх үйлчилгээ, тусламж үзүүлдэггүй, саатуулагдаж буй хүүхдэд боловсрол олгохгүй зөвхөн шийтгэхээ урьтал болгож залхаан цээрлүүлэх хандлагыг ашиглаж байгаа.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
223. Зөвлөмж	76. Гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдийг шүүх тогтолцоог Конвенц, тэр дундаа 37, 40 болон 39-р зүйл (CRC/C/15/Add.264, 68-р зүйл) болон НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА-аас гаргасан “Насанд

	хүрээгүй хүмүүсийн хэргийг шүүн таслах ажиллагаа явуулахтай холбоотой наад захын дүрэм” (Бээжингийн дүрэм), “Насанд хүрээгүй хүмүүсийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА-аас өгсөн зөвлөмж” (Риядын үндсэн зарчим), “Эрх чөлөө нь хязгаарлагдсан хүүхдийг хамгаалах тухай НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын журам” (Гаванагийн дүрэм), “Гэмт хэргийн улмаас хуулийн системд байгаа хүүхдэд үзүүлэх арга хэмжээний тухай” Венийн дүрэм, Насанд хүрээгүй хүмүүсийн шүүх дэх хүүхдийн эрхийн тухай Хорооны 10-р Ерөнхий тайлбар (2007) зэрэг гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдийн талаарх НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА-ын бусад стандарттай нийцүүлэхийг Оролцогч улсад Хороо дахин зөвлөж байна: (а) Урьдчилан хорих байранд байхад хүчээр хэрэг хүлээлгэхгүй байх, цагдаагийн хүчирхийлэлд өртүүлэхгүй байх, насанд хүрсэн хүнтэй хамт хорихгүй байх зэргээр тэнд хоригдож байгаа хүүхдийн эрхийг хамгаалах; (б) Гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдийн асуудал шийддэг мэргэшсэн шүүхийг бүс нутаг бүрт байгуулж, тэнд тусгай бэлтгэгдсэн шүүгчийг томилох; (в) Гэмт хэргийн улмаас хуулийн системд байгаа хүүхэдтэй ажилладаг бүх мэргэжилтнүүдийг хүүхдэд ээлтэй олон улсын стандартын талаар сургалтанд хамруулах; (г) Эрх чөлөө нь хязгаарлагдсан хүүхдийн эрхийг хамгаалан хоригдож байгаа үеийн нөхцөл байдалд хяналт тавих, гэмт хэргийн улмаас хоригдож байгаа хүүхдүүдийг гэрийнхэнтэй тогтмол уулзаж байх боломжоор хангах; (д) Аль болохоор тэнсэн харгалзах, зөвлөгөө өгөх, олон нийтэд тустай үйл ажиллагаанд албадан хамруулах, ялыг цуцлах зэрэг хорихоос бусад арга замыг хэрэглэх, гэмт хэрэг гарахад нөлөөлсөн нийгмийн хүчин зүйлийг арилгах зэргээр насанд хүрээгүй хүүхдийн гэмт хэргийн асуудлыг шийдвэрлэхдээ Конвенцид тусгасан олон талт цогц арга зүйг ашиглах; (е) Мөрдөн байцаалтын эхний үед хүүхдийг эрх зүйн болон бусад тусламжаар хангах; (ё) Бүх хүүхдийг нийгмийн суурь үйлчилгээгээр хангах; (ж) Хүүхдийн гомдлыг хүлээн авч шалгах хүртээмжтэй, бие даасан, хүүхдэд мэдрэмжтэй тогтолцоог бий болгож, хүүхдийн эрхийг зөрчсөн хууль сахиулах байгууллагын ажилтан болон хорихын хянагч нарын хэргийг мөрдөн байцааж, шүүхээр шийдвэрлэж, ял оноох; (з) Хүүхдийн гэмт хэргийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Байгууллага Хоорондын Цэцээс гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдийн чиглэлээр техникийн тусламж хүсэх, тэндээс явуулдаг цагдаагийн сургалтанд хамрагдах; (и) Хүнийг тарчлан зовоох, харгис, хүнлэг бусаар шийтгэхийн эсрэг 1984 оны конвенцыг соёрхон батлах талаар анхаарах, тарчлан зовоох, харгис, хүнлэг бусаар шийтгэх явдалтай тэмцэх талаар зохих арга хэмжээ авах
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч

	ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжин хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот, чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
224. Зөвлөмж	77. Оролцогч улс зохих хууль тогтоомж, эрх зүйн хүрээгээр дамжуулан хүчирхийлэл, гэр бүлийн хүчирхийлэл, бэлгийн болон эдийн засгийн мөлжлөг, хүүхэд хулгайлах, хил дамнуулан худалдаалах хэргүүдийн хохирогч болон гэрч хүүхэд бүрийг Конвенцид заасны дагуу хамгаалалтаар хангах, ингэхдээ шүүх тогтолцоон дахь гэмт хэргийн хохирогч болон тэр хүүхдүүдтэй холбоотой асуудлаар НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Зөвлөмжийг (Эдийг Засаг, Нийгмийн Зөвлөлийн шийдвэр 2005/20-т хавсаргасан) бүрэн дагаж мөрдөхийг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах

Төрөл	Зөвлөмжүүд
225. Зөвлөмж	78. Цагаач ажилчин бүрийн болон тэдний гэр бүлийн эрхийг хамгаалах олон улсын конвенц, Хүнийг ор сураггүй болохоос хамгаалах олон улсын конвенц, Хүнийг тарчлаан зовоох, харгис, хүнлэг бусаар шийтгэхийн эсрэг конвенцын Нэмэлт Протокол, Иргэний болон улс төрийн эрхийн гэрээний Нэмэлт Протокол, Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн талаарх олон улсын гэрээний Нэмэлт Протокол зэрэг хараахан нэгдэн ороогүй НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын хүний эрхийн үндсэн гэрээ хэлэлцээр болон тэдгээрийн Протоколыг тус орон соёрхон батлахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цагаачид
Төрөл	Зөвлөмжүүд
226. Зөвлөмж	79. Энэхүү зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авах, тэр дундаа зөвлөмж нь Улсын Их Хурал, Засгийн газар, яам агентлагуудын дарга нар болон түүнтэй адилтгах өндөр зэрэглэлийн албан тушаалтан, аймаг нийслэлийн засаг дарга, иргэдийн хурлын дарга нарт хүрсэн, тэдний үйл ажиллагаанд тусгалаа олсон байх бүх арга хэмжээг авахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
227. Зөвлөмж	80. Конвенцын хэрэгжилт, хяналтын талаар мэтгэлцээн өрнүүлж мэдлэг дээшлүүлэх үүднээс Монгол Улсын гурав, дөрөвдүгээр тайлан, бичгээр өгсөн хариулт болон дүгнэлт зөвлөмжийг олон нийт, иргэний нийгэм, хүүхэд залуус, тэдний байгууллага, мэргэжлийн албад зэрэг нийгмийн бүхий л хүрээнд түгээх.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
CCPR/C/MNG/CO/6	Монгол Улсад 2017 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 44
228. Зөвлөмж	III. Тулгамдсан асуудлууд болон зөвлөмжүүд 4. Конвенцид тусгагдсан хүүхдийн бүх эрх өөр хоорондоо нягт уялдаатай, хуваагдашгүй цул ба энэхүү дүгнэлт зөвлөмжид багтаасан бүх зөвлөмж туйлын чухал гэдгийг Хорооны зүгээс Оролцогч улсад сануулж байна. Дараах чиглэлээр нэн даруй арга хэмжээ авах хэрэгтэй байна гэдэгт Оролцогч улсын анхаарлыг Хороо хандуулахыг хүсэж байна. Үүнд: төсөв нөөцийн хуваарилалт (9-р зүйл), бизнесийн салбар ба хүүхдийн эрх (14-р зүйл), үл ялгаварлах (16-р зүйл), гэр бүлийн орчин (26-р зүйл), орчны эрүүл мэнд (35-р зүйл), хүүхдийн хөдөлмөр болон унаач хүүхдийн асуудлыг багтаасан эдийн засгийн мөлжлөг (41-р зүйл).

Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрүүл байх эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
229. Зөвлөмж	Хууль тогтоомж 5. 2016 оны 02 дугаар сард Хүүхдийн эрхийн тухай хууль, Хүүхэд хамгааллын тухай хууль баталсныг Хорооны зүгээс сайшаан тэмдэглэхийн хамт эдгээр хуулийг Конвенцид нийцүүлэн үр дүнтэй хэрэгжүүлэх шаардлагатай бүх арга хэмжээг авахыг зөвлөж байна. Ялангуяа, шаардлагатай санхүү, арга зүй, хүний нөөцийг хангалттай хуваарилахад илүү анхаарна уу.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
230. Зөвлөмж	Цогц бодлого ба стратеги 6. Урт хугацааны бодлого шийдвэрийг гаргаж хэрэгжүүлэх нь ерөнхийдөө бэрхшээлтэй гэдгийг тэмдэглэхийн зэрэгцээ Конвенцын бүхий л чиглэлээр хүүхэдтэй холбоотой цогц бодлого баримтлахыг тэргүүлэх зорилгоо болгохыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Энэхүү цогц бодлогодоо суурилан үр дүнтэй хэрэгжүүлэх алсын хараа, стратегийг боловсруулах шаардлагатай юм. Боловсруулсан стратеги нь хангалттай санхүү, арга зүй, хүний нөөцөөр дэмжигдсэн байх нь зүйтэй.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
231. Зөвлөмж	Зохицуулалт 7. Өмнө өгсөн зөвлөмжийн дагуу (CRC/C/MNG/CO/3-4, 12-р зүйл), Хүүхдийн төлөө үндэсний газар нэртэй байгаад одоо Гэр бүл,

	хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар гэж шинээр нэрлэгдэх болсон байгууллагыг хүүхдийн эрхийн хэрэгжилтийг зохицуулах гол үүргээ амжилттай хэрэгжүүлэх боломжийг хангахуйц санхүү, арга зүй, хүний нөөцөөр хангах ажлыг яаралтай хийхийг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
232. Зөвлөмж	Нөөцийн хуваарилалт 8. Оролцогч улсын санхүүгийн хүндрэлтэй байдал болон төсөвлөлт, санхүүжилт, үр дүнгийн хоорондын холбоосыг сайжруулах зорилго бүхий хөтөлбөрт суурилсан санхүүгийн тогтолцоонд шилжиж байгааг тэмдэглэхийн зэрэгцээ хүүхдийн эрхийг хамгаалах, хангахад чиглэсэн нийгмийн суурь үйлчилгээнд тогтвортой хөрөнгө оруулалт дутагдаж байгаа, хээл хахууль, олборлох уул уурхайн салбараас хэт хамааралтай байдал, түүний огцом өсөлт, уналт зэргээс болж улсын эдийн засаг хямарсан зэргээс шалтгаалан хүүхдийн эрхийг хангах чиглэлээр өмнө олсон амжилтаасаа ухарсанд туйлын харамсаж байна.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
233. Зөвлөмж	Нөөцийн хуваарилалт 9. Хүүхдийн эрхийг хангах чиглэлээр улсын төсөв ямар байх талаар өмнө өгсөн зөвлөмжөө сануулж (CRC/C/MNG/CO/3-4, өмнөх тайлангийн 18-р зүйл), 2016 онд Хорооноос гаргасан Хүүхдийн

	эрхийг хангах төсөвлөлтийн тухай 19-р Ерөнхий зөвлөмжийн хүрээнд дараах арга хэмжээг нэн яаралтай хэрэгжүүлэхийг шаардаж байна. Үүнд: (а) Конвенцыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай төсөв хөрөнгийн хуваарилалт, хүртээмж, үр ашиг, тэгш байдлыг хэрхэн харгалзаж буй зэргийг нь үнэлэн дүгнэхэд шаардлагатай бүртгэл, тусгай шалгуур үзүүлэлтүүдийг хамруулсан, хүүхдийн эрхийн хандлагаар хийгдсэн, үр дүнд чиглэсэн буюу хөтөлбөрт суурилсан төсвийн менежментийн шинэчлэл хийх санаачилгыг улам бэхжүүлэх; (б) Олон нийтийг, тухайлбал, хүүхдүүдийг төсвийн хэлэлцүүлэгт оролцуулах замаар болон төрийн албан хаагчдын хариуцлагыг нэмэгдүүлэх байдлаар төсвийн ил тод, оролцоот байдлыг хангах; (в) Нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ шаардахаар орхигдмол болон эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүдэд зориулсан төсвийн задаргааг тогтоож эдийн засгийн уналт, хямрал, байгалийн гамшиг болон бусад онцгой байдлыг үед ч тэрхүү зориулалтын төсөв танагдахгүй байхад анхаарах; (г) Үйлчилгээ үзүүлэхэд зориулан хуваарилсан төсвийг өөрчлөх, танах бол уг өөрчлөлт нь хүүхдийн эрхийг хэрэгжүүлж байгаа тухайн үеийн түвшнээс доошлохгүй байхад анхаарах; (д) Бүх хэлбэрийн авлига, хээл хахуулийг ихээхэн хэмжээгээр бууруулна гэж тусгасан Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын 16.5 дах заалтыг сануулахын ялдамд авлигыг илрүүлэх, мөрдөн шалгах, ял шийтгэл ноогдуулах институцийн чадавхыг дээшлүүлж түүнтэй тэмцэх бүхий л хүчин чармайлтаа төрийн зүгээс идэвхжүүлэх.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшгийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 11.5 2030 он гэхэд нас барсан болон байгалийн гамшигт өртсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулж, ядуу болон эмзэг бүлгийн хүн амыг голлон анхаарч байгалийн гамшиг, түүний дотор устай холбоотой гамшгийн улмаас ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-тай харьцуулсан эдийн засгийн алдагдлыг [х] хувиар бууруулах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах

	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
234. Зөвлөмж	Мэдээлэл цуглуулах 10. Конвенцын хэрэгжилтийн ерөнхий арга хэмжээний талаар Хорооноос гаргасан 5-р Ерөнхий зөвлөмж (2003)-ийг хэрэгжүүлэх талаар дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: (а) Мэдээлэл цуглуулах тогтолцоо аль болохоор яаралтай, үр дүнтэйгээр сайжруулах. Бүх хүүхдийн нөхцөл байдал, нэн ялангуяа эмзэг байдлын нэн хүнд нөхцөлд байгаа хүүхдүүдийн талаар дүгнэлт шинжилгээг сайжруулахын тулд Конвенцын бүх хүрээг хамруулан хүүхдийн нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, газарзүйн байршил, яс үндэс, нийгэм-эдийн засгийн байдал зэрэг задаргаагаар мэдээллийг цуглуулах; (б) Тухайн асуудлаар ажилладаг яамд мэдээллийн өгөгдөл болон шалгуур үзүүлэлтүүдийг нэгдсэн байдлаар ашигладаг, Конвенцыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх бодлого, шийдвэр, төсөл хөтөлбөрийг боловсруулах, хяналт, үнэлгээ хийхдээ тэдгээрийг ашигладаг байхад анхаарах; (в) Хүний эрхийн дээд комиссарын ажлын албанаас эрхлэн гаргасан Хүний эрхийн шалгуур үзүүлэлтүүд: Статистикийн мэдээллийг тогтоох, цуглуулах болон түгээн дэлгэрүүлэхдээ ашиглах хэмжилтийн аргууд болон хэрэгжилтийн гарын авлагад тусгагдсан арга зүй, онолын хүрээг хэрэглэх; (г) Энэ чиглэлийн арга зүйн тал дээр НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдийн Сан болон бусад байгууллагуудтай хамтын ажиллагаагаа бэхжүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
235. Зөвлөмж	Бие даасан хяналт шинжилгээ, мониторинг 11. Өмнөх зөвлөмжөө эргэн сануулахын ялдамд (CRC/C/MNG/CO/3-4, 16-р зүйл) Хүний эрхийн бие даасан байгууллагын үүргийн талаар 2-р Ерөнхий зөвлөмжид (2002) заасныг үндэслэн дараах зөвлөмжийг нэмж өгч байна. Үүнд: (а) Хүний эрхийг дээдлэх, хамгаалахын тулд үндэсний хэмжээний хүний эрхийн байгууллагын статус тогтоосон Парисын тунхаглалын зарчимд нийцүүлэн өөрийн бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд нь

	хүрэлцэхүйц хэмжээний санхүү, арга зүй, хүний нөөцөөр Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссыг хангах талаар анхаарах; (б) Сонгон шалгаруулах, томилгоо хийхдээ тодорхой, ил тод, оролцоот үйл явцыг бүрдүүлэхийн тулд 2014 оны 10 дугаар сард Дэлхийн хүний эрхийн байгууллагуудын эвслийн дэргэдэх магадлан итгэмжлэх дэд хорооны гаргасан зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх; (в) Унаач хүүхдийн эрх, гэр бүлийн хүчирхийлэл, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн боловсрол, бие махбодын шийтгэл, хүүхдэд асрамж халамжийн үйлчилгээ үзүүлэгчдэд мониторинг хийх, тэдний үйл ажиллагааг зохицуулах, төрсний гэрчилгээний олголт зэрэг асуудлаар Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссоос ирүүлсэн зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
236. Зөвлөмж	Түгээн дэлгэрүүлэх, ойлголт нэмэгдүүлэх болон сургалт 12. Хороо өмнөх зөвлөмжөө дахин сануулахын (CRC/C/MNG/CO/3-4, 22-р зүйл) зэрэгцээ дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: (а) Конвенцын бүхий л зүйл заалтуудыг олон нийт, эцэг эх, асран хамгаалагч, багш, нийгмийн ажилтан болон хүүхдийн төлөө болон хүүхэдтэй ажилладаг бүх мэргэжилтнүүд, мөн хүүхдүүд өөрсдөө сайн мэддэг байхад чиглэгдсэн, одоогоор хязгаарлагдмал байгаа ойлголтыг нэмэгдүүлэх хөтөлбөр, кампанит ажлуудыг сайжруулах;

	(б) Хууль сахиулах байгууллагад ажилладаг бүх ажилтнууд, багш нар, эрүүл мэндийн ажилтнууд, нийгмийн ажилтнууд, хүүхдийн асрамж халамжийн үйлчилгээ үзүүлдэг ажилтнууд, бүх шатны төрийн байгууллагын ажилтнуудыг Конвенцээр хүлээсэн үүргээ хэрхэн биелүүлэх чиглэлээр тогтмол сургалтанд хамруулж байхад анхаарах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
237. Зөвлөмж	Хүүхдийн эрх ба бизнесийн салбар 13. Бизнесийн үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөллийг багасгах чиглэлээр Оролцогч улсын явуулж буй арга хэмжээг Хорооны зүгээс сайшаахын ялдамд олборлох уул уурхайн салбар зэрэг бизнесийн байгууллагууд хүүхдэд үзүүлж буй сөрөг нөлөөгөө багасгахад чиглэсэн дүрэм журамгүй байгаад сэтгэл зовниж байна. УИХ-ын гишүүд, Засгийн газрын гишүүд гэх мэт төрийн албанд ажиллаж буй хүмүүс өөрсдөө морь уях, уралдуулах, эмийн болон архи тамхины үйлдвэрлэл эрхлэх зэргээр хувийн ашиг сонирхлоо нийтийн ашиг сонирхолтой зөрчилдүүлэн ажиллах явдал гарсаар буйд туйлын ихээр харамсаж байгаагаа илэрхийлье.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Төрийн албан хаагчид
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
238. Зөвлөмж	Хүүхдийн эрх ба бизнесийн салбар 14. Хүүхдийн эрхийн хэрэгжилтэд бизнесийн салбарын нөлөөллийн талаар гаргасан 16-р Ерөнхий зөвлөмжийг үндэслэн (2013) олон улсын болон үндэсний хүний эрх, хөдөлмөр, байгаль орчин болон бусад стандартыг, ялангуяа хүүхдийн эрхтэй холбоотой зүйл заалтуудыг бизнесийн салбарынхнаар хатуу мөрдүүлэхэд чиглэсэн дүрэм журам гаргаж хэрэгжүүлэхийг Хорооны зүгээс Оролцогч улсад зөвлөж байна. Тухайлбал, дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ үү. Үүнд: (а) Олборлох салбарыг зохицуулах хуулийг баталж энэ салбарын үйл ажиллагаа хүүхдэд сөрөг үр дагавар учруулахгүй байхад

	хэрэгжилтийг нь чиглүүлэх; (б) Төрийн албанд ажиллаж байгаа хүмүүс хувийн ашиг сонирхлоо нийтийн ашиг сонирхолтой зөрчилдүүлэх явдлыг арилгахын тулд Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль гэх мэт хууль тогтоомжийг мөрдүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авах; (в) Хүний эрх болон бизнесийн талаарх НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын үндсэн зарчмыг хэрэгжүүлэх үндэсний төлөвлөгөөг Хүний эрхийн төлөв байдлын ээлжит дүгнэлт хэлэлцүүлгийн (тайлан нь A/HRC/30/6, para.108.162 and A/HRC/30/6/Add.1 гэсэн нэрийн дор цахим санд бий) хүрээнд Оролцогч улсаас хүлээсэн үүргээ биелүүлэхтэй уялдуулан боловсруулж батлах; (г) 2013 оны 4-р сард гарсан Хүний эрх ба улс дамнасан корпорацууд болон бусад бизнесийн байгууллагын асуудлаар НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Ажлын хэсгээс гаргасан зөвлөмжийг (A/HRC/23/32/Add.1) хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
239. Зөвлөмж	Үл ялгаварлах 15. Хорооны зүгээс Оролцогч улсад тэгш бус байдал өссөөр байгаад, ялангуяа орлого багатай өрхийн хүүхдүүд, шилжин суурьшсан болон бүртгэлгүй хүүхдүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд, үндэсний цөөнх болон өөр хэлтэй хүүхдүүд, уугуул иргэдийн хүүхдүүд, гей, лесбиян, трансжендэр хүүхдүүд гэх мэт эмзэг, хүнд нөхцөлд орсон хүүхдүүдийг ялгаварлан гадуурхалтад өртүүлж буйд, тухайлбал энэ тохиолдлууд нь сургууль, дотуур байрны орчинд гараад байхад ямарч хариуцлага тооцдоггүйд харамсаж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрх, ядуурал - Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Цагаачид - Хөдөөгийн хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Нийгмийн ажилтнууд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
240. Зөвлөмж	Үл ялгаварлах 16. Ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон хууль тогтоомжоо мөрдүүлэх арга хэмжээг бэхжүүлэх замаар ийм ялгаварлан гадуурхалтад хүргэж байгаа хандлага, хэвшмэл буруу ойлголтыг арилгахад чиглэсэн дараах тодорхой ажлыг яаралтай хийхийг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Үүнд: (а) Ялгаварлан гадуурхалтын талаар мэдээлэх явдлыг дэмжих; (б) Ийм зөрчил гаргасан хүмүүст тохирох арга хэмжээг нь шуурхай ноогдуулахад анхаарах; (в) Хүүхдийн төлөө болон хүүхэдтэй ажилладаг багш, нийгмийн ажилтан, асрамж халамжийн газрын ажилтнууд, нутгийн захиргааны байгууллагын ажилтнууд гэх мэт мэргэжилтнүүд, эцэг эх, хүүхдэд чиглэсэн ойлголтыг дээшлүүлэх, боловсрол олгох арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрх, ядуурал - Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Цагаачид - Хөдөөгийн хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)

	- Нийгмийн ажилтнууд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах, мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
241. Зөвлөмж	Хүүхдийн ашиг сонирхлыг нэн тэргүүнд тавих 17. Хүүхэд хамгааллын тухай хууль болон бусад саяхан батлагдсан хууль тогтоомждоо хүүхдийн ашиг сонирхлыг дээдлэхийг нэн тэргүүнд анхаарах талаар оруулсанд талархахын зэрэгцээ Хороо өмнөх зөвлөмжөө (CRC/C/MNG/CO/3-4, 28-р зүйл) дахин сануулж байна. Мөн Хүүхдийн эрх ашгийг нэн тэргүүнд тавих тухай 14-р Ерөнхий зөвлөмжийн (2013) хүрээнд дараах зөвлөмжийг Оролцогч улсад өгч байна. Үүнд: (а) Гэр бүлийн хууль, хүүхдийн асран хамгаалагчийг тогтоох, эцэг эхэд ял шийтгэл ноогдуулах зэрэгтэй холбоотой шүүх, прокурор, захиргааны шийдвэр гаргах, тайлбар өгөх зэрэгтээ хүүхдийн эрх ашгийг нэн тэргүүнд тавихыг бүхий л үйл явцын туршид мөрддөг байхад анхаарах; (б) Хүүхэдтэй хамаатай бүхий л асуудлаар хүүхдийн эрх ашгийг нэн тэргүүнд тогтоох үүрэг хүлээсэн бүх хүмүүст өгөх энэ чиглэлийн заавар зөвлөгөө, шалгуур журмыг боловсруулах; (в) Дээр дурдсан шалгуур журамд үндэслэн 24 цагийн цэцэрлэг, дотуур байр, асрамж, халамжийн газрын үзүүлж буй үйлчилгээ, бодлого, үйл ажиллагаа нь хүүхдийн ашиг сонирхлыг нэн тэргүүнд тавих шаардлагад нийцэж байна гэдэгт үнэлэлт дүгнэлт хийх; (г) Хүүхдийн төлөө болон хүүхэдтэй ажиллаж буй бүх мэргэжилтнүүд өөрсдийн ажил үүргийг гүйцэтгэх явцдаа хүүхдийн эрх ашгийг нэн тэргүүнд тавьдаг байхад анхаарах.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Төрөл	Зөвлөмжүүд
242. Зөвлөмж	Хүүхдийн үзэл бодлыг хүндэтгэх 18. Өмнө өгсөн зөвлөмж (CRC/C/MNG/CO/3-4, 32-р зүйл) болон Хүүхдийн дуу хоолойгоо илэрхийлэх эрхийн талаарх 12-р Ерөнхий зөвлөмжийг (2009) үндэслэн Хорооноос дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд:

	(а) Хүүхдийн оролцоог дэмжих стратеги болон Хүүхэд хамгааллын тухай хуульд тусгагдсан хүүхэд өөрийн үзэл бодлыг илэрхийлэх боломжийг олгох, үзэл бодлыг нь тэдэнд нөлөөлж буй асуудлыг шийдэх явцад харгалзан үзэх заалтуудыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай санхүү, арга зүй, хүний нөөцөөр хангах; (б) Нийгмийн ажилтнууд болон шүүх хүүхдийн үзэл бодлыг хүндэтгэх зарчмыг мөрдөх тогтолцоог бүрдүүлэх замаар шүүн таслах үйл ажиллагаанд хүүхэд дуу хоолойгоо илэрхийлэх эрхээ эдлэх боломжийг хууль тогтоомжийн дагуу үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд анхаарах; (в) Эмзэг нөхцөлд байгаа бүх хүүхдүүд, ялангуяа охид, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд болон ЛГБТ хүүхдүүдийн дунд гэр бүл, орон нутаг, сургуулийнхаа үйл ажиллагаанд утга учиртай оролцох замаар чадваржих боломжийг нь өгч чадах хөтөлбөр, ойлголт нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг явуулах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
243. Зөвлөмж	Эсэн мэнд амьдрах, хөгжих эрх 19. Тус улсын хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг цохон тэмдэглэхийн зэрэгцээ осол гэмтэл, ялангуяа 5-аас доош насны хүүхдүүдийн түлэгдэлт, хөдөө орон нутагт автозамын хөдөлгөөн ихэссэнээс нэмэгдсэн осол аваар, морин уралдааны улмаас гарч буй гэмтэл осол зэрэг нь хүүхдийн эсэн мэнд амьдрах, хөгжих эрхэнд эрсдэл учруулж буйд Хороо тун ихээр сэтгэл зовниж байна. Осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх талаар эцэг эх, олон нийтэд сургалт, сурталчилгаа хийх, буруутай этгээдэд хариуцлага тооцох гэх мэтээр осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх хүчин чармайлтаа бэхжүүлэхийг Хорооны зүгээс Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Амьд явах эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
244. Зөвлөмж	Төрсний гэрчилгээ болон үндэс угсаа 20. Төрсний гэрчилгээ авсан хүүхдийн хувь өндөр байгааг Оролцогч улсын тайланд дурдсаныг онцлон тэмдэглэхийн зэрэгцээ хүн бүрд төрсний гэрчилгээ, иргэний бичиг баримт олгох талаар заасан Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын 16.9-т анхаарлаа хандуулахыг Хорооны зүгээс сануулж дараах зөвлөмжүүдийг өгч байна; (а) Казах хүүхдүүд, улсынхаа нутаг дэвсгэр дээр шилжин суурьшсан хүүхдүүд, эх баригчийн дэмжлэггүй гэртээ төрсөн хүүхэд зэргийг оруулаад бүх хүүхдэд төрсний гэрчилгээ олгох замаар иргэний бичиг баримттай болох хүчин чармайлтыг бэхжүүлэх; (б) Иргэний харьяалалгүй, ялангуяа Монголдоо буцаж ирсэн Казах хүүхдүүд гэх мэт Оролцогч улсын нутаг дэвсгэрт оршин сууж буй бүх хүүхдэд Монгол Улсын иргэний харьяалал олгоход шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авах; (в) 1954 оны Иргэний харьяалалгүй хүмүүсийн статусын тухай конвенц, 1961 оны Иргэний харьяалалгүй байдлыг бууруулах конвенцыг соёрхон батлах талаар анхаарах, эдгээр олон улсын гэрээ конвенцтэй хууль тогтоомжоо уялдуулах.
Сэдэв	- Нэр төр, иргэний харьяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
245. Зөвлөмж	Хувийн эрх чөлөө 21. Хувийн нууцын тухай хууль болон Хүүхдийн эрхийн тухай хууль гэх мэт хууль тогтоомжоор хүүхдийн хувийн орон зай, хувийн нууцтай байх эрхийг баталгаажуулсныг сайшаан тэмдэглэхийн зэрэгцээ эцэг эх, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд, хүүхдийн төлөө болон хүүхэдтэй ажилладаг хувь хүмүүс хүүхдийн энэ эрхэнд бүдүүлгээр халдсаны улмаас зарим үед хүүхэд амиа хорлоход хүргэж болзошгүй учраас хүүхдийн хувийн нууцыг хадгалах, хувийн орон зайтай байх эрхийг бүрэн дүүрэн хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээ авахыг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна. Тухайлбал, эцэг эх, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд, хүүхдийн төлөө болон хүүхэдтэй ажилладаг бусад мэргэжлийн хүмүүс хүүхдийн хувийн нууцыг хадгалах, хувийн орон зайтай байх эрхийн талаар бүрэн зөв ойлголттой болох, энэ эрхэнд хүндэтгэлтэй хандахад

	сургах тодорхой зөвлөмж журам бий болгох талаар Оролцогч улс анхаарах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Хувийн амьдрал халдашгүй байх эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Залуучууд ба өсвөр насныхан - Нийгмийн ажилтнууд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
246. Зөвлөмж	Тохиромжтой мэдээллийн хүртээмж 22. Тус улсад интернетийн хэрэглээ хүүхдүүдийн дунд өндөр байгааг тэмдэглэхийн зэрэгцээ өмнөх дүгнэлт зөвлөмжид өгсөн даалгавраа (CRC/C/MNG/CO/3-4, 36-р зүйл) эргэн сануулахын хамт интернет болон нийгмийн сүлжээнд тавигдсан хүүхдийн сайн сайхан байдалд хор хохирол учруулах мэдээ материалаас тэднийг хамгаалахад чиглэсэн бүхий л арга хэмжээг авахыг Хороо зөвлөж байна. Бүх хүүхдийн, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд, өөр хэлтэй үндэсний цөөнхийн хүүхдүүдийн хэрэгцээг анхаарсан хүүхдийн нийгэм, оюун санаа, ёс суртахуун, биеийн болон сэтгэцийн эрүүл мэндийг дэмжсэн контентийг хүүхдэд зориулсан телевизийн нэвтрүүлэг, ном зэрэг олон хэлбэрийг ашиглан хүргэх замаар хүүхдэд тохиромжтой, хэрэгтэй мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр тодорхой арга хэмжээ авахыг мөн зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хэвлэл мэдээлэл - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
247. Зөвлөмж	Бие махбодын шийтгэл 23. Бүх орчинд бие махбодын шийтгэлийг хориглосон заалтыг

	Хүүхэд хамгааллын болон Хүүхдийн эрхийн тухай хуулиар баталгаажуулсныг сайшаан талархахын зэрэгцээ бие махбодын шийтгэлийг гэр бүл, сургууль зэрэгт өргөнөөр хэрэглэсээр байгаад Хорооны зүгээс сэтгэл ихээр зовниж буйгаа илэрхийлье. Хүүхэд өсгөх, хүмүүжүүлэхдээ хүчирхийллийн биш, эерэг, оролцооны аргыг хэрэглэхийг эцэг эх, багш нарт сургах, үндэсний хэмжээний кампанит ажил өрнүүлэх гэх мэт олон нийтийн боловсролд чиглэсэн арга хэмжээ өрнүүлэх замаар хуулийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд анхаарахыг оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
248. Зөвлөмж	Хүчирхийлэл болон үл хайхрах байдал 24. Архины хамааралтай эцэг эхийнхээ дарамтан дор хүүхдүүд гэртээ бие, сэтгэл санаа, бэлгийн хүчирхийлэлд өртөх зэргээр хүүхдүүд хүчирхийлэл, үл хайхрах байдалд өртсөөр байгаад Хороо сэтгэл нэн зовниж буйгаа илэрхийлэн өмнөх зөвлөмжөө (CRC/C/MNG/CO/3-4, 47-р зүйл) дахин сануулж дараах арга хэмжээг нэн даруй хэрэгжүүлэхийг шаардаж байна. (а) Үндэсний хэмжээний хүүхэд хамгааллын тогтолцоог бүрдүүлэх ажлыг нэн тэргүүнд шийдвэрлэж хүүхдүүдэд үр дүнтэй үйлчилгээ үзүүлж чадах мэргэшсэн чадварлаг нийгмийн ажилтнуудын тоог олноор нэмэгдүүлэх; (б) Хүчирхийллийн олон хэлбэрийн шалтгаан, мөн чанар, хамрах хүрээг тодорхойлох цогц судалгааг хийх, уг судалгаанд хөвгүүд бэлгийн хүчирхийлэлд өртөж буйг хамруулах мөн Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, түүнтэй тэмцэх стратегийг 2017-2021 онд Хүүхдийн хөгжил, хамгааллын үндэсний хөтөлбөрт хүүхдийн оролцоотойгоор тусгах; (в) Ирсэн гомдол мэдээлэлд хариу өгөх, мөрөөр нь ажиллах үйл ажиллагааг шуурхай, үр дүнтэй байлгахын тулд Хүүхдийн утас 108-ыг шаардлагатай санхүү, арга зүй, хүний нөөцөөр хангахад анхаарах; (г) Эцэг эхчүүдэд сэтгэл зүйн болон хуулийн зөвлөгөөг үнэ төлбөргүй өгөх.
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд

	- Нийгмийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
249. Зөвлөмж	Гэр бүлийн орчин 25. Хүчирхийлэл, үл хайхрах байдалд өртөх өндөр эрсдэлтэйгээс гадна боловсрол, эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах эрх нь зөрчигдөж буй сүм хийдэд шавилан сууж буй хүүхэд, эцэг эх нь гадаадад болон дотоодод шилжин суурьшсаны улмаас бусдын асрамжид амьдардаг хүүхдүүд, дотуур байранд амьдардаг малчдын хүүхэд зэрэг эцэг эхийн хараа хяналтаас гадуур амьдарч буй хүүхдүүдийн тоо өндөр байгаад Хороо сэтгэл зовнисон хэвээр байна. Мөн гэрээсээ хол газарт, олон цагаар уул уурхайн салбарт ажилладгийн улмаас хүүхдээ үл хайхралд оруулж буй эцэг эхчүүд болон өрх толгойлон амьдардаг хүүхдийн тоо нэмэгдэж буйд Хороо туйлын харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

250. Зөвлөмж	Гэр бүлийн орчин 26. Оролцогч улсад Хорооноос дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: (а) Санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх гэх мэтээр эцэг эхчүүд хүүхдээ асарч өсгөх боломжийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг бэхжүүлэх; (б) Дотуур байранд суудаг болон сүм хийдэд шавилан суудаг гэх мэт эцэг эхийнхээ хараа хяналтад амьдарч чадахгүй байгаа хүүхдүүдтэй ажилладаг хүмүүст чиглэсэн хүүхдийн эрхийн сургалт, ойлголт нэмэгдүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах, гомдол мэдээллээ өгөх үр дүнтэй арга хэрэгсэл, хүүхэд хамгааллын тогтолцоог хүртээмжтэй болгох замаар эдгээр хүүхдийн эрх зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлэх бүхий л арга хэмжээг авах; (в) Өрх толгойлсон хүүхдийн тоог бууруулах, ийм байдалд орохоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор боловсрол, эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмжийг нь дээшлүүлэх зэрэг тэдний хэрэгцээнд нийцсэн бодлого журам гаргахад шаардагдах мэдээллийг хүүхдэд учирч буй тухайлсан бэрхшээл асуудлуудаар нь задаргаа хийн цуглуулах.
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг тусалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

251. Зөвлөмж	Гэр бүлийн орчноос хөндийрсөн хүүхдүүд 27. Эцэг эхээ алдсан болон тэднээсээ тусдаа амьдрах болсон хүүхдүүдэд чиглэсэн зарим нэг арга хэмжээг Оролцогч улс авч хэрэгжүүлдгийг Хорооны зүгээс тэмдэглэхийн зэрэгцээ асрамж халамжийн газарт амьдарч буй хүүхдийн тоонд сэтгэл зовнисон хэвээр байгаа учраас дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: (а) Асралт гэр бүл, үрчлэлт зэрэг гэр бүлд суурилсан хувилбарт үйлчилгээг орон нутагт нь түшиглэн үзүүлж буй хүчин чармайлтаа бэхжүүлэх; (б) Хүүхдийн эрх ашгийг нэн тэргүүнд тавих зарчим, хэрэгцээнд суурилан хүүхдийг хувилбарт үйлчилгээнд хамруулах шаардлагатай эсэхийг тогтооход чиглэсэн шалгуур үзүүлэлт, хамгааллын арга хэрэгслээр хангахад анхаарах; (в) Асрамж халамжийн газрын ажилтнуудын тоо, мэргэшсэн байдал зэргийг багтаасан стандартыг гаргаж мөрдүүлэх, асрамж халамжийн газар болон бусад хувилбарт үйлчилгээ үзүүлэгчдийг тогтмол хяналт үнэлгээнд хамруулж тэнд байгаа хүүхдүүдийн нөхцөл байдлыг тогтмол шалгаж байх; (г) Ийм хяналт үнэлгээг хийхдээ Ерөнхий Ассамблейгаас гаргасан Хүүхдэд зориулсан асрамж халамжийн хувилбарт үйлчилгээний журмыг баримтлах (Ерөнхий Ассамблейн тогтоол 64/142, хавсралт).
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Нийгмийн ажилтнууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
252. Зөвлөмж	Үрчлэлт 28. Гэр бүлийн тухай хуулийг шинэчлэн найруулсныг үнэлэхийн зэрэгцээ үрчлэлтийн практикт хангалттай дэвшил гараагүйд Хороо харамсаж байгаа бөгөөд дараах арга хэмжээнүүдийг яаралтай авахыг шаардаж байна. Үүнд: (а) Өмнөх зөвлөмжүүдийг бүрэн биелүүлэх (CRC/C/MNG/CO/3-4, 45-р зүйл); (б) Үрчлэлтийн явцад хүүхдийн эрх ашгийг нэн тэргүүнд тавих зарчим хамгийн чухлыг анхаарах, ялангуяа хүүхдийг үрчлүүлэх шаардлагатай эсэхийг болон үрчилж авч байгаа эцэг эхийн талаар үнэлгээ хийхдээ энэ зарчмыг хатуу мөрдөх; (в) Үрчлэлтэд хяналт тавих, үрчлэлтийн мөрөөр ажиллах гэх мэт үрчлэлтийн бүхий л явцад ил тод байдлыг хангах.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
253. Зөвлөмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд 29. 2016 онд батлагдсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийг онцлон тэмдэглэхийн зэрэгцээ хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд нийгмийн гадуурхалд өртөж байгаа, тэдний амьдралын бүхий л хүрээнд ялгаварлан гадуурхалттай учирч буйд Хороо сэтгэл зовнисон хэвээрээ байна. Иймээс Оролцогч улсыг хөгжлийн

	бэрхшээлтэй хүүхдийн оролцоог хангах цогц стратегийг хүний эрхэд суурилсан зарчимд тулгуурлан яаралтай батлаж дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийг шаардаж байна. Үүнд: (а) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хамгаалах Хорооноос 2015 оны 5-р сард гаргасан зөвлөмжүүдийг бүрэн биелүүлэх (CRPD/C/MNG/CO/1); (б) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай санхүү, арга зүй, хүний нөөцийг хангалттай хуваарилахад анхаарах; (в) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд зориулсан бодлого хөтөлбөрүүдийг боловсруулж хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлийг оношлох үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлэх, мэдээлэл цуглуулах ажлыг зохион байгуулах; (г) Сурагч бүрийн онцлог хэрэгцээнд нийцсэн хүртээмжтэй боловсролыг хөгжүүлэх цогц арга хэмжээнүүдийг авах, улмаар хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг тусгай сургууль, ангид сургахаас илүүтэйгээр хүртээмжтэй боловсролыг чухалчлах; (д) Суралцах чадварын бэрхшээлтэй хүүхдүүдэд онцлон анхаарч тэд жирийн хүүхэдтэй хамт нэг ангид сурч байгаа үед ганцаарчилсан дэмжлэг үзүүлэх мэргэжлийн багш, ажилтныг сургаж томилох; (е) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн хувьд хөгжлийн бэрхшээлийг эрт илрүүлэх, сэргээн засах хөтөлбөрт хамруулах зэрэг эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг яаралтай авах; (ё) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийг жигшин гадуурхах, тэднээс ичиж зовох гэх мэт үйлдэлтэй тэмцэх, ийм хүүхдүүдийн эерэг дүр төрхийг нийгэмд бүрдүүлэхийн тулд төрийн албан хаагчид, олон нийт, гэр бүлд чиглэсэн ойлголт нэмэгдүүлэх кампанит ажлуудыг өрнүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах, мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох

	Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
254. Зөвлөмж	Эрүүл мэнд ба эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ 30. Бүх хүүхдийг эрүүл мэндийн даатгалд үнэ төлбөргүй хамруулах гэх мэт эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг дээшлүүлэх талаар Оролцогч улсын авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээг талархан тэмдэглэхийн зэрэгцээ хүүхдийн эрүүл мэндийн асуудалд бүс нутаг, нийгэм эдийн засгийн статусаас хамаарсан тэгш бус байдал байсаар байгаа, ялангуяа хөдөөгийн хүүхдүүд эрүүл мэндийн чанартай үйлчилгээ хүртэх боломж дутагдаж буйд Хороо сэтгэл зовнисон хэвээр байгаа тул 2013 онд гаргасан Эрүүл мэндийн хувьд хамгийн өндөр түвшинд хүрсэн үйлчилгээ авах хүүхдийн эрхийг хангах Ерөнхий зөвлөмж 15-н хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Үүнд: (а) Бүх хүүхдэд эрүүл мэндийн үйлчилгээг хүртээмжтэй байлгахад чиглэсэн арга хэмжээг нэн яаралтай авах, ялангуяа хөдөөгийн болон орлого багатай гэр бүлийн хүүхдүүдэд хүрэх үйлчилгээний хүртээмжийг эрс сайжруулах; (б) Үүрэг хүлээсэн байгууллага, хүмүүс албан бус нэмэлт төлбөр авах гэх мэтээр эрүүл мэндийн үйлчилгээний салбарт гарч буй хээл хахуультай тэмцэхэд тодорхой арга хэмжээ авах; (в) Эрүүл мэндийн чиглэлээр ажилладаг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдийн Сан, ДЭЛХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА зэргээс санхүүгийн болон арга зүйн дэмжлэг хүсэх.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Сайн засаглал ба авлига - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн

	үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжин хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
255. Зөвлөмж	Хоол тэжээл 31. Хүүхдийн хоол тэжээлийн дутагдлыг бууруулах чиглэлээр гаргасан ололт амжилтыг үнэлэхийн зэрэгцээ Хороо өмнөх зөвлөмжөө дахин сануулж (CRC/C/MNG/CO/3-4, 52-р зүйл) Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын хоол тэжээлийн дутагдлын бүх хэлбэрийг устгах 2.2 зорилтын хүрээнд дараах арга хэмжээг авахыг зөвлөж байна. Үүнд: (а) Таваас доош насны хүүхдүүдийг А болон Д витамин гэх мэт нэн чухал амин дэм, шим тэжээлээр хангахад анхаарах, ялангуяа хөдөөгийн болон орлого багатай өрхийн хүүхдүүд тусгайлан анхаарах, түгээлтийн явцад хоол тэжээлийн зөвлөгөө өгөх ажлыг хавсран явуулах боломжийг бүрдүүлэх; (б) Зөвхөн эхийн сүүгээр хооллохын ач тусыг эхчүүдэд сурталчилах гэх мэт үйл ажиллагааг дэмжсэн хангалттай хөрөнгө нөөц бүхий Хөхөөр хооллох үндэсний бодлого боловсруулж батлуулах, одоо мөрдөж буй Эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний тухай хуулийг (2005 онд) Олон улсын эхийн сүү орлуулагч бүтээгдэхүүний зар сурталчилгаанд тавих ёс зүйн дүрэм болон ДЭЛХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА-аас гаргасан бусад тогтоол зөвлөмжтэй уялдуулан хэрэгжүүлэх, ажил эрхэлдэг эхчүүдэд хүүхдээ хөхүүлэх боломжийг бүрдүүлэх зэргээр зөвхөн эхийн сүүгээр хооллодог зургаан сар хүртэлх насны хүүхдийн тоог нэмэгдүүлэх; (в) Хүүхдийн таргалалтыг бууруулахын тулд хүүхдэд эрүүл биш хүнс, ундааг тэдэнд үйлчилдэг байгууллагуудын ойролцоо байршилтай газруудад сурталчлахгүй байх хууль нэвтрүүлэх, сургуулийн үдийн хоол зэргээр үйлчлэхдээ эрүүл хүнс хэрэглэхийг дэмжсэн тодорхой арга хэмжээг батлах; эрт илрүүлэх, хөндлөнгийн оролцооны хөтөлбөрүүд орно; (г) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийг жигшин гадуурхах, тэднээс ичиж зовох гэх мэт үйлдэлтэй тэмцэх, ийм хүүхдүүдийн эерэг дүр төрхийг нийгэмд бүрдүүлэхийн тулд төрийн албан хаагчид, олон нийт, гэр бүлд чиглэсэн ойлголт нэмэгдүүлэх кампанит ажлуудыг өрнүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Эрүүл байх эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хоол хүнстэй байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 2.2 2025 он гэхэд 5 хүртэлх насны өсөлтийн хоцролттой, туранхай хүүхдийн талаар олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрсөн зорилтуудад хүрэх замаар хоол тэжээлийн дутагдлын бүх хэлбэрийг арилгаж, өсвөр насны охид, жирэмсэн болон хүүхдээ хөхөөрөө хооллож буй эмэгтэйчүүд, өндөр настнуудын хоол тэжээлийн хэрэгцээг 2030 он гэхэд хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
256. Зөвлөмж	Өсвөр үеийнхний эрүүл мэнд 32. Өсвөр үеийнхний эрүүл мэндийн асуудлуудын мөн чанар, тархцыг ойлгохын тулд цогц судалгаа хийж тэдэнд зориулсан эрүүл мэндийн бодлого хөтөлбөр боловсруулах талаарх өмнөх зөвлөмжийг (CRC/C/MNG/CO/3-4, 54-р зүйл) хэрэгжүүлэх арга хэмжээ аваагүйд Хороо харамсаж буйгаа илэрхийлээд энэ шаардлагыг хойшлуулшгүй нэн даруй биелүүлэхийг Хороо зөвлөж байна. Мөн Хорооны 2016 онд гаргасан Өсвөр насны хүүхдийн эрхийг хэрэгжүүлэх тухай 20-р Ерөнхий зөвлөмж болон 2003 онд гаргасан Өсвөр үеийнхний эрүүл мэндийн тухай 4-р Ерөнхий зөвлөмжид заасныг үндэслэн нөхөн үржихүйн болон бэлгийн эрүүл мэндийн хөтөлбөрийг энэ насны хүүхдүүдийн оролцоотойгоор боловсруулж бие даасан хичээл болгон оруулах, тэдэнд тохирсон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээг үзүүлэх талаар хүчин чармайлтаа бэхжүүлэхийг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эрүүл байх эрх - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Залуучууд ба өсвөр насныхан - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн

	тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
257. Зөвлөмж	Сэтгэцийн эрүүл мэнд 33. Хүүхэд амиа хорлох талаар бодох, оролдох гэх мэт сэтгэцийн эрүүл мэндийн асуудал цаашид нэмэгдэх хандлага ажиглагдаж байгаад Хороо сэтгэл зовниж буй бөгөөд өмнөх зөвлөмжид (CRC/C/MNG/CO/3-4, 56-р зүйл) тусгасан санаануудыг багтаан нөхцөл байдал, үндэс шалтгааны дүгнэлтэд суурилсан, хүүхдийн сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний түвшний цогц бодлого боловсруулахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Хүүхдийн сэтгэл зүйгээр тусгайлан мэргэшсэн сэтгэл зүйчдийн тоог нэмэгдүүлэх, сургуулийн эрүүл мэндийн үйлчилгээнд мэргэшсэн сувилагч гэх мэт анхан шатны үйлчилгээг нэвтрүүлэхийг мөн зөвлөж байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
258. Зөвлөмж	Орчны эрүүл мэнд 34. Агаарын хэт бохирдлын талаар Оролцогч улсын хийсэн зарим ажлыг тэмдэглэхийн зэрэгцээ ургийн хөгжлийн хоцрогдол, дутуу төрөлт, амьсгалын замын хүнд хэлбэрийн өвчин болон хүндэрч байгаа уушгины үйл ажиллагааны дутагдал, насанд хүрсэн хойно нь илрэх амьсгалын замын архаг өвчин, Монголын 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн хамгийн гол шалтгааны нэг болдог уушгины хатгалгаа зэрэг нь Улаанбаатар хот, ялангуяа гэр хорооллын агаарын бохирдол улам бүр нэмэгдэж буй түвшний шууд үр дагавар болж байгаад Хороо туйлын харамсаж байна. Мөн уул уурхайн үйл ажиллагаа, хурдацтай хотжилт зэрэг нь хүүхдийн ундны цэвэр усны хүртээмжийг багасгахад нөлөөлж хөрс усны бохирдлыг бий болгож байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Эрүүл байх эрх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.2 2030 он гэхэд урьдчилан сэргийлэх боломжтой нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг арилгах ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн

	үнэтэй усаар хангах Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
259. Зөвлөмж	Орчны эрүүл мэнд 35. Хороо өмнөх зөвлөмжөө давтан сануулахын зэрэгцээ (CRC/C/MNG/CO/3-48 18 (b), 51 (b), 58-р зүйл) дараах арга хэмжээнүүдийг нэн яаралтай авахыг Оролцогч улсад шаардаж байна. Үүнд: (a) Хамгийн наад зах нь НЕРА буюу өндөр үр ашигтай агаарын шүүлтүүрийг төрөхийн өмнөх эмнэлгийн тусламжийн багцад оруулах, өвлийн улиралд халаалтыг нүүрснээс өөр боломжийн үнэтэй, өөр түлшээр шийдэх боломжийг нэмэгдүүлэх зэрэг агаарын бохирдлын хор нөлөөг багасгах арга хэмжээг нэн даруй батлах; (б) Хүүхдийг агаарын бохирдлын хор нөлөөнөөс хамгаалах, цэвэр ус, ариун цэврийн байгууламжийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэхийг үндэсний бодлогын тэргүүлэх чиглэл гэдгийг зарлаж орчны бохирдлын хүүхдэд үзүүлж буй сөрөг нөлөөг үр дүнтэй бууруулахын тулд санхүү, арга зүй, хүний нөөцийг хангалттай хуваарилах; (в) Орон нутгийн түвшинд ажиллаж байгаа албан хаагчдыг агаар, усны бохирдлыг хянах, зохицуулах мэдлэг, чадвар, арга зүйгээр хангахад анхаарах.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Эрүүл байх эрх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
260. Зөвлөмж	Цаг уурын өөрчлөлтийн хүүхдийн эрхэд нөлөөлж буй байдал 36. Оролцогч улсын эмзэг эко системд нөлөөлж байгаа цаг уурын өөрчлөлт, хүйтэн ширүүн өвөл нь малчин өрхүүд мал сүргээ олноор нь алдан, гарз хохиролд ороход хүргэж буй нь хүүхдүүдэд шууд сөргөөр тусаж байгааг дурдахын хамт Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын 13.5-т байгаа цаг уурын өөрчлөлттэй холбоотой үр

	дүнтэй төлөвлөлт, удирдлагын чадварыг дээшлүүлэх механизмыг сайжруулах зорилтын хүрээнд цаг уурын өөрчлөлттэй тэмцэх, дасан зохицоход чиглэсэн, хүүхдэд түшиглэсэн арга зүйг нэвтрүүлж, бодлого төлөвлөгөө гаргахдаа хүүхдийг оролцуулахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, уур амьсгалын өөрчлөлт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшгийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
261. Зөвлөмж	Амьдралын чанар 37. Оролцогч улсад ядуурал байсаар байгаа болохоор олон хүүхдийн амьдралын ерөнхий түвшин доогуур байгаад Хороо сэтгэл зовниж байгаа бөгөөд Оролцогч улсыг ядуурал болон алслагдмал газар, хөдөө орон нутаг, төв суурин газрын ядуусын хорооллын хүүхдүүдэд цэвэр усны хүртээмж, ариун цэврийн байгууламжийн хүртээмж дутагдалтай байгааг шийдвэрлэх хүчин чармайлтаа идэвхжүүлэхийг зөвлөж байна. Мөн дараах зөвлөмжийг Хорооноос өгч байна. Үүнд: (а) Тогтвортой хөгжлийн зорилт 1.3-т дурдсан бүх нийтэд зориулсан үндэсний хэмжээний нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилтыг үндэслэн тэгш бус байдлын үндсэн шалтгааныг тогтоох судалгаа хийх, хамгийн хүнд нөхцөлд байгаа хүүхдүүдэд хөрөнгө нөөцийг шууд чиглүүлсэн татварын шинэлэг, үр дүнтэй түгээлтийн бодлого хэрэгжүүлэх; (б) Эдийн засаг, нийгэм, соёлын Хорооны (E/C.12/MNG/CO/4, 22-р зүйл) болон Хүний эрх, нэн ядуу байдлын талаар ажилладаг тусгай төлөөлөгчийн (A/HRC/23/36/Add.2) зөвлөмжийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 1.1 2030 он гэхэд өдөрт 1.25 ам.доллараас бага орлоготой гэж одоогоор тооцогдож буй хүмүүсийн туйлын ядуурлыг арилгах. ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгмийн хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ

	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж, бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
262. Зөвлөмж	Боловсрол 38. Өмнө өгсөн зарим зөвлөмжийг (CRC/C/MNG/CO/3-4, 60-р зүйл) хэрэгжүүлэхийн төлөө гаргасан Оролцогч улсын хүчин чармайлтыг онцлохын зэрэгцээ Засгийн газрын боловсролын бодлого уялдаа холбоогүй, тууштай биш байсан нь нэн даруй шийдэх ёстой маш чухал асуудлуудын явцыг удаашруулж байгаад Хороо сэтгэл зовниж Боловсролын зорилгын тухай 2001 оны 1-р Ерөнхий зөвлөмжийг үндэслэн дараах зөвлөмжүүдийг заавал хэрэгжүүлэхийг шаардаж байна. Үүнд: (а) Бүх түвшинд, бүх хүүхдэд боловсролын хүртээмж тэгш байхыг баталгаажуулах хүчин чармайлтаа бэхжүүлэх, ялангуяа Казак хүүхдүүд гэх мэт үндэсний болон хэлний цөөнх хүүхдүүд, бага орлоготой өрхийн хүүхдүүд, малчин өрхийн хүүхдүүд, алслагдсан хөдөө орон нутгийн хүүхдүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд, хөвгүүд, ялангуяа сүм хийдэд шавилан сууж байгаа хүүхдүүдэд илүү анхаарал хандуулах; (б) Жирэмсэн охид болон өсвөр насны эхчүүд боловсролоо ердийн сургуульд үргэлжлүүлэхэд нь дэмжин туслах; (в) Магадлан итгэмжлэгдсэн цахим хичээл, хөтөлбөр, явуулын сургуульд малчдын хүүхдүүдийг хамруулах зэргээр дотуур байранд суулгүйгээр суурь боловсрол эзэмшиж болох хувилбарыг олж хэрэгжүүлэх; (г) Суурь болон дунд боловсролын хүртээмж, тасралтгүй үргэлжлүүлэн сурах боломжийг дээшлүүлэхэд чиглэсэн тодорхой арга хэмжээг авах, цэвэр ус, ариун цэврийн байгууламж гэх мэт дэд бүтэц, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, сургуульдаа ирэх буцах унаа, чанартай багшийн хүрэлцээ зэрэгт анхаарах; (д) Хүмүүжлийн эерэг, хүчирхийллийн бус аргыг сургалтдаа ашигладаг болгохын тулд багш нарыг сургах гэх мэтээр хүүхдийг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах механизмыг бүрдүүлэн бүх түвшний сургуульд сурч буй хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэлтэй тэмцэх арга хэмжээг бэхжүүлэх; (е) Бага насны хүүхдийн хөгжил, асаргааны цогц, нэгдсэн бодлогод суурилан сургуулийн өмнөх боловсролыг хөгжүүлэх, хүртээмжийг нь нэмэгдүүлэхийн тулд хангалттай төсөв санхүү хуваарилах.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Сурч боловсрох эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Залуучууд ба өсвөр насныхан - Хөдөөгийн хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам

	угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 9. ИННОВАЦИ БОЛОН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 9.1 Хүн бүрт тэгш, хүртээмжтэй байх талыг голлон анхаарч эдийн засгийн хөгжил, хүний сайн сайхан аж байдлыг дэмжих чанартай, найдвартай, тогтвортой, уян хатан дэд бүтэц, түүний бүсийн болон хил дамнасан дэд бүтцийг хөгжүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
263. Зөвлөмж	Амралт, чөлөөт цаг, зугаа цэнгэл, соёл, урлагийн арга хэмжээ 39. Сургууль дээр хичээлээс гадуур арга хэмжээг зохион байгуулах талаар бодлогын баримт бичиг батлах зэргээр хүүхдийн чөлөөт цагийн арга хэмжээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх талаар санаачилгатай ажилласанд талархахын зэрэгцээ хүүхдийн насанд тохирсон соёл, урлаг, амралт, чөлөөт цагийн арга хэмжээг явуулах газар, боломжууд дутагдаж буйд Хороо сэтгэл зовнисон хэвээр байна. Иймээс өмнөх зөвлөмжийг (CRC/C/MNG/CO/3-4, 62-р зүйл) хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгө нөөцийг хангалттай хуваарилахыг Оролцогч улсад сануулж байна.
Сэдэв	- Соёлын эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
264. Зөвлөмж	Хүүхдийн хөдөлмөр, унаач хүүхэд зэрэг эдийн засгийн мөлжлөг 40. 2016 он гэхэд Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрийг устгах Үндэсний хөтөлбөр гаргасан, Хөдөлмөрийн тухай хуулийг шинэчлэн найруулсан зэрэг хүүхдийн хөдөлмөртэй тэмцэх чиглэлийн арга хэмжээг Оролцогч улс авсанд Хороо талархахын зэрэгцээ хүүхдүүд хөдөө аж ахуй, уул уурхай, морин уралдаан зэрэг аюултай, хортой нөхцөлд хөдөлмөр эрхэлсээр байгаад сэтгэл маш их зовниж байна. Жил бүрийн 11 дүгээр сарын 1-ээс 5 дугаар сарын 1-ийг хүртэлх хугацаанд уралдаан, сунгаа, үсэргээнд 16-аас доош насны хүүхдээр хурдан морь унуулахыг Монгол Улсын Хөдөлмөрийн сайдын 2016 оны 2 дугаар сарын 8-ны өдрийн А/36 тоот тушаалаар хориглосон байсныг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд 2017 онд хүчингүй болгосон, мөн морины эзэд, уяачдын зүгээс учруулсан бие махбод, сэтгэл санааны хүчирхийлэлд өртөх, сургууль завсардах, гэмтэж бэртэх, амь насаа алдах эрсдэлд унаач хүүхдүүд өртсөөр байгаад Хороо маш их харамсаж байна.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Сайн засаглал ба авлига - Амьд явах эрх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

265. Зөвлөмж	Хүүхдийн хөдөлмөр, унаач хүүхэд зэрэг эдийн засгийн мөлжлөг 41. Хороо өмнө нь өгсөн зөвлөмжөө (CRC/C/MNG/CO/3-4, 65-р зүйл) дахин сануулж дараах арга хэмжээг яаралтай авахыг Оролцогч улсад шаардаж байна. Үүнд: (а) 2012-2016 онд хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрийг устгах үндэсний хөтөлбөрийн санхүү төсөв, менежмент хангалтгүй байсны улмаас уг хөтөлбөр сайн хэрэгжээгүйд дүгнэлт хийж Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрийг устгах үйл ажиллагааны цогц төлөвлөгөө, бодлогыг хангалттай төсөв санхүү, арга зүй, хүний нөөцтэйгээр батлах; (б) 15-аас доош насны хүүхэд хөдөлмөр эрхлэхгүй байхад анхаарч шинэчлэн найруулсан Хөдөлмөрийн тухай хуулийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх; (в) Жил бүрийн 11 дүгээр сарын 1-ээс 5 дугаар сарын 1-нийг хүртэлх хугацаанд 16-аас доош насны хүүхдээр хурдан морь унуулахыг хориглосон шийдвэрийг 18 наснаас доош хүүхдээр хурдан морь унуулахыг хориглох үйл явцын эхний алхам гэж үзэн хэрэгжилтийг нь сахиулахад хатуу анхаарах; (г) Хурдан морины уралдаанд оролцож байгаад хүндээр гэмтсэн, амь насаа алдсан хүүхдүүдийн хэргийг мөрдөн шалгаж буруутай этгээдэд хариуцлага ноогдуулах; (д) Хурдан морины уралдаан гэх мэт аюултай, хортой хүүхдийн хөдөлмөрт хүүхдийг оролцуулдаг бизнес эрхлэж буй төрийн албан хаагчдын хувийн болон албаны ашиг сонирхлын зөрчил гаргаж буй үйлдэлд арга хэмжээ авах, ийм үйлдэл гаргуулахгүй байхад чиглэсэн хээл хахуулийн эсрэг арга хэмжээнүүдийг авах.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Сайн засаглал ба авлига - Амьд явах эрх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах

	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
266. Зөвлөмж	Гудамжны нөхцөлд амьдарч буй хүүхдүүд 42. Гудамжны нөхцөлд амьдарч байгаа хүүхдийг бүртгэлжүүлж хамгаалах чиглэлээр Засгийн газрын 2016-2020 оны хөтөлбөр, Нийслэлийн Засаг даргын “Хараа хяналтгүй хүүхдийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” А/847 тоот захирамж гаргасан, Хараа хяналтгүй хүүхдэд зориулсан хөгжлийн төв байгуулах төлөвлөгөө баталсан зэрэг ажлыг Хороо үнэлэхийн зэрэгцээ хүүхэд гудамжинд амьдарч байгаагийн үндэс шалтгааны талаар мэдээлэл, найдвартай зөв статистикийн тоо баримт байхгүй байгаа талаар өмнөх зөвлөмжөө (CRC/C/MNG/CO/3-4, 67-р зүйл) дахин сануулж байна. Мөн Гудамжны нөхцөлд амьдарч байгаа хүүхдийн талаарх Хорооноос 2017 онд гаргасан 21-р Ерөнхий зөвлөмжийг үндэслэн дараах арга хэмжээг нэн даруй авахыг Оролцогч улсаас шаардаж байна: (а) Хот хөдөөд гудамжны нөхцөлд амьдарч байгаа хүүхдийн талаарх нарийн задаргаатай мэдээлэл цуглуулах; (б) Хүүхдийг гудамжинд гарахад хүргэж байгаа үндэс шалтгааныг илүү ойлгохын тулд нөхцөл байдлын үнэлгээ хийх, судалгааны дүн мэдээг олон нийтэд танилцуулах; (в) Гудамжны нөхцөлд амьдарч байгаа хүүхдийг эргэн нэгтгэх, нөхөн сэргээх, хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хоорондоо уялдаа холбоотой, тогтвортой арга хэмжээнүүдийг боловсруулахын тулд Үндэсний хэмжээний бодлого, зохицуулах хүрээг тодорхойлж хангалттай төсөв хөрөнгө хуваарилах; (г) Гудамжны нөхцөлд амьдарч байгаа хүүхдийн боловсрол, эрүүл мэнд, амьдралын наад захын стандартыг хүртэх эрхийг хангахын тулд боловсрол, эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, тэдний онцлог хэрэгцээнд нийцсэн үйлчилгээ үзүүлдэг байхад чиглэсэн бүх арга хэмжээг авах; (д) Хүүхдийн ашиг сонирхлыг нэн тэргүүнд тавих зарчимд нийцэж байвал хүүхдүүдийг аль болохоор гэр бүлд нь эргэн нэгтгэх.
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эрүүл байх эрх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	Эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүд (хүчирхийлэлд өртсөн, гудамжинд амьдардаг, байгууллагад хүмүүжсэн, уугуул иргэд,

	цагаач хүүхдүүд гэх мэт) - Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг тусалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
267. Зөвлөмж	Насанд хүрээгүй хүүхдийн хэргийг шийдвэрлэх 43. Хүний эрхийн төлөв байдлын ээлжит дүгнэлт хэлэлцүүлгийн (A/HRC/30/6, 108.162-р зүйл болон A/HRC/30/6/Add.1) тайландаа насанд хүрээгүй хүүхдийн хэргийг шийдвэрлэх, олон улсын стандартад нийцсэн цогц бодлогын хүрээг бүрдүүлнэ гэж Оролцогч улс амласныг сануулахын ялдамд энэ амлалтаа нэн даруй биелүүлэхийг Хороо шаардаж байна. Мөн өмнөх дүгнэлт зөвлөмжийг (CRC/C/MNG/CO/3-4, 76-р зүйл) Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийн эсрэг конвенцын Хорооноос 2016 онд өгсөн зөвлөмжийг (CAT/C/MNG/CO/2, 24-р зүйл) биелүүлэхийг зөвлөж байна. Тухайлбал, дараах арга хэмжээг нэн даруй авахыг Оролцогч улсад Хорооноос шаардаж байна. Үүнд: (а) Конвенцын зарчмууд, зүйл заалтуудын талаар зохих сургалтад хамрагдсан хүүхдийн хэргээр мэргэшсэн шүүгчдийг тусгайлан томилдог байх; (б) Төлбөрийн чадваргүй хүүхдүүдэд үнэ төлбөргүй хуулийн зөвлөгөө өгөх гэх мэт хууль зөрчсөн хүүхдэд хууль зүйн мэргэжлийн, бие даасан, чанартай тусламж үйлчилгээ үзүүлэхэд анхаарах; (в) Эрүүгийн хууль зөрчсөн гэж сэжиглэгдэж байгаа хүүхдийг батлан даалтад өгөх, тэнсэх, эвлэрүүлэн зуучлах, зөвлөгөө өгөх, нийтэд тустай ажил хийлгэх гэх мэтээр шүүхээр оруулахгүйгээр хэргийг нь шийдвэрлэдэг арга барилыг бэхжүүлэх, хэрвээ ял шийтгэл оногдуулах бол аль болохоор хорихоос өөр хувилбарыг ашиглах, хорих ялыг хамгийн сүүлчийн арга хэмжээ болгон, байж болох хамгийн бага хугацаагаар хорих гэсэн хувилбараар ашиглах, ийм ял өгсөн бол ялыг цуцлах боломжтой юу гэсэн үндэслэлээр хэргийг тогтмол магадлангаар оруулж байх; (г) Хорих ялыг оноохоос өөр аргагүй үед хүүхдийг насанд

	хүрэгчидтэй хамт хорихгүй, боловсрол, эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртээмжтэй байх гэх мэт олон улсын стандартад хорих газрын нөхцөл байдал нийцсэн байхад анхаарах.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Залуучууд ба өсвөр насныхан - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
268. Зөвлөмж	Хүүхдийг худалдаалах, хүүхдийн биеийг үнэлэх, хүүхдийг садар самуунд сурталчлахын эсрэг Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцэд оруулах нэмэлт протоколын хэрэгжилтийн талаар Хорооны өмнөх зөвлөмжийн мөрөөр хэрхэн ажилласанд өгөх дүгнэлт зөвлөмжүүд 44. Хүүхдийг худалдах, хүүхдийн биеийг үнэлэх, хүүхдийг садар самуунд сурталчлахын эсрэг Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцэд оруулах нэмэлт протоколын хэрэгжилтийн талаар Оролцогч улсын анхны тайланд Хорооноос 2010 оны 01 дугаар сарын 29-ны өдөр өгсөн дүгнэлт зөвлөмжийн (CRC/C/OPSC/MNG/CO/1) хэрэгжилтийн талаар хангалтгүй мэдээлэл өгсөнд харамсаж байгаагаа илэрхийлээд тэрхүү зөвлөмжийг биелүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авахыг зөвлөж байна. Тухайлбал, мэдээлэл цуглуулах (CRC/C/OPSC/MNG/CO/1, 7-р зүйл), Нэмэлт протоколын 2 болон 3-р зүйлд нийцүүлэн хүүхдийг худалдах, хүүхдийн биеийг үнэлэх, хүүхдийг садар самуунд сурталчлахыг гэмт хэрэг гэж тодорхойлон хуульчлах (CRC/C/OPSC/MNG/CO/1, 9-р зүйл), хохирогчдыг нөхөн сэргээх, эргэн нэгтгэх (CRC/C/OPSC/MNG/CO/1, 31-р зүйл) арга хэмжээг яаралтай хэрэгжүүлнэ үү. Мөн дараах зөвлөмжийг оролцогч улсад нэмж өгч байна. Үүнд: (а) Хүүхдийн секс аялал жуулчлалыг устгах, үүнээс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн зохицуулалтын үр дүнтэй хүрээг тогтоож, хууль, захиргаа, нийгэм болон бусад бүх шаардлагатай арга хэмжээг хэрэгжүүлэх; (б) Цахим орчинд хүүхдийг хамгаалах чиглэлээр төр-хувийн

	хэвшлийн хамтын ажиллагааны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх гэх мэтээр интернет орчин дахь хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангах механизмыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
269. Зөвлөмж	Хүүхдийг зэвсэгт мөргөлдөөнд оролцуулахын эсрэг Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцэд оруулах нэмэлт протоколын хэрэгжилтийн талаар Хорооны өмнөх зөвлөмжийн мөрөөр хэрхэн ажилласанд өгөх дүгнэлт зөвлөмжүүд 45. Хүүхдийг зэвсэгт мөргөлдөөнд оролцуулахын эсрэг Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцэд оруулах нэмэлт протоколын хэрэгжилтийн талаар ирүүлсэн Оролцогч улсын анхны тайланд Хорооноос 2010 оны 1 дүгээр сарын 29-ны өдөр өгсөн дүгнэлт зөвлөмжийн (CRC/C/OPAC/MNG/CO/1) хэрэгжилтийн талаар маш хангалтгүй мэдээлэл өгсөнд харамсаж байгаагаа илэрхийлээд тэрхүү зөвлөмжийг биелүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авахыг зөвлөж байна. Тухайлбал, цэргийн сургууль (CRC/C/OPAC/MNG/CO/1, 11-р зүйл), эрүүгийн хууль тогтоомж (CRC/C/OPAC/MNG/CO/1, 14-р зүйл) гэх мэт асуудлаар тодорхой арга хэмжээ авна уу. Мөн нэмэлт протоколын 4-р заалтыг үндэслэн төрийн зэвсэгт хүчнээс ангид цэрэгжсэн бүлэглэлүүдийн зохион байгуулж буй байлдааны ажиллагаанд 18 нас хүрээгүй хүүхдийг оролцуулахыг гэмт хэрэг гэж хуульчлахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
270. Зөвлөмж	I. Олон улсын хүний эрхийн гэрээ конвенцыг соёрхон баталсан байдал 46. Хүүхдийн эрхийг бүрэн дүүрэн хангахын тулд Оролцогч улс нь Бүх цагаач ажилчид, тэдний гэр бүлийг хамгаалах олон улсын конвенцыг соёрхон батлахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цагаачид
Төрөл	Зөвлөмжүүд
271. Зөвлөмж	Зөвлөмжийг түгээх, түүний мөрөөр ажиллах 47. Энэхүү зөвлөмж дүгнэлтэд багтаасан зөвлөмжүүдийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээ авахыг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна. Мөн тавдугаар тайлан, түүний мөрөөр Хорооноос асуусан асуултад бичгээр өгсөн хариулт болон энэхүү Зөвлөмж дүгнэлтийг Оролцогч улсад хэрэглэгддэг бүх хэл дээр гаргаж өргөнөөр түгээхийг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
272. Зөвлөмж	B. Тайлагнах, зөвлөмжийн мөрөөр ажиллах үндэсний механизм 48. Олон улсын болон бүс нутгийн хүний эрхийн байгууллагатай хамтран ажилладаг, хүний эрхийн гэрээ конвенцүүдийн биелэлтийн талаар тэдгээр байгууллагын өгсөн шийдвэр, зөвлөмж дүгнэлтийн мөрөөр ажилладаг, үндэсний хэмжээний хэрэгжилтийг нь бүртгэж баримтжуулж байдаг, тэдгээрт явуулах тайлангуудыг бэлтгэх, зохицуулах ажлыг хариуцах үүрэг чиглэл бүхий Тайлагнах, зөвлөмжийн мөрөөр ажиллах үндэсний механизмыг Засгийн газрын байнгын бүтэц хэлбэрээр бий болгохыг Хороо зөвлөж байна. Энэ бүтэц нь яг энэ ажил үүргийг хариуцсан ажилтныг тогтмол ажиллуулах төсөв нөөцтэй, Хүний эрхийн Үндэсний Комисс болон иргэний нийгмийн байгууллагуудтай байнга зөвлөлдөх чадвартай байх ёстойг онцолж байна.
Сэдэв	- National Mechanisms for Reporting & Follow-up (NMRF) - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
273. Зөвлөмж	Дараагийн тайлан 49. Оролцогч улсын 6 болон 7-р тайлангаа нэгтгэн бичиж 2022 оны 09 дүгээр сарын 01-н гэхэд ирүүлэхийг Хороо урьж байна. Нэгдсэн тайланд энэхүү зөвлөмж дүгнэлтээр өгсөн зөвлөмжүүдийн мөрөөр хэрхэн ажилласан талаар мэдээллээ багтаасан байна. Тайланг бичихдээ Хорооноос 2014 оны 01 дүгээр сарын 31-ний өдөр гаргасан тусгайлсан гэрээ конвенцын тайлан бичих журмыг (CRC/C/58/Rev.3) баримтлан 21,200 үгээс хэтрүүлэхгүй бичнэ (Ерөнхий Ассамблейн тогтоол 68/268, 16-р зүйлийг харах). Хэрвээ ирүүлсэн тайлан нь тогтоосон үгийн тооноос давсан байвал дээр дурдсан тогтоолын дагуу тайлангаа товчлон бичихийг хүсэх болно. Хэрвээ Оролцогч улс тайлангаа дахин хянаад буцааж ирүүлэхгүй бол тайланг хэлэлцэхгүй болно.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
274. Зөвлөмж	Хүүхдийг зэвсэгт мөргөлдөөнд оролцуулахын эсрэг Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцэд оруулах нэмэлт протоколын хэрэгжилтийн талаар Хорооны өмнөх зөвлөмжийн мөрөөр хэрхэн ажилласанд өгөх дүгнэлт зөвлөмжүүд 50. Мэдээлэл нь хуучраад байгаа үндсэн баримт бичгээ 42,400 үгэнд багтаан шинэчлэн ирүүлэхийг Хороо Оролцогч улсад уриалж байна. Хүний эрхийн гэрээ, конвенцын тусгайлсан тайлан болон үндсэн баримт бичгийг холбогдох журамд заасан шаардлагуудын (HRI/GEN/2/Rev.6, chap.I) болон Ерөнхий Ассамблейн 68/268 тоот тогтоолын 16-р заалтын дагуу тайлангуудыг бичиж ирүүлнэ үү.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ХҮҮХДИЙГ ЗЭВСЭГТ МӨРГӨЛДӨӨНД ОРОЛЦУУЛАХЫН ЭСРЭГ ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦЫН НЭМЭЛТ ПРОТОКОЛ

1 баримт бичиг, 16 зөвлөмж	
CRC/C/OPAC/MNG/CO/1	Монгол Улсад 2010 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 16
Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict	
275. Зөвлөмж	А. Эерэг хүчин зүйл 4. Монгол Улс хууль (Монгол Улсын иргэний цэргийн үүргийн болон цэргийн албан хаагчийн эрх зүйн байдлын тухай хууль, 9 дүгээр зүйл, 2 дугаар заалт)-даа 18-аас доош насны хүнийг цэрэг таталгад албадан хамруулахгүй байхаар заасныг Хорооноос талархан хүлээн авч байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
276. Зөвлөмж	5. Оролцогч улс дараах олон улсын эрх зүйн актуудыг соёрхон баталсанд Хороо талархаж байна: (а) 2003 онд Хүүхдийн Эрхийн тухай Конвенцын Хүүхдийг худалдах, хүүхдийн биеийг үнэлэх, хүүхдийг садар самуунд сурталчлахын эсрэг Нэмэлт Протокол; (б) 2001 оны есдүгээр сард Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй, хүнд хэлбэрийг устгах ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН Байгууллагын 182 дугаар Конвенц; (в) 2002 онд Олон улсын гэмт хэргийн шүүхийн талаарх Ромын дүрэм
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
277. Зөвлөмж	I. Холбогдох зарчмын асуудал болон зөвлөмж Түгээх болон сурталчлах 6. Нэмэлт Протоколыг Монгол хэлээр орчуулж, үүнийгээ зэвсэгт хүчин, хүүхдийн байгууллагын ажилтнуудад тараах үйл хэрэгт оруулсан Оролцогч орны хүчин чармайлтыг Хороо талархан тэмдэглэж байна. Гэвч олон нийтийн дунд Протоколын зарчим

	заалтын талаар мэдлэг, мэдээлэл дутмаг байгаад сэтгэл дундуур байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
278. Зөвлөмж	7. Протоколын 6 дугаар зүйлийн 2-т заасны дагуу, Оролцогч улс энэхүү Протоколыг олон нийт, тэр дундаа хүүхэд болон тэдний эцэг эхчүүдэд өргөн хүрээнд таниулах талаар хүчин чармайлтаа нэмэгдүүлэхийг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
279. Зөвлөмж	Сургалт 8. Монголын энхийг сахиулагч нарт Хүүхдийн Эрхийн тухай Конвенц болон түүний Нэмэлт Протокол зэрэг олон улсын хүний эрх болон хүмүүнлэгийн стандартын талаар сургалт явуулж байгаа талаарх мэдээллийг Хороо талархан хүлээн авч байна. Хэдий тийм ч, шүүх тогтолцоонд ажиллаж буй хүмүүс, хууль сахиулах байгууллагын ажилтнууд, Монголын зэвсэгт хүчнийхэнд зориулж Протоколын зүйл заалтын талаар системтэй сургалт явуулахгүй байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хэвлэл мэдээлэл - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
280. Зөвлөмж	9. Протоколын зүйл заалтын талаар зэвсэгт хүчнийхэнд зориулсан сургалтын арга хэмжээг зохион байгуулах ажлаа сайжруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Прокурор, хуульч, шүүгч, хууль сахиулах ажилтан, нийгмийн ажилтан, эрүүл мэндийн ажилтан, багш, хэвлэл мэдээллийн ажилтан, аймаг орон нутгийн засаг дарга нар зэрэг хүүхэдтэй ажилладаг холбогдох мэргэжлийн бүлэгт зориулж Протоколын зүйл заалтын талаар сургалтын хөтөлбөр боловсруулах ажлаа сайжруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хэвлэл мэдээлэл - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах, мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
281. Зөвлөмж	Цэргийн сургууль 10. Батлан Хамгаалахын Их Сургууль, хөгжмийн сургууль, хилийн тусгай бүс, хороонд байгаа сурагч нараас гаргаж болох гомдлыг шийдлвэрлэх бие даасан механизм байхгүй байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
282. Зөвлөмж	11. Цэргийн сургуульд сурдаг хүүхдүүд хүүхдийн эрхийн зөрчлийн талаар бие даан гомдол мэдүүлэх, түүнийг нь хянах шалгах механизмыг хүртээмжтэй болгохыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
283. Зөвлөмж	Энх тайвны боловсрол

	12. Хүний эрхийн болоод энх тайвны боловсролыг хүүхдийн сургалтын хөтөлбөрт багтаах зэргээр энх тайван, харилцан ойлголцол, итгэлцлийн орчинг бүрдүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагаагаа бэхжүүлэхийг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
284. Зөвлөмж	Эрүүгийн хууль тогтоомж болон дүрэм журам 13. Оролцогч улсын Эрүүгийн хууль нь зэвсэгт мөргөлдөөнд хүүхдийг татан оролцуулахыг хориглох зэрэг Протоколын заалтуудын зарим хэсгийг хэрэгжүүлж байгаа ч гэсэн хүүхдийг дайны үйл ажиллагаанд оролцуулахгүй байх талаар тусгай эрх зүйн заалт байхгүй байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
285. Зөвлөмж	14. Хороо Оролцогч улсад дараахь зүйлүүдийг зөвлөж байна. (a) Оролцогч улс өөрийн хууль тогтоомждоо Нэмэлт Протоколын заалтыг зөрчин хүүхдийг дайны үйл ажиллагаанд дайчлах, оролцуулах нь гэмт хэрэг мөн гэж нарийвчлан тусгах; (b) Цэргийн ёс зүйн хэм хэмжээ, гарын авлага, цэргийн дүрэм журам нь Нэмэлт Протоколын заалт зарчимтай нийцэж буйг баталгаажуулах
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн

	хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
286. Зөвлөмж	Олон улсын хамтын ажиллагаа 15. Оролцогч улс Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын энхийг сахиулах үйлсэд идэвхтэй хувь нэмэр оруулж байгаад Хороо талархаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
287. Зөвлөмж	16. Зэвсэгт мөргөлдөөнд оролцож буй хүүхдийн эрхийн талаар Оролцогч улсын зэвсэгт хүчний бие бүрэлдэхүүн бүрэн дүүрэн мэдлэгтэй байж, цэргийн ажилтнууд өөрсдийн үүрэг хариуцлагыг мэдэж байгаа эсэхэд анхаарахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
288. Зөвлөмж	Зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх 17. Энэхүү зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авах, тэр дундаа зөвлөмж нь Улсын Их Хурал, Батлан Хамгаалах яам, аймаг нийслэлийн Засаг дарга, иргэдийн хурлын дарга нарт хүрсэн, тэдний үйл ажиллагаанд тусгалаа олсон байх бүх арга хэмжээг авахыг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
289. Зөвлөмж	Түгээх 18. Нэмэлт Протокол болон түүний хэрэгжилт, хяналтын талаар мэтгэлцээн өрнүүлж мэдлэг дээшлүүлэх үүднээс Оролцогч улсын гурав, дөрөвдүгээр тайлан, бичгээр өгсөн хариулт болон дүгнэлт зөвлөмжийг олон нийтэд хүртээх.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс

Төрөл	Зөвлөмжүүд
290. Зөвлөмж	VI. Дараагийн тайлан 19. Конвенцын 44 дүгээр зүйлийн дагуу, Хүүхдийн Эрхийн тухай Конвенцын хэрэгжилтийн талаарх тав дахь тайлан илтгэлийг өгөхдөө 8 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтын дагуу энэхүү Нэмэлт Протоколын хэрэгжилтийн талаарх нэмэлт мэдээллийг оруулахыг Оролцогч улсаас хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ХҮҮХДИЙГ ХУДАЛДАХ, ХҮҮХДИЙН БИЕЙГ ҮНЭЛЭХ, ХҮҮХДИЙГ САДАР САМУУНД СУРТАЛЧЛАХЫН ЭСРЭГ ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦЫН НЭМЭЛТ ПРОТОКОЛ

1 баримт бичиг, 33 зөвлөмж	
CRC/C/OPSC/MNG/CO/1	Монгол Улсад 2010 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 33
Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children child prostitution and child pornography	
291. Зөвлөмж	I. Холбогдох зарчмын асуудал болон зөвлөмж Түгээх болон сурталчлах 6. Нэмэлт Протоколыг Монгол хэлээр орчуулж, үүнийгээ зэвсэгт хүчин, хүүхдийн байгууллагын ажилтнуудад тараах үйл хэрэгт оруулсан Оролцогч орны хүчин чармайлтыг Хороо талархан тэмдэглэж байна. Гэвч олон нийтийн дунд Протоколын зарчим заалтын талаар мэдлэг, мэдээлэл дутмаг байгаад сэтгэл дундуур байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
292. Зөвлөмж	5. Оролцогч улс дараах олон улсын эрх зүйн актуудыг соёрхон баталсанд Хороо талархаж байна: (a) 2006 онд Хүүхдийг Зэвсэгт Мөргөлдөөнд оролцуулахын эсрэг конвенцын Нэмэлт Протокол (b) 2001 оны 9-р сард Хүүхдийн Хөдөлмөрийн тэвчишгүй хүнд хэлбэрийг устгах ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН Байгууллагын 182 дугаар Конвенц (c) 2008 онд Үндэстэн дамнасан зохион байгуулалттай гэмт хэргийн эсрэг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын конвенцын Хүнийг ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхдийг хил дамнаулан худалдахтай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх, шийтгэл ноогдуулах тухай Нэмэлт Протокол
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
293. Зөвлөмж	6. Хүүхдийг худалдах, хүүхдийн биеийг үнэлэх, хүүхдийг садар самуунд сурталчлах явдлын хамрах хүрээний талаар статистик

	мэдээлэл судалгаа хязгаарлагдмал байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
294. Зөвлөмж	7. Энэхүү Протоколд багтсан асуудлуудын талаар судалгаа хийж, хүйс, нас, нийгэм-эдийн засгийн гарал, газар зүйн байрлал, үндэсний цөөнх зэргээр тоо баримтыг нарийвчлан, бодлого хэрхэн хэрэгжиж байгааг үнэлэхэд шаардлагатай мэдээллийг системтэйгээр цуглуулж, дүгнэлт хийхийг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна. Оролцогч улс НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдийн Сан зэрэг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын харъяа байгууллага, хөтөлбөрүүдээс энэ тал дээр тусламж авах боломжтой.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

295. Зөвлөмж	8. Монгол улс өөрийн хууль тогтоомждоо энэхүү Протоколын зарим зүйл заалтыг тусгасан талаар мэдээллийг Хороо талархан хүлээн авч байна. Гэвч, нарийвчилсан тодорхойлолт байхгүй, Протоколд заасан бүх гэмт үйлдлүүдийг бүгдийг нь оруулаагүй явдалд сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
296. Зөвлөмж	9. Оролцогч улс өөрийн орны хууль тогтоомжийг энэхүү Протоколын зарчим, зүйл заалттай уялдуулах үйл явцыг үргэлжлүүлж, бүрэн хэрэгжүүлэхийг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
297. Зөвлөмж	10. Хүүхэд эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор хил дамнуулан худалдахаас хамгаалах үндэсний хөтөлбөрийг 2005 онд Оролцогч улс баталсан явдлыг сайшааж байгаа хэдий ч уг хөтөлбөр нь энэхүү Протоколын бүх зүйл заалтыг хамарч чадаагүйд Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
298. Зөвлөмж	11. Хүүхэд эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор хил дамнуулан худалдахаас хамгаалах үндэсний хөтөлбөрийг Протоколын бусад зүйл заалтаар өргөжүүлэн баяжуулж, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, үйл ажиллагааг нь зохих хэмжээний санхүү болон хүний нөөцөөр дэмжиж өгөхийг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
299. Зөвлөмж	12. Хүүхэд эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор хил дамнуулан худалдахаас хамгаалах үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хариуцсан үндэсний зөвлөлийн үйл ажиллагааг Хорооны зүгээс сайшаан тэмдэглэж байна. Гэвч Зөвлөлийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийг системтэйгээр үнэлдэг тогтолцоо байхгүй байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
300. Зөвлөмж	13. Үндэсний зөвлөл өөрийн бүрэн эрхээ үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүх арга хэмжээг авах, ингэхдээ зохих санхүү болон хүний нөөцийг хуваарилахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
301. Зөвлөмж	Мэдээлэл түгээх болон сургалт явуулах 14. Хүүхдийг бэлгийн хүчирхийллээс сэргийлэх, хүнийг хил дамнуулан худалдаалах гэмт хэргээс сэргийлэх талаар олон нийтэд зориулж ном товхимол, сурталчилгааны материал хэвлэх, сургалт хийх зэргээр энэхүү Протоколыг олон нийтэд таниулах, ойлгуулах талаар Оролцогч улсын төрийн бус байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг Хороо сайшаан дэмжиж байна. Гэвч Оролцогч улс энэхүү хүчин чармайлтаа системтэй болгож илүү бэхжүүлэх шаардлага байгааг тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
302. Зөвлөмж	15. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг зөвлөж байна: (a) Холбогдох бүх мэргэжилтнүүдэд Протоколын заалтын талаар сургалт явуулах, системтэй боловсрол олгох ажлаа үргэлжлүүлэн сайжруулах; (b) Сургалтын хөтөлбөр, хүүхдэд тусгайлан зориулсан товхимол зэргийг ашиглан нийт хүн амдаа, тэр дундаа эцэг эх, хүүхдүүдэд, Протоколын заалтын талаар мэдээллийг түгээх арга хэмжээгээ сайжруулах; (c) Иргэний нийгэмтэй хамтран Протоколын 9 (2) дугаар зүйлийн дагуу боловсрол, сургалт зэрэг үйл ажиллагаанд олон нийт тэр дундаа хүүхэд, хохирогч болсон охид хөвүүдийг оролцохыг уриалах зэргээр энэхүү Протоколд заасан гэмт үйлдлийн хор хөнөөл, үүнээс урьдчилан сэргийлж болох арга замын талаар боловсрол олгох, сургалт явуулах зэрэг зохистой бүх аргыг хэрэглэн олон нийт, хүүхдүүдэд мэдээлэл олгох.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
303. Зөвлөмж	Нөөцийн хуваарилалт 16. Нэмэлт Протоколыг хэрэгжүүлэхэд Оролцогч улс тодорхой хэмжээний төсөв хуваарилсан талаарх мэдээллийг Хороо талархан хүлээн авч байна. Гэвч хуваарилсан төсөв нь хангалттай биш, Протоколын бүх зүйл заалтыг хамарч чадахгүй байгаад Хороо сэтгэл зовнисон хэвээр байна.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
304. Зөвлөмж	17. 2007 онд Конвенцын 4 дүгээр зүйлийн талаар хийсэн Ерөнхий хэлэлцүүлгийн дараа өгсөн Хорооны зөвлөмжийг харгалзан үзэж, Протоколыг бүрэн дүүрэн хэрэгжүүлэхэд үндэсний хэмжээнд болон орон нутгийн хэмжээнд төсвийн хуваарилалтыг нэмэгдүүлэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Хороо Оролцогч улсад мөн дараах зүйлийг зөвлөж байна: (а) Орон нутагт урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах, хохирогчийн бие махбод болон сэтгэл санааны хохирлыг нөхөн сэргээх, эргэн нийгэмшүүлэх, Протоколд дурдсан гэмт үйлдлийг үйлдсэн этгээдийг яллах зорилго бүхий хөтөлбөр, төслүүдийг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хэмжээний санхүү болон хүний нөөцөөр хангах; (b) Гол тайланд өгсөн дүгнэлт зөвлөмжид (CRC/C/MNG/CO/3-4, 18 дугаар заалт, 2010 он 1 сар) тусгасан төсөвлөлтийн арга барилыг нэвтрүүлэх, хүний эрхийг сахин хамгаалах хандлагыг бий болгох.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
305. Зөвлөмж	Бие даасан байгууллагууд 18. Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь Оролцогч улсын бүх хүүхдүүдэд хүрч ажиллаж чадахгүй байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна. Мөн хүүхдүүд өөрсдөө гомдол мэдүүлэх боломжгүй байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
306. Зөвлөмж	19. Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь хүүхэд бүрд хүртээмжтэй байх, хүүхэд энэхүү Протоколд заасан болон бусад эрх нь зөрчигдсөн тохиолдолд гомдол мэдүүлэх боломжтой болгох талаар авч буй арга хэмжээгээ сайжруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Мөн Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь хүүхдээс өөрөөс нь гомдол авах бүрэн эрхтэй, чадвартай болох нөхцөл бололцоогоор хангахыг зөвлөж байна.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
307. Зөвлөмж	IV. Хүүхдийг худалдах, биеийг нь үнэлэх, садар самуунд сурталчлахаас урьдчилан сэргийлэх 20. Оролцогч улсад ядуурал, хүүхдийн бэлгийн хүчирхийлэл өсөж, цаашлаад энэ нь мөнгө олох зорилго бүхий бэлгийн мөлжлөгийг ихэсгэх хүчин зүйл болж байгаа талаар мэдээлэлд Хороо гүнээ сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
308. Зөвлөмж	21. Худалдах, биеийг нь үнэлэх, садар самуунд сурталчлах болон секс аялал жуулчлалд хүүхэд өртөхөд нөлөөлж буй ядуурал, буурай хөгжил, соёлын хандлага зэрэг цаад шалтгааныг шийдвэрлэх зорилго бүхий төсөлд санхүү, хүний нөөц хуваарилах зэргээр зохих анхаарлаа үргэлжлүүлэн хандуулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Үүнтэй холбогдуулан олон улс, тэр дундаа хөрш орнуудтайгаа хамтран ажиллах тал дээр авч буй арга хэмжээгээ өргөжүүлэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

309. Зөвлөмж	V. Хориглох болон бусад холбогдох асуудлууд Одоо хэрэгжиж буй эрүүгийн болон байцаан шийтгэх хууль тогтоомж 22. Энэхүү Протоколын 2 болон 3 дугаар зүйлд нийцүүлэн Монгол Улс өөрийн үндэсний хууль тогтоомжид хүүхдийг худалдах, биеийг үнэлэх, садар самуунд сурталчлахыг бүрмөсөн хориглох талаар оруулж өгөөгүйд Хороо сэтгэл зовниж байна. Ялангуяа хүүхдийн биеийг үнэлэх гэмт үйлдлийн тодорхойлолтыг энэхүү Протоколд заасны дагуу хууль тогтоомждоо нарийн заагаагүйгээс үүдэн олон хэргүүд зохих хэмжээнд шийдвэрлэгдэхгүй өнгөрөх тал байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
310. Зөвлөмж	23. Монгол Улсын эрх зүйн тогтолцоо болон Протоколын хооронд байгаа уялдаагүй, ялгаатай байдлыг олж илрүүлэх, арга хэмжээ авах. Ингэхдээ Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хүүхдийн Сан болон бусад холбогдох олон улсын байгууллагаас тусламж авахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Энэхүү Протоколын 2 болон 3 дугаар зүйлийн дагуу хүүхдийг худалдах, биеийг үнэлэх, садар самуунд сурталчлах бүх хэлбэрийг бүрэн хамруулан үндэсний хууль тогтоомждоо нэмэлт өөрчлөлт оруулах талаар бүх арга хэмжээг авахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах

Төрөл	Зөвлөмжүүд
311. Зөвлөмж	Хуулийн хамрах хүрээ 24. Монгол Улсын хуулийн үйлчлэх хүрээ нь Протоколын 4-р заалтад нийцэж байгаа гэж Хороо үзэхийн зэрэгцээ Протоколд заасан гэмт хэрэг бүрийг хэрхэн шийдвэрлэх талаар тодорхой мэдээллийг өгөөгүйд Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
312. Зөвлөмж	25. Протоколын 4-р заалттай бүрэн нийцүүлэн хүн худалдаалах гэмт хэргийн хувьд дотоодын хууль тогтоомж нь өөрийн орны нутаг дэвсгэр биш ч гэсэн үйлчилж байхаар хууль эрх зүйн шинэчлэлт хийхийг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
313. Зөвлөмж	VI. Хохирогч хүүхдийн эрхийг хамгаалах Энэхүү Протоколд хориглосон гэмт үйлдлийн хохирогч болсон хүүхдийн эрхийг хамгаалах талаар авсан арга хэмжээ 26. Нэмэлт Протоколд тусгасан гэмт үйлдлийн хохирогч болсон хүүхдүүдийг энэхүү Протоколын 8 дугаар зүйлийн дагуу хохирогч гэдэг утгаар нь зарим үед авч үзэхгүй байгаад сэтгэл зовниж байна. Хороо нь эмэгтэйчүүд, охидыг бэлгийн зорилгоор мөлжих, хил дамнуулан худалдаалах явдлын тоо өссөөр байгаа, буруутай этгээдийг яллан шүүх үйл ажиллагааны түвшин бага байгаа зэрэгт санаа зовниж буйгаа 2008 оны 11 сард илэрхийлсэн Эмэгтэйчүүдийг алагчилах бүх хэлбэрийг устгах конвенцын хороотой (CE-DAW/C/MNG/CO/7, para. 27 and 28) дуу хоолойгоо нэгтгэж байна. Хохирогч хүүхдийн бие бялдар болон сэтгэл санааг нөхөн сэргээх, нийгэмшүүлэх үйлчилгээ нэн ховор байгаад санаа зовж буйгаа илэрхийлье.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах

	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
314. Зөвлөмж	27. Хороо дараах зүйлүүдийг Оролцогч улсад зөвлөж байна. (a) Нэмэлт Протоколын 8 дугаар зүйлийн дагуу байцаан шийтгэх бүх үйл явцад хохирогч хүүхдүүдийг хуулиар хамгаалж, тэдний эрх ашгийг дээдлэн, хүүхдийн эрх ашгийг нэн тэргүүнд тавих талаар хуулинд өөрчлөлт оруулах. Ингэхдээ Шүүх үйл явцад Гэмт хэргийн хохирогч болон гэрч хүүхдийн асуудлыг харгалзах талаарх НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын зааварчилгааг (ECOSOC Захирамж No. 2005/20) Оролцогч улс мөрдөх ёстой; (b) Хохирогч хүүхдийн төлөө ажиллах эрх зүйн төлөөллийг сайжруулах зорилгоор зохих санхүү болон хүний нөөцийг хуваарилах талаар шаардлагатай бүх арга хэмжээг авах; (c) Нэмэлт Протоколд тусгасан гэмт үйлдлийн хохирогч болсон хүүхдийг гэмт хэрэгтэн мэт үзэхгүй байж, шийтгэхгүй байх, тэднийг нийгмээс ялгаварлан дорд үзэхгүй байхыг баталгаажуулах; (d) Нэмэлт Протоколын 9 (3) дүгээр зүйлтэй уялдуулан охид, хөвгүүд ялгалгүй хохирогч бүх хүүхдийг бие бялдар, сэтгэл санааны талаар бүрэн нөхөн сэргээх, нийгэмшүүлэхэд чиглэсэн үйлчилгээг хангалттай байлгахад анхаарах;
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
315. Зөвлөмж	28. Хүүхдийг худалдах, биеийг үнэлэх, садар самуунд сурталчлах үйл явц болон хохирогч хүүхэд цагдаагийн байгууллагаар дамжин хууль сахиулах байгууллагад бүртгэгдсэнээс эхлэн хүүхдийг нөхөн сэргээх хүртэл үйл ажиллагаанд судалгаа шинжилгээ хийж хуулийн болон нийгмийн үйлчилгээний тогтолцоонд ямар саад бэрхшээл байгааг илрүүлэх, судалгааны дүгнэлтэд үндэслэн үр дүнтэй цогц бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэхийг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох

	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
316. Зөвлөмж	29. Хохирогч хүүхдүүдэд туслах хүүхдийн яаралтай дуудлагын утасны тоо болон хүртээмжийг нэмэгдүүлэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Үүнтэй холбогдуулан, хүүхэд энэхүү утасны талаар мэдээлэлтэй байж, эдгээр утас нь хүүхэд руу чиглэсэн байх, төрийн бус байгууллага, цагдаа мөн түүнчлэн эрүүл мэнд, нийгмийн ажилтантай хамтран ажиллах талаар Оролцогч улсыг хичээл зүтгэл гаргахыг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
317. Зөвлөмж	Хохирогчдод нөхөн сэргээх болон эргэн нийгэмшүүлэх үйлчилгээ үзүүлэх 30. Протоколд тусгасан гэмт үйлдлийн хохирогч хүүхэд зэрэг хамгийн эмзэг хүүхдүүдэд халамж, хамгаалал дэмжлэг үзүүлэх тал дээр иргэний нийгмийн хийсэн бахархууштай үйл ажиллагааг Хороо сайшаан хүлээн авч байна. Гэвч аймаг, орон нутгийн түвшинд хохирогч хүүхдийн эрх болон хэрэгцээг илүү цогц, зохистой байдлаар шийдвэрлэдэг системтэй, зохицуулалт бүхий механизм байхгүй байгаад сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
318. Зөвлөмж	31. Хороо дараах зүйлүүдийг Оролцогч улсад зөвлөж байна. (a) Протоколд хориглосон гэмт үйлдлийн хохирогч болсон хүүхдүүдтэй ажилладаг хүмүүсийг энэхүү протоколын 8 (4) дугаар зүйлд заасны дагуу зохих сургалт, тэр дундаа эрх зүй, сэтгэцийн эрүүл мэндийн сургалтад хамруулах арга хэмжээг авах; (b) Протоколд заасан гэмт үйлдлийн хохирогч болсон хүүхэд бүрийг ялгаварлалгүйгээр энэхүү Протоколын 9 (4) дугаар зүйлийн дагуу гэмт этгээдээр хохирлоо нөхөн барагдуулах зэрэг эрх зүйн тусламж хүртэх боломжоор хангах
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд

319. Зөвлөмж	VII. Олон улсын хамтын ажиллагаа болон тусламж Олон талт, бүс нутгийн болон хоёр талт гэрээ хэлэлцээр 32. Худалдах, биеийг үнэлэх, садар самуунд сурталчлах болон секс аялал жуулчлал зэрэгт өртөхөд нөлөөлж буй ядуурал буурай хөгжил соёлын хандлага зэрэг цаад шалтгааныг шийдвэрлэхийн тулд Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын төрөлжсөн байгууллагууд болон хөтөлбөрүүд, Иргэний нийгэм болон хоёр талт хамтын ажиллагааг үргэлжлүүлэн сайжруулахыг Хороо Оролцогч улсад уриалж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
320. Зөвлөмж	Хууль сахиулах 33. Хүүхдийг худалдах, биеийг үнэлэх, садар самуунд сурталчлахаас сэргийлэх, үүнтэй тэмцэх зорилгоор шүүх, цагдаа, хохирогчид туслах гэх мэт чиглэлээр олон улс болон бүс нутгийн хэмжээнд бусад улсуудтай хамтран ажилласан талаар Конвенцын дараагийн тайлан илтгэлд илүү нарийвчилсан мэдээлэл оруулахыг уриалж байна.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

321. Зөвлөмж	VIII. Зөвлөмжийг түгээх болон хэрэгжүүлэх Зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх 34. Энэхүү зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авах, тэр дундаа зөвлөмж нь холбогдох яам, тамгын газар, Улсын Их Хурал, аймаг нийслэлийн Засаг дарга, Иргэдийн хурлын дарга нарт хүрсэн, тэдний үйл ажиллагаанд тусгалаа олсон байх бүх арга хэмжээг авахыг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
322. Зөвлөмж	Түгээх 35. Олон нийтийн дунд Нэмэлт Протокол болон түүний хэрэгжилт, хяналтын талаар мэтгэлцээн өрнүүлж мэдлэг дээшлүүлэх үүднээс Оролцогч улсын гурав дөрөвдүгээр тайлан, бичгээр өгсөн хариулт болон дүгнэлт зөвлөмжийг иргэний нийгмийн байгууллага, хүүхэд залуучуудын бүлэг, хэвлэл мэдээлэл, мэргэжлийн хүмүүс болон хүүхдүүд, олон нийтэд өргөн хүрээнд хүртээмжтэй болгох, ингэхдээ интернетийг мөн ашиглахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Төрөл	Зөвлөмжүүд
323. Зөвлөмж	IX. Дараагийн тайлан 36. Конвенцын 44 дүгээр зүйлийн дагуу, Хүүхдийн Эрхийн тухай Конвенцын хэрэгжилтийн талаар тав дахь тайлан илтгэлийг өгөхдөө 8 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтын дагуу энэхүү Нэмэлт Протоколын хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг нэгтгэж оруулахыг Оролцогч улсаас хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙГ АЛАГЧИЛАХ БҮХ ХЭЛБЭРИЙГ УСТГАХ ХОРОО

3 баримт бичиг, 130 зөвлөмж	
CEDAW/C/MNG/CO/10	Монгол Улсад 2008 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 42
Committee on the Elimination of Discrimination against Women	
324. Зөвлөмж	4. Конвенцын нэмэлт протоколд (OP-CEDAW) 2002 оны 3 дугаар сард Оролцогч улс нэгдэн орсон явдалд Хороо талархаж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
325. Зөвлөмж	5. Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцын Хүүхдийг худалдах, хүүхдийн биеийг үнэлэх, садар самуунд сурталчлахын эсрэг Нэмэлт протоколд (OP-CRC-SC) 2003 оны 6 дугаар сард, Хүүхдийг зэвсэгт мөргөлдөөнд оролцуулахаас хамгаалах талаарх нэмэлт протоколд (OP-CRC-AC) 2004 оны 10 дугаар сард Оролцогч улс элсэн орсон нь эмэгтэйчүүд, хүүхдийн хамгааллыг сайжруулахад ач холбогдолтойг дурдаж Хорооны зүгээс талархаж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
326. Зөвлөмж	6. Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах явдлыг арилгах талаар Оролцогч улсын хэрэгжүүлсэн дор дурдсан хууль, эрх зүй, удирдлагын болон бусад арга хэмжээг Хороо сайшааж буйгаа илэрхийлье. Үүнд: - Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх Үндэсний хөтөлбөр (2007) - Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль (2005) - Хүн худалдаалах, ялангуяа хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор ашиглахаас хамгаалах Үндэсний хөтөлбөр (2005) - Жендэрийн тэгш байдлыг хангах Үндэсний хөтөлбөр (2002) - Жендэрийн тэгш байдлын Үндэсний хороо (2001)
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг

	хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
327. Зөвлөмж	7. Конвенцын бүх заалтыг тасралтгүй, системтэйгээр хэрэгжүүлэх үүргийнхээ дагуу энэхүү зөвлөмжид тусгасан, анхаарах асуудлууд ба зөвлөмжүүдэд одооноос эхлэн дараагийн тайлангаа өргөн барих хүртэл Оролцогч улсыг анхаарлаа хандуулж ажиллахыг Хороо сануулж байна. Эдгээр зөвлөмж, саналуудыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд онцгойлон анхаарч авсан арга хэмжээ, хүрсэн үр дүнгийн тухай дараагийн илтгэлдээ оруулахыг Хороо шаардаж байна. Энэхүү зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлэхийн тулд холбогдох яам, Парламент, засаг захиргааны нэгжид танилцуулахыг оролцогч улсад даалгаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
328. Зөвлөмж	8. Конвенцоор Оролцогч улсын хүлээсэн үүргийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд гол үүрэг, хариуцлагыг Засгийн газар үүрэх ёстойг дахин сануулж Засгийн газрын бүхий л түвшин, салбар байгууллагуудыг Конвенцын хэрэгжилтэд оролцох үүрэгтэйг Хороо цохон тэмдэглэж байна. Засгийн газар өөрийн эрх, үүргийн хэмжээнд үндэсний Парламентаа энэхүү Зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх, дараагийн тайланг бэлтгэх үйл явцтай холбогдсон зайлшгүй алхмуудыг авч хэрэгжүүлэх ажилд татан оролцуулахыг Хороо уриалж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
329. Зөвлөмж	9. 2001 онд өгсөн Зөвлөмжид тусгасан олон тулгамдсан асуудлын талаар Хорооны өгсөн зөвлөмж саналуудыг хэрэгжүүлэх талаар дорвитой арга хэмжээ аваагүйд Хороо сэтгэл зовниж байна. Тухайлбал, өмнөх Зөвлөмжийн 252, 256, 258, 264 дугаар хэсэгт дурдагдсан асуудлууд дорвитой шийдэгдээгүйд Хороо харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
330. Зөвлөмж	Хороо өмнөх зөвлөмжүүдийг Оролцогч улсад дахин сануулж тэдгээрийг хэрэгжүүлэх ажлыг хойш тавилгүй эхлэхийг шаардаж байна. Үүнтэй холбогдуулан 2005 онд Оролцогч улсад удирдлагын

	өөрчлөлт хийгдсэн ч өнөөгийн Засгийн газар Конвенцыг 2005 онд бүрэн хэрэгжүүлэх үүрэгтэй гэдгийг онцгойлон анхааруулж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
331. Зөвлөмж	10. Хүйсэд суурилсан ялгаварлал, гадуурхалтыг хориглосон заалтуудыг хэд хэдэн хуулиар баталгаажиж байгаа ч “Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай” хуулийн төслийг батлаагүй байгаад Хороо харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
332. Зөвлөмж	Конвенцын 1-р зүйлтэй уялдсан, улсын болон хувийн салбарын ажил олгогч нарт үйлчлэх, цаашид Конвенцын 4-р зүйлийн 1 болон 25-р Ерөнхий зөвлөмжийн дагуу түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээ авахад ашиглагдах учиртай шууд ба дам ялгаварлалыг тодорхойлсон заалт бүхий “Тэгш байдлын тухай хууль”-ийг яаравчлан батлахыг Хороо уриалж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
333. Зөвлөмж	12. Хүйсийн задаргаа бүхий шалгуур үзүүлэлтүүдийг боловсруулах талаар Оролцогч улс төлөвлөж байгаад талархахын зэрэгцээ ирүүлсэн илтгэл нь хүйсийн задаргаа бүхий тоон үзүүлэлтээр дутмаг байсан нь Конвенцид заагдсан бүхий л эрхээ эмэгтэйчүүд хэрхэн эдэлж байгаа, тэдний аж амьдралын бодит нөхцөл байдал хэрхэн өөрчлөгдөж байгааг үнэлэх боломжгүй болгож байгааг Хороо тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
334. Зөвлөмж	13. Конвенцын хамрах бүхий л асуудлын хүрээнд эмэгтэйчүүд эрхээ хэрхэн эдэлж байгаа, тэдний аж амьдралын бодит нөхцөл байдал хэрхэн өөрчлөгдөж байгааг үнэлж дүгнэх, цаашдаа гарч буй өөрчлөлтүүдийг тэмдэглэж байхын тулд нас, хүйс, хот хөдөөгөөр задаргаа хийсэн тоо, баримтыг цуглуулах ажлыг сайжруулахыг Хороо Оролцогч улсаас шаардаж байна. Хэмжигдэхүйц шалгуур үзүүлэлтүүдийг ашиглах замаар хууль, тогтоомж, эмэгтэйчүүдийн тэгш байдлыг бодитой хангахад чиглэсэн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний үр дүн, нөлөө, ололт дэвшилд мониторинг хийж байхыг Хороо Оролцогч улсад даалгаж байна. Цуглуулсан тоо баримт, боловсруулсан шалгуур үзүүлэлтүүдээ Конвенцыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн хууль тогтоомж, бодлого, хөтөлбөр боловсруулахад ашиглаж байхыг уриалж байна. Мөн дараагийн тайландаа эдгээр статистик тоо баримт, дүгнэлтээ оруулахыг оролцогч улсаас хүсье.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
335. Зөвлөмж	14. Конвенцыг дотоодын хууль тогтоомжид тусгах талаар хийсэн ажлыг үнэлэхийн зэрэгцээ өнөөг хүртэл Конвенц болон түүний нэмэлт протоколуудын талаар гүйцэтгэх засаглал, хууль сахиулах чиглэлийн ажилтнууд, түүнчлэн эмэгтэйчүүд өөрсдөө ч хангалттай мэдлэггүй байгаад Хороо сэтгэл зовниж байгаагаа илэрхийлье.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

336. Зөвлөмж	15. Үндэсний түвшинд Конвенцыг хэрхэн мөрдөх талаар хуульч, шүүгч нарт албан ёсны сургалт хийхэд анхаарахыг Хороо зөвлөж байна. Ямар хууль эрх зүйн тусламж авч болох талаар мэдлэгтэй болоход нь чиглэсэн ойлголт нэмэгдүүлэх, олон нийтийг хамарсан кампанит ажлыг эмэгтэйчүүдэд хүргэхийг Хороо мөн зөвлөж байна. Конвенцын дагуу болон түүнтэй холбогдсон ямар хэргүүдийг шүүхээр шийдсэн тухай мэдээллээ дараагийн тайландаа оруулахыг Хороо Оролцогч улсаас хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
337. Зөвлөмж	16. Үндсэн хуулийн 16.11 дэх заалт болон бусад хуулиар хүйсээр ялгаварлахыг хориглосон, мөн Оролцогч улс нь эрх зүйн шинэчлэл хийх 4 жилийн ажил өрнүүлж байгаа зэргийг Хорооны зүгээс сайшаахын ялдамд Конвенцын зарчимтай хууль тогтоомжууд нь хэрхэн нийцэж буйд цогц дүн шинжилгээ хийж эмэгтэйчүүдийн эсрэг агуулгатай зарим зүйл заалтуудыг өөрчлөх талаар анзаарахгүй байгаад харамсаж буйгаа илэрхийлье.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
338. Зөвлөмж	17. Одоогийн мөрдөж буй хууль тогтоомжуудаа конвенцын зарчмуудтай хэр нийцэж байгааг нь дүгнэн шинжилж, Конвенцтэй болон Хорооны ерөнхий зөвлөмжтэй уялдсан байдлаар эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан агуулгатай зарим зүйл заалтуудыг шинэчлэхийг Хорооноос Оролцогч улсад шаардаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
339. Зөвлөмж	18. 2000 онд Хүний эрхийн Үндэсний Комисс байгуулагдсанд Хороо талархаж байна. Гэвч Монгол Улсын тайланд туссанаар ихэнх гомдол, санал Улаанбаатар хотын оршин суугчдаас ирдэг, мөн тайланд дурдсанаар улс орны хэмжээгээр эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл түгээмэл байгаа атал 2005-2007 онд хүйсийн ялгавартай байдалтай холбоотой гомдол нэг ч ирээгүй байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна. Эмэгтэйчүүдийн эрхтэй холбоотойгоор Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын бүрэлдэхүүнд жендэрийн

	мэргэжилтэн болон эмэгтэйчүүдийг оруулах талаар Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын гаргасан саналын талаар Засгийн газрын төлөөлөгчид мэдээлэл өгч чадаагүйд Хороо харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
340. Зөвлөмж	19. Эрхээ хамгаалуулахаар гомдол гаргасан эмэгтэйчүүдэд туслах, эрх зүйн асуудлыг нь шийдэх чиглэлээр Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын зүгээс ямар үүрэг гүйцэтгэж байгаа талаар нэмэлт мэдээллийг Монгол Улс дараагийн тайландаа тусгахыг Хороо хүсэж байна. Эмэгтэйчүүдийн эрх, эрх чөлөө зөрчигдсөн талаар гомдлыг Хүний эрхийн Үндэсний Комисс хүлээн авч шийдвэрлэдэг гэдгийг улсын хэмжээнд, ялангуяа хөдөөгийн эмэгтэйчүүдэд сурталчилах талаар хүчин чармайлтаа цаашид нэмэгдүүлэхийг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
341. Зөвлөмж	20. Жендэрийн тэгш байдлыг хангах үндэсний хороог 2005 онд байгуулсныг Хороо талархаж байгаа боловч энэ байгууллага нь эмэгтэйчүүдийн байдлыг сайжруулах, жендэрийн тэгш байдлыг хангах ажлын үр дүнтэйгээр дэмжин ажиллах хүний болон санхүүгийн нөөц хомс, олон нийтэд танигдаагүй, жендэрийн тэгш байдлыг төрийн бодлого, шийдвэрт тусгуулах талаар салбарын яамдын үйл ажиллагааг зохицуулах эрх мэдэлгүй байгаад Хороо харамсаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
342. Зөвлөмж	21. Жендэрийн тэгш байдлыг хангах хорооны бүтцийг нь өөрчлөн чадваржуулах замаар, эсвэл эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах асуудлыг шийдэх чиглэлээр мэргэшсэн, эмэгтэйчүүдийн тэгш эрхийг бодитойгоор хангах зарчмууд хэрхэн хэрэгжиж байгаад мониторинг хийдэг, эмэгтэйчүүдийн эрхийг бүхий л талаар дэмжих үүрэг бүхий тусгай байгууллагыг байгуулах замаар бие даасан үндэсний байгууллагатай болохыг Хороо шаардаж байна. Бүхий л салбарын хүрээнд жендэрийн тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааг зохицуулах, хянах замаар Конвенцыг үр дүнтэй хэрэгжүүлж эмэгтэйчүүдийг эрхээ эдлэх боломжоор хангахад шаардагдах хүний болон санхүүгийн нөөц, эрх мэдэл бүхий тогтолцоог улс төрийн хамгийн өндөр түвшинд байгуулахад Оролцогч улс анхаарлаа хандуулахыг Хороо шаардаж байна. Жендэрийн асуудлаар сайтар сургаж бэлтгэх, тэдгээр албыг үндэсний тогтолцоонд холбож өгөх талаар төрөөс анхаарахыг Хороо уриалж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
343. Зөвлөмж	22. Эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийг ялгаж үзэх уламжлалт зан үйл, тэдний гэр бүлдээ болон нийгэмд хүлээх үүрэг хариуцлагын талаар тогтсон сөрөг хандлага Монголд амь бөхтэй байж хууль, бодлого хөтөлбөрт туссаар байгааг шийдвэрлэх талаар төрөөс хангалттай арга хэмжээ авч чадаагүйд Хорооны зүгээс маш их харамсаж байна. Эдгээр сөрөг зан үйл, тогтсон хандлага нь улс төр, нийгмийн амьдрал, хөдөлмөрийн зах зээл зэрэг бүхий л салбарт эмэгтэйчүүдийн байр суурь доогуур байхад нөлөөлөх үндсэн шалтгаан болж эмэгтэйчүүдийг эрхээ бүрэн эдлэхэд төдийгүй Конвенцыг бүрэн хэрэгжүүлэхэд ч чөдөр тушаа болж байна. Төрөөс олон хүүхэдтэй гэр бүлийг дэмжсэн хүн амын өсөлтийн бодлого явуулж байгаа нь гэр бүл дэх үүрэг хариуцлагын хувьд эмэгтэйчүүдэд их ачааллыг үүрүүлж байгаад Хороо сэтгэл зовниж буйгаа илэрхийлье.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
344. Зөвлөмж	23. Эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн гэр бүл болон нийгэмд хүлээх үүрэг хариуцлагын талаарх уламжлалт зан үйл, тогтсон хандлагыг арилгах зорилго бүхий үйл ажиллагааг нийгмийн бүхий л хүрээнд өрнүүлж, эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн тэгш байдлын талаар илүү ойлголт өгөхийг дэмжсэн нөлөөллийн үйл ажиллагаагаа идэвхжүүлэхийг Хороо Оролцогч улсаас шаардаж байна. Конвенцын суурь ойлголтыг олон нийтэд хүргэхийн тулд жендэрийн боловсрол, хүний эрхийн боловсролын агуулгыг сургалтын хөтөлбөрт тусгах, Конвенцын 5-р зүйлд заасны дагуу эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн үүрэг хариуцлагын талаарх уламжлалт хандлагыг өөрчлөх чиглэлээр олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр сургалт сурталчилгаа хийхийг Хороо зөвлөж байна. Эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн эцэг, эхийн хамтын хариуцлага, гэр бүл болон өрхийн өмнө хүлээх үүрэг хариуцлагаа тэгш хуваалцах талаар олон нийтийн ойлголтыг дээшлүүлэх арга хэмжээ авахын мөн зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
345. Зөвлөмж	24. 2005 онд Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль, 2007 онд Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх Үндэсний хөтөлбөр баталж эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл, гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, түүнтэй тэмцэх чиглэлээр төрөөс гаргасан хүчин чармайлтыг Хороо үнэлэхийн зэрэгцээ гэр бүлийн хүчирхийлэл ихээр гарч байгаад сэтгэл ихэд зовниж байна. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн дагуу шийтгэл хүлээлгэсэн хэргийн тоо маш цөөн байгаад (хуулийг баталснаас хойш 20 хэрэг л энэ хуулиар шийдэгдсэн) Хороо сэтгэл дундуур байна. Мөн гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх хуулийн зарим заалтын хэрэгжилт, тухайлбал хамгаалах байр, мэргэшсэн боловсон

	хүчний үзүүлэх эмнэлгийн болон нөхөн сэргээх үйлчилгээний хүртээмж бага байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
346. Зөвлөмж	Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэхэд тэргүүн зэргийн ач холбогдол өгч, Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх Үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хуулийг хэрэгжүүлэхэд ихээхэн үүрэгтэй төрийн ажилтнууд болон олон нийтэд уг хуулийг өргөнөөр таниулах. Гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогч болсон бүх эмэгтэйчүүд, ялангуяа хөдөөгийн эмэгтэйчүүд эрх хязгаарлах захирамж гаргуулах, найдвартай аюулгүй хамгаалах байр, эмнэлгийн болон нөхөн сэргээх үйлчилгээг хүртэх боломжийг улс орны хэмжээнд бүрдүүлэх. Төрийн албан хаагчид, ялангуяа хууль сахиулах байгууллага, шүүх засаглал, эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэгчид, нийгмийн ажилтнууд холбогдох хууль эрх зүйн актуудыг сайн мэддэг, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн үед зорилтот бүлэгт чиглэсэн цогц үйлчилгээг үзүүлэх Гэр бүлийн хүчирхийллийн тархалт, шалтгаан, үр дагаварын талаар судалгаа хийж, үр дүнг нь дараагийн тайландаа тусгах. Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэлтэй тэмцэх үйл ажиллагааг зөвхөн гэр бүлийн хүчирхийллээр хязгаарлалгүй Хорооны 19-р Ерөнхий зөвлөмж болон Хорооноос өмнө нь өгсөн гэр бүлийн доторх хүчингийн хэргийг гэмт хэрэг мөн гэж хуульчлах тухай зөвлөмжтэй холбох.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн

	болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
347. Зөвлөмж	26. Хүн худалдаалах, ялангуяа хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор ашиглахаас хамгаалах Үндэсний хөтөлбөрийг 2005 онд баталсан зэрэг охид, эмэгтэйчүүдийг хил дамнуулан худалдахаас хамгаалах чиглэлээр Оролцогч улсаас олон арга хэмжээ авсан хэдий ч эмэгтэйчүүд хил дамнуулан худалдаалагдах, бэлгийн мөлжлөгт ашиглагдах хэргийн тоо өссөн, энэ төрлийн хэрэгт ял шийтгэл оногдуулах нь бага байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна. Ялангуяа Оролцогч орны ээлжит тайланд дурдагдсанаар хүнийг хил дамнуулан худалдсан хэргийг ихэнх тохиолдолд хэрэгсэхгүй болгодогт Хороо ихээхэн сэтгэл дундуур байгаагаа тэмдэглэе. Өнөөгийн байдлаар хүний наймааны хохирогчдод нөхөн сэргээх болон нийгэмшүүлэх үйлчилгээг үзүүлэх механизм болон хуулиар асуудлаа шийдүүлэх хүсэлтэй эмэгтэйчүүдэд зориулсан гэрчийг хамгаалах хөтөлбөр байхгүй байгаад Хороо санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
348. Зөвлөмж	27. Хүн худалдаалах, ялангуяа хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор ашиглахаас хамгаалах Үндэсний хөтөлбөрийг бүрэн хэрэгжүүлэх, энэ чиглэлээр олон улсын, бүсийн, хоёр талын хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэн хэрэгтнүүдийг заавал шүүн шийтгэж байх, гэрчийг хамгаалах, хууль эрх зүйн тусламж үзүүлэх, хүний наймааны золиос болсон охид эмэгтэйчүүдийг нөхөн сэргээх, нийгэмшүүлэх механизмыг бий болгох талаар анхаарахыг Хороо зөвлөж байна. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн талаар үндэсний хэмжээнд хэрэгжих механизмыг бий болгох талаар тусгай хуулийг баталгаажуулах, 2008 оны 6-р сард Оролцогч улс нэгдэн орсон Улс дамнасан зохион байгуулалттай гэмт хэргийн эсрэг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Конвенцын нэмэлт болох Хүн худалдаалах, ялангуяа хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор ашиглахаас хамгаалах, энэ төрлийн хэргийг арилгах,

	буруутай этгээдийг шийтгэх нэмэлт протоколыг батлах талаар анхаарч ажиллахыг Хороо шаардаж байна.
Сэдэв	- Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
349. Зөвлөмж	28. Парламентад сонгогдсон нийт гишүүдийн дотор эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь (2000 онд 11.8 хувь байсан амжилтаасаа 2006 онд 6.6 хувь болж ухарсан) буурсан, мөн шийдвэр гаргах түвшинд өндөр албан тушаал эрхэлж байгаа эмэгтэйчүүдийн хувь ч мөн багассанд (2002 онд 9.4 хувь байсан амжилтаасаа 2006 онд 5.2 хувь болж ухарсан) Хороо сэтгэл зовниж байгаагаа илэрхийлж байна. Шийдвэр гаргах түвшин дэх жендэрийн тэгш байдлыг хангах үүднээс бүх шатны сонгуульд нэр дэвшигчдийн 30-аас доошгүй хувь нь эмэгтэйчүүдийн төлөөлөл байхаар Сонгуулийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулан УИХ-ын 2005 онд батлуулсан ололт амжилт байсан хэдий ч 2007 онд дээрх заалтыг хассан өөрчлөлт хийсэнд сэтгэл дундуур байгаагаа Хороо илэрхийлж байна. Мөн улс төрийн намуудын УИХ-ын сонгуульд нэр дэвшигчдээ тодруулах нэг шалгуур нь нэр дэвших гишүүд намдаа 20 орчим сая төгрөгийн хандив төлсөн байх шаардлагыг дүрэмдээ тусгаж өгсөн нь эмэгтэйчүүдийг сонгуульд оролцохоор нэр дэвшихэд ихээхэн бэрхшээл учруулах болсонд Хороо сэтгэл зовниж байгаагаа тэмдэглэе.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
350. Зөвлөмж	29. Конвенцын 1-р зүйлийн 4-р хэсэгт болон Хорооны Ерөнхий зөвлөмжийн 23, 25-р хэсэгт заасантай уялдуулан хуульдаа улс төр болон шийдвэр гаргах бүх түвшин, бүх салбарт эмэгтэйчүүдийн төлөөллийг нэмэгдүүлэх түр хугацааны тусгай арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр тусгахыг Оролцогч улсаас Хороо шаардаж байна. Шийдвэр гаргах түвшин дэх эмэгтэйчүүдийн төлөөллийг нэмэгдүүлэхийн тулд Парламентын дараагийн сонгуулиудад эмэгтэйчүүдийн оролцоог дэмжсэн квотын системийг сэргээн батлахыг Оролцогч улсаас хатуу шаардаж байна. Нийгэмд бүхэлд нь болон хувийн, улсын аль ч салбарт шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэхийн ач холбогдлыг сурталчилсан кампанит ажлыг өрнүүлэхийг Хороо мөн шаардаж байна. Оролцогч улсыг дараагийн тайландаа эмэгтэйчүүдийн төлөөлөл, ялангуяа шийдвэр гаргах түвшин дэх тэдний төлөөллийн талаар хууль сахиулах, төрийн захиргаа, дипломат албан тушаалд гэх мэтээр төрөлжүүлсэн дэлгэрэнгүй статистик мэдээллийг оруулахыг Оролцогч улсаас Хороо хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
351. Зөвлөмж	30. Эмэгтэйчүүдийн дунд ажилгүйдлийн түвшин өндөр байгаад Хороо эмзэглэж байгаа бөгөөд ажилд авахад ялгаварлах, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгохгүй, жирэмсний болон

	амаржсаны дараах хамгааллыг үзүүлэхгүй байх, бэлгийн дарамтад оруулах зэрэг хэлбэрээр эмэгтэйчүүдийн эсрэг ялгаварлал шууд ба шууд бусаар гарсаар байгаа нь улсын болон хувийн салбарт хөдөлмөр эрхлэхэд нь тэдэнд саад болсоор байгааг мэдлээ. Албан бус салбар дахь хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжихэд төрөөс баримтлах бодлогыг сайшаахын зэрэгцээ албан бус салбарт нийгмийн хамгаалал хүртэж чадахгүй эмэгтэйчүүдийн тоо өндөр байгаа нь энэ чиглэлээр бодлого үр дүнтэй хэрэгжихгүй байгааг харуулж байна гэж Хороо үзэж байна. Эрэгтэйчүүд голчлон ажилладаг салбарт биш эдийн засгийн хувьд өсөн дэвжих боломж муутай, бага цалин хөлстэй зарим тодорхой салбаруудад эмэгтэйчүүдийн нягтрал их байгаад Хороо санаа зовниж байна. Боловсролын түвшин дээгүүр эмэгтэйчүүд өөрийн эрхлэх ажлыг чөлөөтэй сонгох боломжийг хязгаарлаж байгаа Хөдөлмөрийн хуулийн ялгаварлан гадуурхсан заалтыг Хороо шүүмжлэн тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг харьяалал дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
352. Зөвлөмж	31. Эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөрийн зах зээлд тэгш эрхтэй оролцох эрхийг бүрэн хангаж хөдөлмөрийн аль ч салбарт эмэгтэйчүүд тэгш эрхтэй байх боломжийг хангах төрийн албадлагын механизм болон бусад арга хэмжээг цаг алдалгүй нэвтрүүлэхийг Хороо даалгаж байна. Энэ арга хэмжээ нь адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох, жирэмсэн болон амаржихтай холбоотой шалтгаанаар ялгаварлан гадуурхагдахаас хамгаалсан хуулийг сайн сахиулах, Конвенцын 4-р зүйлийн 1-р хэсэгт болон Ерөнхий зөвлөмжийн 25-т заасны дагуу түр зуурын тусгай арга хэмжээ хэрэгжүүлэх гэх мэт эрх зүйн баталгаагаар дэмжигдсэн байх ёстой. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжсэн бүхий л хөтөлбөрүүд жендэрийн мэдрэмжтэй байх, мэргэжлийн сургалт, зээлийн тааламжтай орчин, орлого нэмэгдүүлэх бусад боломжийг дэмжих зорилгоор төлөвлөгдсөн бүхий л хөтөлбөрүүд эмэгтэйчүүдэд үр өгөөжтэй байхад анхаарахыг Хороо шаардаж байна. Түүнчлэн бэлгийн дарамтыг хориглосон хуулийг батлахыг Хороо шаардаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
353. Зөвлөмж	32) Эмэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийг сайжруулахад Оролцогч улсаас авч хэрэгжүүлж буй хүчин чармайлт, ялангуяа Монгол Улсын Мянганы хөгжлийн зорилтууд, тэр дундаа Монгол улсад 2007-2011 онд хэрэгжүүлэх нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үндэсний гуравдугаар хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн хүчин чармайлт гаргах мөн эхийн эндэгдэл болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшинг бууруулахад чиглэсэн үйл ажиллагаа, жирэмсний болон эх барихын тусламж, ялангуяа Оролцогч улсаас өгсөн мэдээлэлд хөдөө орон нутгийн эмэгтэйчүүд, орлого багатай бүлэгт багтдаг эмэгтэйчүүд төрөлт ба жирэмслэлттэй холбоотой хүндрэлийн улмаас нас барах магадлал өндөр байгаа талаар хүчин чармайлт гаргах
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.2 2030 он гэхэд урьдчилан сэргийлэх боломжтой нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг арилгах

	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
354. Зөвлөмж	33. Улс орныхоо эрүүл мэндийн дэд бүтцийг сайжруулах, эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд хүрэлцэхүйц төсөв хуваарилах талаар хийж буй ажлаа үргэлжлүүлэхийг Хороо хүсэж байна. Эрүүл мэндийн шинэчлэлийн бүхий л салбарт жендэрийн мэдрэмжтэй бодлогыг нэвтрүүлэх, эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх хэрэгцээг зохистой шийдэх талаар анхаарахыг Хороо шаардаж байна. Эмэгтэйчүүдийн эмчилгээ, эрүүл мэндтэй холбоотой үйлчилгээг хүртээмжтэй болгох, ялангуяа хөдөөгийн болон бага орлоготой эмэгтэйчүүдэд эдгээр үйлчилгээг хүргэх талаар шаардлагатай арга хэмжээг авахыг Хороо шаардаж байна. Гэр бүл төлөвлөлтийн талаар мэдээлэл өгөх, үйлчилгээ үзүүлэх зэрэг бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлж эхийн эндэгдлийн түвшинг бууруулах Мянганы хөгжлийн зорилтод хүрэхийн тулд жирэмсний болон төрөх, амаржсаны дараах үйлчилгээг хүртээмжтэй болгохыг Хороо Оролцогч улсад даалгаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 9. ИННОВАЦИ БОЛОН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөрт тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх Зорилт 9.1 Хүн бүрт тэгш, хүртээмжтэй байх талыг голлон анхаарч эдийн засгийн хөгжил, хүний сайн сайхан аж байдлыг дэмжих

	чанартай, найдвартай, тогтвортой, уян хатан дэд бүтэц, түүний бүсийн болон хил дамнасан дэд бүтцийг хөгжүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.с Хөгжиж буй орнууд, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй орон, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад эрүүл мэндийн санхүүжилтийг ихээхэн хэмжээгээр нэмэгдүүлж, эрүүл мэндийн салбарын ажилтнуудыг ажилд авах, хөгжүүлэх, сургах, тогтвор суурьшилтай ажиллуулах явдлыг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
355. Зөвлөмж	34. Монголын эмэгтэйчүүдийн 60 орчим хувийг хөдөөгийн эмэгтэйчүүд эзэлж байгаатай холбогдуулан тэдний эрсдэлтэй байдал, тухайлбал: эрүүл мэндийн үйлчилгээ, цэвэр ус, ариун цэврийн үйлчилгээ хүртэхэд нь тулгарч буй бэрхшээл, эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхээ эдлэхэд нь саад болж буй оролцооны эрхийн зөрчил зэрэгт санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эрүүл байх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
356. Зөвлөмж	35. Хөдөөгийн хөгжлийн цогц бодлогыг хэрэгжүүлэх, хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийг шийдвэр гаргах үйл явцад, ялангуяа байгаль орчны асуудлаар шийдвэр гаргахад бүрэн оролцуулах, эрүүл мэнд, цэвэр ус, ариун цэврийн үйлчилгээг ялгаварлалгүй хүртэх боломжийг хангах замаар хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн хэрэгцээг хангахад онцгой анхаарал хандуулахыг Хороо шаардаж байна. Хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн бодит байдлын талаар хүйсний задаргаатай хийгдсэн мэдээ мэдээллийг дараагийн тайландаа тусгахыг Хороо шаардаж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эрүүл байх эрх

	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
357. Зөвлөмж	36. Жендэрийн мэдрэмжтэй хандлагыг тусгасан Монголын үндэсний хөгжлийн цогц бодлогыг 2008 онд баталсныг Хороо сайшаахын зэрэгцээ хөдөөгийн эмэгтэйчүүд болон улам бүр өсөн нэмэгдэж буй өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдийн дунд ядуурал их байгаад Хороо сэтгэл зовниж байна. Үүнтэй холбогдуулан Оролцогч улсын хувьд ядуурлыг бууруулах стратеги нь эмэгтэйчүүдийн эрх, ялангуяа шилжилтийн үйл явц эмэгтэйчүүдийн хувьд нэн хүндээр туссаныг анхааран үзэлгүйгээр хэрэгжиж байгаад Хороо сэтгэл эмзэглэж байгаагаа илэрхийлье. Газар болон малыг өрхийн тэргүүн эрэгтэйчүүдийн нэр дээр бүртгэсэн нь эмэгтэйчүүд өмч хөрөнгөө мэдэх хууль ёсны эрх мэдэлгүй хоцорч өмч хувьчлалын үйл явцад хохироход хүргэжээ гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.4 2030 он гэхэд санхүүгийн болон галт зэвсгийн хууль бус урсгалыг үлэмж хэмжээгээр багасгаж, хулгайлагдсан эд хөрөнгийг буцаан олгох, нөхөн төлөх ажлыг сайжруулах, зохион байгуулалттай гэмт хэргийн бүх хэлбэртэй тэмцэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 5.a Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
358. Зөвлөмж	37. Ядуурлыг бууруулах төсөл хөтөлбөрийн удирдлагад эмэгтэйчүүдийн оролцоог хангах зэрэг арга замаар ядууралд өртөх эмэгтэйчүүдийн эрсдэлийн асуудлыг шийдвэрлэхдээ ядуурлыг бууруулах стратегид жендэрийн тухай ойлголтыг нэвтрүүлэх арга хэмжээ авахыг Хороо зөвлөж байна. Конвенцын дагуу хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхэд нь хувьчлал, эдийн засгийн шинэчлэлийн нөлөө хэрхэн тусаж байгаад хяналт, үнэлгээ хийх, шаардлагатай тохиолдолд энэ чиглэлээр явуулж буй бодлого, хөтөлбөрөө засаж сайжруулахыг Хороо уриалж байна. Нийгмийн хамгааллын хөнгөлөлт болон бусад эрхээ эмэгтэйчүүд бүрэн мэддэг болоход чиглэсэн нөлөөлөл, сурталчилгааны үйл ажиллагааг эрчимжүүлэхийг Хороо даалгаж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй,

	эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгмийн хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
359. Зөвлөмж	38. Дараагийн тайлангаа бичихдээ Хорооноос гаргасан Тайлан бичих зааврыг (HRI/GEN/2/Rev.1/Add.2) баримтлахыг хүсье. Мөн тайлан бэлтгэх явцад бүх яамд, төрийн байгууллагатай зөвлөлдөн ажиллахыг хүсье. Хороонд тайлангаа ирүүлэхээсээ өмнө Парламентаар хэлэлцүүлэхийг Хорооноос уриалж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
360. Зөвлөмж	39. Конвенцоор хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхдээ Конвенцын заалтуудыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг нарийвчлан гаргасан Бээжингийн тунхаглал болон Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг бүрэн ашиглахыг Оролцогч улсаас Хороо шаардаж байна. Мөн энэ чиглэлээр хийсэн ажлын талаарх мэдээллээ дараагийн тайландаа тусгахын Хороо хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
361. Зөвлөмж	40. Конвенцыг бүрэн, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх нь Мянганы хөгжлийн зорилтуудтай салшгүй холбоотой гэдгийг Хороо онцолж байна. Жендэрийн тухай ойлголт болон Конвенцын заалтуудыг Мянганы хөгжлийн зорилтыг биелүүлэх үйл ажиллагаанд уялдуулах ёстой гэдгийг Хороо мэдэгдэж, Оролцогч орныг дараагийн тайландаа энэ талаарх мэдээллийг батлахыг хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
362. Зөвлөмж	41. Эмэгтэйчүүдийн хууль ёсны, бодит амьдрал дахь тэгш байдлыг хангах талаар авсан болон энэ талаар цаашид авах арга хэмжээнүүдийн талаар ойлголт, мэдлэг өгөх зорилгоор Монголын ард түмэн, нэн ялангуяа Засгийн газрын эрх бүхий удирдлага болон улс төрчдөд энэхүү Зөвлөмжийг өргөнөөр сурталчлахыг Хороо

	зөвлөж байна. Засгийн газар нь Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах бүх хэлбэрийг устгах конвенц, түүний нэмэлт протокол, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах бүх хэлбэрийг устгах конвенцыг хэрэгжүүлэх ерөнхий зөвлөмж, Бээжингийн тунхаглал болон Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Ерөнхий Ассамблейн “Эмэгтэйчүүд, 2000: XXI зуунд энх тайван, хөгжил, жендэрийн тэгш байдал” хэмээн нэрлэгдсэн 23-р тусгай чуулганы үр дүнгийн талаар эмэгтэйчүүд, хүний эрхийн байгууллагууд болон олон нийтэд өргөнөөр мэдээллэх үйл ажиллагаагаа өргөжүүлэхийг Хороо хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
363. Зөвлөмж	42. Олон улсын хүний эрхийн 9 гол гэрээ хэлцэлд бүгдэд нь улс орнууд нэгдэн орох нь эмэгтэйчүүд хүний эрх болон амьдралын бүх л орчинд суурь эрх чөлөөгөө эдлэхэд чухал нөлөөтэй гэдгийг Хороо онцлон тэмдэглэж байна. Тийм ч учраас Монгол Улсын хараахан элсэж, соёрхон баталж амжаагүй гэрээ хэлцэлд нэгдэн орохыг дэмжиж буйгаа Хороо илэрхийлж байна. Үүнд: Цагаач иргэд, тэдний гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах конвенц, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хамгаалах конвенц, Хүчээр алга болохоос бүх хүнийг хамгаалах тухай олон улсын конвенц (энэ конвенц 2007 оны 2-р сард батлагдсан) гэх мэт.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
364. Зөвлөмж	43. Оролцогч улс энэхүү Зөвлөмжийн 11 болон 21-р хэсэгт агуулагдаж буй зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэхээр авсан арга хэмжээнүүдийнхээ талаар хоёр жилийн дотор Хороонд бичгээр тайлан ирүүлэхийг хүсье. Шаардлагатай үед тохиромжтой цагт дээрх зөвлөмжүүдийн хэрэгжилтийн талаар зөвлөгөө, техникийн хамтын ажиллагаа, тусламж дэмжлэг авахыг Хороо санал болгож байна.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
365. Зөвлөмж	44. Конвенцын 18-р зүйлийн дагуу өргөн барих дараагийн тайлан илтгэлдээ Оролцогч улс энэхүү Зөвлөмжид тусгасан асуудлуудаар хариулт өгөхийг Хороо хүсэж байна. Эцсийн хугацаа нь 2010 оны 9-р сард болох Найм дахь тайлан илтгэл болон сүүлийн хугацаа нь 2014 оны 9-р сард болох Ес дэх тайлан илтгэлээ 2014 онд нэгтгэсэн байдлаар өргөн барихыг Хороо оролцогч улсаас хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
CEDAW/C/MNG/CO/8-9	Монгол Улсад 2016 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 41
366. Зөвлөмж	7. Хороо Конвенцын хэрэгжилтийг бүрэн хангахад хууль тогтоох эрх мэдлийн чухал үүргийг онцлон тэмдэглэв (2010 оны дөчин тавдугаар чуулганаар баталсан Парламентын гишүүдтэй харилцах хорооны мэдэгдлийг үзнэ үү). Энэ нь Конвенцын дагуу одоо болон дараагийн тайлангийн хугацаанд хийсэн дүгнэлтийг хэрэгжүүлэх талаар шаардлагатай арга хэмжээг авахыг бүрэн эрхийнхээ дагуу УИХ-аас урьж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
367. Зөвлөмж	8. Хороо жендэрийн ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль (2011) батлагдсаныг сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч дараах асуудлуудад санаа зовж байна: (а) Эмэгтэйчүүдийн хөгжил дэвшилд чиглэсэн хууль тогтоомжийн шинэчлэл нь тэдгээрийг хэрэгжүүлэх, хариуцах хангалттай нөөцгүй байна; (б) Конвенц болон Нэмэлт протоколд заасан эмэгтэйчүүдийн эрх, эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн бодит тэгш байдлын үзэл баримтлал, Хорооны ерөнхий зөвлөмжийн талаарх төрийн байгууллагуудын мэдлэг хангалтгүй байна; (в) Эмэгтэйчүүдэд шударга ёс хүртээмжтэй эсэх талаар мэдээлэл хангалтгүй, шүүх дээр Конвенцын заалтыг шууд ашигласан буюу хэрэглэсэн эсэх талаар мэдээлэл дутмаг байна; (г) Эмэгтэйчүүд өөрсдөө, ялангуяа хөдөө орон нутгийн болон эмзэг бүлгийн хүмүүс Конвенцид заасан эрхийнхээ талаар мэддэггүй, иймээс эрхээ эдлэх шаардлагатай мэдээлэл дутмаг байдаг.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
368. Зөвлөмж	9. Хороо оролцогч улсаас яаралтай шаардах нь: (а) Үндсэн хууль болон Конвенцид тусгасан эмэгтэйчүүдийн эрхийн хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хариуцлагын хүчтэй механизмыг бий болгож, хүний, техникийн болон санхүүгийн хангалттай нөөцийг хуваарилах; (б) Конвенц, Нэмэлт Протокол болон Хорооны ерөнхий зөвлөмжийг төрийн бүх салбаруудад хангалттай мэдэж, хэрэгжүүлэхийг баталгаажуулах, үүнд шүүх засаглал, хуулийн хүрээнд жендэрийн тэгш байдал, эмэгтэйчүүдийн хөгжил дэвшлийн талаар баримтлах шүүхийн шийдвэр болон бодлого багтна. (в) Эмэгтэйчүүдийн өөрсдийн эрхийн талаарх мэдлэг, Конвенцид заасан эрх нь зөрчигдсөнийг нэхэмжлэх боломжтой арга хэмжээний талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх, Конвенц, Нэмэлт протокол болон Хорооны ерөнхий зөвлөмжийн талаарх мэдээллийг хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийг оролцуулан бүх эмэгтэйчүүдэд хүргэхийг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

369. Зөвлөмж	10. Хүний эрхийн Үндэсний Комисс жендэрийн үндэслэлээр ялгаварлан гадуурхсантай холбоотой гомдлыг хүлээн авч хянан шийдвэрлэх, Конвенцын хэрэгжилтэд хяналт тавих бүрэн эрхтэйг Хороо тэмдэглэв. Гэсэн хэдий ч эмэгтэйчүүдийн, ялангуяа хөдөө орон нутагт амьдарч буй эмэгтэйчүүдийн шударга ёсны хүртээмж, хууль ёсны гомдол гаргах механизмын талаарх олон нийтийн мэдлэг маш бага байгаад санаа зовниж байна. Мөн Конвенц болон хүний эрхийн олон улсын баримт бичгүүдийн хэрэгжилтэд үр дүнтэй хяналт тавих арга хэмжээ авахгүй байгаад санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
370. Зөвлөмж	11. Хороо Оролцогч улсад дараахь зүйлийг хийхийг зөвлөж байна. (а) Эмэгтэйчүүдийн эрхийн талаарх мэдлэг, хууль эрх зүйн мэдлэгийг хуулийн бүхий л салбарт нэмэгдүүлэх, эмэгтэйчүүдэд Конвенцид заасан эрхээ шаардах боломжийг олгох; (б) Хүний эрхийн Үндэсний комиссыг Конвенцын хэрэгжилтэд үр дүнтэй хяналт тавихад шаардлагатай хүний, техникийн, санхүүгийн эх үүсвэрээр хангах замаар бие даасан байдлыг нь баталгаажуулах; (в) Бүх бүлгийн эмэгтэйчүүдийн эрхийг ялгаварлан гадуурхахгүйгээр хамгаалан хэрэгжүүлэхэд Хүний эрхийн Үндэсний Комисс, иргэний нийгмийн байгууллага болон бусад оролцогч талуудын хамтын ажиллагааг сайжруулах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.6 2030 он гэхэд бүх залуус, эрэгтэй, эмэгтэй нас хүрэгсдийн хамгийн багадаа [х] хувийг бичиг үсэг, тооны мэдлэгтэй болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд

371. Зөвлөмж	12.Эмэгтэйчүүдийг хөгжүүлэх үндэсний механизмын гол хэсэг болох Жендэрийн үндэсний хорооны ажлын алба 2014 онд Хүн амын хөгжил, нийгмийн хамгааллын яамны харьяанд шилжиж, хүний болон санхүүгийн нөөц багассан нь Конвенцыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд саад учруулж болзошгүй юм. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийг хэрэгжүүлэх (2013-2016) дунд хугацааны стратеги, үйл ажиллагааны хөтөлбөр батлагдсаныг Хорооны зүгээс онцлон тэмдэглэхийн зэрэгцээ зохих хяналт, хариуцлагын механизм бүрдээгүйд санаа зовниж байна. Мөн эмэгтэйчүүдийн эрхийн асуудлаар Үндэсний хорооноос парламент, иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах талаар мэдээлэл дутмаг байгаад санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
372. Зөвлөмж	13. Хороо Оролцогч улсад дараахь зүйлийг хийхийг зөвлөж байна. (а) Жендэрийн үндэсний хороо Конвенцыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хүний, техникийн, санхүүгийн эх үүсвэрээр хангах, төвлөрсөн бус байдлаар ажиллуулах замаар бэхжүүлэх; (б) Жендэрийн тэгш байдлыг дэмжих тухай хуулийг хэрэгжүүлэх (2013-2016) Дунд хугацааны стратеги, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд гарсан ахиц дэвшлийг тогтмол үнэлэх хяналтын механизмыг бий болгох; (в) Жендэрийн үндэсний хороо нь Дунд хугацааны стратеги, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд парламент, иргэний нийгэм, ялангуяа эмэгтэйчүүдийн байгууллагатай хамтран ажиллахыг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
373. Зөвлөмж	14. Оролцогч улс УИХ-ын сонгуульд улс төрийн намуудын нэрсийн жагсаалтад эмэгтэй нэр дэвшигчдийн 30 хувиас доошгүй квотыг шинэчлэн тогтоож байгааг Хороо талархалтайгаар тэмдэглэж байна. Гэсэн хэдий ч оролцогч улсад түр зуурын тусгай арга хэмжээ практикт хэрэгжихгүй байгаад Хороо санаа зовниж байна.

Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
374. Зөвлөмж	15. Хороо Конвенцын 4-р зүйлийн 1-р хэсэгт заасны дагуу түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээний тухай 25-р Ерөнхий зөвлөмжийг (2004) эргэн сануулж, Оролцогч улсад зөвлөх нь: (а) Бүх холбогдох төрийн албан тушаалтан, бодлого боловсруулагчид, улс төрийн намуудыг чадавхжуулах, ялангуяа түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээний үзэл баримтлалын тухай, хугацаатай зорилт, квот зэргийг батлах болон хэрэгжүүлэх талаар чадавхжуулахыг зөвлөж байна. Энэхүү арга хэмжээ нь бүх салбарт эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн тэгш байдлыг хангахад чиглэгдсэн байх ба үүнд эмэгтэйчүүд дутуу төлөөлөлтэй эсвэл орхигдсон төрийн болон хувийн хэвшил, боловсрол, эрүүл мэнд, хөдөлмөр эрхлэлт зэрэг салбарууд багтана. (б) Одоогийн түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээний хэрэгжилт сул байгаагийн үндсэн шалтгааныг арилгах, түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээг дэмжих хуулийг батлах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
375. Зөвлөмж	16. Хороо нь хэвлэл мэдээлэл болон нийгэм дэх эцгийн эрхт ёсны хандлага гүн үндэслэж гэр бүл дэх эрэгтэй эмэгтэй хүний үүрэг хариуцлагыг ялгаварлан гадуурхдаг хэвшмэл ойлголтын талаар санаа зовниж байгаа бөгөөд нийгэм дэх эмэгтэйчүүдийн захирагдах байдлыг мөнхрүүлэх эрсдэл, тэр дундаа эмэгтэйчүүдийн боловсрол,

	мэргэжлийн сонголт, улс төр, олон нийтийн амьдрал дах хязгаарлагдмал оролцоо, хөдөлмөрийн зах зээл дэх тэгш бус оролцоо, гэр бүлийн харилцаан дах тэгш бус байдал тусгагдаж байгаад санаа зовниж байна. Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн үндсэн шалтгаан энэ болдог гэдгийг Хороо дурдаж, Оролцогч улс өнөөг хүртэл ялгаварлан гадуурхах хэвшмэл ойлголт, уламжлалт сөрөг хандлагыг өөрчлөх, арилгах тогтвортой арга хэмжээ аваагүйд санаа зовниж байгаагаа илэрхийлж байна.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрүүл байх эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
376. Зөвлөмж	17. Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна: (а) Нийгмийн бүх түвшинд эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдэд чиглэсэн идэвхтэй, тогтвортой арга хэмжээ бүхий цогц стратегийг цаг алдалгүй хэрэгжүүлэх, гэр бүл болон нийгэм дэх эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн үүрэг, хариуцлагын талаар ялгаварлан гадуурхах хэвшмэл ойлголт, эцгийн эрхт ёсны хандлагыг арилгах.; (б) Эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн бодит тэгш байдлын талаарх ойлголтыг бэхжүүлэх, боловсролын тогтолцоонд онцгой анхаарал хандуулж, бүх салбарт эмэгтэйчүүдийн эерэг ба хэвшмэл бус дүр төрхийг нэмэгдүүлэхийн тулд хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд чиглэсэн шинэлэг арга хэмжээг ашиглах.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрүүл байх эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Сурч боловсрох эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
377. Зөвлөмж	18. Хороо 2015 онд шинэчилсэн Эрүүгийн хуулийг баталсныг талархан тэмдэглэж, гэр бүлийн хүчирхийлэл болон бусад төрлийн хүчирхийлэл үйлдэхийг гэмт хэрэгт тооцох, үүнд бэлгийн цөөнх эмэгтэйчүүд, охидыг дагаж мөшгөх, заналхийлэх, бэлгийн мөлжлөгийн гэмт хэрэг зэрэг багтсанаар гэмт этгээдүүд хохирогчтой эвлэрснээр шийтгэлээс зайлсхийх боломжгүй болсон, мөн Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд гэр бүлийн хүчирхийллийн талаарх өргөтгөсөн тодорхойлолтыг тусгасныг дурджээ. Гэсэн хэдий ч Хороо хуулийн төслийг батлах хугацаа хойшлогдож байгаад санаа зовниж байна. Мөн Оролцогч улсад эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл, ялангуяа гэр бүлийн болон бэлгийн хүчирхийллийн тархалт өндөр байгаа, энэ талаарх статистик мэдээлэл хомс байгаад санаа зовниж байна. Гэр бүлийн хүчирхийлэл, хүүхдийн эсрэг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх тусгайлсан чиг үүрэг бүхий цагдаагийн алба байгуулагдаж байгааг онцлон тэмдэглэхийн зэрэгцээ хүчирхийлэлд өртсөн иргэдийг хамгаалах төрийн өмчит ганцхан байр байдагт Хороо санаа зовниж байна. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй охид эмэгтэйчүүд, хүчирхийлэлд өртсөн хохирогчдыг хамгаалах байранд хамрагдах боломжгүй, эсхүл хохирогчийг дэмжих зохих тусламж үйлчилгээнд хамрагдах боломжгүй болон албан хаагч, нийгмийн ажилтан, эмнэлгийн ажилтнуудад хүчирхийлэлд өртсөн хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн тусгай хэрэгцээ, эмзэг байдлын талаар сургалт явуулаагүй байгаад Хороо санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Төрийн албан хаагчид - Нийгмийн ажилтнууд

	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
378. Зөвлөмж	19. Хороо Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн талаарх 19-р Ерөнхий зөвлөмжийг (1992) эргэн сануулж, Оролцогч улсад зөвлөх нь: Гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн төслийг батлах ажлыг түргэсгэх, охид, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх цогц арга хэмжээ авч, хүчирхийлэлд өртсөн охид, эмэгтэйчүүдийг яаралтай нөхөн сэргээх арга хэрэгслээр хангах, үүнд хохирлоо барагдуулах болон хамгаалуулах багтах бөгөөд ингэснээр гэмт хэрэг үйлдэгчдийг яллагдагчаар татаж, зохих ёсоор шийтгэх боломжтой. Шүүгч, прокурор, цагдаа болон хууль сахиулах байгууллагын бусад албан тушаалтнуудад эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийг гэмт хэрэгт тооцсон хууль тогтоомжийг чанд мөрдөх тухай, хүчирхийлэлд өртсөн эмэгтэйчүүд, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдтэй харилцах жендэрийн мэдрэмжтэй байх аргачлалын талаар албан журмын хөтөлбөрүүдээр чадавхжуулах. (в) Хамгаалах байр байгуулах, ялангуяа хөдөө орон нутагт барьснаар хүчирхийлэлд өртсөн эмэгтэйчүүдэд хангалттай тусламж үзүүлэх, тэднийг хамгаалах боломж бүрдэнэ. Мөн түүнчлэн орогнох байр болон нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлдэг төрийн бус байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг сайжруулах. (г) Эмэгтэйчүүдийн эсрэг гэр бүлийн, бэлгийн болон бусад хэлбэрийн хүчирхийллийн талаарх статистик мэдээллийг нас, хохирогч болон хүчирхийлэгчийн хоорондын харилцаагаар ангилан цуглуулах; (е) Хүчирхийлэлд өртсөн хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн хохирлыг барагдуулах, нөхөн сэргээх зохих нөхцөлийг бүрдүүлэх.
	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Төрийн албан хаагчид - Нийгмийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
379. Зөвлөмж	20. Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг зохицуулах зорилгоор 2012 онд Хүн худалдаалах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөл (2012) байгуулагдсаныг Хороо тэмдэглэж байна. Гэсэн хэдий ч Хороо дараах асуудалд санаа зовниж байна. (а) Одоогийн хууль тогтоомж, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд хуваарилсан санхүүгийн нөөц хязгаарлагдмал, ялангуяа урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлснээр ядуу амьдарч буй охид болон тэдний гэр бүлийн хүмүүс хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч болж байгаа үндсэн шалтгааныг арилгах, хүний наймааны хохирогч охид эмэгтэйчүүдэд чиглэсэн хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ хангалтгүй байгаа; (б) Хүн худалдаалахтай тэмцэх үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг батлах ажил удааширсан; (в) Охид эмэгтэйчүүдийг худалдаалах, биеэ үнэлэх мөлжлөгтэй холбоотой гомдол, мөрдөн байцаалтын ажиллагаа, ял шийтгэлийн тоо, хохирогчийг дэмжих, нийгэмшүүлэх хөтөлбөрийн талаар мэдээлэл дутмаг; (г) Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдыг эрт шилжүүлэхийн ач холбогдол, тэдэнтэй харьцах жендэрийн мэдрэмжтэй арга замын талаар шүүх, хууль сахиулах ажилтнууд, хилийн хяналтын ажилтнууд, нийгмийн ажилтан, эрүүл мэндийн ажилтнуудад ойлгуулах хүчин чармайлт дутмаг; (д) Биеэ үнэлж буй эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах, гутаан доромжлох, тэдний хэрэгцээнд нийцүүлэн биеэ үнэлж буй эмэгтэйчүүдэд зориулсан хамгаалах байр, хямралын төв байхгүй, биеэ үнэлэлтийг орхих хүсэлтэй эмэгтэйчүүдийг нийгэмшүүлэх хөтөлбөр байхгүй байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө

	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
380. Зөвлөмж	21. Хороо оролцогч улсад дараах зүйлийг хийхийг зөвлөж байна. (а) Хүн худалдаалах гэмт хэргийн тухай хууль тогтоомжоо бүрэн хэрэгжүүлж, хууль тогтоомж, хүн худалдаалахтай тэмцэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд зарцуулах санхүүгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх; (б) Хүн худалдаалахтай гэмт хэрэгтэй тэмцэх үндэсний төлөвлөгөөг эцэслэн боловсруулж, цаг алдалгүй батлах; (в) Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдыг эрт шилжүүлэх, тэдэнтэй харьцах жендэрийн мэдрэмжтэй арга барилын талаар шүүх, хууль сахиулагч, хилийн хяналтын ажилтан, нийгмийн ажилтан, эрүүл мэндийн ажилтнуудын чадавхыг нэмэгдүүлэх; (г) Охид, эмэгтэйчүүд, тэдний гэр бүлийн боловсрол, эдийн засгийн боломжийг нэмэгдүүлэх замаар хүний наймааны үндсэн шалтгааныг арилгах, улмаар хүний наймаачдын мөлжлөгт өртөх эрсдэлийг бууруулах; (д) Биеэ үнэлэлтийг орхих хүсэлтэй эмэгтэйчүүдийг хоргодох байр, хямралын төвүүдээр хангах, гарах болон нийгэмшүүлэх хөтөлбөрүүдээр хангах, биеэ үнэлэлтийг орхихыг хүссэн эмэгтэйчүүдийг орлого олох өөр боломжоор хангах цогц арга барилыг хэрэгжүүлж, биеэ үнэлэлтийн эрэлтийг бууруулах арга хэмжээ авах;

	(е) Охид, эмэгтэйчүүдийг худалдаалах гэмт хэрэг, түүний дотор хүн худалдаалагчдыг яллагдагчаар татсан, ял шийтгэгдсэн, биеэ үнэлдэг эмэгтэйчүүдийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл, мэдээллийг дараагийн тайландаа тусгах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
381. Зөвлөмж	22. Төрийн алба болон шүүх эрх мэдлийн ажилд эмэгтэйчүүдийн оролцоо нэмэгдэж байгааг сайшаан дэмжиж байгаа хэдий ч улс төр,

	нийгмийн амьдралд, ялангуяа шийдвэр гаргах төвшинд, тэр дундаа УИХ-д намын жагсаалтад болон төрийн захиргааны байгууллагад эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 30-аас доошгүй байгаа, уламжлалт болон эцгийн эрхт ёс тууштай хэвээр байгаа, түр зуурын тусгай арга хэмжээнүүд үр дүн багатай, улс төрийн сүлжээнд нэвтрэх боломж хязгаарлагдмал, боломжит эмэгтэй нэр дэвшигчдийг чадавхжуулах, сонгуулийн сурталчилгааны санхүүжилт хангалтгүй, "нэр дэвшигчийн татвар" гэж нэрлэгддэг албадлагын санхүүгийн хувь нэмэр зэрэг зүйлд Хороо санаа зовниж байна. Мөн аймаг, хотын Засаг даргаар эмэгтэй хүн томилогдоогүйд Хороо санаа зовниж байна. Түүнчлэн Сонгуулийн тухай хуулийн (2015) 11 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсэгт хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, тэр дундаа эмэгтэйчүүдийн сонгох, сонгогдох эрхийг хязгаарласан нь анхаарал татаж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
382. Зөвлөмж	23. Хороо Оролцогч улсад зөвлөх нь: (а) Эмэгтэйчүүдийн улс төр, нийгмийн амьдрал дахь бүх түвшинд, ялангуяа шийдвэр гаргах түвшин, парламент, Засгийн газрын түвшинд тэгш оролцоог нэмэгдүүлэхийн тулд дараах арга хэмжээг авах: (i) Улс төрийн намуудын сонгуулийн нэрсийн жагсаалтад эмэгтэй нэр дэвшигчдэд олгож байгаа 30 хувийн квотыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, тэр дундаа эмэгтэй нэр дэвшигчдэд сонгуулийн нэрсийн жагсаалт болон/эсвэл тойргийн жагсаалтад илүү өндөр байр суурьтай байхыг баталгаажуулах; (ii) Эмэгтэй нэр дэвшигчдийг чадавхжуулах сургалт явуулах, ялангуяа сонгуулийн сурталчилгааг үр дүнтэй явуулах, санхүүжилт болон улс төрийн сүлжээнд нэвтрэх, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийг ашиглах сэдвээр сургах. (б) Хорооны Улс төр, нийгмийн амьдралын талаарх 23-р Ерөнхий зөвлөмжтэй (1997) уялдуулан эмэгтэйчүүдийг үндэсний болон орон нутгийн түвшинд шийдвэр гаргах түвшний албан тушаалд эрэгтэй албан тушаалтнуудтай адил тэгш эрхтэйгээр томилоход чиглэсэн

	сургалт, жендэрийн мэдрэмжтэй ажилд элсүүлэх, түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээ зэрэг зорилтот арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх. (в) Эмэгтэй нэр дэвшигчдэд ихээхэн саад учруулж буй “нэр дэвшигчийн татвар”-ыг хасах; (г) Эмэгтэйчүүдийн бүрэн, эрх тэгш, эрх чөлөөтэй, ардчилсан оролцооны тухай ойлголтыг нэмэгдүүлэхийн тулд шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцооны ач холбогдлын талаар улс төрчид, нийгмийн удирдагчид, сэтгүүлчид болон олон нийтэд сурталчлах үйл ажиллагаа явуулах, улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүд эрчүүдтэй ижил байх нь Конвенцыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх шаардлага юм; (е) Эмэгтэйчүүдийг өндөр түвшний албан тушаалд, тухайлбал, аймаг, хотын захирагчаар томилох; (е) Сонгуулийн тухай хуулийн (2015 он) хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, тэр дундаа эмэгтэйчүүдийн сонгох эрхийг хязгаарласан заалтыг цаг алдалгүй өөрчлөх, энэ хуулийн хүрээнд хөгжлийн бэрхшээл нь ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон үндэслэл болохыг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
383. Зөвлөмж	24. Хороо эмэгтэйчүүдийн бичиг үсэгт тайлагдалтын түвшин өндөр, охидын бага, дунд боловсролд хамрагдах түвшин өндөр байгааг сайшаан тэмдэглэж байгаа хэдий ч дараах зүйлд санаа зовниж байна: (а) Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрхийг сургалтын хөтөлбөрт тусгаж өгсөн ч жендэрийн талаар тодорхой ойлголт дутмаг байна; (б) Сургууль, сургуулийн дотуур байранд хүчирхийлэл, ялангуяа бэлгийн хүчирхийлэл байсаар байгаа бөгөөд үүний үр дүнд өсвөр насныхны жирэмслэлтийн тоо өндөр байна;

	(в) Жирэмсэн охидыг сургуулиас нь хасаж, албан боловсролын тогтолцоонд дахин оруулах боломж олгохоос илүү өөр боловсролын хэлбэрээр олгох практик байна; (г) Үндэсний хууль тогтоомж нь хөгжлийн бэрхшээлтэй охидод хүртээмжтэй боловсрол олгохыг заагаагүй.
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх Зорилт 4.6 2030 он гэхэд бүх залуус, эрэгтэй, эмэгтэй нас хүрэгсдийн хамгийн багадаа [х] хувийг бичиг үсэг, тооны мэдлэгтэй болгох Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ

Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
384. Зөвлөмж	25. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг хийхийг зөвлөж байна. (а) Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрхийн талаарх насны онцлогт тохирсон боловсролыг сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт тусгаж, жендэрийн харилцаа, хариуцлагатай бэлгийн зан үйлийг хамарсан өсвөр насны охид, хөвгүүдийн бэлгийн боловсролыг оролцуулан жендэрийн тодорхой үзэл баримтлалыг тусгах; (б) Сургууль, сургуулийн дотуур байранд багш, үе тэнгийнхнийхээ бэлгийн хүчирхийлэл, хүчирхийллийн хэргийг шалгаж, хариуцлага хүлээлгэх, гэмт хэрэг үйлдэгчдийг зохих ёсоор шийтгэж, хохирогчдыг нийгэмшүүлэх, нөхөн сэргээх арга хэмжээг авах; (в) Жирэмсэн охидыг сургуульд нь үлдээх, төрсний дараа залуу эхчүүдийг нийгэмшүүлэх арга хэмжээ авах; (г) Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, тэр дундаа хөдөө орон нутагт хүртээмжтэй боловсролыг баталгаажуулахын тулд үндэсний хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, тэдний боловсролын тусгай хэрэгцээнд зориулан багш нарыг сургах.
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх

	Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
385. Зөвлөмж	26. Хороо зөвлөх нь: (а) Бүх салбар дахь хүйсийн цалингийн зөрүү тасралтгүй нэмэгдэж, хөдөлмөрийн зах зээл дэх мэргэжлээр ялгаварлан гадуурхах байдал, албан болон албан бус салбарт эмэгтэйчүүд бага цалинтай ажилд төвлөрч байна; (б)Хориглох бодитой үндэслэлгүй олон төрлийн ажил, салбарыг хамарснаар эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн боломжийг хэд хэдэн салбарт хязгаарлаж байна, ялангуяа эмэгтэйчүүдийн хувьд хориотой ажил мэргэжлийн жагсаалт болон уул уурхайн салбар; (в)Хөдөлмөрийн хяналтын үндэсний тогтолцооны бүрэн эрх, чадавх, үр нөлөө хязгаарлагдмал; (г)Эмэгтэйчүүдийн эрт тэтгэвэрт гарах нас тэдний хөдөлмөр эрхлэх боломжийг хязгаарлан тэтгэврийн хэмжээг бууруулж байна; (д) Ажлын байран дахь бэлгийн дарамтыг хориглох, иргэний болон/эсвэл эрүүгийн эрх зүйн зохицуулалтыг хангах тухай хууль тогтоомж, түүнчлэн гэмт хэрэг үйлдсэн этгээдэд оногдуулсан ял, шийтгэл, ялын талаарх мэдээлэл дутмаг.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнэтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих

	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
386. Зөвлөмж	27. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг хийхийг зөвлөж байна. (а) Эмэгтэйчүүд, тэр дундаа хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийг хөдөлмөр эрхлэлтийн явцад ялгаварлан гадуурхахыг хориглох талаар төр, хувийн хэвшилд ажил олгогчдын мэдлэгийг дээшлүүлэх, түүний дотор эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн бие даасан байдлыг хангах таатай орчныг бүрдүүлэх хүчин чармайлтаа эрчимжүүлэх, мэргэжлийн болон техникийн сургалт явуулах замаар эмэгтэйчүүдийг албан ёсны эдийн засагт оруулах; (б) Ижил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох тухай хууль тогтоомжийг үр дүнтэй хэрэглэж, жендэрийн цалингийн зөрүүг багасгах, арилгах арга хэмжээ авах, эмэгтэйчүүд төвлөрч буй салбар дахь цалинг тогтмол хянах; (в) Эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөрийн нөхцөлийг үр дүнтэй хянахын тулд хөдөлмөрийн хяналтын үндэсний тогтолцооны чанар, чадавхыг бэхжүүлэх, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах үйл ажиллагаа явуулж буй ажил олгогчдыг зохих ёсоор шийтгэх, эмэгтэй ажилчдын шударга ёсны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх; (г) Хориотой ажил, салбарын жагсаалтыг хянан үзэж, хөдөлмөрийн нөхцөл, хөдөлмөрийн эрүүл ахуй, аюулгүй байдлыг сайжруулах замаар өмнө нь хориглосон мэргэжлээр эмэгтэйчүүдийн хүртээмжийг дэмжих, хөнгөвчлөх; (д) Эмэгтэйчүүдэд илүү сайн ажиллах боломжийг олгохын тулд эмэгтэйчүүдийн тэтгэврийн насыг эрэгтэйчүүдийнхтэй уялдуулахын тулд аажмаар нэмэгдүүлэх; (е) Ажлын байран дахь бэлгийн дарамтыг тусгайлан тодорхойлж, хориглох хууль тогтоомжийг батлах.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр

	эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжин хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
387. Зөвлөмж	28. Хороо нь хүүхэд, эхийн эндэгдлийг бууруулахад гарсан ахиц дэвшлийг сайшааж байгаа боловч дараах зүйлд санаа зовниж байна. (а) Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрхийн талаар, тэр дундаа бэлгийн хариуцлагатай зан үйл, гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээний талаарх цогц боловсрол дутмаг, охид, эмэгтэйчүүдийн жирэмслэлтээс хамгаалах хэрэгслийн хэрэгцээ шаардлага хангагдаагүй байна; (б) Пронаталист бодлогыг хэрэгжүүлэх үед эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах хэвшмэл ойлголт бэхжиж, ядууралд хүргэж болзошгүйг анхаарах; (в) Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, лесбиян, бисексуал, трансжендэр, интерсекс эмэгтэйчүүдийн эрхийн талаар мэдээлэл дутмаг, түүнчлэн тэдгээр эмэгтэйчүүдтэй ажиллах эмнэлгийн ажилтнуудын тусгай хэрэгцээнд зориулан бэлтгэгдээгүй байна; (г) Тус улсад умайн хүзүү, хөхний хорт хавдрын тархалт, түүнчлэн охид, эмэгтэйчүүдэд хэрэглэх боломжтой эмчилгээний талаар мэдээлэл дутмаг байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрх, ядуурал - Эрүүл байх эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Ядуу хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм,

	вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна Зорилт 3.2 2030 он гэхэд урьдчилан сэргийлэх боломжтой нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг арилгах Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
388. Зөвлөмж	29. Хороо Эмэгтэйчүүд ба эрүүл мэндийн талаарх 24-р Ерөнхий зөвлөмжийн (1999) дагуу оролцогч улсад сануулах нь: (а) Хүсээгүй болон эрт жирэмслэлтийн тоог бууруулахын тулд жирэмслэлтээс хамгаалах боломжтой, хүртээмжтэй, худалдан авах боломжтой арга хэрэгсэл болон гэр бүл төлөвлөлтийн талаарх мэдээллийг өргөнөөр түгээх замаар бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрхийн талаарх боловсролыг эрчимжүүлэх; (б) Төрөхийг дэмжих (пронаталист) бодлого нь ядуурлыг бууруулах стратеги баримталж, хүүхдээ асран хүмүүжүүлж буй эхчүүдийн амьдралын чанарыг сайжруулах арга хэмжээ авах, хүүхэд асрах газар байгуулах замаар ялгаварлан гадуурхах хэвшмэл ойлголтыг бэхжүүлэхгүй байх; (в) Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүд, лесби, бисексуал, трансжендэр, интерсекс эмэгтэйчүүдэд зориулсан эрүүл мэндийн, ялангуяа бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрхийн талаарх мэдээллийг сайжруулах, тэдний хэрэгцээнд нийцэх эмнэлгийн ажилтнуудыг сургах; (г) Тус улсад умайн хүзүү, хөхний хорт хавдрын тархалтын талаарх мэдээллийг нэгтгэн цуглуулж, эдгээр өвчнийг эрт илрүүлэх талаар

	эмнэлгийн болон эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдэд, тэр дундаа хөдөө орон нутагт сургалт явуулах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрх, ядуурал - Эрүүл байх эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Ядуу хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс

	угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
389. Зөвлөмж	30. Хороо 2014 онд эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн боломж, манлайллыг дэмжих үндсэн чиглэл батлагдсаныг тэмдэглэж байгаа боловч эмэгтэйчүүдийн дунд, ялангуяа хөдөө орон нутаг, өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдийн дунд ядуурал хэвээр байгаа, түүнчлэн эмэгтэйчүүдийн эд хөрөнгө, санхүүгийн зээл, ипотекийн зээл гэх мэт хүртээмж хязгаарлагдмал байгаад санаа зовниж байна. Түүнчлэн ахмад насны эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийг хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэхэд шийдвэр гаргах түвшинд оролцож, үр шимийг нь хүртэх боломжийг хангах зорилтот арга хэмжээ байхгүй байгаад Хороо санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Сонгогдох, сонгох эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Өндөр настай хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

390. Зөвлөмж	31. Оролцогч улсад ядууралтай тэмцэх хөтөлбөрүүдээ үргэлжлүүлэн бэхжүүлж, эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн чадавхийг дээшлүүлэхэд эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдтэй адил тэгш эрхтэйгээр, ялангуяа хөдөө орон нутагт амьдардаг, өрх толгойлсон, өндөр настай, хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүд хамрагдах боломжийг хангахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Сонгогдох, сонгох эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Өндөр настай хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
391. Зөвлөмж	32. Хороо дараах зүйлд санаа зовниж байна. (а) Хөдөө орон нутгийн эмэгтэйчүүдийн ядуу байдал, тэдний нөхцөл байдлын талаар мэдээлэл дутмаг, хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн ядуурлыг арилгах, газар өмчлөх, ашиглах боломжийг хангах, мөн түүнчлэн шударга ёс, боловсрол, эрүүл мэнд, орон сууц, аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж, албан ёсны хөдөлмөр эрхлэлт, ур чадвар хөгжүүлэлт, сурах боломж, орлого нэмэгдүүлэх боломж, бичил зээлд хамрагдах талаар оролцогч улсаас авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ дутмаг байгаад харамсаж байна. (б) Олон нийтийн шийдвэр гаргах үйл явцад хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн оролцоо бага байна; (в) Уур амьсгалын өөрчлөлт, цаг агаарын гамшиг, түүнчлэн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа, ялангуяа уул уурхайн салбарын байгаль орчны сөрөг үр дагавар Оролцогч улсын хөдөөгийн эмэгтэйчүүдэд өөр өөр хэмжээгээр нөлөөлж байна.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Хүний эрх, ядуурал - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүний эрх, уур амьсгалын өөрчлөлт - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Орон байртай байх эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшгийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 11.5 2030 он гэхэд нас барсан болон байгалийн гамшигт өртсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулж, ядуу болон эмзэг бүлгийн хүн амыг голлон анхаарч байгалийн гамшиг, түүний дотор устай холбоотой гамшгийн улмаас ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-тай харьцуулсан эдийн засгийн алдагдлыг [х] хувиар бууруулах Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг,

	өртөмтгий байдлыг бууруулах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
392. Зөвлөмж	33. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг хийхийг зөвлөж байна. (а) Хөдөө орон нутагт дэд бүтцийг сайжруулах, хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн шударга ёс, боловсрол, орон сууц, аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж, албан ёсны ажил эрхлэлт, ур чадвар дээшлүүлэх сургалтын боломж, орлого нэмэгдүүлэх боломж болон бичил зээл, тэдгээрийн онцлог хэрэгцээг харгалзан газар өмчлөх, ашиглах зэрэгт хүртээмжтэй байх, ядууралтай тэмцэх бодлогыг боловсруулахад шаардлагатай бол олон улсын тусламж, хамтын ажиллагааг эрэлхийлэх; (б) Олон нийтийн шийдвэр гаргах үйл явцад хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн оролцоог эрэгтэйчүүдтэй адил тэгш хангах; (в) Хөдөөгийн хөгжлийн эдийн засаг, нийгмийн стратеги эмэгтэйчүүдийн хүний эрхэд үзүүлэх нөлөөг судалж, хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн талаар тодорхой, задаргаатай мэдээлэл цуглуулах; (г) Уур амьсгалын өөрчлөлт, гамшгийн хариу арга хэмжээ, эрсдэлийг бууруулах, түүнчлэн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа, ялангуяа уул уурхайн салбарын байгаль орчин, нийгэм, эдийн засгийн сөрөг үр дагавартай холбоотой үндэсний бодлого, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд жендэрийн хэтийн төлөвийг тусгаж, эмэгтэйчүүдэд хохирогчид гэж харахаас илүүтэйгээр ийм бодлогыг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд идэвхтэй оролцогч гэж үзэх.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Хүний эрх, ядуурал - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүний эрх, уур амьсгалын өөрчлөлт - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх

	- Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 9. ИННОВАЦИ БОЛОН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшгийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 11.5 2030 он гэхэд нас барсан болон байгалийн гамшигт өртсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулж, ядуу болон эмзэг бүлгийн хүн амыг голлон анхаарч байгалийн гамшиг, түүний дотор устай холбоотой гамшгийн улмаас ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-тай харьцуулсан эдийн засгийн алдагдлыг [х] хувиар бууруулах Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг

	сайжруулах Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 9.1 Хүн бүрт тэгш, хүртээмжтэй байх талыг голлон анхаарч эдийн засгийн хөгжил, хүний сайн сайхан аж байдлыг дэмжих чанартай, найдвартай, тогтвортой, уян хатан дэд бүтэц, түүний бүсийн болон хил дамнасан дэд бүтцийг хөгжүүлэх ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
393. Зөвлөмж	34. Хороо нь хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдийн хүртээмжтэй боловсрол, эрүүл мэнд, хөдөлмөр эрхлэлт, орон сууц, улс төр, нийгмийн амьдралд оролцох эрхийг хамгаалах төрийн бодлого, арга хэмжээ дутмаг, хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхалтын огтлолцсон хэлбэр, хүчирхийллээс хамгаалах механизм байхгүй байгаад санаа зовниж байна. Түүнчлэн өндөр настай эмэгтэйчүүдийн нөхцөл байдал, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авах, хүчирхийллээс хамгаалагдах боломжгүй байгаад санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Нийгмийн хамгааллын эрх

	- Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Өндөр настай хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
394. Зөвлөмж	35. Хороо Оролцогч улсад хандан зөвлөх нь: (а) Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах,

	тэдний боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлт, орон сууц, эрүүл мэндийн болон бусад үндсэн үйлчилгээ, нийгмийн хамгааллын тэгш хүртээмжийг хангах, бие даасан байдал, олон нийтийн үйлчилгээнд хамрагдах боломж болон улс төр, олон нийтийн амьдралд тэдний оролцоог дэмжих цогц бодлого, хөтөлбөр батлах; (б) Оролцогч улсын, тэр дундаа хөдөө орон нутаг, алслагдсан бүс нутгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүд, өндөр настай эмэгтэйчүүдийг хөгжлийн бэрхшээл, нас болон бусад үндэслэлээр тусгаарлах, цагдан хорих мөн бие махбодийн, сэтгэл зүйн болон бусад хэлбэрийн хүчирхийлэлд өртөж буй эмэгтэйчүүдийг илрүүлж ялгаварлан гадуурхалтын огтлолцолтой хэлбэрийг тогтоох зорилгоор иргэний нийгэм, олон нийтэд түшиглэсэн байгууллага, олон улсын нийгэмлэгтэй хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Нийгмийн хамгааллын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Өндөр настай хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан

	хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
395. Зөвлөмж	36. Өрх толгойлсон эхчүүд, эмэгтэйчүүдийн нөхцөл байдал, ялангуяа ядуурал, ялгаварлан гадуурхалт, хүчирхийлэлд өртөх эрсдэл өндөртэй өрх толгойлсон эхчүүд, тэдний хүүхдүүдэд үзүүлэх тэтгэмжийн түвшин доогуур, дэмжлэг үзүүлэх хөтөлбөр дутмаг байгаад санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Соёлын эрх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

396. Зөвлөмж	37. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг зөвлөж байна. (а) Өрх толгойлсон эх, эмэгтэйчүүдэд олгох гэр бүлийн тэтгэмжийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, тогтмол хянаж, тэдний болон тэдний хүүхдүүдийн амьжиргааны түвшинг хангах; (б) Өрх толгойлсон эхчүүдийг эдийн засгийн хувьд чадавхижуулах, тэдэнд хүрэлцэхүйц орон сууц, боловсрол, мэргэжлийн сургалт, эрүүл мэнд, соёлын амьдралд хүртээмжтэй байх, ялгаварлан гадуурхалт, хүчирхийллээс хамгаалах зорилтот арга хэмжээ, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Соёлын эрх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
397. Зөвлөмж	38. Хороо эмэгтэйчүүдийн нөхцөл байдлыг үнэн зөв үнэлэх, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхалтанд өртөж байгаа эсэхийг тодорхойлоход шаардлагатай хүйс, нас, үндэс угсаа, хөгжлийн бэрхшээлтэй байдал, газарзүйн байршил, нийгэм эдийн засгийн үндэслэлээр нь ангилсан шинэчилсэн статистик мэдээлэл ерөнхийдөө дутмаг байгаад санаа зовниж, эдгээр мэдээлэл нь зорилтот бодлого боловсруулагчдад Конвенцид хамрагдсан бүх салбарт эмэгтэйчүүдийн бодит тэгш байдлыг системтэй хянах, үнэлэхэд ахиц дэвшил гаргахад шаардлагатай байгааг тодотгож байна.
Сэдэв	- Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
398. Зөвлөмж	39. Жендэрийн тэгш байдлын хандлага, эмэгтэйчүүд хүний эрхээ эдлэхийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн бодлого, хөтөлбөрийн үр нөлөөг үнэлэхэд шаардлагатай мэдээллийг хүйс болон бусад холбогдох хүчин зүйлээр нь ангилан цуглуулах ажлыг сайжруулахын тулд Хороо жендэрийн шалгуур үзүүлэлтийн тогтолцоог хөгжүүлэхийг Оролцогч улсад сануулж байна. Энэ талаар Хороо Эмэгтэйчүүдийн байдлын статистикийн мэдээллийн талаархи 9-р Ерөнхий зөвлөмжид (1989) Оролцогч улсыг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын холбогдох байгууллагуудаас техникийн туслалцаа авч, үнэн зөв мэдээлэл цуглуулахад туслах эмэгтэйчүүдийн байгууллагатай хамтын ажиллагаагаа сайжруулахыг уриалж байна.
Сэдэв	- Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
399. Зөвлөмж	40. Хороо Конвенцын заалтуудыг хэрэгжүүлэх хүчин чармайлтдаа Бээжингийн тунхаглал болон Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг ашиглахыг оролцогч улсаас уриалж байна.

Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Гэрээний тайлбар
Төрөл	Зөвлөмжүүд
400. Зөвлөмж	41. Тогтвортой хөгжлийн 2030 мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад уг Конвенцын заалтуудын дагуу жендэрийн тэгш байдлыг бодитоор хэрэгжүүлэхийг Хороо уриалж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт
Төрөл	Зөвлөмжүүд
401. Зөвлөмж	42. Хороо нь энэхүү дүгнэлтийн зөвлөмжийг Оролцогч улсын албан ёсны хэлээр бүх түвшний (үндэсний, бүс нутгийн болон орон нутгийн) холбогдох төрийн байгууллагуудад, ялангуяа Засгийн газарт цаг тухайд нь хүргэх, яамд, парламент, шүүх эрх мэдлийг бүрэн хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлэхийг уриалж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
402. Зөвлөмж	43. Оролцогч улсад дээрх зөвлөмжүүд болон Конвенцыг бүхэлд нь хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн цогц хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэхэд олон улсын тусламж, хамтын ажиллагаа эрэлхийлэх, техникийн туслалцаа авах талаар авч үзэхийг Хороо зөвлөж байна. Түүнчлэн НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын тогтолцооны төрөлжсөн байгууллага, хөтөлбөрүүдтэй хамтын ажиллагаагаа үргэлжлүүлэхийг Хороо Оролцогч улсаас уриалж байна.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжин хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
403. Зөвлөмж	44. Оролцогч улс олон улсын хүний эрхийн есөн гол баримт бичгийг дагаж мөрдөх нь эмэгтэйчүүдийн амьдралын бүхий л хүрээнд хүний эрх, үндсэн эрх чөлөөгөө эдлэх боломжийг нэмэгдүүлнэ гэж Хороо тэмдэглэв. Тиймээс Хороо Оролцогч улсыг хараахан нэгдээгүй байгаа Цагаач ажилчид болон тэдний гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцыг соёрхон батлах асуудлыг авч үзэхийг уриалж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

404. Зөвлөмж	45. Дээрх 17 (а) ба 19 (а), (б), (д)-д заасан зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх талаар авсан арга хэмжээний талаар хоёр жилийн дотор бичгээр мэдээлэл хүргүүлэхийг Хороо Оролцогч улсаас хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
405. Зөвлөмж	46. Хороо Оролцогч улсыг 2020 оны 3-р сард арав дахь удаагийн тайлангаа ирүүлэхийг урьж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
406. Зөвлөмж	47. Хороо нь олон улсын хүний эрхийн гэрээний дагуу тайлагналын уялдуулсан удирдамж, тухайлбал нийтлэг үндсэн баримт бичиг болон гэрээний тусгай баримт бичгийн удирдамжийг дагаж мөрдөхийг Оролцогч улсаас хүсэж байна (HRI/GEN/2/Rev.6, 1-р бүлэг).
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
CEDAW/C/MNG/CO/7	Монгол Улсад 2022 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 47
407. Зөвлөмж	С.Тогтвортой хөгжлийн зорилтууд 6. Хороо нь Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудыг олон улсын хэмжээнд дэмжиж байгааг сайшааж, 2030 он хүртэлх Тогтвортой хөгжлийн мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад Конвенцын заалтуудын дагуу хууль ёсны болон бодит амьдрал дахь жендэрийн тэгш байдлыг хэрэгжүүлэхийг уриалж байна. Хороо Тогтвортой хөгжлийн 5-р зорилт болон 17 зорилгын хүрээнд тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх зарчмуудыг тусгах нь чухал болохыг сануулж байна. Энэ нь Оролцогч улсаас эмэгтэйчүүдийг тогтвортой хөгжлийнхөө хөдөлгөгч хүч гэдгийг хүлээн зөвшөөрч, үүний тулд холбогдох бодлого, стратегийг батлахыг уриалж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Тогтвортой хөгжил -2030 хөтөлбөр болон бусад сайн дурын үүрэг амлалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
408. Зөвлөмж	D.Улсын Их Хурал 7. Хороо Конвенцын бүрэн хэрэгжилтийг хангахад хууль тогтоох эрх мэдлийн шийдвэрлэх үүргийг онцлон тэмдэглэв (A/65/38, 2-р хэсгийн хавсралт VI-г үзнэ үү). Монгол Улсын Их Хурлыг бүрэн эрхийнхээ хүрээнд Конвенцид заасны дагуу одооноос эхлэн дараагийн ээлжит тайлангаа өргөн барих хүртэлх хугацаанд хийж буй дүгнэлтийг

	хэрэгжүүлэх талаар шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг урьж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
409. Зөвлөмж	Цар тахал болон нөхөн сэргээх хүчин чармайлттай холбоотой эмэгтэйчүүдийн эрх, жендэрийн тэгш байдал 8. Хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж, түүнчлэн иргэдэд санхүүгийн дэмжлэг олгох мөнгөн тэтгэмж, вакцинжуулалтын хуваарилалт, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн асран хамгаалагчдад сар бүр олгох тэтгэмж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг асран хамгаалагчдад олгох тэтгэмжийн хэмжээг нэмэгдүүлсэн “Цар тахлын үед эдийн засгийг сэргээх, эмзэг бүлгийн иргэдийн нийгмийн хамгааллыг сайжруулах хоёрдугаар багц арга хэмжээний тухай” тогтоол батлагдсаныг Хороо сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч эмэгтэйчүүдийн эрхээ эдлэхэд цар тахлын нөлөөллийг бууруулах тодорхой арга хэмжээ аваагүй байгааг Хороо тэмдэглэв.
Сэдэв	- Эдийн засаг, улс төрийн хямрал, байгалийн гамшиг эсвэл бусад онцгой байдал - Нийгмийн хамгааллын эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
410. Зөвлөмж	Цар тахал болон нөхөн сэргээх хүчин чармайлттай холбоотой эмэгтэйчүүдийн эрх, жендэрийн тэгш байдал 9. Хороо 2020 оны 4 дүгээр сарын 22-нд гаргасан коронавирусын өвчин (COVID-19)-ын цар тахлын нөхцөлд Конвенцид оролцогч улсуудын хүлээх үүргийн талаарх удирдамжийн дагуу Оролцогч улсад зөвлөх нь: (а) Тогтвортой өөрчлөлтийн стратегийн тэргүүлэх чиглэл болох COVID-19-ээс сэргэх стратегийн төвд эмэгтэйчүүдийг байрлуулж, Тогтвортой хөгжлийн зорилтод нийцүүлэн эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн хоорондын олон жилийн тэгш бус байдлыг арилгах, жендэрийн тэгш байдлыг хангахад шинэ түлхэц өгөх байгууллага, хууль тогтоомж, бодлогын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх; (б) Хямралын дараах сэргээн босголтын төлөвлөгөөний хүрээнд охид, эмэгтэйчүүдийг жендэрийн хэвшмэл дүрд автуулахгүй байхыг

	баталгаажуулах; (в) COVID-19-ээс сэргэх хөтөлбөрийг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд охид, эмэгтэйчүүдийн тэгш оролцоог хангах; (г) Цар тахлын нийгэм, эдийн засгийн нөлөөллийг бууруулахад чиглэсэн цалингүй асрамжийн ажилд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх зэрэг урамшууллын багцаас охид, эмэгтэйчүүдэд тэгш хүртэхийг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
411. Зөвлөмж	Конвенцын хэрэгжилт ба танигдсан байдал 10. Оролцогч улсын Үндсэн хуульд олон улсын гэрээ, Конвенцын гэрээг соёрхон баталсны дараа үндэсний хууль тогтоомжийн нэгэн адил мөрдүүлэхээр заасан байгааг Хороо тэмдэглэж байна. Гэсэн хэдий ч Конвенцын заалтыг иш татсан, бүртгэгдсэн шүүхийн хэрэг байхгүй байгааг тэмдэглэв. Түүнчлэн эмэгтэйчүүд, ялангуяа хөдөөгийн эмэгтэйчүүд, малчин эмэгтэйчүүд, лесбиян, бисексуал, трансжендэр, интерсекс эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүд Конвенцид заасан эрх, тэдэнд үзүүлэх боломжтой арга хэмжээний талаар ихэнхдээ мэддэггүйд санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
412. Зөвлөмж	11. Өмнөх зөвлөмж (CEDAW/C/MNG/CO/8-9, 9-р хэсэг)-ийг сануулж Хороо Оролцогч улсад дараах зөвлөмжийг хүргүүлж байна: (а) Төрийн албан хаагчид, шүүгч, прокурор, цагдаа болон хууль сахиулах байгууллагын бусад албан тушаалтан, хуульчдыг Конвенцын талаар системтэй чадавхижуулах сургалтад хамруулах; (б) Конвенцид заасан эрхийн талаарх эмэгтэйчүүдийн мэдлэгийг дээшлүүлэх, эдгээр эрх зөрчигдсөнийг нэхэмжлэх хууль эрх зүйн хэрэгслийн талаарх ойлголтыг нэмэгдүүлж, Конвенц болон Хорооны ерөнхий зөвлөмжийн талаарх мэдээллийг бүх эмэгтэйчүүдэд хүртээмжтэй олгох, тэр дундаа нийгмийн эмзэг ба гадуурхагдсан бүлэг болох хөдөөгийн эмэгтэйчүүд, малчин эмэгтэйчүүд, лесбиян, бисексуал, трансжендэр, интерсекс эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүд бүгд багтна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Төрийн албан хаагчид - Хөдөөгийн хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
413. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхахыг хориглох эрх зүйн орчин 12. Тус улсын Үндсэн хуулийн 14, 16 дугаар зүйлд эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон байдаг бөгөөд Эрүүгийн хуулийн (2015 оны шинэчилсэн найруулга) 14 дүгээр бүлэгт хувь хүний болон улс төрийн эрх, эрх чөлөөг хязгаарлан “ялгаварлан гадуурхах”-г гэмт хэрэгт тооцох (14.1-р зүйл) болсон. Гэсэн хэдий ч сүүлийн таван

	жилийн хугацаанд Эрүүгийн хуульд заасан охид, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхсан гэмт хэргийг шүүхээр хянан хэлэлцэгдсэн хэрэг гараагүй байгаа нь эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах гэсэн ойлголт хэт явцуу, нотлох баримтаар нотлоход эмэгтэйчүүдэд хэт их ачаалал өгч байгааг харуулж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
414. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхахыг хориглох эрх зүйн орчин 13. Конвенцын 1, 2 дугаар зүйл болон Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын 5.1 зорилт хоорондын уялдаа холбоог эргэн дурсаж, охид, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах бүх хэлбэрийг бүх талбарт таслан зогсоохын тулд Хороо Оролцогч улсад зөвлөх нь: (а) Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах, тэр дундаа төрийн болон хувийн хэвшилд шууд болон шууд бусаар ялгаварлан гадуурхах, түүнчлэн бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэн ялгаварлан гадуурхалтын огтлолцсон хэлбэрийг хориглосон, ялгаварлан гадуурхахын эсрэг цогц хууль тогтоомжийг цаг алдалгүй батлах; (б) Ялгаварлан гадуурхахын эсрэг ийм хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, тогтмол хяналт тавих, нөлөөллийн үнэлгээ хийхэд зориулж төсвийн хангалттай хуваарилалтыг хангах; (в) Шүүгч, прокурор, хуульч, цагдаагийн ажилтнуудын эмэгтэйчүүдийн эрх, жендэрийн тэгш байдлын талаарх чадавхийг нэмэгдүүлэх, тэр дундаа эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах явдлыг тодорхойлох, гэмт хэрэгт тооцох; (г) Иргэний нийгмийн байгууллагуудын оролцоотойгоор эмэгтэйчүүдийн эрх, жендэрийн тэгш байдал, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах явдлыг тодорхойлох, гэмт хэрэгт тооцох талаар өргөн хүрээтэй сургалт, сурталчилгааг дэмжих.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
415. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн хөгжил дэвшлийн үндэсний механизм 14. Хороо Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр (2017-2021)-ийг хэрэгжүүлэх, түүнчлэн: 2019 оны 1 дүгээр сард Жендэрийн үндэсний хороог Ерөнхий сайдын дэргэд бие даасан нэгж болгон өөрчлөн байгуулж, үйл ажиллагааны болон цалингийн зардлыг улсын төсөвт тусгасныг сайшааж байна. Мөн Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийг (2017-2021) хэрэгжүүлэхэд зориулж улсын төсвөөс олгосон санхүүжилтийг онцлон тэмдэглэв. Гэсэн хэдий ч Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд зориулж таван жилийн хугацаанд нэг тэрбум монгол төгрөг төсөвлөсөн нь хангалтгүй хэвээр байгаад санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг харьяалал дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

416. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн хөгжил дэвшлийн үндэсний механизм 15. Хороо Оролцогч улсад дараахь зүйлийг зөвлөж байна. (а) Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр, холбогдох үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг бүх түвшинд хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг төвлөрүүлж, шаардлагатай санхүүгийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэх; (б) Жендэрийн эрх тэгш байдал, эмэгтэйчүүдийг чадавхжуулах үндэсний шинэ стратегийг цаг алдалгүй баталж, иргэний нийгмийн байгууллагуудын үр дүнтэй оролцоог ханган, түүнийг хэрэгжүүлэхэд хангалттай хүн, техник, санхүүгийн нөөцийг хуваарилах замаар тодорхой үзүүлэлт, зорилтуудыг багтаасан үр дүнд чиглэсэн хандлагыг тусгаж, стратегийн үр нөлөөг үнэлэх мониторингийн механизм, тогтмол нөлөөллийн үнэлгээг нэвтрүүлэх.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
417. Зөвлөмж	Хүний эрхийн үндэсний байгууллага 16. Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг 2020 оны 1 дүгээр сард баталж, бие даасан байдлыг хангах зорилгоор улсын төсвөөс санхүүжүүлэхээр тусгасныг (6.1, 6.2-т) Хороо сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч тайлангийн хугацаанд эмэгтэйчүүд эрхээ зөрчиж байна гэсэн гомдол Комисст маш бага ирсэнд санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын

	чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
418. Зөвлөмж	Хүний эрхийн үндэсний байгууллага 17. Хороо Оролцогч улсад дараахь зүйлийг зөвлөж байна. (а) Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын үйл ажиллагааг нийслэлээс гадуур, ялангуяа хөдөө орон нутагт харуулах боломжийг бэхжүүлэх; (б) Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын бүрэн эрхийн талаарх эмэгтэйчүүдийн мэдлэгийг дээшлүүлэх, жендэрийн тэгш байдлыг хангах тухай гомдол гаргах механизмын талаарх мэдлэгийг нэмэгдүүлэх, хүний эрхийн зөрчлийн хохирогч болсон эмэгтэйчүүдийг гомдол гаргахад нь дэмжих ажлыг эрчимжүүлэх; (в) Комисс бие даасан байдлаа хангахын тулд зохих хүний, техникийн, санхүүгийн эх үүсвэрийг авахыг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
419. Зөвлөмж	Түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээ 18. Жендэрийн үндэсний хорооноос УИХ-ын Сонгуулийн тухай хуулийн төсөлд эмэгтэй нэр дэвшигчдийн квотыг 30 хувьд хүргэх санал оруулсан ч квотын саналыг тусгахгүйгээр хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсныг Хороо тэмдэглэв. Оролцогч улс төрийн оролцоо, ажил эрхлэлт, ялангуяа шийдвэр гаргах болон удирдах албан

	тушаалд эмэгтэйчүүдийн төлөөлөл багатай салбарт эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн бодит тэгш байдлыг хангах түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээ аваагүйд Хороо мөн санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
420. Зөвлөмж	Түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээ 19. Конвенцын 4-р зүйл 1-р хэсэг болон түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээний тухай 25-р Ерөнхий зөвлөмжийн (2004) дагуу Хороо оролцогч улсад зөвлөх нь: Парламент болон нийслэлийн сонгуульд улс төрийн намуудын сонгуулийн нэрсийн жагсаалтад эмэгтэй нэр дэвшигчдийн доод хэмжээг 30 хувь байх квотыг нэн даруй нэвтрүүлэх, эсхүл дагаж мөрдөхгүй тохиолдолд шийтгэл оногдуулах; Конвенцын дагуу бүх салбарт эмэгтэйчүүдийг, тэр дундаа улс төр болон ажил эрхлэлтийн асуудал дээр төлөөлөл багатай эсвэл орхигдсон эмэгтэйчүүдийн оролцоог дэмжих замаар түр зуур хэрэгжүүлэх тусгай арга хэмжээ авах, ялангуяа шийдвэр гаргах түвшинд цаг хугацааны хувьд хязгаарлагдмал зорилтууд болон жишиг үзүүлэлтүүд тавьж дагаж мөрдөөгүй тохиолдолд шийтгэл оногдуулах, эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдийн тэгш байдлыг хангах ажлыг хурдасгах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Сонгогдох, сонгох эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд

	шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
421. Зөвлөмж	Хэвшмэл ойлголт 20. Гэр бүл, нийгэмд эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн гүйцэтгэх үүргийн талаарх хэвшмэл ойлголтыг арилгахад чиглэсэн жендэрийн тэгш байдлын боловсрол, сургалт, олон нийтэд сурталчлах, хамгаалах зэрэг ялгаварлан гадуурхах хэвшмэл ойлголтыг арилгах чиглэлээр хийгдсэн ажлуудыг Хороо тэмдэглэв. Гэсэн хэдий ч Оролцогч улс эмэгтэйчүүдийн эсрэг ялгаварлан гадуурхах хэвшмэл ойлголтыг арилгахад чиглэсэн цогц стратегийг хараахан батлаагүйд Хороо санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
422. Зөвлөмж	Хэвшмэл ойлголт 21. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлийг зөвлөж байна. (а) Гэр бүл, нийгэм дэх эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн үүрэг, хариуцлагыг ялгаварлан гадуурхах хэвшмэл ойлголтыг арилгахад чиглэсэн тусгайлсан төсөв, үр дүнд суурилсан зорилт бүхий цогц стратегийг батлах ажлыг түргэсгэх; (б) Стратегийн хэрэгжилт, хяналт тавих үүрэг бүхий төрийн байгууллагыг тодорхойлж, албажуулах, салбар дундын зохицуулалтыг хангах; (в) Сэтгүүлчид, хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудын дунд эмэгтэйчүүдийн эрх, жендэрийн тэгш байдлын талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх ажлыг үргэлжлүүлж, жендэрийн ялгаварлан гадуурхах хэвшмэл ойлголтыг арилгахын тулд эмэгтэйчүүдийн эрхийн боловсролыг хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудад зориулсан мэргэжлийн сургалтад хамруулах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл

	тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
423. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн эсрэг жендэрт суурилсан хүчирхийлэл 22. Хороо 2016 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдөр Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад гэр бүлийн хүчирхийллийг гэмт хэрэгт тооцож, хохирогч, гэрчийг хамгаалах арга хэмжээг тусгасан, салбар дундын чиг үүргийг тодорхойлж, төрийн бус байгууллага нь чадавх нэмэгдүүлэх, хамгаалах байр ажиллуулах үйлчилгээ үзүүлэгчээр магадлан итгэмжлэх болсонд талархаж байна. Цагдаагийн ерөнхий газрын харьяанд гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тасаг байгуулж, цагдаагийн хэлтэс бүрт гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, хүүхдийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хариуцан ажиллаж байгааг дурджээ. Цаашид 2017 оноос хойш жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх олон талт хамтын ажиллагааны үндэсний бага хурал зэрэг охид, эмэгтэйчүүдийн эсрэг жендэрт суурилсан хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, жил бүрийн 11 дүгээр сарын 25-ны өдрийг Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэллийг таслан зогсоох олон улсын өдрийг тохиолдуулан үндэсний хэмжээний аян зохион байгуулах, мөн Оролцогч улсын хэмжээнд гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчдод зориулсан 14 түр хамгаалах байр, нэг цэгийн үйлчилгээний 15 төв шинээр нээлээ. Гэсэн хэдий ч Хороо дараах зүйлүүдэд санаа зовниж байна: (а) Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын дагуу шүүгдэж байгаа хэргийн тоо бага; (б) Шүүгч, прокурор, цагдаа, нийгмийн ажилтан, сэтгэл зүйч, эрүүл мэндийн ажилтан, засаг дарга нар гэр бүлийн хүчирхийллийн хөдөлгөөнт байдал, түүнийг шийдвэрлэх үүрэг хариуцлагын талаар

	зөвхөн хязгаарлагдмал ойлголттой байдаг; (в) Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн хүрээнд олон талт үйлчилгээ үзүүлэх нь санхүүжилтгүйн улмаас зөрчилтэй, хязгаарлагдмал хэвээр байгаа бөгөөд үүний үр дүнд гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах арга хэмжээ хангалтгүй байна; (г) Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн хэргийг хянан шийдвэрлэх дагнасан шүүх байхгүй.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Эрүүл байх эрх - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
424. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн эсрэг жендэрт суурилсан хүчирхийлэл 23. Эмэгтэйчүүдийн эсрэг жендэрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай 35-р Ерөнхий зөвлөмжийг (2017) эргэн сануулж, 19-р Ерөнхий зөвлөмжийг шинэчлэн, Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын 5.2 дахь зорилтын хүрээнд төрийн болон хувийн хэвшилд охид,

	эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг устгахыг Хороо Оролцогч улсад уриалж байна. (а) Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэгчдийг яллагдагчаар татаж, зохих шийтгэлийг нь ногдуулах, Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуульд заасан шийтгэлийг чандлан хэрэгжүүлэх; (б) Эмэгтэйчүүдийн эсрэг жендэрт суурилсан хүчирхийлэл, ялангуяа лесбиян, бисексуал, трансжендэр, интерсекс эмэгтэйчүүд болон хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн хэрэгт жендэрийн мэдрэмжтэй мөрдөн байцаалт явуулах, байцаалт авах журмын талаар шүүгч, прокурор, цагдаа, нийгмийн ажилтан, сэтгэл зүйч, эрүүл мэндийн ажилтан, засаг дарга нарыг чадавхжуулах зайлшгүй шаардлагатай хөтөлбөрүүдийг бэхжүүлэх, мөн ийм хүчирхийллийг гэмт хэрэгт тооцдог хууль тогтоомжийг хатуу хэрэгжүүлэх (в) Жендэрт суурилсан хүчирхийлэлд өртсөн эмэгтэйчүүдэд үзүүлэх дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээг эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэх, ялангуяа сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх, нөхөн сэргээх урт хугацааны хөтөлбөрүүдийг бэхжүүлэх, үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг хангах санхүүжилт олгох; (г) Эмэгтэйчүүдийн эсрэг жендэрт суурилсан хүчирхийллийн хэргийг хянан хэлэлцэх дагнасан шүүхүүдийг байгуулах.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хуулийн засаглал ба ял завших - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Нийгмийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжин хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх,

	түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
425. Зөвлөмж	Биеэ үнэлэх наймаа, мөлжлөг 24. Хүн худалдаалахтай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг 2017 онд баталж, Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг зохицуулах, урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл байгуулагдсаныг Хороо анхааралдаа авлаа. Гэсэн хэдий ч Хороо дараах асуудалд санаа зовниж байна. (а) Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэхэд зарцуулсан санхүүгийн боломж хязгаарлагдмал, ялангуяа ядуу амьдралтай гэр бүлийн охидод зориулсан хүн худалдаалах гэмт хэргийн үндсэн шалтгааныг арилгахад чиглэсэн урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөрүүд, түүнчлэн хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч охид, эмэгтэйчүүдийг хамгаалах, нөхөн сэргээх хөтөлбөр хангалтгүй байна; (б) Охид, эмэгтэйчүүдийг худалдаалах гэмт хэргийн талаарх гомдол, мөрдөн байцаалт, ял шийтгэлийн тоо бага; (в) Охид, эмэгтэйчүүдийг худалдаалах гэмт хэрэгт жендэрийн мэдрэмжтэй мөрдөн байцаалт, мэдүүлэг авах, энэ чиглэлээр дагнасан шүүх, хууль сахиулах байгууллагын чадавх хязгаарлагдмал; (г) Хохирогчийг дэмжих, нөхөн сэргээх хөтөлбөрийн талаарх мэдээлэл дутмаг.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Хуулийн засаглал ба ял завших - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

426. Зөвлөмж	Биеэ үнэлэх наймаа, мөлжлөг 25. Дэлхийн цагаачлалын нөхцөл байдалд охид, эмэгтэйчүүдийг худалдаалахтай холбоотой 38-р Ерөнхий зөвлөмжийн (2020) дагуу Хороо Оролцогч улсад зөвлөх нь: (а) Хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэх үндэсний төлөвлөгөө болон Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийг бүрэн хэрэгжүүлж, хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэх хөтөлбөрүүдэд хуваарилах санхүүгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх; (б) Охид, эмэгтэйчүүд, тэдний гэр бүлийн боловсрол, эдийн засгийн боломжийг өргөжүүлэх замаар хүний наймааны үндсэн шалтгааныг арилгах, улмаар хүний наймаачдын мөлжлөгт өртөх эрсдэлийг бууруулах; (в) Хүн худалдаалах гэмт хэргийн бүх хэргийг мөрдөн шалгах, түүнчлэн буруутай этгээдүүд, тэр дундаа ийм үйлдэлд оролцсон төрийн албан тушаалтнуудыг яллах, шийтгэхийг баталгаажуулах; (г) Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч болсон охид, эмэгтэйчүүдийг илрүүлэх, хамгаалах, зохих үйлчилгээнд шилжүүлэхэд шүүх засаглал, хууль сахиулах байгууллагын ажилтнууд, хилийн хяналтын ажилтнууд, нийгмийн ажилтнууд, эрүүл мэндийн ажилтнуудын чадавхийг нэмэгдүүлэх; (д) Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдод эмнэлгийн эмчилгээ, сэтгэл зүйн болон нийгмийн зөвлөгөө, хууль зүйн туслалцаа хүртээмжтэй байхыг баталгаажуулах; (е) Тус улсын охид, эмэгтэйчүүдийг худалдаалах гэмт хэргийн цар хүрээний талаарх мэдээллийг нэгтгэн цуглуулж, мэдээлэл солилцох, хүн худалдаалагчдыг яллах үйл ажиллагааг хөнгөвчлөх зорилгоор бүс нутгийн бусад оронтой хамтын ажиллагаагаа бэхжүүлэх.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Эрүүл байх эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Төрийн албан хаагчид - Нийгмийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ

	Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
427. Зөвлөмж	Улс төр, нийгмийн амьдралд тэгш оролцох 26. Дэлхийн эдийн засгийн форумас нийтэлсэн “Дэлхийн жендэрийн ялгаа 2021” тайланд Оролцогч улс 156 орноос 116-д жагсаж төрийн эрх мэдэл, парламентын гишүүдийн дөнгөж 17.3 хувийг эмэгтэйчүүд, Сайд нарын 18.8 хувийг эзэлж байгаа, мөн тэд хотын зөвлөл, улс төрийн намуудын удирдах албан тушаал, төрийн албаны шийдвэр гаргах түвшинд хангалтгүй төлөөлөлтэй байсаар байгаад Хороо санаа зовниж байна. Мөн Сонгуулийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулснаар УИХ-ын сонгуульд нэр дэвшигчийн квотын доод хэмжээг 20 хувь болгон бууруулж, аймгийн Засаг дарга, хотын даргад эмэгтэй хүн томилогдоогүй, мөн Сонгуулийн тухай хуульд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, тэр дундаа эмэгтэйчүүдийн сонгох, сонгогдох эрхийг хязгаарласан хэвээр байгааг онцолж байна.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Сонгогдох, сонгох эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

428. Зөвлөмж	Улс төр, нийгмийн амьдралд тэгш оролцох 27. Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн тухай 23-р Ерөнхий зөвлөмжийн (1997) болон Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын 5.5-д тусгагдсаны дагуу эмэгтэйчүүдийн бүрэн, үр дүнтэй оролцоог хангах, улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралд шийдвэр гаргах бүх түвшинд манлайлах тэгш боломжийг хангахыг Хороо Оролцогч улсад уриалж байна: (а) Эмэгтэйчүүдийн бүрэн, эрх тэгш, эрх чөлөөтэй, ардчилсан оролцооны тухай ойлголтыг нэмэгдүүлэхийн тулд шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцооны ач холбогдлын талаар улс төрчид, Сонгуулийн төв зөвлөлийн гишүүд, шүүгчид, хэвлэл мэдээллийнхэн болон олон нийтэд сурталчлах үйл ажиллагаа явуулах, улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүд эрчүүдтэй ижил байх нь Конвенцыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, оролцогч улсад тогтвортой хөгжлийг хангах шаардлага юм; (б) Сонгуулийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулж, улс төрийн намуудын сонгуулийн нэрийн жагсаалтад эмэгтэй нэр дэвшигчдийн 30 хувиас доошгүй квот тогтоох, сонгуулийн сурталчилгааны санхүүжилт, эмэгтэй нэр дэвшигчдийг сургах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг улс төрийн намуудад санхүүгийн урамшуулал олгох, эмэгтэй нэр дэвшигчдэд ихээхэн саад учруулдаг “нэр дэвшигч”-ийн татварыг хасах; (в) Сонгуулийн квотыг дагаж мөрдөж байгаа эсэхэд хяналт тавих үр дүнтэй механизм ажиллуулах, тэр дундаа улс төрийн намууд дагаж мөрдөөгүй тохиолдолд шийтгэл ногдуулах; (г) Томилогдсон төрийн албан тушаал, түүний дотор засгийн газрын, Засаг дарга, дээд шүүхийн албан тушаалд тэгш байдлыг хангаж, төрийн албанд эмэгтэйчүүдэд давуу эрх олгох; (д) Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн сонгох эрхийг хязгаарласан Сонгуулийн тухай хуулийн заалтыг цаг алдалгүй хүчингүй болгох, хөгжлийн бэрхшээлтэй байдал нь хуулиар ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон үндэслэл болохыг баталгаажуулж, тэгш хамруулахын тулд боломжит байр оронгоор хангах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Сонгогдох, сонгох эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Хэвлэл мэдээлэл - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд

	шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
429. Зөвлөмж	Боловсрол 28. Бага, дунд, дээд боловсролд охид, эмэгтэйчүүдийн бичиг үсэгт тайлагдсан байдал, хамран сургах түвшин өндөр байгааг Хороо талархалтайгаар тэмдэглэж байна. Гэсэн хэдий ч, хороо дараах асуудлуудад санаа зовниж байна: (а) Бага, дунд шатны боловсрол, ялангуяа эрт жирэмслэлт, сургуульд бэлгийн дарамтаас шалтгаалсан охидын дунд сургууль завсардсан байдлын талаарх мэдээлэл дутмаг, жирэмсэн эмэгтэйчүүд, охид, залуу эхчүүдийн хувьд сургуульдаа дахин сургуульд орох боломж олгох бодлого байхгүй байна; (б) Боловсролын байгууллагуудад охид, эмэгтэйчүүд бэлгийн дарамт, хүчирхийллийн тархалтын талаарх мэдээлэл дутмаг; (в) Шинжлэх ухаан, технологи, инженерчлэл, математик гэх мэт уламжлалт бус чиглэлээр суралцаж, карьерын замд охид, эмэгтэйчүүдийн төлөөллийн хангалтгүй байдал.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.6 2030 он гэхэд бүх залуус, эрэгтэй, эмэгтэй нас хүрэгсдийн хамгийн багадаа [х] хувийг бичиг үсэг, тооны мэдлэгтэй болгох Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

430. Зөвлөмж	Боловсрол 29. Хорооноос охид, эмэгтэйчүүдийн сурч боловсрох эрхийн тухай 36-р Ерөнхий зөвлөмжийн (2017) дагуу Оролцогч улсад зөвлөх нь: (а) Сургууль завсардсан байдлын талаар хүйсээр нь ангилсан мэдээллийг цуглуулж, охидыг сургуульд нь үлдээх арга хэмжээ авах, сургуулиа орхисон охид, ялангуяа жирэмсэн охид, эмэгтэйчүүд, хүүхдээ төрүүлсэн залуу эхчүүдэд мөн бэлгийн дарамтын хохирогч нарт дахин сургуульд элсэх бодлогыг хэрэгжүүлэх; (б) Сургууль, сургуулийн дотуур байран дахь бэлгийн дарамт, хүчирхийллийн хэргийг шалгаж, хариуцлага хүлээлгэх, гэмт хэрэг үйлдсэн этгээдэд зохих шийтгэл ногдуулах, хохирогчдод нөхөн сэргээх, нөхөн олговрын арга хэмжээ авах, жендэрт суурилсан хүчирхийлэлд өртсөн охидын тоон нэгтгэсэн мэдээлэл цуглуулах, үүнд бэлгийн хүчирхийлэл, яллах болон ял шийтгэгдсэн байдлын талаарх мэдээллийг багтаах; (в) Уламжлалт бус боловсролд охид, эмэгтэйчүүдийг тэгш хамруулахыг баталгаажуулах, эмэгтэй багш нарыг элсүүлэх, тэтгэлэг олгох, ажил мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх, эмэгтэйчүүд, охидыг татах, тэднийг авч үлдэх урамшуулал, схемийг нэвтрүүлэх, эцэг эхчүүдийн дунд мэдлэг олгох, багшлах боловсон хүчин бэлдэх болон охид, эмэгтэйчүүдийг шинжлэх ухаан, технологи, инженерчлэл, математик зэрэг уламжлалт бус чиглэлээр суралцах, карьераа сонгохын ач холбогдлын талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.3 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүнд хямд үнэтэй, чанартай техникийн, мэргэжлийн болон дээд боловсрол, түүний дотор их дээд сургуулийн боловсролыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг

	хөхиүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
431. Зөвлөмж	Хөдөлмөр эрхлэлт 30. Хороо 2019 онд баталсан 2019-2024 онд Цалин хөлсний талаар үндэсний хэмжээнд баримтлах бодлого, түүнтэй холбоотой үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг баталж, ижил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгохыг дэмжихэд чиглэгдсэнийг сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч Хороо дараах асуудалд санаа зовниж байна. (а) Бүх салбар дахь жендэрийн цалингийн зөрүү, хөдөлмөрийн зах зээл дэх босоо болон хэвтээ тусгаарлалт, албан болон албан бус салбарт эмэгтэйчүүд бага цалинтай ажилд төвлөрч, Оролцогч улсад хүүхэд харах үйлчилгээний хүртээмжтэй байгууламж дутмаг байгаа; (б) Эмэгтэйчүүдийн хувьд хориотой ажил мэргэжлийн жагсаалт нь олон төрлийн мэргэжил, салбарыг үндэслэлгүйгээр хамаарч, улмаар уул уурхайн салбарыг оруулаад хэд хэдэн бүс нутагт эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн боломжийг хязгаарлаж байна; (в) Эмэгтэйчүүдийн эрт тэтгэвэрт гарах нас нь тэдний хөдөлмөр эрхлэх боломжийг хязгаарлаж, тэтгэврийн тэтгэмжийг бууруулж байна; (г) Бэлгийн дарамтыг хөнгөн гэмт хэрэг гэж ангилж, түүнтэй холбоотой хамгийн бага ялын хэмжээ, гэмт хэрэг үйлдсэн этгээдэд ял, шийтгэл ногдуулсан байх ба энэ талаарх мэдээлэл дутмаг; (д) Хөдөлмөрийн хяналтын үндэсний тогтолцооны талаарх мэдээлэл дутмаг, түүний эрх мэдэл, чадавхи, үр нөлөө нь хязгаарлагдмал гэж мэдэгдэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх

	- Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цагаачид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
432. Зөвлөмж	Хөдөлмөр эрхлэлт 31. Хороо ижил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох тухай 13-р Ерөнхий зөвлөмж (1989) болон Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын 8.5-д тусгагдсан заалтуудад анхаарал хандуулж 2030 он гэхэд бүх эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийг бүтэн, үр бүтээлтэй, таатай хөдөлмөр эрхлэх, түүн дотор залуучууд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст ижил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгохыг Оролцогч улсад зөвлөж байна. (а) Бүх салбарын цалинг хянах, жендэрийн мэдрэмжтэй ажлын ангилал, задлан шинжлэх үнэлгээний аргыг хэрэглэх, цалин хөлсний судалгааг тогтмол явуулах, цаад шалтгааныг илүү сайн ойлгуулахын тулд ажил олгогчдыг жендэрийн цалингийн зөрүүтэй мэдээллийг нийтлэхийг дэмжих, хүйсийн ялгаатай цалингийн зөрүүг багасгах, эцэст нь арилгахын тулд ижил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох зарчмыг хэрэгжүүлэх; (б) Ажлын уян хатан зохицуулалтыг нэвтрүүлэх, хүүхэд харах үйлчилгээний хүртээмжтэй үйлчилгээний тоог нэмэгдүүлэх зэргээр хэвтээ ба босоо байдлаар мэргэжлээр ялгаварлан тусгаарлах явдлыг арилгаж, Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 1981 оны Гэр бүлийн хариуцлага үүрдэг ажилчдын тухай конвенцыг (№ 156) соёрхон батлах асуудлыг авч үзэх; (в) Хориотой мэргэжил, салбарын жагсаалтыг хүчингүй болгож, хөдөлмөрийн нөхцөл, хөдөлмөрийн эрүүл ахуй, аюулгүй байдлыг сайжруулах замаар өмнө нь хориглосон мэргэжлээр эмэгтэйчүүдийн ажилд орох боломжийг дэмжих, хөнгөвчлөх; (г) Эмэгтэйчүүдийн тэтгэврийн насыг эрэгтэйчүүдийнхтэй уялдуулахын тулд тэтгэврийн насыг үе шаттайгаар нэмэгдүүлж,

	тэтгэвэрт гарах насны талаар эмэгтэйчүүдэд зохих мэдлэгийг олгох; (д) Ажлын байран дахь бэлгийн дарамтыг тусгайлан гэмт хэрэгт тооцохоор Эрүүгийн хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах, ажил олгогч, ажилтнуудад бэлгийн дарамтын талаар болон Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн холбогдох заалтыг сурталчлах, бэлгийн дарамтын талаарх бүх гомдлыг үр дүнтэй шалгах, гэмт хэрэг үйлдэгчдийг зохих ёсоор шийтгэж, Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 2019 оны Хүчирхийлэл, дарамтын тухай конвенцыг (№ 190) соёрхон батлах талаар авч үзэх; (е) Эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөрийн нөхцөлийг үр дүнтэй хянахын тулд хөдөлмөрийн хяналтын үндэсний тогтолцооны чанар, чадавхийг бэхжүүлэх, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах үйл ажиллагаа явуулж буй ажил олгогчдыг зохих ёсоор шийтгэх, эмэгтэй ажилчдын шударга ёсны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна Зорилт 8.6 2020 он гэхэд ажил эрхэлдэггүй, боловсрол эсвэл сургалтад хамрагдаагүй залуучуудын эзлэх хувийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
433. Зөвлөмж	Эрүүл мэнд 32. Хороо дараах зүйлүүдэд санаа зовниж байна: (а) 2018 онд бага зэрэг буурсан хэдий ч эх, нярайн эндэгдэл 100,000 амьд төрөлтөд 27.1, 1000 амьд төрөлтөд 8.7 тус тус байгаа нь өндөр байна;

	(б) Эмэгтэйчүүд, охидын орчин үеийн жирэмслэлтээс хамгаалах хэрэгсэл, ялангуяа хөдөө орон нутагт хязгаарлагдмал хүртээмжтэй байна; (в) Өсвөр насны охид бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээ, мэдээлэл авахад саад бэрхшээл тулгардаг; (г) Сүүлийн үед буурч байгаа хэдий ч өсвөр насныхан, тэр дундаа охидын дунд амиа хорлох явдал өндөр байна; (д) Умайн хүзүүний хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь бага, оролцогч улсад хөхний хорт хавдрын тархалт, түүнчлэн охид, эмэгтэйчүүдэд үзүүлэх эмчилгээний талаарх мэдээлэл дутмаг; (е) Агаарын бохирдол нь хамгийн түгээмэл таван өвчний хоёр нь болох амьсгалын замын болон зүрх судасны өвчин нь нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болж, амьгүй төрөлт, дутуу төрөлтийг өдөөж байна; (г) Эрүүл мэндийн тогтолцоонд лесбиян, бисексуал, трансжендэр, интерсекс эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах талаар эмнэлгийн ажилтнуудын мэдлэг, ойлголт дутмаг.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Амьд явах эрх - Эрүүл байх эрх - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

434. Зөвлөмж	Эрүүл мэнд 33. Хороо эмэгтэйчүүд, эрүүл мэндийн талаарх 24-р Ерөнхий зөвлөмжийг (1999) эргэн сануулж, Оролцогч улсад зөвлөх нь: (а) Эх нялхсын эндэгдлийн шалтгааныг арилгах хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх, эх барихын тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг хангах, ур чадвартай төрөхийн эмч нарын тоог нэмэгдүүлэх, ялангуяа хөдөө орон нутаг болон алслагдсан бүс нутагт; (б) Ялангуяа хөдөө орон нутаг, алслагдсан бүс нутагт хангалттай бэлтгэгдсэн боловсон хүчин бүхий эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний байгууллагууд ажиллаж хямд үнээр эмэгтэйчүүд, охидын эрүүл мэндийн тусламж авах, үйлчилгээг хүртээмжтэй хангах, хөдөөгийн охид, эмэгтэйчүүдийг оруулан бүх охид, эмэгтэйчүүд жирэмслэхээс хамгаалах орчин үеийн хэрэгслийг хямд үнээр хүртээмжтэй авах; (в) Амиа хорлолтын үндсэн шалтгааныг тогтоох судалгаа хийж, залуу эмэгтэйчүүд, охидын сэтгэцийн эрүүл мэндийн байдлыг шийдвэрлэх арга хэмжээг бэхжүүлэх, тэдэнд зохих дэмжлэг үзүүлэх хангалттай нөөцийг хуваарилах; (г) Умайн хүзүүний хорт хавдартай тэмцэх үйл ажиллагааны үндэсний төлөвлөгөөг гаргах, үүнд хамрагдах бүх эмэгтэйчүүдийг хамруулж, хөхний хорт хавдрын тархалтын талаарх мэдээлэл цуглуулж, эмнэлгийн болон эрүүл мэндийн тэр дундаа хөдөө орон нутагт ажилладаг мэргэжилтнүүдэд эдгээр өвчнийг эрт илрүүлэх тухай сургалт явуулах; (д) “Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах 2017-2025 он” үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, орчны бохирдлыг бууруулах, эмэгтэйчүүд, охидын эрүүл амьдрах эрхээ бүрэн эдлэхэд нийцсэн байгаль орчны сайн сайхан байдлыг хадгалах ажлыг эрчимжүүлэх; (е) Лесбиян, бисексуал, трансжендэр, интерсекс эмэгтэйчүүдэд тулгардаг бие махбодийн болон сэтгэл зүйн эрүүл мэндийн асуудал, тэдэнд тулгардаг ялгаварлан гадуурхалт, гутаан доромжлол, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэхэд эрх тэгш байх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх хэрэгцээ шаардлагад эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэгчид ойлгон хандах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Амьд явах эрх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Эрүүл байх эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд) - Хүний эрх, аюултай хог хаягдал
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм,

	вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна Зорилт 3.2 2030 он гэхэд урьдчилан сэргийлэх боломжтой нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг арилгах Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
435. Зөвлөмж	Эдийн засгийн чадавх 34. Оролцогч улсад ядуурлын түвшин 2016 онд 29,6 хувиас 2018 онд 28,4 хувь болж, ерөнхийдөө 1.2 хувиар буурсан, түүнчлэн энэ хөтөлбөрт хамрагдаагүй эхчүүдэд тэтгэмж олгох хөтөлбөр хэрэгжиж байгаа, нийгмийн даатгалын тогтолцоо, эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, малчдын нийгмийн хамгаалал, дасан зохицох чадавхийг нэмэгдүүлэх зэрэг асуудлыг Хороо тэмдэглэв. Гэсэн хэдий ч эмэгтэйчүүдийн дунд үргэлжилсэн ядуурал, тэдний эдийн засгийн чадавхийг дээшлүүлэх зорилтот арга хэмжээ байхгүй байгаад санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Нийгмийн хамгааллын эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош тоонд хүргэн бууруулах Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
436. Зөвлөмж	Эдийн засгийн чадавх

	35. Оролцогч улсад эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн чадавхийг дээшлүүлэх зорилтот арга хэмжээ авахыг Хороо зөвлөж байна. (а) Эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн чадавхийг дээшлүүлэх үндэсний төлөвлөгөөг баталж, түүнийг батлах, хэрэгжүүлэх үе шат бүрт эмэгтэйчүүд болон тэдний байгууллага, сүлжээг татан оролцуулах; (б) Эмэгтэйчүүдийн орлого олох боломж, санхүүгийн зээл, тэр дундаа барьцаа хөрөнгөгүй бага хүүтэй зээл авах боломжийг хөнгөвчлөх замаар тэдэнд бизнес эрхлэхэд зохих дэмжлэг үзүүлэх; (в) Хүүхдийн асрамжийн газар зэрэг дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээнд хөрөнгө оруулалт хийх замаар эмэгтэйчүүдийн цалингүй хөдөлмөрийг хүлээн зөвшөөрөх, бууруулах, дахин хуваарилахыг баталгаажуулах; (г) Албан бус эдийн засагт, хувиараа хөдөлмөр эрхэлж буй эмэгтэйчүүдэд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ, цалинтай чөлөө, амаржсаны амралт зэрэг хөдөлмөрийн хууль тогтоомж, нийгмийн хамгааллын хамрах хүрээг өргөжүүлэх.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Нийгмийн хамгааллын эрх - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх Зорилт 1.4 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнэтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
437. Зөвлөмж	Хөдөөгийн эмэгтэйчүүд 36. Ногоон алт, малын эрүүл мэнд төсөлд хамрагдаж буй малчдыг чадавхижуулахад чиглэсэн сургалтаар бэлтгэгдсэн малчдын 40

	хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа, мөн ХХААХҮЯ-ны 2018 оны А/77 тоот тушаалаар эмэгтэйчүүдийн хэрэгцээ, тулгамдаж буй асуудлуудыг тодорхойлж, салбарын бодлого төлөвлөлтөд тусгах зорилгоор хэрэгжиж буй хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн салбарын жендэрийн бодлогыг Хороо тэмдэглэж байна. Гэсэн хэдий ч дараах асуудлуудад санаа зовниж байна: (а) Хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн газар өмчлөх, ашиглах боломж, өмчлөх эрх, түүнчлэн шударга ёс, боловсрол, эрүүл мэнд, орон сууц, аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж, албан ёсны хөдөлмөр эрхлэлт, ур чадвар хөгжүүлэлт, сурах, орлого олох болон бичил зээл авах боломж хязгаарлагдмал; (б) Олон нийтийн шийдвэр гаргах үйл явцад хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн оролцоо бага; (в) Уул уурхайн үйлдвэрлэлээр бохирдсон гол мөрөн, худгийн усыг ашигласны үр дагаврын талаар охид, хөвгүүд, эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүст үзүүлэх нөлөөллийн талаар жендэрийн шинжилгээ хийгдээгүй.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх - Хоол хүнстэй байх эрх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн

	шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
438. Зөвлөмж	Хөдөөгийн эмэгтэйчүүд 37. Хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн эрхийн тухай 34-р Ерөнхий зөвлөмж (2016), Тогтвортой хөгжлийн зорилтуудын 5.а зорилтын дагуу эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн нөөцөд тэгш эрх олгох, түүнчлэн өмчлөл хүртээмжтэй байх, газар болон бусад өмчийн хэлбэр, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлал, байгалийн баялагт тавих хяналтыг Үндэсний хууль тогтоомжийн шинэчлэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. (а) Хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн газар өмчлөх, өмчлөх эрхийн ач холбогдлын талаарх ойлголтыг нэмэгдүүлэх, жендэр болон өмчтэй холбоотой уламжлалт хандлагад шаардлага тавих; (б) Бэлчээрийн менежмент, бэлчээрийн хөрөнгө, тухайлбал тоног төхөөрөмж, малын тэжээл, эрчим хүч, зах зээл, маркетингийн үйлчилгээг сайжруулахын тулд технологи, зохих өргөтгөлийн үйлчилгээнээс гадна хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн техникийн дэмжлэг, сургалтад хамрагдах боломжийг хөнгөвчлөх; (в) Хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн бага хүүтэй зээл болон бусад төрлийн санхүүгийн зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх; (г) Байгалийн нөөцийн менежментийн төлөвлөлт, шийдвэр гаргахад хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн үр дүнтэй оролцоог хангах;

	(д) Уул уурхайн салбарын үйл ажиллагааны нийгэм, эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөллийн үнэлгээг бие даасан байгууллагуудаас хүйсээр ангилсан тоо баримттайгаар хийж дуусгах, үр дүнг нийтлэх; (е) Уул уурхай болон хамаарал бүхий компаниудаас орон нутгийн иргэдийн, тэр дундаа хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн эрүүл мэнд, амьжиргаанд учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх стандартыг боловсруулж хэрэгжүүлэх; (ж) Химийн бодис болон бусад аюултай материалын хорт чанар, хүн, малын эрүүл мэндэд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн талаар нийгмийн эрүүл мэндийн сэрэмжлүүлэг, мэдээллийн үйлчилгээг бий болгож, хөдөөгийн эмэгтэйчүүд, малчин эмэгтэйчүүдэд мэдээлэх.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх - Сонгогдох, сонгох эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих

	Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжин хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
439. Зөвлөмж	Уур амьсгалын өөрчлөлт, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах 38. Азийн хөгжлийн банкттай хамтран хэрэгжүүлж буй Хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийн уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицож, амьжиргаагаа дээшлүүлэх боломжийн талаар шинэ мэдлэг, мэдээлэл олгох судалгааны төсөл нь гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, бэлэн байдлыг хангах, хариу арга хэмжээ авах, нөхөн сэргээх зэрэг гамшгийн эрсдэлийн удирдлагатай холбоотой бодлого, эрх зүйн орчинд дүн шинжилгээ хийсэн төслийг Хороо сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч байгаль орчны эрсдэл, сорилт, уур амьсгалын өөрчлөлт, гамшгийн эрсдэлийг бууруулахад жендэрийн мэдрэмжтэй үндэсний стратеги байхгүй байгаад санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Эдийн засаг, улс төрийн хямрал, байгалийн гамшиг эсвэл бусад онцгой байдал - Хүний эрх, уур амьсгалын өөрчлөлт - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшгийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 11.5 2030 он гэхэд нас барсан болон байгалийн гамшигт өртсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулж, ядуу болон эмзэг бүлгийн хүн амыг голлон анхаарч байгалийн гамшиг, түүний дотор

	устай холбоотой гамшгийн улмаас ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-тай харьцуулсан эдийн засгийн алдагдлыг [х] хувиар бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
440. Зөвлөмж	Уур амьсгалын өөрчлөлт, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах 39. Уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөхцөлд гамшгийн эрсдэлийг бууруулах жендэртэй холбоотой хэмжүүрүүдийн талаарх 37-р Ерөнхий зөвлөмжийн (2018) дагуу Хорооноос уур амьсгалын өөрчлөлт, гамшгийн хариу арга хэмжээ, гамшгийн эрсдэлийг бууруулахтай холбоотой хууль тогтоомж, бодлого, хөтөлбөрүүд боловсруулахад эмэгтэйчүүдийн төлөөлөл, оролцоог хангахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Мөн оролцогч улсад жендэрийн хэтийн төлөвийг ийм төлөвлөгөө, бодлогод тусгаж, эмэгтэйчүүд, тэр дундаа хөдөөгийн эмэгтэйчүүдийг төлөвлөгөө боловсруулах явцад тэднээс зөвлөгөө авч ажиллахыг зөвлөж байна. Түүнчлэн эмэгтэйчүүд пропорциональ бусаар нөлөөлөлд өртөхгүй байхын тулд эмэгтэйчүүдийн нөөц ба амьжиргааны хүртээмжид цаг уурын өөрчлөлт хэрхэн нөлөөлөх тухай шийдвэрлэх арга хэмжээ авахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Эдийн засаг, улс төрийн хямрал, байгалийн гамшиг эсвэл бусад онцгой байдал - Сонгогдох, сонгох эрх - Хүний эрх, уур амьсгалын өөрчлөлт - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшгийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 11.5 2030 он гэхэд нас барсан болон байгалийн гамшигт өртсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулж, ядуу болон эмзэг бүлгийн хүн амыг голлон анхаарч байгалийн гамшиг, түүний дотор устай холбоотой гамшгийн улмаас ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-тай харьцуулсан эдийн засгийн алдагдлыг [х] хувиар бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван

	туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
441. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн эмзэг болон гадуурхагдсан бүлэг 40. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль (2016), Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, оролцоо, хөгжлийг дэмжих үндэсний хөтөлбөр (2017) батлагдсан, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар байгуулагдсаныг Хорооноос сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдийн байдал, тэр дундаа хүртээмжтэй боловсрол, эрүүл мэндийн үйлчилгээ, хөдөлмөр эрхлэлт, улс төр, нийгмийн амьдралд оролцох боломж, түүнчлэн тэдгээрт тулгарч буй хүчирхийлэл, ялгаварлан гадуурхалт, хүйсийн харилцан адилгүй хэлбэрүүдийн талаар мэдээлэл дутмаг байгаад санаа зовниж байна. Мөн Хорооноос лесби, бисексуал, трансжендэр, интерсекс эмэгтэйчүүд, ядуу амьдралтай эмэгтэйчүүд, өрх толгойлсон эхчүүд, өндөр настай эмэгтэйчүүд зэрэг Оролцогч улсын бусад эмзэг бүлгийн эмэгтэйчүүдийн нөхцөл байдлын талаар мэдээлэл дутмаг байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, ядуурал - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Сонгогдох, сонгох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош хувь болгон бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу

	болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
442. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн эмзэг болон гадуурхагдсан бүлэг 41. Оролцогч улсад хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүд, лесби, бисексуал, трансжендэр болон интерсекс эмэгтэйчүүд, ядуу амьдарч буй эмэгтэйчүүд, өрх толгойлсон эхчүүд, өндөр настай эмэгтэйчүүд зэрэг нийгмийн эмзэг бүлгийн эмэгтэйчүүдийн байдлын талаарх мэдээллийг цуглуулахыг Хорооноос зөвлөж байна. Ялангуяа тэдний улс төр, олон нийтийн амьдрал, боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлт, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, түүний дотор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүнчлэн тэдэнд тулгарч буй ялгаварлан гадуурхалт, жендэрт суурилсан хүчирхийллийн огтлолцсон хэлбэрүүдийн талаарх мэдээллийг цуглуулахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, ядуурал - Сонгогдох, сонгох эрх - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Өндөр настай хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу

	болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
443. Зөвлөмж	Гэрлэлт ба гэр бүлийн харилцаа 42. Гэр бүлийн өмч хөрөнгө, аж ахуйн нэгжийг өрхийн тэргүүний нэр дээр, ихэвчлэн нөхрийн нэр дээр бүртгүүлж, гэрлэлтээ цуцлуулсан тохиолдолд тухайн эд хөрөнгийг шууд өмчлөх эрх нөхөрт үлддэг, салсны дараа нөхөр нь хүүхдийн тэтгэмж төлөхөөс татгалздаг зэргээс эмэгтэйчүүд гэр бүлээ цуцлуулахаас татгалзаж байгаад Хорооноос болгоомжилж байна. Гэрлэлтийг цуцалсны дараа Оролцогч улс эд хөрөнгийн тэгш хуваарилалтыг хангаж байгаа эсэх талаар мэдээлэл дутмаг байгаад санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох

	шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
444. Зөвлөмж	Гэрлэлт ба гэр бүлийн харилцаа 43. Хороо Оролцогч улсад зөвлөх нь: (а) Хорооны Гэрлэлт, гэр бүлийн харилцаа, түүнийг татан буулгахаас үүсэх эдийн засгийн үр дагаврын тухай 29-р Ерөнхий зөвлөмжийн (2013) дагуу гэрлэлт цуцлахад эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүд тэгш эрхтэй байх, тэр дундаа гэр бүл салалтын үед гэр бүлийн өмчийг тэгш хуваарилах боломжийг хангах; (б) Гэрлэлт цуцалсан тохиолдолд эхнэр, нөхөр хоёрын хооронд гэр бүлийн өмч, аж ахуйн нэгжийг хуваах, түүнчлэн гэрлэлтээ цуцлуулсны дараах хүүхдийн тэтгэмж, дэмжлэг тогтоолгохтой холбоотой хууль тогтоомж, шүүхийн практикийн талаар мэдээлэл цуглуулах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендер, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
445. Зөвлөмж	Дата цуглуулах 44. Хороо эмэгтэйчүүдийн нөхцөл байдлыг үнэн зөв үнэлэх, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхалтанд өртөж байгаа эсэхийг тодорхойлоход шаардлагатай хүйс, нас, үндэс угсаа, хөгжлийн бэрхшээлтэй байдал, газарзүйн байршил, нийгэм эдийн засгийн үндэслэлээр нь ангилсан шинэчилсэн статистик мэдээлэл ерөнхийдөө дутмаг байгаад санаа зовниж, эдгээр мэдээлэл нь зорилтот бодлого боловсруулагчдад Конвенцид хамрагдсан бүх салбарт эмэгтэйчүүдийн бодит тэгш байдлыг системтэй хянах,

	үнэлэхэд ахиц дэвшил гаргахад шаардлагатай байгааг тодотгож байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДТРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендтр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
446. Зөвлөмж	Дата цуглуулах 45. Хороо жендэрийн тэгш байдлыг хангах, эмэгтэйчүүд хүний эрхээ эдлэхэд чиглэгдсэн бодлого, хөтөлбөрийн үр нөлөө, үр нөлөөг үнэлэхэд шаардлагатай мэдээллийн цуглуулгыг хүйс болон бусад холбогдох хүчин зүйлээр нь ангилан ялгахын тулд жендэрийн шалгуур үзүүлэлтийн тогтолцоог хөгжүүлэхийг Оролцогч улсад уриалж байна. Үүнтэй холбогдуулан Хороо эмэгтэйчүүдийн байдлын талаарх статистикийн мэдээллийн 9-р Ерөнхий зөвлөмжид (1989) Оролцогч улсын анхаарлыг хандуулж, үнэн зөв мэдээлэл цуглуулахад туслах зорилгоор НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын холбогдох байгууллагуудаас техникийн туслалцаа авч, эмэгтэйчүүдийн байгууллагатай хамтын ажиллагаагаа сайжруулахыг уриалж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах

	Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
447. Зөвлөмж	46. Хороо Оролцогч улсыг Бээжингийн тунхаглал болон Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг 25 жилийн турш дүгнэх ажлын хүрээнд эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн хооронд бодит тэгш байдлыг хангахын тулд Конвенцид тусгагдсан эрхийн хэрэгжилтийг цаашид үнэлж дүгнэхийг уриалж байна.
Сэдэв	- Олон улсын байгууллагуудтай хамтран ажиллах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
448. Зөвлөмж	Түгээх 47. Хороо нь энэхүү дүгнэлтийн зөвлөмжийг Оролцогч улсын албан ёсны хэлээр бүх түвшний (үндэсний, бүс нутгийн болон орон нутгийн) холбогдох төрийн байгууллагуудад, ялангуяа Засгийн газарт цаг тухайд нь хүргэх, яамд, парламент, шүүх эрх мэдлийг бүрэн хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлэхийг уриалж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
449. Зөвлөмж	Техникийн туслалцаа 48. Оролцогч улсад Конвенцын хэрэгжилтийг хөгжлийн хүчин чармайлттай холбож, энэ талаар бүс нутгийн болон олон улсын техникийн туслалцааг ашиглахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Олон улсын байгууллагуудтай хамтран ажиллах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжиж хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

450. Зөвлөмж	Бусад гэрээг соёрхон батлах 49. Оролцогч улс олон улсын хүний эрхийн есөн гол баримт бичгийг дагаж мөрдөх нь эмэгтэйчүүдийн амьдралын бүхий л хүрээнд хүний эрх, үндсэн эрх чөлөөгөө эдлэх боломжийг нэмэгдүүлнэ гэж Хороо тэмдэглэв. Тиймээс Хороо Оролцогч улсыг хараахан нэгдээгүй байгаа Цагаач ажилчид болон тэдний гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын конвенцыг соёрхон батлах асуудлыг авч үзэхийг уриалж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
451. Зөвлөмж	Дүгнэлтийн ажиглалтыг дагаж мөрдөх 50. Хороо 23 (а) ба (г), 27 (а), 29 (в)-д заасан зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхийн тулд авсан арга хэмжээний талаар хоёр жилийн дотор бичгээр мэдээллийг хүргүүлэхийг Оролцогч улсаас хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
452. Зөвлөмж	Дараагийн тайланг бэлтгэх 51. Хороо Оролцогч улсыг 2026 оны 7 дугаар сард хийх ёстой арван нэг дэх удаагийн тайлангаа ирүүлэхийг урьж байна. Тайланг хугацаанд нь гаргаж, өргөн мэдүүлэх хүртэлх бүх хугацааг хамрах ёстой.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
453. Зөвлөмж	Дараагийн тайланг бэлтгэх 52. Хороо нь олон улсын хүний эрхийн гэрээний дагуу тайлагналын уялдуулсан удирдамж, тухайлбал нийтлэг үндсэн баримт бичиг болон гэрээний тусгай баримт бичгийн удирдамжийг дагаж мөрдөхийг Оролцогч улсаас хүсэж байна (HRI/GEN/2/Rev.6, 1-р бүлэг).
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮМҮҮСИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ ХОРОО

1 баримт бичиг, 53 зөвлөмж	
CRPD/C/MNG/CO/1	Монгол Улсад 2015 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 53
Committee on the Rights of Persons with Disabilities	
454. Зөвлөмж	А. Нийтлэг зарчмууд болон үүргүүд (1-4 дүгээр зүйл) 6. Оролцогч улс нь хувь хүнтэй салшгүй холбоотой нөхцөл байдал буюу эмнэлгийн импэйрмент /биеийн согог/ нөхцөл байдалд анхаарлаа хандуулдаг хөгжлийн бэрхшээлийн Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллагын ойлголтыг мөрддөг гэж Хороо үзэж байна. Энэ нь орчны хүчин зүйлийн харилцан үйлчлэлийг үл тоомсорлодог. Конвенц хөгжлийн бэрхшээлийг хувьсаж байгаа ойлголт гэж үздэг бөгөөд Оролцогч улс “байнгын хөгжлийн бэрхшээл” ойлголтонд баригдсан мэт харагдаж байна.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүний шударга байдлыг хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
455. Зөвлөмж	7. Оролцогч улсын хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн талаарх хууль, тогтоомж, бодлого нь нийцээгүй, тэдний зүйл заалт нь өөр хоорондоо уялдаагүй, харилцан хамааралгүй байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүний шударга байдлыг хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
456. Зөвлөмж	8. Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна: (а) Үндэсний хууль тогтоомж, бодлогыг Конвенцид болон түүнтэй хамааралтай зүйл заалтуудад нийцүүлэх, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхэм зэргийг болон тэднийг бусдын нэгэн адил нийгэмд үр дүнтэй, бүрэн дүүрэн оролцоход саад болдог төрөл бүрийн саад бэрхшээлүүдийн харилцан үйлчлэлээс бий болдог нөхцөл байдлыг онцолж үздэг хүний эрхийн загварыг хэрэглэх. (б) Бодлого зохицуулалт, харьцуулалт хийж, нөхцөл байдлыг сайжруулах төлөвлөгөө боловсруулах (benchmark), ажлын хуваарь болон тохирох санхүүжилт зэрэг тодорхой бүтцийг хэрэгжүүлэх стратегийг боловсруулах.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл

	- Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүний шударга байдлыг хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
457. Зөвлөмж	В. Тусгайлсан эрхүүд (5-30 дугаар зүйлүүд) Адил тэгш байдал, үл алагчлал (5 дугаар зүйл) 9. Оролцогч улсын хөгжлийн бэрхшээлтэй холбоотой үл алагчлалын хууль тогтоомжинд конвенцыг хэрэгжүүлэх стратегитай уялдаа холбоотой дотоодын хууль тогтоомжийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхийн тулд яамд болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн байгууллагуудыг оролцуулах зохицуулга дутмаг байна гэж Хороо үзэж байна. Мөн Оролцогч улсад алагчлалын үндсэн суурь болсон тохирох хэрэглэгдэхүүн (reasonable accommodation)-ний хууль ёсны зохицуулалт дутмаг байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
458. Зөвлөмж	10. Хөгжлийн бэрхшээлээс нь болж алагчилах талаар анхааралдаа авч, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүстэй холбоотой бүх хууль тогтоомжинд үл алагчлалын ойлголтыг бодитоор хэрэгжүүлж, холбогдох бүх хуулиудад оруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Мөн бүх хуулиудад хөгжлийн бэрхшээлээс нь болж алагчилж буйн хэлбэр болох тохирох хэрэглэгдэхүүнийг (reasonable accommodation) баталгаажуулсан хуультай болохыг зөвлөж байна. Энэхүү хуулийг дагаж мөрдөх үр дүнтэй мониторингийн механизмыг мөн бий болгохыг зөвлөж байна. Үүнд хөгжлийн бэрхшээлээс болж алагчилахад холбогдох нөхөн олговор болон төлбөр хайхад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст боломж олгох ёстой. Мөн улсын болон хувийн салбарт ажиллаж байгаа хүмүүс, ялангуяа шүүхийн салбарын хүмүүс, төрийн албан хаагч болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн байгууллагуудын төлөөлөлд хөгжлийн бэрхшээлээс болж алагчилах талаарх, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст тохирох хэрэглэгдэхүүн (reasonable accommodation)-ээр хангах үүрэг болон боломжуудын талаар шаардлагатай сургалтыг зохион байгуулах, санаачлахыг зөвлөж байна.

Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
459. Зөвлөмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүд (6 дугаар зүйл) 11.Монголын нийгэмд хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдийн талаар, хүчирхийлэл, бэлгийн дарамт, шийдвэр гаргахад хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн оролцоо хязгаарлагдмал байгаа гэх мэт нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн нөхцөл байдлын мэдээлэл нийтдээ дутмаг байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
460. Зөвлөмж	12. Хуулийн шинэчлэл, бодлогын өөрчлөлтийг хэрэгжүүлэхдээ, ялангуяа гэр бүлийн амьдрал, боловсрол, эрүүл мэндийн үйлчилгээ, хөдөлмөр эрхлэлт, гэр бүлийн болон бэлгийн хүчирхийлэлтэй тэмцэхэд хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдтэй зөвлөлдөхийг Хороо Оролцогч улсаас шаардаж байна. Мөн Оролцогч улсын жендэрийн бодлогод хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, хүүхдүүдийг хамруулахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо

	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнэтэй ажилд адилхан цалин хөлс олгох Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
461. Зөвлөмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд (7 дугаар зүйл) 13. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд болон тэдний гэр бүлд шаардлагатай хамгаалалтаар хангахад зориулж тусгайлсан, хангалттай арга хэмжээ байхгүй гэж Хороо үзэж байна. Хөдөө орон нутагт, нүүдлийн амьдралаар амьдарч яваа хөгжлийн бэрхшээлтэй охидод илүү хүндрэлтэй, мөн олгож байгаа боловсрол нь, ялангуяа хөдөө орон нутагт, хангалтгүй байна. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, хөвгүүдийг шийдвэр гаргахад системтэйгээр оролцуулдаггүй нь тэдний амьдралд нөлөөлж, тэдэнд шууд нөлөөлөх аливаа зүйл дээр үзэл бодлоо илэрхийлэх боломжгүй болгож байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт

	- Сурч боловсрох эрх Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Залуучууд ба өсвөр насныхан - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
462. Зөвлөмж	14.Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, хөвгүүдийг анхан шатны боловсрол эзэмшихийг нэмэгдүүлж, бага насанд нь хамран сургах боловсролыг хэрэгжүүлж, хөгжлийн бэрхшээлтэй залуучуудыг мэргэжлийн сургалтанд хамруулах зэрэг арга хэмжээ авах, мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг хүчирхийлэл, дарамт, хаягдах, гээгдэхээс сэргийлэх арга хэмжээнүүдийг авахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Эдгээр үйл ажиллагааг зохион байгуулахдаа Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн байгууллагатай зөвлөлдөх ёстой. Мөн хөдөө орон нутагт болон нүүдэлчин хамт олны дунд амьдарч байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, хөвгүүдийн нөхцөл байдалд онцгой анхаарал тавих ёстой. Хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, хөвгүүдэд шууд нөлөөлөх асуудлаар тэдэнтэй зөвлөх, тэдний хөгжлийн бэрхшээл болон насанд нь тохирох тусламж дэмжлэг үзүүлэх, тэдний эрхийг хамгаалах-баталгаа гаргахыг Хороо Оролцогч улсаас хүсэж байна. Эдгээр бүх арга хэмжээнүүдийг авахдаа Оролцогч улсад Хүүхдийн Эрхийн Хорооноос өгсөн зөвлөмжтэй (CRC/C/MNG/CO/3-4) уялдуулах хэрэгтэй.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Сурч боловсрох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Залуучууд ба өсвөр насныхан - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.3 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүнд хямд үнэтэй, чанартай техникийн, мэргэжлийн болон дээд боловсрол, түүний дотор их дээд сургуулийн боловсролыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ

	төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
463. Зөвлөмж	Ойлголт нэмэгдүүлэх (8 дугаар зүйл) 15.Оролцогч улс Конвенцын эсрэг ойлголтыг төрүүлэхээр “Хөгжлийн бэрхшээлээс сэргийлэх өдөр” гэж тунхаглан, өдөр тутмын хэлээр болон олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр тунхаглаж байгаа нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн талаар сөрөг хандлага бий болгож байна гэж Хороо үзэж байна. Мөн ойлголт нэмэгдүүлэхэд авч байгаа арга хэмжээ хангалтгүй байна. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс болон тэдний гэр бүлийн гишүүд, олон нийтийн болон холбогдох мэргэжилтнүүд нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхтэй хамаатай асуудлаар ойлголт байхгүй байна. Хөгжлийн бэрхшээлийг хөдөлгөөний бэрхшээлээр хязгаарлаж, оюуны болон сэтгэцийн, нийгмийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг хангалттай анхаарахгүй байна гэж Хороо үзэж байна
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
464. Зөвлөмж	16. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бие даасан, хараат бус, эрхтэй хүн гэдэг эерэг дүр зураг бий болгох, ойлголт нэмэгдүүлэх кампанит ажлыг эрчимжүүлэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Ойлголт нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулахдаа Оролцогч улс Конвенцын зүйл заалт бүрийг анхааралдаа авч, түүн дотроо 5, 12, 13, 27 дугаар зүйлийг онцгойлон анхаарах шаардлагатай бөгөөд хөгжлийн бэрхшээлийн өөр өөр хэлбэрийг олон нийтэд эерэг ойлголт төрүүлэх гол стратеги болгон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн загварыг сонгох шаардлагатай.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх,

	соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
465. Зөвлөмж	Хүртээмж (9 дугаар зүйл) 17. Оролцогч улс хүртээмж дээр авч байгаа арга хэмжээгээ зөвхөн хөдөлгөөний бэрхшээлээр хязгаарлаж, мэдээлэл харилцааны технологийн бусад саад бэрхшээлийг үл тоомсорлосон байна гэж Хороо үзэж байна. Ялангуяа Брайл болон дохионы хэлийг хууль ёсны болгоогүй бөгөөд одоогоор зөвхөн нэг телевизийн суваг маш хязгаарлагдмал хугацаанд хүртээмжтэй контент явуулж байна. Оролцогч улс хүртээмжийн талаар хууль тогтоомж хэрэгжүүлэх эерэг алхам хийж байгаа боловч энэхүү хүртээмжийн хууль тогтоомжийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд нөөцийн хуваарилалт болон албадан хэрэгжүүлэх арга зам нь хангалтгүй хэвээр байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
466. Зөвлөмж	18. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн нийгэмд оролцох оролцоог нэмэгдүүлэхийн тулд Мэдээлэл, Харилцааны технологийг хүртээмжтэй болоход учирч буй саад бэрхшээлийг арилгаж, хүртээмжийн талаарх бодлогоо өргөжүүлэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Дохионы хэл болон Брайлыг хууль ёсны болгож, олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр хүртээмжтэйгээр олон төрлийн контентуудын тоо хэмжээг ихэсгэхийг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Мөн нийтийн тээвэр, барилга, байшин, нийтийн орон зайд хүртээмжтэй байдлыг баталгаажуулах арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэхэд нөөцийн хуваарилалтыг ихэсгэхийг Оролцогч улсад Хороо зөвлөж байна. Хүртээмжийн талаар мониторинг үнэлгээ, албадан хэрэгжүүлэх механизмыг сайжруулахыг зөвлөж байна. Хүртээмжийн талаарх Хорооноос гаргасан Ерөнхий зөвлөмж No2 (2014) болон Конвенцид нийцүүлэн хууль тогтоомжинд заасан хүртээмжийн стандартыг биелүүлээгүй тохиолдолд тохирох шийтгэл (санкц) оногдуулах ёстой.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
467. Зөвлөмж	Хүмүүнлэгийн яаралтай тусламж болон эрсдэл бүхий нөхцөл байдал (11 дүгээр зүйл) 19.Оролцогч улсад байгалийн гамшиг тогтмол болдогийг үл харгалзан хүмүүнлэгийн яаралтай тусламж болон эрсдэлийн нөхцөл байдалд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст туслах болон тусгайлан хамгаалах арга хэмжээ дутмаг байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: эрсдэлтэй нөхцөлд хамгаалах, аюулгүй байх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшигийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 11.5 2030 он гэхэд нас барсан болон байгалийн гамшигт өртсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулж, ядуу болон эмзэг бүлгийн хүн амыг голлон анхаарч байгалийн гамшиг, түүний дотор устай холбоотой гамшигийн улмаас ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН -тай харьцуулсан эдийн засгийн алдагдлыг [х] хувиар бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
468. Зөвлөмж	20. Хүмүүнлэгийн яаралтай тусламж болон эрсдэлийн нөхцөл байдалд туслах үндэсний төлөвлөгөө боловсруулах, түүнийг бүх хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, ялангуяа сонсголгүй хүмүүст хүртээмжтэй байх ёстойг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Тараах материал нь хүртээмжтэй хэлбэрээр бэлтгэгдэж тараагдах ёстой. Хуулийн өмнө тэгш байх эрх (12 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: эрсдэлтэй нөхцөлд хамгаалах, аюулгүй байх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн

	амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
469. Зөвлөмж	21. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, ялангуяа оюуны болон сэтгэцийн, нийгмийн бэрхшээлтэй хүмүүс өөрийнхөө амьдралын сонголт хийх, бусдын нэгэн адил хуулийн чадамжаа эдлэх эрхийг баталгаажуулах хууль ёсны арга хэмжээнүүд хангалтгүй байна гэж Хороо үзэж байна. Мөн хөгжлийн бэрхшээлээс болоод сэтгэл зүйн хязгаарлалтанд орсон хүнийг хуулийн байнгын чадамжгүй гэж үзэн хувь хүний асуудлууд болон үл хөдлөх хөрөнгөтэй холбоотой шийдвэр гаргахад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний асран хамгаалагч нарт Оролцогч улс зөвшөөрөл олгож байна гэж Хороо үзэж байна. Иймэрхүү тогтолцоо нь тусламжтайгаар шийдвэр гаргахын оронд тэднийг орлон шийдвэр гаргах явдлыг дэмжиж, Конвенцын 12 дугаар зүйл болон хуулийн өмнө тэгш байх талаарх Хорооны ерөнхий зөвлөмж No1 (2014)-ийн эсрэг явдал болдог гэдгийг Хороо тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Нийгмийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
470. Зөвлөмж	22. Хаана, хэнтэй амьдрахаа сонгох, өөрийн дэмжиж байгаа улс төрийн намд санал өгөх, эрүүл мэндийн тусламж дэмжлэгийн талаарх өөрийн гаргасан шийдвэрийг хүндэтгэн үзэх, өөрийн санхүүгийн байдлыг өөрөө хянах, кино, бусад чөлөөт цаг өнгөрүүлэх газар болон соёлын арга хэмжээнүүд хүртээмжтэй байх зэрэг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн хуулийн чадамжийг баталгаажуулахыг Хороо Оролцогч улсаас шаардаж байна. Мөн Конвенцын 12 дугаар зүйл болон зөвшөөрөлтэйгөөр эмчилгээг хийлгэх эрх, болих эрх, хүртээмжтэй шүүхээр үйлчлүүлэх, санал өгөх, гэрлэх, эцэг эх байх эрх, ажил хөдөлмөр эрхлэх, өөрийн оршин суух газрыг сонгох зэрэг хувь хүний эрхүүдийг хүндэтгэн үзэж Хорооны Ерөнхий зөвлөмж No1-ийг бүрэн хэрэгжүүлж Иргэний эрхийн хуулиас хувь хүний бие даасан, хараат бус байдлыг хүндэтгэн үзэж орлон шийдвэр гаргахаас тусламжтайгаар шийдвэр гаргах руу шилжихийг Хороо зөвлөж байна. Мөн Оролцогч улсыг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүстэй болон тэдний эрх ашгийг хамгаалдаг байгууллагуудтай

	хамтран ажиллаж, зөвлөлдөн үндэсний, бүсийн болон орон нутгийн түвшинд төрийн албан хаагч, шүүгч, нийгмийн ажилтнуудад тусламжтайгаар шийдвэр гаргах механизмын талаар болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн хуулийн чадамжийн талаар сургалт зохион байгуулахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Нийгмийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
471. Зөвлөмж	Шүүхийн хүртээмжтэй байдал (13 дугаар зүйл) 23. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст зориулсан хүртээмжтэй шүүхийн баталгаа гаргах шаардлагатай нөхцөл байдалд процедурын тохируулгыг (prosecutor's office) баталгаажуулах ажил дутмаг байна гэж Хороо үзэж байна. Үүнд дохионы хэл, Брайлыг хууль, шүүх, шүүхийн албадан хэрэгжүүлэх газрын мэргэжилтнүүдэд тохирох сургалт хангалттай зохион байгуулаагүй зэрэг орно.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
472. Зөвлөмж	24.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс хөдөлгөөний бэрхшээлээс, хэлний бэрхшээлээс болж (дохионы хэл болон Брайл шаардлагатай үед) эсвэл хуулийн мэргэжилтнүүд, цагдаа, шоронгийн мэргэжилтнүүдийн тохирох сургалт хангалтгүйгээс болж алагчлалд өртүүлэхгүй байх, мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдэд онцгой анхаарал тавих арга хэмжээ авах зэрэг процедурын тохируулгын зарчмыг хэрэгжүүлэх хууль ёсны арга хэмжээ авахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
473. Зөвлөмж	Эрх чөлөө, хувийн халдашгүй эрх (14 дүгээр зүйл) 25. Оюуны болон сэтгэцийн, нийгмийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг албадан эмнэлэгт хэвтүүлэх, институцэд байлгах гэх мэтээс хамгаалах хуулийн хамгаалалт Үндсэн хуулиас өөр хангалттай байхгүй байна гэж Хороо үзэж байна. Гэмт хэрэгт холбогдсон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн талаарх мэдээлэл дутмаг, мөн зохих ёсны хууль дүрэм энэ тохиолдолд үйлчилж байгаа эсэх талаар мэдээлэл дутмаг байна.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах

Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
474. Зөвлөмж	26. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс эрүүгийн гэмт хэрэгт холбогдоход тэднийг дэмжих процедурын бүтэц бүхий бодлого боловсруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Энэхүү тогтолцоо нь эрүүгийн шүүхийн тогтолцоонд гэмт хэрэгт сэжиглэгдэж байгаа бүх хүмүүст зориулсан ерөнхий хамгаалалт болон баталгаагаар хангах ёстой. Интер алиа: гэм буруу нь нотлогдоогүй байхад гэм буруутайд тооцохгүй байх, хамгаалах эрх болон шударга шүүхээр шүүлгэх. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг шоронд илүү хүндрүүлэхгүйн тулд шоронд тохирох хэрэглэгдэхүүн (reasonable accommodation)-ийг хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
475. Зөвлөмж	Аливаа хэлбэрийн мөлжлөг, хүчирхийлэл, доромжлолоос ангид байх эрх (16 дугаар зүйл) 27. Оролцогч улсад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдийн хүчирхийлэл, дарамт, шахалт, мөлжлөгийн түвшин дээд хэмжээнд байгаа мэдээлэл болон хүний эрхийн хүчирхийллийн эсрэг хамгаалах механизм дутмаг байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
476. Зөвлөмж	28. Хороо Оролцогч улсад дараах зүйлсийг зөвлөж байна: (a) Мөлжлөг, хүчирхийлэл, доромжлолд өртсөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдэд хүртээмжтэй хорогдох байр, хууль ёсны засан хүмүүжүүлэх байр зэрэг хамгаалалтын механизм бий болгох; (b) Конвенцын 16.3 дугаар зүйлд зааснаар мөлжлөг, хүчирхийлэл, доромжлолоос хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг хамгаалах, мониторинг хийх бие даасан эрх бүхий байгууллагыг томилох.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах

	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
477. Зөвлөмж	Хувийн нэгдмэл байдлыг хамгаалах (17 дугаар зүйл) 29. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 37 (b) зүйлд дурдсанаар зөвшилцөлгүйгээр “удамшлын гаралтай сэтгэц-нийгмийн, оюун ухааны согогтой, эсвэл сэтгэцийн, нийгмийн, оюун ухааны бэрхшээлтэй хүмүүсээс сэргийлэх” талаар Оролцогч улсын авсан арга хэмжээг Хороо анхааралдаа авч байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүний шударга байдлыг хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
478. Зөвлөмж	30. Хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн, ялангуяа сэтгэцийн, нийгмийн болон оюун ухааны бэрхшээлтэй хүмүүсийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрхийг хязгаарлаж, албадан үрийн суваг боох, үр хөндөхийг зөвшөөрдөг хууль болон холбогдох тогтоол, журмыг Эрүүл мэндийн тухай хуулиас хасахыг Хороо Оролцогч улсаас шаардаж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүний шударга байдлыг хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээр хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах

Төрөл	Зөвлөмжүүд
479. Зөвлөмж	Бие даан амьдрах болон тухайн оршин суугаа орчиндоо байх эрх (19 дүгээр зүйл) 31. Конвенцын 19-р зүйлд дурдсанчлан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг өөрийнхөө хамт олон дунд бие даан амьдрахад нь туслах нийгмийн тусламжийн хөтөлбөрүүд дутмаг байгааг Хороо анхааралдаа авч байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
480. Зөвлөмж	32. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүстэй зөвлөлдөж, тэдгээр нь гэр бүлтэй эсэхээс үл хамаарч хувийн тусламж зэрэг туслах арга хэмжээнүүдийг авч институцыг тараах төлөвлөгөө боловсруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
481. Зөвлөмж	Хувийн хөдөлгөөнт байдал (20 дугаар зүйл) 33. Өнөөдрийн зах зээлийн үнэнд нөлөө үзүүлэхгүй тэтгэмжийн дүн болон тэтгэмжээр олгож байгаа хөдлөх, туслах хэрэгслийн чанарын талаар Хороо анхааралдаа авч байна.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
482. Зөвлөмж	34. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст сонголт хийх боломж олгож, тэтгэмжийг нэмж, чанартай туслах хэрэгсэл, технологи, үйлчилгээг (засвар, үйлчилгээг оролцуулан) олдоцтой болгохыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд

483. Зөвлөмж	Орон байр болон гэр бүлийг хүндэтгэх (23 дугаар зүйл) 35. Оролцогч улс бүх хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс хүү болон охиноо асран хамгаалах, тэднийг үрчилж авах эрх болон хариуцлагыг баталгаажуулаагүйг Хороо тэмдэглэж байна. Мөн тэдний хүүхэд өсгөх хариуцлагаа биелүүлэхэд тохирох тусламж үзүүлдэггүйг тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
484. Зөвлөмж	36.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг хүүхэд үрчилж авах, хүүхэд өсгөх хариуцлагаа биелүүлэхэд нь тэдэнд туслах гэх мэт тэднийг эцэг эх байх эрхээ эдлэхийг нь хорьсон бүх хуулиудыг дахин нягталж үзэх, өөрчлөх, хүчингүй болгохыг Хороо Оролцогч улсаас шаардаж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
485. Зөвлөмж	Боловсрол (24 дүгээр зүйл) 37. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд хичээл заах сургагдсан багш нарын тоо бага хэвээр байгааг Хороо анхааралдаа авч байна. Мөн Оролцогч улс Боловсролын тухай хууль болон Боловсролыг хөгжүүлэх мастер төлөвлөгөөндөө (2006-2015) тэгш хамруулан сургах тогтолцоог баталгаажуулах тусгайлсан арга хэмжээ аваагүй байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
486. Зөвлөмж	38. Багш нарын мэргэжил дээшлүүлэх болон мэргэшүүлэх сургалтанд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд боловсрол олгох хөтөлбөрийг заавал

	оруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй бүх хүүхдүүд өөрийн амьдарч байгаа газартаа чанартай, тэгш хамруулах боловсрол олгох тогтолцоог хэрэгжүүлэхэд хуваарилсан төсөв бүхий тусгай бодлого, хөтөлбөр боловсруулахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Үүнийг хийхдээ хүүхдийн хөгжлийн бэрхшээл нь “их”, “бага” гэдгийг үнэлэхгүй байх ёстойг Оролцогч улс баталаажуулах ёстой.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
487. Зөвлөмж	Эрүүл мэнд ба сэргээн засалт (25, 26 дугаар зүйл) 39. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс эрүүл мэндийн болон сэргээн засалтын иж бүрэн үйлчилгээг, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээг, ялангуяа хөдөө орон нутагт, зах хязгаар газарт үйлчилгээ авах хүртээмж хязгаарлагдмал байгааг Хороо анхааралдаа авч байна. Мөн Оролцогч улсын эрүүл мэндийн хууль, тогтоомжинд хөгжлийн бэрхшээлтэй бүх хүмүүс үнэ төлбөргүй, мэдээлэл өгч, зөвшөөрлийг (informed consent) нь авч үйлчилдэггүй гэж үзэж байна.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

488. Зөвлөмж	40. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эх хүүхдийн эрүүл мэндийн төв, сэтгэцийн, нийгмийн үйлчилгээ болон хөдөө орон нутагт, зах хязгаар нутагт хамт олонд түшиглэсэн сэргээн засалтын иж бүрэн үйлчилгээ үзүүлэх гэх мэт эрүүл мэндийн үйлчилгээнүүдийг санхүүгийн хязгарлалтгүйгээр үзүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээ авахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Мөн тэдний хомсдолоос үл шалтгаалан бүх хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс үнэ төлбөргүй үйлчилгээ авах, эмчилгээний талаар мэдээлэл авах, эмчилгээг зөвшөөрөх эрхтэй.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
489. Зөвлөмж	Ажил хөдөлмөр эрхлэлт (27 дугаар зүйл) 41. 25 болон түүнээс дээш ажиллагсадтай улсын болон хувийн аж ахуйн нэгжүүд нийт ажиллагсадынхаа 4 хувьд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн авч ажиллуулаагүйн төлөө өгч байгаа торгууль нь амьдралд нийцэхгүй, мөн тэдгээр байгууллагуудын дийлэнх нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн авч ажиллуулахгүй, оронд нь бага хэмжээний торгууль төлөх сонголтыг сонгож байгааг Хороо анхааралдаа авч байна. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг долоо хоногт дээд тал нь 36 хүртэл цаг ажиллуулахаар хязгаарлалт тогтоож өгсөн нь тэднийг ажил хөдөлмөр хийх урам зориггүй болгож байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
490. Зөвлөмж	42. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг хөдөлмөр эрхлэхэд доод тал нь 4 хувьд ажиллуулна гэсэн шаардлагыг сахиулдаг одоогийн тогтолцоог дахин хянаж үзэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Дээрх квотыг биелүүлээгүй тохиолдолд олгож байгаа санхүүгийн торгуулийн дүнг нэмж арга хэмжээ авч болох юм. Мөн квотын тогтолцоог хянах, эсвэл хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн хөдөлмөр эрхлэлтийн шинэ бодлого боловсруулах гэх мэт хуульд нийцсэн арга хэмжээ авах замаар хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн хөдөлмөр эрхлэлтийн төлөв байдлыг сайжруулахын тулд тэдний мэргэжлийн чиг баримжаа олгох чадамжийг сайжруулах арга хэмжээ авахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
491. Зөвлөмж	Амьжиргааны хүрэлцэхүйц түвшин, нийгмийн хамгаалал (28 дугаар зүйл) 43. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн амьжиргааны стандартын талаарх тоо мэдээлэл дутмаг байгаа нь тэдний амьжиргааны тохирох стандартад хүргэх нийгмийн тусламжийн арга хэмжээнүүдийг томьёолох, хэрэгжүүлэхэд чиглүүлэх мэдээлэл дутмаг болгож байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
492. Зөвлөмж	44. Цалингийн доод түвшин болон амьжиргааны доод стандарт бүхий нийгмийн ашгийн тоо хэмжээг нэмэгдүүлэх, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн болон тэдний гэр бүлд хөгжлийн бэрхшээлтэй холбоотой гарч буй нэмэгдэл зардлыг нөхөн олгох тэтгэмжийн схем боловсруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
493. Зөвлөмж	Улс төр, нийгмийн амьдралд оролцох (29 дүгээр зүйл) 45. Оролцогч улс хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг улс, нийгмийн амьдралд бүрэн дүүрэн оролцоход нь хангалттай арга хэмжээ аваагүй бөгөөд “УИХ-ын сонгуулийн хууль”-нд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүстэй хамаатай зүйл, заалт байхгүй, харааны, сонсголын, хөдөлгөөний бэрхшээлтэй хүмүүст зориулсан туслах арга хэмжээнүүдийн талаар дурдаагүй байдаг тухай тайлангуудыг Хороо анхааралдаа авч байна.
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
494. Зөвлөмж	46. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бусад иргэн, сонгогч, эсвэл нэр дэвшигчдийн нэгэн адил бүрэн дүүрэн оролцохыг нь

	баталгаажуулсан тохирох хуулийн арга хэмжээ авах, тэднийг хөгжлийн бэрхшээлээс нь болж санал өгөх эрхийг нь хязгаарласан хуулийн заалтуудыг өөрчлөхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
495. Зөвлөмж	Статистик ба тоо баримт цуглуулах (31 дүгээр зүйл) 47. Оролцогч улсад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн тоо болон тэдний нөхцөл байдлын талаарх тоо баримт, статистик дутмаг байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
496. Зөвлөмж	48. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн хүйс, нас, хөгжлийн бэрхшээлийн хэлбэр, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн нөхцөл байдлын тухай, ялангуяа одоо институцэд амьдарч байгаа хүмүүс, Нийгмийн даатгал болон нийгмийн халамжийн хуулиар нийгмийн хамгаалалд хамрагдаж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн талаарх мэдээлэл, статистик, тоо баримтыг цуглуулахдаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхэд суурилсан загварыг ашиглахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

497. Зөвлөмж	Олон улсын хамтын ажиллагаа (32 дугаар зүйл) 49.Конвенцыг хэрэгжүүлэхэд Оролцогч улсын чадавхийг сайжруулах зорилготой олон улсын байгууллагуудтай хийж буй Оролцогч улсын хамтын ажиллагаа нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг хангалттай оролцуулаагүй байна гэж Хороо үзэж байна. Ялангуяа зарим олон улсын байгууллагын хэрэгжүүлсэн арга хэмжээнүүдийн үр дүн нь Конвенцыг бүрэн дүүрэн мөрдөөгүй байна гэж тайлангаас үзэж байна. Тухайлбал хамт олонд түшиглэсэн тусламж үйлчилгээ үзүүлэхийн оронд институцыг илүүд үзэж, эсвэл хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн зарчмын хэрэгцээ болох боловсролыг тэгш хамруулах боловсролын оронд тусгайлсан боловсрол эзэмшүүлэх гэх мэтээр Конвенцыг мөрдөөгүй байна. Мөн үндэсний түвшинд Мянганы Хөгжлийн Зорилтонд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг хамруулсан талаарх мэдээлэл дутмаг байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
498. Зөвлөмж	50. Оролцогч улсад хэрэгжих олон улсын төслүүд нь Конвенцын зарчмыг бүрэн дүүрэн мөрдөж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс болон тэдний эрх ашгийг хамгаалдаг байгууллагуудыг эрх мэдэлжүүлж, хөгжлийн бэрхшээлийг хамруулсан хөгжлийн төслүүдийг бичих, хэрэгжүүлэх болон мониторинг хийхэд тэднийг утга төгөлдөр оролцуулахыг Хороо зөвлөж байна. Мянганы Хөгжлийн Зорилт болон Нийгмийн хөгжлийн талаарх 2015 оноос хойших НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын хөтөлбөрөөр дэмжигдэх Тогтвортой хөгжлийн зорилтонд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг харгалзан үзэхийг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Конвенцыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх болон энэхүү зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхэд Оролцогч улс НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын агентлагуудаас техникийн тусламж хүсэж болно.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт

	хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжиж хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
499. Зөвлөмж	С. Онцгойлсон үүргүүд (31-33 дугаар зүйлүүд) Үндэсний хэрэгжилт ба мониторинг (33 дугаар зүйл) 51. Конвенцыг хэрэгжүүлэхэд институцчилэх бодлогыг өөрчлөх болон хөгжлийн бэрхшээлийн үндэсний түвшин дэх уялдаа холбоо сайтай хуулийг боловсруулахад хүн хүч, техникийн болон санхүүгийн хангалттай нөөц бололцоо байхгүй байсан байна гэж Хороо үзэж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
500. Зөвлөмж	52. Конвенцын хэрэгжилтийг хянахад Парисийн Зарчимд нийцсэн үндэсний нэг эсвэл хэд хэдэн хяналтын механизмыг онцгойлон боловсруулахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна. Үүнийг хийхэд Оролцогч улс тохирох хүн хүч, техникийн болон санхүүгийн тохирох нөөц бололцоогоор хангах ёстой. Мөн Конвенцын хэрэгжилтийг хянахад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс болон тэдний эрх ашгийг хамгаалдаг байгууллагуудыг бүрэн дүүрэн оролцуулж онцгойлсон арга хэмжээ авахыг хатуу зөвлөж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
501. Зөвлөмж	Цаашдын арга хэмжээ ба түгээн дэлгэрүүлэх 53. Оролцогч улсыг энэхүү дүгнэлт ажиглалтанд хамрагдсан зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхийг Хороо хүсэж байна. Оролцогч улс энэхүү зөвлөмжийг УИХ болон засгийн газрын гишүүдэд, холбогдох яамдын албан тушаалтнуудад, Шүүх болон холбогдох мэргэжлийн бүлгүүдэд, тухайлбал боловсрол, эрүүл мэнд, хуулийн мэргэжилтнүүд, орон нутгийн эрх бүхий байгууллагууд, хувийн салбар, олон нийтийн

	хэвлэл мэдээллийн хэрэгслүүдэд орчин үеийн нийгмийн харилцааны стратегүүдийг ашиглаж тараахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
502. Зөвлөмж	54.Оролцогч улс энэхүү зөвлөмжийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн байгууллагууд, төрийн бус байгууллагууд болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст, тэдний гэр бүлийн гишүүдэд хүртээмжтэй форматаар тараахыг Хороо хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
503. Зөвлөмж	55. Дараагийн тайлан илтгэлийг бичихдээ иргэний нийгмийн байгууллагууд, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн байгууллагуудыг оролцуулахыг Хороо хөхиүлэн дэмжиж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
504. Зөвлөмж	56. Арван хоёр сарын дотор Оролцогч улсыг энэхүү зөвлөмжийн 32, 46 дугаар зүйлд хамрагдсан зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхэд авсан арга хэмжээний талаар бичгээр мэдээлэл өгөхийг Хороо хүсэж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
505. Зөвлөмж	Техникийн хамтын ажиллагаа 57. Оролцогч улс Агентлаг хоорондын дэмжих бүлэг (Inter-Agency Support Group - IASG)-ийн гишүүн байгууллагуудаас Конвенцыг хэрэгжүүлэх болон энэхүү зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхэд чиглэл, тусламж авахыг Хороо зөвлөж байна. Дараагийн тайлан
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
506. Зөвлөмж	58. Оролцогч улсыг энэхүү зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг хамруулж хоёр, гурав дахь тайлангаа нэгтгэн 2019 оны 6-р сарын 13-ны өдрөөс хэтрүүлэлгүйгээр өгөхийг Хороо хүсэж байна. Дээр дурдсан тайланг бэлтгэхдээ Хорооноос гаргасан хялбаршуулсан тайлангийн процедурыг баримтлахыг Оролцогч улсаас хүсэж байна. Хороо Оролцогч улсын нэгтгэсэн тайлан илтгэл үндэслэж урьдчилан хугацаа тогтоохоос дор хаяж нэг жилийн өмнө Асуудлын жагсаалтыг бэлтгэдэг. Асуудлын жагсаалтад Оролцогч улсын өгсөн хариулт нь тайлангийн нэг хэсэг болно.

Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ЭРҮҮДЭН ШҮҮХИЙН ЭСРЭГ ХОРОО

2 баримт бичиг, 86 зөвлөмж	
CAT/C/MNG/CO/1	Монгол Улсад 2011 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 47
Committee against Torture	
507. Зөвлөмж	Оролцогч улс хүүхэд шийтгэх явдлыг таслан зогсооход бүхий л арга хэмжээг яаралтай авах хэрэгтэй байна. Түүнчлэн олон нийтийн боловсрол, мэргэжлийн сургалт зохион байгуулж эерэг, сурагчдыг нийтэд нь хамруулсан, хүчирхийлэлгүй сурган хүмүүжүүлэх хэлбэрийг дэмжих шаардлагатай.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
508. Зөвлөмж	* Ял завших явдлыг зогсоож, эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцах явдал гаргасан төрийн албан хаагчийг буруушааж, ийм үйлдэл хийсэн хэнийг ч бай мөрдөн шалгаж, шаардлагатай бол яллах, шүүх, үйлдсэн гэмт хэргийнх нь хүнд, хөнгөнд нь таарсан ял ногдуулж байхыг Оролцогч улсаас хүсэж байна. * Оролцогч улс нь эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцах явдал гаргагчдыг ял завшихаас сэргийлэх үүднээс үр дүнтэй, хараат бус мөрдөн шалгах механизм байгуулах хэрэгтэй байна. * Эрүүгийн хуулийн 44.1-т “Заавал биелүүлэх тушаал, захирамжийг биелүүлэхдээ энэ хуулиар хамгаалагдсан ашиг сонирхолд гэм хор учруулсан бол гэмт хэрэгт тооцохгүй” гэж заасныг нэн даруй хүчингүй болгох шаардлагатай. * Дээд шатны албан тушаалтны эрүүдэн шүүх аливаа үйлдлийг зөвтгөх шалтаг болохгүй гэсэн агуулгаар Оролцогч улс хууль тогтоомжоо өөрчлөх нь зүйтэй.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
509. Зөвлөмж	15. Цагдаагийн ажилтнууд жагсаал цуглааныг хяналтандаа авах, зэвсэг хэрэгсэл ашиглах талаар сургагдаагүй байгаад Хороо харамсаж байна. Мөн тэд энэ нөхцөлд зэвсэг хэрэглэх

	зааварчилгаагүй байдаг ба зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс хэтэрсэн хүч хэрэглэхийг хориглосон байдаг талаар мэдлэггүй байдаг нь илтгэлээс харагдлаа. (10 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
510. Зөвлөмж	16. Даац нь хэтэрсэн их хүнтэй, агааржуулалтын болон дулааны систем тааруу, бие засах өрөө болон ус хангамж хангалтгүй, халдварт өвчний тархалт их зэрэг баривчлах байрны нөхцлийн талаар Хороо санаа зовниж байна. Түүнчлэн баривчлагдсан этгээдийг ялтнуудтай нэг камерт хийх, камерыг нь байнга солих, шоронгийн харгалзагч зарим нэг цагдан хоригдогчийг/баривчлагдсан этгээдийг дарамтлахаар ялтныг өдөөн турхирах зэрэг зүй бус явдлууд Хорооны анхаарлыг татлаа. 30 жилийн хорих ялтай ялтнуудыг бусдаас тусгаарлаж ганцаарчлан хорьж байна. Зарим ийм төрлийн хорих ялтай хүмүүс ингэж хоригдсоноос цаазаар авахуулах нь дээр гэж үздэгээ Хүний эрхийн хорооны Эрүүдэн шүүхийн асуудал хариуцсан Тусгай илтгэгчид хэлж байжээ. Хорооны онцгойлон хөндөж байгаа асуудал бол цаазаар авахуулахаа хүлээж буй хүмүүсийг ганцаарчлан, гав гинжтэй хорьж, хангалттай хоол өгөхгүй байгаа явдал юм. Иймэрхүү нөхцлийн талаар Тусгай илтгэгч мөн адил дурдсан бөгөөд тэрбээр энэ байдлыг нэмэлт ял гэж нэрлэн Конвенцын 1 дүгээр зүйлд заасны дагуу “эрүүдэн шүүх” үйлдэл мөн гэж дүгнэсэн.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
511. Зөвлөмж	17. Эрүүдэн шүүх, зүй бус аливаа үйлдлийн хохирогчдыг шударга шүүх, нөхөн олговор, нөхөн сэргээх үйлчилгээнд хамруулах үр дүнтэй, цогц арга хэмжээ аваагүй байгаад Хороо харамсаж байна. Нөхөн олговрыг зохицуулсан Монгол Улсын хууль тогтоомжид эрүүдэн шүүхээс болж хохирсон хохирогчдод нөхөн олговор олгох эрх зүйн үндэс бүрэлдээгүй байгааг Хороо онцолж байна. Үүнийг Монгол

	Улсад ажиллаад ирснийхээ дараа Тусгай илтгэгч мөн адил хөндсөн юм. /14 дүгээр зүйл/
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
512. Зөвлөмж	18. Хорооны маш их зовниж байгаа асуудал бол эрүүдэн шүүж байж авсан мэдүүлгийг Монгол Улсын шүүх өнөөг хүртэл нотлох баримт болгож байгаа явдал юм. Үүнийг Тусгай илтгэгч ч бас хөндсөн. Тэрээр сэжигтнийг яллахдаа мэдүүлэгт хэт найддаг шүүхийн тогтолцоо нь “эрүүдэн шүүх, зүй бус үйлдлийн эрсдэлийг бодит болгож байна” гэжээ. 2008 оны 7 дугаар сарын 1-ний үйл явдалтай холбогдуулж баривчилсан хүмүүсийг эрүүдэн шүүж байцаасан бөгөөд ийнхүү замаар авсан мэдүүлгийг шүүхэд нотлох баримт болгон ашигласанд харамсаж байна. (15 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
513. Зөвлөмж	19. Цаазаар авах ял төрийн нууцад хамаардаг, цаазаар авах ялыг гүйцэтгэх өдрийг цаазаар авах ялаар шийтгүүлсэн этгээдийн гэр бүлийнхнээс нууцалдаг, түүнчлэн цаазаар авахуулсан этгээдийн цогцыг гэрийнхэнд нь өгдөггүй зэрэг мэдээлэлд Хороо харамсаж байна. Үүнээс гадна цаазаар авахуулах ялтай 44 хүний хувь заяа, хоригдож байгаа нөхцөлд Хороо санаа зовниж байна.
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
514. Зөвлөмж	20. Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэлтэй тэмцэхэд хүчин чармайлт гаргаж байгааг тэмдэглэхийн сацуу тэдний эсрэг гэр бүлийн хүчирхийлэл, хүчингийн гэмт хэрэг, бэлгийн халдлагын тохиолдол өндөр хэвээр байгаад Хороо зовниж байна. Түүнчлэн гэр бүлийн хүчирхийллийг хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудаас эхлээд ихэнх хүмүүс гэр бүлийн дотоод асуудал мэтээр ойлгодог буюу яллах тохиолдол бага байдагт Хороо харамсаж байна. Нэмж хэлэхэд хүчингийн гэмт хэргийн цөөн тохиолдол бүртгэгдсэн талаар илтгэлд

	дурдсан ба алслагдсан бүс нутагт хүчингийн гэмт хэргийн дараах эмнэлгийн үзлэг, чадварлаг мэргэжилтнээр хохирогчдыг хамгаалах, нөхөн сэргээх эмчилгээнд хамруулах боломж муутай байдагт зовниж байна. Оролцогч улс гэр бүл дэх хүчин, бэлгийн халдлагын үйлдлийг одоогоор гэмт хэрэгт тооцоогүй байгаад Хороо харамсаж байна. (1,2,4,12,16 зүйл)
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
515. Зөвлөмж	2008 оны 7 дугаар сарын 1-ний үйл явдлын үеэр зүй бусаар хандаж их хэмжээгээр хүч хэрэглэсэн нь 10. Сүхбаатарын талбай дээр 2008 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр болсон жагсаал цуглаан болон онцгой байдлын үеэр цагдаагийн байгууллага шаардлагагүй, их хэмжээний хүч хэрэглэсэнд сэтгэл хангалуун бус байна. Илтгэлд дурдсанчлан эдгээр шаардлагагүй, их хэмжээний хүчний ихэнхийг онцгой байдал зарласны дараа хэрэглэсэнд Хороо зовниж байна. Түүнчлэн Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын хийсэн судалгааны дүнд сэтгэл хангалуун бус байна. Учир нь судалгаагаар цагдан хоригдсон 100 хүнтэй ярилцахад тэдний 88 нь баривчилгаа, мөрдөн байцаалтын үеэр цохиулж, дайрч доромжлуулсан гэж хариулсан байна. Хоригдсон хүмүүс даац нь хэтэрсэн байранд олноороо хоригдсон, 48-72 цаг хоол ундгүй, ариун цэврийн өрөө ашиглаагүй, өмгөөлөгч, гэр бүлийнхэнтэйгээ уулзах боломжгүй байсанд Хороо түгшиж байна. (2, 12, 16 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн

	үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
516. Зөвлөмж	22. Олон улсын хөдөлмөрийн стандартад нийцээгүй маш аюултай нөхцөлд гар аргаар ашигт малтмал олборлож байгаад Хороо зовниж байна. Түүнчлэн аюултай нөхцөлд хүүхэд хөдөлмөр эрхэлж байгаа нь Хорооны анхаарлыг татлаа. Илтгэлд дурдсан гудамжны хүүхдүүд болон тэдний байдлыг сайжруулах үүднээс авч буй арга хэмжээ хангалтгүй байгаад харамсаж байна. Оролцогч улс албадан хөдөлмөрийн бүх хэлбэртэй тэмцэх шаардлагатай байна. Хүүхэд болон гар аргаар ашигт малтмал олборлогчдыг аюултай нөхцөлд хөдөлмөр эрхлэхийг нь зогсоох бүхий л шаардлагатай арга хэмжээ авахыг Оролцогч улсаас хүсэж байна. Ийм нөхцөлд хөдөлмөр эрхэлж буй насанд хүрэгчдийн ажиллах нөхцлийг олон улсын хөдөлмөрийн стандарт болон Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагаас баталсан, Оролцогч улсын нэгдэн орсон гэрээ, конвенцид нийцүүлэн сайжруулах шаардлагатай. Хүүхдийн хөдөлмөрийг мөлжигчдийг эрүүгийн хариуцлагад татах замаар хүүхдийн хөдөлмөр эрхлэлттэй тэмцэх, хянах арга хэмжээ авах хэрэгтэй байна. Түүнчлэн Оролцогч улс гудамжны хүүхдийн нөхцлийг сайжруулах талаар арга хэмжээ авна уу.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	Эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүд (хүчирхийлэлд өртсөн, гудамжинд амьдардаг, байгууллагад хүмүүжсэн, уугуул иргэд, цагаач хүүхдүүд гэх мэт) - Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
517. Зөвлөмж	23. Сургууль, хүүхдийн байгууллага, гэр, ялангуяа хөдөө орон нутагт хүүхдийг шийтгэх явдал их гардагт Хороо зовниж байна. (16 дугаар зүйл)

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
518. Зөвлөмж	24. Насанд хүрээгүй этгээдийг шүүх ажиллагаан дахь хүүхдийн эрх нь Хүүхдийн эрхийн тухай конвенц, түүний зарчмуудад нийцээгүй байна. Түүнчлэн энэ талаар холбогдох хууль тогтоомж хангалтгүй байна. Насанд хүрээгүй этгээдийг шүүхдээ НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА- ын “Насанд хүрээгүй этгээдийг шүүхэд баримтлах дүрэм журмын наад захын стандарт”- ыг (1985 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдөр НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейн баталсан Бээжингийн дүрэм) чанд сахихгүй байгаа ба баривчлах болон цагдан хорих байранд хүүхдийг насанд хүрэгчдээс тусгаарлахгүй байгаад Хороо зовниж байна. (2, 16 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
519. Зөвлөмж	25. Дараах асуудалд Хороо харамсаж байна. Үүнд: 1. Алагчилалын эсрэг дотоодын хууль тогтоомж байхгүйгээс гадна үзэн ядалтаас үүдэлтэй гэмт хэрэг, үг хэлээр дайрах үйлдлийг гэмт хэрэгт тооцох эрх зүйн тогтолцоо байхгүй байна. Лесби, гей, бисексуал, трансжендэр хүмүүс нь олон нийтийн болон дотоодын хэмжээнд бэлгийн болон бусад хүчирхийллийн бай болсоор байна. Ингэснээр тэдний талаарх нийгмийн сөрөг хандлага газар авч байна. Эдгээр хүмүүсийг албан ёсоор бүртгэж байгааг Хороо талархан хүлээн авч, олон нийтийн дунд тэдний талаарх мэдлэгийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн кампанит ажил зохион байгуулах шаардлага байгааг ухамсарласанд Хороо талархан тэмдэглэж байна. 2. Орон сууцжуулах эсвэл ажилд авахаас өмнө ХДХВ/ДОХ-той хүмүүсийг алагчилж байна. 3. 2002 онд батлагдсан Иргэний хуульд Монгол Улсын иргэн бус хүн иргэний эрх зүйн харилцаанд иргэний адил эрх эдэлж, үүрэг

	хүлээхээр заасан нь яс үндсээр нь алагчилсан зохион байгуулалттай хүчирхийлэлд зарим гадаадын иргэдийг өртүүлж болзошгүй байна. (2, 16 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Арьс өнгөөр ялгаварлах - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
520. Зөвлөмж	26.Сэтгэцийн өвчтэй буюу оюун ухааны бэрхшээлтэй хүмүүсийг эмнэлэгт хэвтүүлж эмчлэх явцад мониторинг хийх, хараа хяналт тавихтай холбоотой эрх зүйн хамгаалалтын өнөөгийн байдлын талаар мэдээлэл муу өгсөнд Хороо харамсаж байна. Түүнчлэн ийм хүмүүсийг гол төлөв эмнэлэгт хэвтүүлэх хандлагатай байдаг болон цөөн тооны эмчилгээний арга хэрэглэдэгт Хороо зовинохоос гадна тусгай мэргэшсэн боловсон хүчний тоо хангалтгүй байгаа нь анхаарал татлаа.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
521. Зөвлөмж	27. Хууль хяналтын байгууллага, аюулгүй байдал, цэрэг арми, шоронгоос эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцсан үйлдлийн талаар

	хэдэн өргөдөл гомдол хүлээн авсан, хэдийг нь мөрдөн байцаасан, хэдэнд нь яллах дүгнэлт үйлдсэн, хэдэн буруутанг хорьж шийтгэсэн талаар дэлгэрэнгүй, тодорхой тоо баримт аваагүйд Хороо харамсаж байна. Түүнчлэн цаазлуулах ялтай хоригдол, цагаач ажилчидтай зүй бусаар харьцсан тохиолдол, хүний наймаа, гэр бүл дэх болон бэлгийн хүчирхийллийн талаар мэдээ баримт хангалтгүй байлаа.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
522. Зөвлөмж	28. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын Нэмэлт протоколд нэгдэн орох асуудлыг Оролцогч улс түргэн шийдвэрлэхийг санал болгож байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Төрөл	Зөвлөмжүүд

523. Зөвлөмж	29. Конвенцын 21, 22 дугаар зүйлд заасны дагуу Оролцогч улс мэдэгдэл хийхийг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Төрөл	Зөвлөмжүүд
524. Зөвлөмж	30. НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын хүний эрхийн үндсэн гэрээ, конвенцид нэгдэж орохыг Оролцогч улсад уриалж байна. Тухайлбал, Цагаач ажилчид, тэдний гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын конвенц, Бүх хүнийг хүч хэрэглэн алга болгохоос хамгаалах тухай олон улсын конвенц зэрэг болно.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Төрөл	Зөвлөмжүүд
525. Зөвлөмж	31. Хороонд барьсан ээлжит илтгэл, санал зөвлөмжийг орчуулж албан ёсны цахим хуудас, хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл болон төрийн бус байгууллагад тараахыг хүсэж байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
526. Зөвлөмж	32. Тус зөвлөмжийн 9, 11, 16, 19 дахь хэсэгт заасан зөвлөмжийн хариу мэдээллийг нэг жилийн дотор ирүүлэхийг Оролцогч улсаас хүсье.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
527. Зөвлөмж	33. Дараагийн ээлжит илтгэл нь 40 хуудаснаас илүүгүй, Хорооноос баталсан удирдамжийн дагуу боловсруулагдсан байхаар Оролцогч улс анхаарна уу. Түүнчлэн хүний эрхийн олон гэрээ, конвенциудаар байгуулагдсан хороонуудын хамтарсан хурлаас баталсан олон улсын хүний эрхийн гэрээнүүдийн хэрэгжилтийн талаарх илтгэл боловсруулахад баримтлах удирдамж (HRI/GEN.2/Rev.6) дахь “Нийтлэг гол баримт бичиг”-д заасан баримт бичгүүдийг Хороонд ирүүлэхийг Оролцогч улсаас хүсэж байна. Эдгээр баримт бичгүүдийг 80 хуудаснаас хэтрүүлэхгүй байхыг анхаарна уу. Илтгэл, баримт бичгүүдийг хамтад нь Хороонд ирүүлснээр олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүргээ Оролцогч улс биелүүлээ гэж үзэх юм.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
528. Зөвлөмж	34. 2014 оны 11 дүгээр сарын 19-ны өдрөөс өмнө Оролцогч улс ээлжит 2 дахь илтгэлээ Хороонд ирүүлнэ үү.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх

Төрөл	Зөвлөмжүүд
529. Зөвлөмж	в) дур мэдэн баривчлах, цагдан хорих үйл ажиллагаа байнга гардаг, урьдчилан баривчлах ажиллагааны гуравны хоёр нь шүүхийн шийдвэргүйгээр явагддаг тухай мэдээлэл в) баривчлагдсан сэжигтэн, шүүгч, өмгөөлөгч, эмнэлгийн эмч болон тэдний гэр бүлийнхэнтэй хуульд заасны дагуу цаг алдалгүй уулзах боломж олдохгүй, урьдчилан хорих ялыг эцсийн арга хэмжээ болгон ашигладаггүй (2, 11, 12-р зүйл)
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
530. Зөвлөмж	в) зарим бичил уурхайчид, тэр дундаа насанд хүрээгүй хүүхдүүд ("нинжа" уурхайчид гэгддэг) олон улсын хөдөлмөрийн стандартад нийцэхгүй, маш найдваргүй нөхцөлд албан бус уурхайн бүлгүүдэд ажилладаг тухай мэдээлсэн. в) хүүхдийн мөлжлөг, түүний дотор хөдөлмөрийн аюултай нөхцөлд байгаа тухай мэдээлэл в) хараа хяналтгүй хүүхдүүдийн нөхцөл байдал, тэдний нөхцөл байдлыг сайжруулах үр дүнтэй арга хэмжээ байхгүй байгаа тухай мэдээллүүд (16-р зүйл).
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	Эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүд (хүчирхийлэлд өртсөн, гудамжинд амьдардаг, байгууллагад хүмүүжсэн, уугуул иргэд, цагаач хүүхдүүд гэх мэт) - Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

531. Зөвлөмж	Гомдол, түүнийг шуурхай, хараат бус, үр нөлөөтэй мөрдөн шалгах нь 11. 2002 оноос ганц хүн хүнлэг бус, харгис үйлдлийнхээ төлөө яллагдсан ба 2007 оноос 744 хэргээс ганц л хүн шоронд ял эдэлж бусад нь ял завшиж үлдсэн байгаагаас үзвэл хууль зөрчигчдөд ял завших боломж олгож байна гэж Хороо дүгнэж байна. Энэ асуудлыг Хүний эрхийн зөвлөлийн эрүүдэн шүүхийн Тусгай илтгэгч ч мөн хөндсөн байгаа. Тэрбээр “хэдийгээр хохирогч холбогдох этгээдэд хандаж гомдол гаргах эрх зүйн механизм байдаг ч энэ нь амьдрал дээр хэрэгждэггүй ... Эцэст нь эрүүдэн шүүгдэх буюу зүй бус бусад үйлдлийн хохирогч шударга шүүхэд хандах, нөхөн олговор авах, нөхөн сэргээх үйлчилгээг хүртэх боломжгүй болж байна” гэжээ. Түүнчлэн 2008 оны 7 дугаар сарын 1-ний үйл явдлыг дараа нийт 10 гомдол Хүний эрхийн Үндэсний Комисст ирсний 4 нь эрүүдэн шүүх асуудалтай холбоотой байжээ. Мөн Прокурорын ерөнхий газар нийт 11 гомдол хүлээж авсан боловч хангалттай нотлох баримтгүй гэсэн шалтгаанаар хэрэгсэхгүй болсонд Хороо зовниж байна. (2, 12, 13 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
532. Зөвлөмж	Дотоодын хууль тогтоомжоо олон улсын стандартад нийцүүлэх ажлаа Оролцогч улс дуусгах шаардлагатай байна. Хуульд тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд насанд хүрээгүй хүнийг аль болох баривчлахгүй байх, баривчлахдаа ямар ч тохиолдолд заавал насанд хүрсэн хүнээс тусгаарлаж байх, НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын дээр дурдсан наад захын стандартыг ямар ч тохиолдолд баримталж байх агуулгаар холбогдох хууль тогтоомжид өөрчлөлт оруулах хэрэгтэй. Оролцогч улс насанд хүрээгүй хүний хэргийг шүүх тусгай төрөлжсөн шүүх байгуулж, энэ асуудлаар мэргэшсэн шүүгч, шүүхийн бусад ажилтнуудыг ажиллуулах нь зүйтэй. Шаардлагатай бол Оролцогч улс энэ асуудлаар олон улсын дэмжлэг хүсэж болно.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
533. Зөвлөмж	Дүрвэгсдийг албадан гаргахгүй байх үүрэг 13. Монголд албаны хүмүүс 2000 оноос 2008 оны хооронд 11 орны

	нийт 3713 иргэнийг албадан гаргах шийдвэр гаргажээ. Ингэхдээ албадан гаргагдаж байгаа хүн эх нутагтаа эрүүдэн шүүгдэж болзошгүй гэсэн шалтгаанаар түр түдгэлзүүлсэн болон хэрэгжилтийг нь зогсоосон нэг ч шийдвэр байгаагүйд Хороо харамсаж байна. Цаашилбал, эцсийн шийдвэр гараагүй байхад орогнох хүсэлт гаргасан хүнийг гэр бүлийнх нь хамтаар 2009 оны 10 дугаар сард БНХАУ руу албадан гаргасанд Хороо харамсаж байна. (3 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
534. Зөвлөмж	Жагсаал, цуглааны байдалд тааруулж зэвсэг хэрэгсэл ашиглах, хүч хэрэглэх, түүнчлэн зэвсэг хэрэгсэл болон хүчийг зөвхөн онцгой тохиолдолд тааруулж хэрэглэх талаарх сургалтад хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудыг хамруулахад Оролцогч улс анхаарах нь зүйтэй. Цагдаагийн ажилтнуудыг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудын үйл ажиллагааны дүрэм (Ерөнхий Ассамблейн 1979 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн 34/169 тоот тогтоолоор батлагдсан) болон НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Галт зэвсэг, хүч хэрэглэхэд баримтлах суурь зарчмууд (1990 оны 8 дугаар сарын 27-оос 9 дүгээр сарын 7-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдсан Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, гэмт хэрэгтэнтэй харьцах талаарх НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын 8 дугаар Конгрессоос батлагдсан)-д тус тус нийцүүлэн сургах шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
535. Зөвлөмж	Зэвсэг хэрэглэх заавар, удирдамж маш тодорхой байх, шаардлагагүй байхад зэвсэг хэтрүүлэн хэрэглэвэл хүлээлгэх хариуцлагыг хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудад сайн ойлгуулсан байхыг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Аливаа арга хэмжээ авахад одоогийн хууль тогтоомжийн дагуу авч байх шаардлагатай. Тухайлбал онц байдал зарлахдаа эрх бүхий этгээд хуульд заасан журмын дагуу зарладаг байх шаардлагатай байна. Оролцогч улсын хууль хяналтын байгууллагын ажилтнууд хүний эрх, эрх чөлөөг хязгаарласан аливаа хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхдээ баривчилгааны үе дэх хүний эрхийг хамгаалах үндсэн зарчмууд болон Баривчлагдсан болон ямар нэг хэлбэрээр хоригдож байгаа хүнийг хамгаалах НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Цогц зарчим (Ерөнхий Ассамблейн 1988 оны 12 дугаар сарын 9-ны өдрийн 43/173 тоот тогтоолоор батлагдсан)-ыг чанд баримтлах шаардлагатай байна.

	Эрх, эрх чөлөө нь хязгаарлагдсан этгээд өмгөөлүүлэх эрх болон эмч, гэр бүлийнхэнтэйгээ уулзах боломжоор хангагдсан байх хэрэгтэй. Ял завших болон эрх мэдлээ хууль бусаар ашиглах явдлыг таслан зогсоох үүднээс буруутай нь тогтоогдсон хууль хяналтын байгууллагын ажилтнуудад эрүүгийн болон захиргааны хариуцлагыг оногдуулж байхыг хүсье.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
536. Зөвлөмж	Конвенцын 3 дугаар зүйлд заасан үүргээ биелүүлэхийн тулд Оролцогч улс хууль тогтоомж, шүүх, захиргааны бүхий л арга хэмжээ авах шаардлагатай байна. Хэдийд албадан гаргахгүй байх вэ гэдгийг тогтоохдоо Оролцогч улс хэрэг тус бүрийн мөн чанарыг сайтар судлах хэрэгтэй. Түүнчлэн албадан гаргах харилцааг зохицуулсан хууль тогтоомждоо өөрчлөлт оруулах нь зүйтэй. Оролцогч улс 1951 оны Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай (1951 оны 7 дугаар сарын 28-нд НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейн баталсан) конвенц болон түүний 1967 оны Протоколд нэгдэж орох хэрэгтэй байна. Олон улсын дүрвэгсдийн болон хүний эрхийн эрх зүйн талаар сургалтанд хууль хяналтынхан, шилжилт хөдөлгөөний асуудал хариуцсан ажилтнуудыг тус тус хамруулах шаардлагатай. Ингэхдээ албадан гаргахгүй байх зарчмыг онцолж, албадан гаргах шийдвэрийг шүүхэд давж заалдсан бол ажиллагааг түр хойшлуулдаг байх хэрэгтэй.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
537. Зөвлөмж	а) олон улсын баримт бичгүүдийг соёрхон батлах, нэгдэн орох тухай хууль хүчин төгөлдөр болмогц дотоодын хууль тогтоомжийн адил хүчин төгөлдөр болохыг тэмдэглэх б) шүүгчид олон улсын баримт бичиг, түүний дотор конвенцын талаар хязгаарлагдмал мэдлэгтэй гэсэн төлөөлөгчдийн мэдэгдэл в) Эрүүдэн шүүхийг хориглохтой холбоотой олон улсын жишгийг юуны өмнө прокурор, хуульчид, шүүхийн байгууллагын нэрийн өмнөөс үндсэн ойлголтгүй байгааг тэмдэглэсэн эрүү шүүлтийн асуудлаар Тусгай илтгэгч (E/CN.4/2006). /6/Нэмэлт 4, 40-р зүйл) г) өмгөөлөхдөө олон улсын гэрээ, конвенцид хандсан өмгөөлөгчийн

	үйлчлүүлэгчид урт хугацаагаар хорих ял оногдуулсан тухай мэдээлэл (10-р зүйл)
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
538. Зөвлөмж	Оролцогч улс алагчилахтай тэмцэх, ялангуяа үзэн ядалтаас үүссэн гэмт хэрэг, үг хэлээр дайрах үйлдлийг зохицуулсан эрх зүйн тогтолцоог бий болгох хэрэгтэй. Ийм төрлийн гэмт хэрэг үйлдэгчдийг шударгаар шүүхэд Оролцогч улс тодорхой арга хэмжээ авах шаардлагатай байна. Бэлгийн цөөнх, ХДХВ/ДОХ-той хүмүүс болон зарим гадаадын иргэдийг (эмзэг бүлгийнхэн) хамгаалах нь зүйтэй. Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл зэргээс болж халдлагад өртөгсдийн гомдол, мэдээллийг “Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл”-тэй холбоотой асуудалд олон улсын хүний эрхийн эрх зүйг хэрэглэх Жакартагийн зарчимд нийцүүлэн түргэн шуурхай, бүрэн гүйцэд, хараат бусаар мөрдөн шалгах бодлого, бодлогын хэрэгжилт, гомдол хянан шийдвэрлэх механизмуудыг Оролцогч улс байгуулах хэрэгтэй байна. Оролцогч улс нь арьс өнгө, яс үндэс болон бусад хэлбэрээр алагчилах явдлыг дэмждэг, өдөөн хатгадаг зохион байгуулалттай бүлэг, байгууллагатай тэмцэх хууль тогтоомж батлах хэрэгтэй байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Арьс өнгөөр ялгаварлах - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан

	заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
539. Зөвлөмж	Оролцогч улс ганцаарчлан хорих дэглэмээ устгахыг Хороо зөвлөж байна. Түүнчлэн бүх ялтантай хүнлэг, НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Ялтантай харьцах минимум стандарт (Эдийн засаг, нийгмийн зөвлөлийн 1957 оны 7 дугаар сарын 31-ний өдрийн 663 С (XXIV) тоот тогтоол, 1977 оны 5 дугаар сарын 13-ны өдрийн 2076 (LXII) тоот тогтоолоор тус тус батлагдсан) болон Баривчлагдсан болон ямар нэг хэлбэрээр хоригдож байгаа хүнийг хамгаалах НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА-ын Цогц зарчим (Ерөнхий ассамблейн 1988 оны 12 дугаар сарын 9-ны өдрийн 43/173 тоот тогтоолоор батлагдсан)-д тус тус заасны дагуу харьцах хэрэгтэй. Баривчлах байрны нөхцлийг сайжруулж олон улсын стандартад нийцүүлэх ажлаа Оролцогч улс цаашид ч үргэлжлүүлэх шаардлагатай. Шоронгийн харгалзагч болон бусад албан хаагчид хууль, дүрмээ чанд сахин ажиллаж байгаа эсэхийг Оролцогч улс нягтлах хэрэгтэй. Түүнчлэн Прокурорын Ерөнхий Газар, Хүний эрхийн Үндэсний Комисс болон бие даасан бусад байгууллагад баривчлах байранд байнгын, гэнэтийн шалгалт хийх эрх олгох нь зүйтэй.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
540. Зөвлөмж	Оролцогч улс нь гомдол хүлээж авч шуурхай, хянан шийдвэрлэх хараат бус, үр дүнтэй механизмыг амьдралд нэвтрүүлэх шаардлагатай байна. Түүнчлэн ял завших байдалд шүүмжлэлтэй хандаж, эрүүдэн шүүх, зүй бусаар хандах аливаа үйлдэлд буруутай нь тогтоогдсон этгээдийг цаг алдалгүй яллаж байх хэрэгтэй. Конвенцын 13 дугаар зүйлд заасны дагуу Оролцогч улс гомдол гаргагч, өмгөөлөгч, гэрчийг айлган сүрдүүлэх, өшөө хонзонгийн бай болохоос нь хамгаалах арга хэмжээ авах шаардлагатай. Эцэст нь 2008 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдөр баривчлагдан Дэнжийн мянгын Цагдан хорих төвд хоригдсон Ц.Зандаахүүгийн өргөдөл гомдлыг хэрхэн шийдвэрлэсэн талаарх мэдээллийг Хороонд ирүүлнэ үү.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж

	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
541. Зөвлөмж	Оролцогч улс нь хүний наймаанаас урьдчилан сэргийлэх, хохирогч, гэрчийг хамгаалах асуудлыг зохицуулсан хууль тогтоомж батлах шаардлагатай ба бүх хохирогчдод нөхөн олговор олгож, боломжийн хирээр нөхөн сэргээх эмчилгээнд хамруулах хэрэгтэй. Хууль сахиулах байгууллагын ажилтнууд, мөрдөн байцаагч, прокурор нарыг хүний наймаатай холбоотой хууль тогтоомж, практикийн талаарх сургалтад хамруулна уу. Хүнийг наймаалсан гэмт үйлдлийг Эрүүгийн хуулийн 113 дугаар зүйлээр зүйлчлэх нь зүйтэй. Хүн хүч болон санхүүгийн хангалттай эх үүсвэр бүхий хүний наймаатай тэмцэх арга хэмжээний хэрэгжилтэд мониторинг хийдэг хараат бус механизмыг Оролцогч улс байгуулах шаардлагатай байна. Түүнчлэн хүн наймаалахтай холбоотой аливаа гомдол, мэдээлэл (хууль сахиулах байгууллагын ажилтантай холбоотой мэдээлэл үүнд бас хамаарна)-ийг хөндлөнгийн оролцоогүй, нарийн чанд, үр дүнтэй байдлаар мөрдөн шалгах хэрэгтэй. Оролцогч улс энэ асуудлаар олон улсын, бүс нутгийн болон хоёр талт хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэх шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	Эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүд (хүчирхийлэлд өртсөн, гудамжинд амьдардаг, байгууллагад хүмүүжсэн, уугуул иргэд, цагаач хүүхдүүд гэх мэт) - Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
542. Зөвлөмж	Оролцогч улс үндэсний хэмжээнд Конвенцын хэрэгжилтийн байдалд мониторинг хийхдээ дараах статистик тоо баримт цуглуулах шаардлагатай. Үүнд: • Эрүүдэн шүүх, зүй бус харьцсан үйлдлийн талаар ирсэн өргөдөл

	гомдлын тоо; • Дээрх үйлдэлд холбогдуулж шалгасан албан хаагчдын тоо, тэднээс хэдийг нь ялласан, хэдийг нь хорьж шийтгэсэн талаарх баримт; • Цагаачлан ирсэн ажилчидтай зүй бус харьцсан хэдэн тохиолдол гарсан; • Цаазаар авах ялтай хүний тоо; • Хүний наймааны хэдэн тохиолдол байгаа; • Гэр бүлийн болон бэлгийн хүчирхийлэл; Эдгээр статистик тоо баримтыг гаргахдаа нас, хүйс, угсаа гарал, гэмт хэргийн төрлөөр нь тус тус ангилахаас гадна нөхөн олговор олгосон эсэх, нөхөн сэргээх эмчилгээнд хамруулсан эсэх зэргээр нь тодорхой ялгах хэрэгтэй.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
543. Зөвлөмж	Оролцогч улс цаазаар авах ялтай холбоотой статистик тоо баримтыг нийтэд нээлттэй болгож, цаазаар авах ялаар шийтгүүлсэн 44 хүний талаарх мэдээллийг Хороонд өгч, цаазаар авах ялыг арай хөнгөн ялаар солих, цаазаар авахуулсан хүний гэр бүлийнхнийг холбогдох мэдээллээр хангах хэрэгтэй. Мөн цаазаар авах ялыг төрийн нууцад хамруулахаа больж, Иргэний ба улс төрийн эрхийн олон улсын пактын 2 дугаар нэмэлт протоколд нэгдэн орох зэрэг цаазаар авах ялыг устгахад чиглэсэн хүч чармайлтаа үргэлжлүүлэхийг Оролцогч улсаас хүсэж байна. Цаазаар авах ялтай этгээдтэй олон улсын

	стандартад нийцүүлэн харьцаж байгаа эсэхэд Оролцогч улс хяналт тавих хэрэгтэй.
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
544. Зөвлөмж	Оролцогч улс эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэлтэй тууштай тэмцэх хэрэгтэй. Ялангуяа хүчин, гэр бүл дэх хүчирхийлэл болон бэлгийн халдлагад анхаарлаа хандуулна уу. Түүнчлэн гэр бүл дэх хүчин, бэлгийн халдлагыг гэмт хэрэгт тооцох хэрэгтэй. Холбогдох хууль тогтоомжийн талаар мэдлэгтэй, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн бүхий л хэлбэрийг мэддэг, зөв хандах чадвартай төрийн албан хаагчдыг бэлтгэх шаардлагатай байна. Монгол Улсын өнцөг булан бүрт хүчирхийллийн хохирогч болсон эмэгтэйчүүдэд нөхөн олговор олгох, тэднийг хамгаалалт (хамгаалалтад авах шүүхийн шийдвэр, эмнэлгийн шинжилгээ, нөхөн сэргээх эмчилгээ)-д нэн даруй авах шаардлагатай. Хүчирхийлэгч этгээдийг яллах, хэрэв буруутай нь тогтоогдвол түүнд таарах шийтгэлийг нь хүлээлгэж байх хэрэгтэй.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
545. Зөвлөмж	Оролцогч улс эрүүдэн шүүх үйлдлийн хохирогчдод нөхөн олговор авах боломжоор хангах, тэдэнд шударга, хангалттай нөхөн олговор авах эрх олгох хэрэгтэй. Түүнчлэн эрүүдэн шүүх, зүй бус аливаа үйлдлийн хохирогчдод нөхөн олговор олгох эрх зүйн үндсийг тогтоосон хууль тогтоомж батлах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

546. Зөвлөмж	р) баривчлагдсан бүх хүмүүст цагдан хоригдсон цагаас нь эхлэн хуулийн бүх үндсэн баталгааг хангахын тулд шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авах. р) баривчлагдсан хүмүүсийн баривчлагдсан шалтгааны талаар мэдээлэл авах, өмгөөлөгчтэй цаг алдалгүй холбогдох, шаардлагатай бол хууль зүйн туслалцаа авах эрх үүнд хамаарна. р) бие даасан эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагдах боломжтой, өөрөөр хэлбэл өөрийн сонгосон эмч, хамаатан садандаа мэдэгдэж, шүүгчийн өмнө нэн даруй авчрах, олон улсын жишигт нийцүүлэн цагдан хорих нь хууль ёсны эсэхийг шүүхээр шалгуулах.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
547. Зөвлөмж	Сургалт зохион байгуулахдаа Оролцогч улс олон улсын дэмжлэг авч болно. Төрийн албан хаагч, баривчилгаа, цагдан хорих асуудал хариуцдаг эрүүл мэндийн ажилтан болон хэрэг бүртгэгч, мөрдөн байцаагчдад Истанбулын протокол гэж нэрлэгдсэн Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэсэн үйлдлийг мөрдөн шалгаж, баримтжуулах гарын авлагаар мэргэшүүлэх сургалтад хамруулах хэрэгтэй байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
548. Зөвлөмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн (сэтгэцийн өвчтэй ч мөн адил) эрхийг баталгаажуулсан эрх зүйн хэм хэмжээг нэн түрүүнд батлах шаардлагатай байна. Эмнэлгийн үйл ажиллагаанд мониторинг хийх, хараа хяналт тавих механизмыг нэн яаралтай бий болгоно уу. Мөн сэтгэцийн өвчтэй болон бусад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг эмчлэх, асрах шинэ аргуудыг амьдралд нэвтрүүлж, сэтгэлзүй болон сэтгэлзүйн эмгэг судлалаар мэргэшсэн боловсон хүчний тоог нэмэгдүүлэх хэрэгтэй байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
549. Зөвлөмж	Хүний наймаа 21. 2010 оны 10 дугаар сарын 18-ны өдөр БНХАУ-ын засаг захиргааны тусгай бүс болох Макаотай Хүнийг хил дамнуулан худалдаалахтай тэмцэх хамтын ажиллагааны хэлэлцээр байгуулсан ба энэ чиглэлээр тодорхой ажил хийж байгааг Хороо талархан хүлээж авахын зэрэгцээ хүний наймааны тохиолдол нэмэгдэж байгаад харамсаж байна. Хохирогчдын ихэнх нь ядуу, гудамжны охид, бүсгүйчүүд, гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчид байгаа бөгөөд тэднийг бэлгийн болон хөдөлмөрийн мөлжлөгө, хуурамч гэрлэлтийн зорилгоор наймаалж байгаад Хороо зовниж байна. Нэмж хэлэхэд Оролцогч улсад хохирогч, гэрчийг хамгаалах эрх зүйн тогтолцоо сул байна. Оролцогч улсад хүнийг наймаалах гэмт үйлдлийг Эрүүгийн хуулийн 119 дүгээр зүйл буюу “Хүн худалдаалах”-аар зүйлчилж байгаа ч ховор тохиолдож байна. Эрүүгийн хуулийн тус зүйл нь хөнгөн ялтай 124 дүгээр зүйл буюу “Биеэ үнэлэхэд бусдыг татан оролцуулах”-тай харьцуулбал хүнд ял ногдуулсан байдаг. Оролцогч улс илтгэлдээ мөрдөн байцаалт явуулсан нийт хэргийн 85-90 хувийг хангалттай нотлох баримтгүй болон хохирогчийг хууран мэхлэн хил давуулсныг батлах үндэслэл байхгүй гэсэн үндэслэлээр хаасан байна. Түүнчлэн илтгэлд хууль сахиулах байгууллагын ажилтнууд хүн худалдаалах гэмт хэрэгт шууд оролцсон буюу тусалсан талаар дурдсан ч тэднийг шалгаагүй гэжээ. (2,12,13,16 зүйл)
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	Эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүд (хүчирхийлэлд өртсөн, гудамжинд амьдардаг, байгууллагад хүмүүжсэн, уугуул иргэд, цагаач хүүхдүүд гэх мэт) - Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 17.2 Хөгжингүй орнуудын хөгжлийн албан ёсны тусламж үзүүлэх үүрэг амлалтыг нь бүрэн биелүүлэх, ялангуяа үндэсний нийт орлогынхоо 0.7 хувийг хөгжиж буй орнуудад, үүнээс 0.15-аас 0.20 хүртэлх хувийг нэн буурай хөгжилтэй улс орнуудад өгөх Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох

	Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
550. Зөвлөмж	Хүний эрхийн Үндэсний Комисс 12. Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь Парисын Зарчмын дагуу байгуулагдсан “А” зэрэглэлийн статустай ба хүний эрхийн асуудлаар санал гаргах, бусад байгууллагад шаардлага, зөвлөмж өгөх эрхтэй хүний эрхийн үндэсний байгууллага ажээ. Харамсалтай нь Комисс 2008 оны 7 дугаар сарын 1-ний онц байдлын үеэр хүний эрх зөрчигдөөгүй гэсэн мэдэгдэл гаргасанд Хороо харамсаж байна. Комиссын энэхүү мэдэгдэлд үндэслэн шүүх байгууллага эрүүдэн шүүх, зүй бус үйлдлийн талаар ирсэн гомдлуудыг хэрэгсэхгүй болгосон ба хүч хэрэглэн авсан мэдүүлгийг сүүлд сэжигтний эсрэг шүүхэд ашигласан нь Хороог түгшээлээ. (1, 2, 4,13, 15, 16 дугаар зүйл)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
551. Зөвлөмж	Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын удирдлагыг томилох ажиллагааг олонд нээлттэй байлгахад гадна томилгооны үед иргэний нийгмийн байгууллагын төлөөлөгчдийн оролцоог нэмэгдүүлэх зэргээр ил тод байдлыг хангах шаардлагатай байгааг анхаарна уу. Оролцогч улс нь Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын бие даасан байдал, бүрэн эрхийг нь бэхжүүлэхээс гадна элдэв янзаар үйл ажиллагааг нь хязгаарлахгүй байх хэрэгтэй. Түүнчлэн үйл ажиллагаагаа явуулахад нь шаардагдах хангалттай хэмжээний хүн хүч, хөрөнгө мөнгө, эд материалаар хангана уу. Монгол Улсын хэмжээнд ажиллаж байгаа баривчлах байруудад системтэй, гэнэтийн шалгалт хийх, эрүүдэн шүүхтэй холбоотой өргөдөл гомдлыг авч үзэх, хохирогчдод нөхөн олговор олгосон эсэх, нөхөн сэргээлтэд хамруулсан эсэхийг шалгах зэрэг эрхийг Хүний эрхийн Үндэсний Комисст олгох шаардлагатай байна. Эрүүдэн шүүхийн асуудлаар шүүх, хууль хяналтын байгууллагын ажилчдад сургалт зохион байгуулахдаа Хүний эрхийн Үндэсний Комисстой заавал хамтрах хэрэгтэй. Түүнчлэн хүний эрхийн талаар олон нийтийн мэдлэгийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн кампанит ажил зохион байгуулахдаа Комиссыг оролцуулж байна уу.

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
552. Зөвлөмж	Эрүүдэн шүүх замаар авсан аливаа мэдүүлгийг эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагаанд ашиглахгүй байхыг Оролцогч улсаас хүсье. Түүнчлэн эрүүдэн шүүх, зүй бус явдал гарах боломжтой газарт дүрс, дуу бичлэгийн техник ашиглаж хяналт тавих, байцаалт бүрийг хальсанд буулгах технологийг амьдралд нэвтрүүлэх, үүнд зориулж хөрөнгө санхүү, хүн хүчээ Оролцогч улс дайчлах шаардлагатай байна. Сэжигтнийг эрүүдэн шүүж, зүй бус замаар авсан нь тогтоогдсон мэдүүлгийг түүний эсрэг нотлох баримт болгон ашиглахгүй байх нөхцлийг Оролцогч улс бүрдүүлэх хэрэгтэй. Харин эрүүдэн шүүсэн, зүй бусаар харьцсан гэмт хэрэгт сэжиглэгдэж байгаа этгээдийн эсрэг хүч хэрэглэн, эрүүдэн шүүж авсан мэдүүлгийг нотлох баримт болгон зайлшгүй эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагаанд ашиглах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
553. Зөвлөмж	Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцсан үйлдлийнх нь төлөө хууль сахиулах байгууллагын ажилтан болон мөрдөн байцаагчдыг тухай бүрт нь мөрдөн шалгаж, хангалттай шийтгээд байдаггүйд Хороо санаа зовниж байна. Үүнийг Хүний эрхийн зөвлөлийн эрүүдэн шүүхийн Тусгай илтгэгч мөн адил хөндсөн бөгөөд тэрбээр “ял завших явдал нь эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцах явдлын үндсэн шалтгаан юм” гэж хэлсэн байна. Түүнчлэн тэрбээр эрүүдэн шүүх асуудал цагдаагийн газар, цагдан хорих төвүүдэд голчлон тохиолдохоос гадна “эрүүдэн шүүх”-ийн талаарх ойлголт, тодорхойлолтыг Конвенцид нийцүүлэн Эрүүгийн хуульд тусгаагүй, энэ талаар ирсэн гомдлыг хүлээн авч, мөрдөн шалгах үр дүнтэй механизмгүйгээс болж энэ төрлийн гэмт хэрэг ял завшиж байна” гэж дүгнэсэн. (1, 2, 4, 12,16 дугаар зүйл)

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
CAT/C/MNG/CO/2	Монгол Улсад 2016 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 39
554. Зөвлөмж	Өмнөх илтгэлээс үлдсэн асуудлууд 6. Хороо нь 9, 11, 16 болон 19 дүгээр заалтад буй асуудлуудын дагуу (a) эрүүдэн шүүсэн үйлдэл гаргагчид ял шийтгэл завших; (b) эрүүдэн шүүсэн гэх баримт нотолгоо болон санал гомдол; (c) цагдан хорих нөхцөл; (d) цаазаар авах ялтай ялтангууд болон цаазаар авах ял зэрэг мэдээллийг хавсаргаагүй байгаад харамсаж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
555. Зөвлөмж	Шинэчилсэн хууль тогтоомжийг хүчин төгөлдөр болгох нь 7. УИХ-аас 2015 оны 12 дугаар сарын 3-ны өдөр “Эрүүгийн хуулийн шинэчилсэн найруулга” болон 2016 оны 5 дугаар сарын 13-ны өдөр “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай шинэчилсэн найруулга”-ыг баталсныг Хороо сайшаан хүлээн авсан хэдий ч, эдгээр хуулийг хүчин төгөлдөр болгохыг хойшлуулж болзошгүй талаархи мэдээлэлд санаа зовниж байна (2 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
556. Зөвлөмж	8. Шинэчилсэн хууль тогтоомж хүчин төгөлдөр болоход саад болохгүй гэдгийг баталгаажуулахын тулд Оролцогч улс хүчин чармайлт гаргах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Төрөл	Зөвлөмжүүд
557. Зөвлөмж	Эрүүдэн шүүх хэлбэрүүд болоод түүнд оногдуулах шийтгэлүүд 9. Хороо нь Эрүүгийн шинэ хуульд эрүүдэн шүүх гэдгийг тодорхойлсонд сайшаасан боловч тус тодорхойлолт нь Конвенцын 1 дүгээр зүйлд заасан “эрүү шүүлт гэж ил, далд зөвшөөрлөөр тухайн хүн буюу гурав дахь этгээдийн бие махбодь, сэтгэл санааг хүчтэй

	шаналган зовоох аливаа санаатай үйлдэл” гэснийг бүрэн агуулаагүй байна. Нэмж хэлэхэд эрүүдэн шүүхийн шийтгэлийг торгохоос эхлээд тав хүртэл жилийн хугацаагаар хорих ялаар шийтгэнэ гэж заасан нь гэмт хэргийн хүнд хөнгөн байдлаас үл хамаарч байна. (1, 2, 4 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
558. Зөвлөмж	10. Оролцогч улс нь: (а) Конвенцын 1 дүгээр зүйлийн бүх элементүүдийг агуулсан эрүүдэн шүүх тодорхойлолтыг батлах. Үүнд: эрүү шүүлт тулгах сэдэл эсхүл шалтгаан, гутаан доромжлох, шахалт үзүүлэх шалтгаан зэрэг нь гуравдагч этгээдэд ч хамааралтай байхаар зааж оруулсан байх; (b) Эрүү шүүлт тулгах үйлдэл нь эрүүгийн хуулиар гэмт хэрэгт тооцож энэхүү Конвенцын 4.2-т зааснаар шийтгэл ноогдуулахыг баталгаажуулах; (c) Эрүү шүүлтийн гэмт хэргийг хязгаарласан хууль байхгүйг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
559. Зөвлөмж	Эрх зүйн үндсэн хамгаалалт 11. Хороо нь хууль тогтоомжид гарсан сүүлийн үеийн өөрчлөлтийг анхааралдаа авч, тайлангийн дараах зүйлүүдэд санаа зовниж байна. Үүнд: (а) Хууль ёсны баривчлах зөвшөөрөлгүй баривчлагдсан хүмүүсийн тоо их байна; (b) Ийм хэмжээний эрх нь хязгаарлагдаж байгаа хүмүүс баривчлагдмагцаа өмгөөлөгчийн туслалцаа авах боломжгүй, мөн тодорхой тооны өмгөөлөгчид мөрдөн байцаалтад биеэр оролцож чаддаггүйд; (c) Хоригдож буй хүмүүст тэдний эрх, ялангуяа өмгөөлөгчтэй байх, шүүхэд гомдол гаргах, гэр бүлийнхэнтэйгээ уулзах эрхийнх нь талаар мэдээлдэггүй; (d) Монголын Хуульчдын Холбоо болон Монголын Өмгөөлөгчдийн холбоонд албан ёсны бичгээр мэдэгдсэний үндсэн дээр хууль зүйн туслалцаа үнэ төлбөргүй авдаг тул албадан саатуулагдсан этгээд анхнаасаа хууль зүйн туслалцаа авах боломжгүй байдаг; (e) Хороонд хэд хэдэн хэрэг дээр мөрдөн байцаагч, прокурор нар цагдан хоригдож буй хүмүүсийн гэр бүлийн гишүүдтэй нь үйлдсэн гэмт хэргээ хүлээх нөхцлөөр тэдэнтэй уулзах эрхийг олгосон гэсэн

	мэдээлэл ирсэн; (f) Цагдан хорихдоо тэдгээр хүмүүсийг гэр бүлээс нь хол хорьдог нь гэр бүлтэйгээ уулзахад хүндрэл үүсдэг. (2 болон 16 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
560. Зөвлөмж	12. Цагдан хоригдож эхэлсэн анхны өдрөөс эхлэн цагдан хоригдогчийг эрх зүйн бүхий л хамгаалалтаар хангах, Шүүхийн шийдвэргүй баривчлах зэрэг наад захын олон улсын стандартын дагуу эрх хязгаарлахгүй тал дээр Оролцогч улс түргэн шуурхай, үр нөлөөтэй арга хэмжээ авах хэрэгтэй. Саатуулагдсан хүмүүсийн хамгаалалтанд дараах зүйл багтана: (a) Тэднийг ямар хэрэгт саатуулсан болон хуулийн хүрээнд эдлэх эрхийг амаар болон бичгээр мэдээлсэн байх; (b) Эрх чөлөөг хязгаарласан эхэн үеэс өмгөөлөгчийг биеэр ирүүлж мөрдөн байцаалтын үед ярилцлага хийлгэх, төлбөрийн чадваргүй иргэдэд хууль зүйн туслалцаа үнэ төлбөргүй үзүүлэх явдлыг шуурхай хангах; (c) Гэр бүлийн гишүүн эсвэл саатуулагдсан этгээдийн сонгосон хүнд цагдан хоригдсон тухай даруй мэдэгдэх; (d) Гэр бүлийн гишүүнтэй хийх уулзалтыг ямар нэг нөхцөл заалтгүйгээр уулзуулах; (e) Хоригдлуудтай уулзах боломжийг хангах үүднээс гэр бүлээс нь хэт хол биш боломжийн зайд байрлуулах.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
561. Зөвлөмж	Цагдан хорих хугацаа 13. Хороо нь цагдан хорих, таслан сэргийлэх арга хэмжээнээс гадна өргөн хүрээний, тухайлбал хорио цээрийн арга хэмжээ авах, хуулиар тогтоосон хугацаанаас илүү хугацаагаар хорих зэрэг явдал илтгэлд байгаад анхаарлаа хандуулж байна. Түүнчлэн цагдан хоригдож байгаа хүмүүсийн 12-оос дээш хувь нь 12 сараас илүү хугацаагаар хоригдож байсан бол 3-аас дээш хувь нь 30 сараас илүү хугацаагаар саатуулагдсан байна.. Хороо нь цагдан хоригдсон тус хугацааг шүүхээр шийдэгдсэн хорих нийт хугацаанд тооцогдохгүй байгаад зовниж байна. (2 болон 11 дүгээр зүйл)
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
562. Зөвлөмж	14. Оролцогч улс нь: Хууль тогтоомжид цагдан хорих хугацааг багасгах чиглэлээр нэмэлт өөрчлөлт оруулах, ингэхдээ зайлшгүй тохиолдолд хязгаарлагдмал хугацаагаар хэрэглэх, хууль тогтоомжийн үндсэн суурь болон байцаан шийтгэх ажиллагааны үндсэн баталгаа болгохын тулд шүүхийн хяналтанд байхаар зохицуулах; (b) Хэн ч хуулинд зааснаас илүү хугацаагаар цагдан хорих газар хоригдохгүй ба энэхүү хоригдсон хугацааг тухайн гэмт үйлдэлд нь олгосон ял болох шоронд өнгөрүүлэх хугацаанд тооцон оруулах; (c) Цагдан хорих ажиллагааг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах стандарт журмын дагуу урьдчилан сэргийлэх гэхийн оронд урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах гэж солих (Токиогийн дүрэм); (d) Шударга бусаар саатуулагдсан хохирогчдыг цагаатгах болон нөхөн олговрыг олгодог байх.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
563. Зөвлөмж	Эрүүдэн шүүх үйлдэл гаргагчид ял завшиж байна. 15. Хороо нь дараах зүйлийг авч үзнэ: 2014 оны 1 дүгээр сарын 24-ний өдөр Прокурорын тухай хуулийн 10, 45 дугаар зүйлд нэмэлт, өөрчлөлт орсноор Мөрдөн байцаах албыг татан буулгахад хүргэсэн. Улсын ерөнхий прокурорын дэргэдэх Мөрдөн байцаах албаны орон тоо, чиг үүргийн зарим хэсэг нь Авлигатай тэмцэх газарт, зарим чиг үүргийг Цагдаагийн байгууллагын мөрдөн байцаах албанд шилжүүлсэн. Энэ нь ашиг сонирхлын зөрчил, үр дүнгүй мөрдөн байцаалт болон эрүүгийн хэрэг үүсгэхэд хүргэж болзошгүй. ЦЕГ-ын Мөрдөн байцаах албаны хийсэн мөрдөн байцаалтын үр дүнгийн талаарх мэдээлэл хангалтгүй байх, мөн АТГ нь эрүүгийн хуулийн 251 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг мөрдөн шалгах харьяалалгүй байх зэрэг нөхцөл байдал үүсч болзошгүй; Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 27 дугаар зүйлд заасны дагуу эрүү шүүлт тулгасан цагдаагийн албан хаагчийг харьяа цагдаагийн мөрдөн байцаах хэлтэс хариуцна; Цагдан хорих байруудад байх байцаалтын бүх өрөөнүүд нь хяналтын камер болон дуу бичлэгийн төхөөрөмжөөр бүрэн тоноглогдоогүй

	бөгөөд зарим тохиолдолд хэрэгтэн нь бичлэгийн төлбөрийг өөрөө хариуцна. (2,12,13,15,16 дугаар зүйлүүд)
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
564. Зөвлөмж	16. Хороо нь өмнөх зөвлөмжөө дахин давтаад (CAT/C/MNG/CO/1, 9 дүгээр зүйлийг биелүүлэхийг хүсэж байна. (a) Эрүү шүүлт тулгах, төрийн албан хаагчид түүний дотор цагдаагийн байгууллагад эрүүдэн шүүх болон зүй бусаар харьцсан тухай мэдээллийг шуурхай, үр дүнтэй бөгөөд хараат бус бие даасан арга барилаар шалгаж, мөрдөн байцаагч болон сэжигтэн этгээдүүдийн хоорондын шаталсан болон зохион байгуулалтын хамаарал, холбоогүй байх; (b) Эрүү шүүлт тулгах болон хэрцгий харьцах явдалтай холбогдсон мөрдөн байцаалтанд орсон бүх хүмүүсийг үүргээс нь түр чөлөөлөх бөгөөд мөрдөн байцаалтын туршид гэм буруугүйд тооцох зарчмыг сахиулахыг баталгаажуулах; (c) Улсын бүхий л хэсэгт байх цагдан хорих байрны байцаалтын бүх өрөөнүүдэд байцаалт явуулахдаа видео болон аудио бичлэг хийх тоног төхөөрөмжтэй байлгах; видео бичлэгийг эрүү шүүлт болон бусад стандарт зөрчсөн тохиолдлуудыг илрүүлэх, шалгах зорилгоор ашиглах; шүүгдэгч болон тэдний өмгөөлөгч нарт энэ бичлэгүүд нь нээлттэй байх; шүүгдэгчид ямар ч үнэ төлбөргүйгээр гаргаж өгөх; мөн тэдгээрийг шүүхэд нотлох баримт болгон ашиглах; (d) 2016 оны 7 дугаар сард оролцогч улсаас өгсөн мэдээлэлд дурьдсанчлан ЦЕГ-ын Мөрдөн байцаах албанд шалгагдаж буй эрүү шүүлт тулгасан гэх гурван гомдлын шийдвэрийн талаар Хороонд мэдээлэх.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах

Төрөл	Зөвлөмжүүд
565. Зөвлөмж	Гомдол, түүнийг шуурхай, хараат бус, үр нөлөөтэй мөрдөн шалгах нь 17. Хорооны зүгээс өмнөх дүгнэлтийг эргэн сануулж (CAT/C/MNG/CO/1, 11 зүйлийг харна уу), 2008 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр болсон үйл явдалд арга хэмжээ авахгүй байгаад санаа зовниж байна. Эрүү шүүлт тулгах гэмт хэрэгт мөрдөн байцаалт явуулах эрх мэдлийг шилжүүлсэн нь эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүсийн гомдлын тоог бууруулж болох юм (2, 12 болон 13 дугаар зүйлүүд).
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
566. Зөвлөмж	18. Хорооны зүгээс зөвлөмжийг дахин давтаж (CAT/C/MNG/CO/1, 11-дүгээр зүйлийг харна уу) Оролцогч улсад зөвлөх нь: (a) Эрүүдэн шүүх болон зүй бусаар харьцахтай холбоотой гомдлыг хүлээн авч, шуурхай хянан шийдвэрлэх хараат бус, үр дүнтэй механизмыг амьдралд нэвтрүүлэх шаардлагатай байна; (b) Ял завших байдалд шүүмжлэлтэй хандаж, эрүүдэн шүүх, зүй бусаар хандах аливаа үйлдэлд буруутай нь тогтоогдсон 2008 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр болсон үйл явдлын хамааралтай этгээдийг цаг алдалгүй шийтгэх; (c) Конвенцын 13 дугаар зүйлд заасны дагуу гомдол гаргагч, өмгөөлөгч, гэрчийг айлган сүрдүүлэх, тэдэнтэй зүй бусаар харьцахаас хамгаалах арга хэмжээ авах шаардлагатай.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
567. Зөвлөмж	Хорих байрны нөхцөл 19. Хороо тэмдэглэхдээ онцгой дэглэмтэй хорих ялыг халж нээлттэй болон хаалттай дэглэмээр шоронд хоригдлуудыг хорих болсноор даац нь хэтэрсэн, их хүнтэй, амьдрах орчны нөхцөл тааруу, баривчлах байр, ялангуяа Дэнжийн мянгын цагдан хорих төвийн нөхцөл байдалд санаа зовниж байна. Түүнчлэн сэтгэцийн болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, нийгмийн халамжийн төвүүдэд хяналт тавьдаг хяналтын механизм байхгүй байна.

Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
568. Зөвлөмж	20. Хороо нь өмнөх зөвлөмжөө дахин давтаж (CAT/C/MNG/CO/1, 16 дугаар зүйлийг харна уу) шоронгийн нөхцөл байдал нь хүний эрхийн олон улсын холбогдох стандартуудад нийцэж байгаа эсэх НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хоригдлуудтай харьцах наад захын стандарт журам (Нельсон Манделагийн Дүрэм)-ыг баталгаажуулж, шаардлагатай алхмуудыг хийхийг Оролцогч улсад уриалж байна. Ялангуяа, (a) Хэт их ачааллыг багасгах, амьдрах орчинг сайжруулах, Дэнжийн мянгын цагдан хорих байранд хангалттай нөөцийг хуваарилах мөн 2016 онд баригдсан 4 хорих төвийн талаар шинэчилсэн мэдээлэл өгөх; (b) Токиогийн дүрмийн дагуу хорихоос бусад төрлийн болон арга хэмжээ авах талаар авч үзэх; (c) Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссоос эрх чөлөө нь зөрчигдөж буй бүх газар, тухайлбал сэтгэцийн болон нийгмийн халамжийн төвүүдэд бие даасан, тогтмол хяналт тавьж, урьдчилан сэргийлэх хараат бус механизмыг бэхжүүлэх, түүнчлэн хоригдож байгаа хоригдлуудын гомдлыг шийдвэрлэх боломжийг тэдэнд олгож, гомдлын мөрөөр үр дүнтэй арга хэмжээ авах.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах

Төрөл	Зөвлөмжүүд
569. Зөвлөмж	Цаазаар авах ялаар шийтгэгдсэн ялтан 21. Оролцогч улс 2016 оны 9 дүгээр сарын 1-ний өдөр хүчин төгөлдөр болох Эрүүгийн хуулиар цаазаар авах ялыг хүчингүй болгож байгаа бөгөөд Хорооны зүгээс Оролцогч улсын анхны тайланг хэлэлцэх үед цаазаар авах ялаар шийтгүүлсэн хоригдлуудын одоогийн байдал хийгээд 2015 онд цаазаар авах ялаар шийтгүүлсэн хоёр хүний байдалд санаа зовниж байна. (2,11,16 дугаар зүйлүүд)
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
570. Зөвлөмж	22. Хороо нь өмнөх зөвлөмжөө дахин давтаж (CAT/C/MNG/CO/1, 19-р зүйлийг харна уу) Оролцогч улсад зөвлөх нь: (a) Цаазаар авах ялтай хоригдлуудын ялыг хорих ял болгож хөнгөрүүлэх, мөн урьд өмнө нь цаазаар авах ялтай байсан хоригдлууд бусад хоригдлуудын нэгэн ижил дэглэмд ял эдлүүлэх; (b) Өмнө нь цаазаар авах ялтай байсан этгээдийг Конвенцын дагуу олгосон бүх хамгаалалт, түүний дотор эрх зүйн үндсэн хамгаалалтаар хангах; (c) Өмнө нь цаазаар авах ялтай байсан хорих ял эдэлж байгаа хоригдлууд олон улсын жишигт нийцсэн наад захын хэрэгцээ, эрхээ эдлэх нөхцөлөөр хангах; (d) Хороонд Оролцогч улсаас ирүүлсэн анхны тайланд дурьдагдсан цаазаар авах ялтай байсан хүмүүсийн нөхцөл, шоронгийн дэглэмийн талаар болон 2015 онд цаазаар авах ялтай байсан 2 хоригдлын талаар шинэчилсэн мэдээлэл ирүүлэх.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар - Амьд явах эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
571. Зөвлөмж	Насанд хүрээгүй этгээдийг шүүх ажиллагаа 23. Хороо нь Оролцогч улсын төлөөлөгчидтэй хийсэн үр дүнтэй хэлэлцүүлгийн үед тэдний өгсөн хариултуудыг анхаарахын зэрэгцээ насанд хүрээгүй хүмүүст зориулсан мэргэжлийн шүүх болон насанд хүрээгүй хүмүүсийн шүүхийн иж бүрэн тогтолцоо байхгүй явдалд санаа зовнисоор байна. Мөн цагдан хорих байранд хүүхдийг насанд хүрэгчдээс тусгаарлахгүй байгаад Хороо зовниж байна.(2, 10, 11 болон 16-р зүйлүүд).
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Цагдан хорих нөхцөл

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
572. Зөвлөмж	24. Оролцогч улс нь: (a) “Насанд хүрээгүй этгээдийг шүүхэд баримтлах дүрэм журмын наад захын” стандарт (Бээжингийн дүрэм) болон НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Насанд хүрээгүй хүмүүсийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх удирдамж (Riyadh-ын удирдамж) зэрэг олон улсын стандарт жишигт нийцсэн насанд хүрээгүй хүмүүсийг шүүх үр дүнтэй, мэргэшсэн, сайн ажиллагаатай тогтолцоог бий болгох асуудлыг авч үзэх; (b) Насанд хүрээгүй хүмүүст эдлүүлэх хорих ял нь хамгийн сүүлчийн арга хэмжээ байх бөгөөд хуульд заасны дагуу боломжит богино хугацаанд ялыг эдлүүлэх боломжоор хангах; (c) Шүүгчид болон прокуроруудад зориулж насанд хүрээгүй хүмүүсийн шүүхийн мэргэшүүлэх сургалтын хөтөлбөрийг бий болгож, хорихоос өөр төрлийн арга хэмжээ болон хууль зөрчигч насанд хүрээгүйчүүдэд авсан хорихоос өөр төрлийн арга хэмжээний талаар эрх зүйн тогтолцоонд тусгах; (d) Эрх чөлөөгөө хасуулсан насанд хүрээгүй хүмүүсийг насанд хүрэгчдээс тусад нь байлгах; (e) Насанд хүрээгүй хоригдогсдын нөхцөл байдлыг хараат бусаар тогтмол хянах; (f) Баянзүрх дүүрэгт байрладаг насанд хүрээгүй хүмүүст зориулсан тусгай сургалт, боловсролын төвийн барилгын ажлыг хурдасгаж, 2017 онд дуусгах.
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
573. Зөвлөмж	Хүүхдийн эсрэг бие махбодийн шийтгэл 25. Хороо нь Хүүхдийн эрхийн тухай хууль болон Хүүхэд хамгааллын тухай хууль үйлчилж эхэлсэн нь хүүхдийн бие махбодийн шийтгэлийг эрүүгийн хариуцлагад тооцох болсонд талархаж байна. Хороо нь хүүхдийн 42 хувь нь гэр бүлийн орчинд бие махбодийн болоод сэтгэл зүйн шийтгэлд өртдөг талаарх мэдээлэлд санаа зовниж байна. (16-р зүйл)
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
574. Зөвлөмж	26. Оролцогч улс нь: (a) Бүх нөхцөл байдалд бие махбодийн шийтгэлийг хориглохыг бүрэн хэрэгжүүлэх, хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүхий л алхмуудыг хийх; (b) Бие махбодийн шийтгэлийн хор хөнөөлийн талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх, хүчирхийлэлгүй сахилгын арга барилыг сурталчлах, боловсрол олгох, хүүхдүүдийг өсгөх, асран халамжлахад чиглэсэн мэдлэгийг дээшлүүлэх ажил явуулах; (c) Бие махбодийн шийтгэлийн бүх мэдээлэгдсэн хэргүүдийг мөрдөн шалгаж, яллан шийтгэх.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
575. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл болон гэр бүлийн хүчирхийлэл 27. Хороо нь 2016 оны 9-р сарын 1-нд хүчин төгөлдөр болох Эрүүгийн хуулийн шинэчилсэн найруулгад гэр бүлийн хүчирхийлэл, эмэгтэйчүүд болон охидын эсрэг хүчирхийллийн бусад хэлбэрүүдийг тусгаж, Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга, гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн иргэдийг хамгаалах дөрвөн шинэ байр байгуулсанд талархаж байна. Хороо нь эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл түүний дотор бэлгийн болон гэр бүлийн хүчирхийлэл байсаар байгаа, түүнчлэн хэргүүдийг мэдээлэхгүй байх эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн талаарх статистикийн мэдээлэл дутмаг, гэрлэлтийн хүчинг гэмт хэрэгт тооцдоггүй зэрэгт санаа зовниж байна.(2, 12–14 болон 16-р зүйлүүд).
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд

	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих, явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
576. Зөвлөмж	28. Оролцогч улс нь: (a) Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга болоод Эрүүгийн хуулийн нэмэлт өөрчлөлтийн холбогдох зүйлүүдийг эрчимтэй, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх; (b) Гэрлэлтийн хүчинг гэмт хэрэгт тооцохын тулд хууль тогтоомжид өөрчлөлт оруулах; (c) Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн хохирогчдод зориулсан үр дүнтэй, бие даасан гомдол барагдуулах механизмыг бий болгох; (d) Гэр бүлийн хүчирхийлэл, түүний дотор бэлгийн хүчирхийлэл, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн талаарх бүх мэдээллийг цагдаагийн байгууллага бүртгэдэг байх, гэр бүлийн хүчирхийллийн талаарх бүх гомдлыг шуурхай, шударгаар, үр дүнтэй мөрдөн шалгах, хүчирхийлэгчид хариуцлага хүлээлгэх, шийтгэдэг байх; (e) Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн хохирогчид нь хамгаалалт авах, үүнд эрх хязгаарлах арга хэмжээнээс үр дүнг хүртэх, эмнэлгийн болоод хууль зүйн үйлчилгээ, ялангуяа зөвлөгөө өгөх боломжтой олон тооны найдвартай бөгөөд хангалттай санхүүжилттэй хамгаалах байраар хангах, одоо байгаа хамгаалах байруудыг сайжруулж, нөхөн сэргээх үйлчилгээний талаархи мэдээллээр хангах; (f) Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэлтэй тэмцэх, жендэрээс үүдэлтэй болон гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчийн эмзэг байдлын талаар цагдаагийн болон бусад хууль сахиулах байгууллагын ажилтнууд, нийгмийн ажилтан, шүүгч, прокурор, эмнэлгийн ажилтнуудад зайлшгүй шаардлагатай сургалт явуулах; (g) Хохирогчдын нас, яс үндэс, хохирогч хүчирхийлэгч хоорондын холбоо, эмэгтэйчүүдийн эсрэг бэлгийн ба бусад хүчирхийлэл, гэрлэлтийн хүчингийн талаарх гомдлын тоо, мөрдөн байцаалт, хүчирхийлэл үйлдэгчдийн гэм буруутай нь тогтоогдсон, ял шийтгэл оногдуулсан, ял эдэлсэн байдлын талаарх статистик тоо баримтыг гаргах.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор

	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
577. Зөвлөмж	Лесби, гей, бисексуал, трансжендэр болон интерсекс хүмүүсийн эсрэг хүчирхийлэл ба ялгаварлан гадуурхалт 29. Хороо нь Эрүүгийн хуулийн шинэчилсэн найрууллагад янз бүрийн үндэслэлээр ялгаварлан гадуурхах, үзэн ядалт болон үзэн ядалтыг илэрхийлэхийг хориглосны үндсэн дээр эмзэг бүлгийн хүн ам, ялангуяа лесби, гей, бисексуал, трансжендэр болон интерсекс хүмүүс хүчирхийлэлд өртдөг, тухайлбал бие махбодын халдлага болоод бусад зүй бус харьцаа түүний дотор цагдаагийн ажилтнууд байх бөгөөд ингэснээр хохирогчид гомдол гаргахаас татгалздаг гэдгийг анхааралдаа авч, тус гомдлууд нь цагдаагийн байгууллагад бүртгүүлээгүй эсвэл мөрдөн байцаалтад ороогүй, Прокурорын газраас хэрэгсэхгүй болгосон тухай тайланд гарсанд Хороо ихээхэн санаа зовниж байна.(2, 12, 13, 16-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
578. Зөвлөмж	30. Оролцогч улс нь: (a) Эрүүгийн хуулийн холбогдох заалтуудыг 2016 оны 9 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн эрчимтэй дагаж мөрдүүлэх; (b) Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэн халдлагад өртөгсдийн гомдол, мэдээллийг “Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл”-тэй холбоотой асуудалд олон улсын хүний эрхийн эрх зүйг хэрэглэх Жогжакарта (Yogyakarta)-гийн зарчим”-д нийцүүлэн түргэн шуурхай, бүрэн гүйцэд, хараат бусаар мөрдөн шалгах бодлого, бодлогын хэрэгжилт, гомдол хянан шийдвэрлэх механизмуудыг байгуулах хэрэгтэй байна; (c) Лесби, гей, бисексуал, трансжендэр болон интерсекс хүмүүстэй зүй бусаар харьцсан, тэр дотроо цагдаагийн ажилтнуудын үйлдсэн гэх бүх гомдлыг шалгах, мөрдлөг явуулах, мөрдөн байцаалтын шат дуустал бүх этгээдийг нэн даруй албан үүргээс нь түдгэлзүүлсэн байх; (d) Эмзэг бүлгийнхний эсрэг хүчирхийлэл үйлдэгчийг (ялангуяа лесби, гей, бисексуал, трансжендэр болон интерсекс хүмүүс) шударгаар шүүх шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авах; (e) Хохирогчид нөхөн олговор олгох буюу нөхөн сэргээх зэрэг хохирлыг нь барагдуулах.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг

	хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
579. Зөвлөмж	Хүний наймаа 31. Хороо нь Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хууль болон Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн 113 дугаар зүйлийг сайшаахын зэрэгцээ Оролцогч улс нь хүн худалдаалах гэмт хэргийн өлгий нутаг хэвээр үлдэж байгаад, ялангуяа насанд хүрээгүй хүмүүсийг албадан хөдөлмөр, хүчээр бэлгийн мөлжлөгт ашиглах, хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудыг оролцуулсан гэх хэргүүдэд Хороо санаа зовниж байна. Эрүүгийн хуулийн 113 болон 124 дүгээр зүйлийн хоорондох ойлгомжгүй мэдээлэл болон прокурор, цагаачлал, хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудад хангалтгүй сургалт явуулж, түүнчлэн хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэх нэгдсэн зохицуулалт байхгүйгээс хохирогчдод үзүүлэх дэмжлэг, хамгаалалтыг бий болгоход саад учруулж байгаад Хороо санаа зовниж байна (2, 10, 12–14 болон 16-р зүйлүүд).
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд - Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
580. Зөвлөмж	32. Оролцогч улс нь : (а) Хүн худалдаалахын эсрэг олон улсын болон дотоодын хууль тогтоомжийг чангатгах, хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэх хангалттай хөрөнгө санхүүжилтийг хуваарилах, хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэх нэгдсэн тогтолцоог бий болгох;

	(b) Хүн худалдаалах гэмт хэргийг устгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үр дүнтэй арга хэмжээ авах, тухайлбал төрийн албан хаагчид буюу хууль сахиулах, цагаачлалын, прокурорын ажилтнуудад хохирогчийг хэрхэн таньж мэдэх, гэмт хэрэгтнийг мөрдөн шалгах, яллах болон шийтгэл оногдуулах талаар сургалт явуулах; (c) Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн дагуу 2015-2020 оны үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, ийм гэмт хэргийн шинжтэй хэргийг онцолсон урьдчилан сэргийлэх кампанит ажил явуулах; (d) Хүн худалдаалах гэмт хэргийг түргэн шуурхай, үр дүнтэйгээр шалгах, гэмт хэрэг үйлдсэн этгээдийг цагдаагийн албан хаагчид гэмт хэргийн ноцтой байдлын дагуу гэмт хэрэгтнийг яллах, шийтгэх; (e) Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдод, ялангуяа насанд хүрээгүй хүмүүст үнэ төлбөргүй эрх зүйн туслалцаа, эмнэлгийн болон сэтгэл зүйн тусламж, нөхөн сэргээх зэрэг нөхөн олговрыг хохирогчдод олгох, хамгаалалтыг нэмэгдүүлэх, Хүн худалдаалах гэмт хэргийн зөрчлийг тайлагнахад туслалцаа үзүүлэх, цагдаагийн байгууллагад мэдээлэх; (f) Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Үндэстэн дамнасан зохион байгуулалттай гэмт хэргийн эсрэг Конвенц болон түүний протоколуудыг Оролцогч улс 2008 онд соёрхон баталсны дагуу хүлээсэн үүргээ биелүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагааг үргэлжлүүлэх, хохирогчийг эрүүдэн шүүх магадлалтай гэдэгт итгэх хангалттай үндэслэл байгаа бол хохирогчийг эх орон руу нь буцаахгүй байх; (g) Хороонд Хүн худалдаалах гэмт хэрэгтнийг хүлээлгэн өгсөн хүмүүс болон мөрдөн байцаах, яллах, шийтгэх ажиллагааны тоог нарийвчлан задалсан мэдээлэл мөн хохирогчдод нөхөн төлбөр олгосон талаарх заалтыг гаргаж өгөх.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд - Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой

	түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
581. Зөвлөмж	Хүний эрхийн үндэсний байгууллага, үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм 33. Хороо нь Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын бүрэн эрхийг өргөтгөж, түүний дотор Конвенцын Нэмэлт Протоколын дагуу үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм болгон тодорхойлсон хуулийн төслийг анхааралдаа авч, Комиссын төсөв жил бүр буурч, бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хүний нөөцгүй байж болзошгүй талаар санаа зовниж байна. (2 зүйл).
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
582. Зөвлөмж	34. Оролцогч улс нь: (a) Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын шинэчилсэн хуулийн дагуу цагдаагийн байгууллага, түүний ажилтнуудын үйл ажиллагаанд хяналт тавих, одоогийн эрх мэдэл, түүний дотор үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм болох чадавхийг бэхжүүлэхийн зэрэгцээ Конвенцын Нэмэлт Протокол болон Эрүү шүүлтийн болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхээс сэргийлэх дэд хорооны урьдчилан сэргийлэх механизмын удирдамжийг бүрэн дагаж мөрдөх ёстой, (b) Санхүүгийн болон хүний нөөцийг хангалттай хүрэлцэхүйц байлгах, өөрийн бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх бие даасан, үр дүнтэй байх зохистой бүтцийг бий болгохын тулд арга хэмжээ авах үүнд, хүний эрхийг хамгаалах, дэмжих үндэсний байгууллагуудын статустай холбоотой ойлгомжтой, ил тод, оролцооны сонголттой томилгоог албажуулах (Парисын зарчмууд).

Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
583. Зөвлөмж	Дүрвэгсдийг албадан гаргахгүй байх 35.Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 46, 47 дугаар бүлэгт гадаад улсын нутаг дэвсгэрт гэмт хэрэг үйлдсэн буюу шийтгэгдсэн гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүнийг шилжүүлэн өгөхөөс татгалзах үндэслэлүүдийг тусгасан боловч эрүүдэн шүүх аюул тулгарна гэж үзэх хангалттай үндэслэл байх тохиолдлыг Оролцогч улсаас байгуулсан гэмт этгээд шилжүүлэн өгөх тухай хоёр талын болон олон талт гэрээ хэлэлцээрүүдэд тусгаагүй байх ба тэдгээр гэрээнүүд нь албадан буцаахгүй байх зарчмыг хүндэтгэхгүй байгаад Хороо санаа зовниж байна. (2,3 болон 16-р зүйлүүд).
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Харьяалалгүй хүмүүс - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
584. Зөвлөмж	36. Оролцогч улс нь: (a) Конвенцын 3 дугаар зүйлд заасан үүргээ биелүүлэхийн тулд Оролцогч улс хууль тогтоомж, шүүх, захиргааны бүхий л арга хэмжээ авах шаардлагатай байна; (b) Гадаадын иргэнийг албадан гаргах тухай хууль тогтоомж нь албадан гаргах шийдвэрийг шүүхэд давж заалдсан бол ажиллагааг түр хойшлуулдаг байх; (c) Эрүү шүүлтэд өртөх эрсдэлтэй гэдэгт итгэх хангалттай үндэслэл байгаа улс орнуудад ямар ч хүнийг албадан гаргаж, буцааж өгөх буюу шилжүүлэн өгөхийг хориглох; (d) Оролцогч улсаас байгуулсан хоёр талын болон олон талт гэмт этгээд шилжүүлэн өгөх тухай гэрээгээр албадан буцаахгүй байх зарчмыг хүндэтгэх; (e) Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай конвенц болон протоколд нэгдэн орох талаар авч үзэх.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Харьяалалгүй хүмүүс - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд

585. Зөвлөмж	Сургалт 37. Цагдаагийн байгууллагад хийдэг сургалтын талаар тэмдэглэхийн хажуугаар бусад төрийн албан хаагчдад Конвенцын заалтуудын дагуу хангалттай сургалт явуулдаггүй, тухайлбал эрүүдэн шүүхийг бүрэн хориглох, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл болон хүний наймаа зэрэг багтана. Мөн цагдан хорих асуудал хариуцдаг эрүүл мэндийн бүх ажилтнуудыг “Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэсэн үйлдлийг мөрдөн шалгаж, баримтжуулах гарын авлага”-аар (Истанбулын протокол) мэргэшүүлэх сургалтад хамруулах хэрэгтэй байна. (10-р зүйл).
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
586. Зөвлөмж	38. Оролцогч улс нь: (а) Конвенц буюу эрүүдэн шүүхийг хориглосон заалт, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл болон хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэх талаар шүүгч, прокурор, өмгөөлөгч болон хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудад зориулсан сургалтыг зохион байгуулах шаардлагатай; (b) Истанбулын Протокол нь бүх эмнэлгийн мэргэжлийн хүмүүс болон бусад албан тушаалтнуудад зориулсан сургалтын нэг чухал хэсэг болсон гэдгийг баталгаажуулах; (c) Эрүү шүүлтийн хэргийн тоог цөөрүүлэх тухай Конвенцын заалтуудын талаар хууль сахиулах болон бусад албан тушаалтанд явуулж буй сургалт, боловсролын хөтөлбөрийн үр нөлөө хийгээд үр дүнг үнэлэх тодорхой аргачлал боловсруулж хэрэгжүүлэх.
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд

	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
587. Зөвлөмж	Хохирол барагдуулах буюу нөхөн төлбөр, нөхөн сэргээх 39. Сэтгэл санааны хохиролд нөхөн төлбөр олгох талаар хуульд нэмэлт оруулж Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд бие махбодийн болон ёс суртахууны хохирлын аль алинд нөхөн олговор олгох болсныг тэмдэглэхийн сацуу эрүү шүүлт, зүй бусаар харьцсаны улмаас хохирсон хохирогчид нөхөн сэргээх, нөхөн олговор олгох талаар тусдаа бие даасан хууль байхгүйд Хороо санаа зовниж байна. (2 ба 14-р зүйл).
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
588. Зөвлөмж	40. Оролцогч улс эрүү шүүлт болон зүй бус харьцсаны улмаас хохирсон хохирогчид шударга, зохистой нөхөн олговор, нөхөн сэргээх эрхтэй болох хууль тогтоомжийг батлан гаргаж, санхүүжилтийг бий болгох. Түүнчлэн нөхөн төлбөр, нөхөн олговрын талаарх хүсэлтийн тоо, шүүхээр олгогдсон тоо, захиалсан дүн бүрийн талаарх мэдээллийг өгөх ёстой. Үүнээс гадна Оролцогч улс дээрх төрлийн хохирогчдод гэмтлийн эмчилгээ нөхөн сэргээх бусад хэлбэр зэргийг нөхөн барагдуулах хөтөлбөрийн талаар мэдээлэл өгөх ёстой.
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг

	бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
589. Зөвлөмж	Дагаж мөрдөх 41. Хороо нь Оролцогч улсаас суурь эрх зүйн үндсэн хамгаалалт, ял шийтгэлийг оногдуулж буй талаар зөвлөмжийн хэрэгжилтийн явцын талаар 2017 оны 8-р сарын 12-ны өдөр мэдээлэл ирүүлэхийг хүсэж байна. (12(a)-(d), 16(a). Мөн Оролцогч улсыг ирэх тайлангийн хугацаанд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй төлөвлөгөөнийхөө талаар Хороонд дүгнэлтээ ирүүлэхийг хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
590. Зөвлөмж	Бусад асуудлууд 42. Хороо зөвлөмжөө дахин давтан (CAT/C/MNG/CO/ 1, 29 дүгээр зүйлийг харна уу), Оролцогч улс нь Хүний эрхийн төлөв байдлын дагуу Конвенцын 21, 22 дугаар зүйлд заасан хүлээн зөвшөөрсөн олон талт үе шаттай хэлэлцэн тохиролцсон тунхаглал гаргах;
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
591. Зөвлөмж	43. Хороо нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын хүний эрхийн үндсэн гэрээ хэлэлцээрт нэгдэн орохыг Оролцогч улсад уриалж байна. Тухайлбал, Цагаач ажилчид, тэдний гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын конвенц болон Бүх хүнийг хүчээр алга болгохоос хамгаалах тухай олон улсын конвенц зэрэг.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
592. Зөвлөмж	44. Оролцогч улсыг гурав дахь үечилсэн илтгэлээ 2020 оны 8 дугаар сарын 12-ны өдрөөс өмнө ирүүлэхийг урьж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО

1 баримт бичиг, 121 зөвлөмж	
CAT/OP/MNG/1	Монгол Улсад 2018 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 121
Subcommittee on Prevention of Torture	
593. Зөвлөмж	6. Оролцогч улс нь тус тайланг Засгийн газрын холбогдох эрх бүхий байгууллагууд, албан газруудад түгээхийг санал болгож байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
594. Зөвлөмж	8. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын Нэмэлт протоколын 16(2)-ын дагуу тус Тайланг хэвлэн нийтлэхийг Оролцогч улсын эрх бүхий байгууллагуудад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
595. Зөвлөмж	9. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын Нэмэлт протоколын 26 дугаар зүйлийн дагуу бий болгосон Тусгай Санд Оролцогч улс анхаарлаа хандуулахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО хүсэж байна. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны айлчлалтай холбоотойгоор хийгдсэн тус тайланд орсон зөвлөмжүүд хэвлэн нийтлэх шалгуурыг хангасан бол тайланг ийнхүү нээлттэй болгосны дүнд тухайн Сангаас тодорхой ашиг тус хүртэх талаар өргөдөл гаргах үндэслэл болох юм.
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
596. Зөвлөмж	11. Монгол улс 2015 оны 02 сарын 12-ны өдөр Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын Нэмэлт Протоколыг соёрхон баталснаас хойш нэг жилийн дотор үндэсний урьдчилан

	сэргийлэх механизм (УСМ)-ыг бий болгох үүрэг хүлээсэн. Соёрхон баталснаас хойш хоёр жилийн хугацаа өнгөрөхөд Оролцогч улс уг ажлыг хийх шатандаа явсаар байна.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
597. Зөвлөмж	12. Урьдчилан сэргийлэх механизмыг ямар бүтэцтэй, ямар загвараар байгуулах талаар Засгийн газар дотоодын зөвлөгөөн, хяналтуудыг явуулж байгаа гэдгийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос хүлээн зөвшөөрч байна. Өнөөдрийн байдлаар Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь урьдчилан сэргийлэх механизм байж болно гэж үзэж байгааг ойлгож байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
598. Зөвлөмж	13. Эрх хэмжээ. Монголын Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 3(1) зүйлд заасны дагуу Монгол Улсын Үндсэн хууль, олон улсын гэрээнд заасан хүний эрх, эрх чөлөөний тухай заалтын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, хүний эрхийг сахин хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих, тус хуулийн 13 дугаар зүйлийн дагуу Монгол Улс дахь хүний эрхтэй холбоотой аливаа асуудлаар санал гаргах, олон улсын хүний эрхийн гэрээний биелэлт, энэ тухай Засгийн газрын илтгэлийг боловсруулахад санал өгөх үүрэгтэйн зэрэгцээ судалгаа хийх Үндэсний бүс нутгийн олон улсын хүний эрхийн байгууллагуудтай хамтран ажиллах, хүний эрхийн тухай мэдлэгийг дээшлүүлэх, хүний эрхийн боловсролыг дэмжих, олон улсын хүний эрхийн гэрээ хэлэлцээрүүдийг хүлээн зөвшөөрөхийг дэмжих үүрэг хүлээдэг.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын

	чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
599. Зөвлөмж	14. Газар дээр нь очиж танилцах эрх. 2000 онд анх байгуулагдсанаас хойш Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь цагдан хорих байруудад мэдэгдэх, эсхүл үл мэдэгдэх байдлаар шууд газар дээр нь очиж танилцах, судалгаа хийх, асуулга явуулах зэргээр хүний эрхэд мониторинг хийсээр ирсэн. Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь насанд хүрээгүй хүмүүсийг засан хүмүүжүүлэх төвүүд, нээлттэй болон хаалттай хэлбэрийн хорих ангиуд, цагдан хорих төв, хорих ангийн харьяанд байрлах эрүүл мэндийн төвүүдэд мониторинг хийдэг. Бусад эрүүл мэндийн төвүүдэд хяналт шалтгалт хийх эрхийг мөн Хүний эрхийн Үндэсний Комисс эдэлдэг. 2007 оноос хойш Сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний төв дэх сэтгэцийн өвчтэй хүмүүсийн эрхэд мониторинг хийж байна. Түүнчлэн тайлангуудад дурьдсанаар гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчдыг хамгаалах байр, мансуурах донтой этгээдийг албадан эмчлэх төв, сэтгэцийн клиник төв зэрэг байгууллагуудад газар дээр нь очиж танилцах эрх эдэлдэг. Тусгай асаргаа шаарддаг, хэвийн бус сэтгэцтэй хүмүүс, эрх чөлөөг нь хязгаарлан хүнийг байрлуулж буй байгууллагуудад Хүний эрхийн Үндэсний Комисс байнгын мониторинг хийж, бие даасан байдлаар ажиллах чадвар нь бэхжсэн байгаад НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА-н Эрүүдэн шүүхийн эсрэг хорооноос өгсөн зөвлөмжүүд хэрэгжиж байна гэж үзэж байна. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны айлчлалын үеэр цагдан хорих төвүүдэд Хүний эрхийн Үндэсний Комисс байнга, системтэйгээр газар дээр нь очиж танилцахгүй байгаагаас хоригдлуудтай нэг бүрчлэн ярилцлага хийхгүй байгаа талаар мэдээлэл ирж байсан.
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Эрүүл байх эрх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм,

	вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
600. Зөвлөмж	15. Комиссын гишүүдийг сонгох. Хүний эрхийн Үндэсний Комисс нь нийт гурван гишүүнтэй. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д “Комиссын гишүүнд нэр дэвшигчийн нэрийг Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хороо, Улсын дээд шүүхийн саналыг үндэслэн Улсын Их Хурлын дарга Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлнэ” гэж заасан. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын албан тушаалд сонгох процесс ажиллагааг булхайгүй, ил тод, оролцоог хангасан байдлаар явуулахыг Монгол улсад Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын хорооны зүгээс 2016 онд зөвлөж байсан.
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
601. Зөвлөмж	16. Санхүүжилт. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1-д “Комиссын гишүүний үйл ажиллагааны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлж, үйл ажиллагаагаа явуулах эдийн засгийн баталгааг төр хангана” гэж заасан. Гэвч Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын санхүүжилт болон ажлын албанд ажиллагсдын орон тоо сүүлийн жилүүдэд буурсан байна. Энэ асуудлаар Эрүүдэн шүүхийн эсрэг хорооноос уг асуудлын талаар анхаарал хандуулах ёстойг илэрхийлж байсан.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
602. Зөвлөмж	17. Хууль тогтоомж болон бодлогын асуудлаар санал хэлэх, мэдээлэх. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Комисс нь Монгол улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаар жил бүрийн эхний улиралд багтаан Улсын Их Хуралд илтгэнэ”

	мөн уг илтгэлийг Төрийн мэдээлэл сэтгүүлд хэвлүүлнэ гэж заасан байдаг. Хүний эрхийн үндэсний комиссын тухай хуулиар хүний эрхийн асуудлаар, түүнчлэн холбогдох олон улсын гэрээний зарчмуудтай захиргааны аливаа шийдвэр нийцэж буй эсэх талаар санал гаргах, зөвлөмж өгөх зэрэг эрхийг Хүний эрхийн Үндэсний Комисст олгосон байна. Эрүү шүүлтээс ангид байх эрхтэй холбоотой зөвлөмжүүдийг жил тутам парламентад зориулж гаргадаг тайланд Хүний эрхийн Үндэсний Комисс дурьдаж байсныг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос онцлон тэмдэглэж байна. Эрүүдэн шүүхийн эсрэг конвенцын 1 болон 4 дүгээр зүйлд нийцүүлэн дотоодын хууль тогтоомжид өөрчлөлт оруулж эрүү шүүлт тулгах гэмт хэргийг тодорхойлох нь зүйтэй, эрүү шүүлтийн улмаас хохирсон хүмүүст учирсан материаллаг бус хохирлыг мөнгөн хэлбэрээр үнэлж тооцох, эрүү шүүлтийн улмаас хохирсон хүмүүсийг хамгаалах хуулийн заалтуудыг нэмж оруулах шаардлагатай хэмээн 2014 онд Хүний эрхийн Үндэсний Комисс санал болгож байсан. Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах замаар цагдан хорих төвд хоригдож байгаа хүмүүсийг хорих хугацаатай холбоотой зохицуулалт хийхийг хамгийн сүүлийн тайландаа зөвлөсөн байна. Дотоодын хамгаалалтын механизмыг бий болгохтой холбоотой эрх зүйн зохицуулалтын төсөл бэлтгэх ажлын хэсгийг байгуулан ажиллах шаардлагатай талаар мөн Хүний эрхийн Үндэсний Комисс санал болгожээ.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хэрэгжүүлэх ерөнхий хүрээ - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
603. Зөвлөмж	18. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссыг үүсгэн байгуулсан хуульд үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг бий болгох зохицуулалт бүхий нэмэлт, өөрчлөлтийн тухай хуулийн төсөл боловсруулж, парламентаар ойрын хугацаанд батлуулахыг Оролцогч улсад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос анхааруулж байна. Эрх зүйн ямар зохицуулалт хамгийн зохимжтой байхыг Оролцогч улс тодорхойлон шийдвэрлэх бөгөөд үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг үүсгэн байгуулахдаа Нэмэлт протокол, үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмын талаарх Дэд хорооны Удирдамжтай бүрэн нийцсэн байхыг анхаарах нь зүйтэй. Иргэний нийгмийн байгууллага, бусад оролцогчдыг хамруулан ил тод ажиллагааны дүнд олон нийтээр хэлэлцүүлэн үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг байгуулах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал

	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
604. Зөвлөмж	19. Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм байгуулагдсан тохиолдолд бодитоор оршин байгаа эсхүл илэрхий ашиг сонирхолын зөрчлөөс татгалзан чиг үүргээ хэрэгжүүлэх ёстой. Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмын бүх гишүүд нь ярилцлага хийх, газар дээр нь очиж танилцах процесс, эрүү шүүлт тулгасан, зүй бус харьцсаныг нотлох аливаа шинж тэмдгийг тодорхойлох, эрсдлийг тогтоох ур чадварыг эзэмшүүлэх, ажлын арга зүйг боловсруулах, тухайн институцид тулгарч байгаа бэрхшээл, хүний эрх, эрх чөлөөг хязгаарласан нь нийгмийн эмзэг хэсэгт хэрхэн нөлөөлж байгаа байдлыг цогцоор тодорхойлох, уулзалт хийхтэй холбоотой арга зүйг эзэмшүүлэх сургалтад хамрагдсан байх шаардлагатай.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
605. Зөвлөмж	20. Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм байгуулагдсан тохиолдолд төрийн эрх бүхий байгууллагуудтай яриа хэлэлцээ хийх процессыг үргэлжлүүлэх, эрх чөлөөг нь хязгаарласан хүний нөхцөл байдлыг сайжруулах, зүй бус харьцааг өөрчлөх, эрүү шүүлт тулгаж буй байдал, хууль бусаар шийтгэл оногдуулж байгаагаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор уг яриа хэлэлцээрийн үр дүнд хүргэх, тус механизмд хамаарал бүхий зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэх ёстой. Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмаас жил тутам Тайлан гаргаж, түүнийг хэвлэн, олон нийтэд түгээх ёстой.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)

	- Цагдан хорих нөхцөл - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
606. Зөвлөмж	21. Аль болох ойрын хугацаанд үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг бий болгох хууль тогтоомжийг батлах замаар уг тогтолцоог бүрдүүлж Нэмэлт Протоколын дагуу хүлээсэн үүргээ Монгол Улсын Засгийн газар биелүүлэхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна. Уг тогтолцоог бүрдүүлэхдээ Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын Нэмэлт Протоколын шаардлагууд, ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос гаргасан урьдчилан сэргийлэх механизмыг бүрдүүлэхэд баримтлах Удирдамжид тусгагдсан шаардлагууд, Парисын Зарчмуудыг харгалзах, бие даасан үйл ажиллагаа явуулж, чиг үүргээ гүйцэтгэж чадахуйц эрхийг урьдчилан сэргийлэх механизмд олгон, урьдчилан сэргийлэх механизмыг зохицуулсан хуулийг аль болох богино хугацаанд боловсруулж батлах шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
607. Зөвлөмж	22. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос бие даасан, үр дүнтэй үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг бий болгохдоо ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос гаргасан Удирдамжид агуулагдах дараах элементүүдийг эрх бүхий байгууллагууд анхаарахыг зөвлөж байна. Үүнд: (а) Нэмэлт Протокол болон Парисын Зарчмуудад тусгагдсан холбогдох зүйл, заалтын дагуу үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг бий болгох; (b) Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмд олгох эрх хэмжээ, бүрэн эрхийг хуульд тусгах, эсхүл үндсэн хуулийн үг хэллэгээр тодорхой илэрхийлэх, үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмын үйл ажиллагаа явуулах бие даасан, хараат бус байдлыг хуулиар баталгаажуулах, практикт бэхжүүлэх; (с) Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмын гишүүд нь бие даасан, хараат бус байхын зэрэгцээ мэргэжлийн мэдлэг тэр дундаа эрүүл мэндийн, сэтгэл зүйн болон өөрийн үүргийг үр дүнтэй гүйцэтгэх

	шаардлагатай бусад мэргэшсэн мэдлэг, чадварыг эзэмшсэн байх шаардлагатай; (d) Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм нь Нэмэлт Протоколын дагуу гүйцэтгэх өөрийн чиг үүргийг гүйцэтгэж чадна гэдгийг нягтлах хангалттай албан хаагчидтай байх ёстой, мөн өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд цагдан хорих төвүүдийн тоотой харьцуулж үйл ажиллагаа явуулах чадвартай байх шаардлагатай; (e) Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм үйл ажиллагаагаа үр дүнтэй явуулахад шаардагдах нөөцөөр хангагдахыг зөвшөөрөх ёстой. Нэмэлт Протоколын дагуу чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд зориулж санхүүгийн болон үйл ажиллагааны хараат бус, бие даасан байдлаар бүрэн хангагдах шаардлагатай. Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмын тухайн жилийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулахад, бусад байгууллагуудтай хамтран ажиллах төлөвлөгөөг гаргахад нөөцийг жилийн төсөвт тусгайлан нэг нэгж болгон оруулж, урьдчилан тооцоолох замаар баталгаажуулна. (f) Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизм нь Монгол улсад хангалттай үйл ажиллагаа явуулж чадахгүй байгаа боловч одоогийн системийг өөрчлөн орлохоос илүүтэй багийн системийг дэмжин, бие биенээ нөхөн хамтран ажиллах, бусад нэмэлт системийг ажиллуулах бололцоог хаахгүй байх; (g) Оролцогч улс үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмаас тодорхойлсон хугацаанд уулзалтуудыг зохион байгуулах боломжоор тус механизмыг хангах шаардлагатай. Үүнд эрх чөлөөгөө хязгаарлуулсан хүмүүстэй хувийн ярилцлага хийх, мөн Нэмэлт протоколд заасны дагуу эрх чөлөөг хязгаарлаж буй газруудад хэдийд ч урьдчилан мэдэгдэлгүй очих эрх орно. (h) Бусад байгууллагууд болон олон нийтийн зүгээс үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг эрүү шүүлтийн эсрэг голлох үүрэг гүйцэтгэдэг байгууллага мөн гэсэн ойлголттой байх ёстой. Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахаас урьдчилан сэргийлэх, түүнтэй тэмцэхэд урьдчилан сэргийлэх механизмд олгож байгаа бүрэн эрхийн талаар олон нийтийн мэдлэгийг нэмэгдүүлэх, энэ талаар сурталчлах нь ач холбогдолтой гэдгийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос онцлон сануулж байгаа бөгөөд үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг Оролцогч улсын системд байгаа эрүү шүүлтээс хамгаалах гол бүрэлдэхүүн хэсэг гэдгийг хүлээн зөвшөөрүүлэх шаардлагатай.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
608. Зөвлөмж	А. Асуудлын хүрээ 23. Оролцогч улс нь Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хууль, Эрүүгийн хуульдаа томоохон өөрчлөлт хийж, өргөн хүрээтэй

	шинэчлэлт эрүүгийн тогтолцоондоо хийснийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос онцлон тэмдэглэж байна. Мөн цагдан хорих төвүүдийг засварлаж байгааг сүүлийн үед хийгдэж байгаа шинэчлэлийн нэг хэсэг гэж үзэн ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО сайшааж байна. Шинээр хийсэн өөрчлөлтүүд үр дүнд хүрч байгаа хэдий ч тулгамдсан бэрхшээлтэй асуудлууд байсаар байна. Тухайлбал, цагдан хорих төвүүдэд үзүүлж буй эрүүл мэндийн үйлчилгээ, шударга ёсны тогтолцоог бий болгох, цагдаагийн үйл ажиллагааг удирдлагаар хангах бүх үүрэг хариуцлага Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд оногдсон байна гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО үзэж байна. Энэ нь сонирхлын ноцтой зөрчилд хүргэж болох бөгөөд урьдчилан сэргийлэх ойлголтын үүднээс авч үзвэл оновчгүй, эрх мэдлийн хуваарилалтын эсрэг чиглэсэн, цагдан хорих систем болон эрүүгийн шударга ёсны тогтолцоог үр дүнтэй удирдахад хохирол учруулж болзошгүй юм.
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
609. Зөвлөмж	24. Цагдаагийн үйл ажиллагааг удирдлагаар хангах болон шударга ёсны тогтолцоог бий болгох үүргийг тусдаа өөр яамдад хариуцуулах ёстой. Түүнчлэн цагдан хорих, саатуулах газарт үзүүлж байгаа эрүүл мэндийг хамгаалах, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх үүргийг Эрүүл мэндийн яаманд шилжүүлэхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Төрөл	Зөвлөмжүүд
610. Зөвлөмж	Б. Зүй бус харьцах, эрүүдэн шүүх явдал 25. Төрийн албан хаагчийн эрүү шүүлт тулгасан, зүй бусаар харьцсан үйлдлийн талаарх хэргийг шүүхэд нэн даруй шилжүүлэх, гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд хэргийн нийгмийн аюулын шинж чанар, хэр хэмжээг харгалзан шийтгэл оногдуулах, хохирогчдод үр дүнтэй арга хэрэглэх, тухайлбал нөхөн сэргээх болон эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО онцолж байна. Түүнчлэн эрүүдэн шүүх, зүй бус харьцах асуудлыг мөрдөн шалгах, баримтжуулан тогтоохтой холбоотой ажил, үүрэг хүлээдэг шүүгч, прокурор, эрүүл мэндийн ажилтнууд болон энэ салбарт хамаарах бусад албан хаагчдыг Истанбулын протокол, эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцах үйлдлийг зогсоох, тэдгээр

	үйлдлүүдийг ялгах, ангилах, тусгайлсан эрүүл мэндийн үзлэг хийх зэрэг олон улсын стандартын тухай зохих сургалтад хамруулах боломжоор Оролцогч улс хангах ёстой.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
611. Зөвлөмж	26. 2014 онд Улсын ерөнхий прокурорын газрын дэргэдэх тусгай мөрдөн байцаах албыг татан буулгаж, чиг үүргийг Авилгатай тэмцэх газарт шилжүүлсэнд ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО санаа зовниж байна. Тухайн төрийн албан хаагчийн эрүү шүүлт тулгасан, зүй бусаар харьцсан гэх үйлдлийг өөр нэг төрийн албан хаагчаар мөрдүүлж байгаа одоогийн энэ бүтэц нь ижил түвшинд мөрдөн шалгах бие даасан байдал алдагдахад хүргэж, цаашлаад үр дүнтэй хяналтыг бий болгохгүй байх хэмээн ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зовниж байна.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Сайн засаглал ба авлига - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах

Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
612. Зөвлөмж	27. Энэ өөрчлөлт нь үр дүнтэй мөрдөн шалгалт явуулах нөхцөл боломжийг бий болгох магадлалыг багасгасан гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО үзэж байгаа учраас эрүүгийн хэрэг үүсгүүлэхээр гаргах саналын тоог багасгаж, энэ төрлийн хэргийн талаар гомдол мэдүүлэх боломжийг бууруулахад хүргэнэ. Эдгээрийг хамтад нь нэгтгэж авч үзвэл эрүү шүүлт тулгасан этгээд ял завших эрсдлийг нэмэгдүүлнэ.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
613. Зөвлөмж	28. Ийнхүү зовниж буй асуудлыг статистик мэдээнүүд улам баталгаажуулж байна. 2014 оноос хойших хугацаанд мөрдөн шалгалт явуулахаар үүсгэсэн хэргийн тоо улам буурч байгаа бөгөөд хоригдолтой зүй бусаар харьцсан гагцхүү нэг төрийн албан хаагчийг буруутган хорьжээ. Уг асуудлаар Эрүүдэн шүүхийн эсрэг хороог анхаарал хандуулахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос хүсэж, саналаа илэрхийлсэн болно.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
614. Зөвлөмж	29. Төрийн алба хаагчид, түүний дотор цагдаагийн албан хаагчдын үйлдсэн эрүү шүүлт тулгах, зүй бус харьцсан зэрэг үйлдлийг мөрдөн шалгах чиг үүрэгтэй, хараат бус бие даасан нэгжийг Улсын ерөнхий прокурорын газрын дотоод бүтцэд дахин бий болгохыг Оролцогч улсад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна. Бүх мөрдөн шалгалтыг хараат бусаар, алагчилалгүй, үр дүнтэй, мөрдөгч болон гэмт хэрэгтнүүдийн хооронд ямар нэг холбоо

	үүсэхээс сэргийлсэн байдлаар явуулахыг Оролцогч улс нягтлан шалгах ёстой.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
615. Зөвлөмж	С. Гомдол гаргах механизм 30. Хоригдлууд төдийгүй албан хаагчдын мэдээлснээр хоригдолтой зүй бусаар харьцсан тухай гомдлыг эхлээд тухайн хорих байранд ажиллаж буй ажилтанд хаяглан гаргах, шийдвэрлүүлж байгаа нь гомдол шийдвэрлэх бусад боломжит гадны механизмуудад хандахаас өмнө хийгдэж байгаа нь асуудал үүсгэж байна. Бодит байдал дээр ихэнх гомдлыг цензурдэх буюу хянаж байгаа бөгөөд хяналт тавьж гомдол хүлээн авах хөндлөнгийн үр дүнтэй арга хэрэгсэл байхгүй байна гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО үзэж байна. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарал хандуулахыг хүсэж, саналаа илэрхийлсэн уг асуудлыг Эрүүдэн шүүхийн эсрэг хороонд гаргасан талаар дээр дурдсан.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Сайн засаглал ба авлига - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
616. Зөвлөмж	31. Зүй бусаар харьцсан талаар гомдол гаргахдаа уг гомдлын агуулгыг нууцлахыг хоригдлуудад зөвшөөрөх үр дүнтэй механизмыг бүрдүүлэхийг Оролцогч улсад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна. Аливаа хэлбэрийн дотоод (мөн гадаад) хяналтгүйгээр, эсхүл цензургүйгээр, бие даасан, хараат бус, мөрдөн шалгах эрх бүхий байгууллагад гомдлоо шууд гаргах, хамгаалалтын болон эрхийг хамгаалах механизмыг зохих ёсоор бий болгон ажиллуулах хэрэгтэй.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
617. Зөвлөмж	32. Энэ төрлийн гомдол гаргаж байгаа хүмүүст аливаа хэлбэрээр хариуцлага тооцох, тэр дундаа бие махбодийн, сахилгын шийтгэл ногдуулах эсхүл захиргааны арга хэмжээ авахгүй байх ёстой талаар Оролцогч улс нягтлах ёстой гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
618. Зөвлөмж	А. Цагдаа 33. Мөрдөн шалгалт болон баривчлах ажиллагааны эхний үе шатанд, тодруулбал алслагдсан цагдаагийн хэлтэс эсхүл жижиг хэмжээтэй хэлтсүүдэд эрүү шүүлт тулгах, зүй бусаар харьцах үйлдлүүд ихээр гардаг талаар олон эх сурвалжаас ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО мэдээлэл авсан. Тодорхой цагдан хорих, саатуулах төвд газар дээр нь очиж танилцах үед ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО өөрийн хийсэн ажиглалтаар эдгээр мэдээллийн зарим нь батлагдаж, итгэл үнэмшил төрүүлж байсан.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
619. Зөвлөмж	34. Эдгээр зүй бус харьцаа нь гэм бурууг хүлээлгэх, нотолгооны эд зүйлийг эрж олох зэрэгт чиглэгдсэн зорилготой байсан, зодох, зарим цөөн тохиолдолд цахилгаанд цохиулах гэх мэт хэлбэрээр үйлдэгдэж байна. Эрүү шүүлтийн хэлбэрт тооцогдох сэтгэл санааны дарамт зохисгүй байдлаар учруулах, эсхүл зүй бусаар харьцах асуудал байцаалтын эхний үе шатанд мөн ашиглагдаж байна, тухайлбал зүй бусаар харьцах зорилгоор цагдаагийн өөр хэлтэс рүү шилжүүлэхээр заналхийлэх, гэр бүлийн гишүүдийг заналхийлэх, гэм бурууг хүлээлгэх эсхүл бусад мэдээлэл өгсөн тохиолдолд гэр бүлийн гишүүдтэй уулзуулах нөхцлийг хоригдолд тавих зэрэг үйлдэл гаргаж байна.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
620. Зөвлөмж	35. Очиж танилцсан ихэнх цагдаагийн хэлтсүүдийн хувьд хяналтын камер болон дуу, дуу-дүрсний бичлэг хийх төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байсан ч зүй бус хандлагаар харьцах байдал гарах магадлалтай хамгийн эхний байцаалтыг тухайн хэлтсийн захиргааны өрөөнүүдэд явуулах хандлагатай байгаа байдал илт ажиглагдсан. Эрүүдэн шүүхийн эсрэг хорооны зөвлөмжүүдийг эргэн сануулахын зэрэгцээ байцаалт авахад зориулан зүй ёсоор тоноглогдсон өрөөнд бүх сэжигтнүүдийг байцаахгүй, уг өрөөг ашиглахгүй байгаа нь зүй бусаар харьцах хандлагыг нэмэгдүүлэх эрсдэлийг бий болгож байна.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
621. Зөвлөмж	В. Цагдан хорих байр 36. Цагдан хорих байранд зүй бусаар харьцаж байгаа талаар зарим мэдээллийг, тухайлбал цагдан хорих байрны тусгаарлагдсан бөглүү хэсгүүдэд бороохойгоор зодох, бүсээр ташуурдах зэргээр хэрцгий байдалтай харьцаж байгаа тухай мэдээллийг (жишээ нь: Цагдан хорих 461 дүгээр анги болон Төв аймгийн цагдан хорих) ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО хүлээж авсан.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
622. Зөвлөмж	С. Хорих ангиуд 37. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны төлөөлөгчид очиж танилцсан хорих ангиудад сэтгэл санааны хувьд болон бие махбодийн шийтгэл үзүүлж, зүй бусаар харьцсан аливаа үйлдлийн талаар мэдээлэл хүлээн аваагүй.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
623. Зөвлөмж	38. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос дараах зөвлөмжийг хүргүүлж байна. Үүнд: а) Цагдаа, мөрдөгчид, шоронгийн ажилтнуудад зориулсан сургалтад зүй бусаар харьцахгүй байх, эрүү шүүлтийг бүрэн хориглох асуудлыг оруулж өгөхийг онцгой анхаарах; б) Цагдаа, мөрдөгчид, шоронгийн ажилтнуудад эрүү шүүлт үйлдсэн аливаа үйлдэлд, тэр дундаа заналхийлэх хэлбэрээр бие махбодид эрүү шүүлт тулгах, эрүү шүүлт тулгах аливаа үйлдэлд оролцох, хамтрах зэрэгт хариуцлага тооцдог гэдгийг ойлгуулах, мэдлэгжүүлэх, ноцтой үр дагавар бүхий шинж чанартай тухайн үйлдэл хийсэн цагдаа, мөрдөгч, шоронгийн ажилтнууд ял шийтгэл хүлээлгэх; с) Гэм бурууг өөрөөр нь хүлээлгэхэд суурилсан арга барил болон ял шийтгэх ажиллагааг нотлох баримтад суурилсан арга барилаар өөрчлөх; д) Байцаалтад зориулан албан ёсоор бэлтгэсэн, зохих ёсоор тоноглогсон өрөөнүүдэд бүх байцаалтыг авах; D. Бусдаас тусгаарлах болон сахилгын өрөөний асуудал
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
624. Зөвлөмж	39. Цагдан хорих төвүүд болон хорих ангиудад сахилга бат сахиулахдаа зөрчил гаргаж байгаа асуудалд анхаарал хандуулж байна. Зарим байруудад тухайлбал цагдан хорих 461 дүгээр ангид сахилгын арга хэмжээ оногдуулах тухай шийдвэрийг гаргах хүртэл гурав хүртэл хоногоор ганцаарчлан хорьж байна. Сахилгын өрөөний нэг адил ганцаарчлан хорих өрөө нь de facto (тухайн үеийн нөхцөл) байдлаар авч үзвэл сахилгын арга хэмжээ оногдуулахаар тогтоосон хамгийн дээд хугацаанаас хэтрүүлсэн хугацаагаар хоригдлуудыг бусдаас тусгаарлан байрлуулахад хүргэж байна. Нэмж хэлэхэд сахилгын өрөөнд байгаа тохиолдолд өдөрт зөвхөн нэг удаа хоол өгч, шөнийн цагаар хөнжил, гудасаар хангаж байгаа нь бүхэл өдрийн туршид хоригдол шалан дээр суух, эсхүл суух суудалгүй байхад хүргэж байна. Сахилгын арга хэмжээ оногдуулсанд гомдол гаргах үр дүнтэй арга хэрэгсэл байхгүй байдал ажиглагдсан болно.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
625. Зөвлөмж	40. Сахилгын өрөөнүүдийн бүртгэлийг үзэхэд зарим хорих ангид сахилгын өрөөнд ганцаарчлан хорихоор шийтгэх нь одоогийн зохицуулалтын дагуу хамгийн их хугацаа байхаар тогтоосон 15 өдрийн хугацааг оруулан тооцох замаар 45 хүртэл хоног үргэлжилж байна гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос үзэж байна.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
626. Зөвлөмж	41. Сахилгын арга хэмжээ оногдуулсанд гомдол гаргахыг хоригдлуудад зөвшөөрөх арга хэмжээ авахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна. Зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд ганцаарчлан хорих арга хэмжээ авагдах ёстой бөгөөд ганцаарчлан хорих, эсхүл сахилгын өрөөнд тусгаарлан байрлуулах хугацааг сахилгын арга хэмжээ оногдуулан байрлуулсан өдрөөс эхлэн тоолох нь зүйтэй. Ганцаарчлан хорих өрөө, сахилгын өрөөг зохих ёсоор тавилгажуулах, тодруулбал өдрийн турш хэвтэх боломжтой байх ортой байх нь зүйтэй. Ганцаарчлан хорих өрөө, сахилгын өрөөнд хоригдож байгаа хоригдлууд бусад хоригдлуудад өгч байгаатай адил хүнсээр хангагдах, зохих агааржуулалт бүхий байгууламжид өдөрт хамгийн багадаа 1 цагийн хугацаатай байрлах боломжийг олгох нь зүйтэй.
Сэдэв	- Хоол хүнстэй байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд

627. Зөвлөмж	42. Ганцаарчлан хорих шийтгэл оногдуулах хамгийн их хугацаа нь үргэлжилсэн 15 хоногоос хэтрэхгүй байгаа гэдгийг Оролцогч улс нягтлах ёстой бөгөөд шийтгэлийн хугацааг үргэлжилсэн байдлаар дараалуулан, эсхүл хойшлуулшгүй гэсэн шалтгаанаар оногдуулахгүй байх ёстойг анхаарах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
628. Зөвлөмж	А. Цагдан хорих эхний үе шатанд аюулгүй байдлыг хангах 43. Цагдан хоригдож эхэлсэн өдрөөс хоригдсон хугацааг тооцож байгаа байдал бүх хоригдлуудын хувьд ижил биш байгаа бөгөөд суурь аюулгүй байдлыг хангахгүй байгаа талаар Эрүүдэн шүүхийн эсрэг хорооноос анхааруулж байсныг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс дахин сануулж байна. Цагдаагийн хэлтэст хүргэгдэн ирсэн хүнд, тэр тусмаа алслагдсан нутаг дэвсгэрт буюу сумын хэмжээнд саатуулагдсан хүнд түүний эдлэх эрхийн талаар сануулдаггүй, ямар учир шалтгааны улмаас тэнд хүргэгдэн ирсэн талаар бараг мэдээлэлгүй байна.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
629. Зөвлөмж	44. Баривчлагдсан этгээд хуульчтай холбогдох эрхтэй талаар онолын хувьд ярьдаг ч бодит байдал дээр энэ асуудал огт хэрэгжихгүй байна. Үүний дүнд хуульчийг байлцуулахыг шаардсан тохиолдолд хүртэл түүнийг байлцуулахгүйгээр байцаалт явуулж байна. Олон тооны этгээд энэ эрхээсээ татгалзаж байгаа нь урьдчилан сэргийлэх өнцгөөс авч үзвэл анхаарах ёстой асуудалд тооцогдоно. Хоригдлыг хууль ёсоор төлөөлж байгаа тохиолдолд ч гэсэн хуульчтайгаа анх удаа шүүхийн хэлэлцүүлгийн үеэр уулздаг талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО мэдээлэл авсан. Онолын хувьд хууль зүйн туслалцаа авах бололцоотой гэх боловч эрх чөлөөгөө хязгаарлуулсан этгээд үр дүнтэй хууль зүйн зөвлөгөөг даруй авах боломжтой эсэхийг нягтлахад тогтолцоо үр дүнгүй байна. Зарим сумдад хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх хуульч байдаггүйг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО ойлгож байгаа болно.

Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
630. Зөвлөмж	45. Олон тохиолдолд гэр бүлийн гишүүд, тэдний садан төрөл, гэр бүлийн гишүүн баривчлагдсан талаар цагдаагаас мэдээлэл авч байгаагүй хэмээн мэдэгдэж байсныг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
631. Зөвлөмж	46. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос дараах зүйлийг зөвлөж байна. Үүнд: а) Баривчлагдсан хүн бүр ямар шалтгааны улмаас баривчлагдсан талаар мэдээлэл авах, өөрийн эрхийн талаар мэдэх боломжтой байх; b) Зарим хуульчтай холбоотой байхаас урьдчилан сэргийлэх хууль ёсны үндэслэл байгаагаас бусад нөхцөлд эрх чөлөөгөө хязгаарлуулсан этгээд нь өөрийн сонгосон хуульчтай уулзах эрхтэй байх, түүнтэй холбогдох боломжтой байх ёстой; c) Эрх чөлөөгөө хязгаарлуулсан бүх этгээд цаг тухайд, үр дүнтэй туслалцаагаар хангагдаж байгаа эсэхийг нягтлахыг хууль зүйн туслалцааны тогтолцоо шалгаж байх ёстой; d) Эрх чөлөөгөө хязгаарлуулсан бүх этгээд өөрийн гэр бүлийн гишүүд, ойрын төрөл садандаа хоригдож байгаа талаар даруй мэдээлэх боломжтой байх ёстой. Уг эрхийг хэрэгжүүлэхдээ цагдан хорих төвийн захиргаа, мөрдөгч, прокурор, цагдан хорих шийдвэр гаргасан эрх бүхий байгууллага эсхүл тодорхой хүчин чармайлт гаргах шаардлага зэргээс үл хамааралтайгаар эрхээ эдэлнэ. В. Цагдан хорих хууль зүйн дэглэмтэй холбоотой асуудлууд
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Иргэний болон улс төрийн эрх - хэрэгжүүлэх ерөнхий арга хэмжээ - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг

	харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
632. Зөвлөмж	Цагдан хорих 47. Мэдүүлэг авах зорилгоор хүнийг цагдаагийн хяналтад 6 цагаас хэтрэхгүй хугацаанд саатуулахаар хуулиар зохицуулсан ч бодит байдал дээр прокурор эсхүл шүүхийн хяналтгүйгээр уг тогтоосон хугацаанаас илүү хугацаагаар саатуулж байгаад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарлаа хандуулж байна. Зарим онцгой тохиолдолд уг хугацааг 48 цаг хүртэл хугацаагаар цагдаа сунгах боломжтой талаар, хойлшлуулшгүй гэсэн тохиолдолд бус ихэнх тохиолдолд мөрдөгчийн ажлын бус цаг болох долоо хоногийн сүүлийн хоногуудыг тооцон цагдаа мэдүүлэг авах хугацааг 48 цаг хүртэл сунгаж байгаа талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО мэдээлэл авсан.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
633. Зөвлөмж	48. Цагдаа анх удаа мэдүүлэг авах зорилгоор хүнийг саатуулахдаа тухайн саатуулсан хүмүүсийн талаар бүртгэл хөтлөхгүй байгаа байдал зарим цагдаагийн хэлтэс, тэр дундаа хөдөө орон нутгийн хэлтсүүдэд гарч байгаад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарал хандуулж байна. Саатуулсан хүнийг түр хугацаагаар саатуулах, цагдан хорихоор байрлуулах, эсхүл аймгийн цагдаагийн газарт шилжүүлэх тохиолдолд мэдүүлэг авсан хэмээн бүртгэж байгаа байдал нь цагдаагийн мөрдөгч мэдүүлэг авсан хүмүүсийнхээ талаар системтэй бүртгэл хөтөлдөггүй бодит байдлыг харуулж байгаа юм.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
634. Зөвлөмж	49. Цагдаагийн байранд мэдүүлэг авахаар 48 цаг хүртэл хугацаанд байлгахдаа цагдаагийн албан ажлын байрны коридор зэрэг зохисгүй газарт байлгаж байгаа талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО мэдээлэл авч, анхаарал хандуулж байна. Түүнчлэн ихэнх тохиолдолд саатуулагдсан хүнд хоол, унд өгөхгүй, ариун цэврийн өрөөнд ороход хатуу хязгаарлалт тогтоож байгаа байдал байсаар байна. Анх удаа мэдүүлэг өгөх хугацааны туршид зарим саатуулагдсан этгээдэд гав зүүлгэдэг гэв.
Сэдэв	- Хоол хүнстэй байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
635. Зөвлөмж	50. Цагдаа болон прокурорын ойр харилцаа нь цагдаагаас прокурорт танилцуулж буй хэргийг үнэлж, дүгнэн шалгахаас илүүтэйгээр байгаа баримт материалд гарын үсэг зураад явуулчих байх гэсэн сэтгэгдлийг төрүүлж байгаа талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО ойлгож байна.
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
636. Зөвлөмж	51. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос дараах зүйлийг зөвлөж байна. Үүнд: а) Хуульд заасан хугацаанаас анхны мэдүүлэг авах хугацааг хэтрүүлэхгүй байх, эрх чөлөөг нь хязгаарласан тэр цаг мөчөөс уг хугацааг тоолж эхлэх шаардлагатай. Уг хугацааг сунгах тохиолдолд бие даасан эрх бүхий байгууллагаас хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл өгсөн байхыг шаардах; b) Анх саатуулсан хугацааг бүртгэлд тодорхой тусгах хэрэгтэй. Цагдаагийн ахлах ажилтнууд уг бүртгэлд хяналт тавих үүрэг хүлээж, цагдаагийн бусад албан хаагчид бүртгэл хөтлөхтэй холбоотой зохих сургалтад хамрагдан, бүртгэлийг цааш хөтлөдөг байх; c) Саатуулсан этгээдийг хорьж байх хугацаанд хоол, хүнсээр ядаж ундны усаар хангахын зэрэгцээ ариун цэврийн өрөө ашиглахыг зөвшөөрөх; d) Саатуулсан этгээдийг хорьж байх хугацаанд зохих байранд байлгах; e) Прокурор, шүүхийн хяналт зөвшөөрөлгүй түр хугацаагаар хорих, цагдан хорьж саатуулж буй байдлыг даруй зогсоох; f) Мэдүүлэг авахаар саатуулах, түр хугацаагаар саатуулах, цагдан хорих хугацааг сунгах хүсэлтийг прокурор хянахдаа цагдаагаас хараат бусаар хянах.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
637. Зөвлөмж	Захиргааны журмаар албадан саатуулах болон эрүүлжүүлэх төвүүд 52. Оролцогч улсад гарч буй гэр бүлийн хүчирхийлэл, согтууруулах ундаа хэтрүүлэн хэрэглэх талаар авч буй алхамуудыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО сайшаан тэмдэглэж байна. Захиргааны журмаар албадан саатуулж байгаа процесс ажиллагаа нь шүүхийн зохих хяналт, эрх зүйн хамгаалалт эдлэхгүйгээр дур зоргоор албадан байршуулах хэлбэрээс үүсэх эрсдэлийг дагуулах боломж бүрдүүлж байна. Захиргааны зөрчил гаргасны дүнд эрүүлжүүлэгдсэн, эсхүл зөрчил гаргасан боловч эрүүлжүүлэгдээгүй этгээдийн хооронд бодит ялгаа байхгүй байгаад анхаарал хандуулж байна. Гэр бүлийн хүчирхийллийг эрүүгийн хэрэг гэж үзэхээс илүүтэй захиргааны зөрчил гэж үзэж байгаад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарал хандуулж байна.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
638. Зөвлөмж	53. Эрүүлжүүлэх төвүүдэд, захиргааны журмаар албадан саатуулагдаж байгаа этгээдүүдэд тэдний эдлэх эрхийн талаар, ямар хугацаагаар саатуулагдсан талаар, эрүүлжүүлэх төвд ирсэн даруй эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах эсэх талаар мэдээлэл өгдөггүй талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО авч үзэж байна.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэх хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
639. Зөвлөмж	54. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос дараах зүйлийг зөвлөж байна. Үүнд: а) Согтууруулах ундааны нөлөөнд байхдаа захиргааны зөрчил гаргасан хэмээн сэжиглэгдэж буй этгээдийг согтууруулах ундаа хэрэглэсэн байдалтай байгаа сэжигтнээс тусад нь байрлуулах, мөн саатуулагдах үед ямар нөхцөл байдалд байсныг нь харгалзан хандах; б) Согтууруулах ундааны нөлөөнд байхдаа саатуулагдан этгээдийг саатуулах байранд ирсэн даруй цусан дахь согтууруулах ундааны концентрацийг (ВАС) хэмжих ёстой бөгөөд ийнхүү хэмжилт хийснээр цусан дахь концентраци нь зохих ёсны, тогтсон заагийг давсан эсэх талаар мэдээлэлтэй болно; с) Эрүүлжүүлэх төвд саатуулагдсан этгээд өөрийн эрхийн талаар, ямар шалтгааны улмаас саатуулагдаж байгаа, ямар хугацаанд саатуулагдах, хуульд заасан (24 цаг хүртэл) дээд хугацаанаас хэтрэхгүй хугацаанд албадлага хэрэглэх талаар мэдээлэл авах ёстой. Ийм төвүүдэд саатуулагдсан этгээдийг гэр бүлийн гишүүд, садан төрлийн хүмүүстээ мэдэгдэхийг зөвшөөрөх ёстой бөгөөд хүргэгдэн ирэх үед эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагдах, шаардлагатай тохиолдолд хуульч болон эмчтэй уулзах боломжтой байх ёстой.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэх хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
640. Зөвлөмж	55. Хуульд заасан дээд хугацаанаас илүү хугацаагаар захиргааны зөрчил гарган сэжиглэгдэж буй хүмүүсийг албадан саатуулж байгаа талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО онцолж байна. Захиргааны журмаар албадлага хэрэглэн хүмүүсийг саатуулахад эрх бүхий шүүх оролцдог хэдий ч ийнхүү оролцож байгаа нь хэлбэр төдий байна. Түүнчлэн захиргааны журмаар саатуулагдсан этгээдүүдийн хэлснээр саатуулах шийдвэрт гомдол гаргах боломж бодит байдалд байдаггүй, гомдол гаргах хугацаа хэт тулсан байдаг бөгөөд гомдол гаргасан тохиолдолд уг гомдлыг авч үзэх үед саатуулсан албадлагын хугацаа дууссан байдаг байна.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх

	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
641. Зөвлөмж	56. Хуульд заасан хугацаанаас хэтрүүлэн захиргааны журмаар албадлага хэрэглэн түр хугацаагаар саатуулж байгааг Оролцогч улс нягтлахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс зөвлөж байна. Захиргааны зөрчил гаргасны төлөө албадан саатуулах тогтоолыг бүрэн хэмжээгээр, зохих ёсоор шүүхийн хяналт дор гаргах ёстой бөгөөд саатуулагдсан этгээдүүд эрх зүйн бүхий л хамгаалалт эдлэх боломжоор хангагдах шаардлагатай. Захиргааны журмаар албадан саатуулах тогтоолд гомдол гаргах үр дүнтэй арга хэрэслэлийг бодит байдалд бий болгох нь зүйтэй.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
642. Зөвлөмж	С. Цагдаагийн хэлтсүүдэд саатуулан хорих материаллаг нөхцөл байдал 57. Газар дээр нь очиж танилцсан эрүүлжүүлэх төвүүд болон түр хугацаагаар саатуулах байрнуудын нөхцөл байдлын талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос онцгой анхаарал хандуулж байна. Эдгээр байрнуудын ихэнх нь байгалийн гэрэл сайн тусдаггүй, агааржуулалт муутай, хэт чийглэг орчинтой, газар дор байрласан байсан. Хэт олон хүн бөөгнүүлсэн байдалтай биш боловч өрөөнүүдэд шаардлага хангахгүй ор, дэрний хэрэглэлтэй байсан. Эрүүл ахуйн болон ариун цэврийн нөхцөл байдал нийтлэг байдлаараа шаардлага хангахааргүй муу нөхцөлтэй. Хоол хүнс, ундны зүйлээр огт хангадаггүй болох нь илт байсан.
Сэдэв	- Хоол хүнстэй байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн

	шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
643. Зөвлөмж	58. Эрүүлжүүлэх төвүүд болон цагдаагийн түр хугацаагаар саатуулах байрнуудын нөхцөл байдлыг сайжруулах, байгалийн гэрэлтэй, агааржуулалттай, ариун цэврийн асуудлыг анхаарсан олон улсын стандартад нийцсэн хэмжээнд хүргэх арга хэмжээ нэн даруй авахыг Оролцогч улсад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна. Хоол хүнс, ундны зүйлээр саатуулагдсан хүмүүсийг зохих үндэслэлээр хангах шаардлагатай.
Сэдэв	- Хоол хүнстэй байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
644. Зөвлөмж	D. Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний систем 59. Цагдаагийн хэлтсүүдэд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ одоогоор байхгүй байгаад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос анхаарал хандуулж байна.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай байна ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
645. Зөвлөмж	60. Албадан саатуулах эхний шатанд бие даасан байдлаар үйл ажиллагаа явуулдаг эмч эрүүл мэндийн үзлэг хийх, саатуулагдсан этгээдийг үзлэгт хамруулж, энэ талаар зохих ёсоор бүртгэл хөтлөх шаардлагатай гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна. Хэрэв саатуулагдсан этгээд шаардсан тохиолдолд түүнд эсхүл түүний хууль ёсны төлөөлөгчид

	эрүүл мэндийн үзлэгийн талаарх бүртгэлийг үзүүлдэг байх шаардлагатай. Шүүх эмнэлгийн бүх ажилтнууд Истанбулын Протоколын талаар мэдлэг олгох сургалтад сууж, эрүү шүүлт, зүй бус харьцсан үйлдлийг зогсоох, тогтоох, баримтжуулахад шаардлагатай зайлшгүй арга хэрэслийн талаар мэдлэг олж эзэмших нь зүйтэй.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
646. Зөвлөмж	А. Цагдан хорих төв 61. 2017 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа шинэ хуулийн зохицуулалтын хүрээнд цагдан хорих хамгийн дээд хугацааг 24 сар байсныг 18 сар болгон бууруулсан нь цагдан хорих төвд хоригдож байгаа хүмүүсийн тоо буурахад хүргэснийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос сайшааж байна.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
647. Зөвлөмж	Эрх зүйн дэглэм 62. Цагдан хорих хугацааг сунгах асуудал ихэнх тохиолдолд прокурор хоригдож буй хүнтэй холбогдох замаар явагдаж, шүүхийн хэлэлцүүлгийг хоригдогч этгээд болон түүний хуульчийг байлцуулан хийлгүй шийдвэр гаргадаг байна. Тухайлбал, цагдан хорих шийдвэр гаргаж буй шүүгчтэй огт уулзуулалгүйгээр 15 сарын хугацаанд цагдан хорих байранд байлгасан нэг хэргийн талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО мэдээлэл авсан байна. Шүүх хурлын үед цагдан хоригдож буй этгээд болон түүний хуульчийн зүгээс эрүү шүүлт болон зүй бус харьцсан асуудлыг хөндөж тавих нь эрүү шүүлтийн эсрэг чухал хамгаалалт болдог бөгөөд хэрэв зүй бус харьцсан талаар бодит байж болохуйц бодит (de facto) нотолгоо тогтоогдсон бол шүүгчийн зүгээс бусдаас хараат бус, үр дүнтэй мөрдөн шалгалт хийх шийдвэрийг даруй гаргах ёстой байдаг.

Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
648. Зөвлөмж	63. Тухайн этгээдийг цагдан хорих, цагдан хорих хугацааг сунгах шийдвэр гаргахдаа шүүгч нь тухайн цагдан хоригдож буй хүнийг сонсож байж шийдвэрээ гаргаж буй эсэхийг Оролцогч улс нягтлахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
649. Зөвлөмж	Гадаа гаргах болон гадаад ертөнцтэй холбоо тогтоох 64. Цагдан хоригдож байгаа хоригдлуудад зориулсан өрөөнөөс гадуур ямар нэг үйл ажиллагаа гэж байдаггүй талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос онцгойлон анхаарч байна. Долоо хоногт нэг удаа 15-30 минутын хугацаатай өрөөнөөс гарахыг цагдан хоригдож буй хүмүүст зөвшөөрдөг байна. Энэ хугацааг өрөөнөөс гарахад өдөр тутам хамгийн багадаа 1 цаг буюу олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн стандартаас хэт бага хугацаа байна гэж үзэж байна. Ийм богино хугацаанд хоригдлуудын хувьд хамгийн тохиромжтой байх ёстой зүйлээр, тухайлбал агаарт гаргах, биеийн тамирын дасгал хийх гэх мэт үйлдлүүд хийх боломж хязгаарлагдмал байгаа бөгөөд дасгал хийх зай хүртэл хангалтгүй байсан. Жишээлбэл Төв аймаг дахь цагдан хорих байранд хорих өрөөнөөс гадагш гаргахдаа хоригдлуудыг хоёр хоёроор нь холбон гавласан байв.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
650. Зөвлөмж	65. Иймэрхүү хязгаарлагдамал боломж нөхцлийг улам дордуулсан нэг зүйл бол цагдан хоригдож буй хүмүүс уулзалт хүлээж авах явдал байв. (Ойролцоогоор нэг долоо хоногт хоёр удаа тус бүр 20 минут хугацаатай) 461 дүгээр цагдан хорих төвд байгаа хүмүүсийн хувьд гэр бүлийнхэнтэйгээ уулзах асуудлыг прокурорын зөвшөөрөлтэй хийж байсан бөгөөд ямар нэг байдлаар утсаар ярих, захидал илгээхийг зөвшөөрдөггүй байна.

Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
651. Зөвлөмж	66. Цагдан хорих төвд хоригдож байгаа бүх хүмүүсийг өрөөнөөс гадуур байлгахад алхах, дасгал хийх зэргийг зөвшөөрөхийн зэрэгцээ өдөрт хамгийн багадаа нэг цаг зарцуулах боломжтой байлгахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
652. Зөвлөмж	67. Цагдан хоригдож байгаа хүмүүс уулзалт хийх нь прокурорын эрх хэмжээний асуудал биш байх, уулзалтын өрөөний хэмжээ болон хувийн байдлыг хангасан зохих нөхцлийг бүрдүүлсэн байр байгууламжид хангалттай тооны давтамжтайгаар уулзалт хийгдэж буй эсэхийг нягтлахын тулд уулзалтын нөхцөл байдлыг эргэн хянахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос мөн зөвлөж байна.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Хувийн амьдрал халдашгүй байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
653. Зөвлөмж	Материаллаг нөхцөл байдал 68. 461 дүгээр цагдан хорих төвд байгаа зарим өрөөг үл тооцвол хэт олон хүн нэг өрөөнд байрлуулсан байдал ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-д ажиглагдаагүй. Гэвч цагдан хорих төвийн албан ёсны хүчин чадал нь нийт хоригдлуудын эзлэх хувьтай тохирохгүй бол зарим цагдан хорих төв, тухайлбал Төв аймгийн цагдан хорих байр олон хүнийг нэг дор байрлуулахад хүрч болохоор байна. Газар дээр нь очиж танилцсан барилга байгууламжууд газар дор байрлалтай эсхүл засвар хийсэн байдалтай байв. Засвар хийгдсэн барилга байгууламжийн хувьд материаллаг нөхцөл байдал ерөнхийдөө зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байсан боловч зарим нэг дутагдал ажиглагдсан. Жишээ нь: зарим өрөөнд ил бие засах хэсгийг CCTV камераар хянаж байсан. Эрэгтэй, эмэгтэй хоригдлуудын аль алины хувьд наад захын ариун цэврийн эд зүйлсийг гэр бүлийхэндээ захиж авчруулах, эсхүл өөрсдөө худалдан авах нөхцөлд байсан.

Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
654. Зөвлөмж	69. Цагдан хорих байруудад ор дэрний нөхцөл шаардлага хангахгүй, тодруулбал орны даавууг хангалттай сольж өгдөггүйг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос тэмдэглэж байна. 461 дүгээр цагдан хорих төвд өөр хорих анги руу шилжүүлж буй хоригдлууд, түр хугацаагаар буюу 48 цаг хүртэл хугацаагаар саатуулагдаж буй этгээдүүдийг ор дэрээр огт хангадаггүй байна.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
655. Зөвлөмж	70. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: а) Цагдан хорих төвүүдэд засвар хийх төлөвлөгөө нь олон улсын стандартын дагуу бүрэн хийгдэж буй эсэхийг Оролцогч улс нягтална. Тодруулбал хорих өрөөнүүд боломжит хэмжээтэй, зохих ариун цэврийг хангасан, хангалттай гэрэлтэй, агааржуулалт хэвийн, ортой байх ёстой; б) 461 дүгээр цагдан хорих төвийн шилжүүлэг хийх хэсэгт хэт олон хүн бөөгнөрсөн байдалтай байгааг юун түрүүнд шийдвэрлэх; с) Бүх хоригдлуудыг ороор хангах, ор дэрний даавууг аль болох ойр хугацаатай тогтмол сольж байх
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд

656. Зөвлөмж	В. Хорих анги 71. Хорих ангийн байрыг засварлах тал дээр гол дэвшил гаргаж байгаад Оролцогч улсыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос сайшааж байна. Түүнчлэн цаазаар авах ялыг халсан, цаазаар авах ялтай байсныг 20 жил бүх насаар нь хорих ялаар сольсон зэрэг шинэ Эрүүгийн хууль, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд оруулсан бусад өөрчлөлтүүд нь хорих ангид ял эдэлж буй хоригдлын тоог бууруулаад зогсохгүй хэт олноор нь нэг дор хорьж байсан асуудлыг хөнгөвчилсөн.
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
657. Зөвлөмж	Ажиллах боломж 72. Хоригдлууд ажил хийх өргөн боломж байгааг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО онцлон тэмдэглэж байна. Гэсэн хэдий ч нээлттэй, хаалттай дэглэмтэй хорих ангиудын аль алинд энэ боломжийг ашигласны төлөө тэр бүр хөлс тооцохгүй байгаад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарал хандуулж байна.
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
658. Зөвлөмж	73. Хүлээн зөвшөөрөгдсөн стандартын дагуу зохистойгоор зохицуулагдсан ажлын нөхцлийн хүрээнд шударгаар хөлс олгон ажиллуулах боломж бүх хоригдлуудын хувьд адил боломжтой байх ёстойг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
659. Зөвлөмж	Хорих ангийн дэглэм 74. Хорих ангийн дэглэмд хамаарах зарим асуудал нь хэт хязгаарлагдсан байгаад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарал хандуулж байна. Тухайлбал газар дээр нь очиж танилцсан хорих ангиудын хувьд шинээр ирсэн хоригдлуудад эхний 14 хоногийн хугацаанд өрөөнөөсөө гарахыг зөвшөөрдөггүй байна. Ажилд гараагүй хоригдлуудын хувьд нэг долоо хоногт хоёроос гурван удаа маш богино хугацаагаар өрөөнөөс гарахыг зөвшөөрдөг, харин хамгаалалт өндөртэй хорих ангиудын хувьд

	өрөөнөөс гадна байх хугацаанд задгай дээвэртэй өрөөнд байлгадаг байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
660. Зөвлөмж	75. 2017 онд шинээр батлагдсан хуулиудад хоригдож байгаа хүмүүсийг гадна ертөнцтэй холбогдох боломжийг олгосныг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО сайшааж байна. Өндөр хамгаалалттай хорих ангиудад жилд ердөө дөрвөн удаа уулзалт хүлээн авах, нэг удаад гурваас дөрвөн цагийн хугацаатай уулзахыг зөвшөөрч байгаа бөгөөд хоног өнгөрүүлж уулзахыг огт зөвшөөрдөггүй. Хаалттай хорих дэглэмтэй ангид ял эдэлж буй хоригдлуудын хувьд уулзалт хийх давтамжийг бууруулсан. Захидал, шуудан илгээх, хүлээн авах, утсаар холбогдон харилцах боломжит тоог нэмэгдүүлжээ. Түүнчлэн уулзахаар зорин ирж буй гэр бүлийн гишүүд хорих анги хүртэл ирэх, буцахад зарцуулсан хугацаа, ийнхүү уулзалт хийх болгонд зарцуулж буй зардал зэрэгтэй харьцуулахад уулзалтын хугацаа хэт богино, хязгаарлагдсан байгаа талаар хоригдлууд гомдолложээ.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
661. Зөвлөмж	76. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд: а) Хорих ял эдэлж буй бүх хоригдлууд ял эдэлж эхлэх үеэс өрөөнөөс гадна гарч зорилтот болон бусад олон нийтийн арга хэмжээнд оролцох боломжоор хангагдах ёстой; б) Олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн хамгийн бага хугацаа буюу өдөрт хамгийн багадаа нэг цагийн хугацаанд агаарт гарч хөдөлгөөн хийх, биеийн тамирын үйл ажиллагаанд оролцохыг бүх хоригдлуудад зөвшөөрөх; с) 2017 оны 07 дугаар сард батлагдсан хуулиар зохицуулахдаа гэр бүлийн гишүүдийн хийх уулзалт болон гадаад харилцаа холбоо тогтооход тавьж буй хэт хязгаарлагдмал хатуу журмыг хүчингүй болгох, илүү ойр хугацаанд олон давтамжтайгаар холбогдох, хорих анги хүртэл ирэх, буцахад зарцуулж буй хугацаа, зардал зэрэгтэй холбогдон үүсдэг хүндрэлүүдийг харгалзан үзэж уулзалтын хугацааг илүү урт хугацаатай болгох.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
662. Зөвлөмж	Бий болгох шаардлагатай байгууламж 77. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан байгууламж, тэр дундаа хорих газрын тодорхой хэсгүүд болох усанд орох газар, бие засах газарт мөн хоригдлыг хорих өрөөнд байлгахад бусад зорилгоор үйл

	ажиллагаа явуулах хэсэгт нэвтрэх боломжтой байгууламж огт байхгүй байгааг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-НЫ зүгээс ажиглав.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
663. Зөвлөмж	78. Хорих системд бүхэлд нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд ээлтэй, байх ёстой байгууламжуудыг барьж, бий болгохыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
664. Зөвлөмж	79. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны газар дээр нь очиж танилцсан зарим хорих ангиудад барилга байгууламжийн гадна хэсэгт шоронгийн нэг хэсэг болох жорлон, усанд орох газар байрлаж байгаад, мөн зарим тохиолдолд зөвхөн бие засах хэсэг нь байгаль дээр ил задгай нүхэн хэлбэртэй байгаад анхаарлаа хандуулж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
665. Зөвлөмж	80. Хорих ангиудын барилга байгууламжийн дотор хэсэгт шоронгийн барилгын нэг хэсэг байхаар, эсхүл тодорхой байдлаар холбогдсон байхаар ариун цэврийн байгууламжийг бүх хорих ангиудад хийхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ

	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
666. Зөвлөмж	Онцгойлон анхаарах зүйл 405 дугаар хорих анги 81. Гэр бүлийн гишүүд нь хоригдлуудтай уулзахаар ирэх үед камераар тоногдлогдсон өрөөнд хөлийг нь шалтай төмрөөр тушсан байдалтай байлган, шоронгийн хуяг байлцан уулзалт хийлгэж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
667. Зөвлөмж	82. Ийм төрлийн байдалтай уулзалт хийлгэхийг даруй зогсоох, гэр бүлийн уур амьсгалыг бүрдүүлсэн, тэдэнд ээлтэй уур амьсгал дор буюу аюулгүй байдлыг арай бууруулсан байдалтайгаар уулзалт хийхийг зөвшөөрөхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
668. Зөвлөмж	83. Хоёр долоо хоног тутамд нэг удаа усанд орохыг хоригдлуудад зөвшөөрч байна. Энэ байдлыг илүү ойрхон давтамжтай байхаар буюу нэг долоо хоногт нэг удаа байхаар өөрчлөхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
669. Зөвлөмж	407 дугаар хорих анги 84. Гэр бүлийн гишүүд урт хугацаагаар эргэлт хийхээр ирсэн тохиолдолд байрлах барилга байгууламжийн стандарт нөхцлийг, тэр дундаа усанд орох газар байхгүй байгаа байдал, ариутгал хийгддэггүй, ариун цэврийн нөхцөл хангаагүй, гадна жорлон зэрэгт анхаарал хандуулж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
670. Зөвлөмж	85. Уулзалтын хэсгийн нөхцлийг сайжруулах, тэр дундаа барилга дотор жорлонтой, угаалтууртай болохыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
671. Зөвлөмж	415 дугаар хорих анги 86. Нийтийн жорлон болон бие угаах хэсгийн ихэнх нь хүний хувийн байдлыг хамгаалах нөхцөл бүрдээгүй байна, тухайлбал тусгаарлагч нь хэтэрхий намхан, жорлон нь шилэн хаалгатай, камераар хянадаг зэрэг байдалтай байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
672. Зөвлөмж	87. Хүний хувийн байдлыг зохих түвшинд хянаж буй эдгээр нөхцөл байдлыг эргэж харахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хувийн амьдрал халдашгүй байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
673. Зөвлөмж	421 дүгээр хорих анги 88. Газар дээр нь очиж танилцсан бусад хорих ангиудтай харьцуулахад тус хорих ангийн барилгын гадна байрлах салангид хэсэгт жорлон байрлаж байсан. 421 дүгээр хорих ангийн хувьд тодорхой тооны хөгжлийн бэрхшээлтэй хоригдлууд, тэр дундаа ахимаг настай эсхүл өвчтэй хоригдлуудын хувьд бие засах газар хүрэхэд амаргүй байгаа нь харагдаж байсан. Тус хорих ангийн зүгээс тусгай хэрэгцээ эсхүл бусад байдлаар эмзэг хүмүүст таарсан хөдөлгөөн, хоол хүнсний хэрэгцээг хангаж чадахгүй байв.

Сэдэв	- Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Өндөр настай хүмүүс - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
674. Зөвлөмж	89. Хорих ангийн бүхий л хэсэгт бүрэн хэмжээгээр, тодруулбал зохих барилга байгууламж шаардлагатай хүмүүс байгаа эсэхийг тодруулж нягтлахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО- ны зүгээс зөвлөж байна. Хоол хүнс, ус болон ариун цэврийн байгууламжид хүрэх боломж, амралтын үйл ажиллагаа болон бусад үндсэн эрхийг олон улсын стандартын дагуу хангаж байгаа эсэхийг нягтлах ёстой. Хоол хүнс зэрэг тусгай хэрэгцээтэй, онцгой халамж шаардлагатай байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, ахимаг настан болон хоригдлуудад уг хэрэгцээг хангахад анхаарах ёстой.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Хоол хүнстэй байх эрх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Өндөр настай хүмүүс - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
675. Зөвлөмж	Эмнэлгийн ажилтнуудын бие даасан байдал 90. 401 дүгээр хорих ангийн дэргэдэх нэгдсэн эмнэлэг, 461 дүгээр хорих ангийн дэргэдэх эмнэлэг, ХДХВ болон сүрьеэ өвчтөнг хорих 429 дүгээр хорих анги, Баян сум дахь согтуурах, мансуурах донтой этгээдийг албадан байршуулах төв зэрэг хоригдлуудыг байрлуулдаг эрүүл мэндийн хэд хэдэн газраар Хорооноос газар дээр нь очиж танилцсан байна. Хэдийгээр эдгээр байгууламжууд цэвэр цэмцгэр, нарны гэрлийн тусгал сайтай байсан ч байшингууд хэт хуучирсан байв. Албан хаагч, ажилтнуудын тоо хангалттай хэмжээнд, хүн бөөгнөрсөн, хэт олон тоогоор байрлуулсан байдал огт ажиглагдаагүй болно. Бие махбодид зүй бусаар халдсан талаар ямар нэг гомдол ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО хүлээж аваагүй.

	Засан хүмүүжүүлэх үйлчилгээнээс бие даасан, хараат бус байдлаар эмнэлгийн ажилтнууд ажиллахгүй байгаад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарал хандуулсан хэвээр байгаа.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- ХДХВ/ДОХ-ын халдвартай хүмүүс - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэх хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
676. Зөвлөмж	91. Эрүүгийн хэргийн шударга ёсны тогтолцоог бүрдүүлэгч байгууллагуудаас үзүүлж буй эрүүл мэндийн үйлчилгээг хариуцан үзүүлэх нь эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн яамны чиг үүрэгт хамаарах ёстой. Энэ нь тэгш байдлаар хандах, нэгдмэл байдлыг хангах олон улсын зарчмуудад нийцэх бөгөөд уг асуудалд Оролцогч улс анхаарал хандуулахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс санал болгож байна. Эрүүл мэндийн яам нь хорих, цагдан хорих төвүүдэд хоригдож байгаа хүмүүс бусад хоригдоогүй хүмүүстэй адил хэмжээнд эмнэлгийн тусламж авч байгаа эсэхийг нягтлан шалгах үүрэгтэй.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
677. Зөвлөмж	Эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээ 92. Эмнэлгийн анхны үзлэгийг хорих төвд ирсэн даруй хийж байгаа боловч цагдаагийн албан хаагчийг байлцуулан үзлэгийг явуулж байгаа нь тодорхой байна. 461 дүгээр цагдан хорих төвд энэ төрлийн эмнэлгийн үзлэгийг зарим үед коридорт буюу нийтийн эзэмшлийн

	хэсэгт хийдэг тухай мэдээллийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО хүлээн авсан. Эмнэлгийн анхны үзлэгийн талаарх баримт ерөнхий буюу өнгөц байдлаар, тодруулбал тухайн үед ил байгаа гэмтлийг тодорхойлоогүй, ямар нөхцөлд уг гэмтэл үүссэн зэрэг шаардлагатай нарийвчилсан мэдээлэл тэмдэглэгдээгүй байсныг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО ажигласан. Түүнчлэн хоригдлын эрүүл мэндийн түүх бүхий хавтаст эмнэлгийн анхны үзлэгийн үр дүнгийн талаар тэмдэглэл хийгдэдгүй байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
678. Зөвлөмж	94. Хорих төвд ирж байгаа этгээдэд эмнэлгийн үзлэг хийх, уг үзлэгийн үеэр илрүүлсэн гэмтлийн талаар зүй ёсоор тэмдэглэн үлдээх нь эрүү шүүлт тулгах, зүй бусаар харьцах, ийм төрлийн үйлдэл хийсэн этгээдэд хариуцлага тооцохгүй өнгөрөх зэргээс урьдчилан сэргийлэх чухал баталгаа болох ёстой. Цагдаагийн албан хаагчид, шоронгийн албан хаагчдыг хуурамчаар буруутгахаас уг тэмдэглэл мөн хамгаална.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
679. Зөвлөмж	95. Хорих ангид шинээр хүргэгдэн ирсэн бүх хоригдлуудыг хорих төвд ирснээс хойш аль болох яаралтай буюу 24 цагаас хэтрэхгүй хугацаанд эмнэлгийн үзлэгт оруулж үзлэгээс өмнө бий болсон ямар нэг гэмтлийн шинж тэмдэг бий эсэхийг шалгахын тулд биед бүхэлд нь үзлэг хийж байхыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зүгээс зөвлөж байна. Уг үзлэгийн үр дүнгийн талаар зохих ёсоор, дэлгэрэнгүй байдлаар тусгайлан тогтоосон, нууц бүртгэлд бүртгэсэн байх ёстой
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
680. Зөвлөмж	96. Эмнэлгийн үзлэгийг тогтмол хийх ёстой бөгөөд эрүүл мэндийн байдлыг нууцлах зарчмын дагуу мэдээллийг хадгална: эмнэлгийн

	ажилтнаас өөр бусад хүнийг байлцуулахгүйгээр үзлэгийг хийх ёстой. Аюулгүй байдлыг хангах үүднээс, эсхүл цөөн тохиолдолд ийнхүү аюулгүй байдлаа хангуулахаар хүсэлт гаргаснаас бусад үед хүн харах, сонсох боломжгүй зайд хамгаалагчийг байлгана. Хэрэв аюулгүй байдлын урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах шаардлагатай гэж үзвэл аюулгүй байдлыг хангах ажилтан ойр зайнд байрлах боломжтой.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
681. Зөвлөмж	97. Хорих ангиудад ажиллаж байгаа эмнэлгийн ажилтнуудын сургалтыг сайжруулах, Истанбулын протокол болон бусад холбогдох олон улсын стандартын талаар мэдлэг олгохыг Оролцогч улсад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
682. Зөвлөмж	Хорих ял эдлүүлэх албаны нэгдсэн эмнэлэг (401) 98. Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, эм хомсдолтой байгаа талаар олон хоригдол гомдол мэдүүлсэн. Клиник эмнэлгүүдэд эмчлүүлэхийг зарим тохиолдолд хойшлуулдаг бөгөөд энэ нь шаардлагатай эмнэлгийн тоног төхөөрөмж байхгүй, уг эмчилгээг хийлгэхийн тулд урьдчилж төлбөр хийхийг шаарддаг зэрэг бэрхшээл байдаг тухай мэдээлэл ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО хүлээн авсан.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
683. Зөвлөмж	99. Төлбөр, хураамж төлөх шаардлагатай эсэхийг нь үл харгалзан өвчтөнд зохих эмчилгээ хийж, эмнэлгийн хэрэгслээр хангах нь зүйтэй хэмээн ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ

Төрөл	Зөвлөмжүүд
684. Зөвлөмж	Гадуур үйл ажиллагаа болон холбоо барих 100. Хорих ял эдлүүлэх албаны нэгдсэн эмнэлэгт амралтын үйл ажиллагаа, гадуур дасгал хийлгэх зэрэг ажлууд огт хийгдэхгүй, хоригдлууд өдрийн турш өрөөндөө зүгээр сууж байгаа асуудлыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО авч үзэж байна. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-г газар дээр нь очиж танилцах үед өвчтөнүүдэд зориулсан ямар ч ном байхгүйг олж харсан. Өвчтөнүүд өөрсдийн өрөөнөөс гарахгүй байгаагийн зэрэгцээ хөдөөгийн дүр зургийг цонхоор харуулахгүйн тулд цонхонд цан татуулсан, эсхүл хөшиг татсан байсан. Эмчилгээний орчинд байх ёстой байдлыг шийтгэлийн зориулалттай болгосныг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс шаардлагагүй гэж үзэж байна.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
685. Зөвлөмж	101. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны бүрэлдэхүүнд ирсэн мэдээллээр гадаад ертөнцтэй холбогдох, холбоо барихад хатуу хязгаарлалт тогтоож байна. Тухайлбал нээлттэй хорих ангид байгаа өвчтөнүүд сард ердөө 20 минут, хаалттай хорих ангид хоёр сар тутамд ердөө 20 минут утсаар ярихыг зөвшөрч байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
686. Зөвлөмж	102. Дасгал хийлгэх, боловсролын, амралтын болон соёлын бусад арга хэмжээнд бүх өвчтөнүүдийг адил хэмжээнд оролцуулахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна. Цонхонд тогтсон цанг яаралтай арилгах, гадаад ертөнцтэй холбогдох боломжийг нэмэгдүүлэх хэрэгтэй. Өвчтөнүүд хорих байранд буцаж очих үед эдлэх эрхтэй уулзалтын квотод эмнэлэгт байх үедээ бусадтай холбогдсон яриа, уулзалтыг оруулж тооцохгүй байх ёстой.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
687. Зөвлөмж	Эмнэлгээс хорих анги руу шилжүүлэх 103. Зарим өвчтөнүүд, тэр дундаа хорих ял эдлүүлэх албаны нэгдсэн эмнэлэгт алслагдсан зайнд байрлах хорих ангиас ирж буй

	өвчтөнүүдийн эмчилгээ дуусч ял эдэлж буй хорих анги руу буцаан шилжүүлэхийн өмнө цагдан хорих 461 дүгээр төвд байрлаж байна. Өвчтөнүүдийн зүгээс гаргаж буй гомдолд тэдний эрүүл мэндийн байдалд сөргөөр нөлөөлөхүйц, хэт олон хүн байрласан, эд зүйлийн хувьд тарчигхан нөхцөлд хоёр сар хүртэл хугацаанд байлгасан хэмээн дурдсан.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
688. Зөвлөмж	104. Өвчтөнүүдийн эмчилгээ дуусч ял эдэлж буй хорих анги руу буцаан шилжүүлэхийн өмнө цагдан хорих 461 дүгээр төвд байрлуулах хугацааг аль болох богино байлгах, ийнхүү байрлуулахдаа тэдгээр өвчтөний эрүүл мэндийн байдлыг дордуулахгүй нөхцөл байдалд байлгахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
689. Зөвлөмж	Эрх зүйн баталгаа, хамгаалалт 105. Согтуурах, мансуурах донтой этгээдийг албадан байрлуулах эрх зүйн орчин тодорхой бус байна гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос үзэж байна. Тодруулбал донтож байгаа бодисын талаар хийгдэж буй шинжилгээ нь өнгөцхөн, зохих анагаах ухааны сорилт, туршилтад тэр бүр үндэслэдэггүйд ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарал хандуулж байна. Албадан эмчлүүлж буй хүн бодит байдалд “донтогч, хамааралтай болсон” гэдгийг тодорхойлох нэмэлт эрүүл мэндийн үзлэг хийгдсэн талаар өвчтөний эрүүл мэндийн дэвтэрт дурьдсан нотолгоо байхгүй байгааг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО олж тогтоов. Шүүхийн хэлэлцүүлэг болохоос өмнө бие махбодид эрүүл мэндийн үзлэг хийгээгүй, нийгэмд тогтсон тэднийг хорих ёстой гэж үздэг ойлголтоос арай дээр нөхцөлд буюу албадан байрлуулдаг гэж албадан эмчилгээнд хамрагдсан хүмүүс баталж байна.
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэх хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

690. Зөвлөмж	106. Хоригдлуудын өгүүлж байгаагаар тэдний эдлэх эрхийн талаар ямар нэг тайлбар өгдөггүй, албадан байрлуулахтай холбоотой ямар ажиллагаа хийгддэг талаар тэдэнд тайлбарладаггүй. Тэднийг хорих буюу албадан байрлуулж байгаа шийдвэр нь шударга, тухайн цаг хугацаанд тохирсон, үр дүнтэй хяналт мөн эсэх талаар албадан хоригдсон хүмүүс мэдэхгүй байсан.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
691. Зөвлөмж	107. Эрх зүйн баталгаа, хамгаалалтын үндсийг тодорхойлоогүй тохиолдолд тус газар хүнийг байршуулах нь дур зоргоор хүнийг хорих боломжтой болгож байгаа хэмээн ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс үзэж байна.
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
692. Зөвлөмж	108. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос дараах зөвлөмжийг хүргүүлж байна. Үүнд: а) Мансуурах бодис, согтууруулах ундаа хэтрүүлэн хэрэглэдэг асуудалтай хүмүүсийн хэрэгцээг олон нийтэд тулгуурласан арга зүйгээр авч үзвэл дур зоргоор аашлах эрсдлийг багасгахын тулд захиргааны журмаар хорих хэлбэрийн өөр нэг сонголт, хувилбарыг олж нээх шаардлагатай; b) Тухайн хүнийг “донтогч, хамааралтай болсон” гэж тодорхойлохоос өмнө зохих эрүүл мэндийн үзлэг, шалгуурт тулгуурласан байх шаардлагатай. Эрүүл мэндийн дэвтэрт бүх эрүүл мэндийн үзлэг хийсэн баримтыг нэг бүрчлэн тэмдэглэн үлдээх ёстой бөгөөд хоригдож буй этгээд болон түүний хуульчийн шаардсанаар мэдээллийг гаргаж өгөх; c) Эрх чөлөөг нь хязгаарласан бүх хүмүүс бодит байдал дээр албадлага хэрэглэснээс эхлэн эрх зүйн суурь баталгаа, хамгаалалтыг түүнд санал болгож буй эсэхийг Оролцогч улс нягтлах ёстой. d) Тус газар албадан байрлуулах шийдвэрийг бие даасан хяналт хийсний дараа зохих журмын дагуу биелүүлэн байрлуулах, түүнчлэн албадан байрлуулсан этгээд гомдол гаргах боломжийг бүрдүүлсэн давж заалдах механизмтай болох;
Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэх хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
693. Зөвлөмж	Албадан эмчлэх 109. Албадан эмчлүүлж буй хүмүүстэй зүй бус харьцсан талаар ямар нэг гомдол ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО хүлээж аваагүй ч тэдний зөвшөөрөлгүйгээр донтолтын эсрэг албадан эмчилгээг тус газар хийж байгаа нь тодорхой байсан.
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэх хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
694. Зөвлөмж	110. Согтуурах, мансуурах донтой этгээдийг албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөрлүүлэх газарт ирсэн бүх этгээд эрүүл мэндийн үзлэгт, тэр дундаа сэтгэцийн эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагдсан байхыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна. Зүй зохистой хэргийн менежмент болон өвчтөний эрүүл мэндийн нууц бүртгэлийн системийг бий болгож, бүх өвчтөнүүдийн мэдээллийг оруулах шаардлагатай. Өвчтөнд үзүүлж буй эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээнд түүнээс зөвшөөрөл (free and informed consent) авсан эсэхийг өвчтөний эрүүл мэндийн дэвтэрт тусгах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.5 Мансууруулах бодис хэтрүүлэн хэрэглэх, түүний дотор хар тамхи хэтрүүлэх хэрэглэх, архийг эрүүл мэндэд хортойгоор хэрэглэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
695. Зөвлөмж	Эрүүл ахуйн нөхцөл 111. Өвчтөнүүд байрлаж байгаа байрнаас тодорхой зайнд орших, гадна байрлаж буй (ил, далд нүхэн хэлбэрийн) жорлонгийн нөхцөл

	байдалд ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО анхаарал хандуулж байна. Усанд орох байр хэт хуучин байсны зэрэгцээ бараг хэрэглэх боломжгүй мэт байдалтай, цаашид хэрэгцээ хангахааргүй байсан.
Сэдэв	- Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
696. Зөвлөмж	112. Тус газарт байрлаж буй хоригдлуудад зориулагдсан байр, байгууламжийн эрүүл ахуйн нөхцөлийг нэн яаралтай сайжруулахыг мөн хангалттай гэрэл, зохих агааржуулалт бүхий эрүүл ахуйн шаардлага хангасан байрны дотор хэсэгт байрлах ариун цэврийн өрөө бүхий байгууламжийг бий болгох засвар хийхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна.
Сэдэв	- Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
697. Зөвлөмж	VII. Сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний төв 113. Бүрэлдэхүүний очиж танилцсан Сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний төвд сайн дурын үндсэн дээр эмчлүүлж буй хүмүүс, иргэний хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны дүнд эрх чөлөөг нь хязгаарласан өвчтөнүүд, эрүүгийн хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны дүнд албадан эмчлүүлж буй сэтгэцийн эмгэгтэй хүн аль аль нь байна. Тус төвийн материаллаг нөхцлийг сайжруулсан засварын талаар ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО талархан тэмдэглэж байна. Олон нийтийн халамжийн системийг бий болгоход тодорхой алхамууд хийгдсэнийг мөн ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО сайшааж байна. Тус төвд зүй бусаар харьцаж буй талаар ямар нэг гомдол ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО хүлээн аваагүй болно.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
698. Зөвлөмж	114. Монгол Улс эмнэлэгт суурилсан сэтгэцийн эрүүл мэндийг эмчлэх тогтолцоо байгааг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО онцлон тэмдэглэж байна. Олон нийтийн сэтгэцийн эрүүл мэндийн асуудалд анхаарал хандуулахыг дэмжих, эмнэлэгт суурилсан нөхцлөөс олон нийтийн халамжид суурилсан тогтолцоо руу шилжих шилжилтийг хөнгөвчлөхийн тулд сэтгэцийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад зохих санхүүжилт хийх хэрэгцээ байсаар байна.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
699. Зөвлөмж	115. Сэтгэцийн эрүүл мэндийн салбарт зохих хэмжээний хүний нөөц, санхүүгийн нөөцийг хуваарилах нь зүйтэй хэмээн ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна. “Сайн дурын” үндсэн дээр гэж нэрлэгдэн эмчлүүлж буй хүмүүсийн эрхийг баталгаажуулахын тулд дотоодын хууль тогтоомжийг эргэн харах, зохих ёсоор хянадаг журам, процедур байгаа эсэхийг нягтлах шаардлагатай.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Цагдан хорих нөхцөл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
700. Зөвлөмж	116. Олон нийтийн халамжийг хүртэж чадахгүй байгаагийн улмаас урт хугацаагаар эмнэлэгт хэвтэн эмнэлгийн үйлчилгээ, тусламж авч байгаа өвчтөнүүдэд тусламж хүртээх үүднээс олон нийтэд суурилсан үйлчилгээг бий болгохыг дэмжих, нэмэлт арга хэмжээ авахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна.
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ

Төрөл	Зөвлөмжүүд
701. Зөвлөмж	117. Эрүүл мэндийн ажилтнуудыг Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийн тухай конвенц зэрэг хүний эрхийн олон улсын стандартуудын талаар мэдлэг олгох сургалтуудад хамруулахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна. Түүнчлэн сэтгэл мэдрэлийн эмч, сувилагч, сэтгэл зүйч, нарийн мэргэжлийн эмч, нийгмийн ажилтан зэргийн тоог нэмэгдүүлэх шаардлага байна. Өвчтөнүүдэд олон талын халамж үзүүлэхийн зэрэгцээ нөхөн сэргээх, мэргэжлийн, амралт чөлөөт цагийн үйл ажиллагааг санал болгох нь зүйтэй.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Нийгмийн ажилтнууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
702. Зөвлөмж	Албадан байршуулах, хууль эрх зүйн хамгаалалт, албадлагын арга хэмжээ 118. Сэтгэцийн эрүүл мэндийн төвд албадан байршуулах асуудлыг 2013 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдөр батлагдсан Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай Монгол Улсын хуулийн Тавдугаар бүлгээр зохицуулдаг байна. Албадан байршуулах ажиллагааны гол зорилго нь эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлэхэд түүний зөвшөөрлийг огт авахгүй нөхцөл байдалд байгаа өвчтөнүүдийг хамгаалах явдал юм. Хэдий тийм боловч тус хуулиар албадан байршуулах болон сайн дураараа эмчлүүлэх хоёр тусдаа асуудлын зааг ялгааг гаргаж өгөөгүй гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО үзэж байна. Түүнчлэн өвчтөнүүдийн хувьд түүнд хийх эмчилгээний талаар мэдээлэл өгч, зөвшөөрөл авах хэрэгцээтэй эсэх талаар тусгайлсан зохицуулалтгүй. Албадан эмчлүүлэх асуудлаар шийдвэр гаргахад шүүх эрх мэдлийн байгууллага оролцохгүй байгаа бөгөөд өөр хөндлөнгийн хяналтын механизм байхгүй байна.
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах

Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
703. Зөвлөмж	119. Эмнэлгийн ажилтнууд нь өвчтөнүүдээс тэднийг албадан байршуулсан асуудал болон тэдгээрийн эмчилгээний асуудлаар (free and informed consent) зөвшөөрөл авах системтэй арга замыг эрэлхийлэхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
704. Зөвлөмж	120. Албадан эмчилгээ цаашид хийлгэх шаардлагагүй болсон өвчтөнүүдийн хувьд эрх чөлөөтэй байх эрхийг нь хангахын тулд албадан эмчлэх байгууллагад байгаа хүмүүсийн нөхцөл байдлын талаар байнгын шалгалт явуулж байгаа эсэхийг нягтлах арга хэмжээ авч байхыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна.
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх - Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
705. Зөвлөмж	121. Өвчтөнүүдийн эрхийг хамгаалах, мөн сэтгэцийн эрүүл мэндийн байгууллагад байршуулах боловч өвчтөний өөрийн зөвшөөрөлгүйгээр эмчилгээ хийж болохгүй онцгой тохиолдлуудыг тодорхой зохицуулсан нарийн шалгууруудыг агуулсан хууль тогтоомжийг Оролцогч улс батлахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна.
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Цагдан хорих нөхцөл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
706. Зөвлөмж	122. Хязгаарлалтуудыг зөвхөн эцсийн арга хэмжээ болгож ашиглах ёстой бөгөөд шийтгэл хэлбэрээр огт ашиглахгүй байх, бодит эрсдлийг хянах өөр боломжит хэрэгсэл байхгүй байгаа нөхцөлд гагцхүү хэрэглэх, ийнхүү хэрэглэсэн тохиолдолд аль болох богино хугацаанд хэрэглэх хязгаарлалтыг даруй зогсоох ёстой гэдгийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО онцлон тэмдэглэж байна.
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
707. Зөвлөмж	123. Сайн дураар эмчлүүлж байгаа өвчтөнүүд өөрсдийн хүсэл зоригийн эсрэг эрх чөлөөгөө хязгаарлуулах ёсгүй гэдгийг ЭРҮҮДЭН

	ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна. Хэрэв эрхийг хязгаарлан албадах арга хэмжээ авах зайлшгүй шаардлагатай бол уг зорилгод нийцсэн тусгайлан тогтоосон газарт тус арга хэмжээг авах ёстой бөгөөд эрхийг нь хязгаарласан өвчтнүүдэд зохих хувцас өмсүүлэх, бусад өвчтнүүдэд харагдахгүй байхаар байрлуулах шаардлагатай. Уг арга хэмжээ авахад оролцож байгаа ажилтнуудыг зохих ёсоор сургалтад хамруулж бэлтгэх хэрэгтэй бөгөөд албадан арга хэмжээ авч байх үед бусад өвчтөнүүдээс туслалцаа авах ёсгүй; өвчтөний эрүүл мэндэд аюул учруулахгүй байх, шаардлагагүй өвдөлтийг бий болгохгүй байхын тулд тус арга хэмжээг авахад тусгай ур чадвар, халамж шаардагддаг.
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
708. Зөвлөмж	124. Бодит арга хэмжээ юу байх, ямар хугацаагаар уг арга хэмжээг хэрэглэх; ямар нөхцөл байдалд хэрэглэх; уг арга хэмжээг хэрэглэхийн өмнө болон уг арга хэмжээ авсны дараа ямар зөвшөөрлийн, хяналтын тогтолцоо байх ёстой; уг арга хэмжээ авч дууссаны дараа ямар процесс ажиллагаа явагдах ёстой; ерөөс ямар нөхцөлд хязгаарлан албадах арга хэмжээг хэрэглэж болохыг зохицуулсны дагуу албадлагын арга хэмжээг ашиглах талаар цогц, нягт нямбай бодлого боловсруулан батлахыг Монгол улсад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос зөвлөж байна. Албадлага, хязгаарлалтыг хэрэглэсэн бүх тохиолдлыг тусгай бүртгэлд тэмдэглэн үлдээх ёстой, гомдол гаргах механизм тухайн тогтолцоон дотор, өөр байдлаар уг тогтолцооноос гадна гомдолыг хүлээж авдаг байх шаардлагатай.
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
709. Зөвлөмж	VIII. Дараагийн шатанд авах арга хэмжээ 125. Женев дэх Монголын байнгын төлөөлөгчид тус Тайланг дамжуулан өгснөөс хойш зургаан сарын дотор тайланд хариу ирүүлэхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО шаардаж байна. Өгсөн зөвлөмжүүдэд шууд хариулах, тус Тайланд дурдсан мэдээллүүдийн талаар хариу ямар арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн, мэдээллийн мөрөөр асуудлыг шийдвэрлэн хэрэгжүүлэх ямар арга хэмжээ авахаар төлөвлөж байгаа (төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хугацааг тодорхойлсон байх)-г тусгана. Түүнчлэн тухайн нэг зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх байгууллагыг нарийвчлан заах, ерөнхий бодлогын чанартай, практик чанартай анхаарал хандуулахыг хүссэн зүйлсийг хариуцан ажиллах байгууллагыг зааж өгнө.

Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
710. Зөвлөмж	126. ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-той холбоотой байгаа этгээд, эсхүл холбогдохыг хүсэж байгаа этгээдийн талаар ямар нэг эх сурвалжаар олж мэдэн, түүнд аливаа хэлбэрийн шийтгэл, эсхүл хариу арга хэмжээ авахыг Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын 15 дугаар зүйлээр хориглосон. Ийм төрлийн шийтгэл, хариу арга хэмжээ авахгүй байхыг нягтлах үүрэг хүлээж байгаа Монгол улсад ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зүгээс сануулж байна. Мөн өөрийн ирүүлэх тайланд уг үүргийг биелүүлэхийн тулд ямар арга хэмжээ авах гэж байгаа дараагийн алхамуудын талаар нарийвчилсан мэдээлэл ирүүлэхийг шаардаж байна.
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
711. Зөвлөмж	127. Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх нь байнга үргэлжилсэн, өргөн хүрээг хамарсан үүрэг байдгийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос эргэн сануулж байна. Нэмэлт Протоколын дагуу хүлээсэн үүргээ Монгол Улс хэрэгжүүлэхэд үргэлжлүүлэн туслалцаа авахын тулд ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-г идэвхижүүлэх үүднээс эрх чөлөөг нь хязгаарласан хүнтэй харьцах болон Үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг бий болгох гэсэн энэ хоёр асуудалд хамаарах аливаа хууль, эрх зүйн, зохицуулалтын, бодлогын болон бусад холбогдох хөгжлийн асуудлаар мэдээлэл өгөх шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

712. Зөвлөмж	128. Айлчлал болон энэхүү Тайлан нь яриа хэлэлцээний нэгэн хэсэгт тооцогдож байгаа гэж ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО үзэж байна. Эрх чөлөөг хязгаарлан байрлуулдаг газруудад эрүү шүүлт тулгах, зүй бусаар харьцах байдлаас урьдчилан сэргийлэх нийтлэг зорилгод хүрэхийн тулд Нэмэлт Протоколын дагуу ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ны зүгээс техникийн туслалцаа, зөвлөгөө үзүүлэх, цаашид зөвлөмж өгөх зэргээр Монгол Улс өөрийн хүлээсэн үүргийг биелүүлэхэд ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО туслах болно. Тус яриа хэлэлцээг боловсронгуй болгох хамгийн үр дүнтэй, үр ашигтай арга зам бол ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх чиг үүрэг бүхий үндэсний эрх бүхий байгууллагууд, албан тушаалтнуудтай уулзан энэхүү тайлангийн хариуг зургаан сарын дотор бэлтгэн ирүүлнэ гэдэгт ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО найдаж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжин хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
713. Зөвлөмж	129. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцын 11 дүгээр зүйлийн дагуу ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО болон эрх бүхий байгууллагууд хоорондын яриа хэлэлцээрийн гол агуулга нь ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-ноос өгсөн зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор зөвлөгөө өгөх, туслалцаа үзүүлэхэд чиглэж байсан тул тус тайланд өгөх хариуг 6 сарын хугацаанд ирүүлэхийг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО зөвлөж байна. Энэ тайлангийн хариуг ирүүлэх үед Монгол улс ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО-той яриа хэлэлцээр өрнүүлэх санаачлага гаргахыг ЭРҮҮДЭН ШҮҮХЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ДЭД ХОРОО нэмж зөвлөж байна.
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Төрөл	Зөвлөмжүүд

АРЬС ҮНДСЭЭР АЛАГЧИЛАХ ҮЗЛИЙН БҮХ ХЭЛБЭРИЙГ УСТГАХ ТУХАЙ ХОРОО

2 баримт бичиг, 67 зөвлөмж	
CERD/C/MNG/CO/1 9-22	Монгол Улсад 2016 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 23
Committee on the Elimination of Racial Discrimination	
714. Зөвлөмж	Нарийвчлан задалсан мэдээлэл дутагдалтай 6. Оролцогч улс арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхах бүтцийн болон шууд бус байдлаар ялгаварлан гадуурхалт байгаа эсэхийг тодорхойлох, цаг хугацааны явцад авсан арга хэмжээний үр нөлөөг үнэлэх боломж олгох талаар нарийвчлан задалсан мэдээлэл дутагдалтай байгаад Хороо харамсаж байна (2-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Арьс өнгөөр ялгаварлах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Цагаачид - Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
715. Зөвлөмж	Нарийвчлан задалсан мэдээлэл дутагдалтай 7. Оролцогч улс үндэсний цөөнхийн бүлэгт хамаарах хүмүүсийн хүний эрхийн хэрэгжилтийг үнэлэх тодорхой, уялдаа холбоотой, олон улсын жишигт нийцсэн аргачлалыг хэрэгжүүлж нарийвчлан задалсан мэдээлэл цуглуулахыг Хорооноос зөвлөж байна. Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн дараагийн ээлжит тайландаа статистикийн нарийвчилсан мэдээлэл өгөх хүсэл эрмэлзлэлийг Хороо сайшааж байгаа бөгөөд дараах зүйлсийг оруулахыг хүсэж байна: (а) Казах, Цаатан (Духа) зэрэг үндэсний цөөнхийн хүн амын нийгэм, эдийн засгийн байдал болон ийм бүлгийн эмэгтэйчүүдийн удирдах албан тушаал дахь төлөөлөл; (б) харьяалалгүй хүмүүсийн нийгэм, эдийн засгийн байдал, түүний дотор орогнол хүсэгчид, дүрвэгсэд, цагаачид болон ямарваа нэгэн улсын харьяалалгүй хүмүүс.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх

	- Арьс өнгөөр ялгаварлах - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Цагаачид - Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг тусалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
716. Зөвлөмж	Ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг хууль тогтоомж 8.Үндсэн хууль болон бусад салбарын хууль тогтоомжид ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг заалтууд орсон нь арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхахаас хамгаалдаг гэсэн Оролцогч улсын байр суурийг тэмдэглэхийн зэрэгцээ Конвенцын 1-р зүйлд заасны дагуу арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхах үзлийн тодорхойлолтыг агуулсан болон арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхах бүх хэлбэрийг хориглох (1 ба 2-р зүйл) тусгайлсан, өргөн хүрээтэй хууль тогтоомж байхгүй байгааг Хороо дахин сануулж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Арьс өнгөөр ялгаварлах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
717. Зөвлөмж	Ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг хууль тогтоомж 9. Хорооны Конвенцын 1-р зүйлд заасны дагуу алагчилах үзэл, ялгаварлан гадуурхахыг тодорхойлолсон мөн арьс үндсээр алагчилах бүх хэлбэрийг хориглосон тодорхой хууль тогтоомжийг батлах зөвлөмжийг Оролцогч улсад дахин сануулж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Арьс өнгөөр ялгаварлах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
718. Зөвлөмж	Зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх хүртээмж 10.Оролцогч улсаас шүүх эрх мэдлийг шинэчлэх талаар авч буй арга хэмжээг сайшааж байгаа ч Хороо авлига дэлгэрч, шүүх эрх мэдлийн үйл ажиллагаа ил тод бус байгаад санаа зовж байна. Мөн шүүхээр арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхсан хэрэг орохгүй байгааг тэмдэглэжээ (6-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Сайн засаглал ба авлига - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Арьс үндсээр алагчилах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
719. Зөвлөмж	Зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх хүртээмж 11. Оролцогч улсын шүүх эрх мэдлийг шинэчлэх арга хэмжээг авахдаа авлига, ил тод бус байдлын үндсэн шалтгааныг арилгах, үр дүнтэй болон цогц байдлаар хэрэгжүүлж зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх хүртээмжийг хангахыг Хороо зөвлөж байна. Түүнчлэн шүүгч, прокурор, шүүхийн албан тушаалтан, хуульч болон бусад холбогдох мэргэжилтнүүдийг Конвенцид заасан сургалтанд заавал хамруулахыг Оролцогч улсад мөн зөвлөж байна. Арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхах гэмт хэргийн хохирогчид гомдол гаргаагүй, хуулийн дагуу арга хэмжээ авахгүй байгаа нь холбогдох тусгай хууль тогтоомж байхгүй, эрх зүйн зохицуулалтын боломжийн талаар мэдлэггүй, энэ төрлийн гэмт хэрэг, зөрчлийг арилгахад итгэлгүй, эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэх хүсэл зориг хангалтгүй байгаагийн шинж байж болзошгүй гэсэн байр сууриа дахин илэрхийлж байна. Үүнтэй холбогдуулан Хорооноос Оролцогч улсад арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхалтын хохирогчдод зөрчигдсөн

	эрхээ сэргээлгэх боломжийн талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэхэд чиглэсэн хүчин чармайлтаа эрчимжүүлэхийг зөвлөж байна
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Сайн засаглал ба авлига - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Арьс өнгөөр ялгаварлах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
720. Зөвлөмж	Үндэсний хэмжээний хүний эрхийн байгууллага 12. 2014 оны 10 дугаар сард Хүний эрхийн Үндэсний Комиссыг “А” статусаар дахин магадлан итгэмжлэгдсэнд Хороо сайшаахын зэрэгцээ Комиссын санхүүжилт ихээхэн хэмжээгээр буурч, бүрэн эрхээ үр дүнтэй, бие даан хэрэгжүүлэх чадварыг алдагдуулж байгаад санаа зовниж буйгаа Хороо илэрхийлж байна (2-р зүйл).
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах
Төрөл	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ - Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
721. Зөвлөмж	Үндэсний хэмжээний хүний эрхийн байгууллага 13. Хороо нь хүний эрхийг харьяалал дэмжих, хамгаалах үндэсний институцын статустай холбоотой зарчмуудын дагуу Хүний эрхийн Үндэсний Комисс хараат бус, үр дүнтэй ажиллахад хангалттай санхүүжилт олгохыг Оролцогч улсад зөвлөж байна (Парисын зарчим).
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар

	дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
722. Зөвлөмж	Арьс үндсээр алагчилах, үзэн ядсан үг хэллэг 14. Хороо нь Конвенцын 4-р зүйлд нийцүүлэн арьс үндсээр алагчилан гадуурхсан, үзэн ядалт хэллэгийг хориглосон хууль тогтоомж байхгүй байгаад санаа зовж байгаагаа илэрхийлж байна (4-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Арьс үндсээр алагчилах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
723. Зөвлөмж	Арьс үндсээр алагчилах, үзэн ядсан үг хэллэг 15. 2015 оны 12 дугаар сарын 4-ний өдөр УИХ-аас Эрүүгийн хуулийн шинэчилсэн найруулгыг баталсныг тус Хорооноос анхааралдаа авч, Конвенцын 4-р зүйлд нийцүүлэн арьс үндсээр алагчилах, үзэн ядах үг хэллэгийг хориглон дараах байдлаар гэмт хэрэгт тооцож баталгаажуулахыг зөвлөж байна, тухайлбал: (а) арьс үндсээр алагчилах үзэл, илт үзэн ядсан байдалд тулгуурлан илэрхийлсэн үзэл санааг түгээх; (б) арьс үндсээр алагчилах, ялгаварлан гадуурхахыг өдөөн турхирах; (в) өөр арьс өнгө, угсаатны гарал бүхий бүлэг хүмүүсийн эсрэг хүчирхийлэл үйлдсэн, өдөөн турхирсан. Хорооноос арьс үндсээр алагчилах, үзэн ядалттай тэмцэх тухай 35-р Ерөнхий зөвлөмжид (2013) Оролцогч улсын анхаарлыг хандуулж, арьс үндсээр алагчилах үзэл бодлоо илэрхийлсэн хамгийн ноцтой хэргийг гэмт хэрэгт тооцон, хөнгөн хэргийг эрүүгийн хуулиас өөр аргаар шийдвэрлэх хэрэгтэйг онцолж байна. Мөн уг Ерөнхий зөвлөмжид Хороо арьс үндсээр алагчилах, үзэн ядсан үг хэллэгийн үндсэн шалтгааныг арилгахын тулд сурган хүмүүжүүлэх, боловсрол, соёл, мэдээллийн салбарт авч болох арга хэмжээг тодорхойлсон байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Арьс үндсээр алагчилах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

724. Зөвлөмж	Арьс үндсээр алагчилан гадуурхах үзэлтэй байгууллага болон үзэн ядах гэмт хэрэг 16. Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийг арьс үндсээр алагчилан гадуурхах, үзэн ядах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, шийтгэх зорилгоор 2010 онд шинэчлэн найруулсан тухай Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн ирүүлсэн мэдээллийг онцлон тэмдэглэж байгаа хэдий ч Хороо гадаадын иргэдийн эсрэг арьс үндсээр алагчилан гадуурхах, хүчирхийлэл үйлдэх, Даяар Монгол, Цагаан хас зэрэг хэт үндсэрхэг неонацист байгууллагууд оршин тогтносон хэвээр байгаад сэтгэл зовниж байна (4 болон 7-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Арьс үндсээр алагчилах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
725. Зөвлөмж	Арьс үндсээр алагчилан гадуурхах үзэлтэй байгууллага болон үзэн ядах гэмт хэрэг 17. Арьс үндсээр алагчилан гадуурхсан хүчирхийллийн хэд хэдэн хэргийг шалгаж байгаа бөгөөд Даяар Монгол байгууллагыг татан буулгах шатандаа явж байгааг тэмдэглээд Хороо эдгээр хэргийн үр дүнгийн талаар нэмэлт мэдээлэл өгөхийг Оролцогч улсаас хүсэж байна. Конвенцын 4-р зүйлд заасны дагуу арьс үндсээр алагчилан гадуурхах, өдөөн турхирч буй байгууллагуудыг хууль бус гэж зарлаж, түүнчлэн ийм байгууллага, үйл ажиллагаанд хувь хүмүүс оролцохыг хуулиар шийтгэх гэмт хэрэг гэж үзэхийг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Түүнчлэн арьс үндсээр алагчилан гадуурхсан хүчирхийллийн бүх хэргийг нэн даруй, үр дүнтэй мөрдөн шалгах, гэмт этгээдүүдийг яллахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна. Хэт үндсэрхэг үзэлтэй, неонацист байгууллагуудын оршин тогтнохын үндсэн шалтгаан болох өрөөсгөл үзэл болон бусад шалтгаантай тэмцэхийн тулд сурган хүмүүжүүлэх, боловсрол, соёл, мэдээллийн салбарт зохих арга хэмжээ авахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Арьс үндсээр алагчилах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах

	Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
726. Зөвлөмж	Орогнол хүсэгч, дүрвэгсэд болон харьяалалгүй хүмүүс 18. Монгол Улсад орогнол хүсэгч, дүрвэгсэд орж ирсэн тохиолдол гараагүй гэсэн мэдээлэл байгаа хэдий ч орогнол хүсэгчдийн тоо бага байж болох ч орогнол хүссэн иргэд орж ирж байгаа гэсэн зөрчилтэй мэдээлэл байгааг Хороо анхааралдаа авч байна. Монгол Улсад ирж орогнол хүсэгчид бүртгэлгүй хэвээр байгаа бөгөөд дүрвэгсдийн талаар хууль тогтоомж байхгүйгээс эрхээ эдлэхэд хүндрэлтэй байж болзошгүй гэж Хороо санаа зовниж байна. Оролцогч улсаас харьяалалгүй хүмүүсийн нөхцөл байдлын талаар мэдээлэл дутмаг байгаад Хороо харамсаж байна (2 болон 5-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харьяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Харьяалалгүй хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
727. Зөвлөмж	Орогнол хүсэгч, дүрвэгсэд болон харьяалалгүй хүмүүс 19. Оролцогч улсад орогнол хүсэгчид, дүрвэгсэд, харьяалалгүй хүмүүсийн эрхийг бүрэн хангах үр дүнтэй арга хэмжээ авч, тэдний нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийг дараагийн ээлжит тайландаа тусгахыг Хорооноос зөвлөж байна. Мөн Хороо 1951 оны Дүрвэгсдийн байдлын тухай конвенц, 1967 оны холбогдох Протокол, 1954 оны Харьяалалгүй хүмүүсийн статусын тухай конвенц, 1961 оны Харьяалалгүй байдлыг бууруулах тухай конвенцыг оролцогч улс соёрхон батлахыг дэмжиж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харьяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
728. Зөвлөмж	Цагаачлалын бодлого 20. Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуульд (1993 он) 2010 онд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсаныг дурдахын зэрэгцээ иргэншлээс хамааран Оролцогч улсад харьяалалгүй хүмүүсийг хилээр нэвтрэх, оршин суухад тоон босго тогтоож байгаад өмнө нь анхаарахыг зөвлөж байсныг дахин сануулж байна. Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн үзэж

	байгаагаар дээр дурдсан хуулийн 34 дүгээр зүйлд заасны дагуу гарах виз авах шаардлага нь зөвхөн захиргааны журам боловч энэ нь харьяат бус хүмүүсийг хууль эрх зүйн маргаан шийдвэрлэхэд дарамт үзүүлэхэд ашиглагдаж болзошгүйд Хороо санаа зовж байгаагаа илэрхийлж байна (2 болон 5-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.7 Төлөвлөлт, зохицуулалт сайтай шилжилт хөдөлгөөний бодлого хэрэгжүүлэх замаар хүмүүсийн зохион байгуулалттай, аюулгүй, байнгын, хариуцлагатай шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
729. Зөвлөмж	Цагаачлалын бодлого 21. Оролцогч улс гадаадын иргэдийг хилээр гаргахад тулгарч буй аливаа захиргааны саад тотгорыг арилгахын тулд тодорхой нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар зорьж байгааг харуулсан Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн өгсөн мэдээллийг Хороо сайшааж байна. Түүнчлэн, Оролцогч улсад харьяалалгүй хүмүүсийг хилээр нэвтрэх, оршин суухад тогтоосон тоон босгыг цуцлахыг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.7 Төлөвлөлт, зохицуулалт сайтай шилжилт хөдөлгөөний бодлого хэрэгжүүлэх замаар хүмүүсийн зохион байгуулалттай, аюулгүй, байнгын, хариуцлагатай шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
730. Зөвлөмж	Цагаач ажилчид 22. Хорооноос цагаач ажилчид, тэр дундаа албадан болон албадан бус хөдөлмөр эрхэлж байгаа, хөдөлмөр, амьдралын стандартын шаардлага хангаагүй нөхцөлд ажиллаж байгаа, цалингаа хугацаанд нь олгоогүй иргэдийн нөхцөл байдлын талаарх мэдээлэлд санаа зовж байгаагаа илэрхийлж байна. Мөн хөдөлмөрийн нөхцөл нь олон улсын стандартад нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулах хангалттай, үр дүнтэй хяналт, шалгалтын механизм дутмаг байгаад санаа зовж байна (2 болон 5-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр

	эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
731. Зөвлөмж	Цагаач ажилчид 23. Оролцогч улсад цагаач ажилчдыг албадан болон албадан бус хөдөлмөрлөхтэй тэмцэх, хөдөлмөрийн нөхцөлийг олон улсын стандартад нийцүүлэх талаар тодорхой арга хэмжээ авахыг Хорооноос зөвлөж байна. Хороо дараагийн ээлжит тайландаа энэ талаар дэлгэрэнгүй мэдээлэл, тэр дундаа ажил олгогчид хариуцлага хүлээлгэх хэргийн талаарх мэдээллийг оруулахыг Оролцогч улсаас хүсэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хуулийн засаглал ба ял завших - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
732. Зөвлөмж	Үндэсний цөөнх 24. Үндэсний цөөнх оршин суудаг бүс нутагт ядуурал, ажилгүйдэл, сургууль завсардалтын түвшин улсын дундаж түвшинд байгааг харуулсан, Оролцогч улсаас ирүүлсэн мэдээллийг онцлон тэмдэглэсэн хэдий ч үндэсний цөөнхийн бүлгийг хөгжүүлэхэд, эрхээ бүрэн эдлэхэд саад бэрхшээл тулгарч байгаад Хороо санаа зовж байна (2 болон 5-р зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, ядуурал - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
733. Зөвлөмж	Үндэсний цөөнх 25. Оролцогч улс үндэсний цөөнхийн нөхцөл байдалд хүний эрхэд суурилсан иж бүрэн үнэлгээг тогтмол бөгөөд цогц хийх, цөөнхийн эрхээ эдлэхэд тулгарч буй аливаа саад тотгорыг арилгах зорилгоор

	зохих бодлого боловсруулах, тус бодлого нь ядуурал, ажилгүйдэл, цөөнхийн хэлээр боловсрол эзэмших боломжоор хомс байгааг үр дүнтэй арилгаж баталгаажуулахыг Хорооноос зөвлөж байна
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, ядуурал - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
734. Зөвлөмж	Уугуул иргэд 26. Хороо Цаатан (Духа) малчдын цаа буга маллах нөхцөл байдлыг сайжруулах талаар Оролцогч улсаас ирүүлсэн мэдээллийг сайшааж, үүнд: (а) нийгмийн даатгалын шимтгэл, сар бүр татаас олгох; (б) Тэнгис-Шишгэдийн байгалийн цогцолборт газрын байгаль хамгаалагчаар малчдыг ажиллуулах; (в) Ашигт малтмалын тухай хуулийг шинээр батлах болон ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгохоос өмнө орон нутгийн иргэдийн зөвшөөрөл шаардлагатай гэсэн хэдий ч Хороо дараах зүйлүүдэд санаа зовниж байна. (а) Уул уурхайн төслийн Цаатан (Духа) ард түмний амьжиргаа, амьдралын хэв маяг, соёлд үзүүлэх сөрөг нөлөө; (б) Бодит байдал дээр Цаатан (Духа) ард түмний уламжлалт нутаг дэвсгэрт ашигт малтмал олборлох тусгай зөвшөөрөл олгохдоо тэднээс урьдчилсан байдлаар зөвшөөрөл авдаггүй; (в) Алслагдсан бүс нутагт амьдардаг малчдын ядуурал.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Соёлын эрх - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Нийгмийн хамгааллын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Уугуул иргэд - Хөдөөгийн хүмүүс
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
735. Зөвлөмж	Уугуул иргэд 27. Уугуул иргэдийн эрхийн талаар 23-р Ерөнхий зөвлөмж (1997) болон Уугуул иргэдийн эрхийн тухай НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын тунхаглалын хүрээнд Оролцогч улсад Хорооноос цаатан иргэдийн амьдарч буй газар нутагтай холбоотой аливаа шийдвэр, тэр дундаа уул уурхайн лиценз олгох, ан агнуурын хориг тавих, Засгийн газрын бодлого, хөтөлбөр дээр зөвшилцөн үр дүнтэй яриа хэлэлцээ хийж байхыг баталгаажуулах. Мөн Хорооноос Олон улсын

	хөдөлмөрийн байгууллагын 1989 оны Уугуул болон овгийн ард түмний конвенцыг (№169) соёрхон батлахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Соёлын эрх - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Нийгмийн хамгааллын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Уугуул иргэд - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
736. Зөвлөмж	Бусад гэрээг соёрхон батлах 28. Хүний эрхүүд бүгд хоорондоо салшгүй холбоотой байдгийг санаж Оролцогч улс нь арьс үндсээр алагчилах, ялгаварлан гадуурхалтад өртөх боломжтой нийгмийн бүлэгт шууд хамаарах заалтууд бүхий олон улсын гэрээнүүд, тэр дундаа Цагаач ажилчид, тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүд, уугуул иргэд, овгийн хүмүүсийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын конвенц, Харилцаа холбооны журмын тухай Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцын Нэмэлт протоколыг хараахан соёрхон батлаагүй байгааг анхаарч соёрхон батлахыг Хорооны зүгээс уриалж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Арьс үндсээр алагчилах - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цагаачид - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
737. Зөвлөмж	Конвенцын 8-р зүйлийн нэмэлт, өөрчлөлт 29. 1992 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн Конвенцид оролцогч улсуудын арван дөрөвдүгээр хурлаар баталж, НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейн 47/111 тоот тогтоолоор дэмжигдсэн Конвенцын 8 (6)-р зүйлд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт Оролцогч улс нэмэлт өөрчлөлтийг соёрхон батлахыг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Төрөл	Зөвлөмжүүд

738. Зөвлөмж	Конвенцын 14-р зүйлийн дагуух мэдэгдэл 30. Конвенцын 14-р зүйлд заасны дагуу хувь хүмүүсээс гаргасан гомдол мэдээллийг хүлээн авч, хэлэлцэх Хорооны эрх хэмжээг хүлээн зөвшөөрч байгааг нэмэлт мэдэгдэл хийх талаар Оролцогч улс анхаарч үзэхийг Хорооны зүгээс уриалж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Төрөл	Зөвлөмжүүд
739. Зөвлөмж	Дурбаны Тунхаглал болон үйл ажиллагааны хөтөлбөртэй холбогдуулан авах арга хэмжээ 31. Дурбаны тунхаглалын мөрөөр хийгдсэн чуулга уулзалтаас гаргасан 33-р Ерөнхий зөвлөмжтэй (2009) холбогдуулан Хорооны зүгээс Оролцогч улсыг өөрийн дотоодын эрх зүйн зохицуулалтын хүрээнд тус Конвенцыг хэрэгжүүлэхдээ Ялгаварлан гадуурхах, арьс үндсээр алагчилах, ксенофоби болон бусад үл тэвчих үзлийн эсрэг Дэлхийн чуулга уулзалтын үеэр буюу 2001 оны 09 дүгээр сард батлагдсан Дурбаны тунхаглал болон Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд ач холбогдол өгч, 2009 оны 04 дүгээр сард Женев хотноо болсон Дурбаны чуулга уулзалтын мөрөөр гаргасан баримт бичгийг анхаарч байхыг зөвлөж байна. Оролцогч улс дараагийн ээлжит тайландаа Дурбаны тунхаглал болон Үйл ажиллагааны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх талаар үндэсний хэмжээний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, авсан арга хэмжээний талаар тусгахыг Хороо хүсэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Арьс үндсээр алагчилах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
740. Зөвлөмж	Африк гаралтай хүмүүст зориулсан олон улсын арван жил 32. 2015-2024 оны Африк гаралтай олон улсын хүмүүсийн арван жил болгон тунхаглаж Ерөнхий Ассамблейгаас 68/237 тоот тогтоол баталсан бөгөөд энэхүү арван жилийн хугацаанд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хөтөлбөрийг Ерөнхий Ассамблейн 69/16 тоот тогтоолд тусгасан. Оролцогч улс дээрх тогтоолтой холбогдуулан бодлого тодорхойлж, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд тохирох арга хэмжээ боловсруулж, хэрэгжүүлэхийг Хорооноос зөвлөж байна. Африк гаралтай хүмүүсийг арьс үндсээр алагчилахгүй байх тухай тус Хорооны баталсан 34-р Ерөнхий зөвлөмжийг (2011) харгалзан дээрх хөтөлбөрийн хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн тодорхой арга хэмжээний

	талаар нарийвчилсан мэдээллийг дараагийн ээлжит тайланд тусгахыг Хорооноос хүсэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Арьс үндсээр алагчилах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
741. Зөвлөмж	Иргэний нийгэмтэй зөвлөлдөх 33. Оролцогч улс нь дүгнэлт зөвлөмжийн дагуу арга хэмжээ авах, дараагийн ээлжит тайланг бэлтгэхдээ хүний эрхийг хамгаалах салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг тухайлан арьс үндсээр алагчилахтай тэмцэх чиглэлээр ажилладаг иргэний нийгмийн байгууллагуудтай яриа хэлэлцээр улам их хийх, зөвлөлдөөнийг цаашид үргэлжлүүлэхийг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Арьс үндсээр алагчилах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
742. Зөвлөмж	Мэдээлэл түгээх 34. Оролцогч улсын зүгээс өөрийн бэлтгэсэн тайланг хүргүүлсэн тухайн цаг хугацаанаас эхлэн уг тайланг олон нийт олж үзэх болон хандалт хийх боломжтой байдлаар байрлуулах, Хорооноос өгсөн дүгнэлт зөвлөмжүүд болон түүний дагуу бэлтгэсэн тайланг Конвенцыг хэрэгжүүлж байгаа бүх төрийн болон орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагууд үзэх боломжтой байхаар, түүнчлэн ГХЯ-ны цахим хуудаст төрийн албан ёсны хэл, мөн боломжтой бол нийтээр хэрэглэдэг бусад хэлээр байршуулахыг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
743. Зөвлөмж	Дүгнэлтийн ажиглалтын мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээ 35. Конвенцыг 9-р зүйл болон Хорооны үйл ажиллагааны журмын 65 дахь хэсэгт заасны дагуу Хорооноос өгсөн тус дүгнэлтийн ажиглалтын

	15, 17 болон 29 хэсэгт агуулагдах зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг Оролцогч улс нэг жилийн дотор Хороонд хүргүүлэхийг хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Арьс үндсээр алагчилах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
744. Зөвлөмж	Тусгайлан анхаарах хэсгүүд 36. Тус зөвлөмж дүгнэлтийн 7, 16, 27 дэхь хэсгүүдэд Оролцогч улс тусгайлан анхаарал хандуулахын зэрэгцээ дээрх хэсгүүдэд агуулагдах зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор тодорхой ямар арга хэмжээ авсан талаар нарийвчилсан мэдээлэл оруулж дараагийн ээлжит тайлад тусгахыг Хорооны зүгээс хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
745. Зөвлөмж	Дараагийн ээлжит тайланг бэлтгэх 39. Хорооны зүгээс 2018 оны 09 дүгээр сарын 06-ны өдрийн дотор Оролцогч улс өөрийн 23-24 дугаар ээлжит тайланг нэг бичиг баримт болгон нэгтгэж боловсруулах, ийнхүү тайлан бэлтгэхдээ тус Хорооны 71 дүгээр чуулганаас баталсан удирдамжийг (CERD/C/2007/1) баримтлах, тус дүгнэлт зөвлөмжид дэвшүүлсэн бүх асуудалд хариу бэлтгэн ирүүлэхийг зөвлөж байна. Ерөнхий Ассамблейн 68/268 тоот тогтоолд заасны дагуу нэгтгэсэн ээлжит тайланг 21,200 хэтрэхгүй үгэнд багтаахыг Оролцогч улс анхаарахыг Хорооны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
CERD/C/MNG/CO/2 3-24	Монгол Улсад 2019 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 21
746. Зөвлөмж	Мэдээлэл цуглуулах 5. Оролцогч Улсын зүгээс 2015 оны Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай хуулийн дагуу хийгдсэн тооллогын дүнд гаргасан Казах, Тува, Цаатан (Духа) иргэдийг насны ангилал, ажил эрхлэлт, боловсролын талаар мэдээлэл ирүүлснийг талархан тэмдэглэж байгаа боловч арьс үндсээр алагчилах байдал байж болзошгүй, тусгай арга хэмжээ авах шаардлагатай угсаатны бүх бүлгүүд, тухайлбал үндэсний цөөнх, уугуул иргэд, орогнол хүсэгч, дүрвэгсэд болон харьяалалгүй хүмүүсийн талаарх нийгэм, эдийн засгийн цогц, хамгийн сүүлийн байдлаар гаргасан, найдвартай мэдээлэл дутмаг байгаад харамсаж байна. (2 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Ядуу хүмүүс - Уугуул иргэд - Цагаачид - Харьяалалгүй хүмүүс

	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
747. Зөвлөмж	6. Тайлан боловсруулах тухай удирдамж (CERD/C/2007/1, 10, 12 дугаар хэсэг)-д заасныг харгалзан Оролцогч Улс болон Хорооны хувьд ялгаварлан гадуурхах явдал бодитой оршиж байгаа эсэхийг тодорхойлох, тодорхой хугацаанд авсан арга хэмжээний үр нөлөө, үр дүнг тодорхойлохын тулд нарийвчлан задалсан статистик мэдээлэл цуглуулах аргачлалыг бий болгон батлахыг Оролцогч Улсад Хорооны зүгээс зөвлөж байна. Оролцогч Улс нь цалин хөлс, ядуурал, дундаж наслалттай холбоотой нийгэм эдийн засгийн үзүүлэлтүүдийн талаарх мэдээллийг, хувь хүмүүс, нийгмийн бүлэг өөрийгөө тодорхойлж байгаад үндэслэн үндэстэн, бүх угсаатны бүлэг, уугуул иргэд, цагаач, харьяалалгүй хүмүүсийн эрүүл мэндэд нөлөөлж буй байгаль орчны нөлөөллийн талаарх үзүүлэлт бүхий мэдээллийг дараагийн ээлжит тайланд оруулахыг Хорооны зүгээс хүсэж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Ядуу хүмүүс - Уугуул иргэд - Цагаачид - Харьяалалгүй хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
748. Зөвлөмж	Ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг хууль тогтоомж 7. Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгийн судалгааны дүнд Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа 34 хууль ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон зохицуулалттай байгаа талаарх мэдээлэл Оролцогч Улсаас өгснийг Хороо тухайлан тэмдэглэж байна. Хэдий тийм боловч Конвенцын 1 дүгээр зүйлд заасны дагуу алагчилах үзэл, ялгаварлан гадуурхах тухай тодорхойлолт агуулсан хууль тогтоомж байхгүй байна гэсэн зөвлөмжийг дахин сануулж байна (1 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
749. Зөвлөмж	8. Хорооны зүгээс өмнө өгч байсан (CERD/C/MNG/CO/19-22) Конвенцын 1 дүгээр зүйлд заасны дагуу алагчилах үзэл, ялгаварлан гадуурхахыг тодорхойлсон, арьс үндсээр алагчилах бүх хэлбэрийг хориглосон тодорхой хууль тогтоомжийг батлах тухай зөвлөмжийг Оролцогч Улсад дахин сануулж байна.
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
750. Зөвлөмж	Үндэсний хэмжээний хүний эрхийн байгууллага 9. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулан Комиссарын албан тушаалд нэр дэвшигчид тавигдах шаардлагыг хангах, өөрийн бие даасан байдлыг хадгалах талаарх зохицуулалтыг тусгаж байгааг Хорооны зүгээс сайшааж байна. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын үйл ажиллагааг үр дүнтэй явуулахад хангалттай санхүүжилт, хүний нөөц байхгүй байгаад Хорооны зүгээс анхаарал хандуулж байна (2 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

751. Зөвлөмж	10. Хорооны зүгээс Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл Парисын зарчимд бүрэн нийцсэн бөгөөд хараат бус Хүний эрхийн Үндэсний Комиссыг бий болгож байгаа эсэхийг нягтлахыг Оролцогч Улсад зөвлөж байна. Парисын зарчимд бүрэн нийцсэн, бие даасан байдалтай өөрийн мандатыг үр дүнтэй хэрэгжүүлдэг Комисстой болохын тулд Хүний эрхийн Үндэсний Комисст боломжит хүний нөөц болон санхүүгийн эх үүсвэрийг олгох, хуваарилахыг Оролцогч Улсад Хорооны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
752. Зөвлөмж	Арьс үндсээр алагчилах, үзэн ядсан үг хэллэг 11. Үзэн ядах үг хэллэгийг хориглох зохицуулалтыг Конвенцын 4 дүгээр зүйлд нийцүүлэн одоо хүчин төгөлдөр хэрэгжиж байгаа Эрүүгийн хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтөд хүртэл агуулагдаагүй байгааг Хороо авч үзэж байна. Үзэн ядсан үг хэллэг хэрэглэх нь үндэсний эв нэгдлийг сарниулахад хүргэж болзошгүй хэсгийг гэмт хэрэгт тооцохоор Эрүүгийн хуульд оруулсан байгааг Хорооны зүгээс онцолж байна. Түүнчлэн олон нийтийн сүлжээгээр арьс үндсээр ялгаварлах, алагчилахтай холбогдуулан үзэн ядсан үг хэллэгийг ихээр хэрэглэх болсон, тодруулбал 2017 онд болсон Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн үеэр олон нийтийн сүлжээгээр ийм төрлийн үг хэллэг хэрэглэсэн, мөн үндсэрхэг үзлийг дэвэргэн үзэн ядах үг хэллэг хэрэглэсний дүнд хохирсон хохирогчдоос гомдол гаргасан эсэх талаар, дээрх үйлдлийг хийсэн буруутнуудыг мөрдөн шалгасан, ялласан эсэх талаар мэдээлэл дутмаг байгааг Хороо анхаарлаа хандуулж байна. (4 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
753. Зөвлөмж	12. Хорооны зүгээс өмнө өгч байсан (CERD/C/MNG/CO/19-22) зөвлөмжийг дахин сануулан Конвенцын 4 дүгээр зүйлд нийцүүлэн арьс үндсээр алагчилж үзэн ядах үг хэллэгийг хориглон дараах байдлаар гэмт хэрэгт тооцох, тухайлбал: “(а) хэт үндсэрхэг үзэл, илт

	үзэн ядсан байдалд тулгуурлан илэрхийлсэн үзэл санааг бүх байдлаар түгээх; (b) арьс үндсээр алагчилах, ялгаварлан гадуурхахыг өдөөн турхирах; (c) өөр арьсны өнгө, угсаатны гарал бүхий хүмүүсийн бүлэг эсхүл аливаа төрлийн эсрэг хүчирхийлэл үйлдсэн, өдөөн турхирсан зэрэг арьс үндсээр алагчилж үзэн ядах үг хэллэгийг шууд хориглосон зохицуулалтыг одоо хүчин төгөлдөр хэрэгжиж байгаа хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах замаар бий болгохыг Оролцогч Улсад зөвлөж байна. Эрүүгийн хуульд заасан үндэсний эв нэгдлийг сарниулах гэмт хэргийн заалтыг Конвенцоор хамгаалагдсан үндэсний цөөнх, бусад угсаатны бүлгийн гишүүдийг тэдгээрийн Конвенцоор баталгаажсан эрхийг зөрчихөөс урьдчилан сэргийлэх эсхүл тэдгээрийн манлайлагч, бодлого, үйлдлийг шүүмжилсэн аливаа шүүмжлэлд ял шийтгэл ногдуулж, хариуцлага тооцох арга зам гэсэн утгаар тайлбарлаж, хэрэгжүүлэхгүй байгааг Оролцогч Улс нягталж үзэхийг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
754. Зөвлөмж	Арьс үндсээр алагчилахыг дэмжигч байгууллага 13. Ашгийн бус хуулийн этгээдийн тухай хуулийн төсөлд хуулийн этгээдийг арьс үндсээр алагчилсан, ялгаварлан гадуурхсан үйл ажиллагаа явуулахыг хориглох, улмаар татан буулгахтай холбоотой зохицуулалт тусгагдаж байгаа тухай Оролцогч Улсын өгсөн мэдээллийг Хороо онцолж байна. Гадаад хүмүүсийн эсрэг үзэн ядсан үг хэллэг хэрэглэхийг дэмжиж, олон нийтийн дунд ийм үг хэллэг хэрэглэж байгаа хэд хэдэн бүлэг, хэт үндсэрхэг үзэлтэй байгууллагууд бодитой оршин байгааг Хороо анхааралдаа авч байна. Даяар Монгол зэрэг ижил төрлийн үйл ажиллагаа явуулдаг бүртгэлтэй байгууллагууд татан буугдсан талаар Оролцогч Улсын зүгээс өгсөн тайлбарыг тэмдэглэхийн зэрэгцээ ийм төрлийн хуулийн этгээдийг эрэн сурвалжлах, мөрдөх, яллах, хариуцлага тооцож буй талаар мэдээлэл байхгүй байгааг Хорооны зүгээс анхаарлаа хандуулж байна (4 болон 7 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний нийгэм
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах

Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
755. Зөвлөмж	14. Ашгийн бус хуулийн этгээдийн тухай хуулийн төсөлд тусгагдаж байгаа хуулийн этгээдийг арьс үндсээр алагчилсан, ялгаварлан гадуурхсан үйл ажиллагаа явуулахыг хориглох, улмаар татан буулгахтай холбоотой зохицуулалт Конвенцын 4 дүгээр зүйлтэй нийцэж байгаа эсэхийг Оролцогч Улс нягтлахыг Хорооны зүгээс зөвлөж байна. Өөрийн хууль тогтоомжийг тэр дундаа хуулийн дагуу бүртгэлтэй бүх байгууллага арьс үндсээр алагчилахыг эсхүл хэт үндсэрхэг үзлийг дэмжвэл хориглож, хууль бус гэдгийг зарлах замаар хууль тогтоомжоо үр дүнтэй хэрэглэхийг Оролцогч Улсад Хорооны зүгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний нийгэм
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
756. Зөвлөмж	Орогнол хүсэгч, дүрвэгсэд болон харьяалалгүй хүмүүс 15. Монгол Улсад оршин сууж байгаа гадаадын иргэд монгол иргэдтэй адил эрх эдлэхээр Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасныг тэмдэглэхийн зэрэгцээ дүрвэгсдийн талаарх дотоодын хууль тогтоомж байхгүй байх тул орогнол хүсэгч, дүрвэгсэд, харьяалалгүй хүмүүс зэрэг тухайлан бүртгэлд ороогүй хүмүүсийн хувьд эрүүл мэндийн, нийгмийн халамжийн, боловсролын зэрэг төр засгаас үзүүлдэг үйлчилгээ авахад хүндрэл учирч болохыг Хороо анхаарлаа хандуулж байна (2 болон 5 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрүүл байх эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Нийгмийн хамгааллын эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.7 Төлөвлөлт, зохицуулалт сайтай шилжилт хөдөлгөөний бодлого хэрэгжүүлэх замаар хүмүүсийн зохион байгуулалттай, аюулгүй, байнгын, хариуцлагатай шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг

	хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгэм хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгэм хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгэм хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
757. Зөвлөмж	16. Орогнол хүсэгч, дүрвэгсэд, харьяалалгүй хүмүүс ямар нэг алагчилалгүйгээр эрүүл мэндийн, нийгмийн халамжийн, боловсролын болон ажил эрхлэх боломжоор хангагдах эрхийг бүрэн баталгаажуулах үр дүнтэй арга хэмжээ Оролцогч Улс авахыг Хороо зөвлөж байна. Хорооны зүгээс Оролцогч Улсыг Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай 1951 оны Конвенц, уг Конвенцын 1967 оны Нэмэлт Протоколыг соёрхон батлахыг уриалж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрүүл байх эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Нийгмийн хамгааллын эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид - Харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.7 Төлөвлөлт, зохицуулалт сайтай шилжилт хөдөлгөөний бодлого хэрэгжүүлэх замаар хүмүүсийн зохион байгуулалттай, аюулгүй, байнгын, хариуцлагатай шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгэм хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгэм хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгэм хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
758. Зөвлөмж	Цагаач ажилчид 17. Цагаач ажилчдын ажиллах болон амьдрах нөхцөл стандартаас доогуур байгаа, эдгээр хүмүүс монгол ажилчдын нэг адил ажлын байрны ижил нөхцөлөөр хангагдаж байгаа эсэхийг нягталдаг үр дүнтэй хяналт шалгалт, мониторингийн механизм дутагдалтай байгааг Хороо анхаарлаа хандуулж байна (2 болон 5 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнэтэй ажилд адилхан цалин хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
759. Зөвлөмж	18. Оролцогч Улсын зүгээс хүчээр, албадан хөдөлмөр эрхлүүлэхийг хориглосон хууль тогтоомжийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, цагаач ажилчдыг хамгаалах тухайлан ямар нэг алагчилалгүйгээр эрүүл мэнд, боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлттэй холбоотой үйлчилгээ авах тэдгээрийн эрхийг бүрэн баталгаажуулах үр дүнтэй арга хэмжээ авахыг Хороо зөвлөж байна. Мөн Оролцогч Улсын зүгээс цагаач ажилчдын ажиллах болон амьдрах нөхцөл стандартаас доогуур байгаатай тэмцэх, эдгээр хүмүүс монгол ажилчдын нэг адил ажлын байрны ижил нөхцөлөөр хангагдаж байгаа эсэхийг нягталдаг үр дүнтэй хяналт шалгалт, мониторингийн механизмыг бий болгох, Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын Аж үйлдвэр, худалдаан дахь хөдөлмөрийн хяналтын тухай болон Хөдөө аж ахуй дахь хөдөлмөрийн хяналтын тухай конвенцууд (No81, No129), Гэрийн үйлчилгээний ажилчдын тухай конвенц (No189), Цагаач ажилчдын тухай конвенц (No143) зэрэгт заасан олон улсын стандартуудтай нийцэж байгаа эсэхийг нягтлахыг Хорооноос зөвлөмж болгож байна.
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг харьяалал дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил,

	зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнэтэй ажилд адилхан цалин хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
760. Зөвлөмж	Үндэсний цөөнх болон уугуул иргэд 19. Үндэстний дундажтай харьцуулахад Казах, Тува, Цаатан (Духа) зэрэг хүмүүсээс цөөн тооны иргэд анхан шатны, ерөнхий болон дээд шатны боловсрол эзэмшиж байгаад Хороо анхаарал хандуулж байна. Хос хэлний боловсролыг дэмжиж буй Оролцогч Улсын хүчин чармайлтыг онцолж байгаа боловч уугуул иргэд, үндэсний цөөнхийн гишүүд тухайлбал Баян-Өлгий, Хөвсгөл болон Улаанбаатар хотын Налайх дүүрэгт оршин сууж байгаа иргэд хос хэл дээр боловсрол эзэмших боломжоор хангагдахад учирч буй бэрхшээл байгааг, түүнчлэн үндэсний цөөнх, угсаатны бүлгүүд, уугуул иргэд өөрийн эх хэл дээр боловсрол эзэмшихгүй, улмаар үүний дүнд эдгээр бүлгүүдийн хэл мартагдахад хүрч байгааг Хороо анхааралдаа авч байна. Оролцогч Улсын албан ёсны хэл дээр олгож буй боловсролын чанар муу байгаа, үндэсний цөөнх, уугуул иргэд их сургуульд орох шалгалтад муу дүн үзүүлж байгаа, төр захиргааны удирдах албан тушаалуудад ажиллах боломжоор хангагдахгүй, шийдвэр гаргах үйл явцад оролцуулахгүй байгаа зэргээс урьдчилан сэргийлэх асуудалд Хороо анхаарлаа хандуулж байна (5 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
761. Зөвлөмж	20. Оролцогч Улс үндэсний цөөнх, угсаатны бүлгүүд, уугуул иргэд эх хэл дээрээ боловсрол эзэмших боломжоор хангагдах байдлыг

	сайжруулах, боловсрол эзэмших боломжийг нэмэгдүүлэх, албан ёсны хэлний боловсролын чанарыг дээшлүүлэхэд хангалттай хөрөнгө хуваарилах, тусгай арга хэмжээ авахыг Хороо зөвлөж байна. Оролцогч Улсын зүгээс мөхөж буй долоон хэлийг хамгаалах талаар арга хэмжээ авахыг мөн Хорооноос зөвлөмж болгож байна. Цаатан (Духа) иргэд их, дээд сургуульд суралцахад тодорхой квот бий болгох, тусгайлсан тэтгэлэг санаачлах, бусад угсаатны бүлгүүдэд зориулж энэ төрлийн арга хэмжээг хэрэглэх боломжийг судлахыг хүсэж байна.
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
762. Зөвлөмж	21. Үндэстний дундажтай харьцуулахад Казах, Тува, Цаатан (Духа) зэрэг хүмүүсийн дунд хөдөлмөр эрхлэлт доогуур байгааг Хороо онцолж байна. Төрийн албаны тухай хуульд угсаа, гарал байдлыг үндэслэн ялгаварлан гадуурхахыг хориглосон зохицуулалт тусгагдсан гэдгийг Хороо сайшаан тэмдэглэж байгаа боловч үндэсний цөөнх хөдөлмөр эрхлэхэд, тухайлан Баян-Өлгий аймагт төрийн албанд ороход ялгаварлагдаж байгаа байдал үргэлжилж байгаад Хороо анхаарлаа хандуулж байна (5 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнэтэй ажилд адилхан цалин хөлс олгох Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг

	хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
763. Зөвлөмж	22. Оролцогч Улсын зүгээс үндэс, угсаа гарлаар ялгаварлан ажилд авах, төрийн албанд ажиллуулахад хориг саад тавихгүй байх, хөдөлмөр эрхлэх эрхийг бүх хүнд ижил эдлүүлэх, төрийн албанд ажиллах боломжоор хангах талаарх бүх шаардлагатай арга хэмжээ авахыг Хороо зөвлөж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнэтэй ажилд адилхан цалин хөлс олгох Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
764. Зөвлөмж	Цаатан (духа) хүмүүсийн нөхцөл байдал 23. Тэнгис Шишхэдийн тусгай хамгаалалттай газарт ан агнах, загас барихыг хориглосон нь уламжлалт хэв маягаар аж төрөхөд, мөн Цаатан хүмүүсийн соёлын эрхэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүйг Хороо анхааралдаа авч байна. Тайлангуудыг судлан авч үзсэнээр Хорооны зүгээс дараах асуудлуудад анхаарал хандуулж байна. Үүнд: (a) Уламжлалт байдлаар цаа буга бэлчээхэд ашиглаж байсан бэлчээрийн газарт нэвтрэхтэй холбоотой хориглолт; (b) Тэдний амьдран суудаг газарт ан агнахыг хориглосон хууль тогтоомжийг шууд хэрэглэхийг анхаарах, амьжиргааны нэг арга болох ан агнахад хорих ял оногдуулж байгааг анхаарах, буруутай этгээдэд хариуцлага тооцох, торгуулийн арга хэмжээ авах; (c) Цаатан иргэд ОХУ-ын Тува Улсын нутаг дэвсгэрт оршин суудаг өөрсдийн садан төрөлтэй уулзахад гардаг бэрхшээл, хил нэвтрэхэд баривчлах, саатуулах зэргээр саад учруулах; (d) Эрүүл мэндийн үйлчилгээ авахын тулд эмнэлгийн байранд очиход Цаатан иргэдэд, тэр дундаа өндөр настай, өвчтэй, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст тулгарч буй хүндрэл (5 дугаар зүйл).
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Өндөр настай хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
765. Зөвлөмж	24. Уугуул иргэдийн эрхийн талаар Ерөнхий зөвлөмж No23 (1997)-н хүрээнд Оролцогч Улсад Хорооны зүгээс дараах зөвлөмжүүдийг өгч байна. Үүнд: (a) цаатан иргэдийн эрх болон тэдний амьдарч буй газар нутагтай холбоотой аливаа шийдвэр гаргах үйл явцад тэдэнд урьдчилж үр дагаврыг таниулж, мэдүүлсний үндсэн дээр зөвшилцөн үр дүнтэй яриа хэлэлцээ хийж байгаа эсэхийг нягтлах; (b) цаатан иргэд ахуй соёлоо хадгалах эрхийг бүрэн дүүрэн эдлүүлэх үүднээс ан агнах, загас барих боломжоор хангаж, агнуурын хэмжээг цаатан иргэдтэй зөвлөлдсөний үндсэн дээр квот тогтоох; (c) Тэнгис Шишхэдийн тусгай хамгаалалттай газрын менежментэд цаатан иргэдийг оролцуулж байгаа эсэхийг, мөн цаа буга үржүүлж, бэлчээрлүүлж ирсэн газар нутгаа ашиглах эрх нь хангагдаж байгаа эсэхийг нягтлах; (d) хилийн чанадад амьдарч буй өөрсдийн төрөл төрөгсөдтэй холбоотой байх, өөрийн угсааны бүлгийн бусад гишүүдтэй харилцаатай байх, харилцаа холбоог хөгжүүлэх, цаашид харилцаагаа хадгалах зэрэг Цаатан иргэдийн эрх хангагдаж байгааг нягтлах; (e) Цаатан иргэдтэй зөвлөлдсөний үндсэн дээр хөдөлгөөнт эрүүл мэндийн клиникээр эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүргэх боломжийг судлах.
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Өндөр настай хүмүүс - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
766. Зөвлөмж	Уул уурхай 25. Цаа бугын бэлчээртэй холбогдуулан эрх ашиг нь хөндөгдөж буй үндэсний цөөнхтэй зөвшилцөхгүйгээр ашигт малтмалын болон хайгуулын зөвшөөрөл үргэлжлүүлэн олгож байгаа нь өөрийн соёлыг хадгалж уламжлалт маягаар аж төрөхөд сөргөөр нөлөөлж байгаа талаарх мэдээллийг Хороо анхааралдаа авч байна. Ийнхүү эрх ашиг нь хөндөгдөж байгаа үндэсний цөөнхийн өв соёлд уул уурхайн үйл ажиллагаа хохирол учруулахгүй байгааг нягтлах зорилгоор нөлөөллийн үнэлгээ хийх төлөвлөгөө байхгүй байгааг Хорооны зүгээс мөн анхаарлаа хандуулж байна (2 болон 5 дугаар зүйл).
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Соёлын эрх - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв

	залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
767. Зөвлөмж	26. Цаатан иргэдийн амьдарч, цаа буга үржүүлж байсан газар нутгийг уул уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглах зөвшөөрлийг олгохын өмнө цаатан иргэдтэй заавал зөвшилцдөг байх зохицуулалтыг Ашигт малтмалын тухай хууль, Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль, Захиргааны ерөнхий хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах замаар тусгахыг Хороо Оролцогч Улсад зөвлөмж болгож байна.
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Соёлын эрх - Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 5.а Үндэсний хууль тогтоомжид нийцүүлэн эмэгтэйчүүдэд эдийн засгийн тэгш эрх, түүнчлэн газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, санхүүгийн үйлчилгээ, өв залгамжлах, байгалийн баялгаас хүртэх боломжийг олгох шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
768. Зөвлөмж	Эрх сэргээлгэх боломж 27. Арьс үндсээр алагчилан гадуурхагдсан хохирогчдоос албан ёсоор гомдол гаргаагүй гэдгийг онцлон тэмдэглэж, энэ байдал хуулийн зохицуулалт тодорхой бус байх, эрх сэргээлгэх боломжийн талаар олон нийтийн ойлголт, мэдлэг дутмаг, нийгмийн зүгээс эргээд өөрт нь дарамт учрахаас айх, ийм үйлдлийг төрийн байгууллагын зүгээс мөрдөн шалгах санаачилга гаргахгүй, энэ чиглэлийн асуудалд анхаарал хандуулж ажиллах эрмэлзэлгүй байгааг харуулж байж болох юм гэдгийг Оролцогч Улсад Хорооны зүгээс сануулж байна (6 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Цагаачид - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах

	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
769. Зөвлөмж	28. Конвенцын Ерөнхий тайлбар No31 (2005)-д ялгаварлан гадуурхахаас хамгаалсан захиргааны болон эрүүгийн шүүхийн тогтолцоог бүрдүүлэх тухай заасныг онцлоод, энэ хүрээнд бүх нийтийн боловсролыг сайжруулах, ялангуяа энэ конвенцод заасан эрх, хөдөлмөрийн салбарт гарч буй зөрчил, ялгаварлан гадуурхалтай холбоотой гомдол гаргах асуудлаар үндэсний цөөнх, уугуул иргэд, цагаач иргэдэд зориулсан сургалт зохион байгуулах болон зөрчигдсөн эрхийг нөхөн сэргээх шүүхийн механизмыг бүрдүүлэхэд анхаарахыг Хорооноос зөвлөж байна. Оролцогч Улс дээрх асуудлыг тусгасан тусгай сургалтын модулийг “Бүх нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх үндэсний хөтөлбөр”-ийн хүрээнд бий болгохыг Хорооны зүгээс зөвлөмж болгож байна.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Цагаачид - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
770. Зөвлөмж	D. Бусад зөвлөмж Бусад гэрээг соёрхон батлах 29. Хүний эрхүүд бүгд хоорондоо салшгүй холбоотой байдгийг санаж Оролцогч Улс нь арьс үндсээр алагчилах, ялгаварлан гадуурхалтад өртөх боломжтой нийгмийн бүлэгт шууд хамаарах заалтууд бүхий олон улсын гэрээнүүд, тэр дундаа Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагаас 1989 онд баталсан No169 дүгээр конвенц буюу Цагаач ажилчид, тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүд, уугуул иргэд, овгийн хүмүүсийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын конвенцыг хараахан соёрхон батлаагүй байгааг анхаарч соёрхон батлахыг Хорооны зүгээс уриалж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

771. Зөвлөмж	Конвенцын 8 дугаар зүйлийн нэмэлт, өөрчлөлт 30. 1992 оны 01 дүгээр сарын 15-ны өдрийн Конвенцыг Оролцогч Улсуудын арван дөрөвдүгээр хурлаар баталж, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейн 47/111 тоот тогтоолоор дэмжигдсэн Конвенцын 8 (6) дугаар зүйлд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт Оролцогч Улс тус нэмэлт өөрчлөлтийг соёрхон батлахыг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
772. Зөвлөмж	Конвенцын 14 дүгээр зүйлийн дагуух мэдэгдэл 31. Конвенцын 14 дүгээр зүйлд заасны дагуу хувь хүмүүсээс гаргасан гомдол мэдээллийг хүлээн авч, хэлэлцэх Хорооны эрх хэмжээг хүлээн зөвшөөрч байгааг нэмэлт мэдэгдэл хийх талаар Оролцогч Улс анхаарч үзэхийг Хорооны зүгээс уриалж байна.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
773. Зөвлөмж	Дурбаны Тунхаглал болон үйл ажиллагааны хөтөлбөртэй холбогдуулан авах арга хэмжээ 32. Дурбаны тунхаглалын мөрөөр хийгдсэн чуулга уулзалтаас гаргасан No33(2009) ерөнхий зөвлөмжтэй холбогдуулан Хорооны зүгээс Оролцогч Улсыг өөрийн дотоодын эрх зүйн зохицуулалтын хүрээнд тус Конвенцыг хэрэгжүүлэхдээ Ялгаварлан гадуурхах, арьс үндсээр алагчилах, ксенофоби болон бусад үл тэвчих үзлийн эсрэг Дэлхийн чуулга уулзалтын үеэр буюу 2001 оны 09 дүгээр сард батлагдсан Дурбаны тунхаглал болон Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд ач холбогдол өгч, 2009 оны 04 дүгээр сард Женев хотноо болсон Дурбаны чуулга уулзалтын мөрөөр гаргасан баримт бичгийг анхаарч байхыг Хорооноос зөвлөж байна. Оролцогч Улс дараагийн ээлжит тайландаа Дурбаны тунхаглал болон Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар үндэсний хэмжээний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, авсан арга хэмжээний талаар тусгахыг Хороо хүсэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Олон улсын байгууллагуудтай хамтран ажиллах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг харьяалал дэмжиж, мөрдүүлэх

	Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
774. Зөвлөмж	Африк гаралтай хүмүүст зориулсан олон улсын арван жил 33. 2015-2024 оныг Африк гаралтай хүмүүсийн олон улсын 10 жил болгон тунхаглаж Ерөнхий Ассамблейгаас 68/237 тоот тогтоол баталсан бөгөөд энэхүү 10 жилийн хугацаанд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хөтөлбөрийг Ерөнхий Ассамблейн 69/16 тоот тогтоолд тусгасан. Оролцогч Улс дээрх тогтоолтой холбогдуулан бодлого тодорхойлж, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх тохирох арга хэмжээ боловсруулж, хэрэгжүүлэхийг Хорооноос зөвлөж байна. Африк гаралтай хүмүүсийг арьс үндсээр алагчилахгүй байх тухай тус Хорооны баталсан Ерөнхий зөвлөмж No34 (2011)-ийг харгалзан дээрх хөтөлбөрийн хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн тодорхой арга хэмжээний талаар нарийвчилсан мэдээллийг дараагийн ээлжит тайланд тусгахыг Хорооны зүгээс хүсэж байна.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Африк гаралтай хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
775. Зөвлөмж	Иргэний нийгэмтэй зөвлөлдөх 34. Оролцогч Улс нь тус дүгнэлт зөвлөмжийн дагуу арга хэмжээ авах, дараагийн ээлжит тайланг бэлтгэхдээ хүний эрхийг хамгаалах салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг тухайлан арьс үндсээр алагчилахтай тэмцэх чиглэлээр ажилладаг иргэний нийгмийн байгууллагуудтай яриа хэлэлцээ улам их хийх, зөвлөлдөөнийг цаашид үргэлжлүүлэхийг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний нийгэм
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан

	заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
776. Зөвлөмж	Мэдээлэл түгээх 35. Оролцогч Улсын зүгээс өөрийн бэлтгэсэн тайланг хүргүүлсэн тухайн цаг хугацаанаас эхлэн уг тайланг олон нийт олж үзэх болон хандалт хийх боломжтой байдлаар байрлуулах, Хорооноос өгсөн дүгнэлт зөвлөмжүүд болон түүний дагуу бэлтгэсэн тайланг Конвенцыг хэрэгжүүлж байгаа бүх төрийн болон орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагууд үзэх боломжтой байхаар, түүнчлэн Гадаад харилцааны яамны цахим хуудаст төрийн албан ёсны хэл, мөн боломжтой бол нийтээр хэрэглэдэг бусад хэлээр байршуулахыг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
777. Зөвлөмж	Нийтлэг мэдээлэл бүхий үндсэн баримт бичиг 36. 2006 оны 06 дугаар сард зохион байгуулагдсан Хүний эрхийн холбогдолтой олон талт гэрээний Хороод хоорондын тав дахь удаагийн хурлаас баталсан (HRI/ GEN/2/Rev.6, chap. I) тайлан боловсруулах удирдамжийн дагуу 2015 оны 02 дугаар сарын 27-ны өдөр Оролцогч Улсаас ирүүлсэн нийтлэг мэдээлэл бүхий үндсэн баримт бичигт агуулагдах мэдээллийг бэлтгэхийг Хорооны зүгээс дэмжиж байна. Түүнчлэн Ерөнхий Ассамблейн 68/268 тоот тогтоолд заасны дагуу уг баримт бичгийг 42,400 хэтрэхгүй үгэнд багтаахыг Оролцогч улс анхаарахыг Хорооны зүгээс анхааруулж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
778. Зөвлөмж	Тус дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээ 37. Конвенцын 9 (1) дүгээр зүйл болон Хорооны үйл ажиллагааны журмын 65 дахь хэсэгт заасны дагуу Хорооноос өгсөн тус дүгнэлт зөвлөмжийн 20, 24 b) болон 24 c) хэсэгт агуулагдах зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг Оролцогч Улс нэг жилийн дотор Хороонд хүргүүлэхийг хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд

779. Зөвлөмж	Тусгайлан анхаарах хэсгүүд 38. Тус дүгнэлт зөвлөмжийн 6, 8, 12, 14 дэх хэсгүүдэд Оролцогч улс тусгайлан анхаарал хандуулахын зэрэгцээ дээрх хэсгүүдэд агуулагдах зөвлөмжүүдийг Оролцогч Улс хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор тодорхой ямар арга хэмжээ авсан талаар нарийвчилсан мэдээлэл оруулж дараагийн ээлжит тайланд тусгахыг Хорооны зүгээс хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
780. Зөвлөмж	Дараагийн ээлжит тайланг бэлтгэх 39. Хорооны зүгээс 2022 оны 09 дүгээр сарын 05-ны өдрийн дотор Оролцогч улс өөрийн 25–27 дугаар ээлжит тайланг нэг бичиг баримт болгон нэгтгэж боловсруулах, ийнхүү тайлан бэлтгэхдээ тус Хорооны 71 дүгээр чуулганаас баталсан (CERD/C/2007/1) удирдамжийг баримтлах, тус дүгнэлт зөвлөмжид дэвшүүлсэн бүх асуудалд хариу бэлтгэн ирүүлэхийг зөвлөж байна. Ерөнхий Ассамблейн 68/268 тоот тогтоолд заасны дагуу нэгтгэсэн ээлжит тайланг 21,200 хэтрэхгүй үгэнд багтаахыг Оролцогч улс анхаарахыг Хорооны зүгээс анхааруулж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ХҮЧЭЭР АЛГА БОЛГОХООС БҮХ ХҮНИЙГ ХАМГААЛАХ ХОРОО

1 баримт бичиг, 42 зөвлөмж	
CED/C/MNG/CO/1	Монгол Улсад 2021 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 42
Committee on Enforced Disappearances	
781. Зөвлөмж	Конвенцыг дагаж мөрдөх, оролцогч талуудын оролцоо 7. Энэхүү дүгнэлтийн санал дүгнэлтийг боловсруулах үед Оролцогч улсын хүчин төгөлдөр бүх хүнийг хүчээр алга болгох гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, гэмт хэргийг шийтгэх хууль эрх зүйн орчин нь Конвенцид бүрэн нийцээгүй гэж Хороо үзэж байна. Иймд Конвенцын хэрэгжилтийг бүрэн хангах үүднээс бүтээлч, хамтын ажиллагааны үзэл санаагаар баталсан одоогийн дүгнэлтийг зохих ёсоор анхаарч үзэхийг Хороо оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
782. Зөвлөмж	Конвенцыг дагаж мөрдөх, оролцогч талуудын оролцоо 8. Оролцогч улсын анхдугаар тайланд дурдагдсан асуудлын жагсаалтад ирүүлсэн хариултын төсөлд иргэний нийгмийн байгууллагууд болон Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссоос санал ирүүлэхээр урьсан талаарх мэдээлэл Хороо авсан ба тус хороо эдгээр оролцогч талуудыг хэлэлцэх асуудлын жагсаалтад санал оруулахад оролцоогүйд Хороо санаа зовниж байна. Үүнтэй холбогдуулан Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн хийсэн яриа хэлэлцээний үр дүнд оролцогч талуудын санал хүсэлтийг улам бүр татан оролцуулах үүднээс үечилсэн тайлан бэлтгэх журамд өөрчлөлт оруулахыг Засгийн газарт зөвлөж байна гэсэн мэдэгдлийг Хороо сайшааж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний нийгэм
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
783. Зөвлөмж	Конвенцыг дагаж мөрдөх, оролцогч талуудын оролцоо 9. Гишүүн орон тайлангаа бэлтгэхээс эхлээд зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх хүртэлх хугацаанд Хүний эрхийн Үндэсний Комисс болон иргэний нийгмийн байгууллагуудын оролцоог Хороонд тайлагнаж байхыг бүх хугацаанд хангаж ажиллахыг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний нийгэм
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
784. Зөвлөмж	Конвенцыг шууд хэрэглэх боломж 10. Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн зүгээс конвенцыг иргэний болон цэргийн бүх эрх мэдэлд шууд хэрэглэж болно гэдгийг нотолсонд Хороо талархалтайгаар тэмдэглэж байна. Гэсэн хэдий ч Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бус буюу нэр төрийг доромжлон харьцах, шийтгэхийн эсрэг конвенц, Хүүхдийн эрхийн тухай конвенц зэрэг хүний эрхийн бусад олон улсын гэрээг үндэсний шүүхийн өмнө шууд хэрэгжүүлсэнийг Хороо тэмдэглэж байна. Конвенц хэзээ ч шууд хэрэгжээгүй.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүчээр алга болгох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
785. Зөвлөмж	Конвенцыг шууд хэрэглэх боломж 11. Хороо Конвенцын тухай, түүний дотор хамрах хүрээ, ач холбогдол, шууд хэрэглэгдэх боломжийн талаар олон нийт, шүүхийн ажилтнууд, хуульчдын мэдлэгийг дээшлүүлэхэд шаардлагатай бүх арга хэмжээг авахыг Оролцогч улсаас уриалж байна.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
786. Зөвлөмж	Хувь хүний болон улс хоорондын харилцаа холбоо 12. Оролцогч улс Конвенцын 31 ба 32 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн улс болон улс хоорондын мэдээллийг хүлээн авч, хэлэлцэх Хорооны чадамжийг хараахан хүлээн зөвшөөрөөгүй байгааг Хороо тэмдэглэв (31, 32 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
787. Зөвлөмж	Хувь хүний болон улс хоорондын харилцаа холбоо 13. Хороо нь конвенцид заасан хүчээр алга болгохоос хамгаалах тогтолцоог бэхжүүлэх үүднээс Конвенцын 31, 32 дугаар зүйлд тус тус заасан хувь хүний болон улс хоорондын мэдээллийг хүлээн авч хэлэлцэхийг Хорооны бүрэн эрхийг хүлээн зөвшөөрөхийг Оролцогч улсад уриалж байна.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүчээр алга болгох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
788. Зөвлөмж	14. Оролцогч улсаас илтгэл тавьснаас хойш хүний эрхийг хамгаалагчдын эрх зүйн байдлын тухай хууль батлагдсан, Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын шинэ гишүүнийг сонгон шалгаруулах үйл явц болсон тухай Оролцогч улсаас ирүүлсэн мэдээллийг Хороо сайшааж байна. Хүний эрхийг хамгаалагчдаас ирүүлсэн гомдлыг шийдвэрлэх Комисс ажиллаж байна. Гэсэн хэдий ч хүний эрхийг харьяалал дэмжих, хамгаалах үндэсний байгууллагуудын статустай холбоотой зарчмуудын дагуу бүрэн эрхээ үр дүнтэй, бие даан хэрэгжүүлэхэд Хорооны санхүүгийн болон хүний нөөц хүрэлцэхгүй байгаа талаарх тайланд Хороо санаа зовж байна (Парисын зарчмууд) (2-р зүйл).
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
789. Зөвлөмж	Хүний эрхийн үндэсний байгууллага 15. Оролцогч улс Хүний эрхийн үндэсний комиссын өргөдөл, гомдлыг хянан шийдвэрлэх үүрэг бүхий шинэ гишүүнийг сонгох үйл явцыг удахгүй дуусгахыг баталгаажуулах ёстой.

	Мөн Конвенцид тусгагдсан эрхийг дэмжих, хамгаалах, ялангуяа хүчээр алга болгохоос урьдчилан сэргийлэх зэрэг Комиссыг бүрэн эрхээ үр дүнтэй хэрэгжүүлэхийн тулд хангалттай хүн, техник, санхүүгийн эх үүсвэрээр хангах шаардлагатай арга хэмжээг авах ёстой.
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ) - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
790. Зөвлөмж	Хүчээр алга болгох гэмт хэрэг 16. Эрүүгийн хуулийн 13.4-т зааснаар хүчээр алга болгох гэмт хэргийг бие даасан гэмт хэрэг үйлдсэнд тооцохоор болсныг Хороо сайшааж байна. Түүнчлэн яриа хэлэлцээрийн үеэр Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн илэрхийлсэн Эрүүгийн хуулийн 13.4 дэх хэсгийг Конвенцид бүрэн нийцүүлэхийн тулд шинэчлэн найруулахыг санал болгож буйд талархаж байна. Үүнтэй холбогдуулан энэхүү заалтад тусгагдсан тодорхойлолт нь Конвенцын 2 дугаар зүйлд заасан тодорхойлолттой бүрэн нийцэхгүй байгаад Хороо санаа зовниж байна. Нэгдүгээрт, одоогийн тодорхойлолт нь зөвхөн "хууль бусаар хорих" гэсэн утгатай байгаа нь эрх чөлөөг нь хасах бүх төрлийг багтаагаагүй бөгөөд хүчээр сураггүй алга болгох гэмт хэрэг нь хууль ёсны дагуу эрх чөлөөг нь хасч, улмаар бусад хэлбэрээр эрх чөлөөг хасахыг хэлдэг. Хоёрдугаарт, Эрүүгийн хуулийн 13.4 дүгээр зүйлийн 2 дахь заалт нь зөвхөн мөрдөн шалгах үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий албан тушаалтан, прокурор, шүүгчид хамаарах тул Конвенцын 2 дугаар зүйлд зааснаар "төрийн төлөөлөгч" болон "дэмжлэг буюу зөвшөөрөл авсан хүн, бүлэг этгээдийг бүхэлд нь хамруулахгүй байна" гэж үзэж байна. (2, 4 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
791. Зөвлөмж	Хүчээр алга болгох гэмт хэрэг 17. Хорооноос Эрүүгийн хуулийн 13.4-т заасан хүчээр алга болгох

	гэсэн тодорхойлолтыг Конвенцын 2 дугаар зүйлд заасан тодорхойлолттой бүрэн нийцүүлэхийн тулд шаардлагатай хууль тогтоомжийн арга хэмжээг авахыг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
792. Зөвлөмж	Хүчээр алга болгох нь хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг 18.Эрүүгийн хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.5-д төрлөөр устгахыг хүчээр сураггүй алга болгосон гэх ойлголтод багтсан болохыг дурдаад, үндэсний хууль тогтоомжид хүчээр алга болгохыг хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг гэж өргөн, системчилсэн байдлаар гэмт хэрэг гэж үзэхгүй байгаад санаа зовж байна. Үүнтэй холбогдуулан Хорооны төлөөлөгчдийн яриа хэлэлцээрийн үеэр “Хүчээр алга болсон явдлыг хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг” (5-р зүйл) гэж ангилах хуулийн нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг санал болгосныг сайшааж байна.
Сэдэв	- Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын эрүүгийн болон хүмүүнлэгийн эрх зүй (хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг, дайны гэмт хэрэг, геноцид гэх мэт)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
793. Зөвлөмж	Хүчээр алга болгох нь хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг 19. Хороо нь Конвенцын 5 дугаар зүйлд заасны дагуу хүчээр алга болгохыг хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг гэж шууд хүлээн зөвшөөрөхийг Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүчээр алга болгох - Олон улсын эрүүгийн болон хүмүүнлэгийн эрх зүй (хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг, дайны гэмт хэрэг, геноцид гэх мэт)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах

	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
794. Зөвлөмж	Дээд албан тушаалтнуудын эрүүгийн хариуцлага, зохих ёсоор дуулгавартай байх 20. Оролцогч улс Конвенцын 6 дугаар зүйлийн 1, 2-т (6 дугаар зүйл) бүрэн нийцэж байгаа хууль тогтоомжийн талаар тодорхой мэдээлэл өгөөгүйд Хороо харамсаж байна.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
795. Зөвлөмж	Дээд албан тушаалтнуудын эрүүгийн хариуцлага, зохих ёсоор дагаж мөрдөх 21. Оролцогч улсад дараах арга хэмжээг авахыг Хороо зөвлөж байна: (а) Конвенцын 6-р зүйлийн 1-ийн (а)-д заасны дагуу хүчээр алга болгоход хамсаатан эсвэл оролцсон, үйлдсэн, захиалсан, ятгасан, өдөөн турхирсан, үйлдэхээр завдсан аливаа этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэх, зохих ёсоор шийтгэх; мөн (б) Конвенцын 6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн (б) болон (2)-д заасны дагуу дээд тушаалтнуудын эрүүгийн хариуцлагыг дотоодын хууль тогтоомжоор тусгайлан тогтоож, дээд албан тушаалтны тушаал, зааврыг хүчээр алга болгох гэмт хэргийг зөвтгөхийг хориглохыг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
796. Зөвлөмж	Гэм бурууд тохирсон ял шийтгэл 22. Эрүүгийн хуулийн 13.4-т заасан хүчээр алга болгох гэмт хэрэгт оногдуулах торгохоос дээд тал нь 12 жил хүртэл хугацаагаар хорих ял оногдуулах нь гэмт хэргийн онц хүнд байдалд нийцэхгүй байна гэж тус хороо үзэж байна. Хөнгөрүүлэх болон хүндрүүлэх бүх нөхцөл байдлыг хүний эрхийн гэрээнээс шууд хэрэглэж болно гэдгийг төлөөлөгч баталж байгааг Хороо тэмдэглэж байна. Харин Эрүүгийн хуулийн 13.4-т заасан хүчээр алга болгох гэмт хэргийн хүндрүүлэх тодорхой нөхцөл байдал, мөн хуулийн 6.6-д заасан хүндрүүлэх ерөнхий нөхцөл байдалд Конвенцын 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн (b) хэсэгт заасан хүмүүс болох хөгжлийн бэрхшээлтэй болон бусад нэн эмзэг бүлгийн хүмүүсийг хүчээр алга болгосон хэрэг

	хамаарахгүй болохыг тэмдэглэв. Үүний нэгэн адил Эрүүгийн хуулийн 6.5-д заасан ял хөнгөрүүлэх нөхцөл байдалд Конвенцын 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн а)-д заасны дагуу "алга болсон хүнийг амьдаар нь авчрах"-д үр дүнтэй нөлөөлсөн үйл ажиллагаа тусгайлан ороогүй болохыг тэмдэглэв.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
797. Зөвлөмж	Гэм бурууд тохирсон ял шийтгэл 23. Оролцогч улсад албадан алга болгох гэмт хэрэгт оногдуулах шийтгэлийг Конвенцын 7 дугаар зүйлд нийцүүлэн, гэмт хэргийн онц ноцтой байдлыг зохих ёсоор харгалзан үзэж, хууль тогтоомжийн арга хэмжээ авахыг Хороо зөвлөж байна. Ямар ч тохиолдолд гэмт хэрэг үйлдсэн бол торгууль эсвэл зөвхөн зорчих эрхийг хязгаарлах шийтгэл ногдуулж болохгүй. Хороо нь Конвенцын 7 дугаар зүйлийн 2-т заасан хүчээр алга болгох гэмт хэргийг хөнгөрүүлэх болон хүндрүүлэх бүх тодорхой нөхцөл байдлыг тогтоох асуудлыг авч үзэхийг Оролцогч улсад уриалж байна.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
798. Зөвлөмж	Хөөн хэлэлцэх хугацаа 24. Хүчээр алга болсон гэмт хэргийн хөөн хэлэлцэх хугацаа 3-12 жил байдаг тул энэ нь маш богино хугацаанд үр дагаварт хүргэж болзошгүйд санаа зовж байна. Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн гаргасан хууль сахиулах болон шүүхийн практикийн дагуу үргэлжилсэн шинж чанартай гэмт хэргийг гэмт хэрэг зогссон үед “дууссан” гэж үздэг, мөн хуулийн 1.10 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан тайлбарыг 1.10 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан Эрүүгийн хууль нь Конвенцын 8 дугаар зүйлд нийцэж байгааг цохон тэмдэглэж байна. Гэсэн хэдий ч, хуулийн 1.10-д заасан, хүчээр алга болгох гэмт хэргийн хөөн хэлэлцэх хугацаа эхлэхийг заасан тодорхой бус хэллэгт Хороо санаа зовж байна (8-р зүйл).
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
799. Зөвлөмж	Хөөн хэлэлцэх хугацаа 25. Конвенцын 8 дугаар зүйлд заасны дагуу хүчээр алга болгох гэмт хэргийн хөөн хэлэлцэх хугацаа урт, гэмт хэрэг, түүний үргэлжилсэн шинж чанарыг харгалзан үзэхэд гэмт хэрэг зогссон үеэс эхэлдэг тул онц ноцтой байдалтай пропорциональ байхын тулд шаардлагатай арга хэмжээ авахыг Хороо оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
800. Зөвлөмж	Шуурхай, хараат бус, шударга мөрдөн шалгах 26. Оролцогч улсын төлөөлөгчдийн хийсэн мэдэгдлийг ихэнх тохиолдолд мөрдөн байцаагчид гомдлыг хүлээн авснаас хойш тав хоногийн дотор эрүүгийн хэрэг үүсгэн шалгах эсэхийг шийддэг болохыг Хороо тэмдэглэв. Гэвч Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 171 дүгээр зүйлийн 171.1-д заасан тав хоногийн энэ хугацаа нь эрх бүхий байгууллага хоцрогдсон хөндлөнгийн оролцоог зөвшөөрөх бөгөөд Конвенцын 12 (1) ба (2) зүйлд заасны дагуу хүчээр алга болсон гэх хэргийг шуурхай шалгах баталгаа болохгүй гэж Хороо болгоомжилж байна. Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлд 2021 онд шүүгчийг томилох, чөлөөлөх бүрэн эрхийг цуцалсан тухай мэдээллийг тус хороо сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлөөс прокурорын байгууллагын дарга нарыг томилох, чөлөөлөх бүрэн эрх нь шүүх бүрэлдэхүүнд хэвээр үлдэж байгаад Хорооны санаа зовниж байна. (12-р зүйл).
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
801. Зөвлөмж	Шуурхай, хараат бус, шударга мөрдөн шалгах 27. Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 171 дүгээр зүйлийн 171.1-д заасан эрүүгийн хэрэг үүсгэн шалгаж эхлэх тав хоногийн хугацааг хууль тогтоомжоор хангах үүднээс авч үзэхийг Хорооноос Оролцогч

	улсад зөвлөж байна. Эрх бүхий байгууллагууд хүчээр алга болсон гэх бүх тохиолдолд нарийн, шударга мөрдөн байцаалтыг цаг алдалгүй системтэйгээр хийх ёстой. Оролцогч улс мөн эрүүгийн хэргийн мөрдөн байцаалтын ажиллагаа, мөрдөн байцаалтын ажиллагаа эрхэлсэн эрх бүхий байгууллагуудын бүрэн хараат бус, шударга байдлыг баталгаажуулах, тэр дундаа прокуроруудыг томилох, огцруулах бүх эрхийг Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлөөс хасах замаар хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх ёстой.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Сайн засаглал ба авлига - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
802. Зөвлөмж	Шуурхай, хараат бус, шударга мөрдөн шалгах 28.Төрийн албан тушаалтны ёс зүйн зөрчил гаргасан гэх хэрэгт сэжиглэгдэж байгаа албан тушаалтнуудыг харьяалагддаггүй өөр мөрдөн байцаах байгууллагад шалгуулна гэх Оролцогч улсаас өгсөн мэдээлэлд Хороо сэтгэл хангалуун байна. Гэсэн хэдий ч хүчээр алга болгох гэмт хэрэг үйлдсэн гэж сэжиглэгдэж буй мөрдөн байцаалтад иргэний болон цэргийн хүчний байгууллага, хууль сахиулах болон аюулгүй байдлыг хангах тусгайлсан механизм, журмын талаарх мэдээлэл хангалтгүй байгаад Хороо харамсаж байна. (12-р зүйл)
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүчээр алга болгох - Хууль бусаар, шүүхгүйгээр эсвэл дур зоргоор цаазаар авах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Цэргийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
803. Зөвлөмж	Шуурхай, хараат бус, шударга мөрдөн шалгах 29. Оролцогч улсад хүчээр алга болсон гэмт хэрэг үйлдсэн гэж сэжиглэгдсэн хууль сахиулах болон аюулгүй байдлын албан тушаалтныг мөрдөн байцаалтын ажиллагаа дуусах хүртэл холбогдох мөрдөн байцаалтад оролцохгүй байх талаар хууль болон практикт баталгаажуулах хүчин чармайлтаа нэмэгдүүлэхийг Хорооноос зөвлөж байна.
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүчээр алга болгох - Хууль бусаар, шүүхгүйгээр эсвэл дур зоргоор цаазаар авах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
804. Зөвлөмж	30.Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 406 дугаар зүйлийн 406.1, 411 дүгээр зүйлд хүчээр алга болгох гэмт хэрэгт өртсөн хүнийг өөр улсад хүлээлгэн өгөх буюу шилжүүлэн өгөх гэж зааснаар хүчээр алга болгох эрсдлийг албадан гаргах, улсад нь буцаан олгохоос урьдчилан сэргийлэх нэг үндэслэлд оруулаагүйд Хорооны зүгээс энэ асуудлыг хэлэлцэж байна гэсэн мэдэгдлийг цохон тэмдэглэж байна. (16-р зүйл).
Сэдэв	- Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.7 Төлөвлөлт, зохицуулалт сайтай шилжилт хөдөлгөөний бодлого хэрэгжүүлэх замаар хүмүүсийн зохион байгуулалттай, аюулгүй, байнгын, хариуцлагатай шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
805. Зөвлөмж	Буцаан гаргахгүй байх 31. Оролцогч улс нь Конвенцын 16 дугаар зүйлийн 1-д заасан буцаан гаргахгүй байх зарчмыг бүх тохиолдолд, үл хамаарах зүйлгүйгээр чанд сахиыхыг баталгаажуулах ёстой. Үүнтэй холбогдуулан Хороо Оролцогч улсад: (а) Холбогдох этгээдийг албадан алга болгох аюулд өртөж болзошгүй гэж үзэх хангалттай үндэслэл байгаа тохиолдолд албадан гаргах, буцаан шилжүүлэх, хүлээлгэн өгөх, шилжүүлэн өгөхийг хориглох асуудлыг дотоодын хууль тогтоомждоо тодорхой тусгах талаар авч үзэхийг Хорооноос зөвлөж байна. (б) Албадан гаргах, буцаах, хүлээлгэн өгөх, шилжүүлэн өгөх журмын хүрээнд гаргасан аливаа шийдвэрийг албадан сураггүй алга болгох эрсдэлийг үнэлж, давж заалдаж болох ба ийм давж заалдах нь түдгэлзүүлэх нөлөөтэй эсэхийг баталгаажуулах.
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.7 Төлөвлөлт, зохицуулалт сайтай шилжилт хөдөлгөөний бодлого хэрэгжүүлэх замаар хүмүүсийн зохион байгуулалттай, аюулгүй, байнгын, хариуцлагатай шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
806. Зөвлөмж	Сураггүй алга болсон хүмүүсийг эрэн сурвалжлах, шарилыг буцаан өгөх

	32. Оролцогч улсад сураггүй алга болсон хүмүүсийн генетикийн мэдээллийн сан байгаа бөгөөд хувийн нууцын тухай тусгай бүлгийг багтаасан мэдээлэл хамгаалах шинэ хуулийн төслийг боловсруулах үйл явц явагдаж байгааг Хороо талархалтайгаар тэмдэглэж байна. Генетикийн мэдээллийн сантай холбоотой асуудлууд хийгдэж байна. Гэсэн хэдий ч Оролцогч улс энэ хуулийн төслийн талаар хангалттай мэдээлэл өгөөгүй бөгөөд одоогийн авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ нь эдгээр мэдээллийг ашиглах нь алга болсон хүмүүсийг олж тогтоох, эрэн хайх зорилгоор хатуу хязгаарлагдахыг хангалттай баталгаажуулж чадахгүй байгаад Хороо харамсаж байна (19 ба 24 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
807. Зөвлөмж	Сураггүй алга болсон хүмүүсийг эрэн сурвалжлах, шарилыг буцаах 33. Оролцогч улс нь хүний олдсон шарилын талаарх бэлэн байгаа бүх мэдээллийг хүчээр алга болсон хүмүүстэй холбоотой удамшлын мэдээлэлтэй харьцуулан шалгахын тулд генетикийн мэдээллийн сангаа системтэйгээр шинэчлэх, хөтлөх хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх ёстой. Оролцогч улс одоо байгаа мэдээллийн санд цуглуулсан хувийн мэдээлэл, тэр дундаа анагаах ухаан, генетикийн мэдээллийг алга болсон хүнийг хайхаас өөр зорилгоор ашиглахгүй, ашиглахгүй байх талаар Конвенцын 19 дүгээр зүйлд заасны дагуу шаардлагатай арга хэмжээг авах ёстой.
Сэдэв	- Хүчээр алга болгох - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

808. Зөвлөмж	Сургалт 34. Хороо нь төрийн албан хаагчид, шүүгч, прокурор, хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудад хүний эрхийн чиглэлээр сургалтын хөтөлбөр, тэр дундаа хүчээр алга болсон тухай модуль хэлбэрээр сургалт явуулахыг сайшааж байна. Гэсэн хэдий ч одоогоор цэргийн болон эмнэлгийн ажилтнуудад Конвенцын талаар тусгайлсан сургалтын хөтөлбөр байхгүй байгаад Хороо санаа зовниж байна (23-р зүйл).
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүчээр алга болгох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Цэргийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
809. Зөвлөмж	Сургалт 35. Оролцогч улсад эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүсийг асран хамгаалах, эмчлэхэд оролцож болох иргэний болон цэргийн албан хаагчид, эмнэлгийн ажилтнууд, төрийн албан хаагчид болон бусад хүмүүс, түүний дотор шүүгчид зэрэг хууль сахиулах болон аюулгүй байдлын бүх ажилтнуудыг баталгаажуулахыг Хорооноос зөвлөж байна. 23 дугаар зүйлийн 1-д заасны дагуу прокурорууд болон шударга ёсыг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй бусад албан тушаалтнууд Конвенцын заалтуудын талаар тусгайлан тогтмол сургалтад хамрагдана.
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Хүчээр алга болгох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Цэргийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох

	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
810. Зөвлөмж	Хохирол барагдуулах, түргэн шуурхай, шударга, хангалттай нөхөн төлбөр авах эрх 36. Хүчээр алга болсон хохирогчид эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагаанаас гадна Хүнд гэмт хэргийн хохирогчдод нөхөн олговор олгох, нөхөн төлбөр авах тухай иргэний нэхэмжлэлийг тусад нь гаргах эрхтэйг Оролцогч улс нотолж, тус хороонд тусгайлан зориулсан хөрөнгө бий болсныг тэмдэглэв. Гэсэн хэдий ч Оролцогч улс Конвенцын 24 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсэгт заасны дагуу холбогдох хэргийг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны дундаж үргэлжлэх хугацаа болон албадан алга болсон хохирогчдод нөхөн төлбөр олгох бусад хэлбэрийн талаар мэдээлэл өгөөгүйд Хороо харамсаж байна (24 дүгээр зүйл).
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүчээр алга болгох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
811. Зөвлөмж	Хохирлыг нөхөн төлүүлэх, түргэн шуурхай, шударга, зохих нөхөн төлбөр авах эрх 37. Оролцогч улс нь албадан алга болгосны улмаас хохирсон бүх хүмүүст нөхөн төлбөр авах, түргэн шуурхай, шударга, хангалттай нөхөн төлбөр авах эрхийг баталгаажуулах ёстой. Үүний тулд Конвенцын 24 (4) ба (5) зүйл болон бусад холбогдох олон улсын хууль тогтоомжид бүрэн нийцсэн нөхөн олговор, төрийн хариуцдаг, эрүүгийн хэрэг үүсгээгүй байсан ч мөрдөгдөж болох, хохирогчийн хүйс, бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл, нас, үндэс угсаа, нийгмийн байдал, хөгжлийн бэрхшээл зэргээр тухайн хүний онцгой хэрэгцээг харгалзан үздэг стандартууд болон нөхөн төлбөрийн иж бүрэн тогтолцоог дотоодын хууль тогтоомжоороо хангахад шаардлагатай арга хэмжээг авахыг Хороо Оролцогч улсад зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг

	хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
812. Зөвлөмж	Сураггүй алга болсон хүмүүс болон тэдний төрөл төрөгсдийн хувь заяа тодорхойгүй байгаа хүмүүсийн эрх зүйн байдал 38. Хувь заяа нь тодорхойгүй алга болсон хүмүүсийн эрх зүйн байдлыг зохицуулах Оролцогч улсын тогтолцоо нь хүчээр алга болгох үйл явцын нарийн төвөгтэй байдлыг үнэн зөв тусгаагүй гэж Хороо үзэж байна. Тодруулбал, сураггүй алга болсон хүний төрөл төрөгсөд нас барсан тухай мэдүүлэг гаргаснаас хойш нэг жил өнгөрсний дараа л нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдах, гэр бүл, эд хөрөнгийн эрхийг нь авах боломжтой гэж Хорооноос мэдэгдсэн байна. Үүнтэй холбогдуулан, хүчээр алга болгох үйл явц тасралтгүй үргэлжилж байгаа тул зарчмын хувьд, эсрэгээр тодорхой нотлох баримт байхгүй бол сураггүй алга болсон хүн нас барсан гэж үзэх үндэслэл байхгүй гэдгийг Хороо дахин сануулж байна. (24-р зүйл).
Сэдэв	- Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Нийгмийн хамгааллын эрх - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгэм хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгэм хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгэм хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
813. Зөвлөмж	Сураггүй алга болсон хүмүүс болон тэдний төрөл төрөгсдийн хувь заяа тодорхойгүй байгаа эрх зүйн байдал 39. Конвенцын 24 дүгээр зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасны дагуу Хороо Оролцогч улсад дотоодын хууль тогтоомжоо эргэн харах арга хэмжээг авахыг зөвлөж байна. Хувь заяа нь тодорхойгүй байгаа, сураггүй алга болсон этгээд болон төрөл төрөгсдийнх нь эрх зүйн байдлыг нийгмийн халамж, санхүүгийн асуудал, гэр бүлийн эрх зүй, эд хөрөнгийн эрх зэрэг чиглэлээр, түүнийг нас барсан гэж зарлах шаардлагагүйгээр зохих ёсоор шийдвэрлэх. Үүнтэй холбогдуулан Хороо Оролцогч улсыг хүчээр алга болгосны улмаас эзгүй болсон тухай мэдүүлэг авах журмыг бий болгохыг дэмжиж байна.
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Хүчээр алга болгох - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Нийгмийн хамгааллын эрх - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгэм хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгэм хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгэм хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах

Төрөл	Зөвлөмжүүд
814. Зөвлөмж	Байгууллага, холбоо байгуулах, оролцох эрх 40. Хүчээр алга болсон нөхцөл байдал, хувь заяаг тогтоох оролдлоготой холбоотой байгууллага, холбоо байгуулах, тэдгээрт чөлөөтэй оролцох эрхийг баталгаажуулах арга хэмжээний талаар мэдээлэл байхгүй байгаад харамсаж байна. Конвенцын 24-р зүйлийн 7-д заасны дагуу алга болсон хүмүүс (24-р зүйл).
Сэдэв	- Эвлэлдэн нэгдэх эрх чөлөө - Хүчээр алга болгох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
815. Зөвлөмж	Байгууллага, холбоо байгуулах, оролцох эрх 41. Оролцогч улс нь Конвенцын 24 дүгээр зүйлийн 7-д заасан эрхийг хөхиүлэн дэмжих, хамгаалахад шаардлагатай арга хэмжээг авах ёстой.
Сэдэв	- Эвлэлдэн нэгдэх эрх чөлөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
816. Зөвлөмж	Хүүхдийг хууль бусаар нутаг буцаах тухай хууль тогтоомж 42.Эрүүгийн хуульд албан бичиг хуурамчаар үйлдэх гэмт хэргийг онцлон тэмдэглэхийн сацуу одоогийн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй дотоодын хууль тогтоомжид хүүхдийг хууль бусаар нутаг буцаахтай холбоотой бүх үйлдлийг шийтгэх тухай тодорхой заалт тусгагдаагүй байгаад Хороо санаа зовниж байна. Конвенцын 25 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт (25 дугаар зүйл).
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
817. Зөвлөмж	Хүүхдийг хууль бусаар нутаг буцаах тухай хууль тогтоомж 43. Хороо оролцогч улсад: (а) Конвенцын 25 дугаар зүйлийн 1-д заасан үйлдлүүдийг тусгай гэмт хэрэгт тусгах, гэмт хэргийн онц ноцтой байдлыг харгалзан үзэж зохих шийтгэл оногдуулах зорилгоор эрүүгийн

	хууль тогтоомжоо эргэн харахыг Хорооноос зөвлөж байна. (б) Конвенцын 25 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн (а)-д дурдсан хүүхдүүдийг төрөлх гэр бүлд нь буцаах тусгай журмыг тогтоох; (в) Хүчээр алга болсоны улмаас үрчлэгдсэн, асран хамгаалагдсан хүүхдийг хянан шалгах, зохих тохиолдолд хүчингүй болгох, тэдний ашиг сонирхлыг харгалзан тэдний жинхэнэ мөн чанарыг сэргээн тогтоох тусгай журмыг тогтооно.
Сэдэв	- Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
818. Зөвлөмж	D. Конвенцид заасан эрх, үүргийг биелүүлэх, түгээн дэлгэрүүлэх, дагаж мөрдөх 44. Хороо Оролцогч улс Конвенцид нэгдэн орохдоо хүлээсэн үүргээ эргэн санахыг хүсэж байгаа бөгөөд үүнтэй холбогдуулан оролцогч улсаас энэхүү Конвенцид нэгдэн орохдоо хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг уриалж байна. Түүний авч буй бүх арга хэмжээ нь конвенц болон бусад холбогдох олон улсын баримт бичигт бүрэн нийцэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
819. Зөвлөмж	D. Конвенцид заасан эрх, үүргийг биелүүлэх, түгээх, мөрдөх 45. Хороо нь хүчээр алга болгох нь эмэгтэйчүүд, хүүхдүүдэд харгис хэрцгий нөлөө үзүүлж байгааг онцлон тэмдэглэхийг хүсэж байна. Хүчээр алга болсон эмэгтэйчүүд бэлгийн болон бусад төрлийн “хүйсийн” хүчирхийлэлд өртөмтгий байдаг. Сураггүй алга болсон хүний хамаатан садан болох эмэгтэйчүүд нь ойр дотны хүмүүсээ олох гэж оролдсоны улмаас нийгэм, эдийн засгийн ноцтой хохирол амсах, хүчирхийлэл, хэлмэгдүүлэлт, хавчлагад өртөх магадлал өндөр байдаг. Хүчээр алга болсон хүүхдүүд өөрсдөө сураггүй алга болсон эсвэл төрөл төрөгсөд нь алга болсны үр дагаврыг амссанаас болж хүний эрхийн олон зөрчилд өртөмтгий байдаг. Энэ хүрээнд Хороо нь одоогийн дүгнэлтэд тусгагдсан зөвлөмж, бүх эрх, үүргийг хэрэгжүүлэхдээ Конвенцид заасан жендэрийн асуудал, эмэгтэйчүүд, хүүхдийн онцлог хэрэгцээг системтэйгээр харгалзан үзэх шаардлагатайг Оролцогч улс онцгойлон анхаарч үзэхийг зөвлөж байна.
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хүчээр алга болгох - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
820. Зөвлөмж	D. Конвенцид заасан эрх, үүргийг биелүүлэх, түгээх, мөрдөх 46. Оролцогч улсад үйл ажиллагаа явуулж буй шүүх, хууль тогтоох, захиргааны эрх мэдэл, иргэний нийгэм, төрийн бус байгууллагууд болон олон нийтийн дунд таниулах зорилгоор Конвенц, Конвенцын 29 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу ирүүлсэн илтгэл, Хорооноос боловсруулсан асуудлын жагсаалтад бичгээр өгсөн хариултууд болон одоогийн дүгнэлтийг өргөнөөр түгээхийг дэмжинэ. Мөн энэхүү дүгнэлтэд тусгагдсан зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх үйл явцад иргэний нийгмийн оролцоог дэмжихэд Оролцогч улсыг Хороо дэмжиж ажиллана.
Сэдэв	- Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
821. Зөвлөмж	D. Конвенцид заасан эрх, үүргийг биелүүлэх, түгээх, мөрдөх 47. Хорооны журмын дагуу 2022 оны 5-р сарын 7-ны дотор 17 дугаар зүйл (хүчээр алга болгох гэмт хэрэг), 35 дугаар зүйл (сургалт) болон 39 дэх зүйл (хувь заяа нь тодорхойгүй, сураггүй алга болсон хүмүүс болон тэдний төрөл төрөгсдийн байдал, хуулийн нөхцөл байдал)-д заасан зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг болон одоогийн дүгнэлтийн ажиглалтыг Оролцогч улсаас ирүүлэхийг хүсэж байна.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүчээр алга болгох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
822. Зөвлөмж	D. Конвенцид заасан эрх, үүргийг биелүүлэх, түгээх, мөрдөх 48. Конвенцын 29 дүгээр зүйлийн 4-д заасны дагуу Хороо дараа нь Конвенцын хэрэгжилтийн талаарх нэмэлт мэдээлэл, тэр дундаа энэхүү дүгнэлтийн ажиглалтад тусгагдсан зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаар нэмэлт мэдээлэл ирүүлэхийг гишүүн орноос шаардаж болно.
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ХҮНИЙ ЭРХИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ЭЭЛЖИТ НЭГДСЭН ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ

3 баримт бичиг, 483 зөвлөмж	
A/HRC/30/6	Монгол Улсад 2011 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 129
Universal Periodic Review	
823. Зөвлөмж	104. Хоол тэжээлийн хомсдол, сүрьеэ өвчний эсрэг авах арга хэмжээний нөлөөг сайжруулах (Бангладеш Улс);
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Хоол хүнстэй байх эрх - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх Зорилт 2.2 2025 он гэхэд 5 хүртэлх насны өсөлтийн хоцролттой, туранхай хүүхдийн талаар олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрсөн зорилтуудад хүрэх замаар хоол тэжээлийн дутагдлын бүх хэлбэрийг арилгаж, өсвөр насны охид, жирэмсэн болон хүүхдээ хөхөөрөө хооллож буй эмэгтэйчүүд, өндөр настнуудын хоол тэжээлийн хэрэгцээг 2030 он гэхэд хангах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бангладеш
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
824. Зөвлөмж	115. Олон улсын хамтын нийгэмлэгийн дэмжлэгтэйгээр бэрхшээлтэй асуудлуудыг даван туулах (Бангладеш Улс);
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бангладеш
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
825. Зөвлөмж	33. Гадаадын иргэдэд үзүүлэх үйлчилгээг сайжруулахад түлхүү анхаарах (БНСУ);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНСУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
826. Зөвлөмж	31. Үндэсний нөхцөл байдал, ялангуяа эдийн засгийн хөгжил, ядуурлыг арилгах, нийгмийн эмзэг бүлгийн эрхийг хамгаалах зэргийг түлхүү харгалзан хүний эрхийн хүчин зүйлсэд түлхэц өгөх (БНХАУ);
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНХАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
827. Зөвлөмж	23. Хүн худалдаалах далд гэмт хэргийн хохирогчдыг хамгаалах, тэдэнд туслах зорилгоор хүний наймааны эсрэг хууль батлах (Индонез Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Индонез
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
828. Зөвлөмж	29. Үндэсний Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсан хүний эрхийн санаачилгуудыг бүрэн хэрэгжүүлж, үр дүнтэйгээр хянах (Индонез Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Индонез
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
829. Зөвлөмж	30. Ядуурлыг (ялангуяа хотын зах хэсгийн болон хөдөө, орон нутгийн) арилгах стратегийг хэрэгжүүлэхэд хүчин чармайлт гаргах (Индонез Улс);
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Индонез
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
830. Зөвлөмж	101. Хөгжлийн бэрхшээлтэй болон цагдан хоригдсон хүмүүсийн сонгох эрхийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээ авах (Иран Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Иран (Исламын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
831. Зөвлөмж	107. Үндэсний боловсролын болон эрүүл мэндийн тогтолцоог хөгжүүлэхэд хувийн хэвшлийн оролцоог түлхүү нэмэгдүүлэх (Иран Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Иран (Исламын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
832. Зөвлөмж	109. Дэлхийн дулаарал, цаг уурын өөрчлөлтөөс болон хүний буруутай үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй, ялангуяа эрүүл ахуйн тогтолцооны талаарх тулгамдсан асуудлуудыг шийдвэрлэхэд үндэсний үйл ажиллагааны хөтөлбөр боловсруулж, зохих арга хэмжээ авах (Иран Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшгийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх

	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 13.2 Цаг уурын өөрчлөлтийн талаарх арга хэмжээг үндэсний бодлого, стратеги, төлөвлөлтөд тусгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Иран (Исламын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
833. Зөвлөмж	26. Хүүхдийн эрхийг дэмжих, хамгаалах үндэсний механизмыг бэхжүүлэх чиглэлээр үүрэг амлалтаа үргэлжлүүлэн биелүүлэх (Исламын Бүгд Найрамдах Иран Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Иран (Исламын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
834. Зөвлөмж	38. Нийгмийн эмзэг бүлгийн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрх, нийгмийн хамгаалал, ажил эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор тусгай арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх (Исламын Бүгд Найрамдах Иран Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Иран (Исламын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
835. Зөвлөмж	37. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг дэмжих, сэтгэл зүйн болон дэд бүтцийн орчинг бүрдүүлж, тэдгээр хүмүүсийн эрхийг хамгаалахад холбогдох бүх байгууллагуудыг оролцуулах явдал нэн чухал (Казахстан Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Казакстан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
836. Зөвлөмж	84.72. Эрүүдэн шүүхийн асуудлаар тусгай илтгэгчийн өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхэд зохих анхаарал хандуулах (Казахстан Улс)
Сэдэв	- Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Казакстан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
837. Зөвлөмж	108. Хүрээлэн буй орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх үр нөлөөг сайжруулах, үүний хүрээнд холбогдох хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, байгаль орчны бохирдол, муудалтын үр дагаварын талаар нийтэд мэдээлэл, боловсрол олгох (Малайз Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүл байх эрх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малайз
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
838. Зөвлөмж	116. Ард түмний хүний эрхийн төлөв байдлыг бүрэн хамгаалах, дэмжих зорилгоор НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА болон түүний төрөлжсөн байгууллагууд, олон улсын нийгэмлэгээс зохих хамтын ажиллагаа, техникийн туслалцаа үзүүлэхийг хүсэх (Малайз Улс);
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Гэрээний тайлбар
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжиж хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малайз
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
839. Зөвлөмж	14. Үндэсний хууль тогтоомжийг олон улсын стандартад уялдуулах, олон улсын стандартуудыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх үүднээс шүүгчид болон хууль хяналтын ажилтнуудад сургалт түлхүү явуулах (Малайз Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малайз
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
840. Зөвлөмж	94. Хүн худалдаалах гэмт хэрэг, гэр бүлийн хүчирхийлэл, эмэгтэйчүүд, охидын эсрэг бэлгийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, ял завших явдлаас сэргийлэхийн тулд хууль хэрэгжүүлэх болон шүүх тогтолцоог бэхжүүлж сайжруулах (Малайз Улс);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малайз
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
841. Зөвлөмж	106. Иргэддээ эрүүл, аюулгүй орчныг бүрдүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээ авах (Пакистан Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Пакистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
842. Зөвлөмж	118. Иргэдийнхээ эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрхийг шуурхай хангах үүднээс олон улсын түвшний техникийн хамтын ажиллагааг эрэлхийлэх (Пакистан Улс).
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Пакистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
843. Зөвлөмж	91. Хүүхдийг бэлгийн мөлжлөгөөс зохих ёсоор хамгаалах, тийм төрлийн гэмт хэргийг сайтар мөрдөн шалгах, хэрэгтнүүдэд зүй ёсоор шийтгэл хүлээлгэхэд тулгарч буй саад тотгорыг арилгах арга хэмжээг шуурхай авах (Япон Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Япон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
844. Зөвлөмж	102. Шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх (Алжир Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Алжир
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
845. Зөвлөмж	111. Сургуулиас завсардах (ялангуяа хөвгүүд) явдлын эсрэг шаардлагатай арга хэмжээ авах (Алжир Улс)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Алжир
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1

846. Зөвлөмж	27. Шинээр 10 жилийн хугацаатай Хүүхдийн хөгжил, хамгааллыг сайжруулах Үндэсний хөтөлбөрийг батлах талаар хүчин чармайлт гаргах (Алжир Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Алжир
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
847. Зөвлөмж	21. Эрүүдэн шүүхийн эсрэг Конвенцын заалтуудтай уялдуулах зорилгоор эрүү шүүлт тулгах гэмт хэргийг зохих ёсоор тодорхойлох, мөн эрүү шүүлтийн дүнд олж цуглуулсан нотлох баримтыг аливаа шүүн таслах ажиллагаанд хэрэглэхгүй байх талаар Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах (Гана Улс);
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гана
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
848. Зөвлөмж	46. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийг баталж, тэгш байдлыг хангах механизмыг бий болгох (Гана Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гана
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
849. Зөвлөмж	2. Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай 1951 оны Конвенц, түүний 1967 оны нэмэлт протоколд нэгдэн орох (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
850. Зөвлөмж	25. Хүний наймааны хохирогч болон гэрчүүдийг хамгаалах зорилгоор дотоодын хууль тогтоомжийг сайжруулах (Австрали Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
851. Зөвлөмж	40. Гэрээний байгууллагад үечилсэн тайлангуудыг эцэслэж, хүргүүлэхэд онцгой анхаарах (Австрали Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
852. Зөвлөмж	9. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын Пактын цаазаар авах ялыг устгахад чиглэсэн нэмэлт II протокол зэрэг холбогдох олон улсын баримт бичгүүдийг соёрхон батлах, Монгол

	Улсын эрх зүйн тогтолцооноос цаазаар авах ялыг халахад шаардлагатай алхмуудыг авч хэрэгжүүлэх (Австрали Улс);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
853. Зөвлөмж	45. Шийдвэр гаргах дээд түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог дэмжиж, төрийн болон хувийн салбар дахь алагчилахтай тэмцэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх (АНУ);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
854. Зөвлөмж	47. Эмэгтэйчүүд, охидтой зүй бусаар харьцах, тэднийг алагчилахтай тэмцэх талаар хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль зүйн хамгаалалтыг бэхжүүлж, хэрэгжилтийг хангах (АНУ);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
855. Зөвлөмж	60. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн талаар олон нийтийн мэдлэгийг дээшлүүлж, тэдгээрийн сонгох эрхийг хэрэгжүүлэх бүх нөхцлийг хангах (АНУ);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Сонгогдох, сонгох эрх Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
856. Зөвлөмж	84. Бэлгийн болон хөдөлмөрийн мөлжлөгчдийг шийтгэх, хохирогчдыг хамгаалж дэмжлэг үзүүлэхэд хүчин чармайлт гаргах (АНУ);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
857. Зөвлөмж	84.62. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг анги танхимын хичээлд сургахыг нэмэгдүүлэхийг дэмжих боловсролын хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх (АНУ)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
858. Зөвлөмж	98. Зохих бүртгэлд хамрагдахад хүнийг итгэл үнэмшлээр үл алагчилах тухай дотоодын журам бий болгох (АНУ);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Бодол, ухамсартай байх, шашин шүтэх эрх чөлөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
859. Зөвлөмж	84.65. Цаазаар авах ялыг эцэслэн халах зорилгоор хоригоо хадгалах (Герман Улс)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
860. Зөвлөмж	86. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн эсрэг бодлого хэрэгжүүлэх (Герман Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
861. Зөвлөмж	93. Хүүхдүүдийн нөхцөл байдлыг сайжруулах, үүний хүрээнд хүүхдийг хөдөлмөрөөс үр дүнтэй сэргийлэхэд хүчин чармайлт гаргах (Герман Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
862. Зөвлөмж	97. Эрүүдэн шүүсэн хэрэгт ял завшихтай тэмцэх (Герман Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
863. Зөвлөмж	4. Эрүүдэн шүүхийн эсрэг Конвенцын нэмэлт Протокол, Хүмүүсийг хүчээр алга болгохоос хамгаалах олон улсын Конвенцыг тус тус соёрхон батлах, Эрүүдэн шүүхийн эсрэг Конвенцын 22 дугаар зүйлийн дагуу мэдэгдэл гаргах (Испани Улс);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүчээр алга болгох - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
864. Зөвлөмж	8. Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, бэлгийн чиг баримжаагаар болон хүйсээр алагчилахад хүргэж буй цагдаагийн албадын хүч хэрэглэх, хэрцгийгээр хандах зэрэг төрийн байгууллагын

	зүй бус үйл ажиллагаа болоод холбогдох хуулийн заалтуудыг халах, устгах (Испани Улс);
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
865. Зөвлөмж	84.70. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2010 оны 1 дүгээр сард зарласан бодит (de facto) хоригийг цаазаар авах ялыг бүрмөсөн устгах зорилгоор хууль тогтоомжид тусгах явдлыг хангах (Испани Улс)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
866. Зөвлөмж	84.78. Жендэрийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай 2005 оны хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, шаардлагатай арга хэмжээ авах замаар хуулийн үр дүнг хангах, хууль зөрчигчдэд ногдуулах ялыг тодорхой тусгах (Испани Улс)
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1

867. Зөвлөмж	12. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын нэмэлт II протоколыг соёрхон батлах, улмаар үндэсний хууль тогтоомж, ялангуяа Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах (Итали Улс);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
868. Зөвлөмж	15. Хүүхдийн эрхийн Конвенцид дотоодын хууль тогтоомжийг уялдуулах чиглэлээр үргэлжлүүлэн ажиллах, бие махбодийн шийтгэлийн бүх хэлбэрээс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг устгах, 18 нас хүрээгүй хүүхдээр аюултай ажил хийлгэхээс сэргийлэх үр дүнтэй арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх (Итали Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
869. Зөвлөмж	19. Хүний эрх зөрчих явдлыг хуулиас гадуур үлдээхгүйн үүднээс Эрүүгийн хуулийн 44.1 дэх хэсгийг хасах буюу өөрчлөх, мөн Эрүүгийн хуулийн эрүү шүүлт тулгах гэмт хэргийн тодорхойлолтыг Эрүүдэн шүүхийн эсрэг Конвенцид нийцүүлэх чиглэлээр түүнд өөрчлөлт оруулах (Их Британи Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1

870. Зөвлөмж	34. УИХ болон Засгийн газрын шийдвэр гаргах үйл явцыг ил тод болгох, хууль тогтоомжийг олон нийтээр хэлэлцүүлэх явдлыг хангах бүтэц, зохион байгуулалтыг бий болгох (Их Британи Улс);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Гэрээний тайлбар
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
871. Зөвлөмж	36. Хүний эрхийг хангах Үндэсний хөтөлбөрийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, мөн энэхүү хэлэлцүүлгийн мөрөөр хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд дотоодын хүний эрхийн байгууллагуудыг хамруулах (Их Британи Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн төлөв байдлын ээлжит хэлэлцүүлэг (UPR)-тай хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
872. Зөвлөмж	84.68. Цаазаар авах ялыг бүрмөсөн устгах зорилгоор Эрүүгийн хуулийн одоогийн заалтыг өөрчлөх (Их Британи Улс)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
873. Зөвлөмж	10. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын цаазаар авах ялыг устгахад чиглэсэн нэмэлт II протоколыг соёрхон батлах, хууль зүйн практикийг түүнтэй уялдуулах (Канад улс);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
874. Зөвлөмж	17. Бэлгийн чиг баримжааар алагчилахыг хатуу хориглосон, алагчилах явдлын эсрэг өргөн хүрээтэй хууль тогтоомж батлах (Канад Улс);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
875. Зөвлөмж	58. Бэлгийн чиг баримжаагаар буюу хүйсээр алагчилах халдлагын хэргийг нягт мөрдөн шалгаж, тийм гэмт хэрэг үйлдэгчдийг шийтгэх (Канад Улс);
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
876. Зөвлөмж	84.73.Хүч хэрэглэх эрх хэмжээг зохистойгоор хэрэгжүүлэх талаар цагдаа нарт сургалт заавал зохион байгуулж байх (Канад Улс)
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
877. Зөвлөмж	85. Хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэхэд олон нийтийн мэдлэг боловсролыг дээшлүүлж, хөгжүүлэх ажил өрнүүлэх (Канад Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
878. Зөвлөмж	87. Хүн худалдаалах гэмт хэргийг мөрдөн шалгах, гэмт хэрэгтнийг шийтгэхэд институцийн чадавхыг бэхжүүлэх (Канад Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
879. Зөвлөмж	9. Эрүүгийн хууль тогтоомжид өс хонзонгийн гэмт хэргийг тодорхойлон оруулах замаар тийм гэмт хэргийн хохирогчдыг хамгаалах (Канад Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
880. Зөвлөмж	11. Цаазаар авах ял оногдуулсантай холбоотой мэдээллийг төрийн нууцын зэрэглэлд хамааруулах явдлыг арилгаж, цаазаар авах ял, түүний шийдвэр гүйцэтгэлтэй холбоотой мэдээлэл, статистик тоо баримтыг гаргах (Нидерланд Улс);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нидерланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
881. Зөвлөмж	22. Эрүү шүүлт тулгах гэмт хэргийн тодорхойлолтыг Эрүүдэн шүүхийн эсрэг Конвенцид нийцүүлэх зорилгоор холбогдох хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, мөн эрүү шүүлтийн дүнд олж цуглуулсан нотлох баримтыг аливаа шүүн таслах ажиллагаанд хэрэглэхгүй байхыг баталгаажуулах (Нидерланд Улс);
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нидерланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
882. Зөвлөмж	56. Бэлгийн чиг баримжааар алагчилах, хүчирхийлэхийн бүх хэлбэрийг буруушааж, тийм халдлага, дайралтын хэргийг мөрдөн шалгаж, шийтгэх (Нидерланд Улс);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг

	хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нидерланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
883. Зөвлөмж	35. Үндэсний ээлжит хэлэлцүүлгээс гаргасан зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэхэд иргэний нийгмийн болон цөөнхийг төлөөлж буй байгууллагуудын оролцоог хангах (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн төлөв байдлын ээлжит хэлэлцүүлэг (UPR)-тай хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
884. Зөвлөмж	41. Хугацаа хоцорсон тайлангуудыг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын гэрээний байгууллагуудад даруй хүргүүлэхэд онцгой анхаарал хандуулах (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
885. Зөвлөмж	44. Алагчилахын эсрэг хууль тогтоомжийг бэхжүүлж, түүнийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх замаар хүний эрхийг хангах (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж

	буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
886. Зөвлөмж	51. Эмэгтэйчүүдийн ажил эрхлэх тэгш эрхийг баталгаажуулах (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
887. Зөвлөмж	52. Адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох явдлыг баталгаажуулах (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
888. Зөвлөмж	53. Ээжүүдийн хамгааллыг бэхжүүлэх (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
889. Зөвлөмж	54. Гэр бүлийн болон бэлгийн хүчирхийллийг устгахад хүчин чармайлт гаргах (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
890. Зөвлөмж	55. Тийм гэмт хэргийн хохирогчдыг хамгаалах, нийгэмшүүлэхэд анхаарч ажиллах (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
891. Зөвлөмж	7. Шийдвэр гаргах дээд түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог хангах (Норвеги Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
892. Зөвлөмж	84.66. Цаазаар авах ялыг хууль тогтоомжоос хасах замаар одоогийн нааштай явцын (цаазаар авах ялд хориг тавьсан) мөрөөр арга хэмжээ авах (Норвеги Улс)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
893. Зөвлөмж	84.76. Хамгаалуулах, нөхөн төлбөр авах боломжийг хохирогчид олгох зорилгоор Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэхэд өндөр ач холбогдол өгөх (Португали Улс)
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
894. Зөвлөмж	112. Ерөнхий боловсролын сургуулийн хөтөлбөрт хүний эрхийн сэдвийг тусгах талаар идэвхтэй ажиллах (Турк Улс);

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Турк
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
895. Зөвлөмж	39. Гэрээний байгууллагуудад тайлангаа тогтмол хүргүүлэх (ялангуяа 2003 оноос хойш хугацаа хоцорч буй Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын Пакт, Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын пактын талаарх тайланг хүргүүлэхэд анхаарах) (Франц Улс);
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Иргэний болон улс төрийн эрх - хэрэгжүүлэх ерөнхий арга хэмжээ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
896. Зөвлөмж	84.1. Хүмүүсийг хүчээр алга болгохоос хамгаалах олон улсын Конвенцыг аль болох ойрын хугацаанд соёрхон батлах (Франц Улс);
Сэдэв	- Хүчээр алга болгох - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
897. Зөвлөмж	84.63. Цаазаар авах ялыг бүрмөсөн халах хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх, Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын цаазаар авах ялыг устгахад чиглэсэн нэмэлт II протоколд нэгдэн орох (Франц Улс)

Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
898. Зөвлөмж	84.71. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцахаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр мэдлэг дээшлүүлэх хөтөлбөрийг бий болгох, ийм хэргийг хуулийн хариуцлагаас гадуур үлдээхтэй тэмцэх чиглэлээр мөрдөн шалгах үр дүнтэй механизмыг бүрдүүлэх (Франц Улс)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
899. Зөвлөмж	96. ЛГБТ хүмүүсийг бэлгийн чиг хандлагын үүднээс заналхийлсэн, халдсан гэмт хэргийг нягт мөрдөн шалгаж, олон улсын шударга шүүхийн зарчмын дагуу буруутай этгээдийг шийтгэх (Швед Улс);
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швед
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
900. Зөвлөмж	99. ЛГБТ хүмүүсийн үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх, эвлэлдэн нэгдэх эрхийг аливаа алагчилалгүйгээр хангах (Швед Улс);

Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эвлэлдэн нэгдэх эрх чөлөө - Гэрээний тайлбар - Тайван замаар жагсах, цуглах эрх - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швед
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
901. Зөвлөмж	13. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын нэмэлт II протоколд даруй нэгдэн орох (Швейцар Улс);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
902. Зөвлөмж	32. Авлигын гэмт хэргийг Төрийн нууцын тухай хуулийн хүрээнд хамааруулах асуудлыг хязгаарлаж, үйл ажиллагаа, шийдвэрийг ил тод болгох, улмаар холбогдох шийтгэлийг бүрэн хэрэгжүүлэх үүднээс хяналтын байгууллагуудын бие даасан байдлыг хангах (Швейцари Улс);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1

903. Зөвлөмж	50. Эмэгтэйчүүдэд адил тэгш боломж олгоход чиглэсэн бодлого боловсруулах (Нидерланд Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
904. Зөвлөмж	57. ЛГБТ хүмүүсийн эрхийг үр дүнтэй хамгаалахад чиглэсэн хууль тогтоомж боловсруулж, хүний эрхийн боловсрол, мэдээллийг олон нийтэд түгээх замаар ЛГБТ хүмүүсийг алагчилах үзлийг арилгах, (Швейцари Улс);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
905. Зөвлөмж	84.67. Цаазаар авах ялыг халах шинэ хууль тогтоомжийг аль болох түргэн баталж, хэрэгжүүлэх (Швейцари Улс)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
906. Зөвлөмж	3. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийн эсрэг Конвенцын нэмэлт протоколыг соёрхон батлах, хууль хяналтын ажилтнуудын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ хийх үр дүнтэй механизмыг нэвтрүүлэх (Шинэ Зеланд Улс);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Шинэ Зеланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
907. Зөвлөмж	43. Хүмүүсийг, ялангуяа эмэгтэйчүүд болон хүүхдүүдийг худалдаалах асуудлаар Тусгай илтгэгчтэй хамтран ажиллах (Шинэ Зеланд Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Шинэ Зеланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
908. Зөвлөмж	79. Хорих ял эдэлж байгаа болон цагдан хоригдож байгаа хүмүүсийг хамгаалах тухай НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Зарчим, Хоригдлуудтай харьцах наад захын жишгийн тухай НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА-ын стандартыг хэрэгжүүлэх замаар хорих байгууллагуудын нөхцлийг сайжруулах чиглэлээр ажиллах (Шинэ Зеланд Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Шинэ Зеланд
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
909. Зөвлөмж	84.69. Цаазаар авах ялыг халах зорилгоор хууль тогтоомждоо өөрчлөлт оруулах (Шинэ Зеланд Улс)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Шинэ Зеланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
910. Зөвлөмж	84.75. Эмэгтэйчүүдийн хүчирхийллийн хэргийг мөрдөн шалгах, ийм хүчирхийлэл үйлдэгчдийг яллах, шийтгэх заалт бүхий хууль тогтоомж хэрэгжүүлэх (Шинэ Зеланд Улс)
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Шинэ Зеланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
911. Зөвлөмж	8. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын цаазаар авах ялыг устгахад чиглэсэн нэмэлт II протоколд гарын үсэг зурж, түүнийг соёрхон батлах (Швед Улс, Португал Улс);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль Швед
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
912. Зөвлөмж	3. Үндсэн хуулиар хамгаалагдсан хүний эрх, эрх чөлөөний зөрчлийн эсрэг арга хэмжээ авах эрх мэдлийг Үндсэн хуулийн цэцэд олгох. Энэ нь улмаар уугуул иргэд болон малчдын хүрээлэн буй орчин, газар ашиглахтай холбоотой эрхүүд болон ундны цэвэр ус хэрэглэх эрхийн зөрчлийг шийдвэрлэхэд тус дөхөм болох учиртай (Унгар Улс);

Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Газар, эд хөрөнгө өмчлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Унгар
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
913. Зөвлөмж	103. Ажилгүйдлийг бууруулах, хүнсний аюулгүй байдлыг дээшлүүлэхэд хүчин чармайлт гаргах (Азербайжан Улс);
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Хоол хүнстэй байх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Азербайжан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
914. Зөвлөмж	80. Хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэхэд илүү хүчин чармайлт гаргах (Азербайджан Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Азербайжан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
915. Зөвлөмж	84.74. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх үр дүнтэй арга хэмжээ авах (Азербайжан Улс)
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Азербайжан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
916. Зөвлөмж	92. Хүүхдийн хөдөлмөрийг зогсоох талаар үр дүнтэй арга хэмжээ авах (Азербайджан Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ

	Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Азербайжан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
917. Зөвлөмж	28. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай конвенцыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Засгийн газраас батлан гаргасан 2008-2012 оны Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг амжилттай хэрэгжүүлэх (ОХУ);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	ОХУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
918. Зөвлөмж	24. Хүний наймааны эсрэг үндэсний хяналтын механизмыг бэхжүүлэхэд чиглэсэн хүн худалдаалахтай тэмцэх үндэсний тусгай, цогц хууль тогтоомж батлах (Польш Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Польш
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
919. Зөвлөмж	81. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч болсон эмэгтэйчүүд, охидыг нөхөн сэргээх, нийгэмшүүлэх үр нөлөөтэй механизмыг бүрдүүлэх (Польш Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн

	амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Польш
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
920. Зөвлөмж	100. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн сонгох эрхийг бодитой хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээ авах (Словак Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словак
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
921. Зөвлөмж	11. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын нэмэлт II протоколыг соёрхон батлах, цаазаар авах ялыг бүрмөсөн устгах үүднээс Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах (Словак Улс);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словак
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
922. Зөвлөмж	48. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийг нэн даруй баталж, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах Үндэсний хороонд холбогдох эрх хэмжээг олгох, эмэгтэйчүүдийг, ялангуяа орон нутаг дахь эмэгтэйчүүд зэрэг нийгмийн эмзэг бүлгийг алагчилах явдлыг арилгах талаар зохих арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх (Словак Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх

	зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словак
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
923. Зөвлөмж	105. Нийт хүн ам, ялангуяа гэр хороололд оршин сууж буй хүмүүст эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг хүргэх, боловсрол эзэмших нөхцлийг бүрдүүлэх, ундны усны аюулгүй байдлыг хангах, эрүүл ахуйг бүрдүүлэх, мөн орон сууцжуулах чиглэлээр хүчин чармайлт гаргах (Словени Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Сурч боловсрох эрх - Орон байртай байх эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словени
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
924. Зөвлөмж	113. Уугуул иргэд болон омог, отгоор амьдардаг хүмүүст зохих хамгаалалт үзүүлэх (Словени Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словени
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
925. Зөвлөмж	42. Хүний эрхийн бүх гэрээний байгууллагуудад тайлангаа тогтмол хүргүүлэх (Словени Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словени
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
926. Зөвлөмж	84.61. Хөгжлийн бэрхшээлтэй оюутан, сурагчдыг боловсролын системд алгуур нэвтрүүлэх зорилгоор боловсролын хөтөлбөрөө боловсруулж, хэрэгжүүлэх (Словени Улс)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словени
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
927. Зөвлөмж	49. Хүйсээр алагчилахын бүхий л хэлбэрийг устгах цогц стратегийг боловсруулах замаар холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, үндэсний хууль тогтоомжийг олон улсын баримт бичгүүдэд нийцүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлт гаргах (Украин Улс);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Украйн
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
928. Зөвлөмж	16. Хүний эрх, эрх чөлөөг хамгаалахад чухал ач холбогдол бүхий хууль, эрх зүйн акт, механизм, ялангуяа хохирогч болон гэрч, түүнчлэн хүний эрхийн өмгөөлөгчдийг хамгаалах, шийдвэр гаргах үйл явцад оролцох иргэний эрхийг баталгаажуулах, бэлгийн хүчирхийлэл, хэвлэн нийтлэгчдийн бие даасан байдал, УИХ-ын гишүүдийн хариуцлага, нийтийн ашиг сонирхол бүхий хэрэг, маргаанд оролцох иргэний нийгмийн эрхийн хангах зэрэг салбарт баталж нэвтрүүлэх (Унгар Улс);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Сайн засаглал ба авлига - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Унгар
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
929. Зөвлөмж	6. А үнэлгээтэйгээр магадлан итгэмжлэгдсэн ХЭҮК нь Жендэрийн тэгш байдлын тухай хууль боловсруулах, цаашлаад түүнийг хэрэгжүүлэхэд шийдвэрлэх үүрэг гүйцэтгэвэл зохино (Унгар Улс);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Унгар
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
930. Зөвлөмж	10. Цаазаар авах ялаар шийтгэгдсэн хүмүүсийн талаарх мэдээллийг ар гэрийнхэнд нь өгөх зорилгоор өнгөрсөн хугацаанд оногдуулсан цаазаар авах ялуудыг төрийн нууцад хамааруулсныг цуцлах (БНЧУ);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Гэрээний тайлбар
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
931. Зөвлөмж	88. Бага насны хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгөөс үр дүнтэй хамгаалалахад анхаарч ажиллах (БНЧУ);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1

932. Зөвлөмж	89. Бэлгийн мөлжлөгийн хохирогч болсон бага насны хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг хамгаалах тусгай арга хэмжээг хэрэгжүүлж, тэдний нэр хүндийг болон тэднийг нөхөн сэргээхэд дэмжлэг үзүүлж ажиллах (БНЧУ);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
933. Зөвлөмж	1. Бүх цагаач ажилчид, тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай Конвенцид нэгдэн орох (Аргентин Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
934. Зөвлөмж	5. Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын Пактын нэмэлт Протоколыг соёрхон батлах (Аргентин Улс);
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
935. Зөвлөмж	6. Хүмүүсийг хүчээр алга болгохоос хамгаалах олон улсын Конвенцид нэгдэн орох (Аргентин Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүчээр алга болгох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
936. Зөвлөмж	84.64. Цаазаар авах ялыг халах арга хэмжээгээ үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх, ялангуяа Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын цаазаар авах ялыг устгахад чиглэсэн нэмэлт II протоколыг соёрхон батлах (Аргентин Улс)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
937. Зөвлөмж	90. Хүүхдийн эсрэг бэлгийн мөлжлөгөөс сэргийлэх арга хэрэгслийг бэхжүүлж, тийм гэмт хэргийг шуурхай мөрдөн шалгаж, хэрэгтнийг шийтгэх (Аргентин Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
938. Зөвлөмж	117. Хүүхдийн хөдөлмөртэй тэмцэхэд Олон улсын Хөдөлмөрийн байгууллага зэргээр дамжуулан олон улсын туслалцаа эрэлхийлэх, хүсэх (Бразил Улс);
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан

	хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
939. Зөвлөмж	18. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийн эсрэг Конвенцын дагуу бие махбодийн шийтгэлийн бүх хэлбэрээс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг устгах хууль тогтоомжийг батлах (Бразил Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
940. Зөвлөмж	4. Арьс үндсээр алагчилах бүх хэлбэрийг устгах тухай олон улсын Конвенц, Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийн эсрэг Конвенц, Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пакт, Эмэгтэйчүүдийн алагчилах бүх хэлбэрийг устгах тухай Конвенц зэрэгт тусгагдсан гомдол хянан шийдвэрлэх механизмуудыг нэвтрүүлэх боломжийг судлах (Бразил Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Арьс үндсээр алагчилах - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
941. Зөвлөмж	84.77. Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн хохирогч эмэгтэйчүүдэд шударга шүүхээр шүүлгэх, нийгэмших, хамгаалуулах боломжийг үр дүнтэйгээр олгох баталгааг хангах, арга хэмжээ авах (Бразил Улс)

Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
942. Зөвлөмж	110. Иргэдийн сурч боловсрох эрх, эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхийг хангах хөтөлбөр, арга хэрэгслүүдийг хэрэгжүүлэх (Куба Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Куба
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
943. Зөвлөмж	114. Улс орны нийгмийн болон эдийн засгийн хөгжлийн стратеги, төлөвлөгөөг сайтар хэрэгжүүлэх (Куба Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжих эрх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Куба
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
944. Зөвлөмж	59. Өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, хүүхэд, эмэгтэйчүүд зэрэг эмзэг бүлгийн эрхийг хамгаалах, дэмжих чиглэлээр ажиллах (Куба Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Өндөр настай хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Куба
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
945. Зөвлөмж	2. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж, шийтгэхийн эсрэг Конвенцын нэмэлт протоколыг соёрхон батлах боломжийг судлах (Мексик Улс);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
946. Зөвлөмж	20. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцах явдлыг устгах зорилгоор хэрэгжүүлсэн санаачилгуудын хажуугаар үндэсний хууль тогтоомжийг Эрүүдэн шүүхийн эсрэг Конвенцид, ялангуяа эрүү шүүлт тулгах гэмт хэргийн тодорхойлолтыг уялдуулан нийцүүлэх (Мексик Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
947. Зөвлөмж	5. ХДХВ/ДОХ болон аливаа бусад байдлаар алагчилах явдлыг хориглох, устгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, ийм хэрэг үйлдэгчийг шийтгэхэд чиглэсэн шаардлагатай хууль тогтоомжийг батлан гаргах, шуурхай, үр нөлөө бүхий арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх (Мексик Улс);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- ХДХВ/ДОХ-ын халдвартай хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
948. Зөвлөмж	82. Палермогийн протоколын хэрэгжилтийг хангах зорилгыг харгалзан, Хүүхдийн эрхийн хорооноос гаргасан зөвлөмжийн дагуу “Хүн худалдах, ялангуяа хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор ашиглахаас хамгаалах үндэсний хөтөлбөр”-ийг өргөн хүрээнд хэрэгжүүлэх (Мексик Улс);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
949. Зөвлөмж	83. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдыг гэмт хэрэгт татагдахаас сэргийлэх арга замыг эрэлхийлж, хүний наймааны хохирогчдод нөхөн төлбөр олгох, нийгэмшүүлэх асуудлыг анхаарах (Мексик Улс);
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
950. Зөвлөмж	7. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын Пактын нэмэлт II Протоколыг соёрхон батлах (Бразил Улс, Испани Улс);
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
951. Зөвлөмж	95. Цагдаагийн албан хаагчдын үйлдсэн хүчирхийллийн гэмт хэргийг хараат бусаар мөрдөн шалгах ажиллагааны зорилгоор Улсын ерөнхий прокурорын газрын Мөрдөн байцаах хэлтсийг бэхжүүлэх (Канад Улс);
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Гэрээний тайлбар - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	9-р хуралдаан - Цикл 1
A/HRC/46/9	Монгол Улсад 2015 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 164
952. Зөвлөмж	159. Буцаахгүй байх зэрэг олон улсын хэм хэмжээгээр тогтоосон шаардлагад нийцүүлэн орогнол хүсэгчдэд шаардлагатай хамгаалалтыг олгох, Дүрвэгсдийн конвенцыг соёрхон батлах асуудлыг судлан үзэх (БНСУ)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНСУ
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
953. Зөвлөмж	13. Цагаач ажилчдын эрхийн асуудалд цогц байдлаар хандах зорилгоор Нийт цагаач ажилчид болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцид нэгдэн орох асуудлыг судлан үзэх (Индонези)
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Индонез
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
954. Зөвлөмж	12. Нийт цагаач ажилчид болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенц, Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 189 дүгээр Конвенцыг соёрхон батлах асуудлыг судлан үзэх (Филиппин)
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Филиппин
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
955. Зөвлөмж	108.157. Боловсролын тогтолцоог улам бэхжүүлж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд боловсрол эзэмших тэгш боломжийг хангах
Сэдэв	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	- Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
956. Зөвлөмж	108.47. Төрийн албан дахь эмэгтэйчүүдийн оролцоо, жендэрийн тэгш байдлыг хангах ажлаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	- Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
957. Зөвлөмж	108.147. Эхийн эндэгдлийг бууруулах чиглэлээр хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНАСАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
958. Зөвлөмж	108.46. Эмэгтэйчүүдийн эрхийн хамгаалалтыг сайжруулах чиглэлээр хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНАСАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
959. Зөвлөмж	108.114. Хүүхдүүд бүх төрлийн хүчирхийлэл, мөлжлөгөөс, ялангуяа хөдөлмөрийн аюултай нөхцөл дэх хүүхдийн хөдөлмөрийн хэлбэрээс хамгаалагдсан байх нөхцөлийг баталгаажуулах хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх

Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНСУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
960. Зөвлөмж	108.52. Гадаадын иргэдийг аливаа хэлбэрийн халдлагаас хамгаалах, гэмт этгээдэд хариуцлага хүлээлгэх хүчин чармайлтаа сайжруулах
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНСУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
961. Зөвлөмж	108.86. Гэр бүлийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах явдлыг халах чиглэлээр илүү хүчин чармайлт гаргах, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийг бүрэн хэрэгжүүлэх замаар нийгмийн бүх салбарт эмэгтэйчүүдийн төлөөллийг илүүтэй баталгаажуулах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Сонгогдох, сонгох эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох

	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНСУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
962. Зөвлөмж	108.155. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл хөгжлийг баталгаажуулах цогц сургалтад ач холбогдол өгч, тэдгээрийн боловсролын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНХАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
963. Зөвлөмж	108.50. Арьс үндсээр алагчилан гадуурхахыг өдөөн хатгасан үзэн ядах үг хэллэг болон үүнээс улбаатай хүчирхийлэлтэй тэмцэх
Сэдэв	- Арьс үндсээр алагчилах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНХАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
964. Зөвлөмж	108.145. Эрүүл мэндийн суурь үйлчилгээг үндэсний болон бүсийн хэмжээнд үзүүлэх тогтолцоог бэхжүүлэх, үйлчилгээний хамрах хүрээ болон хүртээмжийг өсгөн нэмэгдүүлэх, эрүүл мэндийн тогтолцоонд байгаа хүндрэлтэй асуудлуудыг шийдвэрлэх боломжуудыг судлан үзэх

Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бутан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
965. Зөвлөмж	108.56. Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн байдал болон эрүүл мэндийн байдалд үндэслэсэн ялгаварлан гадуурхалтыг оролцуулан ялгаварлан гадуурхалтын бүх хэлбэрийг хориглох
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Зүүн Тимор
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
966. Зөвлөмж	108.76. Эрүүдэн шүүх болон зүй бусаар харьцсан төрийн албан хаагчийн үйлдлийг үл тэвчих, эрүүдэн шүүсэн байж болзошгүй бүх сэжигтэй этгээдийг мөрдөн шалгах нөхцөлийг бүрдүүлэх
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Зүүн Тимор
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
967. Зөвлөмж	108.83. Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг таслан зогсоох, урьдчилан сэргийлэх хууль батлах
Сэдэв	- Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Зүүн Тимор
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
968. Зөвлөмж	108.152. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг хангаж, хамгаалах, ялангуяа тэдний оролцоог бодитоор хангах, хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх, сурч боловсрох эрхийн хэрэгжилтийг өргөжүүлэхэд чиглэсэн Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай хуулийн төслийг эцэслэн батлах, хүчин чармайлтаа хоёр дахин нэмэгдүүлэх
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.6 2030 он гэхэд бүх залуус, эрэгтэй, эмэгтэй нас хүрэгсдийн хамгийн багадаа [х] хувийг бичиг үсэг, тооны мэдлэгтэй болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Индонез
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
969. Зөвлөмж	108.119. Хүн худалдаалах бүх хэрэгт шаардлагатай мөрдөн шалгах, яллах ажиллагаа явуулах замаар хүн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхдүүдийг худалдаалах явдалтай тэмцэх арга хэмжээг өргөжүүлэх
Сэдэв	- Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малайз
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
970. Зөвлөмж	108.98. Гэр бүлийн хүчирхийллээс хамгаалалт хайж байгаа эмэгтэйчүүд, хүүхдүүдэд зориулсан хамгаалах байрыг илүү олноор байгуулахад анхаарах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малайз
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
971. Зөвлөмж	108.146. Эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эрхийг харьяалал дэмжих хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх, одоог хүртэл өндөр түвшинд байгаа эхийн эндэгдлийг бууруулах чиглэлээр ажиллах
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Непал
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

972. Зөвлөмж	108.30. Хүний эрхийн чиглэлээр үндэсний байгууллагууд болон тогтолцоогоо бэхжүүлэх ажлаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Непал
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
973. Зөвлөмж	108.33. Монгол Улсад хүний эрхийг үр нөлөөтэй эдлүүлэх зорилгоор хүний эрхийн байгууллагуудыг бэхжүүлэх хүчин чармайлтаа цаашид үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Пакистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
974. Зөвлөмж	108.35. Засгийн газрын чиг үүргийг хэрэгжүүлэгч байгууллагуудыг оролцуулан бүх түвшинд хүний эрхийн боловсрол олгох, сургах хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Пакистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
975. Зөвлөмж	108.129. Иргэддээ тогтвортой хөгжил, тэгш байдлыг бүрдүүлэх үүднээс авлигаас урьдчилан сэргийлэх, түүнтэй тэмцэх арга хэмжээгээ үргэлжлүүлэн авах

Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Хөгжих эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах Зорилт 8.1 Үндэсний нөхцөл байдалд нийцүүлэн нэг хүнд ногдох эдийн засгийн өсөлтийг хангаж, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй улс орнуудад жилийн ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-ий өсөлтийг 7 хувьд байлгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сингапур
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
976. Зөвлөмж	108.148. Эхийн эндэгдлийн хувь хэмжээг, ялангуяа орон нутагт улам бууруулахад чиглэсэн практик арга хэмжээгээ үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сингапур
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
977. Зөвлөмж	108.48. Нийгэм, эдийн засгийн амьдрал дахь эмэгтэйчүүдийн идэвхтэй, бүрэн оролцоог цаашид дэмжих бодлогыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сингапур
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

978. Зөвлөмж	108.158. Хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүд, охидын эрх, түүний дотор тэдгээрийн нөхөн үржихүй, хүчирхийллээс ангид байх, хөдөлмөрлөх, боловсрол эзэмших болон шийдвэр гаргах түвшинд оролцох эрхүүдэд онцгой анхаарал хандуулах
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Тайланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
979. Зөвлөмж	108.37. Хүний эрхийн салбар дахь олон улсын хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх чиглэлээр ажиллах
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Туркменистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
980. Зөвлөмж	108.39. Хүний эрхийн зөвлөлийн Тусгай процедур болон гэрээний байгууллагууд зэрэг олон улсын хүний эрхийн хяналтын механизмуудтай ажиллах цаашдын хамтын ажиллагааг судлан үзэх

Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Туркменистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
981. Зөвлөмж	108.40. Хүний эрхийн салбар дахь техникийн туслалцааны болон чадавхийг сайжруулах олон улсын хөтөлбөрүүдэд идэвхитэй оролцох
Сэдэв	- Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжиж хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Туркменистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
982. Зөвлөмж	108.122. Хүн худалдаалахын эсрэг хөтөлбөрт шаардлагатай боловсон хүчний болон бусад нөөцийг хангалттай байдлаар үргэлжлүүлэн олгох
Сэдэв	- Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Филиппин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
983. Зөвлөмж	108.85. Гэр бүлийн хүчирхийллийг таслан зогсоох хүчин чармайлтаа улам идэвхжүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох

	устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Филиппин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
984. Зөвлөмж	108.43. Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр арга хэмжээнүүдээ үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Япон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
985. Зөвлөмж	108.82. Хорих ял эдэлж байгаа хүмүүстэй харьцах нөхцлийг сайжруулахад чиглэсэн зохих алхмыг авч хэрэгжүүлэх
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Япон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
986. Зөвлөмж	108.3. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын нэмэлт II протоколд нийцүүлэн цаазаар авах ялыг халах зорилгоор үндэсний хууль тогтоомжид боломжит хурдан хугацаанд өөрчлөлт оруулах (Алжир)
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Алжир
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

987. Зөвлөмж	11. Нийт цагаач ажилчид болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцыг соёрхон батлах явцыг хурдасгах Конвенцыг соёрхон батлах асуудлыг судлан үзэх (Алжир)
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Алжир
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
988. Зөвлөмж	14. Нийт цагаач ажилчид болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенц, Дүрвэгсдийн болон Харьяалалгүй хүний эрх зүйн байдлын тухай Конвенциудыг соёрхон батлах (Сиерра Леон)
Сэдэв	- Нэр төр, иргэний харьяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сьерра-Леон
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
989. Зөвлөмж	108.115. Хүүхдийн эрхийг хамгаалах хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Морокко
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
990. Зөвлөмж	108.26. Боловсролын салбарт, ялангуяа хууль сахиулах албан хаагчдад хүний эрхийн сургалт хийх хүчин чармайлтаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Сурч боловсрох эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй

	хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Морокко
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
991. Зөвлөмж	108.2. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын нэмэлт II протоколоор хүлээсэн үүргийг биелүүлэхэд чиглэсэн шаардлагатай бүх арга хэмжээг авах (Намиби)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Намиби
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
992. Зөвлөмж	108.31. Парисын зарчмын дагуу бүрэн эрхээ чөлөөтэй, хараат бусаар хэрэгжүүлдэг болгох зорилгоор Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын чадавхийг өргөжүүлэн бэхжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээг авах
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Намиби
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
993. Зөвлөмж	108.32. Парисын зарчимд нийцүүлэх зорилгоор Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын үйл ажиллагааг сайжруулах, ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг үр нөлөөтэй тэмцэх эрх зүйн орчинг бэхжүүлэх
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нигери

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
994. Зөвлөмж	108.141. Шийдвэр гаргах түвшний албан тушаал эрхлэх эмэгтэйчүүдийн төлөөллийг өсгөн нэмэгдүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлтаа эрчимжүүлэх
Сэдэв	- Сонгогдох, сонгох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Руанда
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
995. Зөвлөмж	108.118. Хүн худалдаалахын эсрэг маш хатуу хууль батлах замаар хүүхдийг худалдаалах бүх хэлбэрийг эрүүгийн хэрэгт тооцох
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сьерра-Леон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
996. Зөвлөмж	108.128. Насанд хүрээгүй хүүхдийн хэргийг хянан шийдвэрлэх цогц тогтолцоог олон улсын стандартад нийцүүлэн бий болгох
Сэдэв	- Хүүхдүүд: насанд хүрээгүй хүмүүсийн шударга ёс
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сьерра-Леон
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
997. Зөвлөмж	108.25. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийг Парисын зарчимд нийцүүлэн өөрчилж, Комиссын чадавхийг сайжруулах
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сьерра-Леон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
998. Зөвлөмж	6. Эрүү шүүлтийн эсрэг хорооны хувь хүнээс мэдээлэл авах эрх хэмжээг хүлээн зөвшөөрөх зорилгоор Эрүүдэн шүүхийн эсрэг Конвенцын 22 дугаар зүйлд заасан мэдэгдэл хийх (Дани)
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Дани
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
999. Зөвлөмж	16. Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай 1951 оны Конвенц, уг Конвенцын 1967 оны протоколд нэгдэн орох явцыг хурдасгах, аль улсаас гаралтайг нь үл хамааран орогнол хүсэгч болон дүрвэгсдийг хамгаалсан хууль тогтоомж батлах (Канад)
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1000. Зөвлөмж	81. Эрүүдэн шүүсэн, цагдаагийн албан хаагчийн хэрцгий байдал болон үндэслэлгүйгээр баривчилсан байж болзошгүй үйлдлүүдийг мөрдөн шалгах шүүхийн болон бусад тогтолцоог бий болгох (Канад)

Сэдэв	- Дур зоргоор баривчлах, хорих - Хүчээр алга болгох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Алга болсон хүмүүс - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1001. Зөвлөмж	15. Харьяалалгүй хүний эрх зүйн байдлын тухай Конвенц, Хүн харьяалалгүй байх явдлыг бууруулах тухай Конвенцид нэгдэн орох асуудлыг нааштайгаар судлан үзэх (Норвеги)
Сэдэв	- Нэр төр, иргэний харьяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1002. Зөвлөмж	108.29. Хараат бус байдлыг нь баталгаажуулахын тулд Хүний эрхийн Үндэсний Комисст илүүтэй дэмжлэг үзүүлэх
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1003. Зөвлөмж	108.63. Цаазаар авах ялыг бүрэн халсан хууль тогтоомж батлах (Австрали)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1004. Зөвлөмж	108.93. Гэр бүлийн хүчирхийллийг эрүүгийн хэрэгт тооцох, хохирогчдын хамгаалалтыг сайжруулах, гэмт этгээдэд ял шийтгэл оногдуулах зорилгоор Парламентаар хэлэлцэж байгаа Гэр бүлийн хүчирхийллийн эсрэг хуулийн төслийг батлах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1005. Зөвлөмж	108.138. Эрүүгийн хуулийн гүтгэх, доромжлохтой холбоотой зүйл, заалтын шүүмжлэлийг таслан зогсоох зорилгоор ашиглахгүй байх, сэтгүүлчдийн мэдээллийн эх сурвалж болон шүгэлдэгчийг хамгаалах
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австри
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1006. Зөвлөмж	108.75. Соёрхон батлаад удаагүй байгаа Эрүүдэн шүүхийн эсрэг Конвенцын нэмэлт протоколд заасан шаардлагын дагуу эрүүдэн шүүсэн болон зүй бусаар харьцсан байж болзошгүй хэргийг мөрдөн шалгах бие даасан тогтолцоог байгуулах
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австри
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1007. Зөвлөмж	108.95. Холбогдох байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааг сайжруулах, нотлох баримтын шаардлагыг эргэж харах болон тусгаарласан шийдвэрийн хэрэгжилтийг баталгаажуулах замаар гэр бүлийн хүчирхийллийн эсрэг эрх зүйн хамгаалалтыг авахад учирч байгаа саад тотгорыг арилгах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австри
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1008. Зөвлөмж	108.132. Үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх эрхийн харилцааг зохицуулсан хууль, журмуудад Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактаар хүлээсэн Монгол Улсын үүрэгт бүрэн дүүрэн нийцүүлэх, нэр төр гутаахыг эрүүгийн гэмт хэрэгт тооцохгүй байх асуудлыг судлан үзэх
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1009. Зөвлөмж	108.163. Олборлох үйлдвэрлэлийн салбарт аюулгүй байдлыг тогтоохдоо хүний эрхийг хангах зорилгоор Аюулгүй байдал, хүний эрхийн санаачилгын талаарх Сайн дурын зарчимд нэгдэх
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1010. Зөвлөмж	108.89. Гэр бүлийн хүчирхийллээс амьд үлдсэн хүмүүсийн хамгаалалтыг улам сайжруулах, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл, түүний шалтгаан, үр дагаврын асуудлаар Тусгай илтгэгч Монгол Улс хүлээн авах урилга хүргүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1011. Зөвлөмж	108.108. Хүүхдийн хөдөлмөрөөс урьдчилан сэргийлэх, хүүхдийг мөлжлөгт автах, ялангуяа хөдөлмөрийн аюултай нөхцөлд ажиллуулахаас хамгаалах үр нөлөө бүхий арга хэмжээг авах
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох,

	устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1012. Зөвлөмж	108.126. Ял шийтгэлгүй үлдэх явдалтай тэмцэх, эрүүдэн шүүгдсэний улмаас хохирсон хохирогчид хангалттай хэмжээний нөхөн олговор болон нөхөн сэргээх үйлчилгээ авах нөхцөлийг хангах үүднээс эрүүдэн шүүсэн болон зүй бусаар харьцсан байж болзошгүй хэрэгт бие даасан, үр нөлөө бүхий мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1013. Зөвлөмж	108.134. Интернэтийн зохицуулалтын бүх хүрээнд хүний халдашгүй байх болон үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх эрхийг оролцуулан хүний эрхэд бүрэн хүндэтгэлтэй хандах, эдгээр эрхийг аливаа байдлаар хязгаарлахдаа хуульд нийцсэн байх, зайлшгүй байх болон хязгаарлалтын хүрээ нь зөв тодорхойлогдсон байх зарчмыг баримтлах
Сэдэв	- Хувийн амьдрал халдашгүй байх эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1014. Зөвлөмж	108.38. 2003 онд хүргүүлэх байсан ч одоог хүртэл хүргүүлээгүй байгаа анхдугаар илтгэлийг НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Эрүү шүүлтийн эсрэг хороонд хүргүүлж, хороотой үр нөлөөтэй хэлэлцүүлэг эхлүүлэх бололцоог олгох
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Дани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1015. Зөвлөмж	108.137. Нэр төр гутаах үйлдлийг эрүүгийн гэмт хэргээс хасах, олон улсын хүний эрхийн хэм хэмжээнд нийцүүлэн иргэний хуулийн журмаар шийдвэрлэх
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ирланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1016. Зөвлөмж	108.20. Ялгаварлан гадуурхахтай тэмцэх цогц хууль тогтоомжийг батлах, ийнхүү батлах хууль тогтоомж, эсхүл одоо байгаа хуулиар тогтоосон тэгш байдлыг бодит амьдралд баталгаажуулах алхмыг авч хэрэгжүүлэх
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ирланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1017. Зөвлөмж	108.102. Гэр бүлийн хүчирхийллийг эрүүгийн хэрэгт тооцох өөрчлөлтийг эрүүгийн хууль тогтоомжид оруулах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1018. Зөвлөмж	108.144. Хотын төвүүдэд нийгмийн хамгийн эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор орон нутгаас шилжин ирсэн хүмүүс нийтийн суурь үйлчилгээ авах боломжтой байх нөхцөлийг хангах замаар хотын төвүүдэд тогтвортой хөгжлийг бий болгоход чиглэсэн шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг авах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1019. Зөвлөмж	108.58. Үзэн ядах, бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэсэн ялгаварлан гадуурхах гэмт хэргүүдийг эрүүгийн хууль тогтоомждоо оруулах зорилгоор тухайн хууль тогтоомжийг өөрчлөх
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1020. Зөвлөмж	108.94. Гэр бүлийн хүчирхийллийн талаарх ойлголтыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн мэдлэг ойлголтыг түгээх замаар гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх тогтолцоог бэхжүүлэх

Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1021. Зөвлөмж	108.109. Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрийг устгах 2012-2016 оны үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг сайжруулах, хөтөлбөр хэрэгжсэний дараах тогтолцоог судлан үзэх
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1022. Зөвлөмж	108.110. Хүүхдийн хөдөлмөртэй тэмцэх ажлаа өргөжүүлэх, хүүхэд хөдөлмөрийн аюултай нөхцөлд, түүний дотор бичил уурхайд хөдөлмөр эрхлэхгүй (албан бусаар) байх нөхцөлийг хангах (Итали)
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1023. Зөвлөмж	108.64. Цаазаар авах ялыг бүрэн халах зорилгоор Эрүүгийн хуулиа өөрчлөх (Итали)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1024. Зөвлөмж	108.79. Төрийн албан хаагч эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцах хэрэг үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх, гэм буруутай этгээдэд хариуцлага хүлээлгэх үүднээс үйлдсэн байж болзошгүй бүх хэргийг цаг алдалгүй, бүрэн гүйцэд шалгах нөхцлийг хангах арга хэмжээг эрчимжүүлэх
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1025. Зөвлөмж	108.97. Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах, тэдний эсрэг хүчирхийлэл болон гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэхэд чиглэсэн одоогийн хууль тогтоомжийн үр нөлөөтэй хэрэгжилтийг баталгаажуулах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1026. Зөвлөмж	65. Эрх зүйн шинэчлэлийн хүрээнд цаазаар авах ялыг эцэслэн халах (Англи)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1027. Зөвлөмж	108.21. ЛГБТ хүмүүс зэрэг нийгмийн цөөнх бүлгүүдийн нийт гишүүний эрхийг хамгаалах, ялгаварлан гадуурхахын эсрэг иж бүрэн хууль тогтоомжийг батлах
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1028. Зөвлөмж	108.103. Гэр бүлийн хүчирхийллийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг баталж, гэр бүлийн хүчирхийллийн талаарх олон нийтийн ойлголтыг нэмэгдүүлэх сурталчилгааны ажлын цар хүрээг өсгөх, хохирогчдод үзүүлэх үйлчилгээ, хамгаалалтыг өргөжүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1029. Зөвлөмж	108.116. Хууль сахиулах байгууллагын хүн худалдаалах гэмт хэргийг илрүүлэх, гэмт этгээдийг яллах чадавхийг бэхжүүлэх, хохирогчдод үзүүлэх үйлчилгээг өргөжүүлэх замаар Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг сайжруулах
Сэдэв	- Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1030. Зөвлөмж	108.162. НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Бизнес болон хүний эрхийн асуудлаар үндсэн зарчмыг хэрэгжүүлэх үүднээс нүүдэлчин малчдын нөхцөл байдал, эрхээ сэргээлгэх боломжийг сайжруулахад онцгой ач холбогдол өгсөн Бизнес болон хүний эрхийн асуудлаар Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр бий болгох
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нидерланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1031. Зөвлөмж	108.60. Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэсэн ялгаварлан гадуурхалт, хүчирхийлэлтэй тэмцэх хүчин чармайлтаа сайжруулж, энэ чиглэлээр датаг цуглуулах, мэдээлэл, статистикийг гаргах ажлыг зохион байгуулалттайгаар хийж гүйцэтгэх
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ

	Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нидерланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1032. Зөвлөмж	108.112. Хүүхдийн хөдөлмөртэй тэмцэх стратегиудыг судлан тодорхойлох
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1033. Зөвлөмж	108.140. Эмэгтэйчүүдийг шийдвэр гаргах ажиллагаанд оролцуулах, өндөр түвшний албан тушаал эрхлүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлтаа бэхжүүлэх, боловсролын болон хөдөлмөрийн салбарт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг хамруулах нөхцөлийг хангах
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Сонгогдох, сонгох эрх - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих

	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1034. Зөвлөмж	108.23. Хүн бүрийн эрх тэгш болон аюулгүй байдлыг хангах эрх зүйн орчин, хүний эрхийн соёлыг бүрдүүлэх зорилгоор Эрүүгийн хуулийг шинэчлэн найруулах, эрх зүйн бусад орчныг сайжруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа нааштай ажлыг үргэлжлүүлэх, батлагдах хуулийг үр нөлөөтэй хэрэгжүүлэх
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1035. Зөвлөмж	108.18. Олон улсын эрүүгийн шүүхийн Ромын дүрмийн зохицуулалтыг үндэсний хууль тогтоомжид тусгах
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын эрүүгийн болон хүмүүнлэгийн эрх зүй (хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг, дайны гэмт хэрэг, геноцид гэх мэт)

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1036. Зөвлөмж	3. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын нэмэлт II протоколд нийцүүлэн цаазаар авах ялыг халах зорилгоор үндэсний хууль тогтоомжид боломжит хурдан хугацаанд өөрчлөлт оруулах (Португал)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1037. Зөвлөмж	108.49. Эмэгтэйчүүд, энх тайван, аюулгүй байдлын асуудлаар Аюулгүйн зөвлөлийн 1325 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх үндэсний төлөвлөгөө батлах асуудлыг судлан үзэх
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1038. Зөвлөмж	108.70. Цаазаар авах ялын гүйцэтгэлийг улсын нууц мэдээллээс хасах
Сэдэв	- Цаазаар авах ял
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1039. Зөвлөмж	108.154. Бүх төрлийн ялгаварлан гадуурхалтыг зохицуулсан, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй болон ахмад насны хүмүүсийн эрхийг хамгаалах тодорхой хууль батлах
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Өндөр настай хүмүүс - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Турк
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1040. Зөвлөмж	108.156. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тухай олон нийтийн ойлголтыг сайжруулах замаар боловсрол эзэмших тэгш боломжоор хангах
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Турк
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1041. Зөвлөмж	108.22. Эрүүгийн шинэ хуулийг батлах явцыг хурдасгах
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Турк
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1042. Зөвлөмж	108.88. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн талаарх мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлэх ажлыг дэмжихүйц эмэгтэйчүүдийн эсрэг бүх төрлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэхэд чиглэсэн үндэсний стратеги баталж, үр нөлөөтэй хэрэгжүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Турк
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1043. Зөвлөмж	108.133. Интернэт орчинг оролцуулан үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх эрхийг бүх орчинд баталгаажуулах
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1044. Зөвлөмж	108.53. Бэлгийн чиг баримжаа, эсхүл хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэсэн ялгаварлан гадуурхалтыг оролцуулан ялгаварлан гадуурхалтын бүх хэлбэртэй тэмцэх
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1045. Зөвлөмж	108.62. Монгол Улс соёрхон баталсан Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын Цаазаар авах ялыг халахад чиглэсэн нэмэлт II протоколд нийцүүлэн цаазаар авах ялыг халж хуульчлан баталгаажуулах
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1046. Зөвлөмж	108.73. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхээс урьдчилан сэргийлэх үүднээс цагдаагийн албан хаагчдын ойлголтыг дээшлүүлэх

	хөтөлбөрийг тусгайлан хэрэгжүүлэх, мөн энэ хэрэгт ял шийтгэлгүй үлдэх явдалтай тэмцэх үүднээс мөрдөн шалгах үр нөлөө бүхий тогтолцоог бий болгох
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1047. Зөвлөмж	108.107. Гэр бүл дэх шийтгэлийг оролцуулан хүүхдийн бие махбодийн бүх шийтгэлийг эрс хориглох
Сэдэв	- Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швед
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1048. Зөвлөмж	108.51. Гэр хорооллын дүүргүүдэд амьдарч байгаа хүмүүсийг шууд болон шууд бусаар ялгаварлан гадуурхах явдалтай тэмцэх үр нөлөөтэй арга хэмжээнүүдийг авах
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швед
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1049. Зөвлөмж	108.78. Эрүүдэн шүүсэн болон зүй бусаар харьцсан байж болзошгүй талаарх бүх гомдол, мэдээллийг бие даасан агентлаг бүрэн гүйцэд

	мөрдөн шалгадаг байх, тухайн үйлдлийг үйлдсэн этгээд хариуцлага хүлээдэг байх, түүнчлэн мөрдөн шалгалтыг зохих эрх мэдэлтэй, хараат бус болон сэжиглэгдэж байгаа этгээд, тэдгээрийн ажилладаг байгууллагад хамааралгүй бие даасан этгээд хийх нөхцөлийг бүрдүүлэх
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швед
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1050. Зөвлөмж	66. Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын нэмэлт II протоколыг соёрхон баталснаар хүлээсэн олон улсын үүргээ биелүүлэх үүднээс цаазаар авах ялыг халах хүрээнд эрүүгийн хууль тогтоомжоо шинэчлэх (Швед)
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швед
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1051. Зөвлөмж	108.131. Үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх эрхийн харилцааг зохицуулсан үндэсний хууль тогтоомжийг Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактад нийцүүлэх, Харилцаа, холбооны зохицуулах хорооны хараат бус байдлыг хангах
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1052. Зөвлөмж	108.164. Гар аргаар уурхай эрхэлж байгаа ажилчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, байгаль орчныг хамгаалах зорилгоор тус салбар дахь мөнгөн усны хэрэглээг зохицуулсан үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Эрүүл байх эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 12.4 2020 он гэхэд хүлээн зөвшөөрөгдсөн олон улсын баримт бичигт нийцүүлэн химийн бодис болон бүх төрлийн хог хаягдлыг амьдралынх нь мөчлөгийн хугацаанд байгаль орчинд ээлтэй байдлаар зохицуулах Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1053. Зөвлөмж	108.77. Цагдаагийн албан хаагчийн эрүүдэн шүүсэн болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар хүний нэр төрийг доромжлон харьцсан байж болзошгүй үйлдлийг мөрдөн шалгах бие даасан тогтолцоог бий болгох, төрийн албан хаагч ийм төрлийн зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1054. Зөвлөмж	108.92. Гэр бүлийн хүчирхийллийн эсрэг одоогийн хуулийг үр нөлөөтэй хэрэгжүүлэх, алслагдсан газруудад хамгаалалтын байр барих зэргээр хохирогчдыг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээгээ бэхжүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1055. Зөвлөмж	5. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар, хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг Конвенцын 21, 22 дугаар зүйлүүдэд заасны дагуу Эрүү шүүлтийн эсрэг хорооны эрх хэмжээг хүлээн зөвшөөрч, мэдэгдэл хийх (Польш)
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Польш
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1056. Зөвлөмж	Арьс үндсээр алагчилах үзлийн бүх хэлбэрийг устгах тухай олон улсын Конвенцын 14 дүгээр зүйлийг хүлээн зөвшөөрч, мэдэгдэл хийх (Эстони)
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Арьс үндсээр алагчилах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Эстони
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1057. Зөвлөмж	108.84. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх чиглэлээр идэвхтэй үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Беларус

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1058. Зөвлөмж	108.91. Гэр бүлийн хүчирхийллийг илрүүлэх, мөрдөн шалгах тогтолцоог бэхжүүлэх, энэ төрлийн хэргийг шийдвэрлэдэг хууль сахиулах албан хаагчдыг сургах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бүгд Найрамдах Молдав Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1059. Зөвлөмж	108.150.“Нэг Монгол” нээлттэй боловсролын үндэсний хөтөлбөрийг сайжруулан ажиллах
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Латви
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1060. Зөвлөмж	108.90. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх чиглэлээр хүчин чармайлыг үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Латви
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1061. Зөвлөмж	108.111. Хүүхдийг хөдөлмөр эрхлүүлсэн ажил олгогчдод хариуцлага хүлээлгэх зэргээр хүүхдийн хөдөлмөртэй тэмцэх ажлаа үргэлжлүүлэх,

	гэр бүлд болон сургуульд, хүүхдэд хүлээлгэх хүчирхийллийн бус сахилга батын шинэ хэлбэрүүдийг нэвтрүүлэх
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Литва
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1062. Зөвлөмж	108.125. Бүх аймагт байгуулагдсан Хууль зүйн туслалцааны төвүүдийг шаардлагатай санхүүжилт, шалгуур хангасан боловсон хүчнээр хангах замаар эрх зүйн туслалцаа авах боломжийг нэмэгдүүлэх
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Литва
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1063. Зөвлөмж	108.127. Бүх гэмт этгээдэд ял оногдуулах, хохирогчид цаг алдалгүй эрхээ сэргээлгэх, хамгаалалт авах нөхцөлийг бүрдүүлэх
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Литва
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1064. Зөвлөмж	108.130. Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тогтолцоон дахь авлигын бүх хэргийг мөрдөн шалгах
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Литва
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1065. Зөвлөмж	108.69. Цаазаар авах ялыг халж, цаазаар авахуулсан хүмүүсийн гэр бүлийг нууцаас хассан холбогдох мэдээллээр хангах
Сэдэв	- Цаазаар авах ял
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Литва
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1066. Зөвлөмж	108.68. Бүх төрлийн гэмт хэрэгт цаазаар авах ялыг de jure байдлаар оногдуулахгүй болгож халах
Сэдэв	- Цаазаар авах ял
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Монтенегро
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1067. Зөвлөмж	108.124. Шүүх эрх мэдлийн тогтолцоог Монгол Улсын олон улсын үүрэг, амлалтад нийцүүлэн шинэчлэх ажлаа үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	ОХУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1068. Зөвлөмж	108.24. Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс болон ахмад настан, эмэгтэйчүүд зэрэг хүн амын эмзэг бүлгийн эрхийг хамгаалах, харьяалал дэмжих ажлаа үргэлжлүүлэх

Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Өндөр настай хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	ОХУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1069. Зөвлөмж	108.99. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх үндэсний хууль тогтоомийг улам бэхжүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	ОХУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1070. Зөвлөмж	108.113. Хүүхдийн хөдөлмөрийг мөлжиж байгаа ажил олгогчдын үйлдлийг эрүүгийн хэрэгт тооцох, тэдэнд хариуцлага хүлээлгэх зэргээр хүүхдийн хөдөлмөртэй тэмцэх
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох

	Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Польш
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1071. Зөвлөмж	108.151. Хүүхэд бүр сурч боловсрох эрхээ эдлэх нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чиглэсэн хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Румын
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1072. Зөвлөмж	108.34. Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс болон ахмад настан зэрэг хамгийн эмзэг бүлгийн иргэдийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр үндэсний хууль тогтоомжийн дагуу хүлээсэн үүрэг, амлалтаа биелүүлэх
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Румын
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1073. Зөвлөмж	108.100. Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх маш тодорхой эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, гэр бүлийн

	хүчирхийллийн хохирогчдод зориулсан нийгмийн хамгааллын тогтолцоог бий болгох
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Серб
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1074. Зөвлөмж	108.139. Эмэгтэйчүүдийн оролцоог улс төрийн шийдвэр гаргах түвшинд бэхжүүлэх зорилго бүхий үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр хэрэгжүүлэх
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Сонгогдох, сонгох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Серб
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1075. Зөвлөмж	108.101. Гэр бүлийн хүчирхийллийг эрүүгийн хэрэгт тооцох өөрчлөлтийг эрүүгийн хууль тогтоомжид оруулах, гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдсэн гэмт этгээдэд эрх бүхий байгууллагууд хариуцлага хүлээлгэн яллах нөхцөлийг хангах, гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчдод үзүүлж байгаа бүх төрлийн үйлчилгээнд хангалттай санхүүжилт олгох
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг

	хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словак
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1076. Зөвлөмж	108.67. Цаазаар авах ялыг хуулиар халах зорилгоор шинэ Эрүүгийн хуулийг оролцуулан шаардлагатай хууль тогтоомжийг батлах
Сэдэв	- Цаазаар авах ял - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словак
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1077. Зөвлөмж	108.44. Эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн үүрэг, хариуцлагын талаарх нийгмийн хэвшмэл ойлголтыг өөрчлөх, ялгаварлан гадуурхах уламжлалт зан үйлийг халах арга хэмжээний үр нөлөөг сайжруулахад чиглэсэн хүчин чармайлтыг нэмэгдүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 5.4 Улсын хэмжээнд тохиромжтой гэж үзвэл төрийн үйлчилгээ, дэд бүтэц, нийгэм хамгааллын бодлогоор хангах, өрх, гэр бүлийн дотор үүрэг хариуцлагаа хуваалцах явдлыг хөхиүлэн дэмжих замаар цалин хөлсгүйгээр хүн асрах, гэрийн ажил хийх явдлыг хүлээн зөвшөөрч, түүний ач холбогдлыг эрхэмлэх Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словени
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1078. Зөвлөмж	108.55. Бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл дээр үндэслэсэн ялгаварлан гадуурхалтыг оролцуулан алагчилан гадуурхалтын бүх хэлбэрийг хориглох
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словени
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1079. Зөвлөмж	108.87. Гэрлэлтийн хүчин, бэлгийн дарамтыг эрүүгийн хэрэгт тооцох, хохирогчийн шүүхэд хандах, туслалцаа болон хамгаалалт авах эрхийг баталгаажуулах, ийм төрлийн хэргийг зохих ёсоор мөрдөн шалгах, гэмт этгээдэд ял шийтгэлийг хуулийн дагуу заавал хүлээлгэх замаар жендэрт суурилсан болон гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх хүчин чармайлтаа бэхжүүлэх
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словени
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1080. Зөвлөмж	108.104. Гэр бүлийн хүчирхийлэл, бэлгийн дарамтыг эрүүгийн хэрэгт тооцох боломжийг судлан үзэх, гэмт этгээд хуулийн дагуу хариуцлага хүлээдэг болох нөхцөлийг хангах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ

	Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Унгар
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1081. Зөвлөмж	108.161. Миниматагийн Конвенцыг соёрхон батлах асуудлыг судлан үзэж, бичил уурхай эрхлэгчдийн олборлох эрхийг хангах, тэдгээрийн үйл ажиллагааг аль болох хурдан хугацаанд албажуулах зорилгоор Ашигт малтмалын тухай хуулийн бичил уурхайн талаарх 4 дүгээр зүйлийн 4.1.23 дахь заалтыг шинэчлэх
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Унгар
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1082. Зөвлөмж	108.74. Эрүүдэн шүүх үйлдлийг гэмт хэрэг хэмээн тодорхойлсон өөрчлөлтийг Эрүүгийн хуульд оруулах асуудлыг судлан үзэх
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Унгар
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1083. Зөвлөмж	108.136. Нэр төр гутаах үйлдлийг эрүүгийн гэмт хэрэгт тооцохгүй байх, төрийн болон орон нутгийн эрх бүхий байгууллагын үйл ажиллагааг сурвалжилсан, шүүмжилсний улмаас мөрдөн хавчигдах, эсхүл дарамт шахалтад орохоос хамгаалах орчинг бүрдүүлэх
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1084. Зөвлөмж	108.42. Алагчилан гадуурхалтын бүх хэлбэрийн эсрэг, түүний дотор хохирогчдын эрхийг хамгаалсан цогц хууль батлах
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1085. Зөвлөмж	108.7. Эрүүдэн шүүхийн эсрэг нэмэлт протоколд нийцүүлэн зохих чадамж, нөөц бололцоотой үндэсний урьдчилан сэргийлэх байгууллагыг байгуулах
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1086. Зөвлөмж	108.72. Эрүүдэн шүүсэн байж болзошгүй бүх хэргийг мөрдөн шалгах, хорих байрны болон шоронгийн барилга байгууламжийн нөхцөлийг сайжруулах, эрүүдэн шүүгдсэний улмаас хохирсон хохирогчдод олгох эрх зүйн хамгаалалтыг бэхжүүлэх
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Цагдан хорих нөхцөл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1087. Зөвлөмж	108.96. Гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчид үр нөлөө бүхий хамгаалалт авах, эрхээ сэргээлгэх боломжийг сайжруулах, гэр бүлийн

	хүчирхийлэл үйлдсэн гэм буруутныг яллах чадавхийг бэхжүүлэх, гэрлэлтийн хүчинг эрүүгийн хэрэгт тооцох
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1088. Зөвлөмж	108.135. Сэтгүүлчид, хэвлэл мэдээллийн ажилтнууд болон иргэний нийгмийн зүтгэлтнүүд өөрсдийн үйл ажиллагааг олон улсын стандартад заасны дагуу шийтгэн цээрлүүлэх аливаа айдасгүйгээр чөлөөтэй эрхлэх бололцоог хангах
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Эстони
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1089. Зөвлөмж	108.17. Олон улсын эрүүгийн шүүхийн Ромын дүрэмд үндэсний хууль тогтоомжийг бүрэн нийцүүлэх, Олон улсын эрүүгийн шүүхийн Эрх ямба, дархан эрхийн тухай хэлэлцээрийг соёрхон батлах
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын эрүүгийн болон хүмүүнлэгийн эрх зүй (хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг, дайны гэмт хэрэг, геноцид гэх мэт) - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Эстони
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1090. Зөвлөмж	108.8. Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцын Мэдээлэл хүргүүлэх журмын тухай нэмэлт протоколыг соёрхон батлах
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Монтенегро Тайланд Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1091. Зөвлөмж	9. Нийт цагаач ажилчид болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцыг соёрхон батлах тухай (Парагвай)
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Парагвай
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1092. Зөвлөмж	10. Нийт цагаач ажилчид болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн эрхийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцид нэгдэн орох (Уругвай)
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Уругвай
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1093. Зөвлөмж	108.153. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр нааштай хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1094. Зөвлөмж	108.45. Эмэгтэйчүүдэд тэгш байдал, хамгаалалтыг олгож байгаа хууль тогтоомж, үр нөлөөтэй хэрэгжилтийг баталгаажуулах арга хэмжээг сайжруулах
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг харьяалал дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1095. Зөвлөмж	108.117. Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай 2012 оны хуулийг хэрэгжүүлж, гэмт этгээдийг мөрдөн шалгах, яллах ажиллагааны үр нөлөөтэй байдлыг хангах, хүн худалдаалахаас урьдчилан сэргийлэх үүднээс хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагыг бэхжүүлэх
Сэдэв	- Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1096. Зөвлөмж	108.59. ЛГБТ хүмүүсийн эсрэг ялгаварлан гадуурхалт, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх, ийм явдлыг үл тэвчих хандлагыг дэмжих зорилгоор олон нийтийн ойлголтыг нэмэгдүүлэх сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1097. Зөвлөмж	108.160. Орогнол хүсэгчдийг буцаахгүй байх зарчмын дагуу эрх болон бусад эрхээ эдлэх бололцоог нь хангах чиглэлээр Дүрвэгсдийн асуудал эрхэлсэн Дээд комиссарын газартай хамтран ажиллах
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Венесуэл (Боливарын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1098. Зөвлөмж	108.120. Хүн худалдаалахтай тэмцэхэд шаардлагатай боловсон хүчний болон материаллаг бүх нөөцийг хуваарилан олгох
Сэдэв	- Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гондурас
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг

1099. Зөвлөмж	108.149. Орон нутаг болон хот суурин газар дахь хүүхдийн эндэгдлийн хувь хэмжээний зөрүүг бууруулах чиглэлээр хүчин чармайлт гаргаж ажиллах
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.2 2030 он гэхэд урьдчилан сэргийлэх боломжтой нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг арилгах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гондурас
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1100. Зөвлөмж	108.54. ЛГБТ хүмүүсийн хүний эрхийн үр нөлөө бүхий хамгаалалт тогтоосон хууль тогтоомжийг боловсруулж батлахаас гадна Нэн ядуурал ба хүний эрхийн асуудлаар Тусгай илтгэгчийн илтгэлд дурдсан ЛГБТ хүмүүсийн эсрэг үйлдэгдсэн гэх халдлагуудыг хараат бус байдлаар мөрдөн шалгах, арга хэмжээ авах
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гондурас
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1101. Зөвлөмж	108.142. Шийдвэртэй арга хэмжээ авах, квотын шаардлага тогтоох зэрэг аргаар эмэгтэйчүүдийн улс төрийн оролцоог баталгаажуулах
Сэдэв	- Сонгогдох, сонгох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд

	шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Коста Рика
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1102. Зөвлөмж	108.80. Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцах бусад үйлдлийг халах арга хэмжээнүүд, түүний дотор хууль сахиулах эрх бүхий албан тушаалтнуудыг сургах, боловсрол олгох зэрэг арга хэмжээнүүдийг үргэлжлүүлэх
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Сурч боловсрох эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Коста Рика
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1103. Зөвлөмж	108.121. Хүн худалдаалах хэргийн хохирогч, гэрч эрх зүйн туслалцаа, хамгаалалт, нөхөн сэргээх үйлчилгээ авах боломжоор баталгаатай хангагдах нөхцөлийг бүрдүүлэхэд шаардлагатай төсвийн, захиргааны болон эрх зүйн арга хэмжээнүүдийг авах
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1104. Зөвлөмж	108.123. Эрх зүйн шинэ орчин буюу Эрүүгийн хуулийн 113 дугаар зүйлд заасны дагуу хүн худалдаалах үйлдэлд ял оногдуулах, хууль сахиулах албан хаагчдын үйлдсэн хэргийг оролцуулан хүн худалдаалах хэрэг үйлдсэн байж болзошгүй бүх үйлдлийг мөрдөн шалгах, хохирогчдод нөхөн төлбөр олгох, нөхөн сэргээх зохицуулалтыг

	хэрэгжүүлэх зорилгоор хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд оролцож байгаа бүх талд зориулсан сургалт зохион байгуулах
Сэдэв	- Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1105. Зөвлөмж	108.27. Шүүгч, магистратуудын байнгын болон заавал хамрагдах сургалтын хөтөлбөрт хүний эрхийн болон олон улсын гэрээг хэрэглэх сургалтыг оруулах
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1106. Зөвлөмж	108.61. Өмнөх удаа зөвлөмж болгож байсанчлан алагчилан гадуурхалтын бүх хэлбэрийг, тэр дундаа хүний дархлал хомсдолын вирус, дархлалын олдмол хомсдолтой гэсэн үндэслэлээр ялгаварлан гадуурхахыг эрс хориглох, урьдчилан сэргийлэх, шийтгэх, устгах зорилго бүхий хууль тогтоомжийг батлах, үр нөлөөтэй, шуурхай арга хэмжээ авах
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүл байх эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- ХДХВ/ДОХ-ын халдвартай хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1107. Зөвлөмж	108.71. Хууль сахиулах албан хаагчид болон төрийн бусад албан хаагчдын сургалтын хөтөлбөр болон шүүгч, хуульч нарын байнгын сургалтын хөтөлбөрт эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцахаас урьдчилан сэргийлэх олон улсын зохицуулалтыг тусгах
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1108. Зөвлөмж	108.105. Гэр бүлийн хүрээнд учирдаг бүх төрлийн хүчирхийлэл, заналхийлэл, бэлгийн дарамт, мөлжлөгийг оролцуулан гэр бүлийн хүчирхийллийг эрүүгийн хэрэгт тооцох хууль батлах, гэмт этгээдийг яллан шийтгэх, хохирогчид, тэр дундаа орон нутагт байгаа хохирогчид халамж авдаг болох нөхцөлөөр хангах
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах

	Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Парагвай
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1109. Зөвлөмж	108.36. Ээлжит нэгдсэн хэлэлцүүлгийн зөвлөмжийг оролцуулан олон улсын зөвлөмжүүдийн хэрэгжилтийг хангах тогтолцоог бий болгох боломжийг судлан үзэх
Сэдэв	- Хүний эрхийн төлөв байдлын ээлжит хэлэлцүүлэг (UPR)-тай хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Парагвай
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1110. Зөвлөмж	160. Орогнол хүсэгчдийг буцаахгүй байх зарчмын дагуу эрхээ болон бусад эрхээ эдлэх бололцоог нь хангах чиглэлээр Дүрвэгсдийн асуудал эрхэлсэн Дээд комиссын газартай хамтран ажиллах (Уругвай)
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Уругвай
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1111. Зөвлөмж	108.41. Аливаа шалтгаанаар алагчилан гадуурхахтай тэмцэх шинэ хууль тогтоомжийг батлах
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Уругвай
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1112. Зөвлөмж	108.57. Өөрийн үндэсний хууль тогтоомжид эрхийг нь баталгаажуулах замаар ЛГБТ хүмүүс эрхээ эдлэх тэгш байдлыг харьяалал дэмжих

Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Уругвай
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1113. Зөвлөмж	108.106. Эрүү шүүлтийн эсрэг хорооноос өгсөн зөвлөмжид нийцүүлэн хүүхдийн бие махбодийн шийтгэлийг эрс хориглох
Сэдэв	- Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чили
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1114. Зөвлөмж	108.19. Яс үндэс, шашин, бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл, хэл, улс төрийн үзэл бодол, оюуны, эсхүл биеийн хөгжлийн бэрхшээлийн улмаас ялгаварлан гадуурхагдах бүх хэлбэрээс зайлсхийх зорилгоор алагчилан гадуурхахын эсрэг цогц хууль тогтоомжийг батлах
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Бодол, ухамсартай байх, шашин шүтэх эрх чөлөө - Арьс үндсээр алагчилах - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чили

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
1115. Зөвлөмж	108.28. Хараат бус байдлыг нь бүрэн хангах, Парисын зарчимд нийцүүлэх зорилгоор Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын бүрэн эрхийг бэхжүүлэх
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чили
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	22-р хуралдаан - 2-р мөчлөг
A/HRC/16/5	Монгол Улсад 2020 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 190
1116. Зөвлөмж	170.7. Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай 1951 оны Конвенц, түүний 1967 оны Протоколыг соёрхон батлах (Афганистан);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Афганистан
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1117. Зөвлөмж	170. Холбогдох олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүрэг, албадан гаргахгүй байх зарчмыг биелүүлж орогнол хүсэгчдийг хамгаалах чиглэлээр зохих арга хэмжээ авах, Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай 1951 оны Конвенцод нэгдэн орох (БНСУ).
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.7 Төлөвлөлт, зохицуулалт сайтай шилжилт хөдөлгөөний бодлого хэрэгжүүлэх замаар хүмүүсийн зохион байгуулалттай, аюулгүй, байнгын, хариуцлагатай шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНСУ
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1118. Зөвлөмж	170.3. Бүх цагаач ажилчин болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцыг соёрхон батлах (Филиппин);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Филиппин
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1119. Зөвлөмж	170.5. Гэрийн үйлчилгээний ажилчдын тухай ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН Байгууллагын 189 дүгээр Конвенцыг соёрхон батлах (Филиппин);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид - Охид, эмэгтэйчүүд - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Филиппин
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1120. Зөвлөмж	138. Жендэрийн тэгш байдлыг харьяалал дэмжих, Жендэрийн тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрөөр дамжуулан шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлыг үргэлжлүүлэх (Лаос);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	- Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1121. Зөвлөмж	16. Хүүхэд, эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, ахмад настан зэрэг эмзэг бүлгийн иргэдийн эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах үйл ажиллагаагаа сайжруулах чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Лаос);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Өндөр настай хүмүүс - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	- Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1122. Зөвлөмж	142. Хүүхдийг кибер гэмт хэргээс хамгаалах зорилгоор мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх (Сири);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.4 2030 он гэхэд санхүүгийн болон галт зэвсгийн хууль бус урсгалыг үлэмж хэмжээгээр багасгаж, хулгайлагдсан эд хөрөнгийг буцаан олгох, нөхөн төлөх ажлыг сайжруулах, зохион байгуулалттай гэмт хэргийн бүх хэлбэртэй тэмцэх Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Арабын Бүгд Найрамдах Сири
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1123. Зөвлөмж	164. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг дэмжих үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээг сайжруулах (Сири);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Арабын Бүгд Найрамдах Сири
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1124. Зөвлөмж	Эмзэг, гадуурхагдсан бүлгийн хүүхдүүдэд онцгой анхаарал хандуулж, хүүхэд бүрт боловсрол эзэмших тэгш боломжийг бүрдүүлэх (Афганистан);
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Афганистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1125. Зөвлөмж	Хөдөө орон нутгийн болон бага орлоготой өрхийн хүүхдүүдэд онцгой анхаарал хандуулж, хүүхэд бүр эрүүл мэндийн зохих тусламж үйлчилгээ авах нөхцөлийг бүрдүүлэх арга хэмжээ авах (Афганистан);
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, нэн шаардлагатай чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн

	үнэтэй нэн шаардлагатай эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Афганистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1126. Зөвлөмж	Үндэсний болон салбарын үндсэн бодлого, хөтөлбөрийг боловсруулж, хэрэгжүүлэх замаар олон улсын үүрэг амлалтаа биелүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлыг үргэлжлүүлэх (БНАСАУ);
Сэдэв	- Хөгжих эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын гэрээний хамрах хүрээ
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНАСАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1127. Зөвлөмж	Нийгмийн халамжийн хөтөлбөрүүдийг сайжруулж иргэдийн эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийг бодитой хангах чиглэлээр улам бүр хүчин чармайлт гаргах (БНАСАУ);
Сэдэв	- Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгмийн хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНАСАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1128. Зөвлөмж	133. Гэр бүлийн хүчирхийлэл болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах явдлыг арилгах, парламент болон шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог улам бүр нэмэгдүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлыг үргэлжлүүлэх (БНСУ);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНСУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1129. Зөвлөмж	153. Хүүхдийг бие махбодийн болон сэтгэлзүйн хүчирхийллээс хамгаалах, хүүхэд аюултай, хортой нөхцөлд хөдөлмөр эрхлэхээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хүчин чармайлтыг нэмэгдүүлэх (БНСУ);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНСУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1130. Зөвлөмж	Нийтийн эрүүл мэнд, эмнэлгийн үйлчилгээг улам бүр сайжруулах (БНХАУ);
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНХАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1131. Зөвлөмж	Ядуурлыг бууруулах, иргэдийн амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэхийн тулд нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг үргэлжлүүлэн дэмжих (БНХАУ);
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	БНХАУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1132. Зөвлөмж	143. Хүүхдийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Вьетнам);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Вьетнам
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1133. Зөвлөмж	19. Ард иргэд, тэр дундаа нэн эмзэг бүлгийн иргэдийн амьдралын чанарыг сайжруулахын тулд халамж, нийгмийн хөтөлбөрүүдийг үргэлжлүүлэн бэхжүүлэх (Вьетнам);
Сэдэв	- Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ

	Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгмийн хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Вьетнам
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1134. Зөвлөмж	90. Шүүх засаглал, төрийн албан дахь авлигатай тэмцэх хүчин чармайлтыг эрчимжүүлэх (Тимор-Лесте);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Зүүн Тимор
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1135. Зөвлөмж	170. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг нийгмээс тусгаарлахгүй байх нөхцөлийг баталгаажуулах чиглэлээр нэмэлт арга хэмжээ авах (Тимор-Лесте);
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: мөлжлөг, хүчирхийлэл, хүчирхийллээс хамгаалах - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Зүүн Тимор
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1136. Зөвлөмж	43. Хүмүүс, ялангуяа малчид, тариаланчдын амьжиргаа, уламжлалт соёл, сайн сайхан аж амьдралыг хадгалахын тулд цэвэр орчин, цэвэр усаар хангагдах эрхийг хамгаалахад чиглэсэн хүчин чармайлтыг сайжруулах (Индонез);

Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Индонез
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1137. Зөвлөмж	49. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхээс тэр дундаа шүүгч, прокурор, болон ажилтнуудад зориулан сургал тогтмол явуулах замаар урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг бэхжүүлэх (Индонез);
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Индонез
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1138. Зөвлөмж	88. 2019 онд батлагдсан Ажилгүйдэл, ядуурлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийг бүрэн хэрэгжүүлж, Монгол Улсын үндэсний хөгжил дэвшил, ард иргэдийн сайн сайхан байдлыг хангахын тулд авлигатай тэмцэх чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Индонез);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Индонез
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1139. Зөвлөмж	148. Хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэлтэй тэмцэх хүчин чармайлтыг бэхжүүлэх (Ирак);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ирак
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1140. Зөвлөмж	59. Хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэх үүрэг бүхий хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудад зориулсан сургалт зохион байгуулах (Ирак);
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ирак
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1141. Зөвлөмж	80. Шүүхийн бие даасан байдал, үйл ажиллагааны ил тод, чөлөөт байдлыг баталгаажуулахад чиглэсэн арга хэмжээг үргэлжлүүлэн авах (Ирак);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ирак
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1142. Зөвлөмж	137. Шийдвэр гаргах үйл явцад эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх (Иран);
Сэдэв	- Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Иран (Исламын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1143. Зөвлөмж	146. Хүүхдийн эндэгдлийн түвшинг улам бууруулах зорилгоор хүүхдийн эрүүл мэндийн хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх (Иран);
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.2 2030 он гэхэд урьдчилан сэргийлэх боломжтой нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг арилгах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Иран (Исламын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1144. Зөвлөмж	58. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдыг хамгаалах, дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх ажлыг үргэжлүүлэх (Иран);

Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Иран (Исламын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1145. Зөвлөмж	Парисын зарчимд бүрэн нийцүүлэн Хүний эрхийн Үндэсний Комисст зохих хүний болон санхүүгийн нөөцийг хуваарилах (Казахстан);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Казакстан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1146. Зөвлөмж	107. 2021–2030 оны Боловсролын салбарын мастер төлөвлөгөөг батлах чиглэлээр үргэлжлүүлэн ажиллах (Киргиз);
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.4 2030 он гэхэд ажил эрхлэх, зохистой хөдөлмөр, хувийн бизнес эрхлэх холбогдох ур чадвартай, түүний дотор техник, мэргэжлийн ур чадвартай залуучууд, насан хүрэгсдийн тоош [х] хувиар нэмэгдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Киргизстан
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1147. Зөвлөмж	134. Гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, бүх хохирогчийг хамгаалах чиглэлээр үндэсний механизмуудыг улам бүр бэхжүүлэх (Киргиз);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Киргизстан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1148. Зөвлөмж	15. Эмзэг бүлгийн хүмүүсийн эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, тэдний хууль ёсны эрхийг хангах талаар үргэлжлүүлэн анхаарч ажиллах (Кувейт);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Иргэний болон улс төрийн эрх - хэрэгжүүлэх ерөнхий арга хэмжээ
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Кувейт
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1149. Зөвлөмж	140. Хүүхдийн эрхийн хамгаалалтыг бэхжүүлэхэд чиглэсэн хүчин чармайлыг бүх түвшинд үргэлжлүүлэх (Ливан);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Лебанон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1150. Зөвлөмж	17. Эмзэг бүлгийн, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Ливан);
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Өндөр настай хүмүүс - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Лебанон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1151. Зөвлөмж	60. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдыг нөхөн сэргээх, хамгаалах байраар хангах зэрэг замаар хохирогчдын хамгаалалтыг сайжруулж, хохирлоо нөхөн төлүүлэх бололцоог бүрдүүлэх (Малайз);
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг харьяалал дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малайз
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1152. Зөвлөмж	109. Эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд онцгой анхаарал хандуулах замаар бүх түвшний хүүхдүүд боловсролд тэгш хамрагдах боломжийг баталгаажуулах чиглэлээр хүчин чармайлтыг бэхжүүлэх (Мальдив);
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малдив
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1153. Зөвлөмж	50. Эрүүдэн шүүх, хүний нэр төрийг гутаан доромжилсон хэргийг мөрдөн шалгах бие даасан байгууллага байгуулах (Мальдив);
Сэдэв	- Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Малдив
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1154. Зөвлөмж	124. Аливаа хэлбэрийн хүчирхийллийн хохирогч болсон охид, эмэгтэйчүүдэд туслах арга хэмжээг бэхжүүлэх, үүнд хоргодох байр, хохирогчдод дэмжлэг, тусламж үзүүлэх үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх (Мьянмар);
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мьянмар
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1155. Зөвлөмж	92. Нийгмийн халамжийн дэмжлэг шаардлагатай өрхүүдэд хоол тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээгээ үргэлжлүүлэх (Мьянмар);
Сэдэв	- Нийгмийн хамгааллын эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 2.1 2030 он гэхэд ядуурлыг эцэс болгож, хүн бүрийг, ялангуяа ядуу болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, түүний дотор нялхсыг эрүүл, шим тэжээллэг, хүрэлцэхүйц хоол хүнсийг жилийн турш авах боломжоор хангах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгмийн хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мьянмар
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1156. Зөвлөмж	98. Малчид, залуучуудын дунд ажилгүйдлийн түвшинг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээг сайжруулах (Мьянмар);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Залуучууд ба өсвөр насныхан
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.6 2020 он гэхэд ажил эрхэлдэггүй, боловсрол эсвэл сургалтад хамрагдаагүй залуучуудын эзлэх хувийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мьянмар
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1157. Зөвлөмж	135. Гэр бүлийн хүчирхийлэл болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх чиглэлээр шаардлагатай арга хэмжээг үргэлжлүүлэн авах (Непал);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Непал

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1158. Зөвлөмж	139. Улс төрийн болон шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Непал);
Сэдэв	- Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Непал
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1159. Зөвлөмж	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийг харьяалал дэмжих хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Оман);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Оман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1160. Зөвлөмж	169. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд цогц хөгжлийн дэмжлэг үзүүлэх бодлогыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх (Оман);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг

	хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Оман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1161. Зөвлөмж	94. Ядуурлын түвшингээс доогуур амьдарч байгаа бүлэгт нийгмийн халамж үзүүлэхэд чиглэсэн бодлогыг үргэлжлүүлэх (Оман);
Сэдэв	- Нийгмийн хамгааллын эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгмийн хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Оман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1162. Зөвлөмж	24. Хүний эрхийн боловсролыг төрийн бодлогын бүрэлдэхүүн хэсэг болгон нэгтгэх арга хэмжээг үргэлжлүүлэн авах (Пакистан);
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Пакистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1163. Зөвлөмж	а. Хүний эрхийн олон улсын байгууллага, тэр дундаа Хүний эрхийн зөвлөлийн Тусгай процедур, гэрээний байгууллагуудтай үргэлжлүүлэн хамтран ажиллах (Пакистан);
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Пакистан
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1164. Зөвлөмж	111. Боловсролын салбарын мастер төлөвлөгөөг шуурхай эцэслэж, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангахын тулд холбогдох талуудтай зөвшилцөн олон нийтийн мэдлэгийг дээшлүүлэх үйл ажиллагаа явуулах (Сингапур);
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сингапур
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1165. Зөвлөмж	119. Жендэрийн тэгш байдлыг харьяалал дэмжихэд салбар хоорондын болон төрийн байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааг үргэлжлүүлж, ажлын байран дахь жендэрийн саад тотгор, өрөөсгөл ойлголтыг даван туулах практик арга хэрэгслээр дамжуулан эмэгтэйчүүдийг чадавхижуулах сургалтын хөтөлбөр боловсруулахад олон улсын холбогдох түншүүдтэй хамтран ажиллах (Сингапур);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг харьяалал дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах

	Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сингапур
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1166. Зөвлөмж	38. ЛГБТ хүмүүсийн талаарх өрөөсгөл ойлголтыг арилгах, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийгмийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг хангах талаар хүчин чармайлт гаргахад анхаарах (Тайланд);
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Тайланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1167. Зөвлөмж	46. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр болон байгаль орчны эрсдлийг бууруулах бусад холбогдох арга хэмжээг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр хүчин чармайлтыг нэмэгдүүлэх (Тайланд);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.9 2030 он гэхэд аюултай химийн бодис, агаар, ус, хөрсний бохирдол, халдвараас болж үхсэн, өвдсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Тайланд
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1168. Зөвлөмж	103. Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрхийн талаар насны онцлогт тохирсон боловсролыг сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт тусгах (Фижи);
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Залуучууд ба өсвөр насныхан
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Фижи
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1169. Зөвлөмж	131. Гэр бүлийн хүчирхийлэл болон жендэрт суурилсан хүчирхийллийн хохирогчдод үзүүлэх тусламж үйлчилгээг сайжруулах, гэр бүлийн хүчирхийлэл болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэлд өртсөн охид, эмэгтэйчүүдийн онцгой хэрэгцээний талаарх хууль сахиулах байгууллагын ажилтнууд, хуульчид, шүүгчдийн мэдлэгийг дээшлүүлэх арга хэмжээ авах (Фижи);
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Фижи
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1170. Зөвлөмж	47. Салбар дундын байгаль орчинд тулгамдсан асуудал, түүний дотор уур амьсгалын өөрчлөлт, гамшгийн эрсдлийг бууруулах тогтолцоог сайжруулахад шаардлагатай хууль, эрх зүйн орчинг бий болгох, бэхжүүлэх хүчин чармайлтыг эрчимжүүлэх (Фижи);
Сэдэв	- Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 13.1 Улс орнуудад тулгарч буй цаг ууртай холбоотой аюул осол, байгалийн гамшгийг даван туулах, тэдгээрт зохицох чадавхыг бэхжүүлэх ЗОРИЛГО 13. УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ҮР НӨЛӨӨГ БАГАСГАХ Зорилт 11.5 2030 он гэхэд нас барсан болон байгалийн гамшигт өртсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулж, ядуу болон эмзэг бүлгийн хүн амыг голлон анхаарч байгалийн гамшиг, түүний дотор устай холбоотой гамшгийн улмаас ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-тай харьцуулсан эдийн засгийн алдагдлыг [х] хувиар бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Фижи
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1171. Зөвлөмж	117. Охид, эмэгтэйчүүдийг хүн худалдаалах гэмт хэрэгт өртөх эрсдлийг арилгах үүднээс охид, эмэгтэйчүүд, тэдний гэр бүлийн боловсрол хийгээд эдийн засгийн нөхцөл бололцоог дээшлүүлэхэд чиглэсэн хөтөлбөр хэрэгжүүлж бэхжүүлэх (Филиппин);
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Филиппин
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1172. Зөвлөмж	132. Гэр бүлийн хүчирхийлэл болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх, хохирогчдод зохих дэмжлэг туслалцаа үзүүлэхэд чиглэсэн хамгаалалтын механизмыг улам бэхжүүлэх (Филиппин);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Филиппин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1173. Зөвлөмж	114. Эмэгтэйчүүд эдийн засгийн хувьд илүү хараат бус байх нөхцөлийг бүрдүүлэх, бэхжүүлэх ажлыг үргэлжлүүлэх, тэднийг эдийн засгийн албан салбарт өрсөлдөх явдлыг харьяалал дэмжих, хөдөлмөр эрхлэлтэд эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах явдлыг хориглох арга хэмжээ авах (Энэтхэг);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Улс төр, нийгмийн амьдралд эмэгтэйчүүдийн оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Энэтхэг
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1174. Зөвлөмж	126. Охид, эмэгтэйчүүдийн эсрэг гэр бүлийн хүчирхийлэл болон бэлгийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх чиглэлээр шаардлагатай арга хэмжээг үргэлжлүүлэн авах (Энэтхэг);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Энэтхэг
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1175. Зөвлөмж	21. Парисын зарчмын дагуу Хүний эрхийн Үндэсний Комиссыг бэхжүүлэхэд анхаарах (Энэтхэг);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Энэтхэг
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1176. Зөвлөмж	118. Нийгэмд жендэрийн тэгш байдлыг харьяалал дэмжих чиглэлээр нэмэлт арга хэмжээ авах, түүний дотор 2011 онд батлагдсан Жендэрийн тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг түргэтгэх (Япон);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Япон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1177. Зөвлөмж	167. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрхийг (үүнд, алслагдмал бүс нутагт амьдарч буй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн боловсрол эзэмших эрх багтана) хамгаалах, харьяалал дэмжих, чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Япон);

Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөдөөгийн хүмүүс - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Япон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1178. Зөвлөмж	81. Шүүхийн хараат бус, ил тод байдлыг хангах, хууль сахиулах үйл ажиллагаа тодорхой байх нөхцөлийг баталгаажуулахад чиглэсэн арга хэмжээг үргэлжлүүлэн авах (Япон)
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Япон
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1179. Зөвлөмж	3. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг Конвенцын нэмэлт протоколд заасны дагуу эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм бий болгох (Казахстан), Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг Конвенцын нэмэлт протоколд заасны дагуу эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх үндэсний үр дүнтэй механизмыг хойшлуулшгүйгээр бий болгох (Украин);
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Казахстан Украйн
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1180. Зөвлөмж	170.20. Бүх цагаач ажилчин болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцыг соёрхон баталж, цагаач ажилчид Монгол Улсын ажилчдын нэгэн адил эрх эдлэх зохих нөхцөл бүрдүүлэх, хүн худалдаалахтай тэмцэхэд анхаарал хандуулах (Египет).
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Египт
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1181. Зөвлөмж	170.19. Цагаачид Монгол Улсын ажилчдын нэгэн адил хөдөлмөрийн орчинд ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор үр дүнтэй хяналтын механизм бий болгох замаар цагаач ажилчдын ажиллаж амьдрах нөхцөлийг сайжруулах (Нигер);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нигери
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1182. Зөвлөмж	170.4. Бүх цагаач ажилчин болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцыг соёрхон батлах (Сенегал);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сенегал
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1183. Зөвлөмж	Төрсний бүртгэлийг хүүхдийн хувийн байдал, насыг бүртгэх, зориулалтын хувьд боловсронгуй болгорх, Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрт хөдөлмөрийн хяналт шалгалтын дэглэмийг сайжруулах замаар хүүхдийн хөдөлмөрийг мөлжихөөс урьдчилан сэргийлэх засаглалын механизмыг бэхжүүлэх (Ботсвана);
Сэдэв	- Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Харъяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ботсвана
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1184. Зөвлөмж	Эрүү шүүлтийн талаар гомдол гаргах, гомдлыг мөрдөн шалгах механизмыг бэхжүүлж, үр дүнтэй байдлыг хангах (Ботсвана);
Сэдэв	- Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах

	Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ботсвана
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1185. Зөвлөмж	Арьс үндсээр алагчилах үзлийн бүх хэлбэрийг арилгаж, гадаадын иргэдийн эсрэг үзэн ядах үг хэллэг хэрэглэх явдлыг багасгах (Египет);
Сэдэв	- Арьс өнгөөр ялгаварлах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Иргэний харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Египт
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1186. Зөвлөмж	Шүүхийн шударга, ил тод байдлыг хангах, эрүүдэн шүүхэд оролцсон этгээдэд хариуцлага оногдуулах, хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл болон интернетийн хэрэглээнд тогтоосон хязгаарлалтыг цуцлах талаар шаардлагатай хүчин чармайлт гаргах (Египет);
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Египт
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1187. Зөвлөмж	62. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдын хамгаалалтыг сайжруулж, хохирлоо нөхөн төлүүлэх арга механизмыг бүрдүүлэх (Нигер);
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нигери
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1188. Зөвлөмж	125. Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг хүчирхийллийн бүх хэлбэрээс хамгаалахад чиглэсэн арга хэмжээг бэхжүүлэх (Сенегал);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сенегал
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1189. Зөвлөмж	45. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай нөөцөөр хангах (Сенегал);
Сэдэв	- Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.9 2030 он гэхэд аюултай химийн бодис, агаар, ус, хөрсний бохирдол, халдвараас болж үхсэн, өвдсөн хүмүүсийн тоог үлэмж хэмжээгээр бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Сенегал
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1190. Зөвлөмж	112. Хүртээмжтэй боловсролын ерөнхий бодлогыг боловсруулах болон боловсрол, ялангуяа дээд боловсрол эзэмших эрхээ эдлэхэд нь хүн бүрт тэгш боломж олгох чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Тунис);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.3 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүнд хямд үнэтэй, чанартай техникийн, мэргэжлийн болон дээд боловсрол, түүний дотор их дээд сургуулийн боловсролыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 4.a Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Тунис
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1191. Зөвлөмж	120. Жендэрийн тэгш байдлыг бэхжүүлэх, охид, эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхахтай тэмцэх, түүний дотор эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эрхийг хангах талаар хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Тунис);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн хөгжил, дэвшил - Эрүүл байх эрх - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн

	хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Тунис
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1192. Зөвлөмж	158. Хүн, ялангуяа хүүхэд худалдаалахтай тэмцэх чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Тунис);
Сэдэв	- Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Тунис
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1193. Зөвлөмж	170.17. Үндсэн хуулиас цаазаар авах ялын тухай аливаа заалтыг халах (Бельги);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бельги
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1194. Зөвлөмж	170.13. Гэр бүлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах замаар ижил хүйстэн хосын гэрлэлтийг хуулиар хүлээн зөвшөөрч, хамгаалах (Дани);

Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Дани
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1195. Зөвлөмж	170.16. Үндсэн хуулиас цаазаар авах ялын тухай заалтыг халах (Испани);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1196. Зөвлөмж	170.11. Цөөнхийн бүлгүүд, түүний дотор үндэсний цөөнх, уугуул иргэд болон ЛГБТИ бүлгийн эрхийг хамгаалах зорилгоор алагчилан гадуурхалтын эсрэг цогц хууль батлах (Канад);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1197. Зөвлөмж	170.8. Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай 1951 оны Конвенц, түүний 1967 оны Протоколыг соёрхон батлах, холбогдох хууль тогтоомж батлах, үйлчилгээ авах боломжоор хангах замаар дүрвэгч, орогнол хүсэгчдийг хамгаалах (Канад);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1198. Зөвлөмж	170.12. Ижил хүйстэн хосыг хуулиар хамгаалах нөхцөлийг бүрдүүлэхийн тулд тэдний гэрлэлтийг хуулиар хүлээн зөвшөөрөх асуудлыг авч үзэх (Люксембург);
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Люксембург
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1199. Зөвлөмж	Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэх санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх, гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх, мэдээлэх чиг үүрэгтэй салбаруудын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх (Австрали);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1200. Зөвлөмж	Эмнэлзүйн удирдамж, эмчилгээний стандартаас охид, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн харьцаанд орсон эсэхийг тодорхойлохтой холбоотой шаардлагыг хасч, тэдний эрхийг хангах (Австрали);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Эрүүл байх эрх - Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.3 Хүүхэд байхад нь, эрт үед, хүчээр гэрлүүлэх, эм бэлэг эрхтнийг нь зэрэмдэглэх зэрэг бүх хор уршигтай зан заншлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1201. Зөвлөмж	ЛГБТИ хүмүүсийн эсрэг үзэн ядах гэмт хэрэгтэй холбоотой хэрэг зөрчлийн талаар хуульч, хууль сахиулах байгууллагын албан хаагчдыг үргэлжлүүлэн сургах, холбогдох хуулийн талаарх олон нийтийн мэдлэгийг дээшлүүлэх (Австрали);
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1202. Зөвлөмж	Сэтгүүлч, хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудын эсрэг үйлдсэн халдлагын хараат бусаар мөрдөн шалгах нөхцөлийг баталгаажуулж, гэм буруутай нь тогтоогдсон этгээдэд шийтгэл хүлээлгэх (Австрали);
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Австрали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1203. Зөвлөмж	67. Шашин шүтэх, эс шүтэх, итгэл үнэмшилтэй байх эрх чөлөөг харьяалал дэмжих, үүнд хууль, эрх зүйн зохицуулалтын орчныг бүрдүүлж шашны бүлэг, байгууллагуудад чөлөөтэй бүртгүүлж, үйл ажиллагаа явуулах боломжийг олгох (АНУ);
Сэдэв	- Эвлэлдэн нэгдэх эрх чөлөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1204. Зөвлөмж	74. Иргэний нийгэм, түүний дотор төрийн бус байгууллага, хүний эрхийг хамгаалагчид, шашны бүлгүүдийн улс төрийн үйл явц болон авлигын эсрэг хүчин чармайлтад оролцоог нь нэмэгдүүлэх (АНУ);
Сэдэв	- Бодол, ухамсартай байх, шашин шүтэх эрх чөлөө - Сонгогдох, сонгох эрх - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Иргэний нийгэм
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1205. Зөвлөмж	85. Хууль зүйн хамгаалалтыг тууштай хэрэгжүүлж, шүүгч болон бусад албан тушаалтныг дур зоргоор ажлаас нь халахаас урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн хамгаалалтын арга хэмжээ бий болгох замаар шүүхийн бие даасан байдал, авлигын эсрэг хяналтыг бэхжүүлэх (АНУ);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	АНУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1206. Зөвлөмж	Хүүхдийн хөдөлмөрийг устгахад чиглэсэн Үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөг батлах, хүн хүч, техник, санхүүгийн хангалттай нөөцөөр хангах (Бельги);
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бельги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1207. Зөвлөмж	Хүүхэд, ялангуяа бэлгийн хүчирхийллийн хохирогч хүүхдийн хувийн нууцаа хамгаалуулах эрхийг нь бүрэн баталгаажуулсан хууль, эрх зүйн орчин бий болгох (Бельги);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бельги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1208. Зөвлөмж	151. Хүүхдийн хөдөлмөр, хүүхдийн эсрэг гэр бүлийн болон бэлгийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх нэмэлт арга хэмжээ авах, тухайлбал урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөрүүдийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх (ХБНГУ);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1209. Зөвлөмж	73. Төрийн бус байгууллагын бүртгэл, санхүүжилтийн тухай зохицуулалтыг олон улсын стандартад нийцүүлэх үүднээс Төрийн бус байгууллагын тухай хуулийн төслийг шинэчлэн боловсруулах (ХБНГУ);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1210. Зөвлөмж	76. Хүний эрхийг хамгаалагчдын асуудлаар Тусгай илтгэгчийн өгсөн зөвлөмжийн дагуу Хүний эрхийг хамгаалагчдын тухай хуулийн төслийг сайжруулах, батлах замаар хүний эрхийг хамгаалагчдыг хамгаалах (ХБНГУ);
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1211. Зөвлөмж	77. Хувь хүний нууцаа хамгаалуулах эрхийг харьяалал дэмжих, улам сайн хамгаалах зорилгоор өгөгдөл хамгаалах үр дүнтэй хууль тогтоомж батлах, ингэхдээ хуульд нийцсэн байх, зайлшгүй байх болон хязгаарлалтын хүрээ нь хэр хэмжээнд нийцсэн байх зарчмыг баримтлах (ХБНГУ);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн

	байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Герман
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1212. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэлтэй тэмцэх арга хэмжээ авах, үүний дотор цагдаагийн алба хаагчдыг хохирогч төвтэй, аюул заналхийллийн үнэлгээг хэрхэн үр дүнтэй хийх талаар сургаж дадлагажуулах (Дани);
Сэдэв	- Бие махбодийн болон ёс суртахууны бүрэн бүтэн байдлыг хангах эрх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Дани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1213. Зөвлөмж	9. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийг үргэлжүүлэн хэрэгжүүлэх (Израиль);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Израиль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1214. Зөвлөмж	29. Хүмүүсийг бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл, интерсекс байдал, хүйсийн илэрхийлэл зэргээр алагчилан гадуурхах, дарамт шахалт үзүүлэхээс хамгаалах хуулийн заалтыг улам боловсронгуй болгох, хэрэгжүүлэх (Израиль);
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Израиль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1215. Зөвлөмж	30. Монгол Улсын Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан трансжэндэр болон интерсекс хүмүүс хүйсээ хууль ёсоор бүртгүүлэхэд эмнэлгийн байгууллагын нотолгоо баримт бичиг авсан байх тухай шаардлагыг хүчингүй болгох (Израиль);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Израиль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1216. Зөвлөмж	113. Эрүүгийн хууль, Хөдөлмөрийн тухай хуульд бэлгийн болон ажлын байрны дарамтыг хориглохтой холбоотой нэмэлт, өөрчлөлт оруулах зэрэг замаар охид, эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалахад чиглэсэн цогц хууль тогтоомж батлах (Ирланд);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй,

	найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ирланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1217. Зөвлөмж	12. Хүний эрхийг хамгаалагчдын хүний эрхийг харьяалал дэмжих, хамгаалах чиглэлээр үйл ажиллагаагаа чөлөөтэй хэрэгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх үүднээс тэднийг хүлээн зөвшөөрөх, хамгаалахад чиглэсэн хууль тогтоомж баталж хэрэгжүүлэх (Ирланд);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Ирланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1218. Зөвлөмж	104. Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тухай мэдээлэл, бараа, үйлчилгээ авах бололцоог бүрдүүлэх замаар охид, эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүдийн бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, эрхийг хамгаалах, хүчээр үр хөндүүлэх, албадан үргүйжүүлэх явдлыг таслан зогсоох (Исланд);
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Исланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1219. Зөвлөмж	105. Хүүхдийн насны онцлогт тохирсон бэлгийн боловсрол олгох цогц сургалтын хөтөлбөр баталж ерөнхий боловсролын сургалтын туршид хэрэгжүүлэх, уг хөтөлбөрт хүчирхийллийн асуудлыг мөн тусгаж оруулах (Исланд);
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Исланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1220. Зөвлөмж	27. Шууд ба шууд бус ялгаварлан гадуурхах асуудлыг зохицуулж, алагчилан гадуурхалтын бүх хэлбэр, тэр дундаа хүйсийн болон бэлгийн чиг баримжаагаар нь алагчилан гадуурхахыг хориглосон цогц хууль батлах (Исланд);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжэндэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Исланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1221. Зөвлөмж	28. ЛГБТИ хүмүүсийн эсрэг хүчирхийлэл, ялгаварлан гадуурхлаас урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх, хүлээцтэй байдлыг харьяалал дэмжих зорилгоор олон нийтийн мэдлэгийг дээшлүүлэх кампанит ажлыг эхлүүлэх (Исланд);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Исланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1222. Зөвлөмж	162. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг ялгаварлан гадуурхах, тэгш бус байдалтай тэмцэх стратеги боловсруулах, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай Конвенцыг бүрэн хэрэгжүүлэх зорилгоор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн байгууллагуудтай зөвлөлдөх албан ёсны, байнгын механизм бий болгох (Испани);
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллах, зөвшилцөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1223. Зөвлөмж	35. Бэлгийн чиг баримжаагаар нь алагчилан гадуурхах, үзэн ядах гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиглэлээр шинээр бий болсон хууль тогтоомжийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх (Испани);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1224. Зөвлөмж	53. Эрүү шүүлтийн хэргийг мөрдөн шалгах бие даасан, үр дүнтэй гомдлын механизм бий болгох (Испани);
Сэдэв	- Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Испани
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1225. Зөвлөмж	123. Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл, ялгаварлан гадуурхалт, түүний дотор гэр бүлийн хүчирхийлэл болон бэлгийн дарамттай тэмцэхэд чиглэсэн хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжийг бүрэн, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх (Итали);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1226. Зөвлөмж	149. Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэр, түүний дотор гэр бүлийн болон бэлгийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хүчин чармайлтыг ахиулах (Итали);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1227. Зөвлөмж	152. Хүүхдийг аюултай орчинд ажиллуулахгүй байх нөхцөлийг баталгаажуулах, хүүхдийн хөдөлмөр, хүүхдийн мөлжлөгтэй тэмцэх (Итали);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Итали
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1228. Зөвлөмж	163. Орчин цагийн боолчлолын бүх хэлбэрийг гэмт хэрэгт тооцох чиглэлээр дотоодын хууль тогтоомжийг сайжруулан бэхжүүлэх, үүнд хүн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхэд худалдаалахаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, шийтгэх тухай НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын протоколтой нийцүүлэн хүн худалдаалахыг гэмт хэрэгт тооцох (ИБУИНХУ);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын гэрээний хамрах хүрээ
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1229. Зөвлөмж	69. Зөрчлийн тухай хуулийн 6.21 дэх заалтыг хүчингүй болгох замаар үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөөг хамгаалах (ИБУИНХУ);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1230. Зөвлөмж	7. НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Гэрээний хороодын сонгуульд нэр дэвшүүлэхдээ мерит зарчимд суурилсан нээлттэй сонгон шалгаруулалт явуулдаг болох (ИБУИНХУ);
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох

	Зорилт 16.8 Дэлхийн засаглалын үйл ажиллагаанд хөгжиж буй улс орнуудыг оролцуулах явдлыг нэмэгдүүлэх, сайжруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улс
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1231. Зөвлөмж	Гэр бүлийн хүчирхийлэл болон жендэрт суурилсан хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх, ялангуяа хууль сахиулах үйл ажиллагааны үр нөлөөг дээшлүүлэх, мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэх ажил зохион байгуулах, хөрөнгө хуваарилах, түүнчлэн хүчирхийллээс амьд үлдсэн хүмүүсийн хамгаалалт болон үйлчилгээ авах нөхцөл боломжийг сайжруулах (Канад);
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1232. Зөвлөмж	Хүн худалдаалах гэмт хэргийг үр дүнтэй мөрдөн шалгах, ял шийтгэл оногдуулах, хохирогчдод илүү сайн үйлчилгээ үзүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор хууль сахиулах болон шүүхийн тогтолцоог бэхжүүлэх (Канад);
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Канад
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1233. Зөвлөмж	115. Эмэгтэйчүүдийг санхүүгийн хувьд бие даахад нь туслах таатай орчин бүрдүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлтыг эрчимжүүлэх, ялангуяа ажлын байранд эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхахыг хориглох талаар төрийн албан хаагчид болон хувийн хэвшлийн ажилтнуудын мэдлэгийг дээшлүүлэх (Люксембург);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Люксембург
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1234. Зөвлөмж	31. ЛГБТИ хүмүүсийн эсрэг хэвшмэл, өрөөсгөл ойлголтын эсрэг үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, энэ бүлгийн эсрэг хүчирхийлэл, алагчилан гадуурхах аливаа үйлдлийг мөрдөн шалгах нөхцөлийг баталгаажуулах (Люксембург);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Люксембург
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1235. Зөвлөмж	89. Шүүх засаглал, төрийн албан дахь авлигатай тэмцэх, авлигатай холбоотой аливаа хэргийг мөрдөн шалгах хүчин чармайлтыг эрчимжүүлэх (Люксембург);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Люксембург
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1236. Зөвлөмж	32. ЛГТБИ залуучуудын аюулгүй орчныг хангах, боловсролын байгууллага, эсхүл үе тэнгийнхэнээрээ шоовдорлуулахаас айхгүйгээр хөгжих, өөрийгөө илэрхийлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл зэрэг ойлголтыг багтаасан алагчилан гадуурхахын эсрэг бодлогыг нэвтрүүлэх (Нидерланд);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Залуучууд ба өсвөр насныхан - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхиүлэн дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нидерланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1237. Зөвлөмж	33. Олон нийтийн мэдлэгийг дээшлүүлэх, хууль сахиулах байгууллагуудад үр дүнтэй сургалт зохион байгуулах замаар ЛГБТИ хүмүүсийн талаарх хэвшмэл, өрөөсгөл ойлголттой тэмцэх (Нидерланд);
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ)
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй

	хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Нидерланд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1238. Зөвлөмж	159. Хүүхдийг бүх төрлийн хүчирхийлэл, мөлжлөг, ялангуяа хүүхдийн хөдөлмөрөөс хамгаалах талаар арга хэмжээ үргэлжлүүлэн авах (Норвеги);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1239. Зөвлөмж	168. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг нийгмийн амьдралд оролцох нөхцөлийг баталгаажуулах, хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн эрхийг хөндөж буй шийдвэр гаргах үйл явцад тэдний оролцоог нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх (Норвеги);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс

	үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1240. Зөвлөмж	55. Хорих ангийн амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулах, хүний эрх чөлөөг хязгаарладаг бүхий л газарт хараат бусаар тогтмол хийх хяналт, шалгалтыг бэхжүүлэх (Норвеги);
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Норвеги
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1241. Зөвлөмж	161. Сэтгэцийн эмгэгтэй хүмүүсийг албадан эмчлэх, гутаан доромжлох, хүчирхийлэл үйлдэх, дарамт шахалт үзүүлэх, хэт их эмчилгээ хийхтэй тэмцэх, тэднийг нийгэмд нэгдэн амьдрахыг нь дэмжиж сэтгэцийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэх зэрэг арга замаар Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай Конвенцын дагуу нийгмийн болон сэтгэцийн эмгэгтэй хүмүүст дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэсэн ээлтэй, халамжийн хувилбарт үйлчилгээ бий болгох, тэдгээр хүмүүсийн шийдвэрийг мэдээллийн үндсэн дээр, чөлөөтэй гаргах эрхийг нь хүндэтгэн хангах (Португал);
Сэдэв	- Хүний эрх чөлөө, аюулгүй байдал - Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс

Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1242. Зөвлөмж	34. Хүний эрх, алагчилан гадуурхах түүний дотор бэлгийн чиг баримжаа, хүйсийн баримжаа илэрхийлэл зэрэг сэдвээр эрүүл мэндийн ажилтнууд, шүүгч, цагдаагийн алба хаагчид, хорих байгууллагын ажилтнуудад сургалт зохион байгуулах (Португал);
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Эмнэлгийн ажилтнууд / эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1243. Зөвлөмж	5. UPR-ын хоёр дахь илтгэлийн мөрөөр байгуулсан орон тооны бус зөвлөлийг хүний эрхийн бүх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх, тайлагнах, мөрөөр ажиллах асуудал хариуцсан байнгын ажиллагаатай яам хоорондын механизм болгож шинэчлэн байгуулах (Португал);

Сэдэв	- Хүний эрхийн төлөв байдлын ээлжит хэлэлцүүлэг (UPR)-тай хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM) - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Португаль
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1244. Зөвлөмж	48. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр зүй бусаар харьцсан тухай гомдлыг хүлээн авах, хянан шийдвэрлэх үр дүнтэй механизм бий болгох (Франц);
Сэдэв	- Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1245. Зөвлөмж	72. Байгаль орчинд хор хохирол учруулснаас үүдэлтэй хүний эрхийн зөрчлийг таслан зогсоох (Франц);
Сэдэв	- Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Иргэний нийгэм - Уугуул иргэд - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1246. Зөвлөмж	75. Хүний эрхийг хамгаалагчдыг халдлага, заналхийлэл, сүрдүүлгээс хамгаалах (Франц);
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1247. Зөвлөмж	79. Шүүхийн бие даасан байдлыг бэхжүүлэх, ялангуяа 2019 оны 3 дугаар сард батлагдсан Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай, Прокурорын тухай болон Авлигын эсрэг хуульд тус тус оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг хүчингүй болгох (Франц);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Франц
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1248. Зөвлөмж	13. Хүний эрхийг хамгаалагчдыг хамгаалах тухай хуулийн төслийг аль болох хурдан эцэслэн батлах (Швейцар);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ

	хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1249. Зөвлөмж	36. Тогтвортой хөгжлийн зорилт 5.2 ба 16.1-т нийцүүлэн гэр бүлийн хүчирхийлэл, ЛГБТИ хүний эсрэг хүчирхийллийн талаар олон нийтийн мэдлэг, ойлголтыг дээшлүүлэх арга хэмжээ авах (Швейцарь);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1250. Зөвлөмж	42. НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Бизнес ба хүний эрхийн удирдах зарчмын дагуу Бизнес ба хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулахад холбогдох бүх этгээд, ялангуяа иргэний нийгмийг оролцуулах (Швейцарь);
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Иргэний нийгэм
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Швейцарь
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1251. Зөвлөмж	170.14. Үндсэн хуулиас цаазаар авах ялын тухай заалтыг халах талаар шаардлагатай арга хэмжээг авах (Румын);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Румын
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1252. Зөвлөмж	170.1. Эрүү шүүлтийн эсрэг хорооны гомдол, мэдээлэл хүлээн авч шийдвэрлэх бүрэн эрхийг хүлээн зөвшөөрөх (Украйн);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Украйн
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1253. Зөвлөмж	170.15. 2015 оны Эрүүгийн хуульд заасанчлан бүх төрлийн гэмт хэрэгт цаазаар авах ял оногдуулахгүй хэвээр байх нөхцөлийг баталгаажуулах, Үндсэн хуулиас цаазаар авах ялын тухай заалтыг халах (Чех);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1254. Зөвлөмж	Хүний эрхийн салбарт хүртээмжтэй, цогц хандлагыг бий болгох зорилгоор бүс нутаг дахь хүний эрхийн үндэсний байгууллагуудын чадавхийг бэхжүүлэх (Армени);
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний байгууллага (ХЭҮБ)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Армен
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1255. Зөвлөмж	Төрийн албан хаагчдад зориулсан мэргэшлийн сургалт явуулах зэргээр хүн худалдаалах, ялангуяа хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг худалдаалаахтай тэмцэх, гэмт этгээдэд шийтгэл оногдуулах нөхцөлийг баталгаажуулах, хууль сахиулах үйл ажиллагааг сайжруулах, хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдод иж бүрэн тусламж үзүүлэх, нөхөн сэргээх эмчилгээнд хамруулах зэрэг замаар хүчин чармайлтыг улам эрчимжүүлэх (Беларусь);
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Беларус
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1256. Зөвлөмж	160. Үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн ажлын байрыг нэмэгдүүлэх, ажлын орчин нөхцөлийг сайжруулах чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Гүрж);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гүрж
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1257. Зөвлөмж	20. Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын эрх хэмжээ, түүний дотор үндэсний урьдчилан сэргийлэх механизмыг шинэ хууль тогтоомжийн дагуу улам бүр бэхжүүлэх (Гүрж);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах) - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гүрж
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1258. Зөвлөмж	116. Эмэгтэйчүүдийг эдийн засгийн хувьд бие даахад нь туслах таатай орчин бүрдүүлэх чиглэлээр хүчин чармайлтыг эрчимжүүлэх, үүнд тэдэнд шаардлагатай мэдлэг, ойлголтыг дээшлүүлэх кампанит ажил зохион байгуулах, мэргэжлийн болон техникийн сургалт явуулах (Монтенегро);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Сурч боловсрох эрх

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 4.3 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүнд хямд үнэтэй, чанартай техникийн, мэргэжлийн болон дээд боловсрол, түүний дотор их дээд сургуулийн боловсролыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.с Бүх түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих, бүх охид, эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх хүчирхэгжүүлэх зохистой бодлого, хэрэгжиж болох хууль тогтоомжийг батлан сайжруулах ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Монтенегро
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1259. Зөвлөмж	157. Хууль, олон нийтийн боловсрол, мэдлэгийг дээшлүүлэх хөтөлбөрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх замаар гэр бүл болон сургуулийн орчинд бие махбодийн шийтгэлийг таслан зогсоох чиглэлээр хүчин чармайлыг нэмэгдүүлэх (Монтенегро);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.7 2030 он гэхэд тогтвортой хөгжлийн мэдлэг, тогтвортой амьдралын хэв маяг, хүний эрх, жендэрийн тэгш байдал, энх тайван болон хүч үл хэрэглэх соёлыг төлөвшүүлэх, дэлхийн иргэн байх, соёлын олон янз байдал болон тогтвортой хөгжилд соёлын оруулж буй хувь нэмрийг ойлгуулах мэдүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хөхүүлэх дэмжихэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадварыг бүх суралцагчдад олгох Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Монтенегро
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

1260. Зөвлөмж	18. Хүүхэд, эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, өндөр настан зэрэг нийгмийн эмзэг бүлгийн гишүүдийн эрхийг хууль тогтоомжоор болон практикт үргэлжлүүлэн хамгаалах (ОХУ);
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Өндөр настай хүмүүс - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	ОХУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1261. Зөвлөмж	56. Хорих ангийн хэт ачааллыг бууруулах чиглэлээр арга хэмжээ үргэлжлүүлэн авах (ОХУ);
Сэдэв	- Эрүүдэн шүүх, зүй бусаар харьцахыг хориглох (үүнд хэрцгий, хүнлэг бус, хүний нэр төрийг гутаан доромжлон харьцах)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	ОХУ
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1262. Зөвлөмж	83. Алслагдмал нутаг дэвсгэрт хууль зүйн үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэх үүднээс хууль, эрх зүйн болон шүүхийн шинэтгэл хийх чиглэлээр үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх (ОХУ);
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	ОХУ
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1263. Зөвлөмж	141. Хүүхдийн эрхийн хэрэгжилтийг бэхжүүлэх чиглэлээр нэмэлт арга хэмжээ авах, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд боловсрол эзэмших бүрэн боломжийг бүрдүүлэх, хүүхдүүдийг хөдөлмөрийн хортой нөхцөлд ажиллуулах явдлыг таслан зогсоох (Польш);
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Польш
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1264. Зөвлөмж	51. Хоригдсон хүмүүстэй зүй бус харьцсан тухай гомдол мэдээллийг мөрдөн шалгах хүчин чармайлтыг сайжруулах (Польш #3);
Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Польш
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1265. Зөвлөмж	95. Иргэдийн зохистой орон байраар хангагдах эрхийг баталгаажуулахад онцгой анхаарч, ядууралтай тэмцэх, нийгмийн даатгалыг сайжруулах чиглэлээр илүү их арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх (Польш);

Сэдэв	- Нийгмийн хамгааллын эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгмийн хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Польш
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1266. Зөвлөмж	154. Хүүхдийн эрхийн хамгаалалтыг сайжруулахад чиглэсэн хүчин чармайлтыг бэхжүүлэх, ялангуяа хүүхдийн хөдөлмөр эрхлэлт, насанд хүрээгүй хүүхдийг бэлгийн мөлжлөгт хамруулах чиглэлээр (Румын);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Румын
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1267. Зөвлөмж	52. Эрүүдэн шүүхтэй тэмцэх чиглэлээр хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх, ингэхдээ хууль тогтоомжийн хүрээнд гомдол хянан шийдвэрлэх бие даасан механизм бий болгох, эрүү шүүлтийн талаарх гомдлыг хараат бусаар, шуурхай, мөрдөн шалгах нөхцөлийг бүрдүүлэх (Румын);

Сэдэв	- Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Румын
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1268. Зөвлөмж	150. НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдэд зориулсан халамжийн хувилбарт үйлчилгээний тухай удирдамж болон Ерөнхий тайлбар №6-г харгалзан үзэж хувилбарт үйлчилгээнд хамрагдаж буй хүүхдүүдэд чанартай халамж үйлчилгээ үзүүлэх, гэр бүлийг дэмжих үйлчилгээг бий болгох, сайжруулах, нийгмийн үйлчилгээ эрхлэгчдэд зориулж чанартай сургалт зохион байгуулах, хүүхэд эцэг эхээсээ шаардлагагүйгээр хагацахаас урьдчилан сэргийлэх (Словени);
Сэдэв	- Гэрлэх, гэр бүлтэй болох эрх - Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Нийгмийн ажилтнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Словени
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1269. Зөвлөмж	1. Үндэсний хууль тогтоомжийг Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын пактад нийцүүлэх, эрх зүйн шинэтгэл явуулахдаа иргэний нийгмийн оролцоог хангах (Украйн);
Сэдэв	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Иргэний болон улс төрийн эрх - хэрэгжүүлэх ерөнхий арга хэмжээ
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Украйн

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1270. Зөвлөмж	144. Бүх түвшний хүүхдүүд, түүний дотор алслагдмал нутаг дэвсгэрт амьдардаг болон амьжиргааны түвшнээс доогуур орлоготой өрхийн хүүхдүүдэд боловсрол эзэмших тэгш боломжийг бүрдүүлэх талаар тодорхой арга хэмжээ авах (Украин);
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Украин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1271. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн түгээмэл хэлбэр, ялангуяа гэр бүлийн хүчирхийлэл болон бэлгийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх хүчин чармайлтыг эрчимжүүлэх, хохирогчдод зохих дэмжлэг, тусламж үйлчилгээ үзүүлэх (Чех);
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1272. Зөвлөмж	Хүний эрхийг хамгаалагчид, иргэний нийгмийн байгууллагуудыг заналхийлэх, айлган сүрдүүлэх, дарамтлахаас хамгаалсан хууль тогтоомж батлах, хэрэгжүүлэх, сэтгүүлч, хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудын эсрэг үйлдсэн халдлагын хэргийг мөрдөн шалгах, буруутай этгээдэд хариуцлага оногдуулах (Чех);
Сэдэв	- Хуулийн засаглал ба ял завших - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1273. Зөвлөмж	Шүүхийн бие даасан байдлыг хамгаалах чиглэлээр үр дүнтэй арга хэмжээ авах, шүүгч, прокурорыг томилох үйл явцыг ил тод, хараат бус байлгах (Чех);
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чех
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1274. Зөвлөмж	130. Бэлгийн дарамтад өртсөн хохирогчдын хувийн нууцыг хамгаалах хууль, эрх зүйн орчин бий болгох, хохирогчдыг нөхөн сэргээх зорилгоор аюулгүй орон байраар хангах, мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх (Эстони);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Эстони
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1275. Зөвлөмж	68. Гүтгэх үйлдлийг гэмт хэрэгт тооцохгүй байх арга хэмжээ авах замаар сэтгүүлч, хэвлэл мэдээллийн ажилтан болон иргэний нийгмийн идэвхтнүүд ямарваа шийтгэл хүлээхээс айж эмээх зүйлгүйгээр үйл ажиллагаагаа олон улсын стандартын дагуу чөлөөтэй явуулах нөхцөлийг хангах (Эстони);
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүний эрх хамгаалагчид, активист - Хэвлэл мэдээлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Эстони
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1276. Зөвлөмж	91. 2021 онд болох ерөнхийлөгчийн сонгуульд ардчилсан сонгуулийн үйл явцыг хангах (Эстони);
Сэдэв	- Сонгогдох, сонгох эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Эстони
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1277. Зөвлөмж	97. Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй Эрүүгийн хууль, Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахдаа Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын зөвлөмжийн дагуу ажлын байрны бэлгийн дарамтыг хориглох тухай заалт оруулах асуудлыг судлан үзэх (Эстони);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Эстони
UPR байр суурь	Дэмжих

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1278. Зөвлөмж	170.9. Иргэний харьяалалгүй хүмүүсийн эрх зүйн байдлын тухай Конвенц болон Иргэний харьяалалгүй байдлыг бууруулах тухай Конвенцыг тус тус соёрхон батлах (Бразил);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1279. Зөвлөмж	170.10. Иргэний харьяалалгүй хүмүүсийн эрх зүйн байдлын тухай 1954 оны Конвенц болон Иргэний харьяалалгүй байдлыг бууруулах тухай Конвенцод тус тус гарын үсэг зурж, соёрхон батлах (Гондурас);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Харьяалалгүй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гондурас
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1280. Зөвлөмж	170.2. Бүх цагаач ажилчин болон тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийг хамгаалах тухай олон улсын Конвенцод гарын үсэг зурж, соёрхон батлах (Гондурас);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гондурас
UPR байр суурь	Тэмдэглэх

Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1281. Зөвлөмж	170.6. Дүрвэгсдийн эрх зүйн байдлын тухай Конвенцод нэгдэн орох (Эль Сальвадор);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Эль Сальвадор
UPR байр суурь	Тэмдэглэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1282. Зөвлөмж	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй охид, эмэгтэйчүүд, хөвгүүдийн эрхийг хангахад чиглэсэн хүчин чармайлтыг нэмэгдүүлэх (Аргентин);
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1283. Зөвлөмж	Алагчилан гадуурхалтын бүх хэлбэртэй тэмцэх талаарх хууль тогтоомжийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх арга хэмжээг бэхжүүлэх (Аргентин);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам

	угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхиүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Аргентин
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1284. Зөвлөмж	Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг хамгаалах байр, хохирогчдыг дэмжих үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг өргөжүүлэх, холбогдох ажилтнуудад тэдний онцлог хэрэгцээ, эмзэг байдлын талаар зохих сургалтыг зохион байгуулах (Бахам);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бахамын арлууд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1285. Зөвлөмж	Хүний эрхийн олон улсын гэрээний байгууллага, механизмаас өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх, тайлагнах, мөрөөр ажиллах асуудал эрхэлсэн байнгын ажиллагаатай засгийн газрын бүтэц /NMIRF/ бий болгох (Бахам);
Сэдэв	- Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүний эрхийн төлөв байдлын ээлжит хэлэлцүүлэг (UPR)-тай хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.a Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бахамын арлууд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1286. Зөвлөмж	Хүн худалдаалах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, түүний дотор Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 8.1-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулах асуудлыг түргэтгэх замаар хохирогчид прокуророос хүн худалдаалах гэмт хэрэгт сэжиглэгдэн шалгагдаж байгаа этгээдүүдийн эсрэг хэрэг үүсгэсэн эсэхээс үл хамааран хамгаалах үйлчилгээ авах боломжтой байх нөхцөлийг бүрдүүлэхэд анхаарах (Бахам);
Сэдэв	- Гэрч, хохирогчид дэмжлэг үзүүлэх - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Эмзэг бүлгийн хүмүүс/бүлэгүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бахамын арлууд
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1287. Зөвлөмж	Шүүхийн тогтолцооны хараат бус, бие даасан байдлыг хангахын тулд хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль, журмыг шинэчлэх зэрэг арга хэмжээ авах (Бразил);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Бразил

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1288. Зөвлөмж	102. Үндэсний эрүүл мэндийн дэд бүтцийг, нэн ялангуяа эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн салбарт үргэлжлүүлэн бэхжүүлэх (Венесуэл);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: тодорхойлолт; ерөнхий зарчим; хамгаалалт
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Венесуэл (Боливарын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1289. Зөвлөмж	108. "Нэг Монгол" үндэсний нээлттэй боловсролын хөтөлбөрийг орчин үеийн боловсролын арга барил, интернет ашиглан насан туршийн боловсрол олгоход чиглэсэн шинэ технологиор баяжуулан бэхжүүлэх (Венесуэл);
Сэдэв	- Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Боловсролын ажилтнууд ба оюутнууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.4 2030 он гэхэд ажил эрхлэх, зохистой хөдөлмөр, хувийн бизнес эрхлэх холбогдох ур чадвартай, түүний дотор техник, мэргэжлийн ур чадвартай залуучууд, насан хүрэгсдийн тоош [х] хувиар нэмэгдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Венесуэл (Боливарын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1290. Зөвлөмж	165. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг хангах чиглэлээр амжилттай хэрэгжүүлж буй үндэсний бодлогыг үргэлжлүүлэх (Венесуэл);
Сэдэв	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: бие даасан байдал, оролцоо
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан

	заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Венесуэл (Боливарын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1291. Зөвлөмж	64. Хүн худалдаалах, ялангуяа хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг худалдаалахтай тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй үндэсний үйл ажиллагаа, хөтөлбөрүүдийг нэгтгэх чиглэлээр үргэлжлүүлэн ажиллах (Венесуэл);
Сэдэв	- Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Венесуэл (Боливарын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1292. Зөвлөмж	8. Үндэсний хууль тогтоомжийг хүний эрхийн олон улсын стандартад нийцүүлэх ажлыг үргэлжлүүлэх (Венесуэл);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын гэрээний хамрах хүрээ
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Венесуэл (Боливарын Бүгд Найрамдах Улс)
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1293. Зөвлөмж	2. Цөмийн зэвсгийг хориглох тухай гэрээнд гарын үсэг зурж, нэгдэн орох (Гондурас);
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Зэвсэгт мөргөлдөөнд өртсөн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.4 2030 он гэхэд санхүүгийн болон галт зэвсгийн хууль бус урсгалыг үлэмж хэмжээгээр багасгаж, хулгайлагдсан эд хөрөнгийг буцаан олгох, нөхөн төлөх ажлыг сайжруулах, зохион байгуулалттай гэмт хэргийн бүх хэлбэртэй тэмцэх Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Гондурас
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1294. Зөвлөмж	100. Эх нялхсын эрүүл мэндийн салбарт гарсан томоохон ахиц дэвшлийг үргэлжлүүлэх, өдгөө хэрэгжиж буй бодлого стратегийг цааш үргэлжлүүлэн нэн ялангуяа нярай хүүхдийн асаргаа, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, дархлаажуулалт, хөхөөр хооллолтыг дэмжих зэрэг чиглэлээр хөтөлбөрт тусган хэрэгжүүлэх (Куба);
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Куба
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1295. Зөвлөмж	Тогтвортой хөгжлийн 2030 хөтөлбөрийн холбогдох чухал зорилтыг биелүүлэхийн тулд ажилгүйдэл, ядуурлыг бууруулах үндэсний

	хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд салбар хоорондын уялдааг ханган ажиллах (Куба);
Сэдэв	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Наад захын хэрэгцээгээ хангах эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Куба
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1296. Зөвлөмж	106. Бүх эмэгтэйчүүд бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, гэр бүл төлөвлөлтийн талаар мэдээлэл, үйлчилгээ авах бололцоог бүрдүүлэх, тэд эдгээр бүх үйл явцад шийдвэрээ мэдээллийн үндсэн дээр чөлөөтэй гаргах эрхийг нь хангах (Мексик);
Сэдэв	- Эрүүл байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 5.6 Хүн ам, хөгжлийн асуудлаар олон улсын бага хурлын Үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Бээжингийн Үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хэлэлцсэн бага хурлуудын үр дүнгийн баримт бичгүүдэд нийцүүлэн тохиролцсоны дагуу нөхөн үржихүйн эрх, бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүр бүрт хүртээх ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1297. Зөвлөмж	4. Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг Конвенцын нэмэлт протоколд заасны дагуу эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм бий болгох үйл явцыг хурдасгах, эрүү шүүлт, тэр дундаа эрх чөлөөг нь хассан хүнийг эрүүдэн шүүсэнтэй холбоотой гомдлыг шалган шийдвэрлэх бие даасан, үр дүнтэй процедур бий болгох (Мексик);
Сэдэв	- Цагдан хорих нөхцөл - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM)

Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Эрх чөлөөгөө хасуулсан хүмүүс, хоригдлууд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, нас баралтын холбогдолтой түвшнийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1298. Зөвлөмж	61. Төрийн албан хаагчид, хууль сахиулах байгууллагын болон цагаачлалын ажилтнууд, прокуроруудад мэргэшлийн сургалт явуулах, хүн худалдаалах гэмт хэргийг мөрдөн байцаах, яллах, шийтгэл оногдуулах, энэ гэмт хэргийн хохирогчдыг хамгаалах, дэмжлэг тусалцаа үзүүлэх замаар хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй үр дүнтэй тэмцэх (Мексик);
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хууль сахиулах / цагдаа, шоронгийн ажилтнууд - Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Мексик
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1299. Зөвлөмж	10. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг хариуцаж байгаа албан хаагчдыг сургалтад хамруулах, зохих нөөц хуваарилах замаар хуулийн үр нөлөөг нэмэгдүүлэхэд анхаарах (Перу);
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Перу

UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1300. Зөвлөмж	110. Үндэстний болон хэлний цөөнх, түүнчлэн уугуул иргэдийн боловсролын хүртээмжийг үргэлжлүүлэн бэхжүүлэх (Перу);
Сэдэв	- Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Перу
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1301. Зөвлөмж	82. Шүүхийн тогтолцооны хараат бус, бие даасан байдлыг бүрэн хангах талаар хүчин чармайлтыг үргэлжлүүлэх (Перу);
Сэдэв	- Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Перу
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1302. Зөвлөмж	Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл, ялангуяа гэр бүлийн хүчирхийлэл болон бэлгийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх чиглэлээр төрөөс хууль эрх зүйн хамгаалалт, үйлчилгээ үзүүлэх, мэдээллийн хүртээмжтэй байдал, олон нийтэд хүргэх чиглэлээр ахиц дэвшил гаргахыг үргэлжлүүлэх (Чили);
Сэдэв	- Бэлгийн болон жендэрт суурилсан хүчирхийлэл - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн

	болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чили
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1303. Зөвлөмж	Шүүх болон захиргааны хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хэрэглэх үр дүнтэй хууль, эрх зүйн эх сурвалж бий болгох үүднээс төр болон хувийн хэвшлийн салбар дахь шууд ба шууд бус алагчилан гадуурхалттай тэмцэх цогц хууль батлах асуудлыг авч үзэх (Чили);
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.b Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг харьяалал дэмжиж, мөрдүүлэх Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чили
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1304. Зөвлөмж	2019 онд эхлүүлсэн үйл явцыг үргэлжлүүлэн Бизнес ба хүний эрхийн удирдах зарчмыг хэрэгжүүлэх үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулах хүчин чармайлтыг эрчимжүүлэх (Чили);
Сэдэв	- Хүний эрхийн үндэсний үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (эсвэл тодорхой чиглэлүүд) / хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Төрийн албан хаагчид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих

UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чили
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган
1305. Зөвлөмж	Ашигт малтмалын үйл ажиллагааны зөвшөөрөл олгох үйл явцад хүний эрх, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх нөлөөллийг үнэлэх, төслийн нөлөөлөлд өртөх бүх хүнийг үнэлгээний үйл явцад үр дүнтэй оролцох нөхцөл боломжийг бүрдүүлэх (Чили);
Сэдэв	- Хүний эрх, хүрээлэн буй орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Уугуул иргэд - Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
UPR-ын зөвлөмж өгч буй улсууд	Чили
UPR байр суурь	Дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
UPR-ийн хуралдаан	36 дахь чуулган

СУРЧ БОЛОВСРОХ ЭРХ ХАРИУЦСАН ТУСГАЙ ИЛТГЭГЧ

1 баримт бичиг, 6 зөвлөмж	
A/HRC/14/25/Add.3	Монгол Улсад 2010 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 6
Special Rapporteur on the right to education	
1306. Зөвлөмж	75. Тусгай илтгэгч Монгол Улсын Засгийн газар, иргэний нийгэм, болон Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын харьяа байгууллагуудад энэ томилолт амжилттай болоход бүх чадлаараа дэмжлэг үзүүлсэнд талархал илэрхийлэхийг хүсэж байна. Мөн хийсэн уулзалтуудын үеэр илэн далангүй уур амьсгалд сэтгэл хангалуун байсан бөгөөд харилцагчдын өөрсөддөө шүүмжлэлтэй хандаж байсан нь таатай сэтгэгдэл төрүүлж байлаа. Тусгай илтгэгч Засгийн газарт улс орны зарим тодорхой нөхцөл байдал, тулгарсан бэрхшээлийг үл харгалзан хүн бүрт боловсрол олгох гэж нэгэн сэтгэлээр зүтгэж байгааг нь сануулахын зэрэгцээ хүний эрх бол хөгжилд хүргэх гүүр бөгөөд бараа үйлчилгээ ч гэж үзэж болохгүй, харин наад захын хүний эрх болохыг давтан хэлмээр байна.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
1307. Зөвлөмж	76. Байгаль цаг уур, тогтоцын хүндрэлтэй байдал, эдийн засгийн бэрхшээл зэргээс үл хамааран сургуулийн дэлгэрэнгүй тогтолцоо сүлжээг бий болгож, ажиллуулж чадсан ард түмний их итгэл зүтгэлийг тод цохон тэмдэглэж байна. Том нутагтай, цөөн хүн амтай улсын хувьд бага, дунд сургуулийн элсэлт тийм өндөр байгаа нь тэмдэглүүштэй зүйл бөгөөд үүнд Засгийн газар ийм амжилт гаргасанд нь сайшаавал зохино.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
1308. Зөвлөмж	77. Цаашилбал бага ангийн бүх хүүхдийг үдийн цайгаар үнэгүй хангаж байгаа, явуулын гэр цэцэрлэг хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж эхэлсэн, бусад өмнө дурдсан жишээнүүдийг оруулаад Засгийн газрын авч хэрэгжүүлж байгаа сүүлийн үеийн санаачилгаас бусад улсууд үлгэр жишээ авч болох бөгөөд боловсролын төлөө гаргах хүчин чармайлтаа харуулж чадсан Монголын ард түмний шинэлэг санаачилгыг тусгаж болох юм. Энэ санаачилга нь хүмүүсийн боловсролд өгч байгаа үнэ цэнэ, ач холбогдолд тусгалаа олж байгаа бөгөөд хамгийн алслагдмал газарт

	орших гэрт ч гэсэн малчин айл хүүхэддээ боловсрол эзэмшүүлэх гэсэн хүслээ тусгай илтгэгчид хэлж байсан юм.
Сэдэв	- Гэрээний тайлбар - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
1309. Зөвлөмж	78. Гэсэн хэдий ч хүүхдүүдийн бага дунд сургуулиас завсардаж байгаа хувь хэмжээ, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн боловсрол олох хязгаарлагдмал боломж, эдгээр болон бусад үзэгдлийн тухайд баталгаатай тоо баримт байхгүй байгаа зэрэг нь тусгай илтгэгчийн санааг зовоож байна. Мөн тусгай илтгэгч сургуулийн барилга, дотуур байр нь хуучирч муудсан, зарим тохиолдолд шаардлага хангахгүй байгааг тэмдэглэсэн. Хөдөө орон нутагт тааруухан нөхцөл байдал дээр усны болон, эрүүл ахуйн асуудал байхад хөдөөнөөс хот руу чиглэсэн нүүдлээс болоод хотын сургуулиуд ачаалал нь хэтрэх хүндрэлд ороод байна. Хүний эрхийн соёл төлөвшөөгүй байдал эмэгтэйчүүдийн идэвх оролцоо төрийн албанд, ялангуяа шийдвэр гаргах түвшинд дутмаг байгаагаас харагдаж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах

	Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
1310. Зөвлөмж	Дээр дурдсанаас үндэслэн Тусгай илтгэгч Монгол Улсын Засгийн газар болон Монгол Улс дахь олон улсын байгууллагуудыг дараах арга хэмжээг авахыг зөвлөж байна. Үүнд: Боловсролд зохих хөрөнгө оруулалтыг хийж, Боловсрол, Соёл, Шинжлэх ухааны Яамны төсөвт шаардлагатай санхүүжилтийг (доод тал нь ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-ний 6 хувь буюу Улсын төсвийн 20 хувьтай тэнцэх) хуваарилан зарцуулах, Эдийн засаг, санхүүгийн хямралтай нөхцөлд ч гэсэн тогтвортой, хангалттай санхүүжилт хийх хэрэгтэй байгааг анхаарах; Сургуулийн дэд бүтцийн асуудлыг, ялангуяа хөдөө нутгуудад, анхаарах, ус урсдаг ариун цэврийн байгууламж бүхий, шаардлага хангахуйц халаалттайгаар сургуулиудыг шинэчлэх хөтөлбөр боловсруулах; Эрүүл мэнд, ариун цэврийн талаар сургуульд сурсан мэдлэг нийт нийгмийн хэмжээнд эрүүл ахуйн нөхцөл байдал сайжрахад түлхэц болдог тул энэ тухай амьдралд хэрэгтэй мэдлэг чадварыг заан сургах тал дээр гарч байгаа санаачилгыг дэмжих; Сургуулиудын ачаалал хэтэрсэн хот болон хотжисон газруудад шинээр суурьшсан хүн амын хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэхээр тэргүүлэх зорилтын нэг болгож сургуулиудын барилгыг өргөтгөх; Статистикийн тоо баримтыг, ялангуяа, сургуульд элсэж байгаа болон сургуулиас завсардаж байгаа тал дээр чанаржуулах, “сургууль завсардалт” болон түүний үр дагавар гэдгийг зөв томьёолж тодорхойлохын тулд илүү нарийн судалгаа хийх шаардлагатай. Ирц бүртгэл хөтлөх талаар, ялангуяа хөдөөгийн сургуулиудад зориулж илүү боловсронгуй бодлого журам гаргах, багш нар, нийгмийн ажилтнуудад ирц, болон бусад холбогдох мэдээллийг хэрхэн зөв хөтлөх талаар сургалт явуулах шаардлагатай байна. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн бүртгэл мэдээлэл, тоо баримтыг илүү нарийн нягт хийж тэдний бэрхшээлийг тодорхойлох, сургуульд бие организмын хувьд дэмжлэг өгөх болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн зорчих хэрэгсэл, тэдэнд хичээл заах багш нарыг бэлтгэх зэрэг боловсролын хэрэгцээнд нь нийцсэн арга хэмжээ авах; Хөгжлийн бэрхшээлтэй сурагчдыг энгийн сургалтын тогтолцоонд шат дараатайгаар шилжүүлж болохоор сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлэх, Монгол Улс нь Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай Конвенцыг соёрхон баталсан бөгөөд энэ талаар үүрэг хүлээсэн улс мөн. Нүүдлийн гэр цэцэрлэгийн санаачилгыг улам бүр дэлгэрүүлэх. Тусгай илтгэгч энэ бүтээлч хөтөлбөр нь Монголын нүүдэлчин, хөдөөгийн хүн амын бодит байдалд сайтар тохирсон, балчир насны хүүхдийн хөгжил, гэр бүл дотор сургуулийн бэлтгэл хангахад тун хэрэгтэй ажил гэж үзэж байна. Багш нарыг сургах, бүх салбарт шийдвэр гаргах албан тушаалд өрсөлдөхөд, цаашилбал улс орны төрийн болон улс төрийн амьдралд оролцоход нь эмэгтэйчүүдийг дэмжих зэргээр бүх түвшинд алсын

	хараатай жендэрийн төлөвийг бий болгох; Монгол үндэстэн болон бусад үндэсний цөөнх найрсагаар зэрэгцэн оршиж байгааг бэхжүүлэхийн тулд Монгол Улс дахь бүх боловсролын төвүүдэд олон соёл, хэлний санаачилгыг хөгжүүлэх. Хүний эрхийн зохиол бүтээлийг хэвлэн нийтлэх болон тэдгээрийг боловсролын байгууллагуудад түгээх ажлыг харьяалал дэмжих. Энэ санаачилгыг олон улсын хамтын нийгэмлэг болон хүний эрхийн зохиол бүтээлийг монгол хэл рүү орчуулах ажилд оролцвол зохих Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын харьяа байгууллагууд дэмжиж, туслалцаа үзүүлэх нь зүйтэй.
Сэдэв	- Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Сонгогдох, сонгох эрх - Эрүүл байх эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 9. ИННОВАЦИ БОЛОН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 9.1 Хүн бүрт тэгш, хүртээмжтэй байх талыг голлон анхаарч эдийн засгийн хөгжил, хүний сайн сайхан аж байдлыг дэмжих чанартай, найдвартай, тогтвортой, уян хатан дэд бүтэц, түүний бүсийн

	болон хил дамнасан дэд бүтцийг хөгжүүлэх ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах Зорилт 4.4 2030 он гэхэд ажил эрхлэх, зохистой хөдөлмөр, хувийн бизнес эрхлэх холбогдох ур чадвартай, түүний дотор техник, мэргэжлийн ур чадвартай залуучууд, насан хүрэгсдийн тоош [х] хувиар нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1311. Зөвлөмж	80. Эцэст нь Тусгай илтгэгч Дэлхийн Банкинд ... үргэлжлүүлэхийг зөвлөж байна. 2006 оны 9 дүгээр сард Монгол Улсыг Fast Track Initiative-д хамруулж эхэлсэн цагаас хойш оролцогч улс нийт 29.4 сая ам долларын тэтгэлгийг тус санаачилгын Catalytic Fund-аас Монгол Улс дахь анхан шатны боловсролын хүртээмж, чанарыг сайжруулахаар хүлээн авсан байна. Санхүүгийн хямралын нөлөөг харгалзан энэ хөтөлбөрийн үргэлжлэх хугацааг наад тал нь эдийн засгийн сэргэлт ажиглагдтал сунгах нь зүйтэй.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Гэрээний тайлбар - Сурч боловсрох эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 1.5 2030 он гэхэд ядуу болон эмзэг бүлгийн эрсдэлийг даван туулах чадварыг нэмэгдүүлж, тэдний цаг уурын холбоотой гамшигт үзэгдэл, эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны хүндрэл, гамшигт эмзэг, өртөмтгий байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт

НЭН ЯДУУРАЛ БОЛОН ХҮНИЙ ЭРХИЙН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН ТУСГАЙ ИЛТГЭГЧ

1 баримт бичиг, 6 зөвлөмж	
A/HRC/23/36/Add.2	Монгол Улсад 2013 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 6
Special Rapporteur on extreme poverty and human rights	
1312. Зөвлөмж	93. Засгийн газрын зүгээс ядуурал, тэгш бус байдалтай тэмцэх, орлогыг нэмэгдүүлэх, ядуурлыг бууруулах арга хэмжээний үр дүнг сайжруулахаар ажиллаж эхэлснийг Тусгай Илтгэгч сайшааж байна. Гэвч илтгэлд дурьдсанчлан, баян, ядуугийн хооронд орлогын ялгаа нэмэгдэх, ядуурлыг бууруулах талаарх хууль тогтоомж, бодлогод цоорхой үүсэх, авлигын байнгын эрсдэл зэрэг нь ихээхэн бэрхшээл учруулж байна. Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлтийн үр шимийг хүн бүр хүртэж байх ирээдүйг цогцлооход ядуурлыг бууруулах стратегийг үр нөлөөтэй хэрэгжүүлэх нь чухал бөгөөд энэ талаар төрөөс яаралтай арга хэмжээ авах шаардлагатай байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Сайн засаглал ба авлига - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 8.1 Үндэсний нөхцөл байдалд нийцүүлэн нэг хүнд ногдох эдийн засгийн өсөлтийг хангаж, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй улс орнуудад жилийн ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН-ий өсөлтийг 7 хувьд байлгах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
1313. Зөвлөмж	94. Тайлангийн хэсэг бүрт зөвлөмжүүд орсон боловч Монгол Улсыг хүн амын ядуу хэсгийг эрхээ эдлэхийг нь сайжруулахад дараах алхамуудыг хийхийг хүсэж байна.
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Гэрээний тайлбар
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1314. Зөвлөмж	95. Ядуурлыг бууруулах стратеги, түүний хэрэгжилтийн тухайд: а. Хүний эрхийн хэмжээнд суурилсан ядуурлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийг аймаг, сумын хөгжлийн хөтөлбөрт тусгагдсан байхаар

	боловсруулах; Хэрэгжилтийг хангах цаг хугацааны нарийвчлалтай хэмжих үзүүлэлтийг тогтоож, хянах үр нөлөөтэй механизм бий болгох шаардлагатай. б. Ядуурлыг бууруулах үндэс суурийг бодитой бий болгохын тулд одоо мөрдөгдөж буй хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, амжилттай хэрэгжиж буй бодлогыг үргэлжлүүлэх механизм бий болгох; в. Ядуурлыг бууруулах бодлого тодорхойлох үүрэгтэй яам, байгууллагыг томилж, хяналт, хариуцлагын механизм бий болгох; г. Ядуурлын талаар тоо баримт цуглуулах ажлыг эрчимжүүлж, гарсан дүгнэлт судалгааг нийгмийн бодлого боловсруулан хэрэгжүүлэх, хөрөнгө нөөц хуваарилахад ашиглаж байх; Нийгмийн бодлого боловсруулан хэрэгжүүлэх, хөрөнгө нөөц хуваарилахад хүн амын ядуу хэсгийг нэн тэргүүнд анхаарч байх; д. Авлигатай тэмцэх хууль тогтоомжийг үр нөлөөтэй хэрэгжүүлэх, авлигатай тэмцэх асуудлыг төрийн бүх байгууллагын хариуцлагын соёл болгохын үүднээс Авлигатай тэмцэх газар, Прокурорын ажил үүргийн хуваарийг тодорхой болгох;
Сэдэв	- Хүний эрх, ядуурал - Сайн засаглал ба авлига - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1315. Зөвлөмж	96. Хууль эрх зүйн болон институцийн тогтолцооны тухайд: е. Цаашид ядууралтай тэмцэх иж бүрэн тогтолцоо бий болгохын тулд одоо мөрдөгдөж буй хууль тогтоомж, бодлогын цоорхойг илрүүлэх тусгай ажлын хэсэг байгуулах; ё. Хяналт, хариуцлагын механизмыг бэхжүүлэх замаар хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг сайжруулах, шинэчлэн өөрчлөх гэж буй хууль тогтоомж (гэр бүлийн хууль, хүүхэд хамгааллын хууль, гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх

	хууль г.м)-ийг олон улсын хүний эрхийн хэм хэмжээнд нийцүүлэх; ж. Үндсэн хуульд орсон ялгаварлан гадуурхах тухай заалтыг бэлгийн чиг баримжаа, хүйс, эрүүл мэндийн байдал зэргээр алагчилан гадуурхах бүх хэлбэрийн тухай олон улсын хууль тогтоомжид нийцүүлэн өөрчлөх, эрх нь зөрчигдсөн тохиолдолд шүүхээр эрхээ хамгаалуулах, нөхөн сэргээх үйлчилгээ авах бололцоогоор хангах үр нөлөөтэй механизм бий болгох; з. НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцын III Нэмэлт Протоколыг хойшлуулалгүй соёрхон батлах; и. Байгаль орчны асуудлаар мэдээлэл авах, шийдвэр гаргахад оролцох, эрхээ хамгаалуулах тухай Конвенцид нэгдэн орох;
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, ядуурал - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Ядуу хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Охид, эмэгтэйчүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1316. Зөвлөмж	97. Ядууралд өртөмтгий нэн эмзэг бүлгүүдийн нөхцөл байдлын тухайд: Эмэгтэйчүүд

а. Эмэгтэйчүүдийн оролцоог улс төр, ялангуяа шийдвэр гаргах түвшинд нэмэгдүүлэх, алслагдмал газарт амьдарч байгаа эмэгтэйчүүдийг улс төрийн амьдралд бүрэн дүүрэн оролцуулах

б. Улс төр, эдийн засаг, нийгэм, соёлын амьдрал болон гэр бүлийн харилцаанд жендэрийн мэдрэмжтэй дадлыг бий болгохын тулд хүчин төгөлдөр үйлчилж буй жендэртэй холбоотой хууль тогтоомж, түүний дотор 2011 оны Жендэрийн эрх тэгш байдлын тухай хуулийг бүрэн хэрэгжүүлэх;

в. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийг бүрэн хэрэгжүүлэх, хууль тогтоомжид тусгагдаагүй хүүхдийн хамгааллын асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор иргэний нийгмийн болон НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын төрөлжсөн байгууллагуудтай хамтран ажиллах;

г. Хууль сахиулах, шүүхийн байгууллагын ажилтнуудыг жендэрийн хүчирхийлэлтэй холбоотой сургалтад хамруулах, ийм хэрэг үйлдэгчдийг шүүхээр шийтгэх тоог нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах, хохирогчдыг түр хугацаагаар амьдрах байр, хуулийн болон сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх үйлчилгээгээр хангах;

д. Жендэрийн тэгш байдлын үндэсний хороог эмэгтэйчүүдийн эрхийг хангах үүргээ биелүүлэхэд нь хүрэлцээтэй хөрөнгө нөөцөөр хангах;

е. Ядууралд нэн эмзэг өрх толгойлсон болон ганц бие эмэгтэйчүүдийг хүрэлцээтэй хөрөнгө нөөцөөр хангах арга хэмжээ авах; Уг бодлого нь хөдөө орон нутаг, алслагдсан газарт амьдарч буй эмэгтэйчүүдэд онцгой анхаарал тавьсан, тэдний хөдөлмөр эрхлэх боломж, эрүүл мэндийн болон хүүхдийн асаргааны үйлчилгээ хүртэх асуудлыг хөндсөн байх;

ё. 2012 оны 1 дүгээр сард баталсан Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлж, хүн худалдаалах гэмт хэрэг, гэр бүлийн хүчирхийлэл, охид, эмэгтэйчүүдийн бэлгийн хүчирхийллээс ангид байлгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хуулийн хэрэгжилтийг сайжруулах, эрх зүйн тогтолцоог боловсронгуй болгох;

ж. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдыг хамгаалах талаарх хуулинд тусгах, гэм буруутныг шүүхээр яллах, энэ талаарх сургалтыг хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудын дунд явуулах;

Хүүхэд

з. Гэр бүлийн болон бэлгийн хүчирхийллээс хүүхдийг урьдчилан сэргийлэхийн тулд сургууль, гэрт нь хүмүүжил олгох зорилгоор хүүхдэд бие махбодийн шийтгэл хүлээлгэх буруу болохыг ойлгуулах, аливаа хүчирхийллийн хэлбэрээс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах талаарх олон нийтийн боловсрол, ойлголтыг нэмэгдүүлэх; Энэ тухайд Хүүхдийн эрхийн тухай хорооны зөвлөмжийг анхааралдаа авах;

и. Палермогийн протоколын зүйл заалтуудыг зөрчихгүй биелүүлэхийн үүднээс хүн худалдаалах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үндэсний хөтөлбөрийн цар хүрээг Хүүхдийн эрхийн талаарх хорооны зөвлөмжид нийцүүлэн өргөтгөх;

й. Хөдөө орон нутагт амьдарч байгаа хүүхдүүдийн нийгмийн суурь үйлчилгээ хүртэх боломжийг сайжруулах, хот суурин дахь шилжин ирэгсдийн бүртгэлийн шат дамжлагыг хөнгөвчлөх замаар нийгмийн бүх хэсгийн хүүхдүүдийг боловсрол эзэмших тэгш боломжоор хангах; Шаардлагатай тохиолдолд мэргэжлийн сургалт олгох, уламжлалт сургалтыг орлох өөр бусад сургалтын хэлбэрээр боловсрол олгох нэмэлт арга хэмжээ авах;

к. Хүүхэд хамгааллын асуудлыг хөгжлийн хөтөлбөрт илүү сайн тусгаж өгөхийн тулд холбогдох НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын

төрөлжсөн байгууллагууд, иргэний нийгмийн байгууллагуудтай хамтран тусгай ажлын хэсэг байгуулах;

л. Хаягдмал, өнчин, орон гэргүй хүүхдүүдэд үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагуудын нөхцлийг сайжруулах зорилгоор үнэлгээ хийх, энэ асуудлаар оролцогч талууд, түүний дотор хүүхэд, залуучуудтай зөвлөж хэлэлцүүлэг өрнүүлэх; Мөн

Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцын 3 дугаар зүйлд заасны дагуу тэдний гэр бүлд тулгарсан эд материалын гачигдлыг нь шийдвэрлэх замаар хүүхдүүдийг эцэг, эх буюу хамаатан садан дээрээ эргэн очиход шаардлагатай арга хэмжээ авах;

м. Хүүхдийн хөдөлмөрийг зогсоож, тэдний сургуульд эргэн суралцах нөхцлийг хангах үүднээс хүүхдүүд болон гэр бүлийг нь чадавхжуулах зорилготой Хүүхдийн хөдөлмөрийг арилгах олон улсын хөтөлбөр болон Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг устгах үндэсний үйл ажиллагааны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, үндэсний хороо байгуулах зэргээр хүүхдийн хөдөлмөртэй тэмцэх үр нөлөөтэй арга хэмжээ авах;

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд

н. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай Конвенцид нэгдэн орсны дагуу Монгол Улсын хүлээн авсан үүрэг, амлалтад нийцүүлэн дотоодын хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, дотоодын хууль тогтоомжид тусгагдаагүй Конвенцын гол зарчим, хэм хэмжээг тодорхойлох тусгай ажлын хэсгийг байгуулах асуудлыг анхааралдаа авах;

о. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг тээвэр, мэдээлэл, харилцаа холбооны үйлчилгээ тэгш хүртэхэд шаардлагатай арга хэмжээ авч, Конвенцын 9 дүгээр зүйлд заасны дагуу барилга байшин, зам, тээвэр, сургууль, эмнэлэгийн газар, ажлын байр зэрэг бүх төрлийн гаднах болон доторх байгууламжид хүртээмжтэй байхад нь учирч буй саад, тотгорыг устгах;

ө. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд, ялангуяа хөдөө орон нутагт амьдарч байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд өөрсдийн амьдарч буй орчиндоо бусадтай адил тэгш байх үндсэн дээр тусгай, үнэ төлбөргүй, чанартай, бага болон дунд боловсрол эзэмших боломжийг нь хангах гэсэн хууль эрх зүйн заалтыг хэрэгжүүлэх;

п. НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын төрөлжсөн байгууллагууд, иргэний нийгмийн байгууллагууд, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдтэй хамтран одоо мөрдөгдөж буй хууль тогтоомжид мониторинг хийх, дагаж мөрдүүлэх, нийгмийн бодлогод хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хэрхэн бодитой тусгуулах боломжийг тодорхойлох зорилгоор үнэлгээ хийх;

Үндэсний цөөнх

р. Үндэсний цөөнх хүн амын бусадтай адил тэгш байх үндсэн дээр эрхээ эдлэх бололцоогоор хангах, үүн дотор үндэсний цөөнхийн хэл дээр ном сурах бичгээр хангагдах, мэдээлэл хүлээн авах бололцоог олгосон соёлын болон боловсролын бодлого боловсруулан хэрэгжүүлэх;

с. Төрөөс хэрэгжүүлж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд хараат бус мониторинг, үнэлгээ хийх зэрэг Хүний эрхийн үндэсний комиссоос гаргасан зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэх;

т. Уугуул болон овог аймгийн хүмүүсийн эрх зүйн байдлыг хүлээн зөвшөөрсөн Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 169 дүгээр Конвенцыг соёрхон батлах;

у. 1954 оны Апартейдын эрх зүйн байдлын тухай Конвенц болон 1961 оны Харьяалалгүй хүмүүсийн тоог бууруулах тухай Конвенцид нэгдэн орж, харьяалалгүй болохоос урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах зорилгоор үндэсний хууль тогтоомж, бодлогыг цогцоор нь хянаж үзэх;
НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Дүрвэгсдийн асуудал
хариуцсан Дээд комиссарын газартай хамтран өмнө нь Монгол Улсын харьяат байсан хүмүүсийн бүртгэлийн ажиллагааг сайжруулах, Монгол Улсын харьяаллаа сэргээх журмыг хөнгөвчлөх замаар харьяалалгүй иргэдийн асуудлыг шийдвэрлэх;
Малчид
ү. Шаардлагатай тохиолдолд өөр ажил эрхлэх бололцоогоор хангахын тулд малчид, ялангуяа залуу малчдад зориулан ур чадвар олгох сургалт явуулах механизм бий болгох;
ф. Бүх аймаг, сумдад эрүүл мэндийн халамж, боловсрол, ундны ус, ариун цэврийн байгууламж зэрэг чанартай нийгмийн суурь үйлчилгээний хүртээмжийг бий болгох, хүн амын энэ хэсгийн хүртээмжийн өнөөгийн түвшинг үнэлэх цогц судалгаа явуулсны үндсэн дээр сайжруулах тодорхой арга хэмжээ төлөвлөх;
Шилжин суурьшигчид
х. Бүртгэлийн удаашралтай байдлаас болж нэг ч хүнийг нийгмийн суурь үйлчилгээнээс орхигдуулахгүй байлгахын тулд хот орчмын суурьшилд байгаа орон нутгийн шилжин ирэгсдийг бүртгэх бүртгэлийн ажиллагааг сайжруулах;
ц. Шилжин ирэгсдийн эрхийн талаар мэдээлэлтэй болгож, шинэ орчинд дасан зохицоход нь туслах мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлэх аян өрнүүлэх;
ч. Нутгийн засаг захиргааны байгууллагуудыг хот суурин газарт ирсэн шилжин ирэгсдэд нийгмийн суурь үйлчилгээ хүргэх чадамжтай байлгах үүднээс шаардлагатай хөрөнгө нөөцөөр хангах;
ХДХВ/ДОХ-той амьдарч буй хүмүүс
ш. ХДХВ/ДОХ-той амьдарч буй хүмүүсийн амсаж буй алагчилал, гутамшиг доромжлолыг багасгахын тулд ХДХВ/ДОХ-оос сэргийлэх тухай хуульд оруулсан сүүлийн нэмэлт, өөрчлөлтийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллах;
щ. Амьдралын бүх хүрээнд оролцохдоо эрүүл мэндийн байдлаар ялгаварлан гадуурхагдахаас хамгаалах, түүнийг засч залруулах үр нөлөөтэй механизм бий болгох; ХДХВ-той амьдарч буй хүмүүсийг ажлын байранд үл ялгаварлах тухай нэмэлт, өөрчлөлтийг хуулинд оруулж, хөдөлмөр эрхлэх нөхцлийг нь хангах;
ъ. ХДХВ/ДОХ-той амьдарч буй хүмүүс эрхээ бүрэн дүүрэн эдлэх, бусадтай адил тэгш үйлчилгээ хүртэх боломжийг хангах үүднээс бүх оролцогч талтай хамтран өмнө нь урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах үүрэг гүйцэтгэж байсан ХДХВ/ДОХ-ын асуудлаар Үндэсний хороог дахин байгуулах буюу ижил төрлийн байгууллагыг шинээр байгуулах;
ы. ХДХВ/ДОХ-той амьдарч буй хүмүүсийн амсаж буй гутаан доромжлолыг багасгаж, арилгахын тулд олон нийтийн дунд мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлэх аян өрнүүлэх, ХДХВ/ДОХ-той амьдарч буй хүмүүсийг ялгаварлан гадуурхахыг хориглох, нууцыг нь хамгаалах үүднээс эрүүл мэндийн халамжийн байгууллагуудад сургалт зохион байгуулах;
Бэлгийн цөөнх
ь. Лейсбиян, гей, бисекуал, трансжендэр (ЛГБТ) хүмүүсийн эрхийг

хамгаалах үүднээс тэдний эсрэг үйлдсэн гэмт хэргийг шударгаар, сайтар мөрдөн шалгах, хэрэгжихүйц хууль тогтоомж гаргах;

аа. ЛГБТ хүмүүсийг шийдвэр гаргах түвшинд бүрэн дүүрэн оролцохыг идэвхижүүлэх, боловсрол, эрүүл мэндийн халамж зэрэг нийгмийн үйлчилгээ хүртэхэд үл ялгаварлан гадуурхах түгээмэл зарчмыг хэрэгжүүлэх, энэ зарчмыг зөрчсөн тохиолдолд хариуцлага тооцох үр нөлөөтэй механизмтай байх;

э. Хууль сахиулах байгууллагын ажилтнуудад ЛГБТ бүлгийн эсрэг түгээмэл гардаг жендэрийн хүчирхийллийн талаар сургалт явуулах;

ю. Ядуу нөхцөлд амьдарч байгаа иргэд тусгайлсан эрхээ эдлэхэд тулгарч буй бэрхшээлүүд:

Нийгмийн хамгаалал

а. Нийгмийн хамгааллын цогц бүтэц, тогтолцоог бий болгох үүднээс энэ тайлангийн А хэсгийн 6 дугаар бүлэгт орсон нийгмийн аюулгүй байдал, хамгааллын талаарх зөвлөмжүүдийг анхаархалдаа авахыг Засгийн газарт зөвлөж байна;.

б. Нийгмийн хамгааллын өнөөгийн тогтолцоог улс төрийн нөлөөнөөс ангид байлгах;

в. Зорилтот бүлгүүдийг тодорхойлох аргуудыг хэрэглэхэд бүх нийтийг хамарсан нийгмийн хамгаалал бий болгох зарчмыг баримтлах;

г. Зорилтот бүлгүүдийг тодорхойлох аргуудыг хэрэглэхэд ул суурьтай, бодитоор хандах, ил тод, жендэрийн мэдрэмжтэй байх, орхигдуулах алдаанаас зайлсхийх;

д. Нийгмийн хамгааллын тогтолцооны хууль тогтоомжуудыг батлах, эрх зүйн орчинг бий болгох, хэрэгжүүлэх урт хугацааны стратеги боловсруулах, хүрэлцээтэй, зохих санхүүжилтийг олгох, урт хугацаанд ажиллах институц байгуулж бэхжүүлэх;

е. Ялгаварлан гадуурхахгүйгээр нийгмийн үйлчилгээг тэгш хүртэх бололцоог хангах, тогтолцооны ялгаварлан гадуурхалд өртөмтгий эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, цөөнх, ахмад настнуудын нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг бүрэн хүртэхэд чиглэсэн бодлогын арга хэмжээ авах;

ё. Нийгмийн хамгааллын хөтөлбөрүүдэд мониторинг, үнэлгээ хийх үүднээс хүйс, нас, яс үндэс, хөгжлийн бэрхшээлтэй байдлын талаар тоо баримт цуглуулах, дүн шинжилгээ хийж, боловсруулах;

Орон сууц

ж. Нийгмийн бүх гишүүд, түүний дотор хүн амын эмзэг хэсгийг орон сууцаар хангахад шаардлагатай биет дэд бүтцийг бий болгох;

з. Шаардлага хангасан орон сууцгүй иргэдийн хэрэгцээг үнэлэх, орон сууц барих буюу орон сууцны нөхцөлийг сайжруулахад санхүүгийн туслалцаа үзүүлэх зэргээр гэр хорооллын нөхцөлийг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлдэг механизм бий болгоход холбогдох НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын байгууллагууд, иргэдтэй хамтран ажиллах;

Эрхээ хамгаалуулах

и. Хууль зүйн туслалцааны тухай хуулийг нэн даруй батлаж, түүнийг амжилттай хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай төсвийн болон хүний нөөцийг хуваарилж өгөх;

й. Шаардлагатай хөрөнгө нөөцийг хуваарилж, чадвартай сайн хуульчдаар хүний нөөцийг нь бүрдүүлэх, тэдэнд хангалттай цалин урамшуулал олгох замаар хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх төвүүдийг чадавхжуулж, ядуу иргэдэд хүрч үйлчлэх боломжийг нэмэгдүүлэх;

к. Хууль зөрчиж, гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдийн эрхийг хүндэтгэн

	хамгаалах, НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үндсэн чиглэлийг мөрдөх;
Сэдэв	- Эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийлэл - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Нэр төр, иргэний харъяалал, түүнтэй холбоотой эрх - Хүний эрх, ядуурал Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрх - Соёлын эрх - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Нэгдэн орсон гэрээ хэлэлцээрт хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс: хүртээмжтэй байдал, хөдөлгөөнт байдал - Хүний наймаа ба боолчлолын орчин үеийн хэлбэрүүд - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүүхдүүд: гэр бүлийн орчин ба алтернатив халамж - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Сонгогдох, сонгох эрх - Эрүүл байх эрх - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Эмэгтэйчүүдийг ялгаварлан гадуурхах - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- ХДХВ/ДОХ-ын халдвартай хүмүүс - Дүрвэгсэд ба орогнол хүсэгчид Эмзэг нөхцөл байдалд байгаа хүүхдүүд (хүчирхийлэлд өртсөн, гудамжинд амьдардаг, байгууллагад хүмүүжсэн, уугуул иргэд, цагаач хүүхдүүд гэх мэт) - Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Уугуул иргэд - Цагаачид - Хөдөөгийн хүмүүс - Лесбиян, гей, бисексуал, трансжендэр ба интерсекс хүмүүс (ЛГБТИ) - Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 5.1 Бүх эмэгтэйчүүд, охидыг ялгаварлан гадуурхах явдлыг таслан зогсоох Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах Зорилт 4.3 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүнд хямд үнэтэй,

чанартай техникийн, мэргэжлийн болон дээд боловсрол, түүний дотор их дээд сургуулийн боловсролыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх

ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ

ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ

Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай

Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих

Зорилт 3.1 2030 он гэхэд 100,000 амьд төрөлт тутамд эхийн эндэгдлийн түвшнийг 70-аас доош болгон бууруулах

Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх

ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ

Зорилт 8.6 2020 он гэхэд ажил эрхэлдэггүй, боловсрол эсвэл сургалтад хамрагдаагүй залуучуудын эзлэх хувийг үлэмж хэмжээгээр бууруулах

ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ

Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх

ЗОРИЛГО 5. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ

ЗОРИЛГО 4. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИХ

Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох

Зорилт 4.1 2030 он гэхэд бүх эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдүүд үнэ төлбөргүй, тэгш, чанартай бага болон дунд шатны боловсролыг эзэмшиж, холбогдох, үр дүнтэй эрдэм мэдлэгтэй болсон байх

Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох

Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах

Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх

Зорилт 1.2 2030 он гэхэд үндэсний тодорхойлолтын дагуу ядуурлын бүх хэмжигдэхүүнээр ядуу амьдарч байгаа бүх насны эрэгтэй, эмэгтэй, хүүхдийн хувийн жинг наад зах нь хоёр дахин бууруулах

	Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 5.2 Албан болон хувийн хүрээнд бүх эмэгтэйчүүд, охидыг хүчирхийлэх, түүний дотор хүний хулгай, наймаанд өртөх, бэлгийн болон бусад хэлбэрээр дарлах, мөлжих явдлыг таслан зогсоох Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгахад чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 4.а Хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээл, жендэрийн мэдрэмжтэй боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэн сайжруулж, хүн бүрийг аюулгүй, хүртээмжтэй, үр дүнтэй суралцах орчноор хангах Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институцийг хэвшүүлэх Зорилт 16.9 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 5.5 Улс төр, эдийн засаг, нийгмийн амьдралын хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд бүрэн дүүрэн, үр дүнтэй оролцох, манлайлан ажиллах тэгш боломжоор эмэгтэйчүүдийг хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах Зорилт 3.4 2030 он гэхэд халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг эмчлэх замаар халдварт өвчнөөс үүдэлтэй цаг бусаар нас барах явдлыг гуравны нэгээр бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1317. Зөвлөмж	98. Ядуурсан хүмүүсийн тодорхой эрх эдлэхэд тулгарч буй бэрхшээлүүдийн талаар: Нийгмийн хамгаалал, хамгаалалт. (а) Нийгмийн хамгааллын цогц тогтолцоог бий болгох үүднээс нийгмийн хамгаалал, хамгааллын талаар VI бүлгийн А хэсэгт дурдсан зөвлөмжийг анхааралдаа авахыг Тусгай илтгэгч Засгийн газарт уриалж байна. Ялангуяа тэрээр: (б) Нийгмийн хамгааллын өнөөгийн тогтолцоог улс төрөөс ангижруулах; (в) Бүх нийтийн хамрах хүрээг аажмаар хангах зорилгоор зорилтот аргуудыг ашиглахыг баталгаажуулах;

	(г) Зорилтот аргууд нь үндэслэлтэй, бодитой, ил тод, жендэрийн мэдрэмжтэй байхыг баталгаажуулж, хасах алдаанаас зайлсхийх; (д) Нийгмийн хамгааллыг хуулиар тогтоож, тодорхойлж, урт хугацааны стратегиар дэмжин, зохих, хангалттай санхүүжүүлсэн урт хугацааны институцийн тогтолцоогоор бэхжүүлэх; (е) Үйлчилгээнд алагчилан гадуурхахгүйгээр тэгш байдал, хүртээмжийг баталгаажуулж, эмэгтэйчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, цөөнх, ахмад настнууд гэх мэт бүтцийн ялгаварлалд өртсөн хүмүүст хүртээмжтэй байх боломжийг олгох эерэг арга хэмжээ авах; (ё) Нийгмийн хамгааллын хөтөлбөрүүдийг хянах, үнэлэх зорилгоор хүйс, нас, үндэс угсаа, хөгжлийн бэрхшээлийн талаар задалсан мэдээллийг боловсруулж цуглуулах; Орон сууц (й) Орон сууцыг хангалттай гэж үзэхэд шаардлагатай дэд бүтцийг нийгмийн бүх гишүүд, ялангуяа хамгийн эмзэг бүлгийнхэнд зориулж байгаа эсэхийг баталгаажуулах; (к) Хангалттай орон сууцгүй амьдарч буй хүмүүсийн хэрэгцээг үнэлэхийн тулд НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын холбогдох байгууллага, олон нийтийн бүлгүүдтэй хамтран ажиллаж, гэр хорооллыг шинэчлэх төслүүдийг дэмжих, түүний дотор орон сууц барих, сайжруулахад боломжийн санхүүжилт олгох шаардлагатай механизмыг боловсруулах; Хууль зүйн хүртээмж (л) Хууль зүйн туслалцааны тухай хуулийн төслийг түргэтгэх , үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд шаардагдах төсөв , хүний нөөцийг хуваарилах ; (м) Хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх төвүүдийн чадавхийн хязгаарлалтыг хангалттай нөөцийг хуваарилж, хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх хуульчдыг зохих ёсоор сургаж, цалин хөлстэй байлгах замаар шийдвэрлэх; (н) Хуультай зөрчилдөж буй хүүхдийн эрхийг хүндэтгэж, хамгаалж, НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ Байгууллагын Хүүхдийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх удирдамжийн хэрэгжилтийг хангана.
Сэдэв	- Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Хүний эрх, ядуурал - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх - Нийгмийн хамгааллын эрх - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Ядуу хүмүүс - Охид, эмэгтэйчүүд - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд - Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах

	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 11. ЭЭЛТЭЙ ХОТ, ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.2 2030 он гэхэд нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээл, арьс өнгө, яс үндэс, удам угсаа, шашин шүтлэг, эдийн засгийн болон бусад байр сууриасаа үл хамааран хүн бүрийг нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн амьдралд эрх тэгш оролцох боломжоор хангаж, дэмжих Зорилт 3.3 2030 он гэхэд ДОХ, сүрьеэ, хумхаа өвчний тархалтыг дарах, элэгний үрэвсэл, усаар дамжин халдварладаг өвчин, бусад халдварт өвчинтэй тэмцэх ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах Зорилт 8.5 2030 он гэхэд эрэгтэй, эмэгтэй бүх хүн, түүний дотор залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлүүлж, адил үнэ цэнтэй хөдөлмөрт тэгш шан хөлс олгох Зорилт 11.1 2030 он гэхэд хүрэлцэхүйц, аюулгүй, хямд үнэтэй орон сууц, суурь үйлчилгээгээр хүн бүрийг хангаж, ядуусын хорооллыг сайжруулах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 17.18 2020 он гэхэд орлого, жендэр, нас, арьс өнгө, үндэс угсаа, шилжин суурьшилтын байдал, хөгжлийн бэрхшээл, газар зүйн байрлал, үндэсний онцлог бүхий бусад үзүүлэлтээр ангилан гаргасан өндөр чанартай, шуурхай, найдвартай тоо мэдээллийн хүртээмжийг үлэмж хэмжээгээр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөгжиж буй орнууд, түүний дотор нэн буурай хөгжилтэй, жижиг арлын хөгжиж буй орнуудад үзүүлж буй чадавх бэхжүүлэх дэмжлэг туслалцааг сайжруулах Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхтүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах Зорилт 1.3 Үндэсний онцлогт тохирсон нийгмийн хамгааллын тогтолцоо, бүх хүнд зориулсан нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, түүний дотор нийгмийн хамгааллын үндсэн үйлчилгээг нэвтрүүлж, түүнд ядуу, эмзэг бүлгийн дийлэнх хэсгийг 2030 он гэхэд хамруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

ХҮНИЙ ЭРХ, УНДНЫ УСНЫ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖИЙН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН ТУСГАЙ ИЛТГЭГЧ

1 баримт бичиг, 14 зөвлөмж	
A/HRC/39/55/Add.2	Монгол Улсад 2018 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 14
Special Rapporteur on the human right to safe drinking water and sanitation	
1318. Зөвлөмж	Хоёр долоо хоног үргэлжилсэн айлчлалынхаа хугацаанд Тусгай илтгэгч хотод болон хөдөө орон нутагт амьдардаг, ялангуяа нүүдлийн мал аж ахуй эрхэлдэг Монголчуудын ундны усны хангамж, ариун цэврийн байгууламжийн нөхцөл байдалтай өөрийн биеэр танилцахад ундны ус, ариун цэврийн байгууламжийн хүртээмж янз бүрийн түвшинд харилцан адилгүй байгаа нь харагдлаа. Хүний эрхийн байр сууринаас авч үзэхэд ийм төрлийн үйлчилгээг авах явдалд тэгш бус байдал ажиглагдаж байгаа нь сэтгэл зовниулсан асуудал яах аргагүй мөн юм. Баталгаатай ундны ус, ариун цэврийн байгууламжаар хангагдах хүний эрхийн норматив агуулга болох хүртээмж, хангамж, боломжит үнэ, чанар, аюулгүй байдал, хүлээн зөвшөөрөгдөх, нэр төр, хувийн нууц зэрэг өнцгөөс Монгол Улсад байгаа тэгш бус байдлыг авч үзэх болно.
Сэдэв	- Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг харьяалал дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
1319. Зөвлөмж	82 (а) Ундны ус, ариун цэврийн байгууламжийн асуудал нь хүний эрхийн асуудал гэдгийг хүлээн зөвшөөрсөн хуулийн заалтуудыг улсын хэмжээнд батлах
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах

Төрөл	Зөвлөмжүүд
1320. Зөвлөмж	82 (b) Ус, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн талаарх бодлого, хөтөлбөрт хүний эрхийн норматив агуулга, зарчмуудыг тусгах;
Сэдэв	- Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1321. Зөвлөмж	82 (c) Ус, ариун цэврийн байгууламжийн талаарх хүний эрхийн хэрэгжилтийг одоогоор хязгаарлаж байгаа ус, ариун цэврийн байгууламжийн салбарын зохицуулалтыг шийдвэрлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, тухайлбал: (i) Үндэсний нэгдсэн бодлого, Засгийн газрын ус, ариун цэврийн байгууламжийн бодлогыг зохицуулах чиг үүрэг бүхий төрийн байгууллагыг, тус бүр дэх төвлөрсөн цэгүүдийн хамт бий болгох үүднээс ус, ариун цэврийн салбарын институцийн зохицуулалтад яамтай хамт иж бүрэн үнэлгээ хийх. Энэ зохицуулалтыг хүний эрхийн хүрээнд авч үзэх ёстой бөгөөд байгууллагуудад хариуцлага тооцдог байх ёстой; (ii) Хүний эрхийн тодорхой тогтсон тогтолцооны дагуу ус, ариун цэврийн байгууламжийн хүртээмжтэй холбоотой Засгийн газрын бүх түвшний харилцан яриа, мэдээлэл солилцоог сайжруулах; (iii) Хүний эрхийн үүргийнхээ дагуу Засгийн газарт хариуцлага тооцоход хувь хүн саад учруулж буй тархай бутархай хариуцлагыг шийдвэрлэхийн тулд ус, ариун цэврийн байгууламжтай холбоотой төрийн байгууллагуудын үүрэг, хариуцлагыг тодорхой бий болгох; (iv) Гэр хороололд онцгой анхаарал хандуулж, ариун цэврийн байгууламжийн чиглэлээр арга хэмжээнүүдийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх тодорхой үүрэг бүхий томилогдсон Засгийн газрын агентлаг байгуулах; (v) Төрийн холбогдох байгууллага, албан бус үйлчилгээ эрхлэгчид тогтоосон стандартыг дагаж мөрдөж байгаа эсэхэд хяналт тавьж, хариуцлага хүлээлгэх хариуцлагын механизмыг бий болгож, засч залруулах, арилгах арга хэмжээ авах
Сэдэв	- Сайн засаглал ба авлига - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизм (NPM) - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН

	БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1322. Зөвлөмж	82 (d) Ус, ариун цэврийн байгууламжийн талаарх Монгол Улсын 2030 он хүртэлх Тогтвортой Хөгжлийн Үзэл Баримтлалыг түүний хүсэл эрмэлзэл, хэллэгээр нь Тогтвортой хөгжлийн 6.1, 6.2-р зорилтуудтай уялдуулж, Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэд баримтлал - 2030-г хүний эрхийн үүднээс хэрэгжүүлэх;
Сэдэв	- Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1323. Зөвлөмж	82 (e) Сургуулиуд хоорондын ялгааг арилгах, ингэснээр Монголын бүх сурагчид ижил нөхцөлтэй байх, ялангуяа сургуулийн дотуур байрны ус, ариун цэврийн байгууламжийн асуудлыг шийдвэрлэх. Сургуулийн ариун цэврийн байгууламжийг хадгалахад шаардагдах санхүүгийн дэмжлэгийг шийдвэрлэх замаар боловсролын байгууллагуудын ариун цэврийн байгууламжийн тасралтгүй үйлчилгээг хангахад чиглэсэн арга хэмжээ авах хэрэгтэй. Сургууль, дотуур байрны сарын тэмдгийн эрүүл ахуйн менежментийн хөтөлбөрүүдэд өндөр ач холбогдол өгч, охидод сарын тэмдгийн материалыг солих, хаях боломжийг бүрдүүлэхийн тулд зохих ариун цэврийн байгууламж, дэд бүтэц, хангамжид анхаарлаа хандуулах;
Сэдэв	- Арьс үндсээр алагчилах - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Сурч боловсрох эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 4.5 2030 он гэхэд боловсролын байгууллагад суралцагсдын жендэрийн зохистой харьцааг хангаж, эмзэг бүлэг, түүний дотор хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, нутгийн уугуул иргэд, эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд бүх шатны боловсрол, мэргэжлийн сургалтыг тэгш авах боломжийг бүрдүүлэх Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

1324. Зөвлөмж	82 (f) Ус, ариун цэврийн байгууламжийн үйлчилгээний түвшин, үйлчилгээний тасралтгүй байдал, усны үнэ тарифын хувьд гэр, орон сууцны хороолол хоорондын ялгааг арилгах. Ингэхдээ ус, ариун цэврийн байгууламжийн хүртээмжийг үе шаттайгаар сайжруулах богино болон урт хугацааны арга хэмжээг боловсруулж, тасралтгүй үйлчилгээ, шугам сүлжээний холболтыг хангахыг зорих: (i) Эхний үе шатанд ус түгээх цэгийн тоог нэмэгдүүлэх, нүхэн жорлонгийн чанарыг сайжруулахаар төлөвлөх; (ii) Гэр хороолол руу дамжуулах шугам сүлжээг өргөтгөхтэй холбогдуулан дараагийн үе шатуудад эдийн засгийн хувьд эмзэг бүлгийн хүмүүсийг орон сууцанд дамжуулах шугам сүлжээнд холбоход шаардлагатай барилга байгууламжийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх тусгай хөтөлбөр буюу татаас олгох механизмыг бий болгох, хоолойд холбох төлбөрийг төлөх;
Сэдэв	- Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Орон байртай байх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд - Залуучууд ба өсвөр насныхан - Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1325. Зөвлөмж	82 (g) Ус, ариун цэврийн байгууламжийн үйлчилгээний хүртээмжийн хот хөдөөгийн тэгш бус байдлыг шийдэж, хөдөө орон нутагт зохих ач холбогдол өгч, эдгээр үйлчилгээг сайжруулахад техникийн туслалцаа, санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;
Сэдэв	- Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Төсөв, нөөц (хүний эрхийн хэрэгжилтэд)
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хөдөөгийн хүмүүс
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 10.3 Ялгаварлан гадуурхсан хууль журам, бодлого, зан заншлыг халж, энэ талын хууль тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих замаар тэгш боломж бололцоог бүрдүүлж, тэгш бус байдлыг бууруулах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1326. Зөвлөмж	82 (h) Усны нөөцийн менежментэд хүний эрхийн тогтолцоог хэрэглэх, ялангуяа хувийн болон ахуйн хэрэглээний усыг эдийн засгийн үйл ажиллагаатай холбоотой бусад хэрэглээнээс давуу эрх олгох;

Сэдэв	- Эдийн засгийн бодлого, гадаад өр - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1327. Зөвлөмж	82 (i) Ундны усны чанарын тухай: (i) Ундны усны чанарын талаар илүү дэлгэрэнгүй мэдээлэл авч, усны чанарын хяналтын талаарх олон улсын удирдамжийг хангахын тулд жилд авах усны дээжийн тоог нэмэгдүүлэх; (ii) Ундны усны стандартын шаардлага хангаагүй үйлчилгээтэй сумдын ундны усны чанарыг сайжруулах, аюулгүй усны өөр эх үүсвэрийг тодорхойлох арга хэмжээг үргэлжлүүлэх; (iii) Үндэсний стандартын одоогийн шинэчилсэн хувилбарын давуу талыг ашиглах, олон улсын хамгийн шинэчлэгдсэн удирдамж, салбарын шинжлэх ухааны мэдлэгтэй нийцсэн стандартуудыг нэвтрүүлэх; (iv) Хүмүүсийг хэрэглэж буй усны чанарын талаарх мэдээллийг ойлгомжтой, хүртээмжтэй хэлээр хангах системчилсэн журмыг бий болгох;
Сэдэв	- Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1328. Зөвлөмж	82 (j) Орон нутгийн засаг захиргаа болон хувийн албан бус үйлчилгээ үзүүлэгчдийг оролцуулан үйлчилгээ үзүүлэх зохицуулалтын тогтолцоог бүрдүүлэх;
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1329. Зөвлөмж	82 (k) Усны үйлчилгээг салгах талаар илүү тодорхой журам тогтоох;
Сэдэв	- Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1330. Зөвлөмж	82 (l) Усны тарифын тогтолцооны шинэчлэлийн өнөөгийн санаачилгад хүний эрхийн стандарт, зарчмуудыг тусгах.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох

	- Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1331. Зөвлөмж	83. Тусгай илтгэгч олон улсын хөгжлийн санхүүжүүлэгчидэд дараах зүйлийг зөвлөж байна. (а) Монгол Улсын ус, ариун цэврийн байгууламжийн салбар, ялангуяа гэр хорооллын хөгжлийн хамтын ажиллагааны үйл ажиллагааг нэн тэргүүнд тавьж, санхүүжилтэд нь зээл олгохын оронд буцалтгүй тусламжийн эзлэх хувийг нэмэгдүүлэх; (б) Хөгжлийн хамтын ажиллагаа нь хүний эрхийг, ялангуяа хөгжлийн хамтын ажиллагааны төслийн мөчлөгийн бүх шатанд хүний эрхийн зарчим, стандартыг хэрэгжүүлэх замаар хүний эрхийг бүрэн тусгах баталгаа, хамгаалалтыг бий болгох.
Сэдэв	- Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох - Аюулгүй ундны ус, ариун цэврийн байгууламж - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цөөнх/ арьс өнгө, угсаатны, хэл шинжлэл, шашин шүтлэг, удам угсаагаар үндэслэсэн бүлгүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 6.2 2030 он гэхэд хүн бүрийг тэгш хүртээмжтэй, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжид хамруулж, охид, эмэгтэйчүүд, эмзэг бүлгийнхний хэрэгцээ шаардлагыг онцгойлон анхааран үзэж ил задгай биеэ засах явдлыг зогсоох Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах
Төрөл	Зөвлөмжүүд

**ХҮНИЙ ЭРХИЙН БОЛОН ҮНДЭСТЭН ДАМНАСАН КОРПОРАЦУУД БА БУСАД АЖ АХУЙН
НЭГЖҮҮДИЙН АСУУДЛААРХ АЖЛЫН ХЭСЭГ**

1 баримт бичиг, 16 зөвлөмж	
A/HRC/23/32/Add. 1	Монгол Улсад 2013 онд өгсөн зөвлөмжийн тоо: 16
Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises	
1332. Зөвлөмж	IV.Дүгнэлт, зөвлөмж А.Дүгнэлт 82. Ажлын хэсэг Оролцогч улсад айлчлах үеэр төрийн байгууллага, холбогдох талуудтай хийсэн иж бүрэн, мэдээлэл сайтай уулзалтуудыг зохион байгуулсанд талархаж, ХЭҮК-оос хүний эрхийг хамгаалах, дэмжих чиглэлээр хийж буй эерэг үйл ажиллагаанд сэтгэл хангалуун байгаагаа тэмдэглэв. Түүнчлэн оролцогч талууд уул уурхайг тойрсон сорилт, бусад салбарт тулгарч буй жижиг сорилтуудын талаар сайн мэдэж байгаа нь харагдлаа.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар - Тусгай журмын дагуу хамтран ажиллах, дагаж мөрдөх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
1333. Зөвлөмж	83. Бизнестэй холбоотой хүний эрхийн нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, шийдвэрлэхэд төрөл бүрийн оролцогчдын үүрэг, хариуцлагын талаар төөрөгдөл үүссэнд санаа зовниж буйгаа илэрхийлж байна.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	- Санаа зовоосон асуудал/Ажиглалт
1334. Зөвлөмж	Б.Зөвлөмж 1.Засгийн газарт хүргүүлэх зөвлөмж 84. Дээрхтэй холбогдуулан Ажлын хэсгээс Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) Тайланг монгол хэлнээ орчуулж, бүх оролцогч талуудад өргөнөөр хүргэх; (б) Зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхэд бэлэн байгаа техникийн туслалцааг ашиглах.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Хүний эрхийн механизмтай хамтран ажиллах, техникийн туслалцаа авах хүсэлт - Гэрээний тайлбар - Мэдээлэл цуглуулах, судалгаа хийх
Төрөл	Зөвлөмжүүд

1335. Зөвлөмж	85. Хүний эрхийг хамгаалах хүрээнд Ажлын хэсгээс Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) олон улсын гэрээний давуу байдлыг дотоодын бүх хууль тогтоомжид тодорхой болгох замаар олон улсын гэрээг практикт шууд хэрэглэх; (б) 2003 оны Хүний эрхийн үндэсний хөтөлбөрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх; (в) Нийгмийн түншүүдтэй хамтран хууль тогтоомж, тэр дундаа Хөдөлмөрийн тухай хуулийг шинэчлэх ажлыг үргэлжлүүлэх.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1336. Зөвлөмж	86. Бизнесийн үйл ажиллагаа хүний эрхэд үзүүлж буй нөлөөллийг арилгах хүрээнд Засгийн газарт дараах зөвлөмжийг хүргүүлж байна. (а) Монгол Улсын хурдацтай өсөлтийг дагалдан бизнес эрхлэгчдийг хүний эрхийн сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх механизмыг бэхжүүлэх, үүнд хүний эрхийн асуудлыг холбогдох дотоодын хууль тогтоомжид тусгах, тэдгээрийг тууштай, системтэй хэрэгжүүлэхийг баталгаажуулах; (б) Олон улсын шилдэг туршлагыг дагаж, хүний эрх, нийгмийн асуудлыг нөлөөллийн үнэлгээнд тусгах; (в) Бизнесийн хүний эрхэд үзүүлэх нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, шийдвэрлэхэд оролцогчдын үүрэг, хариуцлагыг тодорхой болгохын тулд Удирдах зарчмуудыг авч үзэж, үндсэн зарчмуудыг хэрэгжүүлэх Үндэсний төлөвлөгөө боловсруулах талаар авч үзэх; (г) Өөрийн нутаг дэвсгэр болон/эсвэл гуравдагч этгээд, түүний дотор бизнесийн аж ахуйн нэгжүүд хүний эрхийг хамгаалах үүргээ биелүүлэх; (д) Өөрийн нутаг дэвсгэрт оршин суугаа бүх бизнесийн байгууллагууд үйл ажиллагааныхаа туршид хүний эрхийг хүндэтгэдэг байх хүлээлтийг илэрхийлэх; бизнесийн үйл ажиллагаатай холбоотой хүний эрхэд үзүүлэх нөлөөллийг шийдвэрлэхэд бизнесийн байгууллага болон бусад оролцогчдын хүлээлт, үүргийг тогтоох; бизнесийн аж ахуйн нэгжүүдэд хүний эрхийн нөлөөллийг шийдвэрлэх бодлого, журмаа танилцуулахыг дэмжих.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1337. Зөвлөмж	87. Зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх хүртээмжийн талаар Ажлын хэсэг Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) Одоо байгаа зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэх механизмыг хянан засварлах, өөрчлөхөд чиглүүлэх Үндсэн зарчмуудыг судлах; (б) Хөдөлмөрлөх эрх, хөдөлмөртэй холбоотой маргааныг шийдвэрлэх өөр, хангалттай нөөцтэй механизм байгаа эсэхийг баталгаажуулах; (в) Захиргааны байгууллагын эсрэг гаргасан гомдлыг захиргааны бие даасан шүүх үр дүнтэй хянан шийдвэрлэх эрхийг хангах; төрийн албан тушаалтны хүний эрхийг зөрчсөн шийдвэр,

	үйлдлийг хянан шалгах; захиргааны зөрчил, зүй бус үйлдлээс урьдчилан сэргийлэх; (г) Үндсэн хуулийн цэцийн эрх мэдлийг өргөжүүлэх, хувь хүний эрх зөрчигдсөн талаарх иргэдийн гомдлын асуудлыг хэлэлцэх; (д) Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурорын хараат бус байдал, чадавхийг бэхжүүлэх; шүүгч, хуульчдыг заавал сургах сургалтад хүний эрхийн олон улсын үүрэг, тэр дундаа бизнес, хүний эрхийн стандартыг тусгасан байх; (е) Нийтийн ашиг сонирхлыг шүүх, ялангуяа бизнесийн хүний эрхэд үзүүлэх нөлөөллийн талаар зарга мэдүүлэх боломжийг бүрдүүлэхийн тулд шүүхэд оролцох заалтуудыг өргөжүүлэх; Шүүхийн хураамж, улсын тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг хянаж, төлбөрийн чадваргүй нэхэмжлэгч болон нийтийн ашиг сонирхлын хэргийг төлбөрөөс чөлөөлөх; (ё) Монгол Улсын хэмжээнд эрүү, иргэний хэрэгт үнэ төлбөргүй хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх мэргэшсэн хуульчдын тоог нэмэгдүүлэх асуудлыг авч үзэх; (ж) Зохих нөөцөөр хангах, гомдлын бүх механизмын үр нөлөөг үнэлэх, шаардлагатай бол шүүхийн механизмыг нөхөх шүүхийн бус үр дүнтэй механизмыг дэмжих; (и) ХЭҮК болон иргэний нийгмийн байгууллагуудтай хамтран өөрийн харьяаллын хүрээнд байгаа хүмүүст зөрчигдсөн эрхээ сэргээлгэхэд туслах хууль ёсны болон хууль бус арга хэрэгслийг ашиглах боломжийг олгохын тулд сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулна.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Шүүхийн захиргаа / шударга шүүх - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Шүүгч, өмгөөлөгч, прокурор
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1338. Зөвлөмж	88. Хэлэлцүүлэг хийх, мэдээллийг цаг тухайд нь олж авах, шийдвэр гаргахад олон нийтийн оролцоог хангах талаар Ажлын хэсэг Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) Бизнесийн үйл ажиллагаанд бодитой болон болзошгүй нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс холбогдох бүх мэдээллийг бүрэн, цаг тухайд нь олж авах боломжийг хангах, үүнд олон улсын хөрөнгө оруулагчидтай байгуулсан хөрөнгө оруулалтын гэрээ зэрэг өөрт нөлөөлөх гол шийдвэр багтана; (б) Нөлөөлөлд өртсөн олон нийттэй шууд хамтран ажиллахад манлайлан оролцож, орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагуудаар дамжуулан мэдээлэл олж авах төвлөрлийг сааруулах талаар авч үзэх.

Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар - Сонгогдох, сонгох эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1339. Зөвлөмж	89. Ажлын хэсгээс хяналт тавих, хэрэгжүүлэх чадавхийн талаар Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) Бизнесийн үйл ажиллагааг зохицуулах хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, хяналт тавих чиг үүрэг бүхий төрийн байгууллагуудын хүний нөөц, техникийн чадавхийг бэхжүүлэхэд нэн тэргүүнд анхаарах; (б) Хяналт шалгалтын стандарт нь хөдөлмөрийн хяналтын олон улсын стандарттай нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулж, ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН Байгууллагын 1947 оны Хөдөлмөрийн хяналтын Конвенцыг соёрхон батлах (No.81) ; (в) ХЭҮК-д хангалттай хүн, санхүү, техникийн нөөцийг зарцуулж, хүний эрхийн нөлөөллийг үр дүнтэй хянах чадавхийг нэмэгдүүлэх; бизнесийн үйл ажиллагаатай холбоотой хүний эрхэд үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийн талаарх гомдлыг хүлээн авч, хянан шийдвэрлэх чадамжийн талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх; (г) ХЭҮК-ын аливаа шинэчлэл нь түүний бие даасан байдлыг бэхжүүлж, Парисын зарчмуудыг дагаж мөрдөхийг баталгаажуулна.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хүний эрхийн боловсрол, сургалт, мэдлэгийг дээшлүүлэх - Олон улсын баримт бичгийг соёрхон батлах, нэгдэн орох
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1340. Зөвлөмж	90. Уул уурхайн салбарын талаар Ажлын хэсэг Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) Ус, орон нутгийн хөгжил, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл нь хүний эрхэд үзүүлэх нөлөөлөлд онцгой анхаарал хандуулах; (б) Бүх

	сумдад эрүүл мэнд, нийгмийн үйлчилгээний хүртээмжийг хангах, уул уурхайн үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө дэд бүтэц, үйлчилгээг төлөвлөх; (в) Ээлжийн ажилтай холбоотой санал өгөх эрхийг хязгаарлах асуудлыг яаралтай шийдвэрлэх; (г) Бизнесийн аж ахуйн нэгжүүдтэй хөрөнгө оруулалтын гэрээ, гэрээ байгуулахдаа хүний эрхийн үүргээ биелүүлэхийн тулд бодлогын хангалттай орон зайг барьж, хүний эрхийн эрсдэлийн удирдлагыг төр хөрөнгө оруулагчийн гэрээний хэлэлцээрт нэгтгэх; (д) Бичил уурхайчдын амссаар байгаа хүний эрхийн зөрчил, ялгаварлан гадуурхалтыг нэн даруй шийдвэрлэх; (е) Бичил уурхайн үйл ажиллагаа нь уурхайд ажиллаж буй хүмүүс болон ойр орчмын иргэдэд үзүүлэх хүний эрхийн аливаа сөрөг нөлөөллийг тодорхойлж, урьдчилан сэргийлэх.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Сонгогдох, сонгох эрх - Эрүүл байх эрх - Нийгмийн хамгааллын эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 3.8 Хүн бүрт эрүүл мэндийн үйлчилгээ, түүний дотор санхүүгийн эрсдэлийн хамгаалалт, чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, аюулгүй, үр дүнтэй, чанартай, боломжийн үнэтэй эм, вакциныг хүртээмжтэй хүргэх нэн шаардлагатай ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ ЗОРИЛГО 6. БАТАЛГААТ УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖААР ХАНГАХ Зорилт 12.2 2030 он гэхэд байгалийн баялгийг үр ашигтай хэрэглэж, түүний тогтвортой менежментийг бүрдүүлэх Зорилт 6.1 2030 он гэхэд хүн бүрийг ундны аюулгүй, боломжийн үнэтэй усаар хангах Зорилт 3.7 2030 он гэхэд гэр бүл төлөвлөлт, мэдээлэл, мэдлэг өгөх, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг үндэсний бодлого, хөтөлбөр тусгах зорилгоор бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн бүрт хүргэх Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих ЗОРИЛГО 3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1341. Зөвлөмж	91. Ажилчдын хөдөлмөр эрхлэлт, эрхийн асуудлаар Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) Хөдөлмөрийн тухай хууль, стандартыг олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн гэрээ, стандартад нийцүүлэн, эвлэлдэн нэгдэх эрх чөлөөг багтаасан хатуу зохицуулалт, хэрэгжилтийг хангах; (б) Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын зохих дүрэм журмыг баталж мөрдүүлэх, хяналт шалгалтын байгууллагуудыг санхүүгийн, хүний болон техникийн хангалттай нөөцөөр хангах.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар

	- Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 8.8 Хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах, бүх ажил хөдөлмөр эрхлэгчид, түүний дотор улирлын түр ажилтан, ялангуяа улирлын түр эмэгтэй ажилтан, аюултай хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтнуудад аюулгүй, найдвартай ажиллах орчныг бий болгох Зорилт 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1342. Зөвлөмж	92. Хүүхдийн хөдөлмөрийн асуудлаар Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) Хүүхдийн хөдөлмөрийг устгах Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг бүрэн бүрдүүлэх, хууль тогтоомж нь хүүхдийн хөдөлмөрийг хориглох тухай олон улсын хууль тогтоомж, стандартад нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулах, тэр дундаа зохих зохицуулалтыг бий болгох болон зөрчлийн үр дүнтэй шийтгэл оноох. (б) Хүүхдийн эрхийг хамгаалах, хүүхдийн хөдөлмөрийг устгахыг нэн тэргүүнд тавихын зэрэгцээ малчдын уламжлалт аж амьдралыг хадгалахад тулгамдаж буй асуудал, бэрхшээлийг шийдвэрлэх.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар - Хүүхдүүд: мөлжлөгөөс хамгаалах - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Үндсэн хууль ба хууль эрх зүйн орчин - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Хүүхдүүд
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг зогсоох устгах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1343. Зөвлөмж	93. Гадаад ажилчид болон албан бус хөдөлмөрийн асуудлаар Засгийн газарт зөвлөх нь: (а) Албан ёсоор хөдөлмөр эрхэлж байгаа эсэхээс үл хамааран өөрийн харьяаллын хүрээнд байгаа бүх хүмүүсийг хамгаалах, гадаадын болон албан бус ажилчдын эмзэг бүлгийн байдлыг онцгойлон авч үзэх; (б) Албан бус салбарын нийгмийн хамгааллын механизмыг нэвтрүүлэх асуудлыг авч үзэх; (в) ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН Байгууллагын Конвенц болон олон улсын стандартын дагуу эдийн

	засгийн бүх салбарт албадан болон боолын хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудлыг шийдвэрлэх.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Тэгш эрх, ялгаварлан гадуурхахгүй байх - Гэрээний тайлбар - Хөдөлмөрийн эрх, хөдөлмөрлөх эрх - Нийгмийн хамгааллын эрх
Нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс	- Цагаачид
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 8. ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР БА ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ Зорилт 10.4 Санхүү, цалин, нийгэм хамгааллын бодлогыг батлан хэрэгжүүлж, тэгш байдлыг аажмаар хангах Зорилт 8.7 Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийг хориглох, устгах чиглэлээр шуурхай, үр дүнтэй арга хэмжээ авч, албадан хөдөлмөр хийлгэх явдлыг арилгаж, бүх хэлбэрийн хүүхдийн хөдөлмөр, түүний дотор хүүхдийг цэрэг болгон элсүүлэх, ашиглах явдлыг 2025 он гэхэд эцэс болгох ЗОРИЛГО 10. ТЭГШ БУС БАЙДЛЫГ БУУРУУЛАХ
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1344. Зөвлөмж	94. Авлигын асуудлаар Засгийн газарт авлигатай нэн яаралтай тэмцэж, сайн засаглалын стратеги боловсруулах, авлигатай тэмцэх талаар бодитой арга хэмжээ авахыг Ажлын хэсгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Сайн засаглал ба авлига - Гэрээний тайлбар
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1345. Зөвлөмж	2.Аж ахуйн нэгжид өгөх зөвлөмж 95. Ажлын хэсгээс аж ахуйн нэгжүүдэд зөвлөх нь: (а) Хүний эрхийг хүндэтгэх, түүний дотор хүний эрхийн бодлого батлах, одоогийн болон төлөвлөж буй үйл ажиллагаандаа хүний эрхийн зохих хянан магадлагааг хийх, нөлөөлж буй, хувь нэмэр оруулах эсвэл холбоотой хүний эрхийн аливаа сөрөг нөлөөллийг арилгах; (б) Эмзэг бүлгүүдэд онцгой анхаарал хандуулж, ийм бүлгүүдийг компанийн зохих хянан магадлагаагаар шийдвэрлэх; (в) Үйл ажиллагааны түвшний аливаа гомдлын механизм нь практикт хэрэгжихүйц байх, хууль ёсны, хүртээмжтэй, урьдчилан таамаглаж болохуйц, эрх тэгш, ил тод, эрхэд нийцэхүйц байх, тасралтгүй суралцах эх сурвалж болох зэрэг Үндсэн зарчмын 31-р зарчмын шалгуурыг тусгах; (г) Үйл ажиллагааны түвшний механизмыг ашиглахаар төлөвлөж буй оролцогч талуудын бүлгүүдтэй зөвлөлдөж, гомдлыг шийдвэрлэх, шийдвэрлэх арга хэрэгсэл болгон яриа хэлэлцээнд анхаарлаа төвлөрүүлэх замаар оролцоо, яриа хэлцэлд суурилсан эсэхийг баталгаажуулах; (д) Орон нутгийн хурлаас (парламентаас) гадна үйл ажиллагаа явуулж буй орон нутгийн иргэдтэй тогтмол, шууд зөвлөлдөж, тэдний амьдралын хэв маяг, амьжиргаа, хүний эрхэд хэрхэн нөлөөлж болох талаар мэдээлэх; (е) Уул уурхайн компаниудын хувьд олборлолтын дараа газрыг нөхөн сэргээх хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлэх; (ё) Хүний эрхийг хүндэтгэх үүргээ биелүүлэх

	туршлагаа салбар дотор болон Монгол Улсын бусад салбар хоорондын аж ахуйн нэгжүүдтэй хуваалцах.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл - Шударга ёс тогтоох, зөрчигдсөн эрх сэргээх хүртээмж - Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэл авах эрх
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Зорилт 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ ЗОРИЛГО 16. ЭНХ ТАЙВАН, ШУДАРГА ЁСЫГ ЦОГЦЛООХ Зорилт 1.4 2030 он эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр, ялангуяа ядуу, эмзэг бүлгийнхэн эдийн засгийн нөөц бололцоог эрх тэгш авч ашиглах, түүнчлэн нийгмийн үндсэн үйлчилгээ, газар болон бусад хэлбэрийн эд хөрөнгө өмчлөх, захиран зарцуулах, өв залгамжлах, байгалийн баялаг, зохих шинэ технологи, санхүүгийн үйлчилгээ, түүний дотор бичил санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх ЗОРИЛГО 17. ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨХ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛГО 1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих Зорилт 17.9 Хойд-Өмнөд, Өмнөд-Өмнөдийн болон гурван талт хамтын ажиллагаагаар дамжуулан тогтвортой хөгжлийн бүх зорилтуудыг хэрэгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг дэмжиж хөгжиж буй орнуудад үр дүнтэй, зорилтот чадавх бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын дэмжлэгийг нэмэгдүүлэх ЗОРИЛГО 2. ӨЛСГӨЛӨНГ ЗОГСООХ Зорилт 2.3 Нэмүү өртөг шингээх, хөдөө аж ахуйн бус ажил эрхлэлтийг бий болгох үүднээс газар, үр ашигтай бусад баялаг, мэдээлэл мэдлэг, санхүүгийн үйлчилгээ, зах зээл, нөөц боломжийг ашиглах эрх тэгш, баталгаатай боломжийг бүрдүүлэх замаар жижиг хэмжээний хүнсний үйлдвэрлэгчид, ялангуяа нутгийн иргэд, гэр бүлийн фермерийн аж ахуй эрхлэгчид, малчид, загасны аж ахуй эрхлэгчдийн хөдөө аж ахуйн бүтээмж, орлогыг 2030 он гэхэд 2 дахин нэмэгдүүлэх
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1346. Зөвлөмж	3.Бусад оролцогч талуудад өгөх зөвлөмж 96. Бизнесийн үйл ажиллагааг зохицуулах хууль тогтоомжид хяналт тавих, хэрэгжилтийг хангах чиг үүрэг бүхий төрийн байгууллагуудыг бэхжүүлэх чиглэлээр Засгийн газрын хүчин чармайлтыг олон улсын хөгжлийн түншүүдэд дэмжихийг Ажлын хэсгээс зөвлөж байна.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Улс хоорондын хамтын ажиллагаа, тусламж - Гэрээний тайлбар
Төрөл	Зөвлөмжүүд
1347. Зөвлөмж	97. Ажлын хэсгээс Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комисст зөвлөх нь: (а) хууль тогтоомж нь Монгол Улсын хүний эрхийн үүрэгт нийцэж байгаа эсэх, тэдгээрийн хэрэгжилтийг тодорхойлох, аж ахуйн нэгжүүдийг хүний эрхийн чиглэлийн удирдамжаар хангахад идэвхтэй

	оролцох; (б) Үйл ажиллагаандаа хүний эрхийн өргөн хүрээг хамарч, ялангуяа бизнесийн үйл ажиллагааны хүний эрхэд үзүүлэх нөлөөллийн талаарх хувь хүний гомдлыг судлахдаа Удирдах зарчмуудыг ашигладаг.
Сэдэв	- Бизнес ба Хүний эрх - Гэрээний тайлбар - Эрх зүйн болон институцийн шинэчлэл
Тогтвортой хөгжлийн зорилго	ЗОРИЛГО 12. ХАРИУЦЛАГАТАЙ ХЭРЭГЛЭЭГ ДЭМЖИХ Зорилт 12.6 Хувийн хэвшил, ялангуяа томоохон, үндэстэн дамнасан компаниудыг тогтвортой байдалд чиглэсэн арга ажиллагааг нэвтрүүлж, энэ талаарх мэдээллийг өөрсдийн үйл ажиллагааны тайландаа тусгаж байх явдлыг дэмжих
Төрөл	Зөвлөмжүүд

_____oOo_____